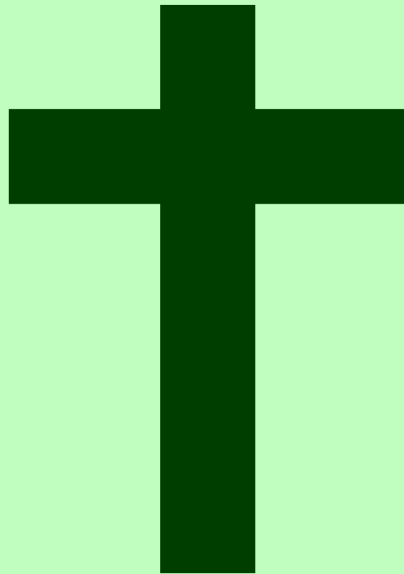

Diža' chawe' kub len
Salmo ka'

New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec,
Yatee)

Diža' chawe' kub len Salmo ka'
New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee (MX:zty:Zapotec, Yatee)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatee

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatee [zty], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Zapotec, Yatee

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
 0bfe09c1-2c81-5cea-8249-8c76af5de080

Contents

SALMOS	1
MATÍO	98
MARKOS	149
LUKAS	181
ZWA	233
HECHOS	271
ROMANOS	322
1 CORINTIOS	344
2 CORINTIOS	364
GÁLATAS	377
EFESIOS	385
FILIPENSES	392
COLOSENSES	397
1 TESALONISENSES	402
2 TESALONISENSES	406
1 TIMOTEO	409
2 TIMOTEO	416
TITO	420
FILEMÓN	423
HEBREOS	425
ŽEDW	440
1 BEDW	446
2 BEDW	452
1 ZWA	456
2 ZWA	461
3 ZWA	462
JUDAS	463
APOKALIPSIS	465

SALMO KA'

1

¹ Ba nez zen naken che bennen' bi zzi'e
da' zzejn'igekle benne' wen da'
zinnj ka' le',
na' bi nake' toze len benne' doła' ka',
na' bi žónlene' tzen benne' ka'
zzóagake' Dios cheła'ale,
² san žebele' dan' žone' kan zchi'le
Xanžo Dios,
na' kan nak dan' wnnakze' Le', dot ža
dot yel zlab laže'en.
³ Benne' ni nake' ka to yag da' zoan
žoa'a yegw,
da' zbian da' zix chen lo byo' chekzen,
na' xlagen bi žasen.
Yógo'te da' žon benne' ni, želžój
chawen',
⁴ san benne' wen da' zinnj ka' kege ki
zej nake'.
Zej nake' ka to laga' biž dan' žoa be'.
⁵ Bi yežojgak chawe' benne' wen da'
zinnj ka' kate' wchi'a laže' Dios
légake',
na' bi chó'ogak benne' doła' ka' gan zej
ndobe benne' chawe' ka' law
Dios.
⁶ Žaz laže' Dios da' žongak benne'
chawe' ka',
san da' žongak benne' wen da' zinnj ka'
chen' légake' gan kwia yí'gake'.

2

¹ ĆBiz chen' zži'igak benne' yógo'te yež
ka' che Dios?
ĆBiz chen' zlab láže'gak benne' ka' da'
zzoan Le' cheła'ale?
² Zži'igak benne' wnná bia' ka' chie'
Le',
na' benne' yolawe' ka' žóngake' toze
diža' nich wží'igake' che Dios,
Xángake',
na' che Bennen' wžé Dios chekze'.
³ Znnágake': "Yebėj kwinžo lo ná'gake',
na' wzoažo cheła'ale da' bchí'igekle'
žo'o."
⁴ Gan že' Xanžon' ya'abá chie' žžiže'.
Žon ditjle' da' žek láže'gake' góngake',
⁵ na' lo yela' zža'a chie' zdile' légake',

na' lo yela' yichj ža'a chie' zchebe'
légake'.

⁶ Zñne': "Lo ya'a la'y chia', Ya'a Sión
ba bzoa' Bennen' nna bi'e lo wlaza'
neda'."

⁷ Zñna Bennen': "Wzenla' le'e da' gož
Xanžon' neda'.

Gože' neda': Le' nako' Zi'na'. Na'a ža
naka' xo'.

⁸ Wnnable neda', na' gonna' Le'
yógo'te yež ka',
na' gak chio' dot yežlyó.

⁹ Wchinnjo' yež ka' len to bar ya,
na' ka to že'e yo wzožjo' légaken."

¹⁰ Na'a, le'e, Benne' wnná bia' ka', le
yenle da' ni da' zzejni'ila' le'e.
Le wsedle da' ni da' zzenla' le'e, le'e na'
zñna bia'le lo yežlyó.

¹¹ Le gon da' zñna Xanžo Dios, lo yela'
zžebe chele,
na' lo yela' žežize chele, le yebele lawe'
Le'.

¹² Le gape ba la'ne Zi'ne' nich bi že'e,
na' bi kwia yi'le lo nez chele, dan' la'
žá'atie' Le'.

Ba nez zen naken chegak yógo'te
benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

3

¹ Xana' Dios, ba nyanle'e benne' ka'
zžá'agake' neda'.

Benne' zante zdíl-lengake' neda'.

² Benne' zante znnégake' chia', na'
znnágake':
"Bi yeslá Dios le'."

³ San Le', Xana' Dios, žape chi'o neda'.
Nako' yela' baní' chia', na' zzo' neda'
chawe'.

⁴ Wžéžyi'a, na' bliža' Xana' Dios,
na' Le' bechebe' chia' gan zoe' law
ya'a la'y chie'.

⁵ Gota'a, na' wtasa',
na' bebana' dan' ben choch Xana'
Dios neda'.

⁶ Bi žeba' chi mil benne' ka' zdíl-
lengake' neda',
benne' ka' zej nyechjle' neda'.

⁷ Wyás, Xana' Dios. Beslá neda', Dios
chia',
na' wdáp xága'gak benne' ka' zdíl-
lengake' neda',

na' bdichj láye'gak benne' wen da' zinnj ka'.

⁸ Yela' weslá za' lo no'o, Xana' Dios. Ben chawe' benne' chio' ka'.

4

¹ Bechebe chia' kate' žliža' Le', Dios. Le' zchi'a láže'kzo' da' žona'. Kate' wzó'a lo da' zede, Le' ben cho-cho' neda'. Beyache' láže'l neda', na' benle da' zcháljlēna' Le'.

² Z̄nna Dios: “Le'e, benne' ka', ěto chi'ize wzoale neda' chela'ale? ěTo chi'ize ží'ilele da' bi be zaka', na' chejle'le da' wen láže'?”

³ Žala' nnézele ba wžé Xanžo Dios bennen' žape' Le' ba la'ne. Xanžo Dios yenle' chia' kate' wliža' Le'.

⁴ Le žebe law Dios, na' bi gonle doła'. Le wláb láže' chie' kate' dele gan ztasle, na' le soa žize.

⁵ Le got biado' ka' lawe' Le' lo da' nak chawe', na' le wxén láže' Xanžo Dios.

⁶ Benne' zante znnágake': “ěNož benne' gon chawe'e neto'?” Lo yela' ži'i láže' chio' bwia neto', Xanto' Dios.

⁷ Le' bzo' yela' žebele lo yichj lázda'wa', dan' nakžen zen ka' da' zej nape benne' ka' zej nápli'e zoa', na' xis uba wal.

⁸ Lo yela' zga'n chawe' gata'a, na' tasa', dan' znno' Le', Xana' Dios, naka' chawe' lawo' Le'.

5

¹ Bze nag da' znnia', Xana' Dios. Be' láže' kan zbeže laža'a.

² Le' nako' Xana', na' nako' Dios chia'. Benle da' žliža' Le', dan' zcháljlēnteza' Le'.

³ Xana' Dios, chbal-le yenlo' chi'a. Zildo' la'kza' lawo' Le', na' kweza' da' yi'o neda'.

⁴ Nako' Dios bi žaz lažo'o da' bi nak chawe'. No benne' žone' da' zia bi soakze' gan zo' Le'.

⁵ Bi žo'o latje la'gak benne' wen da' zinnj ka' lawo'.

Bi zle'elo' chawe' yógo'te benne' wen da' zinnj ka'.

⁶ Zchinnjo' ližgak benne' ka' žon láže'gake'.

Zzo' chela'ale benne' wetw benách ka', na' no benne' žon láže'e,

⁷ san neda' wak choa'a ližo' dan' nží'ile'elo' neda'.

Wká'n zena' Le' lo yodo' la'y chio' lo yela' zžebe.

⁸ Bsedle neda' gona' da' chawe' lawo' Le', Xana' Dios, dan' zžá'ale'egak benne' ka' neda', benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'. Bche' neda' nez chawe' chio'.

⁹ Benne' ki bi znnágake' da' naken da' li.

Nža' yichj lázdo'gake' da' kegle.

Lbá'gake' zej naken ka' yežw ba ka' chegak benne' gat ka' da' nyáljwgaken.

Znnágake' diža' chawe' ka', san žon láže'gake'.

¹⁰ Ben zi' benne' ka', Dios.

Ben ga chejchégwake' ni'a che xtíža'gakkze'.

Dan' nyanle'e da' bi nak chawe' da' žóngake',

na' dan' bží'igake' chio' Le', bnnita' légake' chela'ale.

¹¹ San yebéle'egekle benne' ka' žxen láže'gake' Le'.

Kwežeyá'gake' lo yela' žebele dan' žákleno' légake'.

Benne' ka' zej nží'ile' Le' yebéle'egekle' lawo' Le'.

¹² Gon cháwe'kzo' benne' chawe', Xana' Dios.

Dan' žaz lažo'o bennen', gape chi'o le'.

6

¹ Xana' Dios, bi tiło' neda' lo yela' zža'a chio',

na' bi gono' neda' zi' lo yela' yichj ža'a chio'.

² Beyache' láže'l neda', Xana' Dios, dan' bi zoa' chawe'.

Beyón neda', Xana' Dios, dan' zžáka'li'a.

³ Že' zede yichj lázda'wa',

na' Le', Xana' Dios, ɔbatx gákl̥eno'
neda'?

⁴ Da, Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'.
Lo yela' ži'i laže' chio' beslá neda'.

⁵ Gan zej nnita' benne' gat ka', bi žejsá'
laže' no benne' Le'.

Lo latje chegak benne' gat ka', ɔnoz
benne' wká'n zene' Le'?

⁶ Ba žedó laža'a dan' zbeže laža'a.
Yógo'te yel zbise gan dia' len nis zbeža'.
Žesbisan' len nis zbeža'.

⁷ Ba nyejw yej lawa' dan' zbéželi'a.
Ba bebižkze nis dan' yožen yej lawa'
dan' zžá'ale'egak benne' ka'
žsáka'gake' neda'.

⁸ Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da'
zinnj,
dan' ženle Dios zbéželi'a.

⁹ Xana' Dios ba ženle' da' žáta'yoela'
Le'.

Zzi' Xana' Dios da' zcháljl̥ena' Le'.

¹⁰ Žedoé'egikle, na' zej že' zedle'e
yógo'te benne' ka' bi zlé'egikle'
neda' chawe'.

De chgi' kwásgake' gan zoa', na'
yedoé'egikle'.

7

¹ Xana' Dios, žxen laža'a Le'.
Beslá neda' lo na'gak benne' ka'
žsáka'gake' neda', na' goklen
neda',

² nich bi séngake' neda' ka' žon bež
yixe',
na' bi wchéza'gake' neda' gan bi zoa' no
benne' gákl̥ene' neda'.

³ Xana' Dios, cha' bena' neda' ki;
cha' zoa' bi da' zinnj da' ben ni'a na'a;

⁴ cha' zoa' bi da' bi nak chawe' da'
bena' che no benne',
bennen' zgá'n̥lene' neda' chawe',
(san neda' gókl̥ena' bennen' bi zle'ele'
neda' chawe' la'kze bi be bena'
chie')

⁵ cha' ki bena', be' latje bennen'
bi zle'ele' neda' chawe' kwia
laže'e neda', na' sene' neda'.

Be' latje bennen' wleje' neda' lo yo,
na' wca'ne' ca'ze yela' zen chia'.

⁶ Xana' Dios, lo yela' zža'a chio', wzó
ža'.

Bdil̥-len benne' ka' žsáka'gake' neda' lo
yela' zža'a chégake'.

Bseła' da' gákl̥en neda' kate' žin ža
wchi'a lažo'o da' žak cheto'.

⁷ Benne' yógo'te yež ka' lá'gake' lawo'
Le'.

Wnná bia' benne' ka' lo yela' zen chio'.

⁸ Le', Xana' Dios, wchi'a lažo'o benne'
yógo'te yež.

Bchi'a laže' neda' ka' nak da' chawe'
dan' bena',

dan' bena' lo da' nak li laže' chia'.

⁹ Bchinnj da' žongak benne' wen da'
zinnj ka',

san ben chawe' benne' chawe' ka',
dan' nako' chawe', Dios, na' zwio' da'
yo'o lo yichj lázdo'gak yógo'te
benne' ka'.

¹⁰ Dios na'kze žape chi'e neda'.

Žeslé' benne' ka' zej nake' li laže'.

¹¹ Nak chawe' ka' zchi'a laže' Dios da'
žongak benne' ka'.

Yógo'te ža zža'a Dios che da' žongak
benne' wen da' zinnj ka'.

¹² Cha' bi yeyát láže'gake' Dios kweje'
ya ntoche' chie' ka'.

Za' wsie' yag ntóche'do' chie' ka'.

¹³ Za' wkonle' žin ya chie' ka' che
wdile.

Za' wsie' yag ntóche'do' ka' zoa' yi'
láwe'gaken.

¹⁴ Benne' wen da' zinnj zkweze' da' zia
da' gone'.

Yo'o yichj lázda'we' da' zinnj da' gone',
na' gone' da' wen laže'.

¹⁵ Ba bche'ne' to yežw gže' nich
yéxjwgak benne' ka' ga na', san
bexjwe' lekze' lo yežwn'.

¹⁶ Da' zinnj da' bene' žesbaga'n lekze'
zia,

na' da' bsake'e benne' ka' yebí'i Dios
chekze' le'.

¹⁷ Wká'n zena' Xana' Dios ni'a che da'
chawe' da' žone'

na' gól̥teza' che La la'y che Xana' Dios,
Benne' zente.

8

¹ Xanto' Dios, zente nak La la'y chio'
Le' do zente yežlyó.

Nakže zen yela' zen chio' ka' ya'abá.

2 Žolgak xkwide' ka', na' bi'do' že'n ka',
ka naken.
Yo'o chawo'o gan bi gak la'gak benne'
ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.
Zzoa žio' benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe',
na' benne' ka' zzóagake' Le' chela'ale.
3 Kate' zwia' ya'abá dan' beno' Le',
na' byo', na' belj ka', da' ka' bzo' to ton,
4 na' znnaba': ĵbizkze zej nak benne'
ka', dan' že' lažo'o légake'?
ĵBizkze zej nak benne' ka', dan' ži'o
wnné yoe chégake'?
5 Beno' légake' yeláte'ze gaxjw ka
nako' Le',
na' bzo' chégake' yela' zen, na' yela' ba
la'ne.
6 Wnnakzo' nna biá'gake' yógo'te da'
ka' beno'.
Yógo'ten bdio' lo ná'gake':
7 zila' ka', na' bež ka',
na' yógo'te bia yixe' ka',
8 bia zej nnita' xílgakba', na' bel ka',
na' yógo'te bia ka' zej nníta'ba' lo
nisdó'.
9 Xanto' Dios,
zente nak La la'y chio' Le' do zente
yežlyó.

9

1 Xana' Dios, dot laža'a wká'n zena' Le'.
Wzenla' benne' ka' ka nak da' zente
da' beno'.
2 Yebekzla', na' golkza' ka nak chio'.
Gola' che La la'y chio' Le', nako' Dios
zente.
3 Bzonjgak benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'.
Bejchégwgake', na' wnítgekle' lawo'
Le',
4 dan' zzoa chawo'o da' chawe' da'
žona'.
Ži'o latje blo chio', na' cháwe'do' zchi'a
lažo'o.
5 Bdilo' benne' yež ka', na' bchin-
njo' yo'o chegak benne' wen
da' zinnj ka'.
Bsoło' lagak benne' ka' to chi'ize.
6 Wžía yi'gak benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'.
To chi'ize zej nbia yi' latje chegak
benne' ka',
na' yež chégake' ka', da' ka' bchinnjo'
Le'.

Nitó benne' chejsá' laže'e benne' ka'.

7 Xanžo Dios zoakze' to chi'ize.
Bkweze' latje blo chie' gan wchi'a
laže'e benne' ka'.

8 Lo da' chawe' wchi'a laže'e benne'
ka' dot yežlyó,
na' benne' yógo'te yež ka' lo da' nak li
laže'.

9 Xanžo Dios nake' ka to gan
chejnníta'gak chawe' benne'
yache' ka',
kate' žin ža che da' wžía yin' benne'
wen da' zinnj ka'.

10 Benne' ka' zej nónbi'e Le', Xanto'
Dios, wxén láže'gake' Le',
dan' bi wlój yichjo' benne' ka' žílgake'
Le', Xanto' Dios.

11 Le goł che Xanžon', Bennen' zoe'
yež Sión.

Le wzenle benne' yež ka' ka nak da'
bene',

12 dan' žejsá' laže'e chegak benne' ka'
zzáka'gake',
na' yezi'e wzón che benne' wetw
benách ka'.
Bi gal laže'e da' žližgak benne' yache'
ka' Le'.

13 Beyache' laže'l neda', Xana' Dios.
Bwia da' zzaka'a lo na'gak benne' ka'
bi zlé'egekle' neda' chawe'.

Le' bekó'o neda' lo na' yela' got

14 nich wzenla' benne' ka' da' zka'n
zena' Le' gan zdóbgake' lo yež
Sión,
na' yebéle'ela' dan' besló' neda'.

15 Chejchazgak benne' yež ka' lo yežw
da' bché'ngake'.

Chejcházgake' lo do yelj da' bdíxigake'.

16 Xanžo Dios bloe'ele' kan zchi'a
laže'e,
dan' wbága'gak zia benne' ka' bi
zej nake' chawe' ni'a che da'
béngakkze'.

17 Benne' bi zej nake' chawe' ka'
cházgake' lo yi' gabíl,
yógo'te benne' ka' žal láže'gake' Xanžo
Dios.

18 Kege to chi'ize gal laže' Dios benne' yache' ka',
na' kege to chi'ize nitle da' žxen
laže'gake'.

19 Wzó ža', Xana' Dios. Bi go'o latje
benne' ka' wká'n zen kwíngake'.
La'gak benne' yež ka' lawo' Le' nich
wchi'a lažo'o légake'.

20 Xana' Dios, ben ga žébegak benne'
ka' Le'.
Yeyónbia'gak benne' yež ka' zej nake'
benachze.

10

1 Xana' Dios, žbiz chen' zo' zi'to'?
žBiz chen' zkache' kwino' kate'
zzáka'gak benách chio' ka'?

2 Lo yela' zka'n zen kwin benne' bi
nake' chawe' zbia laže'e benne'
yache',
san chejchaze' lo da' bdixjwe' nich
wžía yi'e bennen'.

3 Zka'n zen kwine' ni'a che da' zze
laže'e.
Zzne zi'e bennen' zdan laže'e yela'
gape, na' zka'ne' ka'ze Le', Xana'
Dios.

4 Lo yela' zka'n zen kwin benne' bi
nake' chawe' bi žape' Dios ba
la'ne,
na' zzne' bi zoa Dios.

5 Žónteze' da' zinnj, na' zzne'
bi wchi'a laže' Dios le' ni'a che da'
žone'.
Zzoe' chela'ale benne' ka' zží'igake'
chie' le'.

6 Lo yichj lázda'we' zzne':
“Bi be gak wsejw xneza'.
Batkle bi gak chia' da' bi naken
chawe'.”

7 Znnáteze' da' kegle, na' da' wen laže',
na' zkache'lanteze'.
Diža' ka'ze, na' diža' yalze zžójgaken
žoe'e.

8 Zkache' kwine' žoa'a yež nich sene'
benne' ka'.
Bagáche'ze žote' benne' ka' zdégakze'
ga na'.

Zwíalanze' nich gak bi gone' chegak
benne' yache' ka'.

9 Bagáche'ze zbeze' ka' žon bež yiže'.
Zbeze' nich gak sene' benne' yache'
ka'.

Kate' zzene' benne' yache' lo do yelj
chie', na' zchi'e le' chekze'.

10 Kan žon bež yiže' zóateze' xíti'e
lávlegak benách ka',
na' zzene' benne' zan len ne'e wale.

11 Lo yichj lázda'we' zzne': “Na' laže'
Dios benne' ki.

Bkache' lawe', na' bi le'ele' da' žona'.”

12 Wzó ža', Xana' Dios, na' bze no'o.

Bi gal lažo'o benne' yache' ka'.

13 žBiz chen' zzoagak benne' wen da'
zinnj ka' Dios chela'ale?

Lo yichj lázdo'gake' znnágake':

“Bi yezí' wzón Dios neda'.”

14 San Le' ble'ekzlo' da' ni, dan' zwio'
no benne' žone' da' zinnj, na' da'
bi nak chawe',

nich yezi'kzo' wzón benne' ka'.

Benne' yache' ka' zde kwíngake' lo
no'o.

Le' žáklenkzo' bi' wzebe ka'.

15 Zkwaso' yela' wale che benne' wen
da' zinnj.

Wlój lawle da' bi nak chawe' da'
bene', dan' bene' bagáche'ze.

16 To chi'ize nak Xanžon' Benne' zнна
bi'e žo'o.

Lo yežlyó chie' ba wžía yi'gak benne'
ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.

17 Benno' chegak benne' gaxjw laže'
ka' da' wnnábgekle' Le', Xana'
Dios.

Le' zkwezo' yichj lázdo'gak bénne'do'
ka' nich wzé nággake' xtižo'o,

18 nich wchi'a lažo'o bi' wzebe ka', na'
benne' ka' zzáka'gake',

nich biž bi da' zinnj gongak benne' ka'
bi zej nake' chawe' chegak bénne'do'
ki.

11

1 Žxen laža'a Xana' Dios.

žBiz chen' že'gak benách ka' neda':

“Bžonnj, wyėj law ya'a ka to byinne”?

2 Bwia nga, zkwezgak benne' ka' bi zej
nake' chawe' yag ntóche'do' ka'
chégake'.

Ba bxóagake' yag ntóche'do' ka'
chégake' lo do chen,

nich gótgake' bagáche'ze benne'
chawe' ka'.

3 Chela' kwasgak da' ka' zzoagak
chochen da' chawe',
¿bizkze gongak benne' chawe' ka'?
4 Xanžo Dios zoakze' latje la'y chie'.
Ya'abá na'kze zoa latje blo gan že'
Dios.
Zwíagak yej lawe', na' zle'ele' da'
žongak benne' ka'.
5 Xanžo Dios zbeje' benne' chawe' ka'
lo da' zede,
san bi zle'ele' chawe' benne' ka' bi
zej nake' chawe' na' benne' ka'
žóngake' da' zinnj.
6 Wdíe' benne' ka' bi zej nake' chawe'
lo da' ka' wžia yí'gaken légake',
da' ka' zej naken yi', na' sufr da' žeyen
ka yeže, na' to be' da' lále'e,
da' ka' sele'e lawgak benne' ka'.
7 Ki gone' dan' nak chawe' Xanžo Dios,
na' nži'ile' da' naken chawe'.
Lé'egekle benne' li laže' ka' lawe' Le'.

12

1 Xana' Dios, beslá benne' chio' ka'
dan' biž zoa no benne' žape' Le' ba
la'ne,
na' bi zoa no benne' li laže' ladjwgak
benne' ka'.
2 Yógo'te benne' ka' žon láže'gekle'
ljéžgake' ka'.
Lo da' wen laže' znnágake' diža'
chawe'
da' znnágake' nich gon láže'gekle'
benách ka'.
3 Xanžo Dios wžia yi'e benne' ka'
zcháljgake' ki,
na' benne' ka' zcháljgake' da' zka'n zen
kwíngake'.
4 Benne' ka' znnágake': "Da' zchaljžo
gáklenen žo'o.
Wchaljžo kan žénelžo. ¿Nožkze benne'
wchi'le' žo'o?"
5 San zнна Xanžo Dios:
"Na'a la'kza' neda' dan' žsáka'gake'
benne' yache' ka',
benne' ka' zbeže láže'gake',
na' yeslá' benne' ka' žénegekle' bi da'
gona'."
6 Xtiža' Xanžo Dios naken dot da' li.
Naken ka ya plat da' wdén lo yi',
da' ba wdén lo yi' gaže chi'i ka'.

7 Le', Xana' Dios, zwiákzo' benne' chio'
ka'.
To chi'ize gape chi'o légake' lo na'gak
benne' ka' zej nnita' lo ža na'a
ža.
8 Kate' zka'n zengak benách ka' da'
zinnj,
zej nnita' benne' bi zej nake' chawe'
ka' gáte'teze.

13

1 ¿To chi'ize gal lážo'o neda', Xana'
Dios?
¿Gal láže'tezo' neda'?
¿To chi'ize biž le'elo' neda'?
2 ¿To chi'ize gon byene soela' da'
zzaka'a?
¿To chi'ize gak nyache' laža'a dot ža
dot yel?
¿To chi'ize nna bia'gak benne' yichj
ža'a ka' neda'?
3 Bwia neda', Xana' Dios, na' bechebe
chia'.
Ben choch neda' nich bi gata',
4 na' nich bi nna bennen' bi zle'ele'
neda' chawe', bi nne':
"Ba bzexjwa' le'."
Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'
yebégekle' cha' chejchaza' lo
da' bi nak chawe',
5 san neda' žxen laža'a Le' yeyache'
láže'lo' neda'.
Dot lážda'wa' žebela' dan' žákleno'
neda'.
6 Golkza' che Xana' Dios dan' žon
chawe'e neda'.

14

1 Benne' lazdo' zide ka' zza' láže'gake',
na' znnágake': "Bi zoa Dios."
Benne' ki zej nchixle yichj láždo'gake',
na' žóngake' da' bi naken
chawe'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken
chawe'.
2 Xanžo Dios, Bennen' zoe' ya'abá,
zwie' benne' ka'
nich le'ele' cha' zoa no benne'
žejni'ile', bennen' žape' Dios ba
la'ne.
3 Yógo'tie' bejchíxgekle'.
Yógo'tie' zej nchixle yichj láždo'gake'.
Bi zoa no benne' žone' da' naken
chawe', nitóe'.

4 ĆBi žejní'igekle benne' ka' žóngake' da' zinnj?
 Zzózjgake' benne' chia' ka' ka zzozej to benne' yet da' žawe',
 na' bi žákbe'egekle' zoa Xanžo Dios.
 5 Lo yela' zžebe chégake' žžízegak benne' ka',
 dan' žaklen Dios benne' chawe' ka'.
 6 Zcá'ngake' ca'ze da' wnnagak benne' yache' ka',
 san benne' ki žxén láže'gake' Xanžo Dios.
 7 La'kze Bennen' yeslé' benne' Israel ka'.
 Kate' gon Xanžon' ga yežingak benne' chie' ka', benne' ka' zej ndo'e zító'le,
 na' yebégekke za'só Jakob, na' yebéle'egekle benne' Israel ka'.

15

1 Xana' Dios, ěnozķke benne' gak soe' gan zo' Le'?
 ěNozķke benne' gak soe' latje la'y chio'?
 2 Wak gon ki benne' nake' li laže', ben-nen' žone' da' naken chawe',
 bennen' zoa da' nak dot da' li lo yichj lázda'we',
 3 bennen' bi znnie' che lježe' ka',
 na' bi be da' zia žone' chegak lježe' ka',
 na' bi žwe'e latje no benne' kwej bi'e lježe' ka'.
 4 Wak soa bennen' ga na', bennen' bi žape' ba la'ne no benne' žone' da' zinnj,
 san žape' ba la'ne benne' ka' žápegake' Xanžo Dios ba la'ne
 bennen' bi zche'e xtiže'e la'kze gonen ga bi wnite'.
 5 Wak soa bennen' ga na', ben-nen' žsane' mežw chie', na' bi žennabe' yichjen,
 na' bi žezi'e mežw nich wzóa lie' da' wen laže' che benne' bi be zia nbage'e.
 No benne' žone' ki batkle chejchaze' lo da' zinnj.

16

1 Bwia neda', Dios, dan' žxén laža'a Le'.
 2 Lo yichj lázda'wa' žapa' Le', Xana' Dios:

“Le' nako' Xana'.
 Bi be da' chawe' žata' chia' da' bi zan' lo no'o.”

3 Žaz láže'za' benne' ka' zej nake' che Dios lo yežlyó nga,
 na' lezka' benne' ka' zej nake' li laže'.
 4 Zan da' sáka'gak benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'.
 Bi gona' légake' tzen kate' zlaljgake' žen lāwgaken, na' bi wkonla' žin lāgaken.
 5 Xanžo Dios zwawe' neda' na' nake' da' chawe' chia'.

Le', Dios, žape chi'o yela' nban chia'.
 6 Da' žonno' chia' naken da' ba nez zen da' zzi'a,
 na' xtanle'e nak latje gan bzo' neda'.

7 Wká'n zénteza' Xanžo Dios, Bennen' žsedle' neda'.
 Kate' ne ztasa' zzejni'ile' neda' lo yichj lázda'wa'.

8 Žxén laža'a Xanžo Dios yezi'e neda'.
 Dan' zoe' kwita', bi be gak wcheben neda'.

9 Che len zoa lázda'wa' yela' žebél, na' žebéle'etezla',
 na' kate' gacha'a lo yežw ba wxén laža'a Le'

10 dan' bi wka'no' be' da' nakkza' lo latje chol chegak benne' gat ka',
 na' bi go'o latje nitla' dan' nakkza' chio' Le'.

11 Wloe'elo' neda' da' žala' gona' nich gata' chia' yela' nban.
 Gan zo' Le' yebéle'etezla',
 na' kwito' Le' sóateze yela' ba nez zen chia'.

17

1 Bze nag da' znnia', Xana' Dios. Benle da' žliža' Le'.
 Wzí' da' znnabla' Le' lo yela' li laže' chia'.

2 Benn latje la'a lawo' Le' nich wchi'a lažo'o neda',
 dan' zle'elo' yógo'te ka' zej nakkzen.

3 Le' zwíakzo' yichj lázda'wa', na' zle'elo' neda' žel.

Bwíakzo' da' žona', na' bi be da' zinnj
ble'elo'.

Wdape chi'a loža'a nich bi be diža'
ka'ze nnia'.

⁴ Žona' ka nak da' znnā xtižo'o,
na' bi žona' kan žongak benne' wen da'
zinnj ka'.

⁵ Wdape chi'i neda' lo nez chawe'
chio',
nich bi chejchaza' lo da' bi nak
chawe'.

⁶ Žliža' Le', Dios, dan' ženlo' chi'a.
Bze nag chi'a, na' benle da' znnia'.

⁷ Bloe'el neda' kan žeyache' láže'le'elo'
benách ka'.

Beslá benne' ka' žxen láže'gake' Le' lo
na'gak benne' ka' bi zlé'egekle'
légake' chawe'.

⁸ Bwia neda' ka žon no benne' zwiákze'
vej lawe'.

Wdape chi'i neda' ka žon zkoko', bian'
žape chi'iba' brise'do' ka' zan
xilba'

⁹ nich bi be gongak chia' benne' wen
da' zinnj ka',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe',
na' žénegekle' gótgake' neda'.

¹⁰ Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka',
na' lo yela' zka'n zen kwíngake'
zcháljgake'.

¹¹ Gáte'teze gan zda' zwiágake' neda'.
Žénegekle' wžia yi'gake' neda'.

¹² Zej nake' ka to bež yixe'do' žénelba'
bi da' gawba'.

Zej nake' ka to bež yixe', bia zkache'
kwinba' nich senba' biado' ka'.

¹³ Da, Xana' Dios, bdil-len benne' ka'
bi zej nake' chawe', na' bžia yi'
légake'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi
zej nake' chawe', wkonlo' žin
ya ntoche' chio'.

¹⁴ Beslá neda' lo na'gak benne' ka' len
no'o wale, Xana' Dios.

Beslá neda' lo na'gak benne'
ka', benne' zej ze'e nich
yekwásgake' yežlyó cheto' nga,
benne' ka' žáwgake' da' záka'le'e chio'
na' zwáwgaken' zí'ngake' ka',
na' zga'nkze da' gawgak za'sógake' ka',

¹⁵ san neda', le'ela' lawo' Le' dan'
naka' chawe'.

Chaz laža'a gaka' ka nakkzo' Le' kate'
yebana'.

18

¹ Nži'ila' Le', Xana' Dios.

Le' zzoa chocho' neda'.

² Le', Xana' Dios, nako' ka to vej gan
zoa' choch,
na' nako' ka to yo'o zen gan yo'o
chawa'a.

Nako' Benne' weslá chia', na' Dios
chia'.

Le' zzoa chocho' neda', na' wxén laža'a
Le'.

Žape chi'o neda', na' žesló' neda',
na' zkache' chawo'o neda'.

³ Znnia': Xanžo Dios žala' wká'n zenžo-
ne'.

Beslé' neda' lo na'gak benne' ka'
zžá'agake' neda'.

⁴ Wzóa' lo da' zede che yela' got,
na' gok da' zinnj ka to yegw nis da'
bcheben neda'.

⁵ Gota' zož chia' choa'a lo yi' gabíl
dan' wzóa' lo da' zede che yela' got.

⁶ Lo da' zžia yin' benách ka' bliža'
Xana' Dios

na' bcháljlenkza' Dios chia'.

Le' benle' chi'a gan zoe' latje la'y chie',
na' bze nage' da' bchalja' lawe'.

⁷ Naž wzó' yežlyó nga.

Wžízegak ya'a ka' gže'.

Wžízele'egaken dan' bže'e Le'.

⁸ Bžoj žen che yi' lo zine'e,

na' bžoj yi' lo žoe'e da' bzeyen da' zej
že' lawe',

na' yi' na' bženén bzio' yi' ka'.

⁹ Bsaljwe' ya'abá, na' betje',

na' wzóa da' chol zan ni'e.

¹⁰ Wdíe' lo be', ne ži'e to da' nzin'
kerubín.

Ka' gaze wdíe' lo be' bdone'.

¹¹ Gokwe' da' chol, dan' bkachen' Le',
dan' naken bejw gasj da' yožen nis.

¹² Lo da' žákti'tele'e chie' bžojgak bejw
gasj ka'.

Bžojgak wzio' yi', na' vej nis.

¹³ Zan ya'abá wnné wzio' che chi'i
Xanžo Dios,

na' benle chi'i Dios zente ládjwgak
wzio' yi' ka', na' vej nisen'.

¹⁴ Bsie' yag ntóche'do' chie' ka',

na' beslase' benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'.

Bsane' yes wzio' ka', na' bžia yi'e
benne' ka'.

15 Naž bla' lawgak da' ka' zej že' gže'
zan nido',
na' bla' law xni'a yežlyó dan' žen' zan
nison'.

Bdilo' benne' ka' zžá'agake' neda',
Xana' Dios,
na' lo yela' zža'a chio' bsejo' xnézgake'.

16 Betj Dios lo da' sibe, na' beḡwe'
neda',
na' len ne'e wale bebeje' neda' lo da'
zede da' goken ka' nis zil.

17 Beslé' neda' lo na'gak benne' wale
ka', benne' bi zlé'egekle' neda'
chawe',
na' lo na'gak benne' ka' zží'igake' chia'
neda', benne' ka' zej nakže'
wale ka' neda'.

18 Bdíl-lengake' neda' katen' wzóa' lo
da' zedle'e,
san Xana' Dios góklene' neda'.

19 Bebeje' neda' gan wyoá'a, na' bzoe'
neda' to latje zen.

Beslé' neda' dan' wyáz laže'e neda'.

20 Xanžo Dios bebi'e chia' dan' bena'
da' naken chawe',
na' ka' nakkze da' chawen' bebi'e
chia',

21 dan' žona' ka' žsedle Xana' neda',
na' bi wlěj yichja' Dios chia'.

22 Žona' ka' nak da' bchi'le' žo'o,
na' bi bsana' diža' ka' da' bdixjwe'.

23 Goka' li laže' lawe' Le',
na' wdape chi'i kwina' nich bi gona'
da' zinnj.

24 Bebí'i Xanžo Dios chia' ka' nak da'
chawe' da' bena',
ka' nakkze da' chawen' dan' bena'
lawe' Le'.

25 Žeyache' láže'lo' no benne' žeyache'
láže'le' lježe',
na' nako' li laže' len bennen' nake' li
laže'.

26 Zchájljeno' benne' chawen' da'
naken dot chawe',
na' gako' snia len benne' wen da'
zinnj.

27 Yesló' benne' chawen' lo da' wžia
yin' benách ka',
san wzexjo' benne' ka' zka'n zen
kwíngake'.

28 Le' wzaljo' yi' chia'.

Le', Xana' Dios, wza'ni'o chia' gan zoa'
lo da' chol.

29 Yela' wak chio' wžia yin' benne'
zanle'e, benne' ka' žjake' lo
wdile.

Cha' Le', Dios, sóaleno' neda',
wak wchinnja' ze'e ka' žape
chí'igaken yež ka'.

30 Da' ka' žon Dios zej naken li laže', na'
xtiže'e naken dot da' li.

Žape chi'e yógo'te benne' ka' žxen
láže'gake' Le'.

31 Toze Xanžon' nake' Dios.

Toze Dios chežo nake' Benne' žape
chi'e žo'o.

32 Dios nake' Bennen' žone' neda'
benne' wale,
na' Benne' žeyone' li laže' da' žona'
neda'.

33 Žone' ni'a ka' zej nak ni'a bžina' yixe'
na' zzoa choche' neda' law Ya'a Sión
chie'.

34 Žsedle' neda' nich gak cha'a lo
wdile,
na' nich gak wlewa' da' žsi yag
ntóche'do' ka', dan' naken ya
bronse.

35 Lo yela' žeslá chio' wdape chi'o
neda', na' len no'o li ža gókleno'
neda'.

Lo yela' ži'i laže' chio' bka'n chawo'o
neda'.

36 Ben chawo'o nez gan tia',
na' bi kwila' lo nezen'.

37 Bsejwa' xnezgak benne' ka'
zžá'agake' neda', na' bena' ga
bzónnjgake',
na' bi beyá'a liža' ga bžinte beta'
benne' ka'.

38 Bena' benne' ka' we', na' bi gok
yeyásgake'.

Bejbíxgake' zan ni'a.

39 Ben chocho' neda' nich gok cha'a lo
wdilen'.

Bzexjo' benne' ka' zžá'agake' neda' zan
ni'a.

40 Beno' bzonnigak lawa' neda' benne' wale ka',
na' bžia yi'a benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

41 Wnnábgekle' no benne' gáklene' légake' san bi wzóa no benne'.
Wnnábgekle' Xanžo Dios, san bi wzé nage' chégake'.

42 Bžia yi'a benne' ka', na' gókgake' ka bixte yo dan' zzen lo be'.
Bleja' légake' ka zleja' gona' lo nez ka'.

43 Besló' neda' lo na'gak benne' ka' zží'igake' chia',
na' beno' neda' benne' blo lo yež ka',
na' láwe'lgak benne' zi'to' ka'.
Benne' ka' bi nónbi'a, žóngake' žin chia'.

44 Kate' béngkele' chia', na' bégake' kan wnnía'.
Benne' yež ka' bégake' kan bchi'la' légake'.

45 Benne' zi'to' ka' gotgak ni'a ná'gake'.
Lo yela' zžebe bžójgake' lo yež zen ka' chégake'.

46 iGa'n zen Xanžo Dios!
iGa'n zene' dan' žáklene' neda'!
iGa'n zen Dios, Bennen' žeslé' neda'!

47 Dios žebéj yichje' benne' ka' zžá'agake' neda',
na' zdie' benne' yež ka' lo na'a neda'.

48 Žeslé' neda' lo na'gak benne' ka' zžá'agake' neda'.

Žone' ga zna bi'a benne' ka' bží'igake' chia' neda'.
Beslé' neda' lo na'gak benne' yichj ža'a ka'.

49 Wká'n zena' Le', Xana' Dios, lawgak benne' yež ka',
na' golkza' che La la'y chio' Le'.

50 Žono' ga žon to benne' da' zen ka',
bennen' zna bi'e lo wlazo' Le',
na' žeyache' láže'lo' bennen' wžio' Le',
bennen' nake' Dabí, na' za'sóe' ka', to chi'ize.

19

1 Nla' law zan ya'abá yela' zen che Dios.

Zcháljgakkze yógo'te da' ka' bene'.

2 To ža zzenlen ža yoble da' ni,
na' to yel žen' yel yoble da' na'kzen.

3 Bi zkóngeklen žin xtíža'gak benne' ka',
na' bi zoa no benne' ženle' chí'igaken,

4 san zžin da' znnágaken do zente yežlyó,

na' zžingak xtíža'gaken dot yežlyó.

Dios bene' ya'abá ka to yo'o gan zoa wbíž.

5 Zildo' zlan' ka to benne' byo zchag ne'e.

Žebelen ka to benne' zžá'li'e.

6 Zžojen chela'ale gan zlan',
na' zžinen chela'ale gan ženlen.
Zcha'an yógo'te da' zej den.

7 Dot li laže' nak da' žsedle Xanžo Dios,
na' zzoa chochen be' da' nakkžžo.
Li laže' nak da' bchi'le Xanžon' žo'o.
Žnezjwn yela' žejní'il chégak benne' ka' bi zej napen'.

8 Da' likze nak da' wnná Xanžon',
na' žebéle'egekle benne' ka' žóngake' kan znnan.

Li laže' nak da' zzejní'il Xanžon' žo'o,
dan' zzoan žo'o lo yela' baní'.

9 Nak chawe' zžébežo Xanžon', dan' gonon ga soažo nbanžo to chi'ize.

Da' likze nak kan zchi'a laže' Xanžon' žo'o, na' naken chawe'.

10 Naken da' zdan láže'žežo ka ya oro,
na' ka ya oro zente dan' záka'le'en.
Nakžen zix ka bžina' che bez, dan' nakle'en zix.

11 Žsedlen neda', wen žin chio',
dan' žona' kan znnan, na' da' zenle'e žezi'a.

12 Nitó benne' bi gak gónbi'e da' zinnj da' žone'.

Beslá neda', Xana' Dios, lo da' zinnj dan' bi žákbe'ela' žonan'.

13 Bkache' chawe' neda', wen žin chio',
nich bi be doła' gona' dot laža'a.
Bi go'o latje nna bia' doła' neda'.
Naž gaka' li laže', na' bi бага'a zia che dołan'.

14 Žénela' gak da' zchalja', na' da' zlab laža'a da' žaz lažo'o Le'.
Xana' Dios, Le' žon chochkzo' neda',
na' beya'wo' neda'.

20

1 Znnabla' Xanžo Dios yenle' chi'o kate'
bi žak chio',
na' gape chi'i Dios na'kze che Jakob
le'.
2 Znnabla' Le' lo latje la'y chie' gáklene'
le',
na' gan zoe' law Ya'a Sión yedjwíe' le'.
3 Znnabla' Le' chejsá' laže'e yógo'te da'
bnezjo' chie',
na' si' lo ne'e biado' ka' zzeyo' lawe'
Le'.
4 Znnabla' Le' gonne' chio' yógo'te da'
zdan lažo'o,
na' gone' yógo'te da' žak lažo'o.
5 Yebéle'elto' kate' yeslé' le'.
Wchisto' to da' wloé'e lawn La la'y che
Dios chežo.
Znnabla' Xanžon' gone' yógo'te da'
znnablo' Le'.
6 Na'a nnezla' žeslá Xanžon' bennen'
wžekze' Le'.
Gan zoe' ya'abá la'y chie' yenle' chi'i
bennen'.
Len yela' wak zente chie' yeslé' le'.
7 Bał benne' ka' žxen láže'gake' karro
ka' che wdile,
na' yezíka'že' žxen láže'gake' bia wale
ka',
san žo'o žxen láže'žo La Xanžo Dios.
8 Benne' ka' gotgak ni'a ná'gake', na'
bejchégwake',
san žo'o, beyasžo, na' zežo.
9 Beslá neto', Xanto' Dios. Le'kze znná
bi'o neto'.
Benle chi'ito' kate' žližto' Le'.

21

1 Benne' znná bi'e zžebe' yela' wak
chio', Xanto' Dios,
na' ni'a che yela' weslá chio'
žebéle'ele'.
2 Benno' chie' da' wdán laže'e
na' bi bžono' da' wnnable' Le'.
3 Wzí' lo no'o le', na' ben chawo'o le'.
Bžio' yichje' to da' naken oro.
4 Wnnable' Le' gonno' chie' yela'
nban,
na' bennon' chie' nich soakze' yiz zan.
5 Zenle'e nak yela' zen chie' dan' besló'
le'.
Benno' chie' yela' ba la'ne, na' yela'
zen.

6 Dan' ben chawo'o le' to chi'ize,
žono' ga žebéle'ele' lawo' Le'.

7 Dan' bennen' znná bi'e žxen laže'e
Xanžon',
yeyache' laže'l Dios zente le', na' bi
kwe' zedle'.

8 Wzetjo' yógo'te benne' ka' bi
zlé'egekle' Le' chawe'.
Len yela' wak chio' wzexjo' benne' ka'
žží'igake' chio'.

9 Gak chegak benne' ka' ka wnnito'o
légake' lo yi'
katen' yido' nich wchi'a lažo'o légake'.

Xanžon' wžía yi'e benne' ka' lo yela'
žža'a chie', na' yi' na' wzeyen
légake'.

10 Yógo'te da' bégake' lo yežlyó nga
wchinnjo',
na' wkwaso' za'sógake' ka' ladjw
benách ka',

11 dan' wyáz láže'gake' góngake' da' bi
naken chawe' lawo' Le'.
Sa' láže'gake' da' góngake' san bi be
sáke'gekle' dan' wlogo' légake'.

12 Bkwezo' yag ntóche'do' chio' ka'
nich goto' légake'.

13 Ga'n zen Le', Xanto' Dios, lo yela'
wale chio'!
Góltezeto', na' wká'n zéntezeto' Le'
ni'a che yela' wak chion'.

22

1 Dios chia', Dios chia', žbiz chen' wlěj
yichjo' neda'?

žBiz chen' bi ženlo' kate' znnabla' Le'
yesló' neda'?

2 Dios chia', žliža' Le' tža tža, san bi
žechebo' chia'.

Žliža' Le' žel, na' bi žezí' laža'a,

3 san Le' nako' la'y.

Zbezko' gan zka'n zengak benne' Israel
ka' Le'.

4 Xa xna' wdé cheto' ka' bxen láže'gake'
Le'.

Bxen láže'gake', na' besló' légake'.

5 Blížgake' Le', na' gókleno' légake'.

Bxen láže'gake' Le', na' bi bedoé'egekle',

6 san neda' naka' ka to bel góna'do', na'
kege benne'.

Zža'agak benne' ka' neda' na' žon
dítjgekle' neda'.

7 Yógo'te benne' ka', kate' zlé'egekle'
neda', zká'ngake' neda' ka'ze.

Žsáljwgake' žóa'agake' nich nnégake'
chia',

na' zta yíchjgake', na' znnágake':

8 “Bxen laže'e Xanžon' nich yeslé' le'.
Yeslé' le' cha' žaz laže'e le'.”

9 San Le', Xana', bexo' neda' kate'
golja'.

Beno' ga bxen laža'a Le' kate' ne
žaza'a.

10 Wyoá'a lo no'o kate' bi na' galja'.

Kate' ne yoa'a le'e xna'a, báčekze
nako' Dios chia'.

11 Bi yebigo'o gan zoa' dan' zoa gawze
da' wsakan' neda',
na' bi zoa no benne' gáklene' neda'.

12 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' zej nyechjle' neda',
benne' ka' zej nake' ka bež ka'.

Zej nyechjle benne' ka' neda', benne'
ka' zej nake' ka bež wale ka'
che yežlyó Basán.

13 Gónegekle' wžia yí'gake' neda'
ka žon to bež yixe', bia zdonba', na'
zbéžeya'aba'.

14 Bedó laža'a, na' gok lázda'wa' ka nis
da' nlaljen,

na' yógo'te žit yoa'a bsángaken
ljéžgaken ka'.

Lázda'wa' goken ka china' bez, da' be-
yonan li'a ka nis.

15 Beyák yela' wale chia' ka to že'n
yo dan' nla'an, na' loža'a wdán'
chichjla'.

Bletjo' neda' lo bixte yo che yela' got.

16 Zej nyechjle benne' wen da' zinnj
ka' neda'.

Zej nyechjle' neda' ka beko' ka'.

Wdídjwgake' ni'a na'a.

17 Wak wlaba' yógo'te žit yoa'a,
na' benne' ka' zlé'egeklen', zwíazegake'
neda'.

18 Bdísake' za' che chégake',
na' lawle zan' wléjgake' da' gak bian'.

19 San Le', Xana' Dios, bi bkwaso' gan
zoa'.

Nakkzo' Le' yela' wale chia', na'
gákleno' neda'.

20 Beslá be' da' nakkza' lo na' benne'
wdié' neda' ya ntoche'.

Bennen' žénele' wžia yi'e neda' žone'
ka žon to beko'.

21 Beslá neda' lo žoa'a bež yixe'.

Beslá neda' lo lozgak bež wale ka'.

22 Wzenla' bi' ljéža'do' ka' kan nako'
Le'.

Wká'n zenkza' Le' gachje lawle benne'
ka' zej ndobe' chio' Le'.

23 Le'e, benne' ka' zžébele Xanžon':

¡Le wká'n zene' Le'!

¡Le wká'n zene', le'e, za'só Jakob!

¡Le žebe Le', le'e, za'só Israel ka'!

24 Bi znnita' Dios benne' yache' ka'
chela'ale,

na' bi zdeze' da' zžáka'gake',

na' bi zkache' lawe' lawgak benne' ka',
san kate' žlížgake' Le', ženle' chí'igake'.

25 Gachje lawle benne' zan ka', benne'
zej ndobe' chio'

wká'n zenkza' La la'y chio' Le',

dan' bchebe laža'a gonan' lawgak
benne' ka' zžébegake' Le'.

26 Gawgak benne' gaxjw ka', na'
yéljgekle'.

Bíga'gake' law Xanžon', na' wká'n
zéngake' Le'.

Gákteze yela' ba nez zen chegak
benne' ka'.

27 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó
chejsá' láže'gake' Xanžon', na'
yežíngake' lawe' Le'.

Yógo'te kwe' benách ka' wká'n
zéngake' Le',

28 dan' napkze Xanžon' yela' wnná
bia',

na' nna bi'e yógo'te yež ka'.

29 Gawgak yógo'te benne' zen ka' che
yežlyó nga, na' wká'n zéngake'
Dios.

Wzóa zibgak yógo'te benne' ka' lawe'
Le'.

Benne' ka' bi gak yeslá kwíngake' nich
bi gátgake'.

30 Za'sógak benne' ka' góngakbe' žin che
Xanžon'.

Wzéngkele' zí'ngake' ka' ka nak chie'

na' zejte chejsete chegak benne' ka'.
³¹ Yežíngake', na' wzéngেকে' benne' ka'
 ka nak da' chawe' da' žon Dios.
 Wzéngেকে' benne' ka' bi na' gáljgake'
 ben Dios da' ki.

23

¹ Xanžo Dios žape chi'e neda' ka žon to
 benne' žape chi'e zila' chie' ka',
 na' bi be yáǰjela'.
² Ka žon bennen' ga zzi' láže'gak
 zila' ka' gan bdáwgakba' yixe'
 ya'ado', ki žon Dios chia' neda'.
 Gone' chia' kan žon bennen' chegak
 zila' ka' zchi'e-ba' žoa'a yegw nis
 da' že' žize.
³ Žon choche' yichj lážda'wa'.
 Žon chawe'e neda' nich gak da'
 bchebe láže'e.
⁴ La'kze tia' gan de zož gata',
 bi be da' zinnj wcheben neda',
 dan' zóalengkzo' Le' neda', Xana' Dios.
 Bar chio', na' breke' chio' gape
 chí'igaken neda'.
⁵ Wsí'ni'o da' ye'j gawa' la'kze benne'
 ka', benne' zdíl-lengake' neda'
 zej nyechjle' neda'.
 Zgo'o set yichja' da' žeyonen neda'
 chawe', na' žeschá'li'o da'
 žé'jléna'.
⁶ Da' likze da' chawe', na' yela' ži'i láže'
 chio' sóalengaken neda' yógo'te
 ža soa' nbana',
 na' ližo', Dios, gaken liža' to chi'ize.

24

¹ Che Dios nak yežlyó nga, na' yógo'te
 da' že' lawen'.
 Nak chie' yežlyón', na' benne' ka'
 nníta'gake' ga na'.
² Bzoen' lawle nido',
 na' bzale'e xni'an že'lte zan nido'.
³ ¿Nožkze benne' gak kwene' ya'a che
 Xanžon'?
 ¿Nožkze benne' gak choe'e yodo' la'y
 chie'?
⁴ Wak benne' ka' zej nak chawe' da'
 žóngake', na' da' zza' láže'gake',
 benne' ka' bi na' wchís ná'gake'
 lawgak lo'a ka',
 na' bi na' wchebe láže'gake' ni'a che
 da' bi naken li láže'.

⁵ Xanžon' gon chawe'e benne' ki.
 Dios wchi'a láže'e benne' ki, na' yeslé'
 légake'.
⁶ Ki zej nak benne' ka' zbíga'gake' law
 Dios,
 benne' ka' žó'ogake' gan zoa Dios che
 Jakob.
⁷ Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka'
 yodo'.
 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka'
 gan naken la'y,
 na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
⁸ ¿Nožkzen' Benne' Wnná Bia' Zente ni?
 Nake' Xanžon', Benne' wale, na'
 nape' dot yela' wak.
 Nake' Xanžon', Bennen' zzoele' lo
 wdile.

⁹ Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka'
 yodo'.
 Le wsaljw gan žo'ogak benne' ka'
 gan naken la'y,
 na' cho'o Benne' Wnná Bia' Zente.
¹⁰ ¿Nožkzen' Benne' Wnná Bia' Zente
 ni?
 Nake' Xanžon', Bennen' znná bi'e
 gáte'teze.
 Le' nake' Benne' Wnná Bia' Zente
 na'.

25

¹ Xana' Dios, zcháljléna' Le' dot láža'a.
² Žxen láža'a Le', Dios chia'.
 Bi go'o latje yedoe'ela'.
 Bi go'o latje benne' ka' bi zlé'egekle'
 neda' chawe' wžía yí'gake'
 neda'.
³ Bi chíxgekle benne' ka' žxen
 láže'gake' Le',
 san yedoé'egekle benne' ka' zží'igake'
 che xtižo'o.
⁴ Xana' Dios, bloe'el neda' da' žak
 lážo'o gona'.
 Bche' neda' gan žénelo' cha'a.
⁵ Bsedle neda' gona' da' naken dot da'
 li chio'.
 Dan' nako' Dios, na' žesló' neda', wxén
 láže'teza' Le'.
⁶ Bejsá' láže', Xana' Dios, gako' ži'i
 láže',
 na' yeyache' láže'lo' neda', kan žónteze
 žono'.

7 Bi chejsá' lažo'o doľa' da' bena' kate'
ne naka' benne' kwide', na' kan
bži'a che xtižo'o.
Lo yela' žeyache' laže' chio', na' yela'
ži'i laže' bejsá' laže' neda',
Xana' Dios.

8 Chawe', na' li laže' nak Xanžo Dios.
Che len wsedle' benne' doľa' ka' da'
žala' góngake'.

9 Wloe'ele' benne' gaxjw laže' ka' da'
naken chawe'
na' wsedle' benne' zen laže' ka' da'
góngake'.

10 Lo yela' žeyache' laže', na' lo da' li,
zche' Xanžon' benne' ka' žóngake' kan
znna xtiže'e
dan' bēnlene' žo'o, na' ka' nak da'
žsedle' Le'.

11 Dan' žono' ka' nak da' ba wnnó',
Xana' Dios,
yenít lawo' chia' doľa' da' bena', da'
naken zen.

12 ¿Zoa no benne' zžebe' Le', Xanto'
Dios?
Le' wsedlo' bennen' da' žala' gone'.

13 Gak chie' to yela' ba nez zen,
na' za'sóe' ka' gata' chégakbe' yežlyó.

14 Xanžo Dios nake' toze len benne'
ka' zžébegake' Le',
na' gone' ga gónbia'gake' xtiže'e dan'
bēnlene' žo'o.

15 Wxén láže'teza' Xanžo Dios
dan' beslé' neda' lo na'gak benne' ka'
žénegekle' wžia yí'gake' neda'.

16 Bwia neda', na' beyache' laže'l
neda'
dan' zoa' toza', na' zzáka'li'a.

17 Nyanle'e da' zede da' zej yo'on yichj
lázda'wa'.

Beslá neda' lo da' zede da' zzaka'a.

18 Bwia ka' zzáka'li'a, na' ka' žónli'a žin,
na' benít law che yógo'te doľa' da'
nbaga'a.

19 Bwia ka' nyanle'e benne' ka'
zžá'agake' neda',
na' kan zbia láže'gake' neda'.

20 Bwia be' da' nakkza', na' beslá
neda'.
Bi go'o latje yedoe'ela' dan' žxen laža'a
Le'.

21 Da' chawe', na' yela' li laže', žon
chóchgaken neda' dan' žxen
laža'a Le'.

22 Xana' Dios, beslá benne' Israel ka'
lo yógo'te da' zzáka'le'egake'.

26

1 Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, dan'
bena' da' naken chawe'.

Bxen laža'a Le', Xana' Dios, na' bi gok
chop laža'a.

2 Bwiákze lázda'wa', Xana' Dios, na'
bwia dan' bena'.

Bwiákze da' yo'on yichj lázda'wa'

3 dan' žákbe'ela' žeyache' láže'lo' neda',
na' žona' ka' nak da' naken dot da' li
chio'.

4 Bi na' gona' tzen benne' ka' žóngake'
da' chawe' lówzele.

Bi na' gona' toze benne' ka' zloé'ezele
chawe' kwíngake'.

5 Bi zle'ela' chawe' latje gan zdobgak
benne' ka' bi zej nake' chawe',
na' bi žoa'a tzen len benne' ka' žóngake'
da' zia.

6 Zle'elo' bi be zia nbaga'a,
na' wak biga'a lo bkog la'y chio', Xana'
Dios,

7 gan goľa' da' ka' we lawa'a Le',
na' wzenla' benách ka' ka' nak da' zen
da' beno'.

8 Xana' Dios, nži'ila' ližo' gan zo',
na' latje la'y gan nla' law yela' zen
chio'.

9 Bi wžia yí'o neda' tzen len benne'
doľa' ka',

na' bi wdío' neda' tzen len benne'
wetw benách ka',

10 benne' ka' žóngake' da' bi naken
chawe',

na' znéjwtezegake' mežw nich bi
wchi'a laže' no benne' da' zinnj
da' bēngake',

11 san neda' gónteza' da' nak li laže'.

Beslá neda', na' beyache' laže'l neda'.

12 Dan' bēnteza' da' nak chawe',
na' wká'n zenkza' Le', Xana' Dios,
lawgak benne' ka' zej ndobe'
lawo' Le'.

27

1 Xanžo Dios nake' yela' baní' chia',
na' Benne' žeslé' neda'.

Bi gak no benne' wchebe' neda'.

Ḫanžo Dios nake' Benne' žape chi'e neda'.
Bi gak no benne' wzóe' neda' lo da' zedle'e.

² Kate' benne' ka' bi zej nake' chawe' byéchjgekle' neda',
len benne' ka' žsáka'gake' neda', na' bi zlé'egekle' neda' chawe',
nich wžía yí'gake' neda',
na' bejchégwgake', na' bedoé'egekle'.

³ La'kze chéchjgekle' benne' zan,
benne' žjake' lo wdile neda',
benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe',
bi žébekza'.

La'kze žon byéngake' tíl-lena' légake',
neda' wxén láže'kza' Dios.

⁴ To da' znnabla' Ḫanžo Dios.
Toze da' zdan laža'a, dan' naken
soa' liž Ḫanžon' yógo'te ža soa' nbana',

nich wláb laža'a ka nak yela' zen che
Ḫanžon',
na' wcháljlana' Le' lo yodo' la'y chie'.

⁵ Le' wkache' chawe'e neda' lo latje
la'y chie' kate' žin ža gak da' bi
nak chawe'.

Wkache' chawe'e neda' lo latjen' gan
zoakze' Le'.

Wzóe' neda' to gan soa' chawe'.

⁶ Naž gone' ga wzexjwa' benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe', benne'
ka' zej nyechjle' neda'.

Lo yela' žebele gota' biado' ka' lo bkog
la'y chie'.

Golkza', na' wká'n zenkza' Ḫanžon'.

⁷ Ḫana' Dios, benle chi'a kate' žliža'
Le'.

Beyache' laže'l neda', na' bechebe
chia'.

⁸ Lo yichj lázda'wa' benla' chi'o, na'
wnnó':

“Da ga zoa' ni.”

Yida' gan zo' Le', Ḫana' Dios.

⁹ Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda'.
Lo yela' zža'a chio' bi yebigo'o gan zoa'
neda', wen žin chio'.

Toze Le' žákleno' neda'.

Bi wsano' neda', na' bi kwej yichjo'
neda', Dios, weslá chia'.

¹⁰ La'kze wsangak xa xna'a neda',
yeka'akze Ḫanžo Dios neda'.

¹¹ Bsedle neda' da' žak lažo'o gona',
Ḫana' Dios,
na' bloe'el neda' da' naken li laže' da'
žala' gona',

dan' zej nyan benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'.

¹² Bi go'o latje benne' ka' wžía yí'gake'
neda'.

Zej nyechjle' benne' wen laže' ka'
neda', na' žesbága'gake' neda'
žia.

¹³ Ḫanžo Dios bchebe laže'e le'ela'
da' chawe' chie' gan sōateza'
nbana'.

Chela' bi žejli'a da' ni, na' gat ni'a na'a.

¹⁴ Le kwez ža yelá' Ḫanžon'.

Le gon choch láže'le, na' Le' wzé
choche' le'e.

O', le kwez ža yelá' Ḫanžon'.

28

¹ Ḫana' Dios, žliža' Le'. Le' žape
chi'ikzo' neda'.

Bze nag chi'a dan' cha' bi yenlo' chia'
gaka' ka to benne' žoe'e lo yi'
gabíl.

² Benle chi'a dan' žliža' Le',
na' zchis na'a lawo' Le' gan zo' latje
la'y chio'.

³ Bi wžía yi'o neda' tzen len benne'
wen laže' ka',
na' kege tzen len benne' ka' žóngake'
da' zinnj.

Znnágake' da' cháwe'do' lawgak
ljéžgake' ka',
san da' bi nak chawe' yo'on yichj
lázdo'gake'.

⁴ Bde benne' ka' lo da' sáka'le'egake'
tlebe kan nak da' bégake',
ka nakkze da' bi nak chawe' da'
bégake'.

Bnezjw benne' ka' tlebe kan nak da'
bégake', dan' yeyála'gake'.

⁵ Dan' bi wdápegake' ba la'ne da' ben
Ḫanžon', na' kege dan' bene'
len na'kze',

Le' wžía yi'e benne' ka', na' wdíe'
légake' lo da' sáka'le'egake'.

⁶ Ga'n zen Ḫanžo Dios,
Bennen' benle' chi'a katen' bliža'-
ne'!

7 Xanžo na'kze zze choche' neda', na' žape chi'e neda'.
 Bxen laža'a Le', na' góklene' neda'.
 Che len yebéle'ela', na' golkza', na' wká'n zenkza' Le'.
 8 Xanžon' zze chochkze' benne' chie' ka',
 na' žape chi'ikze', na' žeslé' bennen' wžíe'.
 9 Beslá benne' chio' ka'. Ben chawe' da' nak chégake'.
 Wdáp chi'i benne' ka', na' bze choch légake' to chi'ize.

29

1 Le wká'n zen Xanžon', le'e, zoale ya'abá.
 Le wká'n zen yela' zen chie', na' yela' wak chie'.
 2 Zenle'e nak La Xanžon'. Le wká'n zen.
 Le wzó'a zible law Xanžon' lo latje la'y chie'.
 3 Chi'i Xanžon' ženlen law nido'.
 Ženle chi'i Dios ya'abá ka' wzió' da' znnen.
 Zda chi'e law nido'.
 4 Ženle chi'i Xanžon' da' naken wale.
 Ženle chi'i Xanžon' da' napen yela' wak.
 5 Chi'i Xanžon' žichjwn yag sedro ka'.
 Žichjwn yag sedro ka' da' zej žen' law Ya'a Líbano.
 6 Žxite' Ya'a Líbano ka' žxite'gak beždo' ka',
 na' žxite' Ya'a Hermón ka' to beždo'.
 7 Chi'i Xanžon' žonen ga žas yes wzió'.
 8 Chi'i Xanžon' žxizen latje dach.
 Žxizen latje dach che yežlyó Kades.
 9 Chi'i Xanžon' žxizen yag wale ka'.
 Zchiben xlaggak yag ka',
 na' lo yodo' chie' znnagak yógo'te benne' ka':
 “iGa'n zen Dios!”
 10 Zna bia Xanžon' nido' ka'.
 To chi'ize zna bia Benne' Wnná Bia Zen na'.
 11 Xanžo Dios zzoa choche' benne' chie' ka'.
 Žon chawe'e légake' lo yela' zga'n chawe' chie'.

30

1 Xana' Dios, bechiso' neda', na' zka'n zena' Le'.
 Bi bi'o latje benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' gon díjtgekle' neda'.
 2 Xana' Dios, bliža' Le', na' beyono' neda'.
 3 Xana' Dios, besló' neda' lo yi' gabíl.
 Beyono' neda' nich bi choa'a yežw ba.
 4 Le gol che Xanžon', le'e nakle benne' chekze' Le'.
 Le ye' Le' “žóxkeno”, na' bejsá' laže' nake' la'y.
 5 To chí'ido'ze zže'e, san to chi'ize zoa yela' ži'i laže' chie'.
 Kwéžežo to yelze, san zildo' yebéle'elžo.
 6 Kate' wzó'a chawe' wnnía': bi be gak chia' neda'.
 7 Ki wnnía' dan' bzoa chocho' neda', Xana' Dios, ka' to law ya'a zen, na' ben chawo'o neda',
 san kate' bkache' lawo' Le', na' wžé' zedla'.
 8 Xana' Dios, wliža' Le', na' gáta'yoela' Le'.
 9 iBizkze yela' ba nez gaken chio' cha' gata' neda', na' choa'a yežw ba?
 iWká'n zena' Le' kate' ba naka' bixte yo?
 iWak wzenla' no benne' da' naken dot da' li chio'?
 10 Bze nag chia', Xana' Dios, na' beyache' laže'l neda'.
 Xana' Dios, goklen neda'.
 11 Beno' ga beyák yela' zbeže chia' yela' žia'a.
 Bkwaso' yela' nyache' laže' chia', na' beno' ga bebéle'ela'.
 12 Che len golkza' chio'.
 Nakkzo' Le' yela' ba nez chia', na' bi soakza' žize.
 Xana' Dios, wká'n zenkza' Le' to chi'ize.

31

1 Žxen laža'a Le', Xana' Dios. Bi gono' ga yedoe'ela'.
 Ni'a che da' chawe' da' nako' Le', beslá neda'.
 2 Bze nag chi'a, na' goklen neda'.

Bze choch neda', na' wdape chi'i
neda' nich yelá'.

³ Le' zzoa chochkzo' neda', na' žape
chi'o neda'.

Dan' nako' li laže' wloe'elo' neda' nez,
na' wgó'o neda' nezen'.

⁴ Beběj neda' lo do yelj dan'
bkwéžgake' nich séngake' neda'.

Le', Xan, zwiakzo' neda'.

⁵ Zdia' be' da' nakkza' lo no'o Le', Xana'
Dios.

Le' beya'wo' neda', Dios li laže'.

⁶ Bi de chawa'a benne' ka' zka'n
zégake' lo'a ka',

san neda' žxen laža'a Le', Xana' Dios.

⁷ Yebéle'ela', na' soa' chawe' dan'
nži'ilo' neda' na' zle'ekzlo'
zzáka'li'a.

Nnezlo' ka' zdia' lo da' žsáka'le'egake'
neda'.

⁸ Bi bdio' neda' lo na'gak benne' ka'
zžá'agake' neda'.

Bzoa chocho' neda' to latje chawe'.

⁹ Beyache' laže'l neda', Xana' Dios,
dan' zzáka'li'a.

Ba bebiž nis da' yožen yej lawa',
na' žak nyache' laža'a lo be' da'
nakkza', na' lo beła' žen chia'.

¹⁰ Dan' zde yela' nban chia' lo da'
zzáka'li'a, zdia' yiz chia' ka'
zbeže laža'a,

na' žedó laža'a dan' nbaga'a zia, na'
zlagak žit yoa'a.

¹¹ Benne' ka' zžá'agake' neda' gon
dítjgekle' neda',

na' benne' zjo'o li'a chia' ka' žon
dítjgekle' neda'.

Benne' ka' zej nónbi'e neda' zkwásgake'
gan zoa',

na' benne' ka' zlé'egekle' neda' lo nez
žžónnjgake'.

¹² Goł láže'gake' neda' ka' žóngake' che
to benne' gat.

Naka' neda' ka' to ye'n yo da' nla'an.

¹³ Ženla' da' znnegak benne' zante
chia',

na' gáte'teze zoa da' zcheben neda'
dan' žóngake' toze diža' bi da'
góngake' chia',

na' žak láže'gake' gótgake' neda',

¹⁴ san neda' žxen laža'a Le', Xana'
Dios.

Znnia' nako' Le' Dios chia'.

¹⁵ Lo no'o Le' žape chi'o ža chia' ka'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka'
zžá'agake' neda', na' lo na'gak
benne' ka' zbia láže'gake' neda'.

¹⁶ Lo yela' zen chio' bwia neda', wen
žin chio'.

Lo yela' žeyache' laže' chio' beslá
neda'.

¹⁷ Bi go'o latje yedoe'ela', Xana' Dios,
dan' žliža' Le'.

Ben ga yedoé'egekle benne' ka' zbej
yíchjgake' Le'.

Ben ga soa žígake' lo yi' gabíl.

¹⁸ Bnnita' ži benne' ka' žon láže'gake',
benne' ka' znnégake' chegak
benne' chawe' ka',

dan' znnágake' lo yela' zka'n zen kwin,
na' lo yela' žon ditje.

¹⁹ Zente nak yela' ži'i laže' chio' dan'
napo'

nich bi da' gono' chegak benne' ka'
žápegake' Le' ba la'ne,

dan' žonno' chegak benne' ka' žxen
láže'gake' Le' lawgak yógo'te
benne' ka'.

²⁰ Lo da' bagáche'ze gan zo' Le' zkache'
chawo'o benne' chio' ka'

nich bi be gongak benne' ka' chégake'.

Znnito' benne' ka' to lo yo'o ngache'
nich bi be gongak chégake' benne' ka'
zdił diže'e.

²¹ iGa'n zen Xanžo Dios!

Lo yela' žeyache' laže' chie' bene'
da' zen

nich góklene' neda' to lo yež gan
gok wdile.

²² Kate' gok da' bcheben neda' wnnía':
“Zoa' gan bi zle'ele Xana' neda'”,

san Le' benlo' chi'a katen' góta'yoela'
Le', na' bliža' Le'.

²³ Le' ži'il Xanžon', le'e nakle benne'
chekze' Le'.

Xanžon' žape chi'e benne' ka' bi zbej
yíchjgake' Le',

na' žebí'ili'e da' zia dan' žala' yezi'gak
benne' ka' zka'n zen kwíngake'.

²⁴ Le' gon choch láže'le, le'e žxen láže'le
Xanžo Dios,

na' Le' wzé choche' le'e.

32

¹ Ba nez zen naken che bennen' Dios
ba benít lawe' xtole'e,
na' ba beké'e da' zinnj da' wbage'e.

² Ba nez zen naken che bennen' Dios
bi žesbage'e le' zia, bennen' bi
zcache'e xtole'e.

³ Kate' bi na' yexóalapa' dola' da'
wbaga'a,
bedó laža'a dan' wžeža' dot ža.

⁴ Lawe' ža, na' yele bsako'o neda',
Xana' Dios.

Bedó laža'a ka žebiže bej nis byo' wbá
ka'.

⁵ Naž bexóalapa' dola' chia', na' bi
bkacha'a da' zinnj dan' bena'.

Bechóg laža'a bexóalapan' lawo' Le',
Xana' Dios,

na' benít lawo'o Le' che xtoła'a.

⁶ Che len yógo'te benne' chio' ka' žala'
wližgake' Le' kate' ne zo' yenlo'
chégake',

na' kate' žin da' wžia yin' benách ka',
dan' gaken ka to yegw nis zen da'
bgólele'en,

bi be gonen chegak benne' chio' ka'.

⁷ Le' nako' ka to latje gan gak wkache'
kwina',

na' wkache' chawo'o neda' gan bi be
wsakan' benách chio' ka'.

Golkza' zižje ka besló' neda' dan' žoxo'
neda'.

⁸ Zinna Xanžon': "Włoe'ela' le' nez gan
žala' tio'.

Wsedla' le', na' wzejni'ila' le' da' žala'
gono'.

⁹ Bi gako' ka to bžina' o to burrw, bia
ka' bi žejní'igeklba',

bia ka' žon byenen nna biá'gako'-
ba', na' ko'o ya žoá'agakba' nich
góngakba' ka žénelo' le'."

¹⁰ Benne' ka' bi zej nake' chawe' žon
byenen tégake' lo da' sáka'gake',
san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon',
Le' žape chi'e légake' lo yela' ži'i laže'
chie'.

¹¹ Le'e, benne' chawe' ka', le yebele
na' le soa lo yela' ba nez, dan' goklen
Xanžon' le'e.

Lo yela' žebele le gol, dan' nakle li laže'
lawe' Le'.

33

¹ Le yebele le'e, benne' chawe' ka',
law Xanžo Dios!

Yela' žka'n zen Dios chegak benne'
chawe' ka' nakle'en xtan lawe'
Le'.

² Le wká'n zen Dios len da' žinnle!
Le gol chie' len da' žól-lento' da'
ze chi do chen!

³ Le gol chie' Le' to da' kob!
Le gol chawe', na' chinnle len
yela' žebele!

⁴ Li laže' nak xtiža' Xanžo Dios,
na' dot da' bene' benen' lo yela' li laže'
chie'.

⁵ Le' nži'ile' da' nak chawe', na' da' nak
dot da' li.

Benne' ka' do zente yežlyó nga zej
nónbi'e yela' žeyache' laže' che
Xanžon'.

⁶ Xanžo Dios bene' ya'abá len xtiže'e,
na' yógo'te belj ka' da' zej nla' zan
ya'abá bene' len be' da' zžojen
žoe'e.

⁷ Le' ztobe' nisdó, na' yeyonen' ka to
ya'a nis.

Zga'n chawe' nisen' gže' gan bkweze'
latje chen.

⁸ Le žebe Xanžo Dios, yógo'tele zoale
yežlyó nga.

Le žebe lawe' Le', yógo'tele le'e zoale lo
yežlyó,

⁹ dan' bchalje', na' gok yežlyón'.

Wnnakze', na' wzoakzen.

¹⁰ Xanžo Dios žone' ga žeyák dáche'ze
diža' da' žongak benne' zi'to' ka',
na' žone' ga žak dáche'ze da' žénegekle'
góngake',

¹¹ san xtiža' Xanžo Dios sóatezen.
Da' zza' laže'e zžinkzen gan zej nnita'
yógo'te kwe' benách ka'.

¹² Ba nez zen naken chegak benne'
yežen' Xanžon' nake' Dios
chégake'.

Wžé Dios benne' yežen' nich gágkake'
benne' chekze'.

¹³ Gan zoe' ya'abá chie' bwia Xanžo
Dios,

na' ble'ele' yógo'te kwe' benách ka'.

¹⁴ Gan zoe' latje la'y chie' bwie',

na' ble'ele' yógo'te benne' ka'
nníta'gake' yežlyó.

15 Le' bene' yichj lázdo'gak yógo'te
benách ka',

na' zle'ele' yógo'te da' žóngake'.

16 Bi yelá no benne' wnná bia' ni'a che
benne' zante chie', benne' ka'
žjake' lo wdile,

na' bi yelá no benne' wale ni'a che
yela' wale chie'.

17 Bi zoa no benne' yelé' ni'a che bžina'
chie' ka',

na' bi yelá no benne' ni'a che yela'
wale zen chie'.

18 Xanžo Dios zwiakze' benne' ka'
žébegake' Le'.

Zape chi'e benne' ka' žxen láže'gake'
yeyache' láže'le' Le' légake',

19 nich yeslé' légake' lo yela' got,
na' nich wawe' légake' kate' žak wbín.

20 Žxen láže'žo Xanžo Dios.
Le' žáklene' žo'o, na' žape chi'e
žo'o.

21 Che len dot láže'žo yebéle'elžo lawe'
Le',
dan' žxen láže'žo La la'y chie'.

22 Beyache' láže'l neto', Xanto' Dios,
dan' žxen láže'to' Le'.

34

1 Wká'n zénteza' Xanžo Dios dot ža, na'
yele.

Gólteza' da' we lawa' Le'.

2 Chaz laža'a Xanžo Dios.

Yégekle benne' gaxjw láže' ka' da' ki,
na' yebéle'egekle'.

3 Le wká'n zen Xanžo Dios tzen len
neda',

na' tzen we lawžo La la'y chie'.

4 Bliža' Xanžo Dios, na' Le' benle' chia',
na' beslé' neda' lo yógo'te da'
bchébegaken neda'.

5 Benne' ka' bxen láže'gake' Le'
blé'egekle' yela' zen chie', na' bi
bedoé'egekle'.

6 Neda', benne' yache', bliža', na'
benle Xanžo, Dios chian',
na' beslé' neda' lo yógo'te da'
wzáka'li'a.

7 Wbás ka' che ya'abá che Xanžon' zej
zoe' kwit benne' ka' zžébegake'
Le',

na' žape chí'igake' légake'.

8 Le wia nga, na' lé'elele nak chawe'
Xanžo Dios.

Yela' ba nez zen naken che bennen'
žxen láže'e Le'.

9 Le žebe Xanžo Dios, le'e, nakle
benne' chie' ka',

dan' bi be žiážjegekle benne' ka'
zžébegake' Le'.

10 Bež yíxe'do' ka' žiážjegeklba', na'
zdóngakba',

san benne' ka' žxen láže'gake'
Xanžo Dios bi be da' chawe'
yážjegekle'.

11 Le da, xkwide' ka', na' le yenle chia'.
Wsedla' le'e nich žébele Xanžo Dios.

12 ěNož benne' ládjwle le'e žénele'
soakze' nbane',

bennen' žénele' soe' yiz zan nich
le'ele' da' chawe'?

13 Bwiakze da' zchaljo' nich bi nnio' da'
zinnj,

na' nich bi wchaljo' da' wen láže'.

14 Bzoa chela'ale da' bi nak chawe' da'
zchaljo', na' ben da' nak chawe'.

Ben byene so' lo yela' zga'n chawe', na'
ben ka' nak chen.

15 Zwiakze Xanžo Dios benne' ka' zej
nake' chawe',

na' zze nage' da' znnábgekle' Le'.

16 Zža'a Xanžo Dios benne' wen da'
zinnj ka',

na' bi soa no benne' chejsá' láže'e
légake'.

17 Benne' chawe' ka' žlížgake' Xanžo
Dios,

na' Le' ženle' chégake',

na' žeslé' légake' lo yógo'te da'
zzáka'gake'.

18 Gawze zoa Xanžo Dios gan zej
nnita' benne' ka', benne' žak
nyache' láže'gake', na' žeslé'
légake'.

19 Da' zanle'e da' zzaka' benne' chawe',
san žeslá Xanžo Dios le' lo yógo'te da'
ka'.

20 Le' žape chi'ikze' yógo'te žit yo'o
bennen',
na' nitó žit chie' bi gachjwn.

21 Da' zinnj da' žon benne' bi nake' chawe' goten le',
na' kwia yi'gak benne' ka' zží'igake' chegak benne' chawe' ka'.
22 Xanžo Dios zzoa chawe'e be' da' nákgakkze benne' wen žin chie' ka',
na' yógo'te benne' ka' žxen láže'gake' Le' batkle kwia yí'gake'.

35

1 Xana' Dios, bsejw xnezgak benne' ka' znnégake' chia'.
Bdil-len benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
2 Da, gape chi'o neda' lo wdile, na' goklen neda'.
3 Bexw ya ntoche' tonn che wdile nich wsejo' xnezgak benne' ka' zbia láže'gake' neda'.
Blo'e'el neda' nako' Benne' Weslá chia'.
4 Ben ga yedo'e'egkele, na' chíxgekle benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'.
Ben ga wzonnjgak, na' yedo'e'egkele benne' ka' žénegekle' góngake' neda' zia.
5 Ben ga gákgake' ka to laga' biž da' žwa' be',
na' bsela' wbás la'y chio' nich wlage' légake'.
6 Ben chol xnézgak' nich kwílgake',
na' bsela' wbás la'y chion' nich kwia láže'e légake'.
7 Bkache'gake' to do yelj nich senen neda', na' bi be bena' chégake'.
Bché'ngake' to yežw gan chejbiža' neda', na' bi be da' zia nbaga'a.
8 Bsela' da' wžía yin' légake', da' bi gákbe'egklen'.
Ben ga sen do yelj chégaken' la' légakkze', na' ga chejchégwake' gan kwia yí'gake'.
9 Naž yebéle'ekzla' ni'a che da' ben Xanžo Dios.
Gak yela' ba nez zen chia' dan' beslé' neda'.
10 Yógo'te žit yoa'a nnágaken:
“Xanto' Dios, žnozke benne' nake' zen ka nako' Le'?”

Žesló' benne' yache' lo na' benne' nakže' wale ka le',
na' benne' žiážjele' lo na' benne' zbane' da' do' da' den chie'.”
11 Bla'gak benne' ka' žechébegake' da' wen laže'.
Wnnábgekle' neda' ka nak che to da' bi nnezla'.
12 Bebí'igake' chia' da' zinnj ni'a che to da' chawe' da' bena' neda', nich wsáka'gake' neda',
13 san neda', kate' bi wnníta'gake' chawe', gok nyache' laža'a, na' bena' wbás, na' bsaka' kwina'.
Dot laža'a bliža' Le', Dios, nich yeyono' légake'.
14 Gok nyache' laža'a ni'a chegak benne' ka' kan žona' ni'a che bi' lježa', o ni'a che bi' bíche'kza'.
Gok nyache' laža'a ka žon no benne' ni'a che xne'e kate' ne žate',
15 san bebégekle benne' ka' kate' wzóa da' bsakan' neda', na' bedjwíagake' neda'.
Bdil-lengak benne' wen da' zinnj ka' neda', na' cholze bzétjgake' neda'.
Bwíatezegake' neda', na' bi bsángake' da' žóngake'.
16 Bsáka'gake' neda', na' ben dítgakele' neda',
na' wžía láže'gake' neda' lo yela' zža'a chégake'.
17 Xana' Dios, žto chi'ize wíazo' da' žóngake'?
Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zžia yí'gake' neda', benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka'.
18 Yapa' Le' “Žóxkeno'” gan zej ndobe benne' chio' ka'.
Wká'n zénteza' Le' ladjw benne' zan ka'.
19 Bi go'o latje yebégekle benne' ka' bi zlé'egkele' neda' chawe', na' bi be bena' chégake'.
Bi go'o latje benne' ka' gon dítgakele' neda', benne' ka' zžá'agake' neda', na' bi be zia nbaga'a.
20 Benne' ki bi žénegekle' sóagake' lo yela' zga'n chawe',
na' lo yela' wen laže' chégake' znnégake' chegak benne' ka' zbézgak' ži laže' lo yežlyó nga.

21 Ben dítjgekle' neda', na' wnnágake':
 “Ba b̥le'elto' da' bene'.”
 22 X̣ana' Dios, b̥le'ekzlo' da' žóngake'.
 Bi so' žize.
 X̣ana' Dios, bi kwej yichjo' neda'.
 23 Wzó ža'. Wzóa wchi'a lažo'o neda'.
 Da, X̣ana' Dios, nich gákl̥eno' neda'.
 24 Bchi'a laže' neda' lo da' chawe'
 chio', X̣ana' Dios.
 Bi go'o benne' ka' latje wzízegake'
 chia'.
 25 Bi go'o latje nnágake':
 “Ba gok da' wzé laže'žo”, na' bi
 nnágake':
 “Ba bzéxjwžo le'.”
 26 Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle
 yógo'te benne' ka' žebégekle'
 kate' bi žak chia'.
 Ben ga yedoé'egekle, na' ga'ngak ka'ze
 benne' ka' zdíl-lengake' neda'.
 27 Ben ga gołgak, na' yebégekle benne'
 ka' zlé'egekle' neda' chawe',
 nich nnágakkze':
 “iGa'n zen X̣anžon'!”
 Bennen' žak laže'e ga'n chawe' benne'
 wen žin chie'.
 28 Wcháljtez̥a' che da' chawe' da'
 nako' Le',
 na' wká'n zénteza' Le' dot ža, na' yele.

36

1 Da' zinnj da' žon bennen' zzoe' Dios
 chela'ale zcháljlenen le' lo yichj
 lázda'we'.
 Bi zdan laže'kze' gape' Dios ba la'ne.
 2 Che len zloe'el kwine' ka to benne'
 zente.
 Žekle' bi zle'el Dios da' zinnj da' žone',
 na' bi zže'e le'.
 3 Da' zchaljze' naken da' zinnj, na' da'
 wen laže'.
 Biž žejni'ile' binlo, na' biž žone' da'
 chawe'.
 4 Zlab laže'e da' bi nak chawe' katen'
 die' gan ztase'.
 Yoe'e nez da' bi naken chawe'.
 Bi žénele' wsane' žone' da' zinnj.
 5 X̣ana' Dios, zente nak yela' žeyache'
 laže' chio' dan' zžinten zan
 ya'abá.
 Yela' li laže' chio' zžinten lo bejw.
 6 Da' chawe' da' nako' naken ka to ya'a
 zen chio',

na' ka zchi'a lažo'o naken ka to nido'
 zil-le'e.
 X̣ana' Dios, zwiakzo' benách ka', na'
 bia yixe' ka'.
 7 Zenle'e nak yela' žeyache' laže' chio',
 Dios.
 Che len žxen laže'gak benne' ka' Le'
 ka žongak brise'do' ka' zkache'
 kwíngakba' zan xil zkoko'.
 8 Yéljgekle' len da' dele'e ližo'
 na' Le' wye'jo' légake' da' naken ka to
 yegw da' yožen nis dzi'.
 9 Gan zo' Le' zoa gan žal nis dan'
 žonnen yela' nban.
 Lo yela' baní' chio' zle'elto' da' nak
 baní'.
 10 Beyache' laže'l benne' ka' zej
 nónbi'e Le',
 na' bzoa chegak benne' li laže' ka' da'
 nak chawe'.
 11 Bi go'o latje benne' zka'n zen kwine'
 tíl-lene' neda',
 na' bi wchíx benne' wen da' zinnj
 neda'.
 12 Chejchégwgak benne' ka' žóngake'
 da' zinnj.
 Le' beno' ga bejchégwgak benne' ka',
 na' bi gak yeyásgake'.

37

1 Bi kwe' zedlo' ni'a che da' žongak
 benne' ka' bi zej nake' chawe',
 na' bi ge'elo' ni'a che da' zej nape
 benne' wen da' zinnj ka',
 2 dan' te chegak benne' ka' ka žak che
 yixe' biž,
 na' gak chégake' ka žak che yixe' da'
 nžogen.
 3 Bxen laže' X̣anžo Dios, na' ben da'
 chawe',
 na' soakzo' nbano', na' si'kzo' yela' ba
 nez.
 4 Wyáz laže' X̣anžon',
 na' Le' gonnkze' chio' da' zdan lažo'o.
 5 Bzoa kwino' lo na' X̣anžon',
 na' bxen laže'e Le', na' Le' gone' da'
 znnablo'.
 6 Wloe'ele' da' chawe' da' nako' ka to
 da' žsa'ní',
 na' da' li laže' chio' ka lawe' ža.
 7 Wzóa žize law X̣anžon', na' bzen
 laže'e Le'.

Bi kwe' zedlo' ni'a che no benne' zzi'e
yela' ba nez, bennen' žonkze'
da' bi nak chawe'.

⁸ Bzoa cheľa'ale yela' yichj ža'a, na' bi
žo'o.

Bi gak lažo'o yebi'o che bennen' bi
nake' chawe',

⁹ dan' wžia yi' Dios benne' wen da'
zinnj ka',

san benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon',
gata' chégake' yežlyó.

¹⁰ Yextido'ze biž soa bennen' bi nake'
chawe'.

Le'elo' liže latje bennen' san biž soe'
ga na',

¹¹ san benne' gaxjw laže' ka' gata'
chégake' yežlyó,

na' sí'gake' yela' ba nez che yela' zga'n
chawe'.

¹² Benne' wen da' zinnj žénele' bi da'
gone' che benne' chawe'.

Lo yela' zža'a chie' bi zle'ele' le'
chawe'.

¹³ Xanžo Dios wzížekze' chegak benne'
wen da' zinnj ka'

dan' zle'ele' za' gawze ža kwia yí'gake'.

¹⁴ Benne' wen da' zinnj ka' zbégake' ya
ntoche' ka',

na' ba nzégake' yag ntóche'do' chégake'
ka'

nich wžia yí'gake' benne' yache' ka',
na' benne' ka' žiážjegekle',

nich gótgake' benne' ka' žóngake' da'
naken chawe'.

¹⁵ Ya ntoche' chégake' chazen lazdo'
kwíngakkze',

na' gáchjwgak yag ntóche'do' chégake'
ka'.

¹⁶ Záka'že da' do' da' nape benne'
chawe'

ka yela' wnni'a zen da' zej nape
benne' wen da' zinnj ka',

¹⁷ dan' gátgakkze ni'a na'gak benne'
wen da' zinnj ka',

san Xanžo na'kze zwiákze' benne'
chawe' ka'.

¹⁸ Nonbia' Xanžon' bał ža sóagake'
nbángake'.

Da' zej nape benne' chawe' ka' soan to
chi'ize.

¹⁹ Bi yedoé'egikle benne' ka' kate' bi
žak chégake',

na' lo ža kate' žak wbín gata' da'
gáwgake',

²⁰ san kwia yi'gak benne' wen da'
zinnj ka',

na' benne' ka' zží'igake' che Xanžon',
gak chégake' ka' žak chegak yeje
yixe' ka'.

Te chégake', na' nítgekle' ka' znit žen
che yi'.

²¹ Benne' ka' bi zej nake' chawe' to da'
znnábgake' to chí'ido'ze, san bi
ženéjzjwgaken',

san benne' chawe' žeyache' láže'le'
lježe' ka', na' znezjwe' bi da'
žiážjele'.

²² Benne' ka' zle'el Xanžon' légake'
chawe', gata' chégake' yežlyó,

san benne' ka' bi zle'ele' chawe', kwia
yí'gakkze'.

²³ Da' žongak benne' chawe' ka' naken
da' bloe'el Xanžon' légake',

na' zle'ele' chawe' yógo'te da' žóngake'.

²⁴ Kate' chejchégwgak benne' chawe'
ka',

bi chejchégwgake' to chi'ize dan' noxw
Xanžon' ná'gake'.

²⁵ Goka' xkwide', na' na'a naka'
benne' gole,

na' batkle ble'ela' to benne' chawe'
wsán Dios le',

na' bi zdagak za'sógake' ka' znnábgakbe'
bi da' gonn no benne'
chégakbe'.

²⁶ Benne' chawe' ki žeyache' láže'tezle',
na' znezjwe' bi da' žiážjele no benne',

na' za'sóe' ka' žak yela' ba nez chégake'.

²⁷ Biž gono' da' bi nak chawe', san ben
da' chawe',

na' so' nbankzo' to chi'ize,

²⁸ dan' nži'il Xanžon' da' nak li laže',
na' bi žsane' benne' chie' ka'.

To chi'ize gape chi'ikze' légake',

san wžia yi'e lježgak benne' ka' bi zej
nake' chawe'.

²⁹ Benne' chawe' ka' gata' chégake'
yežlyó nga,

na' nníta'gake' to chi'ize lo yežlyón'.

³⁰ Benne' chawe' zchaljze' da' žejni'ile',
na' ka' zchi'a laže'e naken chawe'.

³¹ Da' bchi'le Dios le' yo'on yichj
lázda'we'.

Che len bi chejchegwe'.

32 Benne' wen da' zinnj zle'ele' benne'
chawen', na' žon byene' gote'
le'.
33 Bi wsán Xanžon' le' lo na' bennen' bi
nake' chawe',
na' bi wžía yi'e le' kate' wchi'a laže'e
le'.
34 Bxen laže' Xanžon', na' ben ka zнна
xtiže'e,
na' Le' wchiskze' le' nich gata' chio'
yežlyó nga.
Kate' kwia yi'gak benne' dola' ka', na'
le'elon'.
35 Ble'ela' to benne' wen da' zinnj,
benne' zente,
na' góta'le'e da' nape' ka' da' znezjw to
yag zente,
36 san wdé chie', na' biž zoe' na'a.
Bejdilja' le', san bi bežel-la'-ne'.
37 Blab laže' ka' nak che benne' li laže',
na' bwia bennen' nake' chawe',
dan' ga ze lawte gak to yela' ba nez zen
che bennen' zoe' lo yela' zga'n
chawe',
38 san benne' wen da' zinnj ka' kwia
yí'gakkze'.
Bi soa no lježgak benne' wen da' zinnj
ka',
39 san Xanžo Dios yeslé' benne'
chawe' ka',
na' Le' gon choche' benne' ka' kate' bi
gak chégake'.
40 Xanžo Dios gáklene' légake', na'
yeslé' légake'
lo na'gak benne' ka' bi zej nake'
chawe',
na' gon chawe'e légake', dan' žxen
láže'gake' Le'.

38

1 Xana' Dios, bi tilo' neda' lo yela' zža'a
chio'.
Bi wsako'o neda' lo yela' snia chio',
2 dan' yag ntóche'do' chio' ka'
wyázgaken neda',
na' len no'o bsaka' zi'o neda'.
3 Bi zoa chawe' beja' žen chia' dan'
zžo'o neda',
na' žit yoa'a bi zej zoan chawe' dan'
bena' dola'.
4 Da' zinnj ka' da' bena' zbága'gaken
yichj lázda'wa'.
Zej naken chia' ka' to ywa' zí'ile'e.

5 Žia we' dot da' naka', na' zla'e'en, na'
nóžwgak we' chia' ka'.
Žaken chia' ki dan' bena' da' zinnj.
6 Zda' zwia' lo yole, dan' žedoe'ela',
na' zbeže nyacha'a dot ža, na' yele,
7 dan' dot da' naka' zlále'en,
na' bi zoa chawe' beja' žen chia'.
8 Nat ni'a na'a, na' žekla' zej nžozjen žit
yoa'a.
Zbeže laža'a dan' že' zedle yichj
lázda'wa'.
9 Xana' Dios, da' zdan laža'a zóalenen
Le',
na' da' zbeže laža'a zlé'ekzlo' Le'.
10 Žat lázda'wa', na' ba bedó laža'a,
na' biž zle'ela' chawe'.
11 Žebíga'gak lježa' ka' zító'le ni'a che
yižwé' chia',
na' benne' zjo'o li'a chia' ka' ba
bkwásgake'.
12 Benne' ka' žénegekle' gótgake' neda'
zžála'gake' do yelj nich senen
neda',
na' benne' ka' žénegekle' góngake'
neda' zia znnégake' chia',
na' znnágake' kwia yi'a,
na' zóatezegake' wsáka'gake' neda',
13 san neda' bi ženla', kan žak che to
benne' kwežw,
na' naka' ka' to benne' bi žak nne',
benne' bi žsaljwe' žoe'e.
14 Naka' ka' to benne' bi be ženle',
bennen' bi žechebe',
15 dan' žxen laža'a Le', Xana' Dios.
Le' yechebo' lo wlaza' neda'.
16 Bi go'o latje yebégekle' ni'a che da'
žaken chia'.
Kate' chejchegwa', bi go'o légake' latje
wká'n zen kwíngake' dan' žak
nyache' laža'a,
17 san za' chejchegwa', na' zláteze dot
da' naka'.
18 Che len yexóalapa' da' bi nak chawe'
da' bena',
na' gak nyache' laža'a ni'a che dola'
da' nbaga'a.
19 Benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' zej zoakze' chawe', na'
zej nake' wale'.
Zej nyanle'e benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe', na' bi be zia
bena' légake'.

20 Benne' ka' žóngake' benne' chawe'
ka' zia.

Zeĵ nake' benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe' dan' žónteza' da'
naken chawe'.

21 Bi kweĵ yichjo' neda', Xana' Dios.
Dios chia', bi so' zi'to' gan zoa'.

22 Ben byene gákléno' neda', Xana'
Dios.
Nakkzo' Le' Benne' Weslá chia'.

39

1 Neda' wnnía': "Gon chi'a binlo
kwina' nich bi gona' dola' lo da'
wchalja'.

Gon chi'a binlo da' wchalja', xak zoa'
benne' wen da' zinnj gan zoa'
neda'."

2 Wzóa' žize ka to benne' bi žak nnie'
na' bi be wnnía',
na' bi bchalja' da' naken chawe'
da' žala' nnia', na' bgolže da'
zzaka'a.

3 Gok lázda'wa' ka to da' žeyen,
na' xak blab laža'a chen, goken ka to
yi',

na' wnnabla' Xanžon', wnnía':

4 "Xana' Dios, bloe'el neda' da' gak
chia',
na' baĵ ža soa' nbana'.

Bzejní'il neda' bayén batx gata'.

5 Beno' chia' soa' nbabze ža,
na' yiz chia' bi be zeĵ naken lawo' Le'.

Da' likze bi be zeĵ nak ža chegak
benách ka'.

6 "Da' li zeĵ nak benne' ka' ka to
zóldo'ze.

Da' likze dáche'ze zeĵ že' benne' ka'
wnné yoe ni'a che yela' nban
chégake'.

Zdan láže'gake' yela' wnni'a, na' bi zeĵ
nnezle' no benne' gaken chie'.

7 Na'a, Xana' Dios, ĵbizkze wxén laža'a?
Toze Le' žala' wxén laža'a.

8 Beslá neda' lo yógo'te da' zinnj da'
bena'.

Bi go'o latje benne' yaĵ laže' ka' gon
dítjgekle' neda'.

9 Wzóa' žize, na' bi be wnnía' dan'
beno' Le' goken ki chia'.

10 Beká'a yižwé' da' bzo' lo beĵa' žen
chia'.

Za' gata' lo da' žsako'o neda'.

11 Žsako'o no benne' dola' nich
wzejni'ilo'-ne',

na' ka žon beldon' zteba' laže', Le'
zchinnjo' da' nží'ižele bennen'.

Da' likze bi be zeĵ nak ža chegak
benách ka'.

12 "Benle da' znnabla' Le', Xana' Dios,
na' bze nag da' žliža' Le'.

Bi so' žize kate' zoa' zbeža' lawo' Le'
dan' naka' neda' lawo' Le' ka to
benne' zdaze' yežlyó.

Naka' ka to byinne zdezba' kan gokgak
xa xna' wdé chia' ka'.

13 Bi be gono' chia' to chi'ize
nich gata' latje yeží laža'a,
dan' la' yeza'tia' yežlyó nga, na' biž
soa'."

40

1 Lo yela' zen laže' chia' wleza' Xana'
Dios,

na' bze nage' chia', na' benle' da'
wnnabla' Le'.

2 Bebeje' neda' ka to lo yežw gže', na'
lo da' nak ka gona'.

Bzoe' ni'a to lo yeĵ xe, na' begoé'e
neda' nez chawe'.

3 Bene' ga žola' to da' kob da' zka'n
zenen Xanžon'.

Benne' zante lé'egekle' da' ni da' bene'
Le',

na' žébegake' Le', na' wxén láže'gake'
Xanžo Dios.

4 Ba nez zen naken che bennen' žxen
laže'e Xanžo Dios,

na' bi žónlene' tzen benne' ka'
žží'igake' che Dios,

na' kege len benne' ka' zka'n zéngake'
lo'a ka'.

5 Da' zenle'e beno', Xana' Dios, na'
žebanlto',

na' ka zeĵ nak da' žak lažo'o Le' gono'
cheto', bi gak wlabto' lawo' Le'.

Cha' wzenla' no benne' ka' zeĵ naken,
na' cha' wchalja' chégaken, bi gak
wlabla' légaken.

6 Bi chaz lažo'o biado' ka' gota' lawo'
Le', cha' to da' gonna' chio'.

Bi znnabo' biado' ka' wzeya' lawo' Le',
na' žen chegak biado' ka' da' ko'an

lawo' Le' ni'a che dola' chia',

san bsaljo' naga' nich yenla' chi'o.

⁷ Naž wnní'a: "Bwia nga, za'a neda'.

Nyejw le'e yiche la'y ka nak chia'.

⁸ Žaz laža'a gona' da' žak lažo'o Le',
Dios chia',

na' da' wnnakzo' Le' yo'on lo yichj
lážda'wa'."

⁹ Ba bzenla' benne' ka' da' chawe'
da' nako' gan zej ndobe benne'
zante ka' lawo' Le'.

Bwia nga, bi wzó'a žize, na'
nnézkzelon' Le', Xana' Dios.

¹⁰ Bi bkáche'za' da' chawe' da' nako' lo
lážda'wa',

san bchaljkza' ka nak yela' li laže'
chio', na' kan žesló' benne' ka'.

Bi wzó'a žize ka nak yela' žeyache' laže'
chio',

na' ka nak da' naken dot da' li chio'
ladjw benne' zante zej ndobe'
chio' Le'.

¹¹ Xana' Dios, bi želo' yeyache' láže'lo'
neda'.

Yela' žeyache' laže' chio', na' da' likze
chio' žáklentezegaken neda'.

¹² Nyéchjgekle da' bi nak chawe' ka'
neda',

na' da' bi nak chawe' ka' da' bena' zej
žian neda'.

Che len bi gak chis lawa' lawo' Le'.

Zej nyanžen ka zej nak yicha' yichja'
na' žedó laža'a.

¹³ Znnabla' Le', Xana' Dios, yesló'
neda'.

Xana' Dios, ben byene gákleno' neda'.

¹⁴ Ben ga yedoé'egekle, na' chíxgekle
benne' ka' žénegekle' gótgake'
neda'.

Ben ga wzonnjgak, na' yedoé'egekle
benne' ka' žak láže'gake'
góngake' neda' žia.

¹⁵ Ben ga chíxgekle, na' wzonnjgak
benne' ka' ben dítgekle' neda'.

¹⁶ Ben ga yebégekle, na' soagak lo
yela' ba nez benne' ka' žxen
láže'gake' Le',

na' nnégakkze benne' ka' zej nži'ile'
Le', Benne' Weslá chégake'.

Nnágake': "iGa'n zen Xanžon'!"

¹⁷ La'kze wsáka'gake' neda', na' gak
nyache' laža'a,

bi gal lažo'o Le' neda', Xana' Dios.

Le' žákleno' neda', na' žesló' neda'.

Xana' Dios. Bi želo' gákleno' neda'.

41

¹ Ba nez zen naken che bennen' že'
laže'e benne' yache' ka'.

Bi ža zoe' lo da' zede, yeslá Xanžon' le'.

² Xanžon' gape chi'ikze' le', na'
wnezjwe' le' yela' nban.

Gak to yela' ba nez zen che bennen' lo
yežlyó nga,

na' bi wdé Xanžon' le' lo na'gak benne'
ka' bi zlé'egekle' le' chawe'.

³ Xanžo Dios góxwkze' le' kate' die'
gan zzáka'li'e.

Yeyón chawe'e dot da' nake' katen' bi
zoe' chawe'.

⁴ Wnní'a: "Xana' Dios, beyache' laže'l
neda'.

Beyón be' da' nakkza' dan' bena' doła'
kate' bži'a chio' Le'."

⁵ Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'
znnégake' chia', na' znnábgake':

"¿Batx gat benne' ni, na' gak gal láže'to'
le'?"

⁶ Žedjwíagake' neda', san kege nich gak
chia' da' chawe'.

Zbéjgake' neda' diža' nich gak nnégake'
chia',

na' kate' žežójgake', na' zzégake' dižan'.

⁷ Kate' zdogak benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe', na' znnétezegake'
chia'.

Zcháljlentezegake' ljéžgake' ka' chia'
neda', na' znnágake':

⁸ "Ba de'e to yižwé' da' goten le',
na' biž yeyase' gan die'."

⁹ Leska' bennen' bga'n chawe'e len
neda', bennen' bxen laža'a, na'
bdáwlenkze' neda',

benne' ni wnnekze' chia' neda'

¹⁰ san Le', Xana' Dios, beyache' laže'l
neda', na' ben ga yeyasa',

na' yebi'a chegak benne' ka' da'
yeyála'gake'.

¹¹ Kikze nnezla' žona' da' žaz lažo'o Le',
na' bennen' bi zle'ele' neda' chawe' bi
be gak gone' chia'.

¹² Le' nóxwkzo' neda' dan' naka' gazjw
laže',

na' bzo' neda' lawo' Le' to chi'ize.

¹³ iGa'n zen Xanžon'!

Nake' Dios chegak benne' Israel
ka'
yógo'te yiz nníta'gake', na' to
chi'ize.
Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

42

¹ Ka žon bžina' yixē' zbēžeya'aba' dan'
zbilba',
ka' znnab be' da' nakkza' da' nak chio',
Dios.

² Zbile be' da' nakkza' dan' naken
chio', Dios ban.
¿Batx gak yida' nich la'a lawo' Le',
Dios?

³ Nis da' zbeža' goken ka yet žawa' dot
ža, na' yel,
na' znnábgekle' neda' yógo'te ža, na'
znnágake':

“¿Ganzkze Dios chio'?”

⁴ Žezá' laža'a da' ki, na' zbeže laža'a.
Žezá' laža'a kan wyá'alena' benne' zan
ka', na' wnezwa' lágwage' lo liž
Dios,
Belžo lo yela' žebele, na' bka'n zenžo
Dios lo lni.

⁵ ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da'
nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj
lážda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza'
Le' da' yoble.
Nake' Benne' Weslá chia', na'
Dios chia'.

⁶ Xana' Dios, ba nat ni'a na' be' da'
nakkza' lo yichj lážda'wa'.
Che len žezá' laža'a chio' kate' ne
zoa' lo yežlyó yechela'ale yegw
Jordán nga,
lo ya'a Hermón gan že' Ya'a Misar.

⁷ Ka nak žaxto' da' žon nisdó', ka' žon
to nis wbá'a chio', Dios.
Zzaka' be' da' nakkza' dan' nis wbá'a
dan' bselo'o zchen' neda'.

⁸ Tža tža žeyache' laže'l Xanžon' neda',
na' žel golka' da' we lawa' Le',
na' wcháljlena' Dios, Bennen' žonne'
yela' nban chia'.

⁹ Yapa' Dios: “Le' žape chi'o neda'.
¿Biz chen' nal lažo'o neda'?”

¿Biz chen' žak nyache' laža'a dan'
benne' bi zle'ele' neda' chawe'
žsake'e neda'?”

¹⁰ Žlagak žit yoa'a dan' benne' ka'
bi zlé'egekle' neda' chawe' žon
dítjgekle' neda'.

Tža tža znnábgekle' neda', na'
znnagake':

“¿Ganzkze Dios chio'?”

¹¹ ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da'
nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj
lážda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza'
Le' da' yoble.
Nake' Benne' žeslé' neda', na'
Dios chia'.

43

¹ Bchi'a laže' neda', Xana' Dios, na'
bloe'e law naka' chawe'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka'
zzóagake' Le' chela'ale,
na' lo na'gak benne' wen laže' ka',
benne' wen da' zinnj ka'.

² Nako' Le' Dios chia', na' zzoa chocho'
neda'.

¿Biz chen' bsan lažo'o neda'?
¿Biz chen' žak nyache' laža'a
dan' benne' bi zle'ele' neda' chawe'
žsaka' zi'e neda'?

³ Bsela' yela' baní' chio', na' da' likze
chio' ga zoa' ni.

Da' ki yegó'ogaken neda' nez.
Wché'gaken neda' law ya'a la'y chio',
na' gan zoakzo' Le'.

⁴ Choa'a gan zoa bkog la'y che Dios.
Choa'a law Dios, Bennen' žone' ga
žebela', na' gan soa' lo yela' ba
nez.

Wká'n zena' Le' len da' žinna'.
Le' nako' Dios chia' neda'.

⁵ ¿Biz chen' žat ni'a no'o, be' da'
nakkza'?
¿Biz chen' že' zedlo' lo yichj
lážda'wa'?
Bxen laže' Dios dan' wká'n zenkza'
Le' da' yoble.

Nake' Benne' žeslé' neda', na'
Dios chia'.

44

¹ Dios, ɣa ɣna' gole cheto' ka' bzéngkle' neto' da' beno' lo ʒa chégake', dan' beno' yiz wdé ka'.

² Bchinnjo' yezika' yeʒ ka' lawgak ɣa ɣna' gole cheto' ka', na' bnnito'o légake' lo latje chegak benách ca'.

Bsáka'li'o benne' yeʒ ka', san bzoa chocho' benne' chio' ka' lo yežlyó gan zoato' neto' na'a.

³ ɣa ɣna' gole cheto' ka' bi wzí'gake' yežlyó nga len ya ntoche' chégakkze' ka'.

Bi beslá kwíngake' len yela' wale da' zej nape',

san Le' besló' légake' len yela' wak chio',

na' len yela' wale chio', na' len yela' zen chio',

dan' wyáz lažo'o légake'.

⁴ Le', Dios, nako' Benne' Wnná Bia' chia'.

Beslá neto', ʒa'só Jakob.

⁵ Len yela' wak chio' Le' wzéxjwto' benne' ka' zdíl-lengake' neto'.

Ni'a chio' Le' zzéxjwto' légake'.

⁶ Bi wxén laža'a yag ntoche' chia', dan' bi yeslán neda'.

⁷ Le' wdape chi'o neto' nich bi be gok gongak cheto' benne' ka' bi zlé'egekle' neto' chawe'.

Beno' ga bedoé'egekle benne' ka' zzá'agake' neto'.

⁸ Ni'a chio' Le', Dios, sóatezto' lo yela' ba nez,

na' to chi'ize wxén láže'to' Le',

⁹ san wléj yichjo' neto', na' beno' ga žedoe'elto',

na' bi žéjleno' benne' cheto' ka', benne' žjake' lo wdile.

¹⁰ Beno' ga bzonnjto' lawgak benne' ka' zdíl-lengake' neto',

na' benne' ka' zží'igake' cheto' beká'agake' yógo'te da' wdapto'.

¹¹ Bdio' neto' ka' zila' ka' lo na'gak benne' ka' žótgake' neto',

na' beslaso' neto' ladjw benne' zi'to' ka'.

¹² Bdezo' neto', benne' chio' ka', lo ná'gake', na' bi be bezi'o.

¹³ Beno' ga benne' yeʒ gawze ka' znnégake' cheto'.

Benne' zej nyechjle' neto' zká'ngake' neto' ka'ze, na' žzížegake' cheto'.

¹⁴ Bzo' neto' ka' to da' znnagak benne' wlaš cheto' ka' naken to da' nyáche'le'e.

Kate' zlé'egekle benne' ka' neto', zta yíchjgake',

na' žebángkle' ka' žak nyache' láže'to'.

¹⁵ Tža tža žedoé'etezla', na' žé'teza' lo da' zedle'e.

¹⁶ Znnégake' chia', na' zzóagake' neda' chela'ale.

Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' zži'igake' chia', na' žóngake' neda' zia.

¹⁷ Yógo'te da' ki žák taken cheto', san bi na' gal láže'to' Le'.

Bi na' wzoato' chela'ale xtižo'o dan' bénleno' neto'.

¹⁸ Bi na' wsán láže'to' Le', na' bi na' wzoato' chela'ale da' bchi'lo' neto'.

¹⁹ ¿Biz chen' bzo' neto' chela'ale lo latj chegak bia snia ka', na' bzo' neto' gan za' gatto'?

²⁰ Chela' gol láže'to' Dios cheto', o chela' bka'n zento' lo'a ka',

²¹ ¿bi žala' ža'a Dios neto' ni'a che da' ki?

Le' nnézkzele' da' yo'o lo yichj láždo'gak benne' ka'.

²² Dan' nakto' chio', tža tža zóagake' gótgake' neto'.

Béngake' neto' ka' zila' za' gótgake'-ba'.

²³ ¡Bebán, ɣanto' Dios! ¿Biz chen' ztaso'?

¡Bebán! ¡Bi so' zi'to' to chi'ize!

²⁴ ¿Biz chen' bkache' kwino', na' bi žákbe'elo' kan zzáka'le'eto', na' kan zkinge'kle benne' ka' neto' žin?

²⁵ Ba nat ni'a na' be' da' nakkzto', dan' bzéxjwgake' neto', na' žxóbgake' neto' lo yo.

²⁶ ¡Wzó ža'! ¡Goklen neto'!
¡Lo yela' žeyache' láže' chio', beslá neto'!

45

¹ Yo'o yichj lázda'wa' diža' xtanle'e ka',
na' golkza' ka' nak che benne' wnná
bia'.

Golkza' da' bzoj to benne' zcháljli'e
chawe'.

² Nako' le' xtánle'eže ka' yógo'te benne'
ka'.

Nak cheto' yela' ba nez ni'a che da'
zchaljo',

dan' Dios ben cháwe'kze' le' to chi'ize.

³ Bda' ya ntoche' chio' žoa'a li'o, le',
benne' wale,

lo yela' zen chio', na' lo yela' wnná bia'
chio'.

⁴ Lo yela' zen chio' zo' nbankzo'.

Bkonle žin diža' li, na' yela' gaxjw
laže',

na' da' chawe', na' wzejní'il kwino' da'
zenle'e ka'.

⁵ Zej nlále'egak yag ntóche'do' chio'
ka',

da' ka' gótgaken benne' yež ka' lawo'
le',

na' cházgaken lázdo'gak benne' ka'
zžá'agake' le'.

⁶ Gan ži'o, Dios, žen' to chi'ize, na'
sóatezen.

Chawe' nak ka' znná bi'o.

⁷ Nži'ilo' da' nak chawe',
na' bi' zle'elo' chawe' da' bi' nak
chawe'.

Che len Dios chio' bzoe' le' latje chio',
gan žebéle'eželo' ka' lježo' ka'.

⁸ Zla' zix za lano' len da' ka' zej naken
mirra, na' áloe, na' kasia, da' ka'
zlá'gaken zix.

Lo ližo' da' záka'le'en zžóagake' le' lo
yela' ba nez.

⁹ Bi' no'le chegak benne' wnná bia' ka'
zej zoabe' ladjw zo'lo' ka', no'le
ka' zej nakže' blo.

Kwito' li ža že' bi' no'len' gakbe' zo'lo',
bi' no'len' si'be' oro da' zan'
zaka' yež Ofir.

¹⁰ Bze nag, nó'ledo', na' bwia nga, na'
benle da' nnia'.

Žala' gal lažo'o lažo', na' liž xo',

¹¹ na' benne' wnná bian' dan laže'e
yela' xtan chio'.

Gok gaxjw laže' lawe' le' dan' nake' le'
xano',

¹² na' la'gak no'le yež Tiro ka' lawo' le',
zej noe'e da' gónngake' chio'.

Nnabgak benne' wnni'a ka' to da'
gono' chégake'.

¹³ Xtanle'e nak bi' no'le che benne'
wnná bian' lo yo'o gan zoe'.

Za lánabe' nzin' da' xtan ka' da' zej
naken oro.

¹⁴ Wché'gake'-be' law benne' wnná
bian',

nákwbe' za lánabe' dan' nwa'le'en da'
xtan ka'.

Xkwide' nó'ledo' ka' chjakbe'
xkóže'lbe'.

Nó'ledo' ki, no'le lježbe' ka',
wché'gakbe' lebe' law benne'
wnná bian'.

¹⁵ Lo yela' žebele, na' lo yela' ba nez
wché'gakbe' lebe',

na' chó'ogakbe' ližo', benne' wnná bia'.

¹⁶ Lo latje chegak xa xto'o ka' soagak
zi'no' ka'.

Gono' ga nna bia'gak xkwide' chio' ka'
do zente yežlyó.

¹⁷ Gona' ga chejsá' láže'gak yógo'te
benne' ka' lo'.

Che len wká'n zengak benne' ka' le'
yógo'te yiz so', na' to chi'ize.

46

¹ Dios zle'ekzle' žo'o, na' žone' žo'o
benne' wale ka'.

Zóateze' gáklene' žo'o kate' zžáka'žo.

² Che len, bi' žébežo la'kze xo' yežlyó
nga,

na' chejchazgak ya'a ka' lo niso',

³ na' la'kze chasle'e nison', na'
gonle'en žaxto',

na' zizegak ya'a ka' ni'a che da' žzo'.

⁴ De to yegw da' znnen lo yela' žebele lo
yež che Dios,

na' lo liž Dios, Bennen' nape' dot yela'
zen.

⁵ Dios zoe' yežen', na' batkle kwia yin'.
Yide' zildo' na' gáklene' benne' wláž
ka' che yežen'.

⁶ Zbéžeya'agak benne' yežlyó nga, na'
zžébegake' Dios, Benne' Wnná
Bia' Zen.

Z_nne Dios kan z_nne wzio', na' zbia yi'
yežlyó.

7 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak,
zóalene' žo'o.
Dios na' che Jakob z_kache'
chawe'e žo'o.

8 Le da lé'elele da' ka' ben Xanžon'.
Le wia dan' bene' lo yežlyó dan' žonen
ga žebanžo.

9 Zzoa žie' wdile ka' žákgaken do zente
yežlyó.

Žichje' da' ka' zsegak yag ntóche'do' ka',
na' zzožwe' yag ntoche' ka' che wdile,
na' zzeye' karro ka' che wdile.

10 Z_nna Dios: "Le soa žize, na' le nnezle
naka' Dios.
Napža' yela' wak ka da' zej nape
yógo'te yež ka'.
Napža' yela' wak ka da' zej nape
benne' dot yežlyó."

11 Dios, Bennen' nape' dot yela' wak,
zóalene' žo'o.
Dios na' che Jakob z_kache'
chawe'e žo'o.

47

1 ¡Le kapa' na'le, le'e, yógo'te benne'
ka'!
¡Le wká'n zen Dios len yela' žebele!

2 Žala' žebežo Xanžon', Bennen' nape'
dot yela' wak.
Nake' Benne' Wnná Bia' Zen, na' z_nna
bi'e dot yežlyó.

3 Bdie' benne' zi'to' ka' lo na'žo.
Bnnite'e žo'o nich nna bia'žo yež ka'.
4 Beké'e yežlyó nga lo ná'gake', na'
bennen' chežo,
na' naken to yežlyó xtanle'e che za'só
Jakob ka', benne' ka' nži'ile'.

5 Zben Dios gan ži'e z_nna bi'e.
Zbéžegak lozgak bia ka' kate' zben
Xanžon' ga na'.

6 ¡Le go! da' wká'n zenle Dios! ¡Le go!
¡Le go! da' wká'n zenle Bennen'
z_nna bi'e žo'o!

7 Dios nake' Benne' Wnná Bia' Zen dot
lo yežlyó nga.
¡Le go! chie' len dot yela' žejní'il chele!

8 Že' Dios gan z_nna bi'e, lo latje la'y na'.
Z_nna bi'e yógo'te yež ka'.

9 Zdobgak benne' ka' z_nna biá'gake'
yógo'te yež ka'

tzen len benne' ka' che Dios che Bran.

10 Benne' ka' z_nna biá'gake' do zente
yežlyó nga

bdégake' yela' wnná bia' chégake' lo
na' Dios.

Le' z_nna bi'e yógo'te benne' wnná bia'
ka'.

48

1 Zenle'e nak Xanžon', na' žala' wká'n
zénle'ežo Le'

lo yež che Dios chežo, dan' žen' law
ya'a la'y chie'.

2 Sión, ya'a zen che Dios, naken sibe,
na' xtanle'e.

Naken yež che Benne' Wnná Bia' Zen,
da' žonnen yela' žebele chegak benách
dot yežlyó nga.

3 Dios bloe'ele' law z_kache' chawe'e
žo'o.

Zoe' lo yo'o zaka' ka' che yež chien'.

4 Bdobgak benne' wnná bia' ka',
na' blá'gake' nich tıl-lengake' benne'
yežen' ka',

5 san kate' blé'egeklen', na' bebángkle'.
Bžébegake', na' bzónnjgake'.

6 Wžé' zédle'egeklen', na' wzáka'le'egake'
ka' žak che to no'le za' galj bi' že'n chie'.

7 Gókgake' ka barkw ka' žxíte'gaken
kate' žakle'e be' lo nido'.

8 Benlžo che da' ben Dios, na' na'a ba
ble'elžon

lo yež che Xanžon', Bennen' nape' dot
yela' wak.

Le' wzóa chawe'e yež nga to chi'ize.

9 Ga nak lo yodo' chio' Le', Dios,
žezá' láže'to' ka nak yela' ži'i láže' zen
chio'.

10 Gáte'teze zka'n zengak benách ka' Le',
na' yela' zen chio' zžinen do zente
yežlyó.

Ka z_nna bi'o naken chawe'.

11 Yebéle'egeklen' benne' ka' nníta'gake'
yež Sión.

Yebégeklen' benne' ka' nníta'gake' yež
ka' che Judá dan' zchi'a láže'kzo'
légake'.

12 Le'e, benne' ka' che Dios, le
chechjle žoa'a yežen'.
Le wláb yo'o sibe ka', da' ka' žape
chí'igaken yežen'.
13 Le wia nga ka nak ze'e zen da'
nyechjlen yežen'.
Le wia binlo ka zej nak yo'o wale ka'
chen,
nich wzénlele xkwide' chele ka' ka zej
naken.
14 Dios ni nakkze' Dios chežo to
chí'ize.
Le' wloé'ekzle' žo'o nez chawe'.

49

1 Le yenle da' ni, le'e, benne' yógo'te
yež ka'.
Le wzé nag, le'e, benne' dot yežlyó
nga,
2 le'e, benne' blo ka', na' le'e, benne'
gaxjw ka',
le'e, benne' wnni'a ka', na' le'e, benne'
yache' ka'.
3 Wchajkza' da' naken che yela'
žejní'il,
na' wzejní'ila' le'e da' yo'on yichj
lázda'wa'.
4 Bze nag diža' ki che yela' žejní'il.
Golka' che to da' ngache', na' chinna'
da' žól-lena'.
5 Biz chen' žon byenen žeba' lo ža che
da' zede,
kate' nyechjlen neda' da' zinnj da'
žongak benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'?
6 Benne' ka' žxen láže'gake' da' zej
nake',
na' zka'n zen kwíngake' dan' zej nape'
yela' wnni'a.
7 Bi be gak góngake' da' yebéj chawen'
ljéžgake' ka',
na' bi gak wnéjwgake' to da' yeslán
légake',
8-9 nich sóatezegake' nbángake' nich
batkle nnitle beła' žen chégake'
dan' zenle'e nak da' yeya'wn yela'
nban chegak benách,
na' batkle gak no benne' chizjwen'.
10 Lé'egekle' žatgak benne' žejní'igekle',
na' žak chégake' tlebe kan žak chegak
benne' yal láže' ka', na' chegak
benne' lazdo' zide ka',

na' wká'ngake' yela' wnni'a chégake' lo
na'gak benne' yoble ka'.
11 Zna láže'gake' sóatezegak za'sógake'
ka',
na' ga'ngak lížgake' nich gákgaken
chegak yógo'te kwe' za'sógake'
ka',
na' zzoágake' la yežlyó chégake' kan
légake',
12 san bi gá'nteze benne' ka' lo yela' ba
nez.
Zej nake' ka' bia yixe' ka', bia ka'
žátgakba'.
13 Yógo'te da' žóngake' naken dáche'ze,
na' wká'ngake' da' bxen láže'gake'.
14 Zej nake' ka' to kwe' zila' ka' žjakba'
lo yi' gabíl,
gan gape chí'i yela' got légakba',
na' benne' chawe' ka' nna biá'gake'
benne' wnni'a ka' kate' za'
cha'ní',
na' kwia yi'gak da' ka' wdápgake',
na' yi' gabíl naken gan nnita'tezegake'.
15 Dios yeya'we' yela' nban chia' lo yi'
gabíl
na' yechi'e neda' gan zoakze' Le'.
16 Bi kwe' zedlo' kate' no benne' zzi'li'e
yela' wnni'a,
na' kate' žone' liže' da' záka'le'en.
17 Kate' gate' bi be yechi'e,
na' bi chejlen yela' wnni'a chien' le'.
18 La'kze xak wzóe' nbane' gok chie'
yela' ba nez zen,
na' bka'n zengak benne' ka' le' katen'
wzóe' nbane',
19 san choe'e gan zej nnita' xa xta'we'
ka',
na' batkle le'ele' yela' baní'.
20 Žápegak benne' ka' le' ba la'ne san bi
žákbe'ele'
nake' ka' bia yixe' ka', bia ka' žátgakba'.

50

1 Zne Xanžo Dios, na' ztobe' benne'
dot yežlyó,
benne' ka' žé'gake' gan zla' wbíž, na'
gan ženen.
2 Lo Ya'a Sión, da' naken xtanle'e ba
bza'ní' Dios.
3 Yelá' Dios chežo, na' bi soe' žize.
Zenkze yi' lawe' Le', na' gakte'e be'
bdone' dan' chechjlen Le'.

4 Wtobe' benne' ka' nníta'gake' ya'abá
na'le,

na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga,
nich wchi'a laže'e benne' chie' ka'.

5 Zñne': "Le wtób benne' chia' ka',
benne' ka' bénlengake' neda' to diža',
dan' bzoa chóchgake' len žen chegak
biado' ka'."

6 Da' zoan ya'abá zloe'e lawn nak Dios
chawe',

dan' nake' Benne' wchi'a laže'e
benách ka'.

7 Zñne': "Le yenle, benne' chia' ka', na'
wchalja'.

Le wzé nag, benne' Israel ka',

na' nnia' da' yesbaga'a le'e zia.

Neda', Dios, naka' Dios chele.

8 Bi tila' le'e ni'a chegak biado' ka'
betle lawa',

na' ni'a chegak biado' ka' bzeyle,

da' ka' zgó'otezele lawa' neda'.

9 Bi si'a beždo ka' lo na'le le'e,

na' chibo byo ka', bia chele ka'.

10 Yógo'te bia yixe' ka' zej nakba' chia',
na' yógo'te bia beždo' ka',

bia zej zoaba' lo ya'ado' ka'.

11 Yógo'te bia ka' zoa xílgakba'
yó'ogakba' lo na'a,

na' lezka' yógo'te bia ka' zej zoaba'
nbángakba'.

12 Cha' tona' neda', bi yapa' le'e bi da'
gonnle chia'

dan' yežlyó, na' yógo'te da' zej den
lawlen zej naken chia'.

13 ĆŽon byenen gawa' xpéla'gak bež
ka',

cha' ye'ja' žen chegak chibo byo ka'?"

14 Le ko'o law Dios da' wká'n zenle Le',
na' le wnezjw da' wchebe láže'le law
Dios zente.

15 Lezka' zñne': "Bliš neda' lo ža katen'
gak da' wžía yin' benách ka',

na' yeslá' le', na' le' gapo' neda' ba
la'ne."

16 Dios ži'e no benne' wen da' zinnj:
"ĆŽeklo' zchaljo' le' kan nak da' wn-
nakza' neda',

na' znnio' che xtiža'a dan' bénlena'
benách chia' ka'?"

17 Le' bi zle'elo' neda' chawe' kate'
zloe'ela' le' da' bi nak chawe'
da' žono',

na' zzo' chela'ale diža' chia'.

18 Kate' zle'elo' to benne' wbán, na'
žono' le' tzen,

na' nako' toze len benne' ka', benne'
zbej yíchjgake' neda'.

19 Žónteze žono' da' zia,

na' zcháljtezo' da' wen laže'.

20 Znnétezo' che lježkzo',

na' žesbago'o zia xkwide' che xna'kzo'.

21 Beno' da' ki, san neda' wzó'a' žize.

Goklo' naka' neda' to benne' ka' nako'
le',

san tilkza' le', na' wloe'ela' le' ka' nak
da' beno'.

22 Le chejní'il da' ni na'a, le'e žal láže'le
Dios,

nich bi wzózj Dios le'e,

na' biž soa no benne' yeslé' le'e.

23 Bennen' ko'e lawa' da' wká'n zene'
neda' gape' neda' ba la'ne,

na' bennen' zzoa choch kwine' nich
gone' da' chawe',

wloe'ela' le' zoa' yeslá' le', na' naka'
Dios chie'."

51

1 Goklen neda', Dios, lo yela' ži'i laže'
chio'.

Lo yela' žeyache' laže' chio' beká'a zia
da' nbaga'a.

2 Wdíb neda' che da' bi nak chawe' da'
bena'.

Bka'n chawe' neda' che doła' da'
nbaga'a.

3 Žeyónbi'a bži'a chio' Le' len dan'
bena'.

Doła' ka' bena' žesbága'gaken neda' zia.

4 Lawo' Le' bena' dołan'. O', lawo' Le'.
Bena' da' bi naken chawe' lawo' Le'.

Ki zñno' naken chia' nich gak bia'
nako' chawe' ni'a che da' zñno'.

Naken li laže' kan zchi'a lažo'o benách
ka'.

5 Bwia nga, bache nbága'kza' doła'
katen' golja'.

Lo doła' wzoakza' katen' bsan xna'a
neda'.

6 Žak lažo'o Le' soa da' likze lo yichj
lážda'wa',

na' lo yichj lážda'wa' bzo' yela' žejní'il.

7 Bka'n chawe' neda' len da' zkonlo'
žin, na' yega'na' chawe'.

Wdíb neda', na' gakža' chiche ka' nak
bejw.

8 Bzoa chia' yela' žebele, na' yela' ba nez,
na' žit ka' da' yoa'a gá'ngaken choch,
žit ka' bdichjo' Le'.

9 Bi chejsá' lažo'o dola' ka' nbaga'a,
na' beká'a yógo'te da' bi nak chawe'
da' bena'.

10 Dios, beyón chawe' yichj lázda'wa',
na' bzoa to be' li laže' lo yichj lázda'wa'.

11 Bi wkwaso' neda' lawo' Le',
na' bi yekó'o be' la'y chio' lo yichj
lázda'wa'.

12 Bebí'i chia' yela' žebele che yela' weslá chio',
na' bzoa choch be' chawe' dan' yoa'a.

13 Naž wsedla' benne' wen da' zinnj
ka' da' žaz lažo'o góngake',
na' benne' dola' ka' yeyákgake' chio'
Le'.

14 Beslá neda' lo zia da' nbaga'a, beta'
to benne'.
Dios, nako' Benne' Weslá chia',
na' golkza' che da' chawe' da' nako'
Le'.

15 Xana' Dios, bsaljw žoa'a,
na' wzenla' benách ka' da' we lawa'
Le'.

16 Bi žaz lažo'o biado' ka' gota'-ba'
lawo' Le',
na' bi žaz lažo'o biado' ka' wzeya'
lawo' Le'.

17 Da' žala' ko'ožo law Dios da' žaz
laže'e naken to lazdo' gaxjw
laže'.

To lazdo' gaxjw laže', na' da' žeyát
lažen' bi wzó' chela'ale, Dios.

18 Lo yela' ži'i laže' chio', ben chawe'
yež Sión.

Beyón ze'e da' žape chi'in yež
Jerusalén'.

19 Naž chaz lažo'o biado' ka' gotto'
lawo' Le' lo da' nak chawe',
na' biado' ka' wzeyto' lawo' Le'.
Naž gótgake' biado' ka' lo bkog la'y
chio'.

52

1 Ćzka'n žen kwino', benne' wale, ni'a
che da' zinnj da' beno'
dan' zóateze yela' žeyache' laže' che
Dios?

2 Zcháljtezto' che da' zia da' gono' che
lježo'.

Da' znno' naken ka to ya ntoche' dan'
žon laže'len lježon'.

3 Nží'izelo' da' bi nak chawe' ka nží'ilo'
da' naken chawe'
na' zdan laže'žo' da' wen laže' ka zdan
lažo'o da' li.

4 Nží'ilo' diža' ka' žon díjgeklen benne'
ka', le', benne' wen laže'.

5 Ni'a che da' ki wžía yi' Dios le' to
chi'ize.

Goxe' le', na' yeké'e le' gan zoakzo',
na' wkwase' le' gan zej nnita' benne'
ban ka'.

6 Lé'egekle benne' chawe' ka' da' ni,
na' žébegake'.

Wzížegake' chio' le', na' nnágake':

7 “Le wia nga, benne' ni bi bxen laže'e
Dios nich gape chi'e le'.

Bxen laže'kze' yela' wnni'a zenle'e
chie',
na' nga'nze' lo da' bi nak chawe' da'
žone'.”

8 San neda' naka' ka to yag olibo dan'
žen' li'a liž Dios.

Žxen laže'teza' yela' žeyache' laže' che
Dios.

9 Wká'n zenkza' Le' to chi'ize dan'
bene' da' ki.

Wxén laža'a La la'y chie' lawgak
benne' chie' ka' dan' naken
chawe' gonan'.

53

1 Benne' yal laže' ka' lo lázdo'gake'
znnágake':

“Bi zoa Dios.”

Yógo'tie' zej nbage'e zia, dan' béngake'
da' zinnj.

Bi zoa no benne' žone' da' naken
chawe'.

2 Zoa Dios ya'abá, na' zwie' benne' ka',
nich le'ele' cha' zoa no benne'
žejni'ile',

bennen' žape' Dios ba la'ne,

3 san yógo'te benne' ka' zej nbej
yíchjgake' Dios.

Yógo'tie' zej nbage'e zia.

Bi zoa no benne' žone' da' naken
chawe', nitóe'.

4 Zna Dios: “ĆBi žejní'igekle benne'
wen da' zinnj ka'?

Žej' žáwgake' da' zbángake' chegak
benách chia' ka',
na' bi žénegekle' gónbia'gake' neda'.”

⁵ San žin ža žébegake' da' sáka'gake'.
Goslas Dios žit chegak benne' ka' zdíl-
lengake' benách chie' ka'.
Dios wzóe' légake' cheła'ale, na' wžia
yi'e légake'.

⁶ Znnabla' Dios gone' ga žoj lo yež Sión
da' gáklēnen benne' Israel ka'.
Kate' gon Dios ga yeła'gak benne'
chie' ka' lážgake',
yebégekle za'só Jakob ka',
na' gak yeła' ba nez zen chegak benne'
Israel ka'.

54

¹ Beslá neda', Dios, len yeła' wak chio'.
Goklen neda', Dios, len yeła' wale
chio'.

² Benle da' znnabla' Le', Dios, na'
bechebe chia'.
Bze nag da' wcháljlena' Le'.

³ Za'gak benne' snia ka' nich tíl-
lengake' neda'.

Benne' yichj ža'a ka' žénegekle'
gótgake' neda',
benne' ka' bi žápegake' Le' ba la'ne,
Dios.

⁴ Xanžo Dios nake' Bennen' žáklēne'
neda'.
Dios zóalēne' benne' ka' žape chí'igake'
neda'.

⁵ Dios yebi'e chegak benne' ka' bi
zlé'egkle' neda' chawe' ka' nak
da' bi nak chawe' da' žóngake'.
Wžia yi'e benne' ka' dan' nake' Le' li
laže'.

⁶ Dot laža'a wnezjwa' da' ko'a lawo' Le',
Xana' Dios.
Wká'n zenkza' La la'y chio' dan'
nakle'en chawe'.

⁷ Besló' neda' lo yógo'te da' goken
chia'.
Ble'ela' wžia yi'gak benne' ka'
bžá'agake' neda'.

55

¹ Bze nag, Xana' Dios, da' žliža' Le',
na' bi wzó' cheła'ale da' znnabla' Le'.

² Bebán laže', na' bechebe chia'.
Žliža' Le' lo da' znnia', na' že' zedla'.

³ Benne' bi zle'ele' neda' chawe' znnie'
chia',

na' bennen' bi nake' chawe' žon ditjle'
neda'.

Žesbága'gake' neda' zia, na' lo yeła'
zža'a chégake' zbia láže'gake'
neda'.

⁴ Že' zedle lázda'wa' lo beła' žen chia',
na' zchebe yeła' got neda'.

⁵ Žžébeli'a, na' žžízeli'a,
na' žak chia' da' zcheben neda'.

⁶ Wnnía': "Chela' gonno' chia' xil ka'
ka' zej nak xil bsia,
tia' lo be'ze gan yezi' laža'a.

⁷ Da' li wzonnja' zító'le, na' soakza' le'e
latje dach.

⁸ Gon byena' bi be gon chia' be'
bdone', na' be' wale."

⁹ Bžia yi' benne' ka' bi zej nake'
chawe', Xana' Dios.

Bchix da' znnágake', dan' zle'ela' da'
zinnj, na' da' zia da' žóngake' lo
yež nga.

¹⁰ Dot ža, na' yele žéchjgekle' yež.

Žóngake' da' zinnj, na' da' bi nak
chawe' lo yež nga.

¹¹ Nža' yež nga da' bi nak chawe' da'
žóngake'.

Žóntezgake' da' wen laže', na' da' zinnj
lo nez chen.

¹² Chela' gok no benne' bi zle'ele'
neda' chawe', bennen' bene'
neda' zia, na' bzoelan'.

Chela' gok benne' zže'e neda',
bennen' bdíl-lēne' neda' na'
bkache' kwina' lawe' le',

¹³ san le' benkzon', na' goko' ka' to bi'
lježa'.

Wzí' lo no'o neda', na' goko' toze len
neda'.

¹⁴ Tzen bchaljžo dot láže'žo, na' lo yeła'
ži'i laže' wdažo lo liž Dios.

¹⁵ Dios, ben ga sen yeła' got benne' ka'
cholze, benne' ka' bi zej nake'
chawe'.

Ben ga chó'ogake' lo yi' gabíl kate' ne
zóagake' nbángake'.

Nža'gak lížgake' da' bi nak chawe' da'
žóngake'.

¹⁶ San ka' nak chia' neda', bliža' Dios,
na' Xana' Dios beslé' neda'.

17 Zildo', na' wawbíž, na' kate' žen
wbíž zchájlēna' Dios.

Žliža' Le', na' Le' ženle' chia'.

18 Yeya'we' be' da' nakkza' lo na'gak
benne' ka' zdíl-lengake' neda',
na' gone' ga kweza' chawe',
la'kze zej nnita' benne' zante, benne'
bi zlé'egekle' neda' chawe'.

19 Dios nake' Bennen' zóateze', na'
znna biá'teze'.
Nake' chawe', na' wžía yi'e benne' ka'.
Ki gone' chégake' dan' bi žsángake' da'
žóngake', na' bi zžébegake' Dios.

20 Benne' wen da' zinnj ka' zdíl-
lengake' benne' ka' zgá'n'lengake'
légake' chawe'.

Zží'igake' che diža' da' bēnlengake'
benne' ka'.

21 Da' zchálgake' naken diža'
cháwe'do', san yo'o yichj
lázdo'gake' yela' zža'a.

Žóngake' xtanle'e diža' da' zchálgake',
san naken ka to ya ntoche'.

22 Bde ywa' chio' xkože' Xanžon' na'
Le' gon choche' le'.

Batkle we'e latje chejchegw benne'
chawen' to chi'ize.

23 San Le', Dios, gono' ga cho'ogak
benne' wen da' zinnj ka',
na' benne' wet benách ka', na' benne'
wen laže' ka', lo yi' gabíl,
kate' bi na' góngake' gachj yiz ka' da'
yéla'gake',
san neda' wxén laža'a Le'.

56

1 Beyache' laže'l neda', Dios, nich bi
wžía yí'gak benne' ka' neda'.

Tža tža žsáka'gake' neda', na' zdíl-
lengake' neda'.

2 Dot ža, na' yele benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe' zbia
láže'gake' neda',
dan' nníta'gak benne' zante, benne'
zdíl-lengake' neda' lo yela' zka'n
zen kwíngake'.

3 Kate' zžin ža zžeba', žxen laža'a Dios.

4 Žxen laža'a Le', na' zka'n zena' xtiže'e.
Žxen laža'a Le', na' biž zžeba'.

¿Bizkze gak gongak benne' ka'
chia' neda'?

5 Yógo'te ža zží'igake' che xtiža'a.
Len yógo'te da' znnágake' žóngake'
neda' žia.

6 Zdóbgake', na' zkache' kwíngake'.
Zwíagake' binlo da' žona'.

Žénegekle' gótgake' neda'.

7 Xana' Dios, bwia da' žóngake', na' lo
yela' zža'a chio' bžia yi' benne'
ka'.

8 Nnézkzelo' Le' ka' žzonnja' lawgak
benne' ka'.

Bejsá' laže' nis da' ba wžeža'.

¿Bi zej nyejwn le'e yiche chio'?

9 Kate' žliža' Dios, lo ža na'kze
žzonnjgak benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe'.

Nnezkzla' zoalen Dios neda'.

10 Žxen laža'a Dios, na' zka'n zena'
xtiže'e.

Žxen laža'a Xanžon', na' zka'n
zena' xtiže'e.

11 Žxen laža'a Dios, na' biž zžeba'.

¿Bizkze gak gongak benne' ka'
chia' neda'?

12 Nbaga'a da' bchebe laža'a gona'
chio', Dios.

Golkza' da' we lawa' Le'.

13 Besló' be' da' nakkza' lo yela' got,
na' bekó'o ni'a gan wzóa chejchégwgaken.
Gak choa'a lawo' Le', Dios, lo yela'
baní'

da' žonno' chegak benne' ka' zóagake'
nbángake'.

57

1 Beyache' laže'l neda', Dios. Beyache'
laže'l neda',

dan' žxen laža'a Le' len dot yichj
lázda'wa'.

Gape chí'o neda' ka' žon zko'ko' žape
chí'iba' bríse'do' ka' zan xilba',
na' zejte te che da' žaken chia'.

2 Wliža' Dios, Benne' zente.

Wliža' Le' nich gáklene' neda'.

3 Gan zoe' ya'abá chie' sele'e no
benne' yeslé' neda' lo na'
bennen' žénele' wžía yi'e neda'.

Dios beyache' láže'le' neda', na' benne' chia' da' li chie'.

⁴ Že' zedla' ka to benne' ži'e ladjw bež yixe' ka'.

Zoa' ladjw benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka', bia ka' žáwgakba' benách ka'.

Da' znnégake' chia' naken ka yag ntóche'do' ka', na' xtíža'gake' zej naken ka ya ntoche' ka'.

⁵ ¡Ga'n zen Le' ya'abá, Dios!
¡Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó!

⁶ Ba bdixjgak benne' ka' do yelj nich séngake' neda', na' žedó laža'a lo da' žaken chia'. Bché'ngake' to yežw nich chejchazan', san légake' ba bejcházgaken'.

⁷ Zoakze lázda'wa', Dios.
Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' wká'n zenen Le'.

⁸ Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán, le'e žinnle da' ka' žól-lenle.
Zildo' yebankza'.

⁹ Xana' Dios, wká'n zen Le' ladjw benne' chio' ka'.
Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te yež ka'.

¹⁰ Nak yela' žeyache' láže' chio' zenže ka ya'abá,
na' da' li chio' nakže zen ka bejw gasj ka'.

¹¹ ¡Ga'n zenkzo' ya'abá, Dios!
Yela' zen chio' zžinen dot yežlyó.

58

¹ ¿Zchaljle da' nak chawe', le'e, benne' wnná bia' ka'?

¿Zchi'a láže'le benne' chia' ka' ka nakkzen?

² O'o, san žezá' láže'le da' zinnj da' gonle.

Žonle ga že' zédle'egekle benne' ka' lo yežlyó chia'.

³ Zej nchixe' lázdo'gak benne' ka' nbej yíchjgake' neda' kate' bi na' gáljgake'.

Bchíxgekle' kate' bi na' wsangak xná'gake' légake'.

⁴ Da' znnágake' žoten benne' ka' ka žon da' žia zan laye' bele snia.

Zej nake' ka bele snia ka', bia kwežw ka'.

⁵ Bi žéngaklba' chi'i benne' žone' yela' wžá' nich kwé'gakba' žize la'kze žol-li'e xtando'.

⁶ Dios, wdíchj láye'gak benne' ka'.
Xana' Dios, wdíchj láye'gak benne' ka' zej nake' ka bež yixe' ka'.

⁷ Ben ga nnítgekle' ka nis da' zlaljen lo yo.

Ben ga bížgake' kan žak che yixe' da' nžogen lo nez,

⁸ na' te chégake' kan žak che bia zag, bian' yeyóna'ba'.

Ben ga biž lé'egekle' wbíž ka žak che to xkwide' žalje' ba natbe'.

⁹ Néžwte kate' bi na' la to yeso' lo yi' zen,
yeká'a Dios benne' ka' to lo be' bdone', benne' ban ka', na' benne' gat ka'.

¹⁰ Yebele benne' chawe' kate' le'ele' yezi' wzón Dios benne' wen da' zinnj ka'.

Wleje' žen chegak benne' ka' beběj yíchjgake' Dios.

¹¹ Naž nna bennen': "Dekze lazjw benne' chawe'.

Dios zchi'a láže'kze' benne' yežlyó ka'."

59

¹ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zdíl-lengake' neda'.

² Beslá neda' lo na'gak benne' ka' žóngake' da' zinnj.

Beslá neda' lo na'gak benne' wet benách ka'.

³ Žénegekle' gótgake' neda'.

Zej ndobe benne' wale ka' nich tíl-lengake' neda',

kege dan' nbaga'a zia, na' kege ni'a che da' zinnj da' bena' neda', Xana' Dios.

⁴ La'kze bi be bena' chegak benne' ka',
žon byéngake' góngake' neda'
zia.

Bebán, na' da ga zoa' ni, na' le'elo' da'
žóngake'.

⁵ Le', Xana', Dios chegak benne' zan
ka' žjake' lo wdile,
na' Dios chegak benne' Israel ka',
bebán nich wsaka' zi'o benne' yógo'te
yež ka'.

Bi yeyache' láže'lo' yógo'te benne' ka'
zží'igake' chio' Le', na' žóngake'
da' zinnj.

⁶ Zlá'gake' kate' žen wbíž, na
zbéžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na' žéchjgekle'
yež.

⁷ Bwia nga, da' zcháljgake' naken ka
da' žeyébgake'.

Diža' znnágake' zej naken ka ya
ntoche' ka'.

Zznnágake': "Bi zoa no benne' yenle'
chežo."

⁸ San Le', Xana' Dios, wzizo' chegak
benne' ka'.

Gon ditjlo' Le' benne' yógo'te yež ka'.

⁹ Benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'
zej nake' wale.

Neda' wxén laža'a Le', dan' žape chi'o
neda'.

¹⁰ Dios, Bennen' žeyache' láže'le' neda',
yide', na' gáklene' neda'.

Dios gone' ga le'ela' da' gak chegak
benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe' kan žak laža'a.

¹¹ Bi goto' benne' ka', nich bi gal
láže'gak benne' chia' ka' da' ka'
žono'.

Beslás benne' ka' len yela' wak chio',
na' ben ga chejchégwake'.

Xanto' Dios, Le' žape chi'ikzo' neto'.

¹² Ben ga chíxgekle' lo yela' zka'n zen
kwíngake',

ni'a che doła' da' žóngake' lo da'
zcháljgake',

na' ni'a che diža' xiwe' ka', na' da' wen
láže' da' znnágake'.

¹³ Bžia yi' légake' lo yela' zža'a chio'.

Bžia yi' légake' nich biž nníta'gake'.

Ben ga gákbe'egekle' Le' zna bi'o za'só
Jakob ka'.

Zna bi'o dot yežlyó nga.

¹⁴ Zlá'gake' kate' žen wbíž, na'
zbéžeya'agake'
ka žongak beko' ka', na' žéchjgekle'
yež.

¹⁵ Zdágake' ka benne' ka' zdágakze',
žíljkake' da' gáwgake'.

Cha' bi željkelen', dot yel žesbága'gake'
zia toe' yetóe',

¹⁶ san neda' golkza' che yela' wak
chio',

na' zildo' wká'n zena' yela' žeyache'
láže' chio', dan' gókleno' Le'
neda',

na' wdape chi'o neda' kate' wžé'
zédle'ela'.

¹⁷ Le' žon chocho' neda', na' golkza'
chio', Dios.

Žape chi'o neda', na' žeyache'
láže'lo' neda'.

60

¹ Dios, Le' bzo' neto' chela'ale.

Beno' ga bejchégwto', dan' bžá'alí'o
neto'.

Na'a, da gákleno' neto'.

² Beno' ga wzó' yežlyó, na' beno' ga
byaljwn.

Da yeyonon' gan byaljwn, dan' zbja
yin'.

³ Beno' ga neto', benách chio' ka', wžé'
zedlto'.

Beno' ga gok cheto' ka we'jto' to da'
benen ga bejchégwto'.

⁴ Benn chegak benne' ka' zžébegake'
Le' to da' gak bian',

dan' wloé'e lawn da' nak dot da' li.

⁵ Bze nag chia'. Beslá légake' len yela'
wak chio',

nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'.

⁶ Lo latje la'y chie' wnná Dios: "Yebek-
zla' neda'.

Chisa' chele yežlyó chegak benne'
Sikem ka'.

Wžixa' chele yežlyó dan' žen' kwit
yegw Sukot.

⁷ Yežlyó Galaad naken chia',

na' lezka' yežlyó chegak za'só Man-
asés ka'.

Yežlyó chegak za'só Efraín ka' naken
ka to xlapa' da' žape chi'in
yichja'.

Yežlyó chegak za'só Judá ka' naken
gan z̄nna bi'a,

⁸ san yežlyó chegak benne' Moab ka'
naken ka to ziga' ya da' yožen
nis wná'a.

Lo yežlyó chegak benne' Edom ka'
cho'na' zela' gole ka'.

Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filis-
tea ka'."

⁹ ¿Nožkze wchi'e neda' nich tíl-lena'
yež

zoa to ze'e sibe dan' žape chi'in yežen'?
¿Nožkze wchi'e neda' nich tíl-lena'
benne' Edom ka'?

¹⁰ ¿Kege Le' wchi'o neda', Dios?
Le' wléj yichjo' neto', na' bi wyéjleno'
benne' cheto' ka' lo wdíle.

¹¹ Goklen neto' nich gak tíl-lento'
benne' ka' zdíl-lengake' neto',
dan' gak dáche'ze gáklengak benne'
ka' neto'.

¹² To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
na' Le' wlage' benne' ka' zdíl-
lengake' žo'o.

61

¹ Xana' Dios, benle da' žliža' Le'.
Bze nag da' zchaljl̄ena' Le'.

² Zi'to' gan zoa laža' žliža' Le', dan'
žedó laža'a.

Bche' neda' gan zoa Bennen' nake'
ka to ya'a yej, Bennen' nakže'
wale ka neda'.

³ Nako' Le' Benne' noxe' neda',
na' nako' ka to ze'e yej da' žape chi'in
neda'
lawgak benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe'.

⁴ Sóateza' lo yo'o la'y chio'.
Kwe' chawa'a kwito' Le' kan zej že'
chawe' bríse'do' ka' zan xil
zkoko'.

⁵ Dan' benlo' Le', Dios, da' wchebe
laža'a lawo',
beno' ga napa' da' žápegak benne' ka'
zžébegake' Le'.

⁶ Gono' ga soa' nbana', na' ga nna bi'a
ža zante.

Yiz chia' ka' gákgaken ka da' zej naken
chegak chope kwe' benne' ka'.

⁷ Sóateza' lawo' Le', Dios.
Bkwez yela' žeyache' laže' chio', na' da'
li
nich wká'n cháwe'gaken neda', benne'
wnná bia'.

⁸ Gokza' che La la'y chio' Le' to
chi'ize,
na' gonkza' tža tža da' bchebe
laža'a gona'.

62

¹ Toze len Dios zga'n chawe' be' da'
nakkza'.
Lekze' žeslé' neda'.

² Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé'
neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi
chejchegwa'.

³ ¿To chi'ize wkwezle da' gonle chia'
neda', yógo'tele žon byenle wžia
yi'le neda'?

Žonle ka žon to benne' zchinnje' to
ze'e da' zoa bixen, o to le'je da'
nožon'.

⁴ Žonle toze diža' kan yebejle neda' lo
yela' zen chia'.
Nží'ilele da' wen laže'.
Len žoá'ale zchaljle cháwe'do'
san yo'o yichj lázdo'le da' zinnj da'
gonle.

⁵ Le', be' da' nakkza', wléz laže' toze
Dios.
Nake' Le' Bennen' žxen laža'a.

⁶ Toze' Le' žape chi'e neda', na' žeslé'
neda'.
Nake' Bennen' žoxe' neda', na' bi
yedó laža'a.

⁷ Nak Dios Bennen' žeslé' neda', na'
nake' yela' ba nez chia'.
Nak Dios Bennen' žape chi'e neda', na'
Benne' žon choche' neda'.

⁸ Le kwez laže' Le' to chi'ize, le'e,
benne' ka'.
Blo'e'el Le' da' zdan láže'le.
Nak Dios Bennen' žon choche' žo'o.

9 Da' li, da' dáche'ze zej nak benne' ka',
na' ka to da' wen láže' zej nak benne'
zen ka'.

Bi nále'tekgekle' to lo zgons.
Zej nakže' ža'ze ka to be' da' žeká'a
láže'žo.

10 Bi wxén láže'le da' gak gonle žakze
chele.

Bi wká'n zen kwinle ni'a che da' ka'
zbanle.

Cha' chan yela' wnni'a chele, bi
kwe'le wnné yoe chen.

11 To chi'i wnné Dios, na' chope chi'i
benla' da' ni.
“Che Dios nak dot yela' wak.”

12 Xana' Dios, lo no'o za' yela' žeyache'
láže'
dan' žebi'o che to to benne' ka' nakkze
da' bene'.

63

1-2 Dios, nako' Dios chia'.
Zbile be' da' nakkza' da' nak chio'.
Bela' žen chia' zdan láže' dan' naken
chio'.

Žak chia' ka zoakza' to yežlyó biž gan
bi be nis den.

Žak laža'a yida' lawo' Le'
nich le'ela' yela' wak chio', na' yela'
zen chio',
káteze ble'ela' da' nak chio' lo latje la'y
chio'.

3 Nakže chawe' yela' žeyache' láže'
chio' ka yela' nban.

Che len wká'n zenkza' Le'.

4 Wchalja' che da' chawe' da' nako' Le'
xak zoa' nbana'.

Nich wká'n zena' La la'y chio' Le'
wchiskza' na'a.

5 Yelje be' da' nakkza' da' naken ka to
yela' waw dzi'.

Len yela' žebele wká'n zenkza' Le'.

6 Žezá' laža'a chio' Le' kate' dia' gan
ztasa',
na' zlab laža'a ka nak chio' kate' bi na'
tasa'.

7 Dan' žákleno' neda', yebéle'ela'
kwito' Le'

kan žongak bríse'do' ka' zan xil zko'ko'.

8 Be' da' nakkza' naken toze len Le',
na' len no'o wale noxo' neda',

9 san benne' ka' gok láže'gake' wžía
yí'gake' neda' chejchó'ogake' lo
yi' gabíl.

10 Kwia yí'gake' lo ya ntoche'.
Gákgake' da' gawgak beko' chjew ka'.

11 Neda', benne' wnná bia', yebela' lo
da' nak che Dios.

No benne' zkonle' žin La Dios gape' Le'
ba la'ne,

san benne' wen láže' ka' gá'ngake' žize.

64

1 Xana' Dios, bze nag chi'a. Že' zedla'
žliža' Le'.

Wdape chi'i yela' nban chia' dan'
zžeba' da' gongak benne' ka'
zdíl-lengake' neda'.

2 Bkache' chawe' neda' nich benne'
ka' bi zej nake' chawe' bi
góngake' chia' kan žénegekle',
na' nich benne' ka' žóngake' da'
zinnj bi góngake' chia' kan zza'
láže'gake'.

3 Diža' ka' zcháljgake' zej naken ka ya
ntoche' ka',
na' znnégake' chegak ljéžgake' ka'
ka žon to benne' žsie' yag
ntóche'do' chie' ka'.

4 Ki znnágake' bagáche'ze nich góngake'
ga chejchégwak benne' li láže'
ka'.

Cholze žóngaken', na' bi be zžébegake'.

5 Žon byéngake' góngake' da' zinnj da'
žénegekle',

na' zbékake' do yelj ka' nich séngake'
benne' ka'.

Znnágake': “¿Nož benne' le'ele' da'
žonžo?”

6 Žíljgake' da' zinnj da' góngake', na'
zwíagaken' binlo.

Da' yo'o yichj lázdo'gake' naken da'
kegle kan zej nak lázdo'gakkze'.

7 San Dios gon zi'e benne' ka' len yag
ntóche'do' chie' ka'.

Cholze chó'ogake' yižwé' zen ka'.

8 Da' bchaljgak benne' ka' gonon ga
chejchégwake'.

Chébegak yógo'te benách kate'
lé'egekle' légake'.

9 Naž chébegake', na' wcháljgake' che
da' ben Dios,

na' yeyónbia'gake' naken da' bene' Le'.
 10 Yebele benne' chawe' law Xanžon',
 na' wxén laže'e Le'.
 Gak yela' ba nez zen chegak benne'
 ka' zej nake' li laže'.

65

1 Xana' Dios, žala' wxén láže'to' Le' lo
 yež Sión,
 na' gonto' da' wchebe láže'to' chio'.
 2 Le' ženkzlo' da' zchájlento' Le',
 na' la'gak yógo'te benne' ka' lawo' Le'.
 3 Nbága'li'a da' zinnj da' bena',
 san ženít lawo' Le' da' bži'ito' chio' Le'.
 4 Ba nez zen naken che bennen' zbio'
 Le',
 na' zno' nake' chio', nich soakze' latje
 la'y chio'.
 Yeljkzto' da' chawe' da' de ližo', dan'
 den lo yodo' la'y chio'.
 5 Lo da' chawe' da' nako' gono' da'
 zenle'e kate' gono' da' znnablto'
 Le', Dios, Benne' Weslá cheto'.
 Yógo'te benne' nníta'gake' yežlyó žxen
 láže'gake' Le'.
 Lezka' žxen láže'gak benne' ka' Le',
 benne' ka' zdégake' zító'le law
 nido'.
 6 Le' zzoa chocho' ya'a zen ka' len yela'
 wak chio'.
 Nakkzo' Benne' wale.
 7 Zbek žio' nido' kate' zgo'nen, na'
 žazto' da' žonen.
 Zbek žio' benne' yež ka' kate' žóngake'
 žo'osbé.
 8 Che len benne' ka' nníta'gake' dot
 yežlyó zžébegake' da' zenle'e da'
 žono'.
 Znnito'o benne' ka' lo yela' ba nez,
 benne' ka' nníta'gake' do zente
 yežlyó.
 9 Zwio' yežlyó, na' žselo'o nis yejw.
 Žono' ga žonnle'en linne chen.
 Bnnito'o yegw ka' lo yežlyó da' zej
 nža'le'en nis.
 Zkwezo' zoa' za da' gawgak benne' ka',
 kan wnnakzo' gono'.
 10 Žselo'o nis yejw gan de na, na'
 žeyonon' yo ya'a.
 Žesbison' len nis yejw na',
 na' žono' ga zgól-le'egak da' zej nazen
 ga na'.

11 Žono' ga gak chegak benne' ka' yela'
 ba nez to yiz to yiz ni'a che da'
 znezjo',
 na' bejw gasj chio' ka' žónngaken yejw
 da' žonen ga zgolgak da' zej
 nazen.
 12 Žon yejw chio' ga žak ya'a gan zdagak
 bia yixe' ka'
 na' žebégekke benne' ka' zlé'egekle'
 žeyák ya'ado' ka' ya'a.
 13 Lo lache' ka' zej nnita' zila' ka',
 na' žoa'agak yégodo' ka' naz zoa'
 stribe.
 Zbéžya'agak benne' chio' ka' lo yela'
 žebele, na' žólgakkze' chio' Le'.

66

1 Le wká'n zen Dios lo yela' žebele, le'e
 zoale dot yežlyó!
 2 Le gol ka' nak yela' zen chie' Le'!
 Le wká'n zene' kate' we lawle Le'!
 3 Le ye' Dios: "žebánele'elto' che da'
 beno' le!"
 Ni'a che yela' zen che yela' wak chio'
 benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
 chawe' žóngake' ka' znnaxtižo'o.
 4 Benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó we
 láwgake' Le',
 na' gólgake' chio' Le', na' che La la'y
 chio'.
 5 Le da, lé'elele da' zen ka' da' ben Dios,
 da' zenle'e da' bene' ni'a chegak
 benne' chie' ka'.
 6 Bene' ga beyák nido' yo biž,
 na' wdegak benne' chie' ka' len
 ní'agakze' gan wzóa to yegw zil.
 Žoa'a nison' bebéle'egekle' law Dios.
 7 Len yela' wak chie' nna bi'e to
 chi'ize.
 Zwiakze' da' žongak benne' ka' yógo'te
 yež ka'.
 Benne' ka' zží'igake' chie' Le' bi gata'
 yela' zen chégake'.
 8 Le'e, benne' ka', le wká'n zen Dios
 chežo.
 Le wzenle benne' ka' da' žoe
 lawle Le'.
 9 Lekze' žape chi'e žo'o nich soažo
 nbanžo,
 na' bi bi'e latje chejchégwžo.

10 Le', Dios, bwio' neto' lo da' ka' bento'.

Bdio' neto' lo da' wzáka'to' kan žongak benne' ka' zdégake' ya plat lo yi' nich ga'nen chawe'.

11 Beno' ga bejchazto' to lo do yelj.

Bdo'o xkóže'to' to ywa' zí'ile'e.

12 Beno' ga wdegak benne' zej žie' bžina' chie' ka' lo yichjto'.

Wdeto' da' naken ka to lo yi', na' to lo nis zil,

na' bebejo' neto', na' bzo' neto' to latje gan zoato' lo yela' ba nez.

13 Cho'okza' ližo' nich wzeya' biado' ka' lawo' Le'.

Gonna' chio' da' wchebe laža'a gona'.

14 Bchebe laža'a gonan', dan' wnnía' katen' wže' zédle'ela'.

15 Wzeya' biado' ka', bia ženne' ka', lawo' Le',

na' kwen žen chegak zíla'do' ka' wzeya'-ba' gan zo',

na' gota' beždo' ka', na' chibo byo ka' lawo' Le'.

16 Le da, yénlele, yógo'tele le'e zžébele Dios.

Wzenla' le'e da' bene', góklene' neda'.

17 Dot laža'a bliža' Le', na' bka'n zenkza' Le'.

18 Chela' wzé laža'a to da' zinnj bi benle Xanžon' chia',

19 san da' likze benle Dios chi'a, na' bze nage' da' wnnabla' Le'.

20 Bi bzoe' chela'ale da' bchájljlena' Le',

san beyache' láže'le' neda'.

¡Ga'n zen Dios!

67

1 Dios, beyache' laže'l neto', na' ben chawe' neto'.

Lo yela' ži'i laže' chio' wzoalēn neto'.

2 Naž gónbia'gak benách dot yežlyó da' žaz lažo'o Le',

na' nnéžgekle benne' yógo'te yež žesló' benne' ka'.

3 Yógo'te benne' ka' we lāwgake' Le', Dios.

Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

4 Le yebele, na' le soa lo yela' ba nez, le'e, benne' yógo'te yež ka'.

Wchi'a laže' Dios le'e lo da' naken chawe'.

Gape chi'ikze' yógo'te benne' ka'.

5 Yógo'te benne' ka' we lāwgake' Le', Dios.

Yógo'tegake' wká'n zéngake' Le'.

6 Yežlyó nga žen' xni'a chen.

Dan' ben chawe' Dios žo'o, nake' Dios chežo.

7 Dios ben cháwe'kze' žo'o.

Gáte'teze žala' gápegak benne' ka' Le' ba la'ne.

68

1 Wzó ža', Dios.

Beslās benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',

na' wzonnjgak benne' ka' zží'igake' chio'.

2 Ka žon to be', zlagen žen che yi', ka' wlago' Le' benne' ka'.

Kan želane china' bez lo yi', nítgekle benne' ka' bi zej nake' chawe' law Dios.

3 Yebégekle benne' chawe' ka', na' sóagake' lo yela' ba nez lawe' Le'. Xíte'gake' lo yela' žebele chégake'.

4 ¡Le goł che Dios!

¡Le goł salmo ka' che La la'y chie'!

¡Le wká'n zen Bennen' ži'e ya'abá!

Nzi' le' Jah. ¡Le yebele lawe' Le'!

5 Žape chi'e bi' wzébedo' ka', na' zwiakze' no'le wzebe ka'.

Zoakze' Dios lo latje la'y chie'.

6 Dios znnite'e lježe benne' ka' bi zoa no ljéžgake'.

Žebeje' benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne' zi'to' ka',

nich sóagake' lo yela' ba nez, san benne' ka' zží'igake' che Dios chejnníta'gake' to lo yežlyó biž.

7 Dios, kate' wnežo' lawgak benne' chio' ka',

na' wdío' lo yežlyó bižen',

8 na' wzó' yežlyón', na' gokle'e yejw law Dios.

Ya'a Sinaí wzizen law Dios chegak
benne' Israel ka'.

⁹ Bse_{lo}'o to nis yejw wálele'e, Dios.
Kate' bedó láže'gak benne' chio' ka',
na' Le' ben chocho' légake'.

¹⁰ Benne' ka' zej naked chio'
chejnníta'gake' yežlyó chio' to
chi'ize.
Lo da' nak chawe', Dios, žoxo' benne'
yache' ka'.

¹¹ Xanžo Dios bsele'e to diža' chawe',
na' bsele'e benne' zante, benne'
bžengekle' benách ka' diža'
chawen'.

¹² ¡Bžónnjgake'!
Bžonnjgak benne' wnná bia' ka' len
benne' chégake' ka', benne'
žjake' lo wdile.

No'le ka' bené'egekle' da' gota' chegak
benne' ka'.

¹³ La'kze bkache' kwinle gan žape
chi'ile zila' ka',
gákwe da' naken ka' xil plomdo' ka'
da' zej naken xtan, na' ya plat,
na' doba' ka' chegak xilba' ka' zej
naken ya oro.

¹⁴ Kate' Dios, Benne' zente, beslase'
benne' wnná bia' ka' ga na',
na' bexjw bege' da' bgakwn Ya'a
Salmón.

¹⁵ To ya'a zen nak Ya'a Basán.
To ya'a zenle'e nak Ya'a Basán na'.

¹⁶ ¿Biz chen' zwiale, le'e, ya'a zen ka'?
Zwiale ya'a na' gan žénele Dios
soakze'.
Da' likze soakze Xanžon' law ya'a na'
to chi'ize.

¹⁷ Karro ka' che wdile da' nape Dios
zej nyanle'en.
Xanžo Dios zezé'e gan že' Ya'a Sinaí
nich soe' latje la'y chie'.

¹⁸ Beyepo' ya'abá, bechi'o benne' ka'
bebejo' lo na' yela' got.
Wzi'o da' chawe' ka' da' bnézjwgak
benne' ka' chio' Le'.
Lezka' benne' ka' bží'igake' chio' Le',
gota' da' bénngake' chio' Le', Dios.

¹⁹ ¡Ga'n zen Xanžon'!
Tža tža žónnli'e da' chawe' chie'
chežo.

Naked Dios, na' žeslé' žo'o.

²⁰ Dios, Bennen' naked Dios chežo,
beslé' žo'o.
Xanžo Dios na'kze beslé' žo'o lo na'
yela' got.

²¹ Da' likze Dios gone' we' yichjgak
benne' ka' zží'igake' chie' Le'.
Gone' we' yichjgak benne' ka' žónteze
žóngake' do_{la}'.

²² Wnná Xanžon': "Gona' ga yežinle
lažle, yeza'le law Ya'a Basán.
Gona' ga yeza'le že'l lo nisdó, na'
yežinle lažle.

²³ Wlejle žen chegak benne' ka' zdíl-
lengake' le'e,
na' beko' chele ka' lé'jgakban'."

²⁴ Za'gak benne' chio' ka', na' žoe
lawgake' Le', Dios.
Lo yela' žebele chégake' žó'ogake' latje
la'y chio'.

²⁵ Zejněžwgak lawle benne' ka'
žólgake'.
Benne' ka' zkwézgake' da' zgólgake'
zjake' zántele.
Gachj lawle zjak xkwide' nó'ledo' ka'
zej nóxo'be' da' ka' zgólgakbe'.

²⁶ ¡Le wká'n zen Dios gan zej ndobe
benách chie'!
¡Le wká'n zen Xanžon', le'e nakle
za'só Israel!

²⁷ Lezka' zjak za'só Benjamín ka'.
Zej naked bábzegake' san z_{na} biá'gake'.
Lezka' zjak benne' zan za'só Judá,
na' benne' zan za'só Sabulón,
na' benne' zan za'só Neftalí.

²⁸ Dios, bloe'e law yela' wale chio'.
Ben choch, Dios, dan' beno' ni'a
cheto'.

²⁹ Dan' nak zen yodo' chio' da' zoan lo
yež Jerusalén,
benne' blo ka' kó'ogake' da' zej nape'
lawo' Le'.

³⁰ Bdíl-len benne' ka' chegak yež zi'to'
ka', benne' ka' zdíl-lengake'
benne' chio' ka'.
Zej naked ka' bež zan ka', len zí'ngakba'
ka',
dan' zdíl-lengake' yež zan ka'

nich kwéjgake' yela' wnni'a chégake'.
Beslás benne' ka' žaz láže'gake' chjake'
lo wdile.

31 La'gak benne' wnná bia' ka' che
yežlyó Egipto.

Benne' ka' che yežlyó Etiopía gon
byéngake' wká'n zéngake' Dios.

32 ¡Le go! che Dios, le'e zoale dot
yežlyó!

¡Le go! che Xanžon'!

33 ¡Le go! che Bennen' ži'e ya'abá na'le,
dan' wzóan zga'ale!

Le wia nga, nnie' kan zne wzió'.

34 Le wia nga, nape Dios dot yela' wak.
Lo yela' zen chie' zwiakze' benne' Is-
rael ka',
na' zan ya'abá nla' law yela' wale
chie'.

35 Zžébetó' Le', Dios, gan zo' latje la'y
chio'.
Dios chegak benne' Israel ka', žon
chochkzo' benne' chio' ka'.

¡Ga'n zen Dios!

69

1 Dios chia', beslá neda'.
Naka' ka to benne' žiepe' nis.

2 Naka' ka to benne' yoe'e lo gona', na'
bi žak se'e.
Naken ka yoa'a lo nis zil-le'e,
na' nisen' za' wkachen' yichja'.

3 Žejxáke'la' dan' scha wnné'li'a, na' da'
lba'a.
Žatgak yej lawa' xak zbeza' nich gaklen
Dios neda'.

4 Zej nyanže benne' ka' bi zlé'egekle'
neda' chawe'
ka zej nyan yicha' yichja', na' bi be zia
nbaga'a.

Benne' ka' zžá'agake' neda' zej nákl'i'e
wale.

Benne' ka' žóngake' neda' zia, na' bi
zoa biz chen'.

Žon byéngake' yeyizjwa' da' bi wlana'.

5 Dios, nnézkzelo' Le' bena' da' yalze,
na' zlé'ekzlo' do!a' da' bena'.

6 Xana' Dios zente, bi go'o latje
benne' ka' žxen láže'gake' Le'
yedoé'egekle' ni'a che da' bena'.
Bi go'o latje benne' ka' zá'gake' chio'
chíxgekle' ni'a chia' neda', Dios
chegak benne' Israel ka'.

7 Dan' nži'ila' Le' zchíxgake' neda',
na' lo yela' sto' zoakza'.

8 Naka' ka to benne' zi'to' lawgak
benne' ljéža'do' ka',
na' bi zej nónbi'e neda'.

9 Žeye zla lázda'wa' dan' žé'li'a wnné
yoe che ližo'.

Da' znnégak benne' ka' chio' Le',
Dios, naken ka znnégaken' chia'
neda'.

10 Wžeža', na' bena' wbás,
na' ben díjgekle' neda', na' che len
zchixla'.

11 Lezka' bwakw kwina' laže' zeche'.
Blé'egekle' neda' ka to da' ben
díjgekle'.

12 Benne' yolawe' ka' wnnégake' chia'.
Benne' we'j ka' ben díjgekle' neda' lo
da' bégake',

13 san neda' bliža' Le', Xana' Dios, kan
žaz lažo'o Le'.

Dios, lo yela' žeyache' laže' zen chio',
na' dan' nakkzo' Benne' weslá cheto',
benle chia'.

14 Bebéj neda' lo da' zede gan zoa'.
Naken ka yoa'a lo gona' gže'. Bi go'o
latje chazžan'.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe'.

Naken ka yoa'a lo nis zil.

15 Bi go'o latje gata' neda' ka to benne'
zgache'e lo nis zil na',
nich bi gaka' ka to benne' chejchaze'
to lo yežw gže',

gan choa'a, na' wkachen' neda' to
chi'ize.

16 Bechebe chia', Xana' Dios, dan'
cháwe'le'e nak yela' žeyache'
laže' chio'.

Da, goklen neda', dan' zente nak yela'
žeyache' laže' chio'.

17 Bwia kan nak da' žaken chia' neda',
wen žin chio'.

Dan' že' zédle'ela', ben byene yenlo'
chia'.

18 Da ka' gaze ga zoa' ni, na' beslá
neda'.

Beslá neda' dan' zej nyanle'e benne'
ka' bi zlé'egekle' neda' chawe'.

19 Le' nnézkzelo' kan zchíxgake' neda',
na' kan že' zédle'ela', na' kan žon
dítjgekle' neda'.

Zle'ekzlo' yógo'te benne' ka' zžá'agake'
neda'.

20 Dan' zká'ngake' neda' ka'ze žedó
laža'a, na' že' zédle'ela'.

Wleza' no benne' yeyache' láže'le'
neda', san bi wzóa no benne'.

Wleza' no benne' gon choche' neda',
san bi wzóa no benne'.

21 Bwáwgake' neda' da' sła',
na' kate' wbiła', byé'jgake' neda' da'
zichj.

22 Ben ga gak lni ka' chegak benne' ka'
ka to do yelj gan chéjgake',
na' ben ga yeyák yela' ba nez chégage'
to gan chejchégwake'.

23 Ben ga cholgak yej lágwage' nich biž
lé'egekle',

na' ben ga zízetezegak benne' ka'.

24 Lo yela' zža'a chio' bžia yi' benne'
ka'.

Lo yela' yichj ža'a chio' ben légake' zi'.

25 Ben ga bi soa no benne' lo ližgak
benne' ka',

na' bi soa no benne' lo yežlyó chégage'.

26 Wžia láže'gake' bennen' bsaka' zi'o,
na' žžížegake' dan' zžaka' bennen'
beno' le' we'.

27 Bloe'e law doła' da' zej nbaga'
benne' ka',

na' bi go'o légake' latje gákgake' toze
len benne' chawe' chio' ka'.

28 Bsole lagak benne' ka' le'e yiche
chegak benne' ka' zej nape'
yela' nban da' naken li láže',

na' bi wzojo' lágake' gan zej nyejw
lagak benne' chawe' ka',

29 san neda' zoa' lo da' zžáka'li'a, na'
že' zédle'ela'.

Beslá neda', Dios, na' bechís neda'.

30 Golka' da' wká'n zenen La la'y che
Dios chia'.

Wká'n zena' Le' len da' zoe lawa' Le'.

31 Da' ni žaz láže'že Dios ka to bež gota'
lawe',

o ka to biado' zej žia lozba', na'
sógo'ba'.

32 Lé'ekzegekle benne' gaxjw láže' ka'
da' ni, na' yebégekle'.

Le biga' law Dios, na' Le' gon choche'
le'e.

33 Ženle Xanžon' chegak benne' ka'
žiažjegekle',

na' bi zzoe' cheła'ale benne' chie' ka',
benne' zej nyejwe' liž ya.

34 Le wká'n zene' Le', le'e zoale ya'abá,
na' le'e zoale yežlyó nga,
na' le'e zoale lawe' nido',
na' yógo'te da' nníta'gaken yógo'te
latje ka'!

35 Dios beslé' benne' ka' nníta'gake'
yež Sión,

na' yeyone' yež ka' zej žen' lo yežlyó
Judá,

na' chejnníta'gake' ga na',

na' gata' chégage' yežlyón'.

36 Lezka' žingak za'só benne' chawe'
chio' ka',

na' gata' chégage' yežlyón',

na' benne' ka' nží'igekle' La la'y chio'
chejnníta'gake' ga na'.

70

1 Beslá neda', Dios.

Da ka' gaze nich gákleno' neda', Xana'
Dios.

2 Ben ga yedoé'egekle, na' kwe'
zédgekle benne' ka' žénegekle'
gótgake' neda'.

Ben ga yebíga'gak, na' chíxgekle
benne' ka' žebégekle' dan' že'
zedla'.

3 Ben ga ga'ngak ya láže' lo da' žongak
benne' ka' žon dítjgekle' neda'.

4 Benne' ka' žíngake' lawo' Le'
yebégekle', na' sóagake' lo yela'
ba nez.

Benne' ka' žé'gake' Le' “Žóxkeno” dan'
besló' légake'.

Znnágake': “iGa'n zen Dios!”

5 Ze' zedla', na' nat ni'a na'a.

Da ka' gaze gákleno' neda', Dios.

Le' nako' Benne' weslá chia', Xana'.

Bi želo', Xana' Dios.

71

- ¹ Za'a lawo' Le', Xana' Dios, nich gape
chi'o neda'.
Ben ga biž yedoe'ela'.
² Goklen neda', na' beslá neda' dan'
nako' chawe'.
Bze nag chi'a, na' beslá neda'.
³ Nako' ka to yej xe gan soa' chawe',
na' wak yida' gan zo' Le' dot ža, na'
yele.
Bseła' no benne' yeslé' neda',
dan' nako' Le' ka to yej xe gan zoa'
choch.
⁴ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak
benne' ka' beběj yíchjake' Le',
na' lo na'gak benne' ka' žóngake' da'
zinnj, na' zej nake' yichj ža'a.
⁵ Žxen laža'a Le', Xana' Dios.
Le' zwiakzo' neda' kate' ne naktia'
bí'do'te.
⁶ Le' ba noxkzo' neda' katen' za' golja'.
Le' beno' ga bžoja' lo le'e xna'a.
Wká'n zénteza' Le'.
⁷ Bebángleke benne' zanle'e kan gok
chia',
san Le' zwiakzo' binlo neda'.
⁸ Ben ga gólteza' da' we lawa' Le',
na' wká'n zena' Le' dot ža.
⁹ Bi wzó' neda' chela'ale kate' ba
ngola'.
Kate' yedó laža'a, bi kwej yichjo'
neda'.
¹⁰ Benne' ka' zžá'agake' neda'
znnégake' chia',
na' benne' ka' žak láže'gake' gótgake'
neda' ba bégake' toze diža'.
¹¹ Znnágake': "Bzoa Dios le' chela'ale.
Le cho'o chejxenžo-ne' dan' bi zoa no
benne' yeslé' le'."
¹² Dios, bi so' zi'to' ga zoa' ni.
Dios chia', da ka' gaze gákleno' neda'.
¹³ Ben ga yedoé'egekle,
na' nítgekle benne' ka' zdíl-lengake'
neda'.
Ben ga soagak lo yela' sto',
na' chíxgekle benne' ka' žak láže'gake'
góngake' chia' da' zinnj,
¹⁴ san neda' wxén láže'teza' Le', na' we
lávteza' Le'.
¹⁵ Wzenla' benne' ka' nako' chawe',
na' wzéntezeła' légake' kan besló'
neda',
la'kze bi nnezla' bał chi'i besló' neda'.

- ¹⁶ Wchaljkza' che da' zenle'e da' beno'
Le', Xana' Dios,
na' wsá'a láže'gak benne' ka' kan
nakkzo' chawe'.
¹⁷ Dios, Le' bsdlo' neda' kate' ne nak-
tia' bí'do'te.
Zloe'ela' benne' ka' ka nak da' zenle'e
da' beno'.
¹⁸ Bi kwej yichjo' neda' kate' ba ngola',
na' ba bgocha',
san be' neda' latje wzenla' za'sóa' ka'
ka nak yela' wak chio',
na' wzenla' bí'do' ka' bi na' gáljakbe'
ka nak chio',
¹⁹ na' da' chawe' da' nako', da' naken
zenle'e, Dios.
Le' beno' da' ka' zej nakle'en zen.
Dios, žnozke benne' nake' ka nako'
Le'?
²⁰ Le' beno' ga wdía' lo da' zan da'
zede,
na' lo da' ka' bi žakgak chawe',
na' gono' ga yebana' neda',
na' yechiso' neda' lo yežw ba.
²¹ Gono' ga gakža' zen, na' yeyón zeno'
neda'.
²² Neda' we lawkza' Le', na' chinna'
da' žól-lento'.
Xana' Dios, golkza' che da' likze chio'
na' chinna' da' ka'.
Nako' Benne' La'y chegak benne' Is-
rael ka'.
²³ Soa' lo yela' ba nez kate' golkza'
chio' Le',
na' yebekzle be' da' nakkza' dan'
beya'wo'.
²⁴ Wcháljteza' che da' chawe' da'
nako' dot ža, na' yele,
dan' beno' ga bedoé'egekle, na'
bchíxgekle benne' ka' ben
byéngake' góngake' neda' zia.

72

- ¹ Dios, ben ga wchi'a láže' benne'
wnná bia' da' žak cheto' kan
zchi'a láže'kzo' Le',
na' ben chawe' xkwide' ka' che benne'
wnná bian'.
² Naž le' wchi'a láže'e cháwe'do'
benne' chio' ka'.
Ka nak da' naken dot da' li
wchi'a láže'e benne' chio' ka'
zžáka'le'egake'.
³ Law ya'a ka' chejga'ngak chawe'
benne' chio' ka',

na' law ya'ado' ka' kwézgake' lo da'
nak chawe'.
4 Wchi'a laže'e benne' wláž ka'
zzáka'le'egake'.
Yeslé' xkwide' ka' chegak benne' ka'
žiážjegekle'.
Wžía yi'e benne' ka' žsáka'gake'
benách chio' ka'.
5 Chébeteze benne' wnná bian' Le',
xak zoa wbíž, na' byo'.
6 Gak benne' wnná bian' ka' nis yejw
da' žaken ga naz,
na' ka' zlej da' žezjwn lo yežlyó.
7 Lo ža ka' che benne' wnná bian' gak
da' chawe',
na' ga'ngak cháwe'do' benne' ka' xak
zoa byo'.
8 Nna bi'e dot yežlyó nga, žoa'a Yegw
Éufrates,
na' do zente yežlyó.
9 Wzóa zibgak benne' dot yežlyó lawe'
le',
na' wzexjwe' láže'gak benne' ka'
zzá'agake' le'.
10 Benne' znna bi'e yež Tarsis, na'
benne' znna bi'e yež zi'to' ka'
zedjnoé'e da' wnéjwgake' chie',
na' benne' znna bi'e yež Sabá, na'
benne' znna bi'e yežlyó Seba
wnéjwgake' chie' yela' wnni'a.
11 Yógo'te benne' wnná bia' ka' wzóa
zibgake' lawe' le',
na' benne' yógo'te yež góngake' žin
chie'.
12 Le' yeslé' benne' ka' žiážjegekle',
benne' ka' žlížgake' le',
na' yeslé' benne' ka' zzáka'gake',
na' bi zoa no benne' gáklene' légake'.
13 Yeyache' láže'le' benne' yache' ka',
na' benne' ka' žiážjegekle'.
Yeslé' benne' yache' ka' nich sóagake'
nbángake'.
14 Yeya'we' benne' yache' ka' lo na'gak
benne' wen laže' ka', benne'
yichj ža'a ka',
na' gon byene' yeslé' benne' ka' lo
na'gak benne' wet benne' ka'.
15 Soa nban benne' wnná bian',
na' wnéjwgake' chie' ya oro che yež
Sabá,
na' nnábtezgekle benne' ka' gaklen
Dios le',

na' dot ža, na' yele nnábgekle' Dios gon
chawe'e benne' wnná bian'.
16 Gázgake' to zíga'do'ze zoa' stribe lo
yežlyó, na' law ya'ado' chégake'
ka',
na' kwíale'e linne chen kan zbian law
Ya'a Líbano,
na' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka'
yángake' kan žon yixe' da' žen'
yežlyó.
17 Sóateze la benne' wnná bian'.
Wcháljtezgake' che le' xak zoa wbíž.
Ni'a chie' le' gak yela' ba nez chegak
benách ka',
na' nnágake' nak chie' yela' ba nez zen.
18 Cháwe'le'e nak Xanžo Dios.
Nake' Dios chegak benne' Israel ka',
na' toze' Le' žone' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.
19 Cháwe'le'e nak La la'y chie' dan'
náktezen zen,
na' dot yežlyó nga lé'egekle' yela' zen
chie'.

Ka'kze naken, na' ka'kze gaken.

20 Ga ni ze law da' wnná Dabí, ži'n Isái,
dan' bcháljlene' Dios.

73

1 Da' likze Dios ben chawe'e benne'
Israel ka',
benne' ka' zej nake' dot li laže' lawe'
Le',
2 san neda' wzóa' chejchegwa',
na' wzóa' gona' to da' zinnj.
3 Bge'ela' benne' wnni'a ka',
kate' ble'ela' kan žak chawe' chegak
benne' ka' nbej yíchjgake' Dios.
4 Benne' ki bi zej že' zedle che yela'
got,
dan' zej zóali'e chawe'.
5 Bi zzáka'gake' kan zzáka'gak yezika'
benne' ka',
na' bi zoa da' žak chégake' kan žak
chegak yezíka'že'.
6 Che len zka'n zen kwíngake'.
Žónteze žóngake' da' bi nak chawe'.
7 Zgól-le'egake' dan' žáwle'egake' da'
cháwe'le'e.
Zzí'le'egake' da' zdan láže'gake'.
8 Žon dítgake' Dios, na' znnégake'
chie', na' žóngake' da' zinnj.

Lo yela' zka'n zen kwíngake' zchálgake'
da' zente.

⁹ Znnégake' che da' ka' zej zoan ya'abá,
na' zchálgake' ka benne' ka' zej nape'
dot yežlyó.

¹⁰ Che len yezika' benách ka' želyenle'
xtíža'gake',

na' zzi' lo ná'gake' da' znnágake'.

¹¹ Znnagak benne' wnni'a ka': "¿Bizkze
nnezle Dios?

¿Zlé'ekzle Bennen' zoe' ža'le da'
žonžo?"

¹² Benne' ki zej nbej yíchjake' Dios,
na' zej zoe' binlo, na' zzi'gakže' yela'
wnni'a.

¹³ Da' likze, dáche'ze goka' dot li laže',
na' bi be bena' da' bi nak chawe',

¹⁴ san tža tža wzáka'li'a,
na' žsaka' zí'gake' neda' yógo'te ža.

¹⁵ Chela' nnia' neda': wchalja' kan
zchaljgak benne' ka',
na' wka'na' benne'do' chio' ka' ka'ze,
Dios.

¹⁶ Kate' blab laža'a nich chejni'ila' da'
ni,

wžé' zédle'ela',

¹⁷ san kate' wyoá'a lo latje la'y che
Dios,

na' gókbe'ela' da' gak chegak benne'
ka' ga ze lawte.

¹⁸ Da' likze beno' chegak benne' ka'
chejchégwake',

na' gono' ga kwia yí'gakkze'.

¹⁹ La' kwia yí'tegake'.

Yela' zžebe senen légake', na' goten
légake'.

²⁰ Zej nake' ka to da' ble'elto' to
lo bichgale dan' znniten kate'
žebanžo.

Ka'kze gaken, Xanto' Dios.

Kate' so žo'o, wka'no' ka'ze da' bloe'el
kwingak benne' ka'.

²¹ Kate' bge'ela' benne' ka',

wžé' zédle'ele lážda'wa'.

²² Goka' ka to bia yixe' lawo' Le',
dan' gok zide yichja', na' bi bejni'ila',

²³ san wzóalenteza' Le', na' nóxwkzo'
na'a li ža.

²⁴ Bsedlo' neda' nich gona' da'
zloe'elo' neda',

na' te na'a yezi' lo no'o neda' lo ya'abá
chio'.

²⁵ Bi zoa no benne' yoble chia' ya'abá
san tozo' Le',

na' bi be zoa da' zdan laža'a yežlyó nga
san tozo' Le'.

²⁶ Žedó laže' belá' žen chia', na'
lážda'wa',

san Dios nake' Benne' žon choche'
neda', na' nake' yela' ba nez zen
chia' to chi'ize.

²⁷ Benne' ka' žekwásgake' gan zo'
nítgekle'.

Wžía yi'o yógo'te benne' ka' kwe
yíchjake' Le'.

²⁸ San neda', žak chawe' chia' dan'
wbiga' law Dios.

Wxén láže'teza' Xanžo Dios,
na' wchaljkza' che da' zente da' bene'
Le'.

74

¹ Xanto' Dios, ¿wléj yichjo' neto' to
chi'ize?

¿Žžo'o neto', zila' chio' ka'?

² Bsa' laže' benne' chio' ka', benne'
ka' wzí'o ža ni'te, benne' ka'
beya'wo'

nich gono' légake' benne' chekzo' ka',
benne' ka' zej zoe' law Ya'a Sión nga,
ga ni zoakzo' Le'.

³ Da' ka' gaze yedjle'elo' ka' nbia yi' yež
nga,

na' ka' nak da' zinnj da' bengak benne'
ka' che latje la'y chio'.

⁴ Zbéžeya'agak benne' ka' bi zlé'egekle'
Le' chawe'

gachje lawle gan zej ndobe benne'
chio' ka'.

Bdá'gake' nga da' zloe'elen yo'oto' lo
ná'gake'.

⁵ Bchínnjgake' yež ni,
ka' žon to benne' zchoge' yógo'te yag ka'
zej zen to law ya'a.

⁶ Len ya wag chégake' ka', na' len yag
chégake' ka',

bchínnjgake' yógo'te da' xtan ka' che
yodo' chio'.

⁷ Bžéygake' latje la'y chio'.

Bká'ngake' ka'ze ližkzo' Le'. Bchínnjgaken'.

8 Wnnágake': "iWžia yi'žo légage' to
chi'ize!"
Bzéygage' yógo'te yo'o gan bká'n zento'
Le' dot lo yežlyó chio'.
9 Biž bi zle'elto' da' nak la'y, dan'
bchisto' lo yežlyó cheto'.
Biž zoa no benne' wchalje' lo wlazo'
Le',
na' bi zoa no benne' ladjw neto',
benne' nnezle' batx yelato'.
10 Xanto' Dios, ěto chi'ize wchixgak
benne' ka' neto', benne' ka'
žsaka' zí'gage' neto'?
ěTo chi'ize nnegak benne' ka' bi
zlé'egikle' Le' chawe' che La
la'y chio' Le'?
11 ěBiž chen' bi be žono' chegak benne'
ka'?
ěBiž chen' bi zžia yi'o benne' wen da'
zinnj ka'?
12 San Le', Dios, nako' Benne' Wnná
Bia' chia' ža ni'te.
Le' bžia yi'o benne' ka' dot lo yežlyó
nga.
13 Len yela' wak zen chio' beno' nisdó'
chope la'a.
Wló'o yichj bia zenle'e ka' lo nisdó'.
14 Bzozjo' yichj bia zenle'e, bian' leba'
lebiatán,
na' beno' ga bdawgak bia yixe' ka'
leba', bia ka' zej zoaba' lo yo
biž.
15 Beno' ga golj nis bej ka', na' nis
yegw ka'.
Besbižo' yegw zen ka'.
16 Chio' Le' nak lawe' ža, na' lezka'
chio' nak yele.
Le' bnnito'o byo', na' wbíž gan zej
zoan.
17 Bnnitkzo' to chi'ize yógo'te da' zej
že' yežlyó nga.
Le' beno' byo' wbá ka', na' byo' zag
ka'.
18 Bejsá' laže' da' ni:
benne' ka' bi zlé'egikle' Le' chawe' ben
dítjgekle' Le', Xanto' Dios,
na' benne' yał laže' ka' wnnégake' che
La la'y chio' Le'.
19 Bi gał lažo'o neto', benne' chio' ka',
to chi'ize.
Bi wká'n neto', benne' ka' nži'ikzlo', lo
na'gak benne' ka' zej nake' ka'
bia snia ka'.
Zoato' lágwage' ka' zej nak gogoldo' ka'.

20 Bejsá' laže' diža' da' bénleno' neto',
dan' gáte'teze nníta'gak benne' wen da'
zinnj ka'.
Zdágake' do zente yežlyó nga.
21 Bi go'o latje yedoé'egikle benne'
gaxjw laže' ka'.
Benne' ka' zzáka'le'egake', na' benne'
ka' žiážjegekle'
we lágwage' La la'y chio' Le'.
22 Wzó ža', Dios. Ben kan wnnakzo'
gono'.
Bejsá' laže' kan žongak benne' yał laže'
ka',
benne' ka' zká'ngake' ka'ze La la'y
chio' tža tža.
23 Bi gał lažo'o da' wnné zi'gak benne'
wen da' zinnj ka' chio' Le'.
Néntezle žo'osbé da' žongak benne' ka'
zží'igake' chio' Le'.

75

1 "Žóxkeno'", že'to' Le', Dios:
"žóxkeno'."
Zzenlto' benách ka' zóaleno' Le'
neto',
na' beno' da' ka' žóngaken ga
žebanlto'.
2 Zinna Dios: "Bzoa' ža wchi'a laža'a
benne' ka'.
Wchi'a laža'a lo da' nak chawe'.
3 La'kze xo' dot yežlyó, na' xize yógo'te
da' de,
gona' ga ga'n choch xni'a yežlyón'.
4 Žapa' benne' yał laže' ka': Bi sa' láže'le
da' zen.
Žapa' benne' wen da' zinnj ka': Bi
wká'n zen kwínle.
5 Bi wxén láže'le yela' wale chele.
Bi gakte benne' laždo' zide ka'."
6 Bi za' yela' zen gan zla' wbíž, na' gan
ženen,
na' bi zan' lo latje dache.
7 Dios nake' Benne' wchi'a laže'e
benne' ka'.
Zka'ne' ka'ze to benne', na' zka'n zene'
yetóe'.
8 Dios noxe' to ziga', da' nžan' xis uba
wał, dan' zejlasen yela' zža'a
chie'.
Wlaljen', na' benne' wen da' zinnj ka'
yé'jgaken'.
Yé'jgaken' na' zejte yebižten,

⁹ san neda' wzenkzla' benne' ka',
na' gola' da' we lawa' Dios che Jakob.
¹⁰ Wchinnje' yela' wak chegak benne'
wen da' zinnj ka',
san yesgóleže' yela' wak chegak
benne' chawe' ka'.

76

¹ Zej nonbia' benne' Judá ka' Dios,
na' La la'y chie' nga'nen zen ladjw
benne' Israel ka'.
² Lo yež Salem zoa latje la'y chie'.
Lo yež Sión zoa gan zoakze'.
³ Lo latjen' wdichj Dios yag ntoche'
ka' che wdile, na' yag ntóche'do'
ka',
na' ya da' žape chi'in benne' ka' lo
wdile,
na' ya ntoche' ka', da' ka' zkóngekle' žin
lo wdile.

⁴ ĩBenne' zenle'e nako' Le'!
ĩNako' walže ka ya'a zen ka'!
⁵ Chejchégwak benne' wale ka', na'
gáslasgake'.
Nitó benne' wale bi yechís ne'e nich
tíl-lene' Le'.
⁶ Dios chegak benne' Israel ka', kate'
wti'lo' benne' ka'
beslaso' légake', na' bia ka' žíagake'.
⁷ Le' nako' Bennen' žala' žébežo.
ĩNož benne' gak sie' lawo' Le' kate'
žžo'o?
⁸ Wnnó' wchi'a lažo'o benne' ka' ne
zo' ya'abá.
Žžébegak benne' ka' lo yežlyó, dan'
žbézgake'.
⁹ ža so žo'o Le', Dios, nich wchi'a lažo'o
benách ka',
na' nich yesló' yógo'te benne' gaxjw
laže' ka'.
¹⁰ Da' likze yela' zža'a chegak benne'
ka' gaken to da' gon ga ga'n
zeno' Le'.
Wlék žio' yela' zža'a chegak benne' ka'
zej nga'ne'.

¹¹ Le wchebe laže' da' gonnle che
Dios,
na' le wnezjwn' che Xanžon', Dios
chele.

Benne' ka' nníta'gake' do zente lá'gake'
zej noe'e da' wnéjzwgake' che
Dios, Bennen' žžébežo.
¹² Žži'i Dios che da' yo'o lo yichj
láždo'gak benne' blo ka'.
Le' zchebe' benne' wnná bia' ka'
nníta'gake' yežlyó.

77

¹ Len chi'a bliža' Dios.
Bliža' Dios, na' Le' bze nage' chia'.
² Žoa'a law Xanžon' kate' zžákali'a.
Žel zchis na'a lawe' Le', na' bi zoa' žize.
Bi bi'a latje no benne' yeyón zene'
neda'.
³ Bsa' laža'a che Dios, na' wžé' zedla'.
Bsa' laža'a che da' bena', na' bedó
laža'a.
⁴ Dios, bi bi'o latje tasa'.
Wžé' zédle'ela', na' bi be gok nnia'.

⁵ Blab laža'a ka zej nak ža ka'
wdégaken,
na' ka zej nak yiz ka' ba wdégaken.
⁶ Bsa' laža'a ka nak da' belkza' yele ka',
na' blab láže'kza' kan zej naken,
na' wnnabla' lo be' da' nakkza':
⁷ ĩBzoa Xanžon' žo'o cheła'ale to
chi'ize,
na' biž gáklene' žo'o?
⁸ ĩBatkla yeyache' láže'le' žo'o?
ĩBatkla gone' da' wchebe laže'e gone'?
⁹ ĩGol láže'kze Dios yeyache' láže'le'
žo'o?
ĩŽže'e žo'o nich biž yeyache' láže'le'
žo'o?
¹⁰ Naž wnnía': ki žona' dan' yoa'a
yižwé'.
Che len chejsá' laža'a yógo'te da' zente
da' ben Dios zente lo yiz ka' ba
wdégaken.
¹¹ Chejsá' laža'a da' zente ka' da' beno'
Le', Jah.
O', chejsá' laža'a da' beno' ža ni'te,
da' ka' žóngaken ga žebanlto'.
¹² Wláb laža'a ka nak yógo'te da' beno',
na' wchalja' ka zej nak da' ka'.
¹³ Dios, la'y nak da' zchi'lo' neto'
gonto'.
ĩZoa yetó Dios nake' benne' zen ka
nako' Le'?

14 Le' nako' Dios, znno' da' žonen ga
žebanlto'.
Bloe'elo' yógo'te benne' yežlyó nakle'e
zen yela' wak chio'.
15 Len yela' wak chio' beya'wo' benne'
chio' ka',
za'só Jakob ka', na' za'só José ka'.
16 Yegw nis ka' blé'egeklen Le', Dios.
Blé'egekle yegw nis ka' Le', na'
bžébele'egaken.
Lezka' wžé' zédgekle nido' gže' ka'.
17 Nis yejw zil bžojen lo bejw gasj ka',
na' wnnele'e wzió', na' wyasle'e yes
wzió'.
18 Lo be' bdone' wnnele'e wzió'
chion'.
Bza'ní' yes wzió' do zente yežlyó.
Wzo'le'e, na' wzize yežlyón'.
19 Bsaljo' nez gachj lawle nido',
na' lawe' nis zil ka' wdekzo' Le',
san bi nak bia' gan blejo'.
20 Bchi'o benne' chio' ka' ka zila' ka'
lo na' Moisés, na' lo na' Aarón.

78

1 Le yenle, le'e, benne' chia' ka', da'
žsedla'.
Le wže nag binlo da' zchalja'.
2 Wkonla' žin diža' ka' kan zchaljgak
benne' žejní'il ka',
na' wsá' láža'a le'e da' goken
bagáche'ze ža ni'te,
3 da' ka' benlžo, na' da' nnezlžo,
da' ka' bžengekle xa xto'žo ka' žo'o.
4 Bi wkáche'žo da' ka' lawgak ži'nžo
ka'.
Wžénkzelžo ži'nžo ka' ka nak yela' zen
che Xanžon',
yela' wak chien', na' da' zen ka' da'
bene'.
5 Bchi'le' benne' Israel ka' da' žon bye-
nen góngake',
na' naken da' žala' gongak za'só Jakob
ka'.
Bchi'le' xa xto'žo wdé ka',
wžengekle ži'ngake' ka' ka nak da' wn-
nakze' Le',
6 nich nnéžgekle xkwide' ka' za'
gáljgakbe' kan naken,
na' wžengeklbe' ži'ngakbe' ka' da'
zchi'le' légakbe',
7 nich wxén láže'gakbe' Dios,
na' bi gal láže'gakbe' da' ka' ben Dios,

na' nich góngakbe' da' ka' bchi'le'
légakbe',
8 na' bi gágakbe' kan gokgak xa
xtó'gakbe' ka',
benne' ka' bi bégake' da' bchi'le'
légake',
na' bží'igake' chie' Le',
na' bi bžen láže'gake' Dios dot
láže'gake'.
Lo be' da' zej nakkze' bi gógake' li
láže' law Dios.
9 Benne' za'só Efraín ka', benne' zej
noe'e da' zkóngekle' žin lo wdile
bžónnjake' gan žak wdile.
10 Bi bégake' kan znna diža' da'
benlen Dios légake',
na' bi bégake' dan' bchi'le' légake'.
11 Gol láže'gake' da' ka' ben Dios,
na' yela' zen da' bloe'ele' légake'.
12 Bene' yela' wak zen ka' lawgak xa
xtó'gake' ka'
lo yežlyó Egipto, na' lo yežlyó Soán.
13 Bsaljwe' nez lo nido' gan wdegak
benne' ka'.
Bene' nison' ka' ya'ado' ka' chela'a
weje.
14 Te ža bloe'ele' benne' ka' nez len to
bejw gasj da' bnáwgake',
na' žel len to bejw da' bsa'nín'.
15 Wlé'e yej ka' gan nak yo biž,
na' bye'je' benne' ka' nis da' bžojen
le'egak yej ka' ka to yegw nis.
16 Bene' ga bžoj to yegw nis le'e yej na',
na' goken to yegw zen,
17 san bégakže' dola' law Dios lo latje
dach,
na' bží'igake' che Dios, Bennen' nape'
dot yela' wak.
18 Ni'a che da' wdán láže'gake' bégake'
ga bža'a Dios.
Wnnábgekle' Le' da' gáwgake' ka' wdán
láže'zegake'.
19 Wnnégake' che Dios, na' wnnágake':
“¿Wak gonn Dios da' gawžo ladjw yixe'
nga?
20 Da' likze wlé'e yej na', na' bžoj
nisen', dan' goken ka to yegw
zen,
san, ¿wak gonne' chežo yet,
na' gonne' bela' da' gawžo?”
21 Che len bža'a Xanžon' kate' benle'
da' ni,

na' bsele'e to yi' da' bzeyen ba_l benne'
chie' ka',
na' bgole yela' zža'a chie' len benne'
Israel ka',
22 dan' bi bejlé'gake' che Dios,
na' bi b_xen láže'gake' Le' yeslé' légake',
23 san Dios bsele'e bejw zan ya'abá,
na' bsaljwe' gan zžoj da' žsele'e zaka'
ya'abá,
24 na' bene' ga be_xjw yet maná kan žak
yeww,
dan' bdawgak benne' chie' ka'.
Bnezjwe' légake' da' naken ka zoa' che
ya'abá.
25 Bdáwgake' da' žawgak wbás che
ya'abá ka'.
Bséla'li'e da' bdáwgake', na' béljgekle'.
26 Bene' ga gok to be' da' zan' che_la'ale
gan z_la' wbíž,
na' len yela' wak chie' bene' ga gok be'
dan' zan' che_la'ale gan z_de wbíž
byo' zag ka',
27 na' ka bixte yo bsele'e be_la' da'
gáwgake',
biado' ka' zej zoa xílgakba', da' zanže
ka yož da' žen' žoa'a to yegw
žen.
28 Bene' ga b_xjwgakba' gan zej nnita'
benne' ka',
na' do zente gan zej da' yo'o yid
chégake' ka'.
29 Bdáwgake'-ba', na' béljgekle'.
Dios benne' chégake' da' wdán
láže'gake',
30 san kate' bi na' yéljgekle', na' ne
žáwgake'-ba',
31 na' bža'a Dios benne' ka'
na' bete' benne' Israel ka' zej nakže'
benne' wa_le,
na' benne' ka' zej nakže' benne' wak.
32 La'kze bene' ki, na' b_éngakže' do_la',
na' la'kze blé'egekle' yela' wak ka' da'
bene',
bi b_xen láže'gake' Le'.
33 Che len bene' nbabze ža chegak
benne' ka',
na' gókgaken ka to be' da' žeka'ažo,
na' ka zej nak yiz da' wnníta'gake'
bdie' légake' lo da' wzáka'gake'.
34 Kate' bete' ba_l benne' ka', na'
yezika'že' beyákgake' che Dios.

Beyát láže'gake', na' dot láže'gake'
blížgake' Le'.
35 Bejsá' láže'gake' nak Dios Benne'
žape chi'e légake'
na' nape Dios dot yela' zen. Lekze'
beya'we' légake',
36 san bi gok li láže' da' wnnábgekle',
dan' ben láže'gake' law Dios.
37 Bi gok li láže'gake' len Le',
na' bi b_éngake' dot láže'gake' ka nak
xtiže'e dan' b_énlene' žo'o.
38 San Dios beyache' láže'le' chegak
benne' ka',
na' benít lawe' xtóla'gake', na' bi bžia
yi'e légake'.
Zan chi'i beké'e yela' zža'a chie',
na' bi bže'e légake' dot kan bsa' laže'e.
39 Bejsá' laže'e zej nakze' be_la' žen.
Zej nake' ka to be' da' zden, na' bi
yežinen.
40 Zan chi'i bží'igake' chie' Le' lo latje
dachen',
na' zan chi'i b_éngake' ga gok nyache'
laže'e Le'.
41 Zan chi'i b_éngake' da' bi de chawe'
Dios,
na' b_éngake' ga bža'a Dios la'y chegak
benne' Israel ka'.
42 Go_l láže'gake' ka nak yela' wak zen
chie',
na' ka bene' lo ža ka' kate' beya'we'
légake' lo da' wzáka'gake',
43 kate' bene' yela' wak zen ka' lo
yežlyó Egipto,
na' bloe'ele' da' ka' da' žóngaken ga
žebanlžo, da' ka' bene' lo yežlyó
Soán.
44 Bene' ga beyák yegw chegak benne'
Egipto ka' žen,
na' biž gok yé'jgake' nisen'.
45 Bsele'e bi'a ka' ladjw benne' ka', bia
ka' bsáka'gakba' légake'.
Bsele'e blož ka' nich bchínnjgakba'
yežlyó chégake'.
46 Bsele'e biche' zo ka' nich
bdáwgakba' linne chégake',
na' bžia yí'gakba' da' zej den lo yežlyó
chégake'.
47 Bsele'e yej nis zen da' bchinnjen lba
uba chégake' ka',
na' bsele'e da' zag dan' besbižen yag
higo chégake' ka'.

- 48 Bsele'e yej nis zen da' beten bia
yixe' chégake' ka',
na' bsele'e yes wzió' da' beten zila'
chégake' ka'.
- 49 Bene' ga wzáka'le'egak benne'
Egipto ka', dan' bžá'ali'e légake',
na' bsele'e da' ka' gókgaken ka wbás
zan che ya'abá nich wsaka'
zí'gake' légake'.
- 50 Bi bsane' yela' zža'a chie',
na' bi benít lawe' chégake' nich bi
gátgake',
san bete' zángake' len to yižwé' zen.
- 51 Bete' bi' byo nežw ka' chegak benne'
ka',
bi' byo nežw ka' chegak benne' Egipto
ka'.
- 52 Naž bchi'e benne' chie' ka' ka to
benne' zchi'e zila' ka',
na' bchi'e légake' le'e latje dach.
- 53 Bchi'e légake' dot chawe', na' bi be
bžébegake',
san benne' Egipto ka', benne' bi
blé'egekle' légake' chawe',
bete' légake' lo nisdó'.
- 54 Bchi'e benách chie' ka' lo yežlyó la'y
chie',
gan zej nnita' ya'a ka' wleje' Lekze' lo
na'gak benne' ka' wnníta'gake'
nga.
- 55 Blage' légake' lo yežlyón' lawgak
benách chie' ka'.
Bdise' yežlyó chégaken' ládjwgak
benne' Israel ka'.
Bnnite'e légake' ližgak benne' ka' be-
beje' ga na',
- 56 san da' yoble bégake' da' bi de
chawe' Dios,
na' bža'a Dios, Bennen' nape' dot yela'
zen.
Bi bégake' da' bchi'le' légake'.
- 57 Da yoble bží'igake' che Dios kan
bengak xa xtó'gake' ka'.
Gókgake' ka to yag ntóche'do' dan' bi
zejen to wlize.
- 58 Bégake' ga bže'e Le' len bkog ka'
gan bka'n zéngake' lo'a ka',
na' ni'a che lo'a chégake' ka' bžá'ale'e
Dios.
- 59 Bža'a Dios kate' ble'ele' da' ki,
na' bi ble'ele' benne' chie' ka' chawe',
benne' Israel ka'.
- 60 Bsan laže'e yo'o yid la'y chie' dan'
wzóan yež Silo,
yo'o yiden' gan wzoakze' Le' ladjw
benne' ka'.
- 61 Bi'e latje bkwasgak benne' ka' bi
blé'egekle' žo'o chawe' kaj la'y
chien',
dan' zloe'e lawn yela' wak, na' yela'
zen chie'.
- 62 Bže'e benne' chie' ka', na' bdie'
légake' lo na'gak benne' ka'
bétgake' zángake'.
- 63 Xkwide' byo ka' chégake' gótgakbe'
lo wdile,
na' bi bga'n no benne' byo kwide',
benne' wchág ná'lenbe' no'le
kwide' ka'.
- 64 Lezka' gotgak bxoz ka' chégake' lo
wdilen',
na' no'le wzebe ka' chegak bxoz
ka' bi wžeže nyáche'gake' ni'a
chégake'.
- 65 Naž gok Xanžon' ka to benne'
žebane' lo bichgale.
Goke' ka to benne' wale zbéžeyi'e kate'
ba ne'je' xis uba wal.
- 66 Blage' benne' ka' bi blé'egekle'
légake' chawe',
na' bka'ne' légake' ka'ze to chi'ize.
- 67 Bzoe' chela'ale za'só José ka',
na' bi wžíe' za'só Efraín ka',
- 68 san wžíe' za'só Judá ka',
na' Ya'a Sión, dan' nží'ile'ele'.
- 69 Law ya'a na' bene' yodo' la'y chie',
dan' goken ka' nak yodo' dan'
zoan ya'abá.
Bzoa chochen' to chi'ize, ka' nakkze
yežlyó nga.
- 70 Wžíe' Dabí, benne' wen žin chie'.
Bebeje' le' gan zej nnita' zila' ka'.
- 71 Bkwase' le' gan zoe' žape chi'e zila'
ka',
nich gake' benne' wnná bia',
benne' gape chi'e benách chie' ka',
za'só Jakob ka',
benne' ka' zej nake' benne' Israel ka'.
- 72 Dabín' lo yela' gaxjw laže' chie'
wdape chi'e benne' ka' zej
nake' benne' ka' che Dios.
Wdape chi'e légake' len yela' wak chie'
lo yela' dot li laže' chie'.

79

¹ Xanto' Dios, yo'ogak benne' zi'to' ka'
lo yežlyó chegak benne' chio'
ka'.

Bcá'ngake' ca'ze yodo' la'y chio'.

Bchínnjgake' yež Jerusalén.

² Bká'ngake' beła' žen gat chegak
benne' wen žin chio' ka' gan
bdawgak lab ka' légake'.

Bdawgak bia yiḡe' ka' benne' chio'
ka'.

³ Bláljgake' žen chegak benne' ka' ka
nis lo nez ka' che yež Jerusalén,
na' bi wzóa no benne' wkache'e
légake'.

⁴ Benne' yež gawze ka' zchíxgake'
neto'.

Yógo'te benne' ka' žon dítjgekle' neto',
na' zká'ngake' neto' ka'ze.

⁵ ĆTo chi'ize gak ki cheto', Xanto' Dios?
ĆTo chi'ize zžo'o neto'?
ĆTo chi'ize gak yela' zža'a chio' ka
to yi'?

⁶ Bža'agak benne' yež ka', benne' bi zej
nónbi'e Le',
na' benne' zi'to' ka', benne' bi žlízgake'
Le'.

⁷ Bžia yí'gake' za'só Jakob ka',
na' bchínnjgake' lížgake'.

⁸ Bi yesbago'o neto' da' zia da'
wbága'gak xa xna' gole cheto'
ka'.

Da ka' gaze yeyache' láže'lo' neto',
dan' bedó láže'to'.

⁹ Goklen neto', Dios, Benne' Weslá
cheto', nich ga'n zen La la'y
chio'.

Beslá neto', na' bsole dola' cheto' nich
ga'n zen La la'y chio',

¹⁰ dan' nnagak benne' ka':

“ĆGanzkze Dios chegak benne' ka'?”

Bezí' wzón benne' ka' bétgake' benne'
wen žin chio' ka'.

¹¹ Ben ki nich yógo'te benne' chio' ka',
benne' ka' zej yoe'e lo na'gak benne'
ka' bi zlé'egekle' neto' chawe',

lé'egekle' da' gono'.

Len yela' wak zen chio' beslá benne'
ka' nžog chégake' gátgake'.

¹² Bnezjw chegak benne' yež gawze
ka' yegaže kwe' da' zinnj ka da'
béngake',

dan' ben dítjgekle' Le', Xanto' Dios.

¹³ Neto', benne' chio' ka', na' zila' chio'
ka',

we lawto' Le' to chi'ize.

Góltezeto' da' wká'n zento' Le'.

80

¹ Benle cheto', Dios.

Le' žape chi'o benne' Israel ka'.

Le' žape chi'o za'só Jwsé ka' ka zila' ka'.

Ži'o latje blo chio' dan' zoan lówlegak
wbás chio' ka' nzi' lágake'
kerubín.

² Bloe'e law yela' zen chio' lawgak
za'só Efraín, na' Benjamín, na'
Manasés.

Bloe'e law yela' wak chio', na' da,
yesló' neto'.

³ Bezí' neto', Dios.

Beyache' láže'l neto', na' yelato'.

⁴ Xanto' Dios, napo' dot yela' wak.

ĆTo chi'ize žo'o neto' na' bi yenlo' da'
nnablto' Le'?

⁵ Beno' Le' ga žak nyache' láže'to',
na' nis zbežto' naken da' že'j žawto'.

⁶ Bi'o latje benne' gawze ka'
bká'ngake' neto' ka'ze.

Benne' ka' zžá'agake' neto' ben
dítjgekle' neto'.

⁷ Bezí' neto', Dios. Napkzo' Le' dot
yela' wak.

Beyache' láže'l neto', na' yelato'.

⁸ Bebejo' neto' ka' to lba uba lo yežlyó
Egipto.

Blago' benne' ka' wnníta'gake' nga, na'
gozo' lba uba na' nga.

⁹ Wdape chi'o lba uba na' nich golen.
Ben lba uba na' lwen, na' bgakwn
yežlyón'.

¹⁰ Wló'on zol yógo'te ya'a ka',
na' ni'a ne'n ka' wló'ogaken zol yag
sedro zen ka'.

¹¹ Bzála'gaken ni'a ne'n, da' ka'
bžíngaken žoa'a nisdó',
na' bžíngaken žoa'a yegw Eufates.

- 12 ĆBiz chen' bkwaso' le'je da' wdáp
chi'in lban'?
- Na'a benne' ka' zdégake' ga na'
zbángake' uba chen.
- 13 Zlejgak koch yixe' ka' lba uba na',
na' bia yixe' ka' žáwgakban'.
- 14 Bedá cheto', Dios, napkzo' Le' dot
yela' wak.
- Bwia neto' zaka' ya'abá, gan zoakzo',
na' da yedjle'elo' da' žaken che lba uba
chion'.
- 15 Da, yesló' lba uba ni, dan' gozkzo'
Le'.
- Ziže lba uba na', dan' bzoa chochon'
naken chio'.
- 16 Benne' ka' bi zlé'egekle' neto'
chawe' bchóggake' lba na', na'
bzéngaken' yi'.
- Bwia benne' ka' lo yela' zža'a chio', na'
bžia yi' légake'.
- 17 Bzoa choch, na' wdáp chi'i benne'
ka' ba wží',
- na' zi'ngak benne' ka' bzoa chocho'
légake'.
- 18 Batkle yebėj yichjto' Le' nitó chi'i.
Bkache' chawe' neto', na' wxén
láže'to' La la'y chio'.
- 19 Xanto' Dios, napkzo' Le' dot yela'
wak, bezi' neto'.
- Beyache' láže'l neto', na' yelato'.

81

- 1 Len yela' žebele le gol che Dios, Ben-
nen' žon choche' žo'o.
- Lo yela' ba nez chele le kwéžeya'a law
Dios chegak za'só Jakob.
- 2 Le gol, na' le kapa' yiddo' ka'.
- Le chinn xtan da' ka' žól-lenle.
- 3 Le wkweže lozgak bia ka' kate' nak
byo' že'n,
- dan' naken ža žónteze žonžo lni la'y.
- 4 Naken to da' žon byene gongak
benne' Israel ka',
- dan' bchi'le Dios gongak za'só Jakob
ka'.
- 5 Bzoen' ka to da' wloé'elen za'só
Jwsé ka' da' ben Dios katen'
bžójgake' lo yežlyó Egipto,
- gan benla' to xtiža'gak benne' ka' da' bi
bejni'ila'.
- 6 Zinna Dios: “Beká'a ywa' da' bdá'gake'
xkóže'lgak benne' chia' ka'.

- Beslá' benne' chia' ka' lo na'gak
benne' ka' bkóngekle' légake'
žin.
- 7 Lo da' wzáka'le, bližle neda', na'
góklena' le'e.
- Becheba' chele gan wzóa' to lo bejw
gasj katen' wnnéle'e wzió',
- na' wzí' bi'a le'e gan de bej nis da'
nzin' Meriba.
- 8 Le yenle, benne' chia' ka',
na' wzejni'ila' le'e, benne' Israel ka',
cha' žaz láže'le si'le da' znnia'.
- 9 Bi si' lo na'le dios ka' chegak benne'
yež yobl ka'.
- Bi wzó zible lawgak dios ka' chegak
benne' zi'to' ka'.
- 10 Neda', Dios chele, naka' Xanle.
Bebeja' le'e lo yežlyó Egipto.
- Le wsaljw žoa'ale, na' gonna' da'
gawle,
- 11 san benne' chia' ka' bi bégake' da'
wnnía'.
- Benne' Israel ka' bi wyáz láže'gake' si'
lo ná'gake' xtiža'a.
- 12 Che len wlėj yichja' benne' ka' dan'
gókgake' lazdo' zide.
- Bégake' da' wdán láže'gakze'.
- 13 Chela' wzé naggak benne' chia' ka'
da' wnní'a',
- na' chela' bengak benne' Israel ka' da'
bchalja',
- 14 na' ka' gaze wží'a yi'a benne' ka' bi
zlé'egekle' légake' chawe',
- na' tíl-lena' benne' ka' zdíl-lengake'
légake'.”

- 15 Chela' bengak benne' Israel ki,
na' benne' ka' zžá'agake' Xanžo Dios
góngake' kan znná xtiže'e,
- (san zej nbage'e zia to chi'ize),
- 16 na' Dios gone' ga gawgak benne'
chie' ka' zoa' scribe cháwe'le'e,
- na' gone' ga yéljgekle' da' zix che bez.

82

- 1 Zoa Dios gan zej ndobe benne' ka'
zchi'a láže'gake' benne' chie' ka'.
- Dios zchi'a láže'e benne' ka' zchi'a
láže'gake' benne' chie' ka'.
- 2 Zinna Dios: “Wchi'a láže'tezle benne'
chia' ka' lo da' bi nak chawe',
- na' gaple ba la'ne benne' ka' bebėj
yíchjgake' neda'?

3 Le gaklen benne' yache' ka', na' bi' wzebe ka'.
 Le yeyón zen benne' gaxjw laže' ka', na' benne' ka' žiážjegekle'.
 4 Le gon choch benne' ka' žedó láže'gake', na' benne' yache' ka'.
 Le yeslá légake' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka'.
 5 Bi be nnézlele, na' bi žejní'ilele, na' zdale lo da' choł.
 Žizigak yógo'te da' zej de yežlyó.
 6 Neda' wnnía': nakkzle le'e ka dios ka',
 na' nakle yógo'tele ka zi'nkze Dios zente,
 7 san gatle ka žatgak yógo'te benne' ka', na' chejchégwle kan žon nóte'teze benne' wnná bia'."
 8 Wzó ža', Dios, na' bchi'a laže' benne' yežlyó ka',
 dan' yógo'te yež ka' yó'ogaken lo no'o.

83

1 Dios, bi so' žize.
 Bi so' žize, Dios, na' bi wsejw žo'o.
 2 Zbéžeya'agak benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe',
 na' zka'n zen kwingak benne' ka' zží'igake' chio'.
 3 Bagáche'ze ba bégake' toze diža' bi da' góngake' chegak benne' chio' ka',
 na' da' góngake' chegak benne' ka' žape chi'ikzo'.
 4 Wnnágake': "Le cho'o, wžia yi'žo benne' ka' nich biž soa yež chégake',
 na' biž soa no benne' chejsá' laže'e che yež Israel."
 5 Ba bégake' toze diža' bi da' góngake' chio' Le'.
 Nákgake' toze lo da' žénegekle' góngake'.
 6 Ki žongak benne' Edom ka', na' benne' Ismael ka',
 na' benne' Moab ka', na' za'só Agar ka',
 7 na' benne' Jebal ka', na' benne' Amón ka', na' benne' Amalek ka',

na' benne' Filistea ka', na' benne' yež Tiro ka'.
 8 Lezka' benne' Asiria ka' zej nake' toze len légake'.
 Yógo'te benne' ki žónlengake' tzen za'só Lot ka'.
 9 Ben chegak benne' ki kan beno' chegak benne' Madián,
 na' kan beno' che Sísara,
 na' kan beno' che Jabín žoa'a yegw Sisón,
 10 benne' ka' beto' Le' lo yežlyó Endor,
 na' beyákgake' ka xche'e beže dan' žonen beb lo yo.
 11 Ben ga gak chegak benne' blo ka' chegak benne' ki kan gok che Oreb, na' che Seb,
 na' ben ga gak chegak benne' ka' znná biá'gake' benne' ki kan gok che Seba, na' che Salmuna,
 12 dan' wnnagak benne' ki: "Gak chežo yežlyó gan zej nnita' benne' ka' che Dios."
 13 Dios chia', ben ga gákgake' ka laga' biž da' zche' to be' da' žechjlen.
 Ben ga gákgake' ka beb da' zche' be' bdone'.
 14 Ka žon to yi' da' zzeyen to ya'a zen, na' ka žon yi' da' zzeyen to lo win biž,
 15 ka'kze wžia laže' benne' ki to lo be' bdone',
 na' bchebe légake' len to da' zen da' gono'.
 16 Ben ga yedoé'e'egekle', nich gápegake' Le' ba la'ne, Xanto' Dios.
 17 Ben ga chíxgekle', na' kwe' zédgekle' to chi'ize.
 Ben ga gá'ngake' ka'ze, na' gátgake'.
 18 Ben ga yeyónbia'gake' nako' Le' Xanto' Dios.
 Tozo' Le' nako' Dios zente lawle dot yežlyó.

84

1 Nží'ile'ela' yodo' chio' Le', Dios.
 Le' napkzo' dot yela' wak.
 2 Zdan laža'a soa lo yodo' chio', Xana' Dios,
 na' žak láže'li'a soa' ga na'.
 Len dot da' naka', na' dot laža'a žola' chio' Le', Dios ban.
 3 Ba bengak byinne ka' xó'ngakba',

na' gogoldo' ka' zej de latje gan
 žžíagakba' bia že'ndo' chégakba'
 ka',
 dan' naken gan zoa žoa'a bkog la'y
 chio' Le', Dios.

Le' napkzo' dot yela' wak.
 Z̄nna bia'kzo' Le' neda', na' nako'
 Dios chia'.

⁴ Ba nez zen naken chegak benne' ka'
 nníta'gake' lo yodo' chio'.

To chi'ize wká'n zéngake' Le'.

⁵ Ba nez zen naken chegak benne' ka',
 Le' zzoa chocho' légake',
 benne' ka' zdan láže'gake' chjake' lo
 ya'a la'y chio', Ya'a Sión.

⁶ Kate' zdágake' lache' biž dan' nzin'
 Lache' Nis Zbéžežo,
 žóngake' ga žeyaken to latje gan žal nis
 zil,
 na' yeschá' nis yejw latje nisen'.

⁷ Žákgakže' benne' wale xak zej yoe'e
 nez ga na'
 dan' lé'egekle' Dios law ya'a la'y chie',
 Ya'a Sión.

⁸ Benle, Xana' Dios, da' znnabla' lawo'
 Le'.
 Le' napkzo' dot yela' wak.
 Benle cheto', Dios. Nako' Dios
 che Jakob.

⁹ Ben chawe' benne' wnná bia' cheto',
 Dios, benne' wnná bian' wžío'
 Le'.

¹⁰ Gakže chawe' soa' to žaze lo yodo'
 chio' ka' soa' to mil yiz ga yoble.
 Žak láže'ža' soa' gan žó'ogake' yodo'
 che Dios chia' ka' to benne'
 ndo'w,
 ka' soakza' to liža' da' zaka' gan bi zoa
 Dios.

¹¹ Xanžo Dios žape chi'ikze' žo'o, na'
 žon choche' žo'o.
 Nži'ile' žo'o, na' žon chawe'e žo'o.
 Žape' benne' ka' ba la'ne, na'
 nži'ile' légake',
 benne' ka' zej nake' dot li láže'.

¹² Dios, napo' dot yela' wak.
 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
 žxen láže'gake' Le'.

85

¹ Ben chawo'o benne' chio' ka', Xana'
 Dios.

Besló' za'só Jakob ka' lo na'gak benne'
 zi'to' ka'.

² Benít lawo'o da' zinnj da' bengak
 benne' chio' ka'.

Bdio' chela'ale dola' chégake'.

³ Bzoa žio' yela' zža'a chio',
 na' bsano' yela' yichj ža'a chio'.

⁴ Ben ga yeyák cheto' yela' ba nez che
 yela' weslá chio'

na' biž žo'o neto', Dios.

⁵ ¿To chi'ize žo'o neto'?

¿Žá'akzo' to kwe' to kwe' za'sóto' ka'?

⁶ ¿Biž gono' ga yebelto' da' yoble,
 nich gaken cheto' yela' ba nez lawo'
 Le'?

⁷ Xanto' Dios, beyache' láže'l neto', na'
 beslá neto'.

⁸ Wzé naga' da' nna Xana' Dios.

Nne' da' gonen ga ga'ngak chawe'
 benách chie' ka'

nich biž gongak benne' la'y chie' ka'
 da' yalze.

⁹ Da' likze Dios zóateze' yeslé' benne'
 ka' žápegake' Le' ba la'ne,
 na' la' law yela' zen chie' lo yežlyó
 chežo.

¹⁰ Zej nžag yela' žeyache' láže', na' da' li
 che Dios.

Nakgak toze da' chawe', na' yela' zga'n
 chawe' chie'.

¹¹ Da' nak dot da' li chie' yeschán'
 yežlyó nga,
 na' sele'e da' chawe' chie' da' zan'
 ya'abá.

¹² Xanžo Dios žsele'e nis yejw chežo,
 na' yežlyó chežo gonnle'en linne.

¹³ Da' naken chawe' žejlen Dios,
 na' wloe'elen nez da' chéjlenžo.

86

¹ Xana' Dios, bze nag, na' benle chia',
 dan' zzaka'a neda', na' žiážjela'.

² Bwia neda' dan' naka' chio'.
 Dios chia', beslá neda', wen žin chio',
 dan' žxen láža'a Le'.

³ Xana' Dios, beyache' láže'l neda',
 dan' žliža' Le' dot ža, dot yele.

⁴ Ben ga yebéle'ela' neda', wen žin
 chio',

dan' zzoa kwina' lo no'o Le', Xana' Dios.
 5 Nako' Le' chawe', Xana' Dios, na' ženít lawo'o neto', na' žeyache' láže'tezlo' benne' ka' žlízgake' Le'.
 6 Xana' Dios, benle da' zcháljlena' Le', na' bze nag da' znnabla' Le'.
 7 Lo ža kwe' zedla' wližkza' Le', dan' žechébekzo' Le' chia'.
 8 Xanto' Dios, bi zoa no benne' nake' dios ka nako' Le' na' bi zoa no benne' gak gone' ka nak da' žono' Le'.
 9 Beno' Le' benne' ka' nníta'gake' yógo'te yež ka'.
 Lá'gake', na' wká'n zéngake' Le', Xanto' Dios, na' wká'n zéngake' La la'y chio',
 10 dan' nako' zen, na' žono' da' žonen ga žebanlto'.
 Tozo' Le' nako' Dios.
 11 Bsedle neda' da' žak lažo'o gona', Xana' Dios, na' gona' da' naken dot da' li chio'.
 Bchi'le lázda'wa' nich žeba' La la'y chekzo' Le'.
 12 Dot laža'a wká'n zenkza' Le', Xana' Dios, na' wká'n zenkza' La la'y chekzo' Le' to chi'ize,
 13 dan' žeyache' láže'tezlo' neda', na' besló' be' da' nakkza' lo yi' gabíl.
 14 Xana' Dios, benne' ka' zka'n zen kwíngake' zdíl-lengake' neda'.
 Zej nake' benne' yichj ža'a ka', na' žénegekle' gótgake' neda', na' bi zžébegake' Le',
 15 san Le', Xana' Dios, žeyache' láže'lo' neto'.
 Nako' zen laže', na' bi zžo'o to chi'ize, san žeyache' láže'tezlo' neto', na' nako' dot li laže'.
 16 Bwia kan žak chia', na' beyache' láže'l neda'.
 Benn neda' yela' wak chio', neda' wen žin chio', na' wdape chi'i neda', zi'n no'le wen žin chio'.
 17 Blóe'el neda' to da' gak bian' gak chawe' chia', na' ben ga benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe' lé'egeklen', na' yedoé'egekle',

dan' Le', Xana' Dios, góklenkzo' neda', na' beyón zeno' neda'.

87

1 Len yež Sión žian law ya'a la'y.
 2 Nží'íže le Xanžo Dios latje gan zchi'a láže'gak benne' ka' nníta'gake' yež Sión, ka nži'ile' yógo'te liž za'só Jakob ka'.
 3 Xtanle'e nak da' znná Dios kan nak yež chien'.
 4 Zinne': "Chejsá' laža'a zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neda' lo yežlyó Egipto, na' lo yež Babilonia. Le wia nga, lo yežlyó Filistea, na' lo yež Tiro, na' lo yežlyó Etiopía, goljgak benne' ki zej nake' chia' neda'."
 5 Ka nak che yež Sión zinne': "Benne' ni, na' bennen' góljgake' ga na', na' neda', Dios zente, wzóa chocha' yežen'."
 6 Kate' wláb Xanžo Dios benne' ka' zej nake' chie', nnakze' Le': "Benne' ni golje' lo yežen'."
 7 Benne' ka' žól'gake', na' benne' ka' zyá'agake', nnágake': "Dot da' napa' zan' lo yežen'."

88

1 Xana' Dios, Le' žeslakzo' neda'.
 Dot ža dot yel žliža' Le'.
 2 Benle da' zchalja' lawo' Le', na' bze nag da' žliža' Le'.
 3 Žedó laža'a lo da' bi nak chawe' da' žaken chia', na' ba zoa' gata'.
 4 Zlé'egekle' benne' ka' neda' ka to benne' gat, dan' žatle'e ni'a na'a.
 5 Nga'na' ka'ze ladjw benne' gat ka'.
 Naka' ka benne' ka' gótgake' lo wdíle, na' zej die' lo yežw ba ka', benne' ka' biž žezá' lažo'o, Dios, ché'gake', na' biž zej yoe'e lo no'o Le'.
 6 Žak chia' ka bzoakzo' neda' to lo yežw gže', gan nak choł, na' nakle'en gže'.
 7 Žekla' zžá'ali'o neda'.
 Da' žak chia' naken kan žetja' zan nisdo' dan' zgo'nle'en.

8 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan
zoa'.
Beno' neda' ka to da' žesgotlen benne'
ka'.
Naken chia' ka nyejwa' liž ya, na' bi
gak yežoja'.
9 Zchol' yej lawa' ni'a che da' zzáka'li'a.
Yógo'te ža žliža' Le', Xana' Dios.
Zchis na'a lawo' Le'.
10 ĽLen yela' wak che ya'abá gákl'eno'
benne' gat ka'?
Ľže'gak benne' gat ka' Le': "Žóxkeno"?
11 ĽZchaljgak benne' ka' zej ngache'e
yežw ba che yela' ži'i laže' chio'?
ĽZchaljgak benne' ka' zej yoe'e latje
chol' chegak benne' gat ka' che
da' li laže' chio'?
12 ĽYeyónbia'gak benne' ka' zej yoe'e
latje chol' en' ka nak da' zente
da' žono'?
ĽYeyónbia'gak benne' zej yoe'e gan
bi zoa no benne' žesá' laže'e
nakkzo' chawe'?
13 San neda' žliža' Le', Xana' Dios.
Yógo'te zile da' znabla' Le' ženlen
lawo' Le'.
14 ĽBiz' chen' žebéj yichjo' neda', Xana'
Dios?
ĽBiz' chen' bi žwio' neda' nich gákl'eno'
neda'?
15 Zzáka'li'a, na' ba zoa' gata'.
Kate' ne naktia' bi' kwide' zzáka'li'a
dan' bsako'o Le' neda', na' žedó laža'a.
16 Žekla' zžá'ali'o neda'.
Da' zchebo' neda' benen ga bedó
laža'a.
17 Zej nyechjle da' ki neda' dot ža.
Žsáka'gaken neda' gáte'teze.
18 Beno' ga bebíga'gak lježa' ka' gan
zoa',
na' toze da' nak chol' zóal'enen neda'.

89

1 Xana' Dios, gól'teza' che yela' ži'i laže'
chio'.
Wzenla' to kwe' to kwe' za'sóto' ka'
nako' li laže'.
2 Nnezla' sóateze yela' ži'i laže' chio',
na' to chi'ize zoa yela' li laže' chio',
kan zoakze ya'abá.
3 Le' wnnó': "Bena' to diža' len ben-
nen' wžía'.
Bchebe laža'a da' gona' che Dabí, wen
žin chia'.

4 Goža'-ne': gona' ga sóatezegak za'só'
ka',
na' gona' ga nna biá'tezgakbe' lo
wlazo' le'."
5 Benne' ka' nníta'gake' ya'abá žoe
láwgake' Le' ni'a che da' zente
da' žono',
na' ni'a che yela' li laže' chio', Xana'
Dios.
6 Bi zoa no benne' ya'abá, bennen'
nake' ka nakkzo' Le', Xana'
Dios.
Bi zoa no benne' naked benne' zente ka
nako' Le'.
7 Benne' ka' zej nnite'e ya'abá
žápegake' Dios ba la'ne
na' yógo'te benne' chie' ka' zžébegake'
Le'.
8 Xanto' Dios, znna bi'o benne' zante,
benne' žjake' lo wdile, nníta'gake'
ya'abá.
Bi zoa no benne' naked ka nako' Le',
Xana' Dios.
Nako' Benne' wálele'e, na' nakkzo' li
laže'.
9 Znna bi'o niso' dan' zgo'nen.
Kate' zgo'nle'en Le' zbeke žion'.
10 Blej bchochjo' benne' Egipto ka', na'
bgá'ngake' ka to da' gat.
Beslaso' benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
chawe' len no'o wálele'e.
11 Chio' Le' nak ya'abá, na' chio' Le'
nak yežlyó.
Beno' yežlyó nga, na' da' ka'
nníta'gaken lawlen.
12 Beno' da' de chelá'a gan za' be' zag,
na' da' de chelá'a gan zde wbíž byo'
zag ka'.
Lo yela' žebele žolgak Ya'a Tabor, na'
Ya'a Hermón chio' Le'.

13 Benne' wálele'e nako' Le',
na' zenle'e nak yela' wak chio'.

14 Lo da' chawe', na' lo da' li laže' znna
bi'o.
Lo yela' ži'i laže' na' lo da' li laže' žono'
yógo'te.

15 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žólgake' da' žoe láwgake' Le',
na' zej zoe' lo yela' baní' chio', Xana'
Dios.

16 Ni'a chio' Le' žebéle'egekle' dot ža,
na' želyenle' xtižo'o Le' dan' nako'
chawe'.

17 Nakkzo' Le' yela' wale' chegak
benne' ka', na' lezka' yela' xtan
chégage'.

Žono' neto' wáleže dan' naken da'
žénekló' gono'.

18 Xanžo Dios žape chi'e žo'o,
na' Dios la'y chegak benne' Israel ka'
zchi'le' žo'o.

19 Ža ni'te bchaljo' da' bloe'elo' benne'
chawe' ka',
benne' wen žin chio' ka', na' wnnó':
"Ba wžía' to benne' wale' ladjw benne'
chia' ka'.

Bena' ga znná bi'e, na' žáklena' le'.

20 Wžía' Dabí, benne' wen žin chia'.
Bzoakza' le' nich gake' benne' wnná
bia'.

21 Neda' gáklenteza' le'.

Len yela' wak chia' gon chocha' le'.

22 Benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe' bi
gak bi da' góngake' chie',
na' benne' wen da' zinnj ka' bi gak
góngake' le' zia.

23 Wléj wchochjkza' benne' ka' bi
zlé'egekle' le' chawe',
na' wkwasa' benne' ka' lawe' le'.
Wžía' yi'a benne' ka' zží'igake' chie' le'.

24 Ží'itezla' le', na' gaka' li laže' len le',
na' ni'a chia' neda' golže yela' wnná
bia' chie'.

25 Gona' ga nna bi'e do zente žoa'a
nisdo',

na' do zente žoa'a yegw Éufrates.

26 Le' yi'e neda': Le' nako' Xa'.

Nako' Dios chia'. Žape chi'o neda', na'
žesló' neda'.

27 Neda' wzóa' le' ka' zi'na' blo,
na' nna bi'e yógo'te benne' wnná bia'
ka' dot yežlyó.

28 Ží'itezla' le', na' sóateze diža' da'
bénlena' le'.

29 Gona' ga sóatezegak za'sóe' ka',
na' nna biá'gake' lo wlaze' le' xak zoa
ya'abá.

30 Cha' wsangak za'só Dabí ka' da'
bchi'la' le'e,

na' cha' bi góngake' ka' nak da' goža'
légage',

31 na' cha' wzóagake' chela'ale da' bs-
edla' légage',

na' cha' bi góngake' kan znnakza' neda',

32 na' wsaka' zi'a légage' dan' zží'igake'
chia' neda',

na' chinnja' légage' yid dan' žóngake'
da' zinnj,

33 san bi wsana' kan nži'ila' Dabí,

na' bi wsana' gak li laža'a len le',

34 na' bi gal laža'a diža' da' bénlena' le',
na' bi wchá'a da' ba wnnía'.

35 To chi'ize bzetj kwina', bchebe
laža'a bi da' gona',

na' batkle gon laža'a che Dabí.

36 Wnnía': Sóatezegak za'sóe' ka',

na' nna biá'gake' lo wlaze' le' lawa'
neda' xak zoa wbíž.

37 Yela' wnná bia' chie' sóatezen choch
xak zoa byo' ya'abá.

Sóatezen choch xak zoa ya'abá."

38 Le', Dios, wléj yichjo', na' bzo'
chela'ale bennen' wžio', na'
zžá'ali'o le'.

39 Bzo' chela'ale diža' dan' bénleno'
Dabí, benne' wen žin chion',

na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia' chie'.

40 Bchinnjo' ze'e da' wdape chi'in yež
zen chien',

na' bchinnjo' yógo'te yo'o wale, da'
ka' wdape chí'igaken yežen' lo
wdile.

41 Yógo'te benne' ka' zdégakze' ga na'
zbángake' da' ka' gota' chie',
na' benne' yež gawze ka' žon dítgekle'
le'.

42 Beno' ga bzéxjwgak benne' ka' le',
benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', na'
žebéle'egekle'.

43 Bchinnjo' da' ka' zkonle' žin lo wdile,
na' bi gókleno' le' lo wdilen'.

44 Bekó'o yela' zen chie',

na' bka'no' ka'ze yela' wnná bia' chie'.

45 Beno' ga nake' ka' to benne' gole
kate' ne zoe' yiz kwide' chie',

na' beno' ga žedoe'ele'.

46 Xanto' Dios, čto chi'ize bi yenlo'
cheto'?

čTo chi'ize zža'akzo' neto'?

47 Bejsá' laže' soa' yežlyó nga to
chí'ido'ze.

Beno' ga zoagak nbangak yógo'te
benne' to chí'ido'ze.

48 Nitó benne' bi soe' nbane' to chi'ize.
Yógo'tie' gátgake'.

Nitó benne' bi yelé' lo na' yela' got.

49 Xanto' Dios, ħbiž nži'ilo' Dabí
kan bchebe lažo'o, na' wnnakzo'
gono'?

50 Bwia nga, Xanto' Dios,
ka yógo'te benách zka'ngak benne'
wen žin chion' ka'ze,
na' nbaga'a neda' da' žon dítjgekle
benne' wláž chia' ka'.

51 Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'
žon dítjgekle' bennen' wžio' Le',
Xanto' Dios.

Žon dítjgekle' le' gáte'teze zeje'.

52 ħGa'n zen Xanžo Dios to chi'ize!
Ka' naken, na' ka' gaken.

90

1 Xanto' Dios, to chi'ize nakkzo' Le' to
gan že' cháwe'to'.

2 Ža ni'te kate' bi na' gono' ya'a zen ka',
na' bi na' soa yežlyó nga,
ža ni'te, na' zejte ža se lawte ža
nakkzo' Le' Dios.

3 Žono' ga žeyakgak benne' ka' da'
gókgake',

kate' ži'o légage': "Le yeyák bixte yo."

4 Chio' Le' to mil yiz
zej naken ka neje, žan' da' ba wdén,
na' ka to chí'ido'ze gachje yeje.

5 Ka' gaze zkwaso' benne' ka' ka' žon to
nis wbá'a.
Zej nake' ka to bichgale dan' znnitlen
kate' žebanžo.

6 Zej nake' ka to yeje yixe' da' žaljen
zildo',
na' kate' zla' wbíž, na' zbižen.

7 Zbia yi'to' dan' zžo'o neto'.
Že' zedlto' dan' zžá'li'o neto'.

8 Zle'elo' yógo'te da' bi nak chawe' da'
žonto'.

Zloe'elo' law zia da' nbága'to'.

9 Zzacho'o yiz cheto' dan' zžo'o neto'.
Žeyožgak yiz cheto' ka to be' da' zka'to'.

10 Ka zej nak ža zoato' nbanto', zej
nakzen chonnlalj chi yiz,

na' cha' nakto' benne' wale, wak
soato' nbanto' taplalj yiz,
san ka zej nak yiz ka', zžáka'to', na' že'
zedlto'.

Ka' gaze zdegak yiz ka', na' znitlto'.

11 ħNoz benne' nnezle' binlo ka nak
yela' zža'a chio'?

ħNoz benne' nnezle' ka nak yela' yichj
ža'a chio'?

12 Bsedle neto' wkonlto' binlo žin ža
cheto' ka', nich gak chejni'ílto'
cháwe'do'.

13 Xanto' Dios, beyón neto' toze len
Le'.

ħTo chi'ize želo'?

Beyache' laže'l neto', benne' wen žin
chio' ka'.

14 To to zil bzoa yichj lázdo'to' yela' ži'i
laže' chio',
na' lo yela' žebele góltezto' chio'
yógo'te ža soato' nbanto'.

15 Benn cheto' yiz zan nich yebelto' ka
zej nak yiz bsáka'li'o neto',
na' ka zej nak yiz wže' zedlto'.

16 Be' neto', benne' wen žin chio' ka',
latje le'elto' da' zen da' žono',

na' lé'egekle' za'sóto' ka' yela' zen chio'.

17 Xanto' Dios, ben chawe' neto'.

Ben chawe' žin da' žonto'.

ħO', Xanto' Dios, ben chawe' žin da'
žonto'!

91

1 Bennen' žxen laže'e Xanžo Dios nich
gape chí'e le',

na' zzi'e Dios, Bennen' nape' dot yela'
wak, nich gáklene' le',

2 wak yi'e Dios: "Le'kze žxen laža'a,
na' Le' zkache' chawo'o neda'.
Nako' Dios chia', na' žxen laža'a Le'."

3 Le' wkache' chawe'e le' lo da' zia da'
bi nla' lawn,
na' lo yižwé' da' žoten benne' ka'.

4 Wkache' chawe'e le' ka' žon to zko'o',
bian' žape chí'iba' bríse'do' ka'
zan xilba',

na' cho'o chawo'o lo ne'e Le'.

Yela' li laže' chie' gon chí'in le', na'
wkache' chawen' le'.

5 Bi be gak wchebe le' žel,
na' bi be gon le' da' zia te ža,

6 na' to yižwé' che da' chol bi be gonen
chio' le',

na' to da' zinnj da' žoten benne' ka' te
 ža, bi be gonen chio'.
 7 Wak gatgak to mil benne' ka' kwito'
 le',
 na' chi mil benne' ka' gawze gan zo',
 san bi be sako'o le'.
 8 Wio', na' le'elo' da' zia da' gaken
 chegak benne' wen da' zinnj
 ka'.
 9 Wzi'o Xanžo Dios, na' žxen lažo'o Le',
 na' Dios, Bennen' nape' dot yela' wak,
 wkache' chawe'e le'.
 10 Che len bi be da' zia gak bi da' gonen
 chio',
 na' bi cho'o nitó yižwé' ližo'.
 11 Dios sele'e wbás che ya'abá chie' ka'
 nich gáklengake' le',
 na' gape chí'igake' le' gáte'teze gan
 chejo'.
 12 Góxwgake' le' lo ná'gake'
 nich bi gon to yej ni'o we'.
 13 Wlejkzo' bež yixe' ka', na' be le ka',
 bež yixe' sníale'e ka', na' bia snia ka'.
 14 Zinna Dios: "Yeslá' yógo'te benne' ka'
 zej nži'ile' neda',
 na' wkache' chawa'a benne' ka'
 žechébgake' naka' Xángake'.
 15 Kate' wližgake' neda', na' yecheba'
 chégake'.
 Kate' že' zédgekle', sóalengkza' légake'.
 Yeslá' légake', na' gapa' légake' ba
 la'ne.
 16 Gona' ga sóagake' nbángake' yiz
 zante,
 na' yeslá' légake'."

92

1 Xanto' Dios, da' xtanle'e žoe lawto'
 Le',
 na' žolto' da' zka'n zenen Le', Dios zente.
 2 Nakle'e xtan zzenlto' benne' ka' zil-le
 kan žeyache' láže'lo' neto',
 na' žel zloe'elto' nako' li laže'.
 3 Žolto' chegak da' ki, na' zchinnto' da'
 žól-lento'
 dan' nwan' chi do, na' zgołto' da'
 znele'en xtando'.
 4 Xana' Dios, ni'a che da' žono' Le'
 žebéle'ela'.
 Ni'a che da' ben no'o nak chia' yela' ba
 nez.
 5 Zenle'e nak da' beno', Xana' Dios,
 na' zenle'e nak da' zgo'o lo yichj
 lázda'wa' gona'.

6 Batkle chejní'igekle benne' lazdo'
 zide ka',
 na' bi gak nnéžgekle benne' nat laže'
 ka' da' ni.
 7 Kate' zgólegak benne' ka' zbej
 yíchjgake' Dios kan zgole yixe',
 na' žežój chawe' da' žongak benne'
 wen da' zinnj ka',
 naken nich kwia yí'gake' to chi'ize.
 8 Le', Xana' Dios, nakkzo' Dios zente.
 9 Nak bia' da' gak chegak benne' ka'
 zží'igake' chio' Le', Xana' Dios.
 Nak bia' kwia yi'gak benne' ka' bi
 zlé'egekle' Le' chawe'.
 Wzonnjgak yógo'te benne' wen da'
 zinnj ka'.
 10 Le' žono' ga nakža' neda' wale kan
 nak to beže.
 Zgo'o set yichja' da' žon chochen yichj
 lázda'wa'.
 11 Da' likze le'ela' benne' ka' bi
 zlé'egekle' neda' chawe'
 wzóa zíbgake' lawa' neda',
 na' yenla' kwež nyáche'gak benne' ka'
 bdíl-lengake' neda',
 benne' wen da' zinnj ka'.
 12 Changak benne' chawe' ka' ka
 žongak yag zina' ka'.
 Gólegake' kan zgólegak yag sedro ka'
 law Ya'a Líbano.
 13 Zej nake' ka to yag da' zen lo li'a
 yodo' che Xanžo Dios,
 dan' zgólele'en lo li'a liž Dios chežo.
 14 Zej nake' ka yag ka' zbiágaken kate'
 ngólele'egaken

na' ne zej naken yag ya'a wale ka'.
 15 Benne' ki wzéngekle' benách ka' nak
 Xana' Dios li laže',
 na' Bennen' žon choche' neda',
 na' bi be zoalēn Le' da' bi naken
 chawe'.

93

1 Xanžo Dios nake' Benne' Wnná Bia'
 Zen, na' nakwe' da' zaka'le'en.
 Da' nžejw li'e naken yela' wak zen.
 Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no
 benne' wtén'.
 2 Gan ži'o zinna bi'o, Xanto' Dios, wzóa
 chochen ža ni'te
 na' Le' zoakzo' to chi'ize.

3 Žónle'egak yegw ka' žaxto', Xanto' Dios.
Žónle'egaken žaxto', na' znnégaken
zižje.

4 Xanžon', Bennen' zoe' ya'abá, napže'
yela' wak
ka nak da' zej nape yegw ka'
žónle'egaken žaxto',
na' ka nak da' nape nis zgo'nen che
nisdo'.

5 Chochle'e zej nak da' ka' wnnakzo',
Xanto' Dios.
La'y nakkze yodo' chio' to chi'ize.

94

1 Xana' Dios, Le' žezi'kzo' wzón benne'
ka'.
Le' žeběj yichjo' benne' wen da' zinnj
ka'.

2 Zchi'a lažo'o Le' da' žongak yógo'te
benne' ka'.
Wzó ža', bsaka' benne' ka' kan žala'
gak chégake', benne' ka' zka'n
zen kwíngake'.

3 Xana' Dios, ěto chi'ize gongak benne'
wen da' zinnj ka' ki?
ěTo chi'ize yebégekke benne' zbej
yíchjake' Le'?

4 ěTo chi'ize wká'n zen kwíngake', na'
nne zí'gake'?
ěTo chi'ize wká'n zen kwingak benne'
ka' žeběj yíchjake' Le'?

5 Benne' ki zžia yí'gake' benne' chio'
ka', Xana' Dios
na' žsaka' zí'gake' benne' ka' wžekzo'
Le'.

6 Žótgake' no'le wzebe ka', na' benne'
zi'to' ka',
na' žóngake' ga gatgak bi' wzebe ka'.

7 Znnágake': "Bi be zle'el Dios, Xangak
benne' ka',
dan' Dios chegak benne' Israel ka' bi
ži'e wnné yoe chégake'."

8 Le chejní'il, le'e, benne' lázdo' zide
ka', le'e, benne' nat láže' ka'.
ěTo chi'ize bi chejní'ilele?

9 Dios bene' nagžo.
ěBi ženle' da' znnale?
Dios bene' yej lawžo.

ěBi zle'ele' da' žonle?

10 Dios žsaka' zi'kze' benne' yež ka'.

ěBi tile' le'e?

Dios nake' Bennen' zzejni'ile' benách
ka'.

ěBi gákbe'ele' da' yo'o yichj lázdo'le?

11 Xanžo Dios nnezkzle' da' yo'o yichj
lázdo'gak yógo'te benách.

Nnezle' zej naken da' yalze.

12 Xana' Dios, ba nez zen naken che
bennen' zzejni'ilo' Le',
na' žsedlo' le' ka nak da' bchi'lo'
neto'.

13 Ga'n bennen' chawe' kate' za' ža gak
bi da' sake'e,
na' ža na' gáche'gak benne' wen da'
zinnj ka' yežw ba.

14 Batkle kwej yichj Xanžo Dios
benne' chie' ka',
na' bi wsán láže'e benne' ka' ba
wžekze' Le',

15 san gone' ga wchi'a láže'gak benne'
ka' lo da' naken chawe',
na' yógo'te benne' li láže' ka' si' lo
ná'gaken'.

16 ěNožkze benne' gáklene' neda' nich
tíl-lenžo benne' wen da' zinnj
ka'?

ěNožkze benne' gónlene' neda' tzen
nich wžia yi'žo benne' wen da'
zinnj ka'?

17 Chela' bi goklen Xanžon' neda',
ba bejgacha'a yežw ba.

18 Kate' wnnía': zoa' chejchégoa'a, na'
Le', Xana' Dios,
lo yela' ži'i láže' chio' gókleno' neda'.

19 Kate' ži'a wnné yoe, na' že' zedla',
žeyón zenkzo' neda', na' žono' ga
žebéle'ela'.

20 Batkle gako' toze len benne' ka'
zchi'a láže'gake' benách ka' lo da'
bi nak chawe',
benne' ka' zzóagake' chela'ale da'
naken chawe', na' da' bchi'lo'
Le' neto'.

21 Benne' ki žóngake' toze diža' bi da'
góngake' che no benne' nake'
chawe',
na' zchóggake' chie' gate', na' bi be zia
nbage'e,

22 san Xanžo Dios nake' ka to yo'o gan
zoa chawa'a.
Dios chia' nake' ka to yej xe da' žon
chochen neda'.
23 Le' yebi'e chegak benne' wen da'
zinnj ka' ka nakkze da' zinnj da'
béngake'.
Wžia yi'e benne' ka' ni'a che da' bi nak
chawe' da' žóngake'.
Xanžo Dios wžia yi'e benne' wen da'
zinnj ka'.

95

1 Le da le'e, wká'n zenžo Xanžo Dios.
Len yela' žebele golžo che Bennen'
zzoa choche' žo'o nich yelažo.
2 Chejžo lawe' Le', na' ye'žo-ne':
“Žóxkeno'.”
Len yela' žebele golžo da' we lawžo Le'.
3 Xanžon' nake' Dios zente,
na' nake' Benne' wnná bia' zénle'eže
ka dios ka' chegak benách ka'.
4 Zinna bi'e dot yežlyó nga,
gan nak gže', na' gan nak sibe law ya'a
ka'.
5 Zinna bi'e niso', da' benkze' Le',
na' lezka' yežlyó nga da' bene' Le'.
6 Le da, wká'n zenžo-ne', na' wzóa
zibžo lawe'.
Wzóa zibžo law Xanžon', Bennen'
bene' žo'o.
7 Le' nake' Dios chežo, na' nakžo chie'
Le'.
Nakžo benne' ka' žape chi'ikze', na'
nakžo ka zila'do' chie' ka'.
8 Zinna Xanžon': “Cha' zénlele chi'a na'a
ža,
bi gonle zide lázdo'le kan bengak xa
xto'le ka' gan nzin' Meriba,
na' kan béngake' lo ža na' le'e latje
dach gan nzin' Masah,
9 gan bcha'agak xa xto'le ka' neda',
na' béngake' ga bža'a neda' la'kze
blé'egekle' yógo'te da' zen ka' da'
bena'.
10 Choplalj yiz bzoela' benne' ka',
na' wnná': zej nake' benne' žebéj
yíchjake' neda', na' bi žóngake'
kan bchi'la' légake'.
11 Che len, lo yela' zža'a chia' ben
chocha' xtiža'a,
na' wnná': bi chó'ogake' gan yezí'
láže'gake' tzen len neda'.”

96

1 Le gol che Xanžo to da' kob.
Le gol che Xanžon', le'e zoale do zente
yežlyó.
2 Le gol che Xanžon', na' le wká'n zen
La la'y chie'.
Tža tža le wzenle benách ka' kan žeslé'
žo'o.
3 Le wzenle benne' zi'to' ka' ka nak
yela' zen chie',
na' benne' yógo'te yež ka' kan nak da'
zen da' bene'.
4 Zente nak Xanžon', na' žala' wká'n
zénle'ežo-ne'.
Žala' gapžo Le' ba la'ne, na' kege dios
ka' chegak benách ka'.
5 Zej nakze yógo'te dios ka' lo'a ka',
san Xanžo Dios bene' ya'abá na'le.
6 Nape' Le' yela' wak, na' yela' wnná
bia'.
Nža' yodo' chie' yela' zen, na' yela'
xtan.
7 Le wká'n zen Xanžon', le'e zoale dot
yežlyó nga.
Le wká'n zen yela' zen chien', na' yela'
wak chien'.
8 Le gape ba la'ne Xanžon' kan žala'
gonžo.
Le yedjwá' da' wnéjwle na' le cho'o
yodo' xtan chie'.
9 Le wká'n zen Xanžon' dan' nake' la'y,
na' xtanle'e.
Le žebe lawe' Le', le'e zoale dot yežlyó
nga.
10 Le ye' yež ka': “Nak Xanžon' Benne'
Wnná Bia' Zen.
Bzoa choche' yežlyó nga, na' bi gak no
benne' wtén'.
Wchi'a láže'e benne' ka' lo da' naken
chawe'.”
11 Le yebele, le'e, zoale ya'abá, na'
yežlyó nga.
Le nne, le'e, niso', na' bia ka' zoale ga
na'.
12 Le yebele, le'e, yixe', na' bia ka'
zoale ga na',
na' le'e, yag ka' zej zen lo ya'a ka'.
Le nne zižje lo yela' žebele chele,
13 law Xanžon' kate' yide'.
Yide' nich wchi'a láže'e benách ka' lo
yežlyó nga.
Nna bi'e benne' ka' do zente yežlyó.
Nna bi'e légake' lo da' naken chawe',
na' lo da' naken dot da' li.

97

- 1 Nak Xanžon' Benne' Wnná Bia' Zen.
 ¡Le yebele, le'e zoale yežlyó!
 ¡Le yebele, le'e zoale žoa'a nisdó'!
 2 Zej nyechjle bejw, na' da' choł Le'.
 Lo da' naken dot da' li, na' da' chawe'
 zŋna bi'e.
 3 Znežw yi' gan žeje' Le',
 da' wzeyen benne' ka' bi zlé'egekle' Le'
 chawe'.
 4 Yes wzio' chie' ka' žsa'ní'gaken yežlyó.
 Yežlyó nga zle'elen, na' žzon'.
 5 Želángak ya'a ka' ka china' bez law
 Xanžon',
 law Xangak benne' ka' nníta'gake' dot
 yežlyó nga.
 6 Złoe'e law ya'abá da' chawe' chie',
 na' benne' yógo'te yež zlé'egekle' yela'
 zen chie'.
 7 Yedoé'egekle benne' ka' zka'n
 zéngake' lo'a ka',
 benne' ka' zka'n zen kwíngake' ni'a
 chegak lo'a ka' chégage'.
 Yógo'te dios chegak benne' ka' wzóa
 zíbgaken law Xanžo Dios.
 8 Bégekle benne' ka' nníta'gake' yež
 Sión, na' bebégekle'.
 Bebégekle benne' ka' nníta'gake'
 yežlyó Judá,
 ni'a che da' bchi'a lažo'o Le', Xanto'
 Dios.
 9 Zente nako' Le', Xanto' Dios, lawle
 dot yežlyó.
 Zenže nako' Le' ka yógo'te dios chegak
 benách ka'.
 10 Nol-le le'e nží'ilele Xanžon', le ža'a
 da' zinnj.
 Le' žape chi'e yela' nban chegak
 benne' chie' ka'.
 Žeslé' légake' lo na'gak benne' wen da'
 zinnj ka'.
 11 Yela' baní' chie' zóalenen benne'
 chawe' ka',
 na' yela' žebele chie' zóalenen benne'
 li laže' ka'.
 12 Le yebele le'e, benne' chawe' ka',
 law Xanžon'.
 Le wsá' laže' da' zen da' ben Dios,
 na' le wká'n zen La la'y chie'.

98

- 1 Le goł che Xanžon' to da' kob dan'
 bene' da' žonen ga žebanlžo.
 Len yela' wale chie', na' yela' wak
 la'y chie' bzexjwe' benne' ka'
 zží'igake' chie'.
 2 Xanžon' bzenle' benách ka' kan žeslé'
 légake'.
 Bzenle' benne' yež ka' ka nak da'
 chawe' chie'.
 3 Bene' da' bchebe laže'e gone' chegak
 benne' Israel ka' ni'a che yela'
 li laže', na' yela' nži'il chie'.
 Yógo'te benách blé'egekle' da' ben Dios
 ni'a chežo.
 4 Le goł len yela' žebele law Xanžon',
 le'e zoale dot yežlyó nga.
 Le wká'n zene' Le' len da' goł-le.
 Lo yela' žebele chele, le kwéžeya'a.
 5 Le goł da' we lawle Xanžon'.
 Le goł len da' ka' žól-lenle, da' ka'
 chinnle.
 6 Le wkwéž lozgak bia ka', na' yezika'
 da' ka' zgol-le,
 na' le kwéžeya'a lo yela' žebele chele
 law Xanžon', Bennen' zŋna bi'e
 žo'o.
 7 Le nne, nisdó', na' bia ka' zoale ga
 na'.
 Le goł, le'e, yežlyó, na' le'e zoale ga
 na'.
 8 Le kapa' na'le, le'e, yegw ka'.
 Le goł lo yela' žebele, le'e, ya'a ka', law
 Xanžon',
 9 dan' yide' yedjnná bi'e yežlyó nga.
 Nna bi'e benne' ka' nníta'gake' do
 zente yežlyó len da' nak chawe',
 na' benách yógo'te yež ka' len da'
 naken dot da' li.

99

- 1 Nak Xanžo Dios Benne' Wnná Bia'
 Zen,
 na' žzízegak yógo'te benne' ka' ni'a
 chie' Le'.
 Ži'e latje blo chie' dan' zoan lówlegak
 kerubín ka', na' žzo' yežlyó nga.
 2 Zente nak Xanžon' law Ya'a Sión.
 Nake' zen lówlegak yógo'te yež ka'.
 3 Le wká'n zen La la'y che Xanžon' da'
 naken zen,
 na' da' žala' žébežo.

La'y nake' Le'.

⁴ Le', Benne' Wnná Bia' Zente, nži'ilo'
da' nak chawe'.
Bzoa chocho' da' naken dot da' li.
Beno' da' naken chawe', na' da' naken
dot da' li ni'a chegak za'só
Jakob ka'.

⁵ ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wzó'a zible lawe' Le' gan ži'e
znná bi'e dan' nake' la'y!

⁶ Moisés, na' Aarón gókgake' b̄xoz chie'
ka'.
Samwel goke' to benne' bcháljlene'
Le'.
Wnnábgekle' Xanžo Dios to, na' Le'
bechebe'.

⁷ Bcháljlene' benne' ka' to lo bejw
gasj.
Béngake' da' wnnakze' Le', na' da'
bchi'le' légake'.

⁸ Le', Xanto' Dios, bechebo' chegak
benne' ka'.
Blo'e'elo' légake' nako' Dios, na' ženít
lawo'o Le' chegak benne' ka',
la'kze žono' ga zzáka'gake' ni'a che
doła' da' nbága'gake'.

⁹ ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!
¡Le wzó'a zible lawe' Le' law ya'a
la'y chie', dan' la'y nak Xanžo
Dios!

100

¹ Le goł law Xanžo Dios, le'e zoale dot
yežlyó nga.

² Le wká'n zen Le' len yela' žebele
chele.

Le da lawe' Le', žol-le len yela' žebele.

³ Batkle gał láže'le Xanžon' nakkze'
Dios.

Le' bene' žo'o, na' nakžo chekze' Le'.
Nakžo benách chie' ka', na' zíla'do'
chie' ka'.

⁴ Le cho'o yodo' chie', na' ye'le-ne':
“Žóxkeno”,
na' lo zchil chen, we lawle Le'.

Le yi'e: “Žóxkeno”, na' le wká'n zen
La la'y chie'.

⁵ Chawe' nak Xanžon' na' sóateze yela'
ži'i láže' chie'.

Yela' li láže' chie' soan to chi'ize.

101

¹ Gólteza' kan zej nak yela' ži'i láže',
na' yela' li láže' chio'.

Gólteza' chio' Le', Xana' Dios.

² Žak láža'a gona' da' naken li láže'.

¿Batx yido' gákleno' neda'?

Dot láža'a gołkza' lo ližkza' neda'.

³ Batkle ko'o láža'a gona' to da' zinnj.
Bi zle'ela' chawe' da' žongak benne' ka'
zbej yíchjake' Dios.

Batkle wa'a latje bíga'gake' gan zoa'
neda'.

⁴ Wkwasa' lo yichj lázda'wa' da' zinnj,
na' bi ko'o láža'a gona' da' bi nak
chawe'.

⁵ Wnnita'a chela'ale benne' ka'
znnégake' chegak benne' yoble
ka' bagáche'ze.

Bi wa'a latje soalen neda' to benne'
zka'n zen kwine', bennen' zži'e
che Dios.

⁶ Le'ela' chawe' benne' ka' zej
nake' li láže' law Dios, nich
gónlengake' neda' tzen.

Benne' ka' zej nake' dot láže' góngake'
žin chia'.

⁷ Bi wa'a latje no benne' žon láže'le'
choe'e liža'.

Bi wa'a latje to benne' wen láže' soe'
gan zoa'.

⁸ Tža tža wnnita'a žize benne' wen da'
zinnj ka', benne' ka' nnita'gake'
lo yežlyó chia'.

Wkwasa' yógo'te benne' wen da' zinnj
ka' lo yež che Xanžo Dios.

102

¹ Xana' Dios, benle da' znnabla' Le',
na' bze nag da' žliža' Le'.

² Bi wkache' lawo' Le' lawa' neda',
dan' že' zedla'.

Bze nag chia', na' bechebe chia' kate'
žliža' Le'.

³ Nak yela' nban chia' ka' žen che yi' da'
znitlen.

Yo'o da' la lo žit chia' ka' to yi' da'
žála'le'en.

⁴ Žedó láža'a, na' nak lázda'wa' ka' to
yixe' nkwaden,
na' biž znnan gawa' yet.

⁵ Dan' zbeže wé'li'a ba nžítli'a.

⁶ Naka' ka' to lab złaba' to lo yežlyó biž,

na' ka to bedkoke žíaba' lawle to yo'o
nyinnj.

⁷ Žata'a yele, san bi ztasa'.

Naka' ka to byinne žíaba' tozba'
yichjo'o sibe.

⁸ Tža tža zne zítezgak benne' ka' bi
zlé'egikle' neda' chawe'.

Benne' ka' zžá'agake' neda' zókongkle'
žin la' kate' zne zígake' che no
benne'.

⁹ Kate' žawa' yet, naken ka žawa' de,
na' nis zbeža' nchixen da' že'ja'.

¹⁰ Ki žaken dan' zžo'o neda', na' žsaka'
zi'o neda'.

Bkwaso' neda', na' bžo'no' neda'.

¹¹ Nak yela' nban chia' ka to zol da'
zdezen,

na' naka' ka to yixe' da' ba nbižen.

¹² Le', Xana' Dios, to chi'ize zo'.

Chejsá' láže'gak yógo'te benách ka' La
la'y chio'.

¹³ Bezó ža', na' beyache' láže'l benne'
yež Sión ka',

dan' ba bžin ža yenít lawo'o chégake'.

¹⁴ Neto', wen žin chio', nži'ilto' yej ka'
che yežen'.

Žékelto' zi' dan' nbia yin'.

¹⁵ Benne' yógo'te yež ka' gápegake' La
la'y chio' ba la'ne, Xanto' Dios.

Žébegak yógo'te benne' wnná bia' ka'
yela' zen chio',

¹⁶ kate' yechiso' yež Sión, Xanto' Dios,
na' lé'egikle' yela' zen chen,

¹⁷ dan' wzé nago' da' znnábgekle
benne' ka' wléj yichjo'

na' biž wzó' chela'ale da' žáta'yoegekle'
Le'.

¹⁸ Bzoj da' ni nich gólgaken benne' ka'
za' lá'gake',

na' benne' ka' za' gáljgake' we lawgake'
Xanžo Dios.

¹⁹ Gan zoa Xanžon' ya'abá bwie'.

Gan zoe' ya'abá ble'ele' yežlyó nga,

²⁰ nich yenle' chegak benne' ka' zbeže
nyáche'gake',

benne' ka' zej nyejwe' liž ya,

na' yeslé' benne' ka' ba nžog chégake'
gátgake',

²¹ nich wzéngkle' benne' yež Sión ka'
kan nak zen La la'y che Xanžo
Dios,

nich we lawgake' Le' lo yež Jerusalén,

²² kate' la'gak benách yógo'te yež ka',

nich wká'n zéngake' Xanžo Dios.

²³ Xanžo Dios bzexjwe' yela' wale
chia',

na' yeláte'ze ka bete' neda'.

²⁴ Naž wnnía': "Dios chia', bi goto'
neda', kate' bi na' gola'.

Le' to chi'ize zo'."

²⁵ Ža ni'te bzo' yežlyó nga, na' len no'o
beno' ya'abá.

²⁶ Kwia yi'gak da' ka', san sóatezo' Le'.
Te chegak yógo'te da' ka' kan žeywé to
laže'.

Kan zcha'to' zato' žeza', wchó'o da' ka',

²⁷ san bi zcha' kwino', na' batkle te
chio'.

²⁸ Gape chi'o zi'nto' neto', benne' wen
žin chio' ka',

na' wzóa chochkzo' za'sóto' ka' lawo'
Le'.

103

¹ We lawa' Xanžo Dios len dot yichj
lážda'wa'.

We lawa' La la'y chie' len dot da'
naka'.

² We lawa' Xanžon' len dot yichj
lážda'wa',

na' bi gal laža'a da' chawe' da'
bene' chia'.

³ Ženít lawe' yógo'te dola' da' nbaga'a.

Žeyone' neda' chegak yógo'te yižwé'
ka' da' yoa'a.

⁴ Žape chi'e neda' nich bi gata'.

Lo yela' ži'i láže' chie', na' yela'
žeyache' láže' chie' zka'n
chawe'e neda'.

⁵ Zzanli'e da' chawe' ka' da' žákgaken
chia'

nich yeyaka' ka to benne' yiz kwide',
na' benne' wale kan žak che to
bsia.

⁶ Xanžo Dios zchi'a láže'e da'
žak chegak benne' ka'
zzáka'le'egake',

na' zka'n chawe'e légake'.

⁷ Bloe'ele' Moisés da' ka' wló'o láže'e
gone',

na' bi'e latje benne' Israel ka'
blé'egikle' da' zen ka' da' bene'.

8 Xanžon' žeyache' láže'le', na' nži'ile' benách ka'.

Nake' zen laze', na' nží'ile'ele' benách chie' ka'.

9 Bi ztilkze' žo'o, na' kegé to chi'ize zže'e žo'o.

10 Bi žebi'e chežo ka nak zia da nbága'žo,

na' bi na' wžia yi'e žo'o ni'a che xtóla'žo.

11 Ka nak sibe ya'abá lawle yežlyó, kikze nak yela' ži'i láže' zen chie' len benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne.

12 Ka nak zi'to' gan zla' wbíž, na' gan ženen,

kikze zkwase' zító'le dola' da' nbága'žo.

13 Kan nak xa xkwide' ka' ži'i láže' len zi'nkze' ka',

kikze nak Xanžon' ži'i láže' len benne' ka' žápegake' Le' ba la'ne.

14 Le' nnézkzele' kan nakžo lo bel'a žen chežo.

Žejsá' láže'e nakžo bixte yo.

15 Ka nak yela' nban chežo, nakžo ka to yixe'.

Zgolžo ka žak che to yeje yixe'.

16 Kate' zde be' ga na', na' znitlen, na' biž zoa no benne' žejsá' láže'e chen,

17 san ka nak chegak benne' ka' žxen láže'gake' Xanžon', yela' ži'i láže' chie' zóalenen légake' to chi'ize,

na' da' chawe' chie' zóalenkzen yógo'te za'sógake',

18 benne' ka' žóntezgake' kan zna diža' dan' bénlene' légake',

na' benne' ka' žóngake' kan wnnakze' Le'.

19 Bzoa Xanžon' latje chie' ya'abá gan ži'e zna bi'e.

Nakkze' Benne' Wnná Bia' Zen láwlegak da' zej den.

20 Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka'.

Nakle wbás wale, na' chochle'e, na' žonle kan zne',

na' zze nagle da' ži'e le'e.

21 Le wká'n zen Xanžon', le'e, wbás che ya'abá ka' žejle lo wdile.

Nakle wbás wen žin chie' ka', na' žonle kan žénele' Le'.

22 Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele le'e, ben Dios le'e,

na' zoale yógo'te latje gan zna bi'e Le'.

We lawa' Xanžon' len dot yichj lázda'wa'.

104

1 We lawa' Xanžo Dios len dot yichj lázda'wa'.

Zente nako' Le', Xana' Dios.

Láže' da' nako' naken yela' xtan, na' yela' zen.

2 Zwakw kwino' yela' baní' ka za lano'. Bzalo'o ya'abá ka to yo'o láže' chio'.

3 Beno' ližo' lawle nis da' žen' ža'le. Zkonlo' žin bejw ka' ka to karreta gan ži'o Le', dan' zden lo be'.

4 Zkonlo' žin be' žaken ka wbás chio', na' yes wzio' ka' ka wen žin chio' ka'.

5 Bzoa chocho' yežlyó nga lo lenen, na' bi be gak wkwasen'.

6 Bwako' yežlyó nga len nisdo' ka žon to benne' žakwe' za lane', na' nisen' bwakwn ya'a ka'.

7 Kate' btilo' nisen', na' bezonnjen. Bebigan' kate' benlen wnnó' zižje.

8 Nisen' dan' bwakwn ya'a ka' bejsóan lo yegw ka', na' bžinen latjen' da' beno' Le' che nisen'.

9 Bzo' gan ze law chejsóan, na' gan biž gak ten, nich biž yewakwn yežlyó bižen'.

10 Beno' bej ka', da' ka' žáljgaken žoa'a yégodo' ka',

na' yegw ka' zdégaken ládjwgak ya'a ka'.

11 Lo yegw ka' že'jgak bia yixe' ka' nis, na' zdoan yela' zbile nis chegak burro yixe' ka'.

12 Byínnedo' ka' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo yag ka' zégaken žoa'a yegw ka', na' žólgakba' ládjwgak ni'a ná'gaken ka'.

13 Žselo'o yejw zan ya'abá dan' žaken law ya'a ka', na' želje yežlyón' len da' chawe' da' žono'.

14 Žesgolo' yixe' da' žawgak bia yixe' ka',

na' kwando' ka', da' ka' žawgak benách
ka',
na' da' ka' žkóngekle benne' ka' žin
nich góngake' yela' waw,
15 na' uba ka', da' ka' žóngake' xis
uba wał dan' žonen ga žebégek
benne' ka',
na' olibo ka', da' ka' žóngake' set dan'
zgó'ogake' yíchjgake',
na' zoa' da' žóngake' yet nich sóagake'
nbángake'.
16 Yag sedro ka' da' zej zen law Ya'a
Libano zzi'gaken nis yejw.
Zej naken chio', Xanto' Dios, dan'
gozo' légaken.
17 Lo yag ka' žziagak byínnedo' ka'
xó'ngakba' ka',
na' lo ni'a ná'gaken že'gak liž byinne
sigwenya ka'.
18 Zej zoa chibo yiže' ka' law ya'a zen
ka',
na' lo bloj ka' zangak ya'a ka' zej zoa
bzižo' ka'.
19 Beno' byo' dan' zloe'elen to byo' to
byo' che yiz,
na' wbíž nnezlen kate' žala' yenen.
20 Beno' yel, na' kate' ba gołen,
na' zžojgak bia yiže' ka'.
21 Zbéžeya'agak bež yiže' ka', žílgakba'
da' gágwakba'.
Žílgakba' bia ka' wnnakzo' gágwakba'.
22 Kate' zla' wbíž, na' žeyéjgakba' lo bloj
chégakba', gan ztásgakba' te ža.
23 Naž zžojgak benne' ka', na' žjake'
wen žin,
na' žóngake' žin na' zejte žen wbíž.
24 Xanto' Dios, da' zante zej nak da'
beno'.
Len yela' žejn'il zente chio' beno' da'
ka'.
Nža' yežlyó nga da' ka' beno' Le'.
25 Zoa nisdó' ga na', dan' naken zen,
na' zil-le'e,
gan zej yo'o bia zante ka', biado' ka',
na' bia zen ka'.
26 Lo nisdon' zej nnita' barkw zen ka',
na' zoa bia zen lo nisdon', bian' beno'
Le', nzi' laba' lebiatán.
27 Yógo'te bia ka' žxen láže'gakba' Le',
nich gonno' da' gágwakba' kate' gała'
chégakba'.
28 Znezjon' chégakba', na' zzi'gakban'.

Žónnli'o da' žáwgakba', na' žéljgeklba'.
29 Kate' bi žape chi'o' légakba', na'
zžébegakba'.
Kate' žekwaso' be' žeká'gakba', na'
žátgakba', na' žeyákakba' bixte
yo,
30 san kate' žeselo'o be' chio', na'
žebángakba'.
Znezjo' yela' nban kob chegak da' ka'
zej zoan lo yežlyó nga.
31 To chi'ize ga'n zen Xanžo Dios.
Žaz laže' Xanžon' da' ka' benkze' Le'.
32 Zwie' yežlyó nga, na' žzon'.
Zgane' ya'a ka', na' zžoj žen che yi' ga
na'.
33 Gólkza' che Xanžon' xak zoa'
nbana'.
Yógo'te ža zoa' nbana' goła' da' we
law'a'a Dios chia'.
34 Žak laža'a chaz laže' Xanžon' da' ka'
zlab laža'a,
na' žebézela' ni'a che Xana' Dios.
35 Kwia yi'gak benne' doła' ka'
nníta'gake' yežlyó nga,
na' biž soagak benne' ka' zbej
yíchjgake' Dios.

We lawa' Xanžo Dios len dot da'
naka'.
iGa'n Zen Xanžon'!

105

1 iLe wká'n zen Xanžo Dios!
iLe wká'n zen La la'y chie'!
Le wzenle benne' yógo'te yež ka
nak da' zen da' bene'.
2 iLe goł chie'! iLe goł da' wká'n zenle
Le'!
iLe wchálj chegak da' zente ka' da'
bene'!
3 iLe yebele lo da' nak chie' Le'!
Yógo'te benne' ka', benne' žápegak
Xanžon' ba la'ne, žala'
yebéle'egekke'.
4 Le nnable Xanžon' gáklene' le'e.
Tža tža le wxén laže' Xanžo Dios.
5-6 Le'e, za'só Bran, wen žin che
Xanžon', na' le'e, za'só Jakob,
bennen' wžíe',
le wsá laže' chegak yela' wak ka', na'
da' zente ka' da' bene' Le',

na' kan bchi'a laže'e le'e.

⁷ Le' nake' Xanžon', na' Dios chežo.
Le' z̄nna bi'e benne' ka' nníta'gake' dot
yežlyó.

⁸ La'kze te chegak to mil kwe' benne'
ka',
batkle gal laže'e da' wchebe laže'e
gone' lo diža' da' bene',

⁹ dižan' da' bēnlene' Bran,
dan' bzetj kwine' katen' bi da' bchebe
laže'e gone' che Isaak,

¹⁰ na' bzoa chochen' ka to da' wn-
nakze' gon Jakob,
dižan' da' žala' góntezegak benne' Is-
rael ka' ka z̄nna,

¹¹ dan' bene' katen' wnné': "Chele le'e
gonna' yežlyó chegak benne'
Kanaán ka',
dan' gaken to da' wdele lo na'gak
za'sóle ka'."

¹² Katen' wnníta'gake' nbabze benne'
ka',
na' wdágake' lo yežlyó nga ka benne'
zi'to' ka',

¹³ na' wdégake' to yež yetó yež,
na' to yežlyó yetó yežlyó,

¹⁴ bi be' Dios latje no benne' bi da'
gone' chegak benách chie' ka',
na' ni'a chégake' btilē' benne' wnná
bia' ka'.

¹⁵ Gože' légake': "Bi be gonle chegak
benne' ka' wžia',
na' bi gonle zia benne' ka' zcháljgake'
lo wlaza' neda'."

¹⁶ Bene' ga gota' to wbín lo yežlyón',
na' beké'e yógo'te da' gágake',

¹⁷ san bsele'e to benne' wnežwe'
lágake',
bennen' nake' Jwsé, bi' na' béte'gake'-
be'

nich gakbe' bi' ndo'w che to benne'
zi'to'.

¹⁸ Bséjwgake' ní'abe' lo yežw ka' ladjw
blag ka',
katen' bséjwgake'-be' liž ya lo yežlyó
Egipto,

¹⁹ na' zejte goła' gok li da' wnná Jwsé
žala' gaken.

Ki goken, blōe'el xtiža' Xanžon'
wnnabe' da' li.

²⁰ Naž benne' wnná bia' che yežlyó
Egipton' bsele'e to benne'
bsane' Jwsé na'.

Bennen' z̄nna bi'e yež zan bsane'-be'.

²¹ Bzoe'-be' nich gakbe' xangak
benne' ka' nníta'gake' liže',
na' nich nna bia'be' yógo'te da' nape'
le',

²² na' nich tilbe' benne' zen ka' che
benne' wnná bian' ka' žaz
láže'kzbe',

na' nich wzejni'ilbe' benne' gole
ka' che yežlyó Egipton' nich
gágake' benne' sina' ka'.

²³ Wdé na' bžingak benne' Israel ka' lo
yežlyó Egipton',
na' wzóa Jakob lo yežlyó chegak za'só
Kam ka'.

²⁴ Wyánle'egak benne' ka' che
Xanžon' lo yežlyón',
na' bene' ga gókgakže' wale ka zej nak
benne' ka' bi blé'egekle' légake'
chawe'.

²⁵ Ben Dios ga bža'agak benne' Egipto
benne' chie' ka',
na' bégake' benne' wen žin chie' ka'
žia.

²⁶ Bsele'e Moisés, wen žin chie',
lāwgak benách chie' ka' tzen
len Aarón, bennen' wžie' Le'.

²⁷ Dios bi'e benne' chope' ki latje
bégake' yela' wak ka' che
ya'abá,

na' yela' wak zen ka' lo yežlyó chegak
za'só Kam ka'.

²⁸ Bseła' Dios to da' choł dan' bwakwn
dot yežlyón',
san benne' Egipto ka' bi bégake' da'
wnnakze' Le'.

²⁹ Naž bene' ga beyák nis yegw
chegak benne' ka' žen,
na' bete' yógo'te bel ka' zej zoaba' lo
yegw ka'.

³⁰ Besché'e yežlyó chégake' blož ka'
ga bžinte wnníta'gakba' lo liž
benne' wnná bian'.

³¹ Wnnaze Dios, na' bla'gak zante bi'a
che bež ka',
na' bi'a las ka' dot lo yežlyó chegak
benne' ka'.

³² Lo wláz nis yejw bsele'e yej nis lo
yežlyón',
na' lezka' yi' da' bzeyen dot yežlyó
chégaken'.

³³ Bchinnje' yógo'te lba uba, na' yag
higo chégake' ka',

na' bdichje' yógo'te yag ka' zej zen lo
yežlyón'.

³⁴ Wnnaze', na' blá'gak biche' zo ka',
bia ka' bi gak no benne' wlabé'
légakba',

³⁵ na' bdáwgakba' dot yixe' ya'a lo
yežlyó chégaken',

na' bdáwgakba' dot linne da' žonn
yežlyón'.

³⁶ Naž bete' bi' byo nežw ka' chegak
benne' Egipto ka',

ḡkwide' ka' zej nakbe' bi' wak ka'
chégake'.

³⁷ Bebeje' benne' chie' ka' ga na' zej
noe'e mežw plat, na' mežw oro
zan.

Bi wzóa no benne' ládjwgake', benne'
bi zoe' chawe'.

³⁸ Bebégekle benne' Egipto ka'
katen' bžójgake' ga na', dan'
bžébeje'egake' légake'.

³⁹ Bzala' Dios to bejw da' wló'on
benne' chie' ka' zol,

na' to yi' da' bsa'nín' légake' žel.

⁴⁰ Wnnábgekle' Dios, na' bsele'e bežjw
yixe' ka' nich gáwgake'-ba',

na' bene' ga béljegekle' yet da' bžojen
ya'abá.

⁴¹ Bsaljwe' to yej xe, na' bžoj nis
da' wdén lo yežlyó bižen' ka' to yegw
nis.

⁴² Ki ben Dios dan' bejsá' láže'e diža'
la'y chie'

da' bchebe láže'e gone' che Bran, wen
žin chien'.

⁴³ Bebeje' benne' ka' wžie' lo yežlyó
Egipton',

na' bebégekle' dan' gok yela' ba nez
zen chégake'.

⁴⁴ Bnezjwe' benne' chie' ka' yežlyó
chegak benne' yezika' yež ka',

na' da' wdápegak benne' yež ka'
beyaken chegak benne' chie'
ka',

⁴⁵ nich gápegake' xtiže'e ba la'ne,
na' góngake' ka' nak da' wnnakze' Le'.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

106

¹ ¡Ga'n zen Xanžo Dios!

Le ye' Xanžo Dios: “Žóxkeno”, dan'
nake' chawe',

na' dan' žeyache' láže'tezle' žo'o.

² ¿Nožkze benne' gak wloe'ele' kan zej
nak yela' wak zente ka' da' ben
Xanžon'?

¿Nožkze benne' gak wká'n zene' Le'
kan žala' gonžo?

³ Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žóngake' da' chawe',

benne' ka' žóntezgake' da' žénele' Le'.

⁴ Bejsá' láže' chia', Xana' Dios, kate'
žon chawo'o benne' chio' ka'.

Da yesló' neda', nich gak le'ela'

⁵ da' chawe' da' gono' ni'a chegak
benne' ka' wžio' Le',

na' nich yebela' kate' gak chegak
benne' chio' ka' yela' ba nez,

na' nich yebélenla' benách chio' ka'.

⁶ Bento' doła' tlebe kan bengak xa
xna' wdé cheto' ka'.

Bento' da' zinnj, na' bento' da' bi
naken chawe'.

⁷ Kate' wnníta'gak xa xna' wdé cheto'
ka' lo yežlyó Egipton',

bi blab láže'gake' chegak yela' wak che
ya'abá ka' da' beno' Le'.

Bi bejsá' láže'gake' ka' beyache'
láže'le'elo' légake',

san bží'igake' chio' žoa'a nison' nzin'
Nisdo' Xna.

⁸ San Dios beslé' benách chie' ka' nich
ga'n zen La la'y chie',

na' nich wloe'ele' law ka' nak yela'
wak chie' Le'.

⁹ Btile' Nisdo' Xna na', na' bebižen.

Wdegak benách chie' ka' gachje lawle
nison' lo yo biž.

¹⁰ Beslé' benách chie' ka' lo na'gak
benne' ka' bi blé'egagle' légake'

chawe',

na' bebeje' légake' lo na'gak benne' ka'
bsaka' zí'gake' légake'.

¹¹ Naž nison' bwakwn benne' ka' bi
blé'egagle' légake' chawe'.

Bi bga'n nitó benne' chegak benne'
ka'.

¹² Naž benne' chie' ka' bejlé'gake'
xtiža' Dios,

na' bélgake' da' be láwgake' Le'.

13 Ka' gaze go_l láže'gake' da' ka' bene'.
Bi wléžgake' nich lé'egekle' da' gon
Dios,

14 san wzé láže'gake' to da' zinnj lo latje
dachen',

na' bégake' ga bža'a Dios le'e yixen'.

15 Wdé na' bnezjw Dios da'
wnnábgekle' Le',
san bsele'e ladjwgake' to da' beten
zángake'.

16 Bgé'egekle' Moisés gan wnníta'gake',
na' lezka' Aarón, Bennen' wzé Xanžo
Dios na'kze.

17 Naž wyaljw yežlyón', na' bwakwn
Datán,
na' lezka' benne' ka' bénlengake' Abi-
ram tzen.

18 Naž wzén yi' gan zej ndobe benách
chie' ka',
dan' bzeyen benne' wen da' zinnj ka'.

19 Bégake' to lo'a zan Ya'a Horeb da'
goken to bež da' naken ya oro,
na' bzoa zíbgake' law lo'a oro na'.

20 Ki beběj yíchjgake' Dios, Bennen'
zoe' ya'abá,
nich wká'n zéngake' to lo'a oro, da'
naken ka to bež žawba' yixe'.

21 Go_l láže'gake' Dios, Bennen' beslé'
légake',
Bennen' bene' yela' wak zente ka' lo
yežlyó Egipton',

22 na' bene' yela' wak ka' che ya'abá lo
yežlyó chegak za'só Kam ka',
na' da' ka' zchébegaken žo'o žoa'a
Nisdo' Xna.

23 Naž gok laže' Dios wžia yi'e benne'
chie' ka',
san Moisés, bennen' wzé Dios, bzoa
kwine' law Dios

nich wzóa žie' yela' zža'a che Dios,
na' bene' ga bi wžia yi' Dios benne' ka',

24 san bzóagake' chela'ale yežlyó
xtanle'e dan' gónele Dios
wnezjwe' légake',
na' bi bejlé'gake' xtiža' Dios.

25 Wnnétežgake' che Dios lo yo'o laže'
chégake' ka',
na' bi bze nággake' da' wnná Xanžo
Dios.

26 Che len bzetj kwine' gone' benne'
ka' zia,
gone' ga gatgak benne' ka' lo latje
dachen',

27 na' gone' ga yedoé'egekle benách
chie' ka' lawgak benne' ka'
wnníta'gake' yežlyón',
na' yeslase' légake' ladjw benne' ka'.

28 Naž bégake' toze diža' len benne'
ka' zka'n zéngake' lo'a dan' nzin'
Baal-peor.

Bdáwgake' biado' ka' bétgake' lawgak
dios gat ka'.

29 Bégake' ga bža'a Dios ni'a che da'
bégake',
na' bla' to yižwé' zen da' beten zangak
benne' ka'.

30 Naž wzó ža' Finées, to bxož, na' bete'
to benne'
ne žone' dola', na' wzé' ži yižwé' zen
na'.

31 Dan' ben Finées wzí' Dios ka to da'
žeyón chawen' benne' ka',
dan' wloé'e lawn lawgak yógo'te kwe'
benne' ka'.

32 Lezka' bégake' ga bža'a Dios žoa'a
bej nis da' nzin' Meribá,
na' bi gok chawe' che Moisés ni'a che
dan' bégake'.

33 Ni'a che dan' bégake' gok Moisés
yichj ža'a,
na' wdetle ben Moisés da' kegle.

34 Kate' wyó'ogake' lo yežlyó nga bi
bchínnjgake' yež ka',
kan bchi'le Dios légake' góngake',

35 san bénlengake' benne' yež ka' tzen,
na' bsédgekle' góngake' ka' žongak
benne' yež ka',

36 na' bka'n zéngake' lo'a ka' chegak
benne' ka',
dan' benen ga bžia yi' Dios benne'
chie' ka'.

37 Bétgake' bi' byodo' ka', na' bi' no'le
chégake' ka' lawgak lo'a chegak
be' xiwe' ka',

38 na' bláljgake' žen chegak bi' že'ndo'
ka',

bi' ka' bi na' góngakbe' dola', bi' ka'
bétgake' lawgak lo'a ka' chegak
benne' Kanaán ka',
na' gok sban yežlyón' ni'a che žen
chegak xkwide' ka'.

39 Da' ka' bégake' bka'ngaken légake'
sban,
na' wléj yíchjgake' Dios len da'
bégake'.

40 Che len bžá'ale'e Dios benách chie'
ka',
na' bi ble'ele' chawe' benne' ka' zej
nake' chekze'.

41 Naž bdie' benne' chie' ka' lo na'gak
benne' yež ka',

na' benne' ka' zžá'agake' benách ka'
che Dios wnná biá'gake' légake'.

42 Benne' ka' bi zlé'egekle' légake'
chawe' bsaka' zí'gake' benách
ka' che Dios.

Bzéxjwgake' légake' lo yela' wnná bia'
chégake'.

43 Zante chi'i Dios beslé' benách chie'
ka'

san bží'igake' che da' ka' gože' légake',
na' wbága'gake' dola' dan' bégake' da'
zinnj.

44 La'kze ki bégake', kate' wžé'
zédgekle', Dios bwie' da'
wzáka'gake',

na' benle' che da' blížgake' Le',

45 na' bejsá' laže'e dižan' da' bénlene'
benne' ka',

na' beyát laže'e che yela' zža'a chie'
dan' zente nak yela' žeyache'
laže' chie'.

46 Lezka' bene' ga beyache' láže'gekle
benne' ka' benách chie' ka',
benne' ka' bché'gake' légake' zej nžeje'.

47 Beslá neto', Xanto' Dios.

Beběj neto' ladjw benne' zi'to' ka',
nich wká'n zento' La la'y chio' Le',
na' nich yebéle'elto' lo da' žolto' chio'.

48 iGa'n zen Xanžon',
Bennen' nake' Dios chegak
benne' Israel ka',
ža ni'te, na' to chi'ize!

Yógo'te benne' ka' žala' nnágake':
"Ka'kze gaken."

iGa'n zen Xanžo Dios!

107

1 iLe wká'n zen Xanžon', dan' nake'
Benne' chawe'!
iTo chi'ize nake' Benne' ži'i laže'!

2 Da' ni žala' nnagak benne' ka' ba
beya'w Xanžon',

benne' ka' beslé' lo na'gak benne' ka'
bi zlé'egekle' légake' chawe'.

3 Bebeje' légake' ladjwgak benne' yež
zi'to' ka',

yež ka' zej žen' gan zla' wbíž, na' gan
ženen,

na' gan za' be' zag, na' gan zde wbíž
byo' zag ka'.

4 Bał benne' ka' wdágake' le'e yixe' gan
bi zoa nez,

na' bi bžélgekle' yež gan sóagake'.

5 Wdóngake', na' wbíl'gake',
na' biž wzóa da' wxén láže'gake'.

6 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake'
Xanžon',
na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

7 Bnnite'e légake' to nez li,
nich chjake' to yež gan sóagake'.

8 Žala' we lágwage' Xanžon'
dan' beyache' láže'le' légake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

9 Zwe'je' benne' ka' zbíl'gake',
na' zwawe' benne' ka' zdóngake' nich
sí'gake' da' chawe' chie'.

10 Bał benne' ka' wnníta'gake' lo da'
chol, na' gan gok zož gátgake'.
Gókgake' ka' benne' zej nyejwe' liž
ya gan zej nžeje' do ya, na'
zzáka'le'egake',

11 dan' bží'igake' che xtiža' Xanžon',
na' bzóagake' cheła'ale da' bzejní'il
Dios zente légake'.

12 Bedó láže'gake' lo žin zi'ile'e da'
bégake'.

Bchégwage' zan ywa' da' zej noe'e,
na' bi wzóa no benne' gáklene' légake'.

13 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake'
Xanžon',
na' beslé' légake' lo da' wzáka'gake'.

14 Naž bebeje' benne' ka' lo da' chol,
na' gan gok zož gátgake',
na' bzožje' do ya ka' da' zej nžeje'.

15 Ža_{la}' we l_áwgake' Xanžon' dan' bey-
ache' l_áže'le' l_égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

16 Bchinnje' dan' bséjwgaken benne'
ka' da' zej naken ya bronse,
na' bzo_zje' bar ya ka' da' byéchjgeklen
l_égake'.

17 Ba_l benne' ka' wdá'gake' yižwé' ka',
na' wzáka'gake' ni'a che do_la'
wbága'gake',
na' ni'a che da' zinnj ka' da' b_éngake'.

18 Bgótgekle' da' že'j žáwgake', na'
wzóagake' gátgake'.

19 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake'
Xanžon',
na' beslé' l_égake' lo da' wzáka'gake'.

20 Le' bsele'e xtiže'e chegak benne'
ka', na' beyone' l_égake',
na' beslé' l_égake' lo ye_la' got.

21 Ža_{la}' we l_áwgake' Xanžon' dan' bey-
ache' l_áže'le' l_égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

22 Ža_{la}' yé'gake' Le': "Žó_xkeno",
na' gótgake' bia beždo' ka' l_áwe' Le',
na' lo ye_la' žebele chégake' ža_la'
gólgake',
na' wzéngেকে' benách ka' kan nak da'
bene'.

23 Ba_l benne' ka' wdégake' lo nido' lo
barkw zen ka',
benne' ka' žóngake' žin lo nido'.

24 Blé'egekle' da' zen ka' da' žon
Xanžon',
da' ka' žone' lo nido', da' žóngaken ga
žebánležo.

25 Wnnaze Xanžon', na' wzó l_áw žak
be' bdone',
na' wyás nis zgónle'en lo nido'.

26 Wžengak barkw ka' ka' l_áw ya'a zen
da' naken nido',
na' bedínngaken lo da' naken gže'l_áw
nison'.

27 Bejché_gwgake' na' bejlétgake' nile
bejlétgake' na'le kan žongak
benne' ka' želzožle',
na' da' zej nsedle' bi gók_lenen l_égake'.

28 Naž lo da' wzáka'gake' blížgake'
Xanžon',
na' beslé' l_égake' lo da' wzáka'gake'.

29 Le' bzoa žie' be' bdone' dan' žaken,
na' wžé' ži nis da' zgo'nen che nison'.

30 Bebéle'egekle' dan' bga'n ži nis
zgo'nen,
na' Dios bchi'e l_égake' dot chawe' gan
zjake'.

31 Ža_{la}' we l_áwgake' Xanžon' dan' bey-
ache' l_áže'le' l_égake'.
Bene' chégake' da' ka' žóngaken ga
žebánležo.

32 Ža_{la}' wzéngেকে' benne' ka' zej
ndobe' chie' Le' ka' nak ye_la' zen
chie',
na' we l_áwgake' Le' gan zej ndobe
benne' gole ka', benne' z_nna
biá'gake'.

33 Ben Xanžon' ga wbižgak yegw nis
ka',
na' bsejwe' bej nis ka'.

34 Gan goc yo ya'a beyonen' yo biž,
ni'a che da' bi nak chawe' da' bengak
benne' ka' wnníta'gake' ga na'.

35 Gan nak yo biž beyonen' yo nis,
na' yo yej beyonen' gan ža_l nis.

36 Bnnite'e benne' ka' ga na', benne'
wdóngake',
na' b_éngake' to yež gan sóagake'.

37 Gózgake' yežlyón' na' bedá'gake' lba
uba ka' ga na',
na' beží'le'egake' linne chen.

38 Dios ben chawe'e benne' ka', na'
wyánle'egak xkwide' chégake'
ka',
na' bene' ga bgólele'egak bia yi_xe'
chégake' ka'.

39 Kate' benne' wnná bia' ka' bsaka'
zí'gake' benne' ka',
na' wdetlen wnná biá'gake' l_égake',
na' b_éngake' l_égake' da' zia,

40 bka'n Dios benne' wnná bia' ka' ka'ze,
 na' bene' ga wdágake' le'e latje dach
 gan bi zoa nez.
 41 Beslé' benne' yache' ka' lo yela'
 yache' chégake',
 na' bzánli'e zi'ngak benne' ka' ka'
 žangak zila' ka'.
 42 Kate' blé'egekle benne' chawe' ka'
 da' ki, na' bebéle'egekle',
 san benne' wen da' zinnj ka' bi be gok
 nnágake'.
 43 Benne' sina' ka' žala' wláb láže'gake'
 che da' ki,
 na' žala' yeyónbia'gake' ka' nak yela' ži'i
 láže' zen che Xanžon'.

108

1 Zoakze lázda'wa', Dios.
 Zoakze lázda'wa' nich golkza' da' we
 lawa' Le'.
 2 Bebán, be' da' nakkza', na' le yebán,
 le'e zgoł-le da' žól-lento' ka', na'
 arpa ka'.
 Zildo' yebankza'.
 3 Wká'n zenkza' Le' ladjw benne' chio'
 ka', Xana' Dios.
 Golkza' chio' lawgak benne' yógo'te
 yež ka',
 4 dan' yela' žeyache' láže' chio' nakžen
 zen ka' ya'abá,
 na' da' li chio' nakžen zen ka' bejw gasj
 ka'.
 5 iGa'n zenkzo' ya'abá, Dios!
 iYela' zen chio' zla' lawn dot
 yežlyó nga
 6 nich lagak benne' ka' nži'ikzlo' Le'!
 Beslá légake' len yela' wak chio', na'
 bechebe chia'.
 7 Lo latje la'y chie' wnná Dios: “Yebek-
 zla' neda'.
 Chisa' chele yežlyó chegak benne'
 Sikem ka',
 na' wžixa' chele yežlyó da' žen' kwit
 yegw Sukot.
 8 Yežlyó Galaad naken chia',
 na' yežlyó chegak za'só Manasés.
 Yežlyó chegak za'só Efraín naken ka' to
 lapa' da' žape chi'in yichja'.

Yežlyó chegak za'só Judá naken gan
 znnabi'a.
 9 Yežlyó chegak benne' Moab ka'
 naken ka' to ziga' ya' da' nžan'
 nis wná'a.
 Lo yežlyó chegak benne' Edom ka'
 cho'na' zela' gol.
 Si'a ba nez yežlyó chegak benne' Filis-
 tea ka'.”

10 iNož benne' wchi'e neda' nich tıl-
 lena' yež zoa to ze'e sibe da'
 žape chi'in?
 iNož benne' wchi'e neda' nich tıl-lena'
 benne' Edom ka'?
 11 iKege Le' wchi'o neda', Dios?
 Le' bzoakzo' neto' chela'ale,
 na' bi wyéjleno' benne' cheto' ka',
 benne' ka' žjake' lo wdile.
 12 Goklen neto' nich gak tıl-lento'
 benne' ka' zdıl-lengake' neto',
 dan' dáche'ze gak gáklengak benne'
 ka' neto'.
 13 To zen len Dios gonžo to da' zenle'e,
 na' Le' wlage' benne' ka' zdıl-lengake'
 žo'o.

109

1 Xana' Dios, zka'n zena' Le'.
 Bi ga'no' žize,
 2 dan' benne' ka' bi zej nake' chawe',
 na' benne' wen láže' ka',
 znnégake' chia' neda'.
 Znnégake' chia' da' wen láže'.
 3 Lo yela' zža'a chégake' zej nyechjle'
 neda', na' znnégake' chia'.
 Zdıl-lengake' neda', na' bi be bena'
 chégake'.
 4 La'kze bži'ila' benne' ka', na'a
 žéchjgekle' neda', na' zdıl-
 lengake' neda',
 san neda' znnabla' Le' gon chawo'o
 benne' ka'.
 5 La'kze bena' neda' da' chawe'
 chegak benne' ka', žóngake'
 neda' zia.
 La'kze bži'ila' légake' bi zlé'egekle'
 neda' chawe'.
 6 Bzoa to benne' wen da' zinnj nich
 wchi'a láže'e benne' ka' bi zej
 nake' chawe',

na' ben ga soa to benne' wži'e
chégake', bennen' wloe'ele' law
zia da' zej nbage'e.

⁷ Katen' wchi'a laže'e légake', ben ga
gak bia' zia da' zej nbage'e.

Bloe'el naken dola' da' znnábgake'
lawo' Le'.

⁸ Ben ga gaggak nbabze ža sóagake'
nbángake',

na' benn che benne' yoble da'
wdápegake'.

⁹ Bka'n zí'ngake' ka' bi' wzebe ka',
na' ga'ngak zó'legake' no'le wzebe.

¹⁰ Ben ga gaggak zí'ngake' ka' benne'
zdágakze'

nich nnábgekle' no benne' bi da'
gonne' chégake',

na' ben ga želgake' yet da' gáwgake'
zító'le gan zoa lížgake' da' nbia
yín'.

¹¹ Ben ga cho'o da' nápegake' lo na'
bennen' bsane' légake' mežw.

Ben ga yeka'gak benne' zi'to' ka' da'
ka' bégake'.

¹² Ben ga bi soa no benne' yeyache'
láže'le' légake',

na' bi soa no benne' yeyache' láže'le'
bi' wzebe chégake' ka'.

¹³ Ben ga kwia yi'gak za'sógake' ka',
na' biž soa no za'sógake', bin' labe' kan
légake'.

¹⁴ Bejsá' laže' che da' zinnj da' bengak
xa xtó'gake', Xana' Dios,
na' bi wso'lo' dola' da' wbága'gak
xná'gake'.

¹⁵ Bejsá' láže'teze da' zinnj da' bégake',
san biž chejsá' lažo'o benne' ka',

¹⁶ dan' bi bejsá' láže'gake' yeyache'
láže'gekle' ljéžgake' ka'.

Bsáka'gake' benne' yache' ka', na'
benne' gaxjw ka',

na' benne' ka' wzáka'gake', na' bétgake'
légake'.

¹⁷ Wyáz láže'gake' wnnégake' chegak
benách ka'.

Ben ga nnégak benách ka' chégake'.

Bi gok láže'gake' nnábgake' gak chawe'
chégake'.

Ben ga bi soa no benne' nnable' gak
chawe' chégake'.

¹⁸ Da' zia da' žóngake' naken ka to da'
žákwgake',

dan' wyó'on lé'egake' ka nis da'
wé'jgake',

na' wyó'on žit chégake' ka set da'
bdáwgake'.

¹⁹ Ben ga tá'tezen légake' ka to laže'
yicha' da' nákwgake',

na' ka to xpáygake' da' nžejen lí'agake'.

²⁰ Da' ni gaken chégake' to da' yebí'i
Xanžo Dios chegak benne' ka'
zdíl'engake' neda',

na' da' chizjwe' benne' ka' znnégake'
chia'.

²¹ Xana' Dios, goklen neda' nich gak
chia' da' chawe'.

Beslá neda' dan' žeyache' láže'le'e'lo'
benách ka',

²² na' dan' zzáka'li'a, na' žiážjela',
na' žak zi' lážda'wa'.

²³ Zde chia' kan zde che to zol kate' žen
wbíž.

Žak chia' kan žak che to biche' zo
katen' zche' to be' leba'.

²⁴ Žat ziba' dan' žona' wbás,
na' nžítli'a dan' bi be žawa'.

²⁵ Naka' ka to da' žon dítgekle'.

Zwiagake' neda', na' zta yíchjgake' nich
gon dítgekle' neda'.

²⁶ Goklen neda', Xana' Dios.

Beslá neda' dan' žeyache' láže'lo'
benách ka'.

²⁷ Ben ga gákbe'egekle' Le' žákleno'
neda',

na' Le', Xana' Dios, benkzo' da' ni.

²⁸ Bi be žéke'la' cha' znnégake' chia',
cha' Le' žon chawo'o neda'.

Wzó ža', na' ben ga yedoé'egekle
benne' ka' bi zlé'egekle' neda'
chawe',

san ben ga yebela' neda', benne' wen
žin chio'.

²⁹ Ben ga yedoé'egekle benne' ka' zdíl-
lengake' neda',

na' ben ga chíxgekle' to chi'ize.

³⁰ Dot laža'a golkza' da' we lálwli'a
Xanžo Dios.

Wká'n zena' Le' ladjwgak benne' zan
ka'.

³¹ Le' zoe' kwit li ža' chegak benne'
yache' ka',

nich yeslé' be' da' zej nakkze' lo
na'gak benne' ka' zchóggake'
chégake' gátgake'.

110

¹ Xanžo Dios gože' Xana':
“Wžé' kwita' li ža gan ži'a neda',
na' zejte ža gona' ga benne' ka' bi
zlé'egekle' Le' chawe' wzóa
zíbgame' xni'o.”

² Gan zo' yež Sión, gonn Xanžon' yela'
wnná bia' chio'.
Znne': “Wnná bia' benne' ka' zdíl-
lengake' Le'.

³ Lo ža kate' wzetjo' benne' ka' bi
zlé'egekle' le' chawe',
dot láže'gak benne' chio' ka' wdé
kwíngake' lo no'o,
ka žon xle'l zílele, da' žakwn ya'a la'y
chia' ka'.
Kikze yeyák yiz kwide' chio' tža tža.”

⁴ Bchebe láže' Xanžon', na' bi wché'e
xtiže'e, wnné':
“To chi'ize nako' bχoz kan gok bχoz
Melkisedek.”

⁵ Zoa Xanžon' kwito' li ža gan zo'.
Kate' že'e, na' wžia yi'e benne' wnná
bia' ka'.

⁶ Choge' chegak benne' yógo'te yež ka'
gátgame', na' gote' benne' zante
yež ka'.

Wžia yi'e benne' ka' znna biá'game' do
zente yežlyó.

⁷ Ye'je' nis yégodo' da' zoan žoa'a nez,
na' yeyák yela' wale chie'.

111

¹ Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios
tžen len benne' chawe' ka',
benne' zej ndobe' chie' Le'.

² Da' zenle'e zej nak da' ka' ben Xanžo
Dios,
na' yógo'te benne' ka', benne' žaz
láže'game' da' ka' žone' zlab
láže'game' da' ka'.

³ Yela' baní', na' yela' zen zej nžagen da'
žone' Le',
na' to chi'ize zoa da' chawe' chie'.

⁴ Žone' ga žejsá' láže'žo yela' wak zente
da' žone'.
Xanžo Dios nake' zen láže', na' žeyache'
láže'le' benách ka'.

⁵ Zwawe' benne' ka' zžébegake' Le',
na' to chi'ize žejsá' láže'e diža' da'
bénlene' benách ka'.

⁶ Bløe'ele' benne' chie' ka' yela' zen
che da' bene'.
Znezjwe' benne' chie' ka' da' zej nape
benne' zi'to' ka'.

⁷ Li láže', na' chawe' zej nak da' ka'
žone'.
Li láže' zej nak yógo'te da' ka' wn-
nakze' Le'.

⁸ To chi'ize zóatezgak da' ka' bchi'le'
žo'o.
Lo da' li, na' lo da' li láže' bene'
yógo'tegaken.

⁹ Bsele'e to benne' weslá nich beslé'
benne' chie' ka'.
To chi'ize bzoa choche' xtiže'e da'
bénlene' žo'o.
Da' zen, na' da' zžébežo nak La la'y
chie'.

¹⁰ Nich so lawžo gápežo yela' žejni'ile,
žon byene žébežo Xanžo Dios.
Žejní'igekle binlo yógo'te benne' ka'
žóngake' ka' nak da' wnnakze'
Le'.

To chi'ize žala' wká'n zenžo Le'.

112

¹ iGa'n zen Xanžo Dios!

Ba nez zen naken che bennen' zžebe'
Xanžo Dios,
na' žaz láže'e gone' da' bchi'le' žo'o.

² Za'só bennen' nna biá'game' yežlyó
nga,
na' gak chawe' chegak benne' chawe'
ka'.

³ Da' zan da' de, na' yela' wnni'a zej
yo'on liž bennen'
na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.
⁴ Žsa'ní' to yi' lo da' choł gan zej nnita'
benne' li láže' ka',
benne' ka' zej nake' zen láže', na'
chawe',
na' žeyache' láže'gekle' benách ka'.

⁵ To benne' chawe' žeyache' láže'le'
benách ka', na' žsane' légake'
mežw.
Lo da' chawe' zkonle' žin da' yo'o lo
ne'e.

⁶ Che len bi be wkwás le' lo latje gan
zoe',
na' to chi'ize chejsá' láže'gak benách
ka' le'.

7 Bi žebe' kate' yenle' žak da' bi nak
chawe' che da' yo'on lo ne'e.
Zga'n choch lázda'we' dan' žxen laže'e
Xanžo Dios.
8 Zoa chawe' lázda'we', na' bi be zžebe'
na' zejte ža le'ele' gak kan žak laže'e
chegak benne' ka' bi zlé'egekle'
le' chawe'.
9 Zchise' da' nape', na' znezjwe' da'
gáklenen benne' yache' ka',
na' to chi'ize zoa da' chawe' da' žone'.
Ga'n zen yela' wnná bia' chie'.
10 Le'el benne' wen da' zinnj da' ni na'
ge'ele le'.
Gáwya'ate laye'e, na' kwe' zedle'.
Nitle da' zze láže'gak benne' wen da'
zinnj ka'.

113

1 ĵGa'n zen Xanžo Dios!
Le'e, wen žin chie', ĵle wká'n zen
La la'y chie'!
2 ĵGa'n zen La la'y che Xanžo Dios, na'a
ža, na' to chi'ize!
3 ĵGa'n zen La la'y che Xanžo Dios, gan
zla' wbíž ga žinte gan ženen!
4 ĵGa'n zen Xanžo Dios lawle yógo'te
yež ka', na' lawle ya'abá že'
yela' zen chie'!
5 ĵNožkze benne' nake' zen ka nak
Xanžo Dios,
Bennen' znná bi'e ya'abá na'le?
6 Dios žon kwine' gaxjw laže' nich gak
le'ele'
da' de zan ya'abá, na' lo yežlyó.
7 Dios žechise' benne' yache' lo bixte
yo,
na' žebeje' benne' nyache' laže' lo da'
zzáka'li'e,
8 na' žone' ga že'gak benne' ki ladjw
benne' blo ka',
benne' ka' znná biá'gake' benne' chie'
ka'.
9 Žone' ga zoa no'le wbíž ladjwgak
xkwide' chekze' ka'.
Žebele no'len' dan' nake' xna'gak
xkwide' chie' ka'.

ĵGa'n zen Xanžo Dios!

114

1 Kate' bžojgak benne' Israel ka' lo
yežlyó Egipto,
bžojgak za'só Jakob lo yežlyó chegak
benne' zi'to' ka'
2 na' gokgak za'só Judá ka to yo'o gan
zbez Dios,
na' gokgak benne' Israel ka' gan znná
bi'e.
3 Bļe'el Nisdo' Xna da' ni, na' bzonnjen,
na' wdé xkože'l yegw Jordán.
4 Wxíte'gak ya'a zen ka' kan žxíte'gak
chib ka',
na' wxíte'gak ya'ado' ka' kan žxíte'gak
chibdo' ka'.
5 ĵBiz gok chio', nisdon', dan' bzonnjo'?
ĵBiz gok chio', yegw Jordán, dan'
wdío' xkože'l?
6 Le'e, ya'a zen ka', ĵbiz chen' wxíte'le
ka žxíte'gak chib ka'?
Le'e, ya'ado' ka', ĵbiz chen' wxíte'le
kan žxíte'gak chibdo' ka'?
7 Žzo' yežlyó law Xanžo Dios, law Dios
na' che Jakob.
8 Dios na'kze bene' ga beyák yej xen'
to bej nis,
na' bene' ga beyák yej to gan žal nis.

115

1 Kege kwinto', Xanto' Dios, kege
kwinto', san Le'
žala' wká'n zento' ni'a che yela' ži'i
laže' chio', na' yela' li laže' chio'.
2 ĵBiz chen' znnábgekle benne' zi'to' ka'
neto'?
Znnágake': "ĵGaz zoa Dios chele?"
3 Dios chežo zoe' ya'abá.
Žone' da' žaz láže'kze' gone'.
4 Dios ka' chegak benne' zi'to' ka'
zej naken lo'a ka' da' zej naken plat,
na' oro,
da' ka' nongak lo na'gak benne' ka'.
5 Zoa žoá'agaken, san bi znnégaken.
Zoa yej lágaken, san bi zlé'egeklen.
6 Zoa nággaken, san bi žéngaken.
Zoa zína'gaken, san bi zlé'egeklen.
7 Zoa ná'gaken, san bi be ztágaken.
Zoa ní'agaken, san bi zdágaken.
Bi zžoj chí'igaken lbá'gaken.
8 Kan zej naken, nakgak benne' ka'
béngake' lo'a ka',

na' lezka' benne' ka' žxen láže'gake'
légaken.

⁹ Le wxén laže' Xanžon', le'e, benne'
Israel ka'.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹⁰ Le wxén laže' Xanžon', le'e, bxož ka'
che Dios, le'e nakle za'só Aarón.
Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹¹ Le wxén laže' Xanžon', nole le'e
zka'n zenle Le'.

Le' žáklene' le'e, na' žape chi'e le'e.

¹² Xanžon' žejsá' laže'e žo'o, na' gon
chawe'e žo'o.

Gon chawe'e benne' Israel ka'.
Gon chawe'e bxož chie' ka' zej nake'
za'só Aarón.

¹³ Gon chawe'e benne' ka' žápegake'
Le' ba la'ne,
benne' blo ka', na' benne' gaxjw laže'
ka'.

¹⁴ Gon Xanžon' ga changak zi'nle ka',
na' changak zi'ngak xkwide' byo chele
ka'.

¹⁵ Xanžon' gon chawe'e le'e.
Benkze' Le' ya'abá, na' yežlyó nga.

¹⁶ Che toze Xanžon' nak ya'abá,
san bnezjwe' benne' ka' yežlyó nga.

¹⁷ Benne' gat ka' bi gak we lágwage'
Xanžon',

na' bi gak benne' ka' zej die' yežw ba,

¹⁸ san žo'o, benne' ban ka', wká'n
zenžo Xanžon', na'a ža, na' to
chi'ize.

¡Le wká'n zen Xanžon'! ¡Ga'n zen
Le'!

116

¹ Nži'ila' Xanžo Dios dan' benle' chi'a,
na' dan' wnnabla' Le'.

² Dan' bze nage' chia',
che len wliža' Le' xak zoa' nbana'.

³ Wžé' zedla' ni'a che yela' got,
na' wžeba' zoa' choa'a lo yi' gabíl.
Wžé' zedla', na' wzáka'li'a.

⁴ Naž bliža' Xanžo Dios, na' wnnía':
“Xana' Dios, beslá be' da' nakkza'.”

⁵ Xanžo Dios nake' chawe', na' ži'i
laže'.

O', Dios chežo žeyache' láže'le' žo'o.

⁶ Žape chi'ikze Xanžon' benne' gaxjw
laže' ka'.

Katen' wžé' zedla' beslé' neda'.

⁷ Le' ben choche' neda', na' na'a zoa'
chawe',

dan' Xanžon' žon chawe'e neda'.

⁸ Le', Xana' Dios, besló' neda' lo na'
yela' got,

nich biž kweže we'a, na' nich bi
chejchégoa'a.

⁹ Gona' da' ye' Xanžo Dios neda'
gan zej nnita' benne' ka' zej zoe'
nbángake'.

¹⁰ Bejli'a chie', na' bchalja' chie' la'kze
wzáka'li'a,

¹¹ na' lo yela' zžebe chia', wnnía':
“Zej nak yógo'te benne' ka' benne'
wen laže' ka'.”

¹² ¿Bizkze gak yebi'ikza' che Xanžo
Dios
ni'a che yógo'te da' chawe' da' bene'
chia'?

¹³ Si'a lo ne'e Le' yela' weslá,
na' wliža' La la'y che Xanžo Dios.

¹⁴ Na'a gona' da' ka' wchebe laža'a law
Xanžon'.
Gonan' lawgak yógo'te benne'
chie' ka'.

¹⁵ Xanžo Dios ži'e wnné yoe
ni'a chegak benne' chie' ka' dan'
žátgake'.

¹⁶ Xana' Dios, da' li naka' wen žin
chio'.

Naka' wen žin chio', na' zi'n no'le wen
žin chio'.

Le' bzožjo' da' bžejen neda'.

¹⁷ Da' wká'n zena' Le' gaken ka to bi-
ado' da' gota' lawo' Le',
na' wká'n zena' La la'y chio' Le', Xana'
Dios.

¹⁸ Law Xanžo Dios gona' da' ka'
bchebe laža'a chie'.
Gonan' lawgak yógo'te benne'
chie' ka'.

¹⁹ Gonan' la' li'a liž Xanžo Dios
dan' žen' lo yež Jerusalén.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

117

¹ ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, le'e,
benách yež ka'!

¡Le wká'n zene' Le', le'e, yógo'te
benách ka'!

² Zente nak yela' ži'i laže' chie', na' kan
nži'ile' žo'o, na' to chi'ize zoa
yela' li laže' chie'.

¡Le wká'n zen Xanžon'! ¡Ga'n zen
Le'!

118

¹ ¡Le wká'n zen Xanžo Dios dan' nake'
chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le'
žo'o!

² Žala' nnagak benne' Israel ka':
“¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!”

³ Žala' nnagak za'só Aarón ka':
“¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!”

⁴ Žala' nnagak benne' ka' zžébegake'
Xanžo Dios:
“¡To chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!”

⁵ Katen' wžé' zedla' bliža' Xanžo Dios.
Bechebe Xanžon', na' beslé' neda' lo
dan' beẁwn neda'.

⁶ Zoalen Xanžon' neda', na' batkle
žeba'
bi da' gongak benne' ka' chia' neda'.

⁷ Zoalen Xanžon' neda', na' Lekze'
žáklene' neda'.
Che len le'ela' chejchéwgak benne'
ka' zdíl-lengake' neda'.

⁸ Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' ka'.

⁹ Chawe' nak wxén láže'žo Xanžo Dios,
na' kege wxén láže'žo benne' wnná
bia' ka'.

¹⁰ Byéchjgekle benne' yógo'te yež ka'
neda',
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a
benne' ka'.

¹¹ Byéchjgekle' neda', na' bséjwgake'
neda' le'jle,
san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a
benne' ka'.

¹² Byéchjgekle' neda' ka žongak bzoje
ka',
na' gok yela' zža'a chégake' ka to yi' da'
zzeyen yixe' yeche' biž,

san lo La la'y che Xanžo Dios bžia yi'a
benne' ka'.

¹³ Bžíga'gake' neda' nich chejchégoa'a
san goklen Xanžo Dios neda'.

¹⁴ Nak Xanžo Dios ka to yo'o gan zoa
chawa'a,
na' gólteza' chie' Le', dan' Lekze' žeslé'
neda'.

¹⁵ Žolgak benne' chawe' ka' lo yela'
žebele chégake' dan' žeslá
Xanžon' légake'.

Len yela' wak zen žon Xanžo Dios da'
zente ka'.

¹⁶ Zente nak yela' wak che Xanžo Dios.
Da' zente ka' žon yela' wak zen che
Xanžon'.

¹⁷ Bi gata', san soa' nbana',
na' wzenla' benne' ka' ka zej nak da'
ka' ben Xanžon'.

¹⁸ Bsaka' zi'le'e Xanžon' neda',
san bi bdie' neda' lo na' yela' got.

¹⁹ Bsaljw gan cho'ogak benách ka'
yodo' che Xanžo Dios,
na' choa'a ga na', na' wká'n zena'
Xana' Dios.

²⁰ Zoa nga gan žo'ožo law Xanžo Dios,
na' žo'ogak benne' chawe' ka' nga.

²¹ Wká'n zena' Le', Xana' Dios, dan'
benlo' chia',
na' besló' neda' lo dan' goken chia'.

²² Jej na' da' bzoagak benne' wen yo'o
ka' chela'ale,
beno' Le' ga naken yej blo.

²³ Da' ni benkze Xanžon', na' žonen ga
žebanžo.

²⁴ Ža ni naken ža da' ben Xanžon'.
Yebéle'elžo, na' soažo lo yela' ba
nez lo ža ni.

²⁵ Xanto' Dios, žáta'yoela' Le' yesló'
neto' na'a.
Žáta'yoela' Le', Xanto', gon chawo'o
neto'.

²⁶ ¡Ga'n zen bennen' ze'e lo wláz Xanžo
Dios!
Lo liž Xanžo Dios znnablto' Le' gon
chawe'e le'e.

²⁷ Xanžon' nakkze' Dios, na' ba
bsa'ni'e žo'o.

Le wchéj biado' ka' gótele lawe' Le'
lawgak loz bkog la'y.

28 Nako' Le' Dios chia', na' wká'n zena'
Le'.
Xana' Dios, žoe lawa' Le'.

29 iLe wká'n zen Xanžo Dios dan' nake'
chawe',
na' dan' to chi'ize žeyache' láže'le' žo'o!

119

Da' žon da' bchi'le Xanžo žo'o

1 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žóntezgake' da' naken dot da' li,
benne' ka' žóntezgake' ka' zenna da'
wnná Xanžo Dios.

2 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žóntezgake' ka' žsedle diža' chie'
žo'o,
na' dot yichj lázdo'gake' žóngake' kan
znnan.

3 Benne' ki batkle žóngake' da' zinnj,
benne' ka' žóntezgake' ka' zenna Dios
žala' góngake'.

4 Le', Xanto' Dios, bzejni'ilo' neto',
nich bento' dot kan zej nak da' ka'
wnnakzo' Le'.

5 Žak láže'li'a gónteza' kakze zenna
xtižo'o,

6 na' batkle yedoe'ela',
cha' kwi'a wnné yoe gona' ka' nak da'
wnnakzo' Le'.

7 Lo yela' li láže' chia' wká'n zena' Le'
kate' ba bsedla' da' bchi'a lažo'o, da'
naken chawe'.

8 Gónteza' ka' nak da' ka' zchi'lo' neto',
na' batkle kwey yichjo' neda'.

Žala' gonžo da' wnnakze Dios

9 ĆNakx gak gon to benne' kwide' da'
naken chawe'?

Žala' góntezbe' ka' zenna xtižo'o.

10 Dot laža'a žon byena' gona' da'
znnakzo' Le'.

Bi go'o latje wzóa' chela'ale dan'
wnnó'.

11 Lo yichj lázda'wa' žónteza' ka' nak da'
znnó' Le'
nich bí gona' dola', na' bi wži'a chio'
Le'.

12 La'y nako' Le', Xana' Dios.
Bsedle neda' da' zchi'lo' neto'.

13 Len žoá'akza' bzenla' benne' ka'
ka' nak da' bchi'a lažo'o.

14 Žebéle'ežela' žónteza' ka' žsedle diža'
chio' neto',
ka' zbégekle benne' ka' zej nápli'e yela'
wnni'a.

15 Wláb laža'a ka' nak da' wnnakzo'
Le',
na' wsedla' binlo da' znnó' žala' gonto'.

16 Yebéle'ela' gona' ka' nak da' ži'o
neto',
na' bi gal laža'a kan zenna xtižo'o.

Žebelžo žonžo ka' znnakze Dios

17 Ben chawe' neda', wen žin chio', na'
soa' nbana',
na' gónteza' ka' zenna xtižo'o.

18 Bsaljw yej lawa' nich le'ela'
da' zente da' nyejwn lo da' wnnakzo'
Le'.

19 Naka' ka' to benne' zdaze' lo yežlyó
nga.

Bzejní'il neda' da' zchi'lo' neto'.

20 Žedó laža'a dan' dot laža'a
žak laža'a gónteza' da' zchi'a lažo'o.

21 Zdilo' benne' ka' zka'n zen kwíngake',
benne' wen da' zinnj ka',
benne' ka' zzóagake' chela'ale da' wn-
nakzo' Le'.

22 Bi go'o latje no benne' nne' zi'e chia',
na' wka'ne' neda' ka'ze,
dan' žónteza' ka' žsedlo' neto'.

23 Lezka' benne' wnná bia' ka'
wnnégake' chia',
san neda', wen žin chio', zlab laža'a ka'
nak xtižo'o.

24 Da' žaz laža'a naken da' žsedle diža'
chio' neto',
na' zzejni'ilen neda'.

Dot láže'žo gonžo da' znnakze Dios

25 Že' be' da' nakkza' zedle dan' zoa'
gata'.

Bzoa' choch yichj lázda'wa' len xtižo'o.

26 Bloe'ela' Le' da' žona', na' bezi'o
neda'.

Bsedle neda' da' zenna xtižo'o.

27 Bzejní'il neda' nich gak gona' da'
zchi'lo' neto',
nich wláb laža'a ka' zej nak da' zente
ka' da' beno'.

28 Žedó laža'a dan' žak nyache' laža'a.
Ben choch neda' len xtižo'o.

29 Bi go'o latje gaka' benne' wen láže',
na' lo yela' žeyache' láže' chio' bsedle
neda' da' wnnakzo' Le'.

30 Ben byena' gona' da' naken dot da'
li,
na' ži'a wnné yoe gona' da' bchi'a
lažo'o.

31 Žónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.
Xana' Dios, bi go'o latje yedoe'ela'.

32 Gónteza' ka zej nak da' ka' wnnakzo'
Le',
kate' wzejní'izelo' neda'.

Žénelžo chejni'ilžo xtiža' Dios

33 Xana' Dios, bsedle neda' nich gona'
ka zнна xtižo'o,

na' gónteza' ka naken na' zejte ža gata'.

34 Bzejní'il neda', na' gónteza' da'
bchi'lo' neto',
na' dot laža'a gona' ka zन्नan.

35 Blóe'el neda' nich gona' da' wn-
nakzo' Le',

dan' žak láže'kza' gona' ka naken.

36 Ben ga chaz laža'a gona' ka žsedle
diža' chio' neto',
nich bi dan laža'a yela' gape.

37 Bi go'o latje wká'n zena' lo'a ka'.
Ben choch yichj lážda'wa' nich gona'
ka zнна xtižo'o.

38 Ben ka zнна xtižo'o da' bchebe
lažo'o chia' neda',
wen žin chio', nich žeba' Le'.

39 Bde chela'ale da' znnégake' chia',
dan' zžeba',
dan' chawe' zej nak xtižo'o ka'.

40 Žak laža'a gona' da' bchi'lo' Le' neto'.
Ben choch yichj lážda'wa' len da'
chawe' chio'.

Žxen láže'žo xtiža' Dios

41 Da, yeyache' láže'lo' neda', Xana'
Dios.

Da, yesló' neda', ka bchebe lažo'o
gono'.

42 Žecheba' law bennen' zka'ne' neda'
ka'ze, znnia':

“Žxen laža'a xtižo'o, Xana' Dios.”

43 Ben ga sóateza' wchalja' diža' da' li
chio',

dan' žxen laža'a da' zchi'a lažo'o.

44 Gónteza' kan zнна da' wnnakzo' Le'.
To chi'ize góntezan'.

45 Lakza' neda' dan' ži'a wnné yoe
gónteza' da' wnnakzo' Le'.

46 Wchaljkza' diža' chio' lawgak
benne' wnná bia' ka',
na' batkle yedoe'ela'.

47 Yebéle'ekzla' gona' da' wnnakzo'
Le',
dan' nží'ile'elan'.

48 Žechebe laža'a gona' da' bchi'lo'
neto',
dan' nží'ila', na' wláb laža'a ka zнна
xtižo'o.

Zoakze xtiža' Dios

49 Bejsá' láže' da' wchebe lažo'o chia'
neda',

wen žin chio', dan' žxen laža'an.

50 Katen' wzáka'li'a, wzóa to da' beyón
zenen neda',

dan' ben choch xtižo'o yichj lážda'wa'.

51 Benne' ka' zka'n zen kwíngake'
znnégake' chia',

san batkle wsana' da' wnnakzo' Le'.

52 Chejsá' laža'a ka nak da' bchi'a
lažo'o ža ni'te,

dan' žeyón zenen neda', Xana' Dios.

53 Zža'a neda', na' že' zedla' ni'a chegak
benne' ka' žóngake' da' zinnj,

benne' ka' zzóagake' chela'ale da' wn-
nakzo' Le'.

54 Xtižo'o naken to da' žola'
kate' ne zoa' to yežlyó da' žen' zi'to' ga
zoa laža'.

55 Žel chejsá' laža'a La la'y chio', Xana'
Dios,

na' gónteza' ka zнна da' wnnakzo' Le'.

56 Gaken yela' ba nez zen chia'

dan' gónteza' da' bchi'lo' Le' neto'.

Zdan láže'žo xtiža' Xanžo

57 Da' zdan laža'a nakkzo' Le', Xana'
Dios.

Wnnakza' gónteza' ka zнна xtižo'o.

58 Dot laža'a znnabla' Le' yido' gákleno'
neda'.

Beyache' láže'l neda' kan wnnakzo'
gono'.

59 Bwia' binlo ka zej nak da' ka' bena',
na' da' yoble žona' ka žsedle diža' chio'
neto'.

60 Ben byena', na' bi wžel-la'
gónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.

61 Do yelj chegak benne' wen da' zinnj
ka' nžejen neda',
san bi na' gal laža'a ka zнна da' bchi'lo'
neto'.

62 Žel žeyasa' na' zka'n zena' Le'
dan' chawe' nak da' zchi'a lažo'o.

63 Naka' toze len yógo'te benne' ka'
zžébegake' Le',

benne' ka' žóntezgake' ka nak da' wn-
nakzo' Le'.

64 Xana' Dios, nža' yežlyó yela' žeyache'
laže' chio'.

Bsedle neda' gona' ka zнна xtižo'o.

Da' zaka' da' wnnakze Dios

65 Žon chawo'o neda', wen žin chio'.

Xana' Dios, žonon' ka znnakze xtižo'o.

66 Bsedle neda' da' nak chawe' nich
chejni' ilan',

dan' žejli'a da' wnnakzo' Le'.

67 Néžwte ka bzexjo' neda' wdía'
chela'ale,

san na'a žónteza' ka zнна xtižo'o.

68 Nako' chawe', na' zнно' gon
chawo'o neto'.

Bsedle neda' nich gona' ka zнна
xtižo'o.

69 Benne' ka' zka'n zen kwíngake'
wnnégake' chia' da' wen laže',
san dot laža'a gónteza' da' bchi'lo'
neto'.

70 Bi yo'o yela' žejní'il lo lázdo'gak
benne' ka'
san neda' žaz laža'a gona' da' wn-
nakzo' Le'.

71 Chawe' nak bzexjo' neda',
nich wsedla' gona' ka zнна xtižo'o.

72 Nákle'eže chawe' da' bchi'lo' neda',
ka zante mil mežw oro, na' plat.

Nak chawe' da' wnnakze Dios

73 Len na'kzo' beno' neda' káteze
naka'.

Bzejní'il neda' nich wsedla' gona' da'
wnnakzo' Le'.

74 Benne' ka' zžébegake' Le' lé'egekle'
neda',
na' yebégekle' dan' žxen laža'a gak kan
zнна xtižo'o.

75 Xana' Dios, nnezla' nak chawe' kan
zchi'a lažo'o,
na' lo yela' li laže' chio' bsaka' zi'o
neda'.

76 Na'a lo yela' žeyache' laže' chio'
beyón zen neda'
káteze nak da' bchebe lažo'o gono'
chia' neda', wen žin chio'.

77 Beyache' laže'l neda' nich soa'
nbana'

dan' žaz laža'a gona' da' wnnakzo' Le'.

78 Ben ga yedoé'egekle benne' ka' zka'n
zen kwíngake',

dan' znnégake' chia', na' bi be bena'
chégake',

san neda' wláb laža'a ka nak da'
bchi'lo' Le' neto'.

79 Ben ga la'gak benne' ka' zžébegake'
Le', nich yéngেকে' chia',
na' wsédgekle' da' žsedle diža' chio'
neto'.

80 Ben ga gona' dot laža'a ka zнна
xtižo'o,
nich batkle yedoe'ela'.

Gon Dios kan zнна xtiže'e

81 Že' zedle be' da' nakkza' dan' zbeza'
ža yido' yesló' neda'.

Žxen laža'a gaken kan zнна xtižo'o.

82 Že' bxin yej lawa' dan' žénela' yenla'
da' nno',

na' znnia': ¿Batxkze yeyón zeno' neda'?

83 Zbiža' ka to že'e yid dan' nalan' law
yi',

san bi na' gal laža'a gona' ka zнна
xtižo'o.

84 ¿Balx ža soa' nbana' neda', wen žin
chio'?

¿Batxkze gono' zi' benne' ka' zbia
láže'gake' neda'?

85 Benne' ka' zka'n zen kwíngake'
bché'ngake' to yežw gan
chejbixa' neda'.

Batkle žóngake' ka zнна dan' wn-
nakzo' Le'.

86 Yógo'te da' bchi'lo' Le' neto' naken
dot da' li.

Goklen neda' dan' zbia láže'gake'
neda', na' bi be bena' chégake'.

87 Yeláte'ze bétgake' neda',
san bi na' wsana' gona' da' wnnakzo'
Le'.

88 Lo yela' žeyache' laže' chio' ben
choch yichj lázda'wa',
nich gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

Žejle'žo xtiža' Xanžo

89 Xana' Dios, to chi'ize zoa xtižo'o
ya'abá na'le.

90 Yela' li laže' chio' žinen chegak
yógo'te kwe' benách ka'.

Le' bzoa chochkzo' yežlyó, na'
zoakzen.

91 Ni'a che da' wnnakzo' zej nnita'
yógo'te da' zej de,
na' yógo'ten žóngaken žin chio'.

92 Chela' bi wyáz laža'a da' wnnakzo'
Le'
baché wnítla' ni'a che da' wzáka'li'a.
93 Batkle gal laža'a da' bchi'lo' neto',
dan' ni'a chen ba ben chocho' neda'.
94 Beslá neda' dan' naka' neda' chio'
Le'
na' žon byena' gona' kan zнна xtižo'o.
95 Benne' wen da' zinnj ka' bwíagake'
neda' nich gak wžía yí'gake'
neda',
san neda' zlab laža'a da' žsedle diža'
chio' neto'.
96 Ba ble'ekzla' zde chegak yógo'te da'
zej de yežlyó,
san da' ka' wnnakzo' Le' batkle te
chégaken.

Nži'ilžo xtiža' Xanžo

97 Dios, nži'ile'ela' da' žsedlo' neto'.
Dot ža zlab laža'a ka znnan.
98 Ni'a che da' bchi'lo' neto', beno'
ga žejní'izela' ka benne' ka'
žžá'agake' neda'
dan' zóalenteze da' wnnakzo' neda'.
99 Žejní'izela' ka benne' ka' žsédgekle'
neda'
dan' zlab laža'a da' žsedle diža' chio'
neda'.
100 Ba žejní'izela' ka benne' gole ka'
dan' žónteza' ka zнна da' bchi'lo' Le'
neto'.
101 Ben byena' bi be gona' da' bi nak
chawe',
nich gónteza' ka zнна xtižo'o.
102 Bi bsana' žona' kan bchi'a lažo'o
dan' bsedlo' Le' neda'.
103 Xtižo'o naken ka to da' zixle'e lo
žoa'a.
Nakžen zix ka nak da' zix che bez lo
žoa'a.
104 Ni'a che da' wnnakzo' Le' naka'
benne' sina'.
Che len bi zle'ela' chawe' yógo'te da'
wen laže'.

Xtiža' Dios žsa'ní' žo'o

105 Ka to yi' nak xtižo'o gan zda',
dan' žsa'nín' nez da' žžá'lena'.
106 Bzetja' La la'y chio', Dios, na'
bchebe laža'a
gónteza' ka bchi'a lažo'o da' naken
chawe'.
107 Xana' Dios, zzáka'li'a.
Ben choch neda' káteze bchebe lažo'o
gono'.

108 Xana' Dios, žáta'yoela' Le' si'o da'
žoe lawa' Le'.
Bsedle neda' gona' ka bchi'a lažo'o.
109 Že' zédtezla' dan' zoa' gata',
na' bi na' gal laža'a gona' da' wnnakzo'
Le'.
110 Benne' wen da' zinnj ka' bzáljgake'
do yelj nich senen neda',
san neda' bi bsana' žona' da' bchi'lo'
Le' neto'.
111 Ba wžía' da' žsedle xtižo'o neda'
nich gaken da' gápekza' to
chi'ize,
dan' nak xtižo'o da' zdan láže'li'a.
112 Zoakze lážda'wa' gónteza' ka zнна
xtižo'o
na' zejte ža gata'.

Zga'nžo chawe' ni'a che xtiža' Xanžo

113 Bi zle'ela' chawe' benne' ka'
žlóé'ezele kwíngake' chawe',
san nži'ila' da' wnnakzo' Le'.
114 Nako' Le' ka to yo'o gan zga'na'
chawe', na' ka to da' žape chi'in
neda',
dan' žxen laža'a gaken ka zнна xtižo'o.
115 Le kwas gan zoa', le'e, benne' wen
da' zinnj ka',
dan' gónteza' ka bchi'le Dios chia'
neto'.
116 Ben choch neda' káteze zнна
xtižo'o, na' soa' nbana',
na' bi yedoe'ela' ni'a che dan' žxen
laža'a.
117 Ben choch neda', na' la', na' chaz
láže'teza' xtižo'o.
118 Blej bchochj yógo'te benne' ka' bi
žóngake' kan zнна xtižo'o
dan' nak yela' žejní'il chégake' da' wen
laže'.
119 Yógo'te benne' wen da' zinnj ka' zej
nake' ka bebe lo yežlyó nga.
Che len nži'ila' da' žsedle diža' chio'
neto'.
120 Žzize beła' žen chia' dan' zžeba' Le',
san žapa' ba la'ne da' zchi'a lažo'o, da'
naken chawe'.

Žala' gonžo ka zнна xtiža' Xanžo

121 Žona' ka nak da' bchi'a lažo'o, da'
naken chawe'.
Bi wdío' neda' lo na'gak benne' ka'
žsaka' zí'gake' neda'.
122 Bchebe lažo'o chia' gon chawo'o
neda'.

Bi go'o latje benne' ka' zka'n zen
kwíngake' wsaka' zí'gake' neda'.

123 Gok yej lawa' dan' zbeza' yido'
yesló' neda',
na' wchi'a lažo'o neto' kan z_nna
xtižo'o.

124 Lo yela' žeyache' laže' chio' ben
chawe' neda',
wen žin chio', na' bsedle neda' gona'
ka z_nna xtižo'o.

125 Bzejní'il neda', wen žin chio',
nich gónbi'a da' žsedle diža' chio' neto'.

126 Xana' Dios, ba bžin ža bi da' gono',
dan' bzóagake' chela'ale da' wnnakzo'
Le'.

127 Che len neda' nží'izela' da' bchi'lo'
neto',
ka ya oro, na' ka da' záka'že ka ya
oron'.

128 Che len žekla' záka'že da' wnnó' ka
yógo'te da' de,
na' bi zle'ela' chawe' yógo'te da' zej
naken da' wen laže'.

*Žak láže'žo gonžo kan z_nna xtiža'
Dios*

129 Žebanlto' ka žsedle diža' chio' neto'.
Che len dot laža'a žónteza' ka z_nnan.

130 Kate' no benne' bi gak chejni'ile'
xtižo'o, xtižo'o na'kze žsa'nín'
le'.

Zzejni'ilen benne' gaxjw laže' ka'.

131 Wsalja' žoa'a, na' kwez laža'a
dan' žak laža'a gónbi'a da' wnnakzo'
Le'.

132 Bwia neda', na' beyache' laže'l
neda',
kan žóntezo' chegak benne' ka' zej
nži'ile' Le'.

133 Ben ga gónteza' ka z_nna xtižo'o,
na' bi go'o latje da' zinnj nna bian'
neda'.

134 Beslá neda' lo na'gak benne' yichj
ža'a ka',
na' gónteza' ka nak da' bchi'lo' neto'.

135 Ben chawe' neda', wen žin chio',
na' bsedle neda' gona' ka z_nna xtižo'o.

136 Nis wžeža' goken ka to yegw nis
dan' bi žongak benne' ka' da' wn-
nakzo' Le'.

Li laže' nak da' znnakze Xanžo

137 Xana' Dios, chawe' nako' Le',
na' li laže' nak ka zchi'a lažo'o neto'.

138 Da' žsedle diža' chio' neto', dan'
bdion' lo na'to',
naken da' li, na' li laže'.

139 Žedó laža'a dan' žé'li'a wnné yoe
dan' goj láže'gak benne' ka' bi
zlé'egekle' neda' chawe' ka z_nna
xtižo'o.

140 Dot da' li nak xtižo'o,
na' neda', wen žin chio', nži'ilan'.

141 Naka' gaxjw laže', na' zzóagake'
neda' chela'ale,
san bi na' gal laža'a da' wnnakzo' Le'.

142 To chi'ize zoa da' zchi'a lažo'o,
na' da' li nak da' bchi'lo' neto'.

143 Da' zzáka'li'a, na' da' zede zej
noxen neda',
san žaz laža'a da' wnnakzo' Le'.

144 To chi'ize nak li laže' da' žsedle diža'
chio' neto'.
Bzejní'il neda', na' soa' nbana'.

Žala' wláb láže'žo da' wnnakze Dios

145 Dot laža'a žliža' Le', Xana' Dios.
Ben chawe' neda', na' gónteza' ka z_nna
xtižo'o.

146 Žliža' Le'. Goklen neda',
na' gónteza' ka žsedle diža' chio' neto'.

147 Žasa' néžwte ka ža'ní', na' žliža' Le'.
Žxen laža'a gak kan z_nna xtižo'o.

148 Kate' ba goje, zbeja' yele yej lawa',
nich wláb laža'a ka nak da' wnnakzo'
Le'.

149 Lo yela' žeyache' laže' chio' benle
chi'a.

Xana' Dios, ka nak da' bchi'a lažo'o
ben choch neda'.

150 Benne' ka' zbia láže'gake' neda' zej
nnita' góngake' chia' da' zinnj.

Bsángake' da' ka' bchi'lo' neto'.

151 Xana' Dios, zo' Le' gawze gan zoa'.
Yógo'te da' wnnakzo' naken dot da' li.

152 Ža ni'te ba nónbi'a da' žsedle diža'
chio' neto',
dan' bzo' cheto' to chi'ize.

Da' wnnakze Dios žon chochen žo'o

153 Bwia binlo ka zzáka'li'a, na' beslá
neda',

dan' bi na' gal laža'a da' wnnakzo' Le'.

154 Bechebe lo wlaza' neda', na'
beya'w neda'.

Ben choch neda' len xtižo'o.

155 Zedle'e gak lagak benne' ka' žebéj
yíchjgake' Le',

dan' bi zbé'gake' wnné yoe góngake' ka
z̄nna x̄tižo'o.

156 X̄ana' Dios, žeyache' l̄áže'le'elo'
benách chio' ka'.

Ben choch neda' ka z̄nnakze x̄tižo'o
gono'.

157 Zanle'e zej nak benne' ka' zbia
l̄áže'gake' neda', na' benne' ka'
bi z̄lé'egekle' neda' chawe',

san bi na' wsana' žona' ka žsedle diža'
chio' neto'.

158 Bi z̄le'ela' chawe' benne' ka' žeběj
yíchjgake' Le',

benne' ka' bi žóngake' ka z̄nna x̄tižo'o.

159 Bwia nga, X̄ana' Dios, ka nži'ila' da'
bchi'lo' neto'.

L̄o yela' žeyache' l̄áže' chio', ben choch
neda'.

160 Dot da' li nak x̄tižo'o,
na' to chi'ize zoa da' z̄chi'a l̄ažo'o Le'.

Žala' wzóa kwinžo lo na' x̄tiža' Dios

161 Benne' wnná bia' ka' z̄bia l̄áže'gake'
neda', na' bi be bena' chégake',
san dot l̄aža'a žapa' x̄tižo'o ba la'ne.

162 Žebéle'ežela' lo da' z̄nna x̄tižo'o
ka žebele bennen' žežel-le' to yela'
wnni'a zente.

163 Bi z̄le'ela' chawe', na' bi z̄zi'a da'
wen l̄áže',

san nži'ila' da' bsdlo' neto'.

164 Tža tža žoe lawa' Le'

dan' nak chawe' ka z̄chi'a l̄ažo'o neto'.

165 Zga'n cháwe'gac benne' ka' zej
nži'ile' da' žsedlo',

na' bi be de da' gonenga chejchégwgake'.

166 X̄ana' Dios, zbeza' Le' yido' yesló'
neda',

na' žónteza' ka nak da' wnnakzo' Le'.

167 Dot l̄aža'a žónteza' da' žsedle diža'
chio' neto',

na' nži'ile'ela' da' z̄nnan.

168 Žónteza' ka z̄nna da' bchi'lo' neto',
na' ka žsedle diža' chio' neto',

na' z̄lé'ekzlo' yógo'te da' žona'.

Žebélenlžo x̄tiža' Dios

169 X̄ana' Dios, benle da' žliža' Le'.

Bzejní'il neda' ka z̄nna x̄tižo'o gono'.

170 Benle da' z̄nnaba' lawo' Le'.

Beslá neda' ka bchebe l̄ažo'o gono'.

171 We l̄awteza' Le', X̄ana' Dios,

dan' bsdlo' neda' gona' ka z̄nna
x̄tižo'o.

172 Wcháljteza' ka nak x̄tižo'o

dan' chawe' nak da' bchi'lo' neto'.

173 Wzóateze gákleno' neda'

dan' žon byena' gona' ka z̄nna da' wn-
nakzo' Le'.

174 Žak l̄aža'a yesló' neda', X̄ana' Dios.

Žaz l̄aža'a da' bsdlo' neto'.

175 Ben ga soa' nbana', na' wká'n z̄ena'
Le',

na' da' z̄chi'a l̄ažo'o gáklenen neda'.

176 Zdía' chela'ale kan z̄da to z̄ila'
nnitlba'.

Beyílj neda', wen žin chio', dan' bi na'
gal l̄aža'a da' ka' bchi'lo' neto'.

120

1 Kate' wžé' zedla' bliža' X̄anžo Dios,
na' Le' góklene' neda'.

2 X̄ana' Dios, beslá neda' lo na'gak
benne' wen l̄áže' ka'
na' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' li
l̄áže'.

3 ĆBiz gonn Dios le'e, benne' wen l̄áže'
ka'?

ĆBiz yela' ba nez gaken chele kate'
wdíe' le'e lo da' wžía yin'
benách ka'?

4 Wsaka' zi'gak yag ntóche'do' chie' ka'
le'e,
na' yag ka' zoa yi' l̄áwe'lgaken.

5 Da' nyáche'le'e žaken chia' neda'.

Zoakza' ladjw benne' Mesek ka', na'
zoa' to yo'o l̄áže' chegak benne'
Sedar ka'.

6 Schale'e ba wzóa' ladjw benne' ki,
benne' ka' z̄zóagake' chela'ale yela'
zga'n chawe'.

7 Neda' žak l̄aža'a gata' yela' zga'n
chawe',

san kate' zchalja' chen, zdíl-lengak
benne' ka' neda'.

121

1 Z̄chis lawa', na' zwia' da' žak lawgak
ya'a sibe ka'.

ĆGaz za' da' gáklenen neda'?

2 Da' gáklenen neda' za' lo na' X̄anžo
Dios,

Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó.

3 Bi go'e latje chejchego'o,
na' bi tas Bennen' žape chi'ikze' le'.

4 Bwia nga, batkle z̄nnan tas Bennen'.

Batkle tas Bennen' žape chi'ikze'
benne' Israel ka'.
⁵ Xanžo Dios žape chi'e le'.
 Xanžo Dios zoe' kwito' li ža gan gake'
zoł chio'.
⁶ Bi wzéy wbiž le' te ža, na' bi be gon
byo' chio' žel.
⁷ Xanžo Dios gape chi'ikze' le' nich bi
be da' zia gaken chio'.
 Gape chi'ikze' yela' nban chio'.
⁸ Xanžo Dios gape chi'ikze' le' kate'
žežojo',
 na' kate' žeyó'o, na'a ža, na' to chi'ize.

122

¹ Bebélenla' tzen benne' ka' góžgake'
neda':
 "Le cho'o lo yodo' che Xanžo Dios."
² Na'a zoažo nga.
 Zežo lo'ole ze'e da' nychjlen yež
Jerusalén.
³ Jerusalén naken to yež da' bégake',
na' naken xtanle'e, na' že'le'en
chawe'.
⁴ Lo yežen' za'gak yógo'te kwe' benne'
ka', benne' zej nake' che Xanžo
Dios.
 We lágake' La la'y che Xanžo Dios,
kan wnnakze' Le' gongak benne' Is-
rael ka'.
⁵ Zdobgak benne' ka' lo yežen' nich
wchi'a láže'gake' benách Israel
ka'
benne' ka' zej nbabe' za'só Dabí, ben-
nen' wnná bi'e.
⁶ Le nnable Dios wka'ne' chawe'
benne' Jerusalén ka'.
 Le' gon chawe'e benne' ka' zej nži'ile'
yežen'.
⁷ Znnablto'-ne' gone' ga soa yela'
zga'n chawe' lo'ole ze'e dan'
nychjlen yež Jerusalén.
 Gon chawe'e benne' ka' zej yoe'e yo'o
zen ka' chen.
⁸ Na'a, dan' nži'ila' bi' ljéža'do' ka', na'
lježa' ka', znnia':
 "Gata' yela' zga'n chawe' chele lo yež
Jerusalén."
⁹ Dan' nži'ila' yodo' che Xanžo Dios žon
byena' gak chawe' chen.

123

¹ Chis lawa', na' wia' gan zo', Xana'
Dios,
 gan zo' Le' ya'abá na'le.
² Ka žon to bi' byo wen žin zwiabe' bi
da' nna xanbe',
 na' ka žon to no'le wen žin zwiabe' bi
da' nna no'le xanbe',
 ki zwiážo bi da' nna Xanžo Dios na'
zejte yeyache' láže'le' žo'o.
³ Beyache' láže'l neto', Xanto' Dios.
 Beyache' láže'l neto' dan' žedó láže'to'
dan' zbia láže'gak benne' ka' neto'.
⁴ Žedó láže'to' dan' žon dítgekle benne'
wnni'a ka' neto'.
 Benne' ka' zka'n zen kwíngake' zbia
láže'gake' neto'.

124

¹ "Chela' bi goklen Xanžo Dios žo'o",
žala' nnagak benne' Israel ka' na'a.
² "Chela' bi goklen Xanžo Dios žo'o
kate' bdíl-lengak benne' ka' žo'o,
³ na' bžia yí'gake' žo'o to chi'ize
lo yela' zža'a zen chégake',
⁴ na' gok chežo ka' žak che to benne'
zkache' nido' le', na' žoten le'."
⁵ Chela' gok ki chežo, na' la' betten
žo'o.
⁶ Žala' ye'žo Xanžo Dios "žóxkeno",
dan' bi bi'e latje benne' ka' wžia
yí'gake' žo'o.
⁷ Belažo kan želá to byinne lo yixjw
che to benne' wezén byinne
ka'.
 Beká'a Xanžon' yela' wnná bia'
chegak benne' ka', na' belažo.
⁸ Nak Xanžo Dios Bennen' benkze'
ya'abá, na' yežlyó.
 Lekze' žáklene' žo'o.

125

¹ Benne' ka' žxen láže'gake' Xanžo Dios
zej nake' ka' Ya'a Sión.
 Bi gak no benne' wtén', san to chi'ize
zoa chochen.
² Kan zej že' ya'a ka' da' nyéchjgeklen
yež Jerusalén,
 ki žon Xanžo Dios, žape chi'ikze'
benne' chie' ka', na'a ža, na' to
chi'ize.

³ Kege to chi'ize nna bia'gak benne' wen da' zinnj ka' lo yežlyó chegak benne' chawe' ka', nich bi gakgak benne' chawe' ka' toze len benne' wen da' zinnj ka', na' bi góngake' da' zinnj.

⁴ Xana' Dios, ben chawe' benne' chawe' ka', na' benne' ka' zej nake' li laže'.

⁵ San benne' ka' žeběj yíchjgake' Dios nich góngake' da' zinnj, Xanžo Dios wkwase' benne' ka' tzen len benne' wen da' zinnj ka'.

Znnabla' Dios gata' yela' zga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

126

¹ Kate' Xanžo Dios beslé' žo'o lo na'gak benne' zi'to' ka', na' begoé'e žo'o lo yež Sión, gókežo zoažo bichgale.

² Naž bzížežo, na' be lawžo Xanžo Dios. Naž wnnagak benne' zi'to' ka': "Da' zente ben Dios, Xangak benne' ka', chégake'."

³ Da' likze, zenle'e nak da' ben Xanžo Dios chežo žo'o. Žak chežo yela' ba nez zen.

⁴ Beslá Xanžon' žo'o lo na'gak benne' zi'to' ka'. Naž bežinžo lo yežlyó chežo, kan žežín nis wba'w lo yegw biž ka'.

⁵ Benne' ka' zbéžegake' kate' žázgake', lo yela' žebele chégake' yeží'gake' linne.

⁶ Bennen' zbeže' kate' zeje' zjeze' binne cháwe'do' ka', lo yela' žebele yežine' zedjnoé'e linne chien'.

127

¹ Cha' bi zoalen Xanžo Dios benne' ka' žóngake' to yo'o dáche'ze gak žin da' góngake'.

Cha' bi žape chí'ikze Xanžo Dios to yež, dáche'ze gak da' gongak benne' ka' žape chí'igaken'.

² Dáche'ze nak žasle zildo', na' žonle žin kate' ne zla' wbíž na' zejte ženen,

na' lo da' zzáka'le žezi'le da' gawle.

Žonn Dios da' gawgak benne' ka' nži'ile' xak ztásgake'.

³ Bwia nga, benn Xanžon' chežo zi'nžo ka'.

Zej nakbe' to yela' wnni'a zente.

⁴ Ži'nžo ka', bi' žáljgakbe' kate' ne žonžo yiz kwide' chežo

zej nakbe' ka' yag ntóche'do' ka' da' noxw to benne' žeje' lo wdile.

⁵ Ba nez zen naken che bennen' noxwe' zante yag ntóche'do' ki.

Batkle yedoe'ele' lawgak benne' ka' zdíl-lengake' le'

kate' yechebe' chekze' law bennen' zchi'a laže'e le'.

128

¹ Ba nez zen naken chegak yógo'te benne' ka' žápegake' Xanžo Dios ba' la'ne,

benne' ka' žóntezgake' kan znnakze Dios.

² Kate' žawo' da' žezi'o che žin da' beno', gak chio' yela' ba nez zen, na' gak chawe' chio'.

³ Gak zo'lo' ka' to lba uba da' zbian da' zix kwit ližo', na' zi'no' ka' gágakbe' ka' yag olibo ka' zej zen žoa'a gan žawo'.

⁴ Ki gon chawe' Xanžon' bennen' žape' Le' ba la'ne.

⁵ Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Ya'a Sión, gon chawe'e le', nich le'elo' gak chawe' che yež Jerusalén yógo'te ža so' nbano',

⁶ na' nich le'elo' za'só' ka'. Znnabla' Dios gone' ga gata' yela' zga'n chawe' chegak benne' Israel ka'.

129

¹ "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo", wak nnagak benne' Israel ka'.

² "Ben zí'gake' žo'o katen' wzoažo yiz kwide' chežo, san bi bžia yí'gake' žo'o.

³ Béngake' we' xkóže'žo katen' bdínngake' žo'o yid, na' gokgak xkóže'žo ka' yežlyó da' zde ya."

⁴ Chawe' nak Xanžo Dios.
Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka'
bsaka' zǐ'gake' žo'o.

⁵ Xana' Dios, ben ga chejchégwgak, na'
wzonnjgak
yógo'te benne' ka' zdíl-lengake'
benne' Sión ka'.

⁶ Ben ga gákgake' ka' yíxe'do' ka'
žíagaken yichjo'o,

da' ka' zbǐžgaken kate' ne zej nže'nen,

⁷ na' bi soa no benne' yeké'en, na'
bi gak no benne' gonen' to
chejxonnj.

⁸ Bi nnagak benne' ka' zdégake' gan zej
žian:

“Znnablto' Xanto' Dios gon chawe'e
le'e.

Lo La la'y che Xanto' Dios znnablto'
gak chawe' chele.”

130

¹ Ga že' zedla' ni žliža' Le', Xana' Dios.

² Xana' Dios, benle chia'.

Bze nag da' znnabla' Le'.

³ Xana' Dios, cha' zwio' binlo dola' da'
nbága'to',

¿nozke benne' ga'ne' chawe' lawo'
Le'?

⁴ San Le' ženít lawo'o cheto',
nich gapto' Le' ba la'ne.

⁵ Dot laža'a žxen laža'a Xanžo Dios,
na' žxen laža'a xtiže'e.

⁶ Zbez láže'ža' Xanžo Dios, ka' žongak
benne' ka' žape chí'igake' to yež,
zbez láže'gake' cha'ní',

na' ka' žongak benne' wape chi'i ka'
zbez láže'gake' cha'ní'.

⁷ Benne' Israel ka' žala' wxén láže'gake'
Xanžo Dios

dan' žeyache' laže'l Xanžon' benne'
chie' ka'.

Žape chi'e benne' ka' lo da' žongak
benne' ka' bi zlé'egekle' légake'
chawe'.

⁸ Le' yeya'we' benne' Israel ka' lo na'
yógo'te dola' da' zej nbage'e.

131

¹ Xana' Dios, ba bsana' yela' zka'n zen
kwin chia', na' ba bkwasa' yela'
žon zen kwin chia'.

Bi žilja' da' zej nak zen, da' ka' bi nak
chia' wlapa' na'a,

² san neda' bi be wnnía', na' wzoaza'
žize,

kan žon to bi' že'n za' góže'be', na'
ztašbe' lo na' xna'be'.

Nak be' nakkza' ka' to bi' že'n za'
góže'be'.

³ Le wxén laže' Xanžo Dios, le'e,
benne' Israel ka',
na'a ža, na' to chi'ize.

132

¹ Xana' Dios, bejsá' laže' kan gok che
Dabí, na' kan wzáka'li'e,

² na' kan nak da' bchebe laže'e gone'
chio',

dan' bchebe laže'e lawo' Le', Dios
wale che Jakob.

³ Wnné': “Batkle choa'a liža',
na' batkle gata'a lo da' žáte'la',

⁴ na' batkle wsejwa' yej lawa',
na' batkle tasa',

⁵ na' zejte ba bena' to latje gan ga'n
Xana' Dios,
gan soakze Dios wale che Jakob.”

⁶ Benlto' kak la'y gan yo'o diža' da'
bénleno' xa gole wdé cheto' ka'
wzóa lo yežlyó Efrata,
na' bežél-lton' lo yežlyó che bennen'
le' Jaar.

⁷ Wnnato': “Le cho'o gan zoa Dios
chežo,

na' wzóa zibžo lawe' Le'.”

⁸ Wzó ža', Xanto' Dios,
len kak la'y che yela' wak chio',
na' da law ya'a gan soakzo' Le'.

⁹ Ben ga gongak bxoz chio' ka' da'
naken chawe',

na' kwéžeya'a yógo'te benách chio' ka'
lo yela' žebele chégake'.

¹⁰ Dan' nži'ilo' Dabí, wen žin chio',
bi wzó' cheła'ale benne' wnná bian'
wžio' Le'.

¹¹ Da' likze bzetj kwin Xanžo Dios,
na' bchebe laže'e bi da' gone' che
Dabí,

na' bi wnite' dan' wnné' gone'.

Wnné': “Gona' ga nna bia'gak za'só'
ka' gan znná bia'kzo' le'.

12 Cha' góntezagak zi'no' ka' ka nak
xtiža'a dan' bēnlena' le',
na' ka nak xtiža'a dan' wsedla' le',
na' zi'no' ka' nna biá'tezegake' gan z̄nna
bi'o le'."

13 Dan' wžé Xanžo Dios yež Sión gok
laže'e soa ližke' ga na',

14 na' wnné': "Gákteze latje nga gan
soakza' neda'.

Sóateza' nga dan' ki žaz laža'a gona'.

15 Gona' gáta'le'e linne chegak benne'
ka'.

Gona' ga yéljgekle benne' yache' ka'
yet.

16 Gona' ga gongak b̄xoz chia' ka' da'
naken chawe'.

Kwéžeya'a yógo'te benách chia' ka' lo
yela' žebele.

17 Lo latjen' gona' ga yeyák yela' wnná
bia' che Dabí.

Gona' ga soagak n̄bangak za'só benne'
wnná bian' ga na', bennen'
wžía' neda'.

18 Gona' ga chíxgekle benne' ka' bi
zlé'egekle' légake' chawe',

san gona' ga diá'teze yela' wnná bia'
che Dabín'."

133

1 Le wia nga, x̄tanle'e nak, na'
cháwe'le'e nak,
kate' zej ndobe benne' ka' che Dios,
zej nake' toze.

2 Naken ka to set da' zzoagak b̄xoz
ka' yíchjgake', da' zdinnen žoa'a
láv̄gake',

kan wdinnen lo loze Aarón,
na' wdinnen gan bžinen ni'i ze'.

3 Zdinnen kan zdinne xle'l law Ya'a
Hermón, na' law Ya'a Sión.

Xanžo Dios gon chawe'e benne' ka'
nníta'gake' ga na',

na' gonne' chegak benne' ka' yela'
nban da' zejlí kanne.

134

1 Le wia nga, le wká'n zen Xanžo Dios,
le'e, benne' wen žin ka' che
Xanžon',

zoale lo yodo' che Xanžon' žel.

2 Le wchís na'le law latje la'y,
na' le wká'n zen Xanžo Dios.

3 Znnabla' Xanžon', Bennen' zoe' Sión,
gon chawe'e le'e.

Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó.

135

1 Le wká'n zen La la'y che Xanžo Dios!
Le wká'n zene' Le', le'e, wen žin ka'
che Xanžon',

2 le'e zoale lo yodo' che Xanžo Dios, lo
li'a yodon' gan zoakze Dios!

3 Le wká'n zen Xanžon' dan' nake'
chawe'!

Le gol da' wká'n zenle La la'y chie',
dan' nake' ži'i laže'!

4 Xanžo Dios wžie' za'só Jakob ka'.
Wžie' za'só Israel ka' nich gágake'
benne' chie' ka'.

5 Nnézkzelžo zente nak Xanžo Dios.
Nakže' zen ka yógo'te dios chegak
benne' zi'to' ka'.

6 Žon Xanžon' yógo'te da' žénele' gone'
zan ya'abá,

na' lo yežlyó, na' lo nido',

na' lo da' zoan gže' zan nison'.

7 Žone' ga že' bejw do zente yežlyó.

Žone' ga žasgak yes wzio' kate' žak
yejw.

Žone' ga žak be' gáte'teze.

8 Le' betkze' bi' byo nežw ka' chegak
benne' Egipto ka'.

Gotgak bi' byo nežw ka' chegak
benne' ka',

na' bia néžwdo' ka' chegak bia yix̄e'
chégake' ka'.

9 Bene' yela' wak ka' che ya'abá, na'
da' zente ka' kate' bchinnje'
yežlyó Egipton',

da' ka' ben Dios che benne' Faraón,
na' chegak yógo'te benne' wen žin ka'
che Faraón na'.

10 Bžia yi'e benne' ka' chegak zante
yež ka',

na' bete' benne' wnná bia' ka', benne'
zenle'e ka'.

11 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e
benne' amorreo ka',

na' Og, bennen' wnná bi'e benne'
Basán ka',

na' yógo'te benne' wnná bia'gake'
benne' Kanaán ka'.

12 Beké'e yežlyó nga lo na'gak benne'
wnná bia' ka'.

Bnejjwen' chegak benne' chie' ka',
benne' Israel ka'.

13 Xanto' Dios, to chi'ize zoa La la'y
chio'.
Chejsá' láže'tezgak benách ka' Le'.

14 Xanžo Dios zchi'a láže'e benne' chie'
ka'.

Žeyache' láže'le' žo'o, wen žin chie' ka'.

15 Lo'a ka' chegak benne' zi'to' ka' zej
naken ya oro, na' ya plat.

Zej naken da' ka' bengak benne' ka'.

16 Zej de žoá'agaken san bi znnégaken.

Zej de yej lágwaken san bi zlé'egeklen.

17 Zej de nággaken san bi žéngelen,
na' bi zóagaken nbángaken.

18 Benne' ka' žóngake' lo'a ka' zej nake'
kan nákgaken.

Lezka' zej nak benne' ka' žxen
láže'gake' légaken.

19 Le'e, benne' za'só Israel, ¡le wká'n
zen Xanžo Dios!

Le'e, benne' za'só Aarón, ¡le wká'n zen
Xanžo Dios!

20 Le'e, benne' za'só Lebí, ¡le wká'n zen
Xanžo Dios!

Le'e, nol-le zžébele Xanžo Dios, ¡le
wká'n zen Xanžo Dios!

21 Le'e zoale yež Sión, ¡le we law Xanžo
Dios,

Bennen' zoakze' yež Jerusalén!

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

136

1 ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, Benne'
chawen'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

2 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen'
nákle'eže' zen ka' zej nak dios
chegak benne' zi'to' ka'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

3 ¡Le wká'n zen Xanžon', dan' nákle'eže'
zen ka' zej nak xangak benne'
zi'to' ka'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

4 ¡Le wká'n zen toze' Le' dan' žone' yela'
wak zen ka'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

5 ¡Le wká'n zen Le', dan' benkze'
ya'abá len yela' žejní'il chie'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

6 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bzoe'
yežlyó lawle nido'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

7 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bene'
wbíž, na' byo'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

8 Bene' Le' wbíž nich wsa'nín' te ža.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

9 Bene' byo', na' belj ka' nich
wsa'ní'gaken žel.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

10 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete'
bi' byo nežw ka' chegak benne'
Egipto ka'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

11 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bebeje'
benne' Israel ka' lo yežlyó Egip-
ton'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

12 Bchi'e légake' len yela' wak zen chie'.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

13 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' ben
chople' Nisdo' Xna!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

14 Bene' ga bdegak benne' Israel ka'
gachj lawle nison'.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

15 San bene' ga bkache' nison'
Faraón, benne' wnná bi'e
benne' Egipto ka', benne' ka'
žjake' lo wdile.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

16 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bchi'e
benne' chie' ka' ladjw latje
dach!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

17 ¡Le wká'n zen Dios, Bennen' bete'
benne' wnná bia' ka'!

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

18 Bete' benne' wnná bia' wale ka'.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

19 Bete' Sehón, bennen' wnná bi'e
benne' amorreo ka'.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

20 Bete' Og, bennen' wnná bi'e benne'
yež Basán ka'.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

21 Bdie' yežlyó chegak benne' ka' lo
na'gak benne' chie' ka'.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

22 Bnezjwen' chegak benne' Israel ka',
benne' wen žin chie' ka'.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

23 Žejsá' láže'e žo'o kate' zdíl-lengak
benne' ka' žo'o.

Zóateze yela' žeyache' láže' chie'.

24 Beslé' žo'o lo na'gak benne' ka' bzéxjwgake' žo'o.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

25 Zwawe' yógo'te da' zej zoan nbángaken.

Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

26 ¡Le wká'n zen Dios che ya'abá!
Zóateze yela' žeyache' laže' chie'.

137

1 Žoa'a yegw da' zden lo yežlyó Babilonia,

wže'žo ga na', na' wžežžo katen' bejsá' láže'žo che yež Sión.

2 Lo ni'a na' yag labada' žoa'a yegon' bgála'žo da' ka' zgołžo.

3 Benne' ka' bché'gake' žo'o ka benne' zej ndo'w ka' wnnábgekle' žo'o gołžo.

Benne' ka' bchínnjgake' yež chežo góžgake' žo'o yebelžo, na' wnnágake':

“Le goł cheto' da' ka' beł-le lo yež Sión.”

4 ¡Nakxkze gak gołžo da' wká'n zenžo Xanžo Dios, ga zoato' lo yežlyó ni chegak benne' zi'to' ka'?

5 Cha' gal laža'a yež Jerusalén, znnabla' Dios gone' ga wnít na'a li ža yela' wał chen.

6 Znnabla'-ne' gone' ga ta' loža'a chichjla' cha' bi chejsá' laža'a che yež Jerusalén, na' cha' bi wká'n zenan'. Yežen' naken da' žaz láže'li'a.

7 Xana' Dios, bejsá' laže' da' zinnj da' bengak benne' Edom ka' lo ža katen' bchínnjgake' yež Jerusalén, na' wnnágake':

“¡Le wchinnjen! ¡Le wchinnjen, na' zejte lo lenen!”

8 Le'e, benne' Babilonia ka', kwia yi'le.

Ba nez zen gaken che bennen' gone' chele kan benle le'e cheto' neto'.

9 Ba nez zen gaken che bennen' ke'e xkwide' chele ka'

na' wzožje' légakbe' lo yej xe.

138

1 Xana' Dios, dot laža'a we lawa' Le'. Žólteza' da' žoe lawa' Le' lawgak dios ka' chegak benne' zi'to' ka'.

2 Zzoa ziba' lo yodo' la'y chio', na' zka'n zena' La la'y chio' dan' nako' li laže',

na' žeyache' láže'lo' benne' chio' ka', na' dan' bløe'elo' law nako' Benne' zente, na' zente nak xtižo'o.

3 Kate' bliža' Le', na' gókłeno' neda'. Len yela' wak chio' ben chocho' neda'.

4 Yógo'te benne' wnná bia' ka' nníta'gake' yežlyó nga we lawgake' Le', Xana' Dios, dan' ba bėngekle' da' znnaxtižo'o.

5 Gólgake' che da' ben Xanžo Dios, dan' zente nak yela' zen che Xanžon'.

6 Zente nak Xanžo Dios, na' žáklene' benne' gaxjw laže' ka', san bi žwi'e latje benne' zka'n zen kwine' žine' lawe' Le'.

7 Kate' že' zedla', Le' žon chocho' neda'.

Zlago' benne' ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' len yela' wak chio' žesló' neda'.

8 Gon Xanžo Dios da' wchebe laže'e chia'.

Xana' Dios, žeyache' láže'tezlo' benne' chio' ka'.

Bi wsano' žono' žin da' wzó lawo' žonon'.

139

1 Xana' Dios, ba bwíakzo' neda' na' binlo nónbi'o neda'.

2 Nnézkzelo' kate' ži'a, na' kate' zzo ža'a. Zító'le nnézkzelo' da' yo'o yichj lážda'wa'.

3 Zwíakzo' da' žona', na' da' žezá' laža'a. Nnézkzelo' yógo'te da' žona'.

4 Kate' bi na' wchalja', ba nnézkzelo' Le', Xana' Dios, yógo'te da' nnia'.

5 Gáte'tezle kwita' neda' zoakzo' Le', Xana' Dios, na' no'o žon chochen neda'.

⁶ Dan' zente nak da' nnezlo' Le' žonen
ga žebanla'.

Nakle'en sina', na' bi gak chejni' ilan'.

⁷ ĆGaz gak cha'a zi'to' gan bi zoakze Be'
La'y chio'?

ĆGaz gak wzonnja' gan bi zoakzo' Le'?

⁸ Cha' kwena' sibe zan ya'abá, zoakzo'
Le' ga na'.

Cha' yetja' lo da' gže' che yežlyó, zo' Le'
ga na'.

⁹ Chela' sáke'la' tia' lo be', na' cha'a
zi'to' gan zla' wbiž,

o tia' yechela'ale nismo' gan žen wbiž,

¹⁰ lezka' sóaleno' neda' ga na',

na' no'o li ža gon chochen neda'.

¹¹ Chela' gak gona' ga wkache' da' chol
neda',

o gona' ga yeyák chol baní' da'
nyechjlen neda',

¹² da' chol na' bi gak wkachen' neda'
lawo' Le',

na' yel yeyaken ka te ža lawo' Le'.

Lébeze ka zej nak da' chol, na' yela'
baní' lawo' Le'.

¹³ Le' beno' da' ka' zej yo'on lo belá'
žen chia'.

Le' bzo'o neda' lo le'e xna'a.

¹⁴ Wká'n zenkza' Le' dan' zente nak da'
žono', na' žebanla' ka naken.

Dot laža'a nnézkzela' naken ki.

¹⁵ Blē'ekzlo' neda' kate' wyá'a žit
yóa'a,

katen' wzóa' lo le'e xna'a,

katen' bgola' lo da' bagáche'ze ga na'.

¹⁶ Blē'elo' belá' žen chia' kate' wyá'n.

Yógo'te da' ki bzojon' le'e yiche chio',
na' wdé na' wyá'n,

na' yógo'ten gókgaken kan zej nyejwn.

¹⁷ Xana' Dios, zente zej nak da' žezá'
lažo'o gono'.

Da' zante zej naken.

¹⁸ Cha' gak laža'a wlaba' ka zej naken,
zej nyanen ka yož dan' žen' žoa'a yegw
žen.

Kate' žebana', na' zóalenkza' Le'.

¹⁹ Xana' Dios, da' likze goto' benne'
wen da' zinnj ka'.

Che len le kwas gan zoa', le'e, benne'
wet benách ka'.

²⁰ Znnégake' chio' Le', Dios.

Benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'
zzétjgake' dáche'ze La la'y chio'.

²¹ Xana' Dios, bi zle'ela' chawe' benne'
ka' zzóagake' Le' cheła'ale,
na' zžá'alí'a benne' ka' zží'igake' chio'
Le'.

²² Dot laža'a bi zle'ela' chawe' benne'
ka'.

Žekla' zži'igak benne' ka' chekza'
neda'.

²³ Bwiákze neda', Xana' Dios, na' bwia
da' yo'on yichj lázda'wa'.

Bwia neda' nich nnezlo' da' zza' laža'a.

²⁴ Bwia cha' zoalen to da' zinnj neda'.

Bzoa neda' lo nez chawe' chio' dan'
zoan to chi'ize.

140

¹ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak
benne' wen da' zinnj ka'
nich bi gongak benne' yichj ža'a ka'
neda' zia.

² Benne' ki žíljgake' da' zinnj da'
góngake'.

Tža tža zdíl-lengake' benách ka'.

³ Da' znnágake' naken ka laye' bele da'
zej ntochen'.

Xtíža'gak benne' ka' zej naken ka nis
snia che bele.

⁴ Xana' Dios, bi go'o latje benne' wen
da' zinnj ka' góngake' chia' da'
zinnj.

Beslá neda' lo na'gak benne' yichj ža'a
ka',

benne' ka' žon byéngake' chejchégoa'a.

⁵ Benne' ka' zka'n zen kwíngake'
wlékgake' to da' senen neda'.

Bzáljgake' do yelj žoa'a nez.

Wlékgake' da' ka' séngaken neda'.

⁶ Goža' Xana' Dios: "Le' nako' Dios
chia'.

Xana' Dios, benle chi'a kate' žliža' Le'.

⁷ Xana' Dios, nakkzo' Benne' weslá
chia'.

Le' wdape chi'o yichja' lo ža gok
wdile.

⁸ Xana' Dios, bi go'o latje gak kan žak
láže'gak benne' wen da' zinnj
ka'.

Bi go'o légake' latje góngake' da' zza'
láže'gake' nich bi wká'n zen
kwíngake'.

⁹ Zej nyechjle benne' wen da' zinnj ka' neda'.

Ben ga gak chegak benne' ka' kan žénegekle' góngake' chegak benne' yoble ka'.

¹⁰ Ben ga yexjw yi' lo yichjgak benne' ka'.

Ben ga chejchazgak benne' ka' lo yin'. Ben ga chejchazgake' lo da' gže'le'e gan batkle yežójgake'.

¹¹ Bi go'o latje bennen' znne zi'e ga'ne' lo yežlyó.

Ben zi' benne' yichj ža'a, dan' wžía yin' le'."

¹² Nnezla' yechebe Xanžo Dios che no benne' gaxjw laže', na' wzóa choche' da' ka' zej yo'on lo na'gak benne' yache' ka'.

¹³ Da' likze benne' chawe' ka' we lágake' La la'y chio', na' benne' li laže' ka' sóagake' gan zo' Le'.

141

¹ Xana' Dios, žliža' Le'. Da ka' gaze gákleno' neda'.

Benle chi'a kate' wliža' Le'.

² Ben ga kwen da' znabla' lawo' Le' ka to žen zix.

Wzí' da' zchisa' lawo' Le' ka to biado' žota'-ba' lawo' Le'.

³ Xana' Dios, wdape chi'i žoa'a nich bi nnia' to da' bi nak chawe'.

⁴ Bi go'o latje se laža'a gona' to da' zinnj nich bi gona' to da' bi nak chawe', na' nich bi gáwlena' benne' wen da' zinnj ka' tzen che lni chégake'.

⁵ Cha' to benne' chawe' wsake'e neda', gaken chia' to da' chawe',

na' cha' tile' neda', gaken chia' ka to da' zla'le'e zix dan' zgo'e yichja', na' nnábtzla' Dios gon chawe'e le'.

⁶ Kate' bíxjegak benne' blo ka' chegak benne' wen da' zinnj ka' le'e ya'a yej ka',

na' gákbe'egkle benách ka' nak chawe' da' znna'.

⁷ Gáslasgak žit chegak benne' ka' žoa'a yežw ba chégake'.

Gá'ngaken ka bcheko yo ka' gan ža'n beže.

⁸ Che len zwia' gan zo' Le', Xana' Dios. Žxen laža'a Le'. Bi kwej yichjo' neda'.

⁹ Bwia neda' nich bi sen do yelj chegak benne' wen da' zinnj ka' neda',

na' nich bi chejchaza' lo da' wlékgake'.

¹⁰ Ben ga chejchazgak benne' wen da' zinnj ka' lo do yelj da' wlékgake', xak tia' neda' ga na' dot cháwe'do'.

142

¹ Neda' znna' zižje, žliža' Xanžo Dios. Dot laža'a znabla' Xanžon' yeyache' láže'le' neda'.

² Lawo' Le' žawa' zia che da' žak chia'. Lawo' Le' zloe'ela' že' zedla' neda'.

³ Kate' že' lázda'wa' zedle'e, Le', Xana' Dios, nnezlo' da' žaken chia'. Wlékgake' to do yelj lo xneza', nich senen neda'.

⁴ Zwia' kwitla', san bi zoa no benne' gáklene' neda'.

Bi zoa no benne' gape chi'ikze' neda'. Bi zoa no benne' kwi'e wnné yoe chia' neda'.

⁵ Žliža' Le', Xana' Dios, znna':

"Žxen laža'a tozo' Le'.

Tozo' Le' žaz laža'a lo yežlyó nga.

⁶ Benle da' žliža' Le', dan' zzáka'li'a.

Beslá neda' lo na'gak benne' ka' zbia láže'gake' neda', na' zej nakže' wale ka neda'.

⁷ Beběj neda' lo da' žaken chia' nich gak we lawa' Le'.

Benne' chawe' ka' chéchjgeke' neda' kate' gon chawo'o neda'."

143

¹ Xana' Dios, benle da' znna' lawo' Le'. Bze nag da' znabla' Le'.

Da gákleno' neda' dan' nako' li laže', na' chawe'.

² Bi wchi'a lažo'o neda', wen žin chio', ka nak da' nbaga'a,

dan' lawo' Le' bi zoa no benne' nake' dot li laže'.

³ Goklen neda' dan' benne' ka' zžá'agake' neda' zbia láže'gake' neda'.

Yeláte'ze ka bétgake' neda'.

Béngake' ga naka' ka to benne' zde' lo
da' choḷ kan žak chegak benne'
gat ka'.

⁴ Že' lázda'wa' zedle'e, na' žak nyache'
láže'li'a.

⁵ Žejsá' láža'a kan gok ža ni'te.

Zlab láža'a ka nak yógo'te da' beno'.

Žejsá' láža'a ka nak da' zente da' beno'.

⁶ Zchis na'a lawo' Le'.

Naka' ka to yežlyó biž, zbiła' Le'.

⁷ Da ka' gaze gákleno' neda', Xana'
Dios.

Dan' žedó láža'a bi žel-lo' gákleno'
neda'

nich bi gaka' ka to benne' yoe'e yežw
ba.

⁸ Zildo' ben ga chejsá' láža'a žeyache'
láže'lo' benách chio' ka' dan'
žxen láže'kza' Le'.

Bzejní'il neda' ka žala' gona' dan' žak
láža'a gona' da' žaz lážo'o Le'.

⁹ Xana' Dios, beslá neda' lo na'gak
benne' ka' zžá'agake' neda'.

Zzoa kwina' lo no'o nich gape chi'ikzo'
neda'.

¹⁰ Bsedle neda' nich gona' da' žaz
lážo'o Le', dan' nako' Le' Dios
chia'.

Bsela' Be' La'y chawe' chio' nich chi'e
neda' lo nez chawe' chio'.

¹¹ Nich gak bian' nako' chawe', Xana'
Dios, ben choch neda'.

Dan' nako' chawe', yesló' neda' lo da'
žak chia'.

¹² Dan' nako' li láže', wžia' yi'o benne'
ka' zžá'agake' neda'.

Wžia' yi'o benne' ka' žénegekle' wžia'
yí'gake' neda' dan' naka' neda'
wen žin chio'.

144

¹ iGa'n zen Xanžo Dios, Bennen' zzoa
choche' neda'!

Lekze' žon choche' na'a nich gak cha'a
lo wdile.

Žon choche' xben na'a nich tíl-lena'
benne' wen da' zinnj ka'.

² Lekze' žeyache' láže'le' neda', na'
nake' ka to yo'o gan že'
chawa'a.

Žon choche' neda', na' žeslé' neda'.

Žape chi'e neda', na' žxen láža'a Le'.

Žzone' ga žongak benne' chia' ka' da'
žapa' légake'.

³ Xana' Dios, žbizkze zej nak benne'
ka', dan' žejsá' lážo'o chégake'?

žBiz zej nak benne' ka' dan' ži'o wnné
yoe chégake'?

⁴ Zej nak benne' ka' ka to da' znitlen.
Zej nak ža chégake' ka to zoḷ dan'
zdezen.

⁵ Xana' Dios, bsaljw zan ya'abá. Betj
gákleno' neda'.

Bta ya'a zen ka', na' žoj žen che yi'.

⁶ Bzala' yes wzio' ka', na' bsejw
xnezgak benne' wen da' zinnj
ka'.

Bse yag ntóche'do' chio' ka', na' bžia
yi'-gake'.

⁷ Gan zo' na'le, bze no'o, na' beslá
neda' lo da' zedle'e gan ži'a.

Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'.

⁸ Benne' ka' znnátezegake' da' wen
láže',
na' zzétjgake' Dios katen' žon
láže'gake'.

⁹ Xana' Dios, golkza' chio' to da' kob,
na' wgoła' da' žól-lento'.

Lēn da' žól-lento' da' nwan' chi do
golkza' chio'.

¹⁰ Žonkzo' Le' ga žežojgak chawe'
benne' wnná bia' ka'.

Besló' Dabí, benne' wen žin chio', lo
ya ntoche' ka' chegak benne'
wen da' zinnj ka'.

¹¹ Beslá neda' lo na'gak benne' zi'to'
ka'.

Benne' ka' znnátezegake' da' wen
láže',

na' zzétjgake' Dios katen' žon
láže'gake'.

¹² Ben ga gólegak bi' byo cheto' ka' kan
zgólegak yag ka' lo yo bebe.

Ben ga gakgak bi' no'le cheto' ka'
ka zej nak yag xtanle'e ka'
nníta'gaken li'a che to yo'o zen.

¹³ Ben ga cha'gak ližto' ka' yógo'te kwe'
linne cheto'.

Ben ga chanle'e bia yiže' cheto' ka',

nich gaggak bia yíxe'do' zanle'e lo
yežlyó cheto'.

14 Ben ga gaggak beže cheto' ka' bia
wale ka' nich gónle'egakba' žin.
Ben ga bi wsángakba' bia že'ndo' ka'
kate' bi na' žin byo' chégakba'.
Ben ga bi soa no benne' kweže ny-
ache'e lo yež cheto'.

15 Ba nez zen naken chegak benne' ka'
žaken ki chégake'.
Ba nez zen naken chegak benne'
ka' Xanžon' nake' Dios chégake'.

145

1 Wká'n zena' Le', Dios chia'.
Nako' Le' Benne' Wnná Bia' Zen chia'.
Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.
2 Tža tža wká'n zena' Le'.
Wká'n zénteza' La la'y chio' to chi'ize.

3 Zente nak Xanžo Dios, na' nak chie'
we lówtezežo Le'.
Batkle gak gónbia'žo ka zente
nake'.

4 Yógo'te kwe' benne' chio' ka'
yéngkle' da' beno' Le'
na' wzéngkle' yezika' benách ka nak
da' zente na'.

5 Wláb laža'a ka nak yela' zen che yela'
wak chio',
na' ka nak da' zente ka' da' beno'.

6 Yógo'te benne' ka' wcháljgake' ka
nak yela' wak che da' zente da'
beno',
na' neda' wzenla' légake' ka nak yela'
zen chio'.

7 Wzéngkle' ljéžgake' ka' ka nak yela'
ži'i laže' zen chio',
na' góltezegake' kan nako' Le' chawe'.

8 Xanžo Dios nake' ži'i laže',
na' žeyache' láže'le' benne' chie'
ka'.
Nake' zen laže', na' žeyache'
láže'le'ele' žo'o.

9 Xanžo Dios žon chawe'e yógo'te
benne' ka',
na' žeyache' láže'le' yógo'te
da' zóagaken nbángaken, da' ka'
bene' Le'.

10 Yógo'te da' ka' beno' wká'n zéngaken
Le', Xanto' Dios

na' benne' chio' ka' we lówgake' Le'.

11 Zcháljgake' ka zente nak yela' wnná
bia' chio'.
Zcháljgake' ka nak yela' wak zente
chio'

12 nich wzéngkle' yógo'te benne' ka'
ka zej nak da' zente ka' da'
beno',

na' ka nak yela' zen che yela' wnná
bia' chio'.

13 Yela' wnná bia' chion' sóatezen,
na' nna bi'o yógo'te kwe' benách ka'.

14 Noxw Xanžo Dios yógo'te benne' ka'
žejchégwake'.

Žechise' yógo'te benne' ka' zej
ndo'e lo žin wale.

15 Yógo'te benne' ka' zbéžgake' Le'
gákleno' légake',
na' Le' wnezjo' da' gágwage' kate' gala'
chen.

16 Lo yela' ži'i laže' chio' zze no'o.
Znezjo' da' žiážjegkle yógo'te da'
zóagaken nbángaken.

17 Chawe' nak Xanžo Dios lo yógo'te
da' žone',
na' li laže' zej nak yógo'te da' žone' Le'.

18 Xanžo Dios zóateze' gáklene' yógo'te
benne' ka' žlížgake' Le',
yógo'te benne' gaxjw laže' ka' žlížgake'
Le'.

19 Gone' da' žak láže'gak benne' ka'
zžébegake' Le'.

Lezka' yenle' chégake' kate' wlížgake'
Le', na' yeslé' légake'.

20 Xanžo Dios žape chi'ikze' yógo'te
benne' ka' zej nži'ile' Le',
san wžía yi'e yógo'te benne' ka' zbej
yíchjgake' Le'.

21 Dot laža'a wká'n zena' Xanžo Dios.
Yógo'te benne' ka' žala' we lówgake' La
la'y chie' to chi'ize.

146

1 Ga'n zen Xanžo Dios!
Dot laža'a žoe lawa' Xanžo Dios.

2 Xak zoa' nbana' wká'n zena' Xanžo
Dios.

Gólteza' da' we lawa' Xanžo Dios xak
zoa' nbana'.

³ Bi wxén láže'le benne' wnná bia' ka',
na' bi wxén láže'le benne' wale ka',
dan' bi gak yeslágake' le'e.

⁴ Žežój be' zej yoe'e, na' yeyákgake'
bixte yo.

Lo ža na'kze nitle da' gok láže'gake'
góngake'.

⁵ Ba nez zen naken che bennen',
žaklen Dios che Jakob le',
bennen' žxen láže'e Xanžo Dios.

⁶ Dios na'kze bene' ya'abá, na' yežlyó,
na' nisdo',
na' yógo'te da' ka' zej nnitan' latje ka'.
Nake' Bennen' žónteze' da' li láže'.

⁷ Zchi'a láže'e benne' nyache' láže' ka',
na' zwawe' benne' ka' zdóngake'.

Xanžo Dios žeslé' benne' ndo'w ka'.

⁸ Xanžo Dios žeyone' yej lawgak
benne' lo chol ka'.

Xanžo Dios žechise' benne' ka'
žejchéggake'.

Xanžo Dios nži'ile' benne' chawe' ka'.

⁹ Xanžo Dios žape chi'e benne' zi'to'
ka'.

Žáklene' bi' wzebe ka', na' no'le
wzebe ka',

san zchinnje' da' žongak benne' wen
da' zinnj ka'.

¹⁰ Le'e, benne' yež Sión, zнна bia'kze
Xanžo Dios.

Zнна biá'teze Dios to chi'ize.

¡Ga'n zen Xanžo Dios!

147

¹ ¡Le wká'n zen Xanžo Dios!

Nak chawe' golžo da' we lawžo Dios
chežo.

Dot láže'žo žala' wká'n zenžo-ne'.

² Xanžo Dios yeyone' yež Jerusalén.
Yechi'e benne' Israel ka' zej zoe' yež
zi'to' ka'.

³ Žeyone' benne' ka' nyache' láže'gake',
na' zde'e légake' láže' gan zej žia we'
chégake'.

⁴ Nnézkzele' bal belj ka' nníta'gaken.
To to belj ka' žwe'e lan.

⁵ Zente nak Xanžo Dios, na' nape' dot
yela' wak.

Bi be de da' bi žejni'ile' Le'.

⁶ Xanžo Dios žáklene' benne' gaxjw
láže' ka',

san zzexjwe' benne' wen da' zinnj ka'.

⁷ ¡Le gol da' wká'n zenle Xanžo Dios!
¡Le gol, na' le wchínnj da' ka' zgo!
le law Dios chežo!

⁸ Le' znnite'e bejw ka' zan ya'abá.

Le' žsele'e nis yejw lo yežlyó.

Le' žone' ga žiagak yixe'do' ka' law ya'a
ka'.

⁹ Le' znezjwe' da' žawgak bia yixe' ka'.
Znezjwe' da' žawgak sechjdo' ka', bia
ka' zbéžeya'agakba'.

¹⁰ Da' žaz láže'e bi naken yela' wale
chegak bžina' ka',

na' kege yela' wale chegak benne' ka',

¹¹ san žaz láže'e benne' ka' zžébegake'
Le',

na' benne' ka' žxen láže'gake' Le' nich
yeyache' láže'le' légake'.

¹² ¡Le wká'n zen Xanžo Dios, le'e zoale
yež Jerusalén!

¡Le wká'n zen Dios chele, le'e
zoale yež Sión!

¹³ Le' zzoa choche' ze'e da' žape chi'in
yež chele.

Žon chawe'e benne' ka' nníta'gake' yež
chele.

¹⁴ Zzoe' yela' zga'n chawe' lo yežlyó
chele.

Gónnli'e chele zoa' cháwe'le'e.

¹⁵ Žsele'e xtiže'e chegak benách yežlyó
ka',

na' ka' gaze žak da' znné'.

¹⁶ Zwakwe' yežlyó len bege' da' naken
ka zila'.

Zzexjwe' xle'l yel ka de.

¹⁷ Žone' ga žexjw yej nis ka yejdo' ka'.

¿Nož benne' gak soele' da' zag chen?

¹⁸ Znnie', na' žeyaken nis.

Žone' ga žak be', na' žeyák begen' nis
wbá'a.

¹⁹ Bzejni'ile' Jakob ka nak xtiže'e,
na' bdie' da' bsedle', na' da' ka' wn-
nakze' Le' lo na'gak benne' Is-
rael ka'.

²⁰ Bi na' gone' ki che nitó yež yezika',

na' benne' yež ka' bi žeyónbia'gake'
x̄tiže'e.

¡Ga'n zen X̄anžo Dios!

148

¹ ¡Le wká'n zen X̄anžo Dios!
¡Le wká'n zen X̄anžon', le'e, zoale
ya'abá!

¡Le wká'n zene' Le', le'e, zoale
ža'le!

² ¡Le wká'n zene' Le', le'e, wbás che
ya'abá chie' ka'!

¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' zante
chie'!

³ ¡Le wká'n zene' Le', le'e, wbíž, na'
byo'!

¡Le wká'n zene' Le', le'e, belj žsa'ni'le!

⁴ ¡Le wká'n zene' Le', le', ya'abá na'le,
na' le'e, nis ka' zoale lawle ya'abá!

⁵ ¡Le wká'n zen La la'y che X̄anžon',
dan' wnnakze' Le', na' wzoale!

⁶ Bene' ga zoale na'a, na' to chi'ize.
Wnnakze' chele le'e to da' bi te chen.

⁷ ¡Le wká'n zen X̄anžon' lo yežlyó,
le'e, bia zen ka' zoale lo nisdó, na' lo
nis zil,

⁸ na' le'e, yes wzió', na' yej nis, na'
bege', na' bejw ka',
na' le'e, be' bdone' ka', žonle ka'
znnakze' Le'!

⁹ ¡Le wká'n zene' Le', le'e, ya'ado' ka',
na' ya'a zen ka',

na' le'e, yag zix ka', na' yag sedro ka',

¹⁰ na' le'e, bia yixe' ka', na' bia ka'
napgak benne' ka',

na' le'e, bia snia ka', na' bia zej zoa
x̄ilgakba'!

¹¹ ¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne'
wnná bia' ka',

na' yógo'te benne' gaxjw laže' ka',

na' le'e, benne' blo ka', na' benne'
wchi'a laže' ka',

¹² na' le'e, benne' byo wego' ka', na'
no'le wego' ka',

na' le'e, benne' gole ka', na' x̄kwide'
ka'!

¹³ ¡Le wká'n zen La la'y che X̄anžon'!
Zénle'eže nak La la'y chie' Le' ka'
yógo'te lagak benne' ka'.

Yela' zen chie' zla' lawn lo yežlyó, na'
ya'abá.

¹⁴ Le' benne' yela' wak zen chegak
benne' chie' ka'.

¡Le wká'n zene' Le', le'e, benne' chie'
ka', nakle za'só Israel ka',
na' nakle benne' ka' nži'ile' Le'!

¡Ga'n zen X̄anžon'!

149

¹ ¡Le wká'n zen X̄anžo Dios!

¡Le gol che X̄anžon' to da' kobe!

¡Le wká'n zene' Le' gan zej ndobe
benne' chie' ka'!

² ¡Le yebele, le'e, benne' Israel ka', law
Dios, Bennen' bene' le'e!

¡Le yebele, le'e, zoale yež Sión, law
Dios, Bennen' naked Benne'
Wnná Bia' Zen chele!

³ ¡Le wká'n zen La la'y che X̄anžon', na'
wya'ale!

¡Le wchoncho yid ka', na' le wchínj
da' ka' zgoł-le, nich we lawle
Le'!

⁴ X̄anžo Dios žaz laže'e benne' chie'
ka'.

Žape' ba la'ne benne' gaxjw laže' ka',
na' žeslé' légake'.

⁵ Žala' yebégekle benne' chie' ka' lo
yela' zen chie',

na' gólgake' lo yela' žebele chégake' dot
yele.

⁶ Žala' kwéžeya'agake', nich we lawgake'
Dios,

zej noe'e ya ntoche' ka' da' zej nla žop
la'aten,

⁷ nich yezí'gake' wzón benne' zi'to' ka',
na' góngake' benách yež ka' zia,

⁸ na' nich wchéjgake' benne' wnná bia'
ka' do ya,

na' lezka' benne' wale ka',

⁹ na' nich wžía yí'gake' benne' ka' ka'
wnnakze Dios gaken chégake'.

Da' ni gaken yela' ba nez zen chegak
benne' ka' che Dios.

¡Ga'n zen X̄anžon'!

150

¹ ¡Le wká'n zen X̄anžo Dios!

¡Le wká'n zen X̄anžon' lo yodo' la'y
chie'!

¡Le wká'n zen yela' wak chie' lo ya'abá
chie'!

- ² ¡Le wká'n zene' Le' ni'a che da' zen da'
bene'!
¡Le wká'n zene' Le' ni'a che yeḷa' zen
chie'!
- ³ ¡Le wká'n zene' Le', wkwézele lozgak
bia ka'!
¡Le wká'n zene' Le', chínnele da' žól-
lento' ka'!
- ⁴ ¡Le wká'n zene' Le', wchónchwle yid,
na' wya'ale!
¡Le wká'n zene' Le', chínnele da' ka', na'
wkwézele bžéjwdo' ka'!
- ⁵ ¡Le wká'n zene' Le', wtil-le yado' ka'!
¡Le wká'n zene' Le', wtil-le ya zen ka'!
- ⁶ ¡Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele zoale
nbanle!
¡Le wká'n zen Xanžo Dios!

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MATÍO

*Ḫa ḫna' gole wdé ka' che Jesús
(Lk. 3:23-38)*

¹ Zzoja' le'e yiche ni lagak ḫa ḫna' gole wdé ka' che Jesús, Benne' Criston', Bennen' nake' za'só Dabí, na' lezka' za'só Bran, benne' ka' wnnníta'gake' ža ni'te.

² Bran na' goke' ḫa Isak.
Isak na' goke' ḫa Jakob.
Jakob na' goke' ḫagak Judá len benne' biche'e ka'.

³ Judá na' goke' ḫagak Fares len Sara.
Tamar goke' ḫna'gak chope' ki.
Fares na' goke' ḫa Esrom.
Esrom na' goke' ḫa Aram.

⁴ Aram na' goke' ḫa Aminadab.
Aminadab na' goke' ḫa Nasón.
Nasón na' goke' ḫa Salmón.

⁵ Salmón na' goke' ḫa Bos, na' Rahab goke' ḫne'e.

Bos na' goke' ḫa Obed, na' Rut goke' ḫne'e.

Obed na' goke' ḫa Isaí.

⁶ Isaí na' goke' ḫa Dabí.
Dabín' wnná bi'e benách Israel ka', na' bchag ná'lene' no'len' zga'ale goke' zo'le Urías. Dabín' len no'len' gókgake' ḫa ḫna' Salomón.

⁷ Salomón na' goke' ḫa Roboam.

Roboam na' goke' ḫa Abías.

Abías na' goke' ḫa Asa.

⁸ Asa na' goke' ḫa Josafat.

Josafat na' goke' ḫa Joram.

Joram na' goke' ḫa Usías.

⁹ Usías na' goke' ḫa Jotam.

Jotam na' goke' ḫa Akás.

Akás na' goke' ḫa Esekías.

¹⁰ Esekías na' goke' ḫa Manasés.

Manasés na' goke' ḫa Amón.

Amón na' goke' ḫa Josías.

¹¹ Josías na' goke' ḫagak Jekonías len benne' biche'e ka'.

Benne' ki wnníta'gake' ža na' katen' benne' Babilonia ka' bché'gake' benne' Israel ka' zej nžeje' gan nbab Babilonia na'.

¹² Jekonías na' goke' ḫa Salatiel.

Salatiel na' goke' ḫa Sorobabel.

¹³ Sorobabel na' goke' ḫa Abiud.

Abiud na' goke' ḫa Eliakim.

Eliakim na' goke' ḫa Asor.

¹⁴ Asor na' goke' ḫa Sadok.

Sadok na' goke' ḫa Akim.

Akim na' goke' ḫa Eliud.

¹⁵ Eliud na' goke' ḫa Eleasar.

Eleasar na' goke' ḫa Matán.

Matán na' goke' ḫa Jakob.

¹⁶ Jakob na' goke' ḫa Jwsé.

Jwsén' goke' benne' byo che Lia. Lian' goke' ḫna' Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légage'.

¹⁷ Ki goken, gokgak ḫda' kwe' zi'n sógage' kate' wzó law wzóa Bran, na' zejte wzóa Dabí. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógage' kate' wzó law wzóa Dabín', na' zejte bche'gak benne' Babilonia ka' benne' Israel ka' zej nžeje'. Lezka' gokgak yexdá' kwe' zi'n sógage' kate' wzó law bché'gake' légage', na' zejte ža bla' Benne' Criston'.

Da' goken katen' bla' Jesús, Benne' Cristo

(Lk. 2:1-7)

¹⁸ Ki goken kate' bla' Jesús, Benne' Criston'. Katen' ba bchebe láže' Lia, ḫna' Jesús, Benne' Criston', wchág ná'lenbe' Jwsé, na' kate' bi na' wchág ná'lene'-be', wyó'o to bi'do' le'be'. Ki goken ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. ¹⁹ Nak Jwsén', benne' byo che Lian', benne' chawe', san bi gónele' yesbage'e-be' zia lawgak benách ka'. Gónele' wsane'-be' ži žize. ²⁰ Kate' ne zza' láže' Jwsén' kan gone', bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale gan de Jwsén', na' gože' le'.

—Jwsé, za'só Dabí. Bi žebo' si'o Lian', nich gakbe' zo'lo', dan' bi' byodon' za' galjbe', yo'obe' le'be' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. ²¹ Galj to bi' byodo' chebe', na' go'o labe' Jesús, dan' yeslabe' benách chebe' ka' lo dola' da' zej nbage'e.

²² Ki goken, bžin dan' wnná Ḫanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné':

²³ Le wia nga, to xkwide' no'le, wa'be' bi'do' le'be', na' galj to bi' byodo', na' wé'gake' labe' Emanuel.

Emanuel naken to diža' hebreo dan' znnan: "Zoalen Dios žo'o."

²⁴ Kate' bebán Jwsé lo bichgalen', bene' kan gož wbás che ya'abán' le', na' wzi'e Lian', na' gokbe' zo'le'. ²⁵ Bi wzóalene'-be' na' zejte golj bi' byodo' chebe', bi' nežw chebe', na' bzóagake' labe' Jesús.

2

Benne' žejní'il ka' zedjwíagake' xkwide' Jesús

¹ Kate' golj Jesusen' lo yež Belén, yežen' nbaben Judea, znná bia' Herodes ga na'. Kate' ža na' bžingak benne' žejní'il ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zej nžoje' to yež zi'to' da' žen' zaka' gan zla' wbíž. ² Wnnabgak benne' ka', na' wnnágake':

—¿Gazen' zoa xkwiden' žala' nna bia'be' benne' judío ka', xkwiden' za' goljbe'? Katen' wzoato' gan zla' wbíž blé'elto' belj baní' da' nak bian' ba goljbe'. Za'to' nga nich wká'n zento'-be'.

³ Kate' Herodes, bennen' znná bi'e, benle' da' ni, gok zedle'. Lezca' gok zédgekle yógo'te benne' ka' wnníta'gake' yež Jerusalén. ⁴ Naž Herodes na' bliže' yógo'te bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' wnnable' légake' gaze žala' galj Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' le'e nich nna bi'e légake'. ⁵ Góžgake' le':

—Lo yež Belén, da' nbaben Judea. Ki naken dan' bzoj to benne' bchalje' lo wláz Dios da' znnan ki:

⁶ Yež Belén, da' nbaben Judá, bi nakžen ka'ze law Dios, ka' zej nak yež blo ka' zej nnitan' yežlyó nga, dan' lo yež Belén na' galj to Benne' gake' blo,

Bennen' gape chi'e benách chia' ka', benne' Israel ka'.

⁷ Naž Herodes na' bliže' benne' žejní'il ka' ži žize, na' wnnable' légake'

nich nnezle' binlo gáka'te ba gok katen' bla' law beljen' da' blé'egekle'.

⁸ Naž bsele'e légake' chjake' lo yež Belén. Gože' légake':

—Le chej ga na', na' le chejnnáb binlo kan nak che xkwiden'. Kate' ba bežél-lele-be', le da' nich wloé'elele neda', nich lezka' cha'a neda', chejká'n zena'-be'.

⁹ Wdé bengekle benne' žejní'il ka' dan' wnná Herodes na', jake' ga na', na' beljen' da' blé'egekle' katen' wnníta'gake' lážgake', wyejen lawlegake', na' bejsóan ža'le gan de xkwiden'. ¹⁰ Kate' blé'egekle' beljen', bebéle'egekle'. ¹¹ Kate' wyó'ogake' lo yo'on', blé'egekle' bi' byodon', zóalenbe' Lia, xna'be'. Naž bzoa zibgake' lawle gan debe', na' bka'n zéngake'-be'. Wdé na' bsáljwgake' kakdo' ka' chégake', na' bnézjwgake'-be' oro, na' yale, na' neždo' da' zla' zix che yag mirra. ¹² Dan' ba bzejní'il Dios légake' lo bichgale nich bi yeyéjgake' gan zoa Herodes na', che len beyéjgake' lážgake' nez yoble.

Jwsé len Lia želchi'e xkwide' Jesús lo yežlyó Egipto

¹³ Wdé beza'gak benne' žejní'il ka' ga na', naž bla' law to wbás che ya'abá lo bichgale gan ztas Jwsé, na' gože' le':

—Wyase. Bche' xkwiden' len xna'be', na' bžonnj nga. Wyéj lo yežlyó Egipto. Ga'no' ga na' kate' yapža' neda' le' yetó. Ki gono' dan' yeyíj Herodes xkwide' ni nich gote'-be'.

¹⁴ Naž wyase Jwsén', kate' ne nak žel, na' bchi'e xkwiden' len xna'be', na' jake' lo yežlyó Egipto. ¹⁵ Bgá'ngake' ga na' na' zejte got Herodes na'. Ka' go-ken, bžin da' wnná Xanžo Dios lo na' benne' bchalje' lo wlaze' Le', katen' wnné': "Lo yežlyó Egipto bliža' Zi'na'."

Herodes žsele'e benne' ka' nich gótgake' xkwide' ka'

¹⁶ Kate' gókbe'ele Herodes bi bengak benne' žejní'il ka' kan gože' légake', naž bže'e, na' bsele'e benne' ka' chjake' ga na' nich gótgake' yógo'te bi' byodo' ka' nníta'gakbe' lo yež Belén, na' do zente gan že' Belén na', xkwide'

ka' ba žóngakbe' chopiz, len bi'do' ka' zej nžé'nžebe'. Ki ben Herodes na' kan bsaka' yenne'e, kan gok ža katen' bla' law beljen', ža na' bzejní'igekle benne' žejní'il ka' le'. ¹⁷ Ka' goken, bžin da' wnná Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁸ Lo yež Ramá žéngkle chi'igak benne' ka' zbéžegake', na' zbeže nyáche'gake'.

Rakel zbeže' ni'a chegak za'sóe' ka'.

Bi gak no benne' gon zene' le', dan' zej natbe'.

¹⁹ Wdé got Herodes na', naž bla' law wbás che ya'abán' lo bichgale gan zoa Jwsén' lo yežlyó Egipto, ²⁰ na' gože' le':

—Wyase. Beché' bi' byodon' len xna'be', na' beyéj gan nbab Israel, dan' ba gotgak benne' ka' gónegekle' gótgake' bi' byodo' ni.

²¹ Naž wyase Jwsén', na' bechi'e bi' byodon' len xna'be', na' beyéjgake' gan nbab Israel. ²² Benle Jwsén' znná bia' Arkelao gan nbab Judea dan' ba got Herodes na', xa Arkelaon'. Che len bžebe Jwsén' yeyeje' ga na'. Kate' bzejní'il Dios le' lo bichgale, wyeje' gan nbab Galilea. ²³ Kate' bžine' ga na', bejsóe' lo yež Nasaret. Ki goken, bžin da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te kan žala' gak che Jesusen', nnagak benách ka' nake' Benne' Nasaret.

3

Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, zchalje' lo latje dach

(Mr. 1:1-8; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Kate' ža ka' bla' law Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bchalje' lo latje dach gan nbab Judea. ² Zwan' wnné':

—Le yeyát laže', dan' za' žin ža kate' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', yedjnná bi'e lo yežlyó nga.

³ Kan nak che Zwan', bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki:

Ženl chi'i to benne' zbéžeyi'e zižje lo latje dach, znné':

“Le gon chawe' nez nich la' Xanžon' gan zoale.

Le yebéj li nez las gan tie'.”

⁴ Gokw Zwan' laže' da' nžaben len yicha' bia ka', na' nžeje li'e to bayw yid. Žawe' biche' zo ka', na' že'je china' bezdo'. ⁵ Benne' Jerusalén ka' len benne' ka' zej nžoje' dot gan nbab Judea, na' dot kwit gan zde yego Jordán, blá'gake' gan zoa Zwan'. ⁶ Kate' bežóalapagake' dola' da' zej nbage'e, Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán na'.

⁷ Kate' Zwan' ble'ele' benne' zan ka', benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka', želžine' gan zoe' nich yezóagake' nis, gože' légake':

—Le'e, lježgak bele snia ka'. ¿Zoa no benne' bzejni'ile' le'e wzonnjle dan' za' chog Dios chegak benách ka' gátgake'? ⁸ Le gon da' gak bia' ba beyát láže'le. ⁹ Bi kwek yichjle, bi nnale nakle chawe' dan' nakle za'só Bran, dan' žapa' le'e, wak gon Dios ga yeyakgak yej ki za'só Bran na'. ¹⁰ Ba zbez ya wage nich chogen yag ka', dan' zloe'elen kan gak chele. Yógo'te yag ka' da' bi želbían da' zej naken zix, chóggaken, na' chéygaken. ¹¹ Da' li neda' žezóa' le'e nis lo nis, nólele ba beyát láže'le, san Bennen' za' ze'e kate' te chia' neda', Le' gone' da' zloé'ezele yela' žezóa nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, len yi' chie'. Bennen' nakže' blo ka neda', na' neda' bi naka' zi kweja' zele'. ¹² Noxe' da' žzenle' yi', na' wlobe' zoa' stribe chie'. Yezi'e zoa' stribe chien' lo yo'o gan gape chi'en, san wzeye' beb chen lo yi', na' yin' bi yeyolen.

Jesús žezóe' nis

(Mr. 1:9-11; Lk. 3:21-22)

¹³ Naž bezá' Jesusen' gan nbab Galilea, na' bžine' žoa'a yego Jordán gan zoa Zwa, nich yezóe' nis lo na' Zwan'. ¹⁴ Zwan' gónele' wsejwe' xneze', na' gože' Jesusen':

—Neda' žala' yezóa' nis lo no'o Le'. ¿Znnabkzlo' neda' yezóa' Le' nis?

¹⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Be' latje na'a, dan' ki žala' gonžo dot da' naken chawe' law Dios.

Naž Zwan' bene' kan wnná Jesusen'.
¹⁶ Kate' ba bezóa Jesusen' nis, la' bežojtie' lo nis. Naž wyaljw ya'abá lāwe'le gan zoe', na' bla' law žetj Dios Be' La'y. Bžine' gan zoe', zñne'e ka to plomdo'. ¹⁷ Naž benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nžila' Le', na' žaz laža'a Le'.

4

Žénele da' xiwe' gonen ga baga' Jesús dola'

(Mr. 1:12-13; Lk. 4:1-13)

¹ Naž Dios Be' La'y la' bche'tie' Jesusen' lo latje dach nich gata' latje si' bia' da' xiwe' Le'.

² Choplaj ža choplaj yele bi be bdaw Jesusen'. Wdé na' zdone'. ³ Naž bla' da' xiwen' gan zoa Jesusen', dan' žonen ga bága'gak benách ka' dola', na' gožen Jesusen':

—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, gož yej ki yeyákgaken yet xtil.

⁴ Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Nyejw le'e yiche la'y da' zñnan: “Kégeze yet xtil zbánlengak benách ka', san lezka' len yógo'te xtiža' Dios žak bángake'.”

⁵ Naž bche' da' xiwen' Jesusen' lo yež la'y Jerusalén, gan bžian Le' yichjo'o yodo' gan nak sibe. ⁶ Naž da' xiwen' gožen Le', na' wnnán:

—Cha' nako' Le' Zi'n Dios, bexite' žé'lele, dan' nyejw le'e yiche la'y da' zñnan:

Dios sele'e wbás che ya'abá ka' nich gape chí'igake' Le',

na' góxwgake' Le' len ná'gake', nich bi chejchego' yej, na' bi gono' zi' ni'o.

⁷ Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Yetó da' nyejw le'e yiche la'y žen' benách ka', dan' zñnan: “Bi nna bi'o Xano' Dios.”

⁸ Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' gan nak to law ya'a sibe, gan bloe'elen Le' yógo'te yež ka' zej nnitan' yežlyó nga len yógo'te yela' wnni'a chégaken.

⁹ Naž gožen Le':

—Yógo'te da' ki gonna' chio' cha' wzóa zibo' xni'a, na' gapo' neda' ba la'ne.

¹⁰ Jesusen' gožen':

—Beyéj, da' xiwe', dan' nyejw le'e yiche la'y da' žen' neto', dan' zñnan: “Xano' Dios wká'n zeno', na' toze xchine' Le' gono'.”

¹¹ Naž bezá' da' xiwen' gan zoa Jesusen'. Naž bla'gak wbás che ya'abá ka' gan zoe' nich gáklengake' Le', na' bnéjwgake' da' bdawe'.

Zzo law Jesús zzie' xtiže'e gan nbab Galilea

(Mr. 1:14-15; Lk. 4:14-15)

¹² Kate' benle Jesusen' nyejw Zwan' liž ya, wyeje' gan nbab Galilea.

¹³ Bezé'e lo yež Nasaret, na' bejsóe' lo yež Kapernaum gan naken žoa'a nido', lo bza' gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí. ¹⁴ Ki goken, bžin da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁵ Gan nbab Sabulón, na' gan nbab Neftalí,

lo nez žoa'a nido' gan zoa yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla'wbíž, gan nbab Galilea, gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka'.

¹⁶ Benách ka' zej nchol yichj lázdo'gake', benne' nníta'gake' ga na', blé'egekle' baní', na' benne' ka' zej nake' ka' benne' gat ka', bla'baní' chégake'.

¹⁷ Katen' wzó law Jesusen' zzie' xtiže'e, gože' benne' ka':

—Le yeyát laže', dan' za' la' Dios, Bennen' ze'e ya'abá chie', na' nna bi'e lo yežlyó nga.

Jesús žliže' tape benne' nich gónlengake' Le' tzen

(Mr. 1:16-20; Lk. 5:1-11)

¹⁸ Kate' wdé Jesusen' žoa'a nido' che gan nbab Galilea, ble'ele' chope benne'. Toen' lie' Smon, bennen' lezka' lie' Bedw. Ndres, benne' biche' Bedon', žónlene' le' tzen. Žoptie' zzála'gake' yixjw bel chégake' lo nido', dan' zej nake' benne' wzén bel ka'. ¹⁹ Jesusen' gože' légake':

—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' nich gákgake' chia' neda', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

²⁰ Žoptie' la' bká'ntegake' yixjw bel ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.

²¹ Kate' Jesusen' wdíe' yelate' na'le, ble'ele' yechope benne' ka'. Toen' lie' Jakob, na' Zwa, benne' biche'e žónlene' le' tzen. Zej nake' zi'n Sebedeo. Yó'ogake' lo barkw, gan žónlengake' Sebedeo, xágake', tzen, na' žeyágake' yixjw bel chégake' ka'. Naž Jesusen' bliže' žoptie' nich gónlengake' Le' tzen. ²² La' belka'ntie' barkwn', len xágaken', na' jáklene' Jesusen'.

*Jesús žsedle' benne' zan
(Lk. 6:17-19)*

²³ Wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios. Bchalje' diža' chawen' ga na' kan za' yedjnná bia' Dios lo yežlyó nga, na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka' kan zej nak yižwé' ka' chégake'. ²⁴ Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngkele' benách ka' dot gan nbab Siria. Bedjwá'gake' yógo'te benne' ka' zej de'e da' zan yižwé' ka', na' želzáka'li'e, nich wnníta'gake' benne' we' ka' xni'a Jesusen'. Zá'gake' zej noe'e benne' ka' ga na', benne' ka' yó'ogake' be' xiwe' ka', len benne' ka' zej de'e chon, na' benne' ka' bi žak sá'gake'. Jesusen' beyone' yógo'te benne' ka'. ²⁵ Benne' zan žjáklene' Jesusen', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, len benne' ka' zej nbabe' yež Dekápolis ka', na' benne' ka' zej nbabe' yež Jerusalén, na' gan nbab Judea, na' benne' yež ka' zej nnitan' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.

5

*Da' bchalj Jesús law ya'ado'
(Lk. 6:20-23)*

¹ Kate' ble'el Jesusen' benne' zan zá'lengake' Le', wžene' to law ya'ado' gan nak sibe, na' law ya'adon' wži'e.

Naž bdobgak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'. ² Wzó lawe' žsedle' légake', na' wnné':

³ —Ba nez zen naken chegak benne' ka' žákbe'egekle' želyážjele' da' zej naken che Dios, dan' de latje chégake' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

⁴ 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' žak nyache' láže'gake' dan' zej nbage'e dola', dan' Dios na'kze gon zene' légake'.

⁵ 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' zej nake' gaxjw laže' law Dios, dan' gata' yežlyó nga chégake'.

⁶ 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' zdan láže'gake' da' naken chawe' law Dios, na' žékgekle' ni'a chen kan žékgekle' benne' ka' želdone', na' želbile' nis, dan' gon Dios ga sí'gake' dan' zdan láže'gake'.

⁷ 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka', dan' Dios yeyache' láže'le' légake'.

⁸ 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' nak chawe' yichj lázdo'gake', na' bi be da' zia zej nbage'e, dan' lé'egekle' Dios.

⁹ 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' zzoa žígake' diža' bizjw, dan' si' lágake' zi'n Dios.

¹⁰ 'Ba nez zen naken chegak benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake' dan' žóngake' da' nak chawe', dan' de latje chégake' gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

¹¹ 'Ba nez zen gaken chele le'e kate' wliž zi'gak benách ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e, na' lo yela' wen laže' chégake' nnégake' chele dan' žónlenle neda' tzen. ¹² Le yebél, na' le chaž laže', dan' gak da' cháwe'le'e chele kate' žinle ya'abá che Dios. Kan žaken chele, lezka' goken chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' wnníta'gake' zgá'alegake' ka' le'e, dan' lezka' wžía láže'gak benách ka' légake'.

*Benách ka' che Jesús nákgake' ka zede', na' ka baní'
(Mr. 9:50; Lk. 14:34-35)*

¹³ Lezka' wnná Jesusen':

—Le'e nakle ka zede' lo yežlyó nga, san cha' wnít zeden' yela' sna'a chen, bi gak yeyonžon sna'a. Biž bi zakan', san ba naken da' cho'nžon, na' benách ka' wlégaken'.

¹⁴ 'Le'e nakle ka baní' lo yežlyó nga nich wloé'elele law da' nakle che Dios. Gakle ka to yež da' žen' to law ya'a, dan' bi gak gache' yežen'.

¹⁵ Kate' wzaljšo yi', bi žkáche'žon zan kak, san zzoažon sibe nich wza'nín' yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yo'on'.

¹⁶ Kan nak baní', lezka' gakle le'e, dan' gonle ga gak bia' da' nakle lawlegak yógo'te benách ka', nich kate' lé'egekle' da' nak chawe' da' žonle, naž wká'n zéngake' Xale Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

Žsedle Jesús che da' wnná Dios lo na' Moisés

¹⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi géklele bla'a neda' nich yeká'a da' ka' wnná Moisés o da' ka' bsédgekle benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Bla'a neda', kege nich yeká'a da' ka', san bla'a nich gona' dot da' zejlasgak da' ka'. ¹⁸ Da' li žapa' le'e. Kate' ne de ya'abá, na' yežlyó nga, bi te ka'ze nitó díža'do', na' nitó da' wnná Dios kate' gakže yógo'te da' wnné' žala' gaken. ¹⁹ Che len, nóte'teze benne' wka'ne' ca'ze to da' do'ze da' znná dižan', na' cha' wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni ga'nže' ka'ze ka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', san bennen' gone' kan nak da' znná dižan', na' cha' wsedle' benne' ka' góngake' ki, benne' ni gakže' benne' blo gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chien'. ²⁰ Lezka' žapa' le'e: cha' bi gonle da' nakže chawe' ka' da' žongak benne' yodo' wsedle ka', len ka' žongak benne' yodo' fariseo ka', batkle cho'ole gan znná bia' Dios ya'abá chien'.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' zže'e lježe'

(Lk. 12:57-59)

²¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bénlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': "Bi gotle benách ka'. No benne' nake' wet benne' ka', nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'."

²² Na'a, neda' žapa' le'e: no benne' zže'e lježe' nbage'e zia, na' chog Dios chie' gate'. Lezka' no benne' znnie' che lježe' nbage'e zia, na' chog benne' yolawe' chie' sake'e. Lezka' no benne' nnie' che lježe', na' nne': "Bia bi be nnezlba'" nbage'e zia, na' wak chog Dios chie' chejchoé'e lo yi' gabíl.

²³ 'Ki naken, cha' le' zoa ko'o lo bkog la'y bi da' wnezjo' law Dios nich yenít lawe' le', na' cha' chejsá' lažo'o ga na' zoa biž chen zža'a lježo' le', ²⁴ bka'n dan' no'o na'ze, na' beyej ližo'. Zga'ale bejká'n chawe' da' beno' che lježo' nich yenít lawe' le'. Naž da, wnezjo' dan' no'o.

²⁵ 'Cha' zoa no benne' yennable' le' bi da' zbago'o chie', na' chi'e le' gan wchi'a laže' no benne' le'e, begá'n chawe' len bennen' kate' ne yo'ole nez, nich bi wdíe' le' lo na' bennen' wchi'a laže'e le', na' bennen' wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' le' wsejwe' le' liž yan'. ²⁶ Da' li žapa' le', bi yežjo' ga na' na' zejte chizjo' dot da' nbago'o chie'.

Žsedle Jesús che da' zka'n ka'ze yela' zchag na'

²⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bénlele kan wnnágake': "Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'." ²⁸ Na'a, neda' žapa' le'e: nóte'teze benne' zwie' to no'le lo yela' zdan laže' da' shan, ba benlene' le' doła' lo yichj lázda'we'.

²⁹ 'Che len, cha' yej lawo' li ža gonon ga gono' doła', wlejen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to yej lawo', na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.

³⁰ Cha' no'o li ža gonon ga gono' doła', bchogen, na' wžo'nen. Gakže chawe' chio' wnito' to no'o, na' kege dotio' chazen lo yi' gabíl.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žežo'ne' zo'le'

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lk. 16:18)

³¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' wnnágake': “Nóte'teze benne' žénele' yežo'ne' zo'le', žala' wnezjwe' to yiche chie' da' znnan žežo'ne' le'.” ³² Na'a, neda' žapa' le'e, cha' zoa no benne' žežo'ne' zo'le', na' bi znnan bi da' žon no'len', naž gon bennen' ga gon zo'len' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na' cha' wchág ná'lene' benne' byo yoble, na' benne' byon', bennen' si'e no'len', lezka' gone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Žsedle Jesús che no benne' gon choche' xtiže'e

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' bēnlele kan wnnagak benne' wnná bia' ka' katen' góžgake' xa xto'le ka', na' wnnágake': “Bi gon lažo'o kate' gon chocho' xtižo'o ni'a che Dios, san žala' gono' ni'a che Xanžo Dios dot dan' znnan gono' katen' gon chocho' xtižo'o ni'a chie' Le'.” ³⁴ Na'a, neda' žapa' le'e, bi gon chochle xtiža'le. Cha' gon chochle xtiža'le, bi gonlen ni'a che ya'abá che Dios, dan' naken gan že' znnan bia' Diosen'. ³⁵ Cha' gon chochle xtiža'le, bi gonlen ni'a che yežlyó nga, dan' nak yežlyó nga gan Dios zzo'e ni'e, na' bi gonlen ni'a che yež Jerusalén, dan' naken laž Dios, Benne' zente, Bennen' znnan bi'e. ³⁶ Bi gon chocho' xtižo'o ni'a che yichjo', dan' bi gak gono' ga yeyák chich o gasj nitó yicha' yichjo'. ³⁷ Žala' nnázele: “o” o nnázele: “o'o” dan' nak che da' xiwe' da' zdetlen kan nak diža' ni.

Žsedle Jesús kan nak che no benne' žezi'e wzón lježe'

(Lk. 6:29-30)

³⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Ba bēnlele kan nak da' wnná Moisés, katen' wnné': “No benne' bi da' žone' che yej law lježe', lezka' le yebí'i chie', na' no benne' bi da' žone' che laye' lježe', lezka' le yebí'i chie'.”

³⁹ Na'a, neda' žapa' le'e: bi wži'ile che no benne' gone' le'e da' zia, na' cha' no benne' kape'e xago' li ža, be' latje kape'e yetó xago' yegle. ⁴⁰ Cha' zoa no benne' gone' ga wchi'a laže' to

benne' le', na' kweje' zo', lezka' bnezjw chie' laže' da' žxo'a xkožo'o. ⁴¹ Cha' no benne' nzi' lo ne'e gon byene' go'o ywa' chie' gachje hora, wyejlen bennen' dot to hora. ⁴² No benne' bi da' nnable' le', bnezjwn chie', na' no benne' bi da' nnable' le' xtido', bi yi'o-ne' bi be de.

Žsedle Jesús žala' ži'ilžo no benne' bi de žo'o chawe'

(Lk. 6:27-28, 32-36)

⁴³ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' bēnlele dan' wnnágake': “Žala' ži'ilo' no benne' nži'ile' le', na' žala' žo'o no benne' bi de le' chawe'.” ⁴⁴ Neda' žapa' le'e, le ži'il benne' ka' bi zej de le'e chawe'. Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žliž zí'gake' le'e. Le gon da' naken chawe' chegak benne' ka' zbia láže'gake' le'e, na' le wchaljlen Dios, nnáblele-ne' gon chawe'e benne' ka' znnégake' chele, na' žóngake' le'e zia. ⁴⁵ Cha' gonle ki, gakle le'e zín Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, dan' žone' Le' ga zza'ní' wbíž chie' gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', na' gan zej nnita' benne' chawe' ka'. Žsele'e nis yejw chegak benne' chawe' ka', na' chegak benne' wen da' zinnj ka'. ⁴⁶ Cha' nží'izelele benne' ka' nží'igekle' le'e, žon byenen no benne' wká'n zene' le'e? Lezka' žongak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' zchízjwgake' benách ka' lo wláz yež zi'to', dan' nží'igekle' ljéžgake' ka'. ⁴⁷ Cha' žaple ba la'ne ljéžzele ka', žbize žonle da' nakže chawe'? Lezka' žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios. ⁴⁸ San le'e, le gak dot chawe', kan nak Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nake' dot chawe'.

6

Žsedle Jesús kan žala' gáklēžo benách ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Le we' laže' gak dot li laže' kan zka'n zenle Dios. Bi gónzele ki nich lé'egekle benách ka' kan žonle. Cha' ki gónzele, Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bi be da' chawe' yebi'e chele.

² Kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi wloe'elo' law dan' žono' kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a. Ki žóngake' nich gapgak benách ka' légake' ba la'ne. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ³ San le', kate' bi da' wnezjo' che no benne' zoa bi da' žiážjele', bi go'o nitó benne' latje nnezlen'. ⁴ Na'a, dan' wnezjo', ngáche'ze žala' wnezjon', na' Xažo Dios, Bennen' zle'ele' dan' žono' ngáche'ze, yebi'e chio'.

Žsedle Jesús kan žala' wcháljlenžo Dios

(Lk. 11:2-4)

⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' wcháljlenle Dios, bi gonle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' kate' žližgake' Dios zdan láže'gake' zzégake' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' gan nak lawe' ya'a, nich lé'egekle benách ka' légake'. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ⁶ San le'e, kate' wcháljlenle Dios, le cho'o ližle, na' le wsejw yo'o chele. Le wliž Dios, na' le wcháljlen Xažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, na' Xažo Dios, Bennen' zle'ele' da' žonle ngáche'ze, Le' yebi'e chele.

⁷ 'Katen' wcháljlenle Dios bi yeži'ile žop yonnze kan žongak benne' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios, dan' žékgekle' wzé nag Dios chégake' dan' žeží'igake' žop yonnze. ⁸ Bi gonle kan žóngake' légake'. Xažo Dios, zga'ale kate' bi da' nnáblele-ne', ba nnézkzele' da' ka' žiážjelele. ⁹ Che len, žala' wcháljlenle Dios, na' nnaile ki: Xato' Dios, zo' ya'abá, ga'n zen Lo'.

¹⁰ Da, nna bi'o yežlyó nga.

Žénelto' gaken yežlyó nga kan žaz lažo'o Le'

kan žaken ya'abá chio'.

¹¹ Benn da' gawto' na'a ža.

¹² Benít law cheto' da' zinnj da' žonto',

kan ženít lawto' che no benne' žone' chefo' da' zinnj.

¹³ Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' dola',

san beslá neto' lo na' da' žonen, dan' zej nak chio' dot yela' wnná bia', na' dot yela' wak, na' dot yela' zen, da' ka' náptezo'. Ka'kze gaken.

¹⁴ 'Cha' yenít lawle chegak lježle ka', benne' žóngake' le'e da' zinnj, lezka' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, yenít lawe' chele le'e. ¹⁵ Cha' bi yenít lawle chegak lježle ka', bi yenít law Xažo Dios chele le'e dola' da' nbága'le.

Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' gonle wbás, bi gonle nyache' lawle kan žongak benne' ka', benne' zloé'ezele chawe' kwíngake', dan' žóngake' nyache' láwgake' nich lé'egekle benách ka' žóngake' wbás. Da' li žapa' le'e, ka'ze nak yela' ba la'ne da' gatan' chégake'. ¹⁷ San le'e, kate' gonle wbás, le wpá' yichjle, na' le chib lawle, ¹⁸ nich bi lé'egekle benách ka' žonle wbás. Ngáche'ze žala' gonle wbás, na' Xažo Dios, Bennen' zóalene' le'e gan zoale chézele, yebi'e chele.

Ya'abá che Dios naken gan žala' wtobžo da' zaka' chežo

(Lk. 12:33-34)

¹⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi wtoble da' zaka' lo yežlyó nga, gan beldo' chen wtébgakban', na' zbia yin', na' gan cho'ogak benne' wbán ka', nich kwángaken'. ²⁰ San le wtób da' zaka' chele ya'abá che Dios, gan bi galj beldo' chen, bia wtébgakban', na' bi cwia yin', na' gan bi gak cho'ogak benne' wbán ka', nich bi gak kwángaken'. ²¹ Gan de da' zaka' chele, we' láže'le žinle.

Da' zza'ní' lo yichj láždo'žo

(Lk. 11:34-36)

²² Lezka' wnná Jesusen':

—Yej lawžo zej naken ka to da' zza'ní' lo yichj láždo'žo. Che len, cha' yej lawle zej naken chawe', cho'o yichj láždo'le da' naken baní'. ²³ Cha' yej lawle bi zej naken chawe', yichj láždo'le gaken choł. Che len, cha' baní'

da' zóalenen le'e ba beyaken da' naken chol, ba nakle'e chol yichj lázdo'le.

*Dios, na' mežw
(Lk. 16:13)*

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi gak no benne' gone' xchingak chope xane', dan' wzóe' chela'ale toen', na' yetóen' ži'ile' le', o gánlene' toen', na' yetóen' kwej yichje' le'. Bi gak wká'n zenle Dios, na' mežw.

*Dios žape chi'e benne' chie' ka'
(Lk. 12:22-31)*

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka' žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' gawle o ni'a che da' ye'jle, da' ka' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwle. Zákale'eže yela' nban chele ka da' ye'j gawle, na' zaka'že belá' žen chele ka laže' da' gákwle. ²⁶ Le wia kan žak chegak byínnedo' ka', bia zlagakba' ya'abá. Bi žázgakba', na' bi žel-lapba', na' bi ztóbakba' da' gape chí'igakba', san Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, zwawkze' légakba'. Záká'žele le'e ka byínnedo' zan. ²⁷ ¿Noz benne' ladjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' nich gak ki chie'?

²⁸ ¿Biž chen' že' zédlele ni'a che da' gákwle? Le wia nga kan želgole yéjedo' ka' žé'gaken ladjw yixe'. Bi žóngaken žin, na' bi žóngaken do xlaže'.

²⁹ Neda' žapa' le'e, Salomón, bennen' wnná bi'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a chie', laže' da' gokwe' bi gokžen xtan ka žnna'gak yéjedo' ka'. ³⁰ Dios na'kze žone' xtan yeje yixe'do' ka', da' žé'gaken ladjw yixe', na' zej žian na'a ža, na' wxé wižj chéygaken lo yi'. Žone' légaken xtanle'e. Cha' ki že' laže'e yeje yixe'do' ka', lezka' da' zenle'e gone' chele le'e, la'kze bi že'jle'le chie' dot láže'le. ³¹ Che len, bi kwe' zédlele, na' bi nnale: “¿Bižkze gawto'?” o “¿Bižkze ye'jto'?” o “¿Bižkze gákwto'?” ³² Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga že' láže'gake' chegak yógo'te da' ki, san zoa Xažo Dios ya'abá, na' Le' nnézkzele' cha' žiážjelele bíte'teze da' ki. ³³ Na'a, le we' laže' nna bia' Dios le'e, na' le gon da' nak chawe' lawe' Le', na' Le' ko'e

xnezle yógo'te da' ki da' žiážjelele. ³⁴ Che len, bi kwe' láže'le che da' gak wxé wižj, dan' gak kwe' láže'le wxé wižj che da' gaken chele ža na'. Tža tža žak da' ka' žala' kwe' láže'le chen ža na'.

7

*Bi žala' chog bia'žo che lježžo
(Lk. 6:37-38, 41-42)*

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi chog bia'le chegak lježle ka', nich bi chog bia' Dios chele le'e, ² dan' chog bi'e chele le'e tlébeze kan zchog bia'le chegak lježle ka', na' kan zžixle che lježle ka' lezkan' gonkze Dios chele le'e. ³ ¿Biž chen' zwio' bebdo' da' yo'on yej law lježo', na' bi žákbe'lo' to da' zenle'e yo'on yej lawo' le'? ⁴ ¿Yi'o lježon': “Wleze, nich kweja' bebdon' da' yo'on yej lawo'” na' le', da' zenle'e yo'on yej lawo' le'? ⁵ Le', benne' žlo'ezele chawe' kwino'. Zga'ale wléj da' yo'on yej lawo' le', nich gak le'elo' binlo nich kwejo' bebdon' da' yo'on yej law lježon'.

⁶ Bi cho'nle da' zej naken la'y nich gaw beko' ka' len, ka chéchjgakba', na' gáwya'agakba' le'e. Bi cho'nle da' zákale'en chele nich gaw koch ka' len, ka wléj chóchjgakban'.

Le nnab, na' le chilj, na' le wlíž ža yo'o

(Lk. 11:9-13; 6:31)

⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Le nnab, na' Dios gonnen' chele. Le chilj, na' gone' latje žel-lelen. Le wlíž ža yo'o, na' Le' wsaljwe' chele. ⁸ No benne' bi da' znnabe', gatan' chie', na' benne' bi da' žilje', žel-len', na' benne' žliže' ža yo'o, yaljwn chie'.

⁹ 'Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, zoa xkwide' chie', cha' nnablbe'-ne' yet xtil, ¿wnezjwe' yej chebe'? ¹⁰ Cha' nnablbe'-ne' to bel, ¿wnezjwe' bele snia chebe'? ¹¹ Le'e bi nakle chawe', san nnézlele wnéjwle da' naken chawe' chegak ži'nle ka'. Wak wxén láže'le Xale Dios, Bennen' zoe' ya'abá, gone' da' naken chawe' chegak benne' ka' bi da' nnábgekle' Le'.

¹² 'Che len, kan žénelele le'e gongak benne' ka' chele, lezka' le gonte chégake'. Ki z_nna da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

To gan žala' težo ga nak to lyido'
(Lk. 13:24)

¹³ Lezka' wnná Jesusen':

—Le cho'o gan žo'ogak benách ka' ga nak to lyido'. Laga' nak gan žo'ogak, na' nez zen naken da' žjaklen benne' ka' gan kwia yí'gake'. Žo'ogak benne' zan ga na'. ¹⁴ Lyido' nak gan žo'ogak, na' nez las naken da' žjaklen benne' ka' gan gata' yela' nban da' zejli kanne chégake', na' babze benne' ka' žežélgeken'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Lk. 6:43-45)

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Le gape chi'i kwinle ních bi gon láže'gekle benne' wen láže' ka' le'e, benne' ka' znnágake' zcháljgake' lo wláz Dios. La'gak benne' ka' gan zoale, benne' ca' wloé'el kwíngake' gaxjw láže'do' kan zej nak zila'do' ka', san lo yichj lázdo'gake' zej nake' ka' beko' yixe' snia ka'. ¹⁶ Da' ka' žóngake' zej nak bian' kan zej nake'. Bi zchibžo da' zbia lba uba lo yag yeche', na' bi zchibžo da' zbia yag higo lo yixe' laye'. ¹⁷ Ki naken, yógo'te yag zix želbían da' zej naken zix, na' to yag yixe' zbian da' bi zej naken zix. ¹⁸ Yag zix na' bi gak kwian da' zej naken ka'ze, na' yag yixen' bi gak kwian da' zej naken zix. ¹⁹ Bíte'teze yag da' bi zbian da' naken zix, chóggaken', na' wzéygaken' lo yi'. ²⁰ Ki naken, da' ka' žongak benne' ka' zej nak bian' kan zej nake'.

No benne' ka' bi gak chejnníta'gake' gan z_nna bia' Dios
(Lk. 13:25-27)

²¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Benne' zan yé'gake' neda': “Xan, Xan” san kege yógo'tegake' cházgake' gan z_nna bia' Dios ya'abá. Légakze benne' ka' žóngake' da' žénele Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, chejnníta'gake' ga na'. ²² Kate' žin ža

ze lawte ža ka' che yežlyó nga, benne' zan yé'gake' neda', na' nnágake': “Xan, Xan, bchaljto' xtiža' Dios ni'a che lo' Le'. Bkonlto' žin lo' ních bebejto' be' xiwe' ka', na' bkonlto' žin lo' ních bento' da' zan yela' wak zen ka'.” ²³ Naž neda' yapa' légake': “Bi nónbi'a le'e. Le kwas ga zoa' ni, le'e, benne' wen da' zinnj ka'.”

Chope kan nak gan gak chíxjwžo lenyo'o

(Lk. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Lezka', no benne' ženle' xtiža'a ni, na' žone' kan znnan, nake' ka' to benne' žejni'ile', benne' bene' liže' gan že' lo yej xe. ²⁵ Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', san bi wbixen, dan' žen' lo yej xe. ²⁶ Na'a, no benne' ženle' xtiža'a ni, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka' to benne' bi žejni'ile', benne' bene' liže' lo yo yach. ²⁷ Kate' gok yéjwsio', bedób nis wbá'a, na' gok be', na' wdíb nisen' kwit yo'on', na' wbixen, na' la' wbía yi'ten.

²⁸ Kate' beyož Jesusen' bcháljlene' légake' da' ni, bebán láže'gak benne' zan ka' kan nak da' žsedle', ²⁹ dan' žsedle' légake' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', kege kan žongak benne' yodo' wsedle chégake' ka'.

8

Žeyák to benne' de'e yižwé' leže
(Mr. 1:40-45; Lk. 5:12-16)

¹ Kate' betj Jesusen' law ya'a na', benne' zan zjáklene' Le'. ² To benne' de'e yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

³ Naž Jesusen' la' blíte ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':

—Žénela'. Yeyako' chawe'.

La' benitte yižwé' che bennen'.

⁴ Naž Jesusen' gože' le':

—Bwia nga, bi yi'o nitó benne' da' ni, san beyéj, bejloé'el kwino' law bxoz, na' bejnežjw dan' bchi'le

Moisés le'e, dan' wloé'elen benách ka' ba beyako'.

Jesús žeyone' bi'wen žin che to benne' Roma
(Lk. 7:1-10)

⁵ Wyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' bla' to benne' ga na', benne' zchi'e to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile. Bžine' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele' Le', ⁶ na' wnné':

—Xan, zoa to bi'wen žin chia', debe' lo yo'o. Bi žak sa'be', na' zzáka'le'ebe'.

⁷ Jesusen' gože' le':

—Sa'a neda', yeyona'-be'.

⁸ Bechebe benne' wnná bian', na' gože' Jesusen':

—Xan, bi naka' neda' zi cho'o liža', san cha' nnazo', yeyák bi'wen žin chian'. ⁹ Lezka' neda', zoa to benne' znná bi'e neda', na' zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' znná biá'gaka'-ne'. Kate' žapa'-ne' toe': “Wyéj ga na'” žeje'. Kate' žapa'-ne' yetóe': “Da ni” žide'. Kate' žapa' benne' wen žin chia': “Ben žin ni” la' žontie' žin na'.

¹⁰ Kate' benle Jesusen' da' ni, bebanle', na' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, gan zej nnita' benne' Israel ka', bi na' chejxaka'a nitó benne' žejli'e chia' neda' kan žon benne' ni. ¹¹ Lezka' žapa' le'e: žojgak benne' zan zaka' gan zla' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' kwé'lengake' tzen Bran, na' Isaak, na' Jakob, gan znná bia' Dios ya'abá chie', ¹² san benne' ka' ba wžekze Dios nich chejnníta'gake' gan znná bi'e Le', wsejwe' légake' na'le gan nak chol, gan kwéžegake', na' wxéj láye'gake' lo yela' nyache' laže' chégake'.

¹³ Naž Jesusen' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':

—Beyéj ližo'. Kan žejli'o chia', ka' gaken chio'.

La' na'ze beyakte bi'wen žin chien'.

Jesús žeyone' xna' zo'le Bedw
(Mr. 1:29-31; Lk. 4:38-39)

¹⁴ Bžin Jesusen' liž Bedw, gan ble'ele' xna' zo'le Bedon' die' lo da'a, na' yoe'e da' la. ¹⁵ Jesusen' wdane'

na' no'len', na' la' bežojte da' la dan' yoe'e. Naž beyás no'len', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

(Mr. 1:32-34; Lk. 4:40-41)

¹⁶ Kate' za' žale ža na', za'gak benne' ka' zej noe'e benne' zan gan zoa Jesusen', benne' yó'ogake' be' xiwe' ka', na' len yela' znnaze chie' bebeje' be' xiwe' ka', na' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka'. ¹⁷ Ki goken, bžin dan' wnná Isaías, benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': “Le' beyone' da' ka' wzáka'žo, na' beké'e yižwé' ka' chežo.”

Benne' ka', benne' žénegekle' gónlengake' Jesús tzen
(Lk. 9:57-62)

¹⁸ Kate' ble'el Jesusen' zej nnita' benne' zan ka' dot kwite', gože' benne' wsedle chie' ka' tégake' yechela'ale nido'. ¹⁹ To benne' yodo' wsedle bžine' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle, gónlena' Le' tzen gáte'teze gan chejo'.

²⁰ Jesusen' gože' le':

—Beza' ka' zej de zan yej chégakba', na' byínnedo' ka', zej žia xó'ngakba', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de gan chixjw yichja'.

²¹ Yetó benne' wsedle che Jesusen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a liža' na' zejte wkacha'a xa'.

²² Jesusen' gože' le':

—Da len neda'. Be' latje benne' žátgake' wkáche'gake' ljéžgake' ka', benne' žátgake'.

Jesús zzoa žie' be' wale da' žakle'en
(Mr. 4:35-41; Lk. 8:22-25)

²³ Wžén Jesusen' lo barkw, na' benne' wsedle chie' ka' žónlengake' Le' tzen. ²⁴ Naž gok to be' wale lo nido', na' žasle'e nison', na' zejte žaz nis lo barkwn'. Jesusen' die' ztase' lo barkwn'. ²⁵ Naž benne' wsedle chie' ka' wbíga'gake' gan die', na' besbángake' Le', na' góžgake' Le':

—Xan, beslá neto'. Za' gatžo lo nis.

26 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zžébele? Láte'ze žejle'le che Dios.

Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' da' žaken, na' nisdon', na' la' wžé'tegaken ži. 27 Bebán láže'gak benne'ka', na' wnnágake':

—¿Biz napkze benne' ni? Znnenze', na' be' žaken, na' nisdon' žóngaken kan znné'.

Benne' Gadara ka', benne' yó'ogake' be' xiwe' ka'

(Mr. 5:1-20; Lk. 8:26-39)

28 Kate' bžin Jesusen' yechelá'a nisdon' gan nbab yež Gadara, bžojgak chope benne'ka' lo blojka' gan zej že' ba chegak benne'gatka', na' bžínake' gan zoa Jesusen'. Sníale'e zej nake', na' bi gok nitó benne' tie' lo nezen'. 29 La' wžéžeya'agak žoptie' zižje, na' wnnágake':

—¿Biz nbága'to' chio', Jesús, Zi'n Dios? ¿Zo'o nga nich wsaka' zi'o neto' kate' bi na' žin ža?

30 Gan nníta'gake' zej nnita' koch zan, bia želdaba' žáwgakba', na' zej že'ba' late' gan nak zi'to'. 31 Wnné nyáche'gak be' xiwe'ka', na' góžgaken Jesusen':

—Cha' yebejo' neto', be' latje chejžo'oto' yichj lázdo'gak koch zan ka'.

32 Naž Jesusen' gože' légaken:

—Le chej.

La' bežójtégak be' xiwe'ka', na' be-žžó'ogaken yichj lázdo'gak koch zan ka'.

Naž ka' gaze jak yógo'te koch zan ka', na' bejbíjgákba' gan nak to le'e ya'a yej, na' bejcházgákba' lo nisdon', gan wyépgákba' nis, na' gótgákba'.

33 Bžébegak benne'ka', benne' wdape chí'igake' koch ka', na' bžónnjake'. Kate' bžínake' lo yež, bžéngkle' benách ka' yógo'te da' gókgaken chegak benne'ka' wyó'ogake' be' xiwe'ka'. 34 Naž bžojgak benne' lo yež ka', nich bejchágake' Jesusen'. Kate' blé'egekle' Le', góta'yoegekle' Le' yezé'e lo yežlyó chégage'.

9

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e
(Mr. 2:1-12; Lk. 5:17-26)

1 Naž bebén Jesusen' lo barkw, na' wdíe' yechelá'a nisdon', na' bežine' gan nak laže'. 2 Bžínak benne'ka' ga na' zej noe'e to benne' bi žak se'e, na' bdíxjwgake' le' xni'a Jesusen', zoe' lo yag gant. Kate' blé'el Jesusen' kan žejle'gak benne'ka' chie' Le', gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Ben choch lažo'o, zínado'. Ba benít lawa' chio' dola' da' nbago'o.

3 Lezka' zej nnita' benne' yodon' wsedle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

—Da' zchalj benne' ni zzoan Dios chela'ale.

4 Kate' gókbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le da' kegle?

5 Bi nak zede cha' no benne' yí'aze' benne'ni: “Dola' da' nbago'o ba benít lawa'” san nak zede gone' ga yeyase', na' yezé'e. 6 Na'a, neda', Benne' Golje' Benách, wloe'ela' le'e nzi' lo na'a yela' wnná bia' lo yežlyó nga yenít lawa' dola'.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Beyás. Bchis yag gant chion', na' beyéj ližo'.

7 Naž la' wyaste bennen' bi gok se'e, na' beyeje' liže'. 8 Kate' benne'ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, bebángle', na' bka'n zéngake' Dios dan' bnezjwe' yela' wak ki chegak benách ka'.

Jesús žliže' Matío

(Mr. 2:13-17; Lk. 5:27-32)

9 Kate' bezá' Jesusen' ga na', blé'ele' to benne' lie' Matío, ži'e gan zchizjwe' benách ka' lo wláz yež zi'to', na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

Naž la' wzó ža'te Matíon', na' bénlene' Jesusen' tzen.

10 Yetó da' goken, kate' ne že' Jesusen' žawe' to lo yo'o, benne' zan, benne' wechizjw ka' na' benne' gaxjw ka', bžínake' gan zoe', na' wžé'lengake' Jesusen' na' benne'

wsedle chie' ka'. ¹¹ Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egikle' da' ni, wnnábgekle' benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bennen' žsedle' le'e žáwlene' benne' wechizjw ka', na' len yezika' benne' doła' ka' tzen?

¹² Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe', bi žon byenen chjake' gan zoa benne' žeyone' benách ka', san benne' ka' bi nníta'gake' chawe' žon byenen chjake' gan zoa bennen' žeyone' benách ka'.

¹³ Le chej, na' le wsedle da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan ki: “Žénela' yeyache' láže'gekle' benne' ka' ljéžgake' ka', kege gótgake' bia beže ka' lo bkog la'y chia'.” Bła'a neda' nga, kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' doła' ka' nich yeyát láže'gake'.

*Žsedle Jesús kan žala' gonžo wbás
(Mr. 2:18-22; Lk. 5:33-39)*

¹⁴ Naž benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, bennen' bezóe' benách ka' nis, blá'gake' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Neto' žonto' wbás zan chi'i, na' lezka' žongak benne' yodo' fariseo ka'. ¿Biz chen' benne' wsedle chio' ka' bi žóngake' wbás?

¹⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak benne' ka' nníta'gake' lni che yela' zchag na' gak nyache' láže'gake' kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'? Za' ža kate' kwas bennen' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

¹⁶ Bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Bi yeyón nitó benne' to laže' gole len laže' kobe, dan' wxónnj laže' koben' da' ngo'e lo laže' golen', na' chéza'že laže' golen'. ¹⁷ Lezka' bi ka'a nitó benne' xis uba kobe to lo že'e gole da' naken yid, dan' gak bžina' xis uba koben', na' wlá'n že'e golen' da' naken yid, na' cwia yi' xis uba na', na' lezka' kwia yi' že'e na' da' naken yid. Zga'ažo

xis uba kobe to lo že'e kobe da' naken yid, na' da' chopten žak chí'igaken.

Žebán xkwide' no'le che Jairo, na' žeyák to no'le

(Mr. 5:21-43; Lk. 8:40-56)

¹⁸ Kate' Jesusen' ne zcháljlene' légake', to benne' znná bi'e benne' judío ka' ble'e gan zoe', na' bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xkwide' no'le chia' za' gotbe'. Da, xoa no'o lebe', nich yebanbe'.

¹⁹ La' wzó ža'te Jesusen', na' wyéjlene' le', tzen len benne' wsedle chie' ka'.

²⁰ Naž bžin to no'le ba gok chežinno yiz de'e yižwé'. Bi zbez žen chie' da' žaken chégakkze no'le ka'. Wbige'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'. ²¹ Ki bene' dan' wzá' laže'e, na' wnné': “Cha' kanza' ze', yeyaka'.” ²² Naž byechj Jesusen', na' bwie' le', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, zí'na'do'. Ba beyaktio' dan' žejli'o chia' neda'.

La' na'ze beyaktie'.

²³ Kate' bžin Jesusen' liž benne' wnná bian', blé'ele' zej nnita' benne' zan ga na', benne' ka' zkwéžegake' bžejw, na' benne' ka' želbeže nyache'e.

²⁴ Jesusen' gože' légake':

—Le kwas ga ni, dan' bi nat xkwide' no'le ni. Ztászebe'.

Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' bka'n díjgekle' Le'.

²⁵ Kate' Jesusen' ba bebeje' benne' ka' na'le, wyoé'e lo yo'o, na' bexwe' na' xkwide' no'len', na' la' wyástebe'.

²⁶ Wzé diža' kan gok da' ni, na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyón' bengeklen'.

Jesús žeyone' benne' lo chole ka'

²⁷ Kate' bžoj Jesusen' ga na', chope benne' lo chole ka' wnáwgake' Le'. Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—Beyache' laže'l neto', Le', za'só Dabí.

²⁸ Kate' wyó'o Jesusen' lo yo'o, žopte benne' lo chole ka' bžíngake' gan zoe'. Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Žejle'le chia' neda', gak yeyona' le'e?

Légake' wnnágake':

—O', Xan.

²⁹ Naž Jesusen' wdane' yej lágake', na' wnné':

—Kan žejle'le, ka' gaken chele.

³⁰ La' beyáljwte yej lágake'. Naž Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':

—Le wia bi we'le latje no benne' nnezle' da' ni.

³¹ Kate' bežójgake', la' bzétegake' diža' dot yežlyón' kan nak da' ben Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' bi žak nnie'

³² Kate' Jesusen' bežójlene' benne' wsedle chie' ka' tzen lo yo'on', bžingak benne' ka' gan zoa Jesusen', benne' ka' zedjwágake' to benne' gan zoe' Le', benne' bi žak nnie' dan' yoe'e be' xiwe'. ³³ Kate' beběj Jesusen' be' xiwen', la' wnnete bennen' bi gok nnie'. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—Bi na' le'elto' da' ki gan nníta'gak benne' Israel ka'.

³⁴ Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che xangak be' xiwe' ka'.

Jesús žak nyache' láže'e ni'a chegak benne' zan ka'

³⁵ Wdá Jesusen' dot kwit gan zej že' yež zen ka', na' yeždo' ka', na' gan nak lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bchalje' diža' chawen' kan zña bia' Dios. Beyone' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e, benne' ka' nníta'gake' lo yež ka'. ³⁶ Kate' ble'el Jesusen' benne' zan ka', beyache' láže'le' légake', dan' želzake'e, na' žedó láže'gake' kan žak chegak zila' ka' bi zoa benne' gape chí'igake'-ba'. ³⁷ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Da' li, zen nak yel, san babze benne' ka' nníta'gake' nich lápgaken'.

³⁸ Che len, le gáta'yoel Dios, Bennen' nake' Xan yelen', na' nnáblele-ne' sele'e benne' wen žin ka', nich lápgaken'.

10

Jesús zbie' chežinno benne' nich gágake' wbás chie' ka'

(Mr. 3:13-19; Lk. 6:12-16)

¹ Naž bliž Jesusen' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' yógo'te benne' yižwé' ka', na' yógo'te benne' ka' zoa bi da' želzake'e.

² Ki legak chežínnote wbás ka' wže Jesusen':

Smon, (lezka' lie' Bedw).

Ndres, (biche' Smon na').

Jakob, (zi'n Sebedeo).

Zwa, (biche' Jakob na').

³ Lip.

Bartol.

Mas.

Matío, (benne' wechizjw).

Jakob, (zi'n Alfeo).

Lebeo, (lezka' lie' Tadeo).

⁴ Smon, (benne' že' láže'e yež Israel).

Judas Iskariote, (bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Jesús žsele'e wbás chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e

(Mr. 6:7-13; Lk. 9:1-6)

⁵ Naž Jesusen' bsele'e chežínnote benne' wsedle chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e, na' bchi'le' légake', na' wnné':

—Bi chejle gan zej nnita' benách ka' bi zej nake' judío, na' bi chazle lažgak benách ka' nníta'gake' gan nbab Samaria.

⁶ Le chej gan zej nnita' benách Israel ka', benne' zej nake' ka' zila'do' ka', bia ka' zej nnitlba'. ⁷ Le wchálj diža' chawen', na' nnale: “Za' žin ža la' Bennen' zoe' ya'abá che Dios nich nna bi'e lo yežlyó nga.” ⁸ Le yeyón benne' yižwé' ka'. Le yeyón benne' ka' zej de'e yižwé' leže. Le yesbán benne' gat ka'. Le yeběj be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. Bennza' yela' wnná bia' ni chele. Le wkonlen žin, na' bi be wchízjwle.

⁹ 'Bi be wa'le lo bzod chele, cha' mežw oro, o mežw plat, o mežw lasdo'.

¹⁰ Bi wa'le yixjw yet chele da' gawle

lo nez. Toze laže' da' xoa yenle wa'le, na' bi wa'le zel-le, o bar chele, dan' wželkzle benne' wen žin da' gawe'.

¹¹ 'Gáte'teze yež zen, o yeždo' gan žinle, le nnab cha' zoa no benne' ga na' nake' li laže', na' ga'nle liž bennen' na' zejte yežojle lo yežen'. ¹² Kate' cho'le to yo'o, le gape "Padiox" benne' ka' nníta'gake' yo'on', na' nnáblele Dios wnezjwe' chégake' da' wzóa žin yichj lázdo'gake'. ¹³ Cha' zej nak zi benne' ka' nníta'gake' yo'on', na' da' zzoa žin yichj lázdo'žo gá'nlenen légake', san cha' bi zej nak zi benne' ka', nnable bi ga'nlen légake' dan' zzoa žin yichj lázdo'žo. ¹⁴ Gáte'teze gan žinle gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtiža'le, le yežoj lo yo'on', o lo yežen', na' le kwib bixte yo da' dan' lable, da' wloe'elen légake' zej nbage'e zia. ¹⁵ Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'gake', sáka'žegak benách ka' nníta'gake' lo yežen' ka' sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, na' lo yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

Benne' yežlyó ka' wsaka' zígake' benne' ka' che Jesús

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Le wia nga, neda' žsela'a le'e, na' gakte ka' zila'do' ka' želdaba' gan zej nnita' beko' yixe' snia ka'. Le gak ban laže' kan zej nak bele snia ka', san lezka' le gak gaxjw laže' kan zej nak plomdo' ka'. ¹⁷ Le gape chi'i kwinle chegak benách ka', dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', na' chingake' le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. ¹⁸ Lezka' wché'gake' le'e gan že'gak benne' blo ka', na' gan že'gak benne' wnná bia' ka', dan' žónlenle neda' tzen. Ki gaken nich gak wchaljle xtiža'a gan že'gak benne' ka', na' gan že'gak benne' ka' bi zej nake' judío. ¹⁹ Naž kate' wdégake' le'e lo na'gak benne' wnná bia' ka', bi gek zédlele biz nnale, dan' wchíz Dios yichj lázdo'le la' ža na'ze da' nnale, o kan wchaljle. ²⁰ Kege lé'ezele wchaljle,

san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Xažo Dios chele, Lekze' sóalene' le'e, na' wchalje'.

²¹ 'Zej nnita' benách ka' wdégake' bíche'gake' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake', na' lezka' benne' ka' zej nake' xagak xkwide' ka' wdégake' zí'ngake' ka', na' zej nnita' benne' ka' kwej yíchjgake' xágake' ka', na' góngake' ga gátgake'. ²² Yógo'te benách wzóagake' le'e cheła'ale dan' žónlenle neda' tzen, san yelá no benne' ga'ne' choch na' zejte ža ze lawte ža ka'. ²³ Kate' wsaka' zígak benách ka' le'e to lo yež, le wzónnj ga na', na' le chej yetó yež, dan' žapa' le'e, yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, zga'ale kate' yeyóž wzele xtiža'a gan zej nnita' yógo'te yež ka' chegak benách Israel ka'.

²⁴ 'Nóte'teze benne' nake' benne' wsedle bi nakže' blo ka' bennen' žsedle' le', na' lezka' no benne' nake' wen žin bi nakže' blo ka' xane'. ²⁵ Bennen' nake' benne' wsedle žala' yebele' cha' sáke'le' gake' kan nak bennen' žsedle' le', na' benne' wen žin na' žala' yebele' cha' gake' kan nak xane'. Cha' neda' naka' ka' benne' xan yo'o, na' znnégake' chia', znnágake' naka' Belzebú da' xiwe', lezka' da' zíteže nnégake' chegak benách ka' žónlengake' neda' tzen.

No Benne' žala' žébežo (Lk. 12:2-9)

²⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Che len, bi žébele benách ka'. La' law yógo'te da' ka' žaken ži žize, na' gak bia' yógo'te da' zej ngache'. ²⁷ Da' zcháljlana' le'e gan nak choł, le wchaljen gan nak lo baní', na' da' žapa' le'e gan ngache', le nne zižje gan nak kwáselo. ²⁸ Bi žébele benne' ka', benne' žótgake' belá' žen chegak benách ka', san bi gak wchínnjgake' be' nákkzežo. Le žebe Dios, Bennen' gak gote' belá' žen chele, na' lezka' gak cho'ne' be' nákkzele lo yi' gabíl.

²⁹ 'Želdó'o chope byínnedo' len to mežw lasdo', san bi bixe nitoba' lo yo cha' bi žonn Xažo Dios latje gaken.

³⁰ Lezka' yógo'te yicha' yichjle ba blab

Dios. ³¹ Che len, bi žébele. Záka'žele le'e law Dios ka záka'gak bia zan byínnedo' ka'.

Benne' ka' znnágake' žónlengake' Benne' Cristo tzen (Lk. 12:8-9)

³² Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' nne' žónlene' neda' tzen lawgak benách ka', lezka' neda' nnia' žonlen bennen' neda' tzen law Xa', Bennen' zoe' ya'abá. ³³ Benne' ka', benne' zbej yíchjake' neda' lawgak benách ka', na' znnágake' bi žónlengake' neda' tzen, lezka' neda' kwej yichja' légake' law Xa', Bennen' zoe' ya'abá.

Jesús nake' ka to da' gonen ga la'a lazgak benách ka' (Lk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi gekle za'a neda' nich ko'a yežlyó nga da' gonen ga gaggak benách ka' toze. Bi za'a nich gona' ga gaggak benách ka' toze, san za'a nich ko'a da' gonen ga la'a lazgak benách ka'. ³⁵ Za'a nga, na' gona' ga kwej yichjgak benách ka' xágake', na' lezka' no'le ka' kwej yíchjake' xná'gake'. Lezka' no'le zoa' ližgak ka' kwej yíchjake' xto' zí'ngake' ka'. ³⁶ Ki gaken, la' lježgak benách ka' wsaka' zí'gake' légake'.

³⁷ 'No benne' nží'žele' xa xne'e ka nží'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen, na' no benne' nží'žele' xkwide' byo chie' o xkwide' no'le chie' ka nží'ile' neda', bi nake' zi gónlene' neda' tzen. ³⁸ No benne' bi si' lo ne'e gake' ka to benne' zejté'e le'e yag kroze, na' gónlene' neda' tzen, bi nake' zi gake' chia' neda'. ³⁹ No benne' že' laže'e gape chi'e yela' nban chie', wniten', san no benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, yelá bennen'.

Da' ka' Dios yebi'e chežo (Mr. 9:41)

⁴⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gape' le'e ba la'ne, lezka' gape' neda' ba la'ne, na' bennen' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e

neda'. ⁴¹ No benne' gape' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios dan' zchalje' lo wlaze' Le', si' bennen' la' lébeze kan nak da' wnezjw Dios che bennen' zchalje' lo wlaze' Le'. Lezka' no benne' gape' ba la'ne to benne' chawe' dan' nake' benne' chawe', si' bennen' la' lébeze kan nak da' wnezjw Dios che benne' chawen'. ⁴² Nóte'teze benne' wnezjwe' to zbíndo'ze nis che to bénne'do' ki dan' nake' benne' wsedle chia' neda', da' li žapa' le'e, si'kze bennen' da' wnezjw Dios chie'.

11

Benne' ka' bseła' Zwa želžine' gan zoa Jesús (Lk. 7:18-35)

¹ Kate' beyož Jesusen' bzejni'ile' benne' wsedle chie' ka', bezé'e ga na', na' wyeje' žejsedle' benách ka', na' žejchalje' xtiže'e lo yež ka' chegak benne' ka'.

² Kate' ža ka' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nyejwe' liž ya, na' benle' kan nak da' žon Jesusen'. Naž Zwan' bsele'e chope benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' bžíngake' gan zoa Jesusen'. ³ Žoptie' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Nako' Le' Benne' Criston', Bennen' žala' le'e yežlyó nga, o žala' kweztó na' zejte la' yetó benne'?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chej chejzenle Zwan' dan' žénlele, na' dan' zlé'elele. ⁵ Le yi'e kan žaken, želé'egikle benne' ka' gókgake' lo chole, na' žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Ba beyakgak chawe' benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže, na' žeyéngikle benne' kwez w ka'. Ba bebangak benne' ka' gótgake', na' nníta'gak benne' ka' zzéngikle' benne' yache' ka' diža' chawen'. ⁶ Ba nez zen gaken che bennen' bi gak chope laže'e, na' bi kwej yichje' neda'.

⁷ Kate' ba beza'gak benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak che Zwan', na' gože' légake':

—¿Biz gónelele lé'elele katen' wyejle lo latje dachen'? ¿Gónelele lé'elele to benne' nake' ka to ya xtildo' da' zzechj be'? ⁸ Cha' kege, ¿biz gónelele lé'elele? ¿Gónelele lé'elele to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en nníta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'. ⁹ Yetó na, ¿biz gónelele lé'elele? ¿Gónelele lé'elele to benne' zchalje' lo wláz Dios? Ka' naken, žekla' neda'. Žapa' le'e, blé'elele to benne' nákle'eže' blo ka yezika' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ¹⁰ Ki naken dan' nak Zwan' bennen' nyejw kan nak chie' le'e yiche la'y, da' znnan: Bwia nga, žsela'a benne' wbás chia', bennen' cheje' zga'ale' ka Le'. Le' gon chawe'e nez gan tio'.

¹¹ Da' li žapa' le'e. Dot yežlyó nga, bi zoa nitó benne' nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' gaxjw laže' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nakže' blo ka Zwan'.

¹² 'Katen' wzó law bezóa Zwan' benách ka' nis, na' zejte na'a ža, de chgi' želžó'o benách ka' gan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá, na' benne' wechóg laže' ka' žon byéngake' chó'ogake' ga na'. ¹³ Kate' bla'te ža na' wzóa Zwan', da' bchi'le Moisés le'e, na' da' bzojgak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios bloé'egeklen kan znná bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá. ¹⁴ Cha' žénelele si' lo na'le da' ki, žala' nnézlele Zwan' nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' nake' bennen' wnná Dios žala' yel'é'e da' yoble ža ni zoažo na'a. ¹⁵ No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

¹⁶ '¿Biz wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a? Zej nake' ka' xkwide' ka' želbe'be' lawe' ya'a. Zbéžeya'agakbe', na' žližgakbe' ljéžgakbe' ka', ¹⁷ na' želnnabe': "Žkwéžeto' chele bžejw. ¿Biz chen' bi za'ale? Žol nyáche'to' chele. ¿Biz chen' bi zbeže nyáche'le?" ¹⁸ Ki nakle, dan' bla' Zwan', na' dan' bi bdawe' kan žawle le'e, wnele chie', wnnale: "Da'

xiwe' žónlenen le' tzen." ¹⁹ Naž bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' žej' žawa', na' znele chia', znnale: "Nake' benne' wawle'e, na' benne' žej'e'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' wen doła' ka'." Yela' žejní'il che Dios nak bian' ni'a che da' žongak benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Da' gak che no benne' bi gone' kan znná xtiža' Dios
(Lk. 10:13-15)

²⁰ Naž wzó law Jesusen' zdile' benne' ka' nníta'gake' lo yež ka' gan bene' da' zan yela' wak zen ka', dan' bi beyát láže'gake'. ²¹ Gože' lé'gake':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách ka' che yež Betsaida. Chela' gokgak yela' wak zen ka' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón ka' da' ka' bena' gan zoale, ža ni'tel yeyát láže'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', na' gákwgake' laže' zeche', na' wžíagake' de yíchjgake', da' wloe'elen žeyát láže'gake'. ²² Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Tiro na', na' che yež Sidón na', yež ka' bchinnj Dios. ²³ Le'e, benne' ka' che yež Kapernaum, žékelele le'e cho'ole ya'abá che Dios dan' blé'elele da' ka' bena' neda'? Yetjle lo yi' gabíl. Chela' gokgak yela' wak zen ka' lo yež Sodoma, ka' da' ka' bena' gan zoale, ga'ngak benne' yežen', na' zejte na'a ža. ²⁴ Na'a, neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' sáka'le'egake', sáka'žele le'e kan sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma na'.

Znna Jesús: "Le gonlen neda' tzen, na' yezi' láže'le"

(Lk. 10:21-22)

²⁵ Kate' ža na' bchalj Jesusen', na' wnné':

—Žka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga, dan' bkacho'o da' ki, nich bi lé'egeklen benne' ka' žejní'igekle', san bloe'elo'

benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ka' da' ki. ²⁶ Ka'kze gaken, Xe, dan' ki wyáz lažo'o Le'. ²⁷ Ba bde Xan' yógo'te lo na'a neda'. Bi nonbia' no benne' neda', Zi'n Dios, san toze Xažo Dios, na' bi nonbia' no benne' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'n Dios, na' lezka' benne' ka' ženela' wloe'ela' légake' Xažo Dios. ²⁸ Le gonlen neda' tzen yógo'tele žejxáke'le dan' žónteze žin che yodo', na' nwa'le ywa' zi'i che da' zchi'le yodo', na' neda' gona' ga yezi' láže'le. ²⁹ Lo yela' gaxjw láže' chele le gon xchina', gake ka go'n ka', bia ka' želzi'ba' yogo' chégakba'. Le wsedle da' nnia' neda', dan' naka' gaxjw láže', na' kwide' láže', na' žel-lele yela' žezi' láže', na' ga'n ži yichj lázdo'le. ³⁰ Yogon' dan' xoa' le'e, dan' naken da' wchi'la' le'e, bi naken zede, na' ywa' wa'a le'e da' naken da' žsedla', žá'ado'ze naken.

12

Benne' ka' che Jesús želké'e bisto zoa' scribe ža la'y

(Mr. 2:23-28; Lk. 6:1-5)

¹ Kate' ža na', da' naken ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yeze zoa' scribe. Želdón benne' wsedle chie' ka', na' wzó lágwage' želké'e bisto gan žia zoa' striben', na' žáwgaken'. ² Kate' benne' yodo' fariseo ka' blé'egekle' da' ni, góžgake' Jesusen':

—Bwia nga, žongak benne' wsedle chio' ka' da' bi žala' gonžo ža la'y.

³ Naž Jesusen' gože' légake':

—Žbi bel-le le'e yiche la'y kan nak da' ben Dabí katen' wdone', na' lezka' wdongak benne' ka' wnníta'lengake' le'? ⁴ Wyoé'e lo yo'o che Dios, na' bdawe' yet xtil ka' zej nkwe'e lo bkog la'y, dan' bi žala' gawe' le', na' bi žala' gawgak benne' ka' wnníta'lengake' le', san toze bxoz ka' de latje gáwgaken'. ⁵ Žbi bel-le da' wnná Moisés wak gongak bxoz ka' ža la'y ka'? Žóngake' žin li'a yodo' ža la'y ka', na' bi želbage'e dola'. ⁶ Na'a, neda' žapa' le'e, zoa' neda' nga, na' naka' benne' nakže' blo ka yodo'. ⁷ Bi žejni'ilele dan' nyejw le'e

yiche la'y, da' znnan: “Žénela' yeyache' láže'lele lježle ka', na' kégeze gotle bia beždo' ka', bia ka' zzeyle lo bkog la'y chia'.” Chela' žejni'ilele da' ki, bi besbága'le benne' ka' žia, benne' ka' bi želbage'e žia. ⁸ Ka' naken, dan' naka' neda', Benne' Golje' Benách, Xan ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mr. 3:1-6; Lk. 6:6-11)

⁹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyoé'e lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngেকে' xtiža' Dios.

¹⁰ Lo yo'on' wzóa to benne' nžeke' ne'e, na' dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka' želgekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' žia, che len wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—ŽDe latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—No benne' ladjwle le'e, cha' zoa to žila' chie', na' cha' bixba' toba' lo yežw kate' nak ža la'y, žbi chejleje'-ba'?

¹² Žaka'že to benne' ka' to žila'. Che len, de latje gonžo da' nak chawe' chegak benách ka' kate' nak ža la'y.

¹³ Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

—Bli no'o.

Kate' bli ne'e, la' beyakten chawe' kan nak yechelá'a ne'e.

¹⁴ Naž bežachgak benne' yodo' fariseo ka', na' bégake' xtiža'gake' nich gótgake' Jesusen'.

To benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te bchalje' che Jesús

¹⁵ Kate' gókbe'ele Jesusen' da' ni, bezé'e ga na', na' benne' zan jáklene' Le' tzen. Naž Jesusen' beyone' yógo'te benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ladjwgak benách ka', ¹⁶ na' bchi'le' légake' bi wzéngেকে' benách ka' no nake' Le'. ¹⁷ Kate' bcháljlene' légake' gok da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

¹⁸ Le wia nga, Bennen' nake' wen žin chia',

Bennen' wžekza' neda'.

Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Wchiza' Le' Be' La'y.

Le' wzenle' yógo'te benách kan gona',
wchi'a laža'a légage'.

¹⁹ Bi tıl diže'e len no benne', na' bi
nnie' zižje,
na' bi yenle no benne' chi'e gan nak
zi'to'.

²⁰ To ya xtildo' da' zoa be bi
chichjwen',

na' to yi' da' za' yolen, bi wsołen',
kate' wzoaže' da' nak chawe' chie'.

²¹ Yógo'te benách ka' wzén láže'gake'
Le'.

*Znnágake': "Da' xiwe' žónlenen Jesús
tzen"*

(Mr. 3:19-30; Lk. 11:14-23; 12:10)

²² Naž bla'gak benne' ka' zej noe'e
to benne' lo chołe gan zoa Jesusen',
bennen' bi žak nnie', dan' yoe'e be'
xiwe', na' Jesusen' beyone' le'. Ki go-
ken, bennen' goke' lo chołe, na' bi gok
nnie', na'a zle'ele', na' zchalje'. ²³ Che
len bebán láže'gak yógo'te benne' ka'
nníta'gake' ga na', na' wnnágake':

—¿Nak benne' ni za'só Dabí, ben-
nen' žala' le'e?

²⁴ Kate' béngekle benne' yodo'
fariseo ka' da' ni, wnnágake':

—Benne' ni žebeje' be' xiwe' ka',
dan' Belzebú, da' xiwe', dan' naken
xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen.

²⁵ Žákbe'ele Jesusen' dan' zza'
láže'gake', na' gože' légage':

—Gáte'teze gan znná bia'gak benách
ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', na'
cha' tıl-lengake' ljéžgake' ka', kwia yi'
yela' wnná bia' chégake'. Lezka', cha'
žoj chóplegak benách ka' nníta'gake'
to yež o to yo'o, na' cha' tıl-lengake'
ljéžgake' ka', bi gak dia'gak benne'
ka' nníta'gake' lo yežen' o lo yo'on'.

²⁶ Lezka', cha' kwej da' xiwe' la'
ljéžekzen, na' cha' tıl-lengak be' xiwe'
ka' la' légakkzen, ¿nakxkze gak dia'
yela' wnná bia' che da' xiwen'?

²⁷ Znnale chia', na' znnale žebeja' be'
xiwe' ka' dan' Belzebú da' xiwe'
žónlenen neda' tzen. Cha' neda' žona'
ki, ¿noz benne' žónlene' tzen benne'
ka' žónlengake' le'e tzen kate' žebéjgake'
be' xiwe' ka'? Che len, da' žóngakkze'
nak bian' nchíxelele le'e. ²⁸ Na'a, cha'

neda' žebeja' be' xiwe' ka' dan' zoalen
yela' wak che Dios Be' La'y neda', da'
li yela' wnná bia' che Dios ba blán' ga
zoale ni.

²⁹ '¿Gak no benne' choe'e liž to
benne' wale, na' kweje' yela' wnni'a
da' žen' liže', cha' zga'ale bi wcheje'
benne' walen'? Naž gak choe'e nich
wtache' liž benne' walen'.

³⁰ 'No benne' bi žónlene' neda' tzen,
zbej yichje' neda', na' lezka' no benne'
bi žtóblene' neda' tzen, žóslase'.

³¹ 'Che len žapa' le'e, yógo'te dola'
da' žongak benách ka', na' diža' zi' ka'
da' znnégake' che Dios, yenít law Dios
chégake', san no benne' nne zi'e che
Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios
chie'. ³² Lezka', cha' no benne' nnie'
chia' neda', Benne' Golje' Benách,
Dios yenít lawe' chie', san no benne'
nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít
law Dios chie'. Bi yenít lawe' chie' ža ni
zoažo na'a, na' bi yenít lawe' chie' ža
zezán'.

*Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Mt. 7:15-19; Lk. 6:43-45)*

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nak zix to yag, kwian da' zix,
san cha' bi nak zix bi kwian da' zix. Ki
naken, da' zbia to yag nak bian' kan
naken. ³⁴ Le'e, lježgak bele snia nakle.
¿Nakx gak wchalje da' naken chawe',
cha' bi nakle chawe'? Kan nak da' zza'
láže'gak benách ka', lezka' zcháljgake'.
³⁵ Zchalj to benne' chawe' da' nak
chawe' dan' yo'o da' naken chawe' lo
yichj lážda'we', san zchalj no benne'
bi nake' chawe' da' bi nak chawe',
dan' yo'o da' bi naken chawe' lo yichj
lážda'we'. ³⁶ Che len žapa' le'e, kate'
žin ža chog Dios chegak benách ka'
sáka'gake', wchi'a láže'e benách ka' ni'a
chegak yógo'te diža' da' wnnágakkze'
ka'ze. ³⁷ Kan nak da' znnó, wchi'a
láže'e le', na' yežoj chawe' o bago'o
zia ni'a che dižan' da' wnnó'.

*Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak
bian' no nake'*

(Mr. 8:12; Lk. 11:29-32)

³⁸ Naž beži'igak benne' yodo' fariseo
ka' len benne' yodo' wsedle ka', na'
góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, žénelto' le'elto' to da' gono' da' gak bian' gan za' yela' wnná bian' da' napo'.

³⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' l'égage':

—Benne' ki, benne' wen da' zinnj ka', na' bi zej nake' dot li laže', znnábgekle' neda' gona' to da' gak bian' no naka'. Bi be da' gak bian' l'égekle', san toze da' nak bia' kan gok che Jonás, bennen' bchalje' lo wláz Dios. ⁴⁰ Kan gok che Jonasen', bga'ne' le'e bel zen chonne ža chonne yele, lezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' chonne ža chonne yele ga'na' zan yo. ⁴¹ Benne' ka' wnníta'gake' lo yež Nínibe chás'gake' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake', katen' wchi'a laže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' bengak benne' ka' che yež Nínibe na' yesbagan' benách ki zia dan' beyát láže'gak benne' ka' che yež Nínibe na' katen' Jonasen' bzenle' l'égage' xtiža' Dios, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákle'eža' zen ka' Jonasen'. ⁴² Lezka' no'len' wnná bi'e yežen' da' žen' zaka' gan zde wbíž byo' zag ka' chase' ža na' kate' chog Dios chegak benách ka' da' gone' chégake' kate' wchi'a laže'e benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' da' ben no'len' yesbagan' l'égage' zia, dan' bžoj no'len' gan nakle'e zi'to' nich yenle' diža' sina' da' bchalj Salomón, na' na'a zoa' neda' nga, na' nákle'eža' zen ka' Salomón na'.

Kate' žežín be' xiwe' latje chen
(Lk. 11:24-26)

⁴³ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' žežój be' xiwe' yo'o to benne', zdan gan nbiž, na' žiljen gan yezí' lažen'. Cha' bi wžel-len gan yezí' lažen', ⁴⁴ naž nnan: “Yeyá'a latje chia' gan bžoja'.” Kate' yežinen gan bžojen, chejxakan' bennen', nake' ka to yo'o ndachen, na' nloan, na' ba nba'an nich chejsóa no benne' ga na'. ⁴⁵ Naž chej be' xiwen', na' chejxín' yegaže be' xiwe' ka', be' zej nakžen xiwe' ka' len, na' chó'ogaken

yógo'ten, na' chejnníta'gaken lo yichj lázdo'w bennen', na' ga ze law gakže nyache' che bennen' kan goken chie' zga'ale. Lezka' gaken chegak benách ki, benne' wen da' zinnj ka'.

Xna' Jesús, na' benne' biche'e ka'
(Mr. 3:31-35; Lk. 8:19-21)

⁴⁶ Kate' Jesusen' ne zcháljlene' benách ka' da' ni, bžin xne'e len benne' biche'e ka' ga na'. Wnníta'gake' la' lí'ale, na' gónegekle' wcháljlengake' Jesusen'. ⁴⁷ Naž to benne' bzenlen' Jesusen', na' wnné':

—Bwia nga, zoa xno'o len benne' bicho'o ka' la' lí'ale, na' žénegekle' wcháljlengake' Le'.

⁴⁸ Bechebe Jesusen', na' gože' bennen' bzenle' Le' da' ni, na' wnné':

—¿Nnézlele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' benne' bícha'ado' ka'?

⁴⁹ Naž bli ne'e, na' bloe'ele' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Bwia nga, benne' ki zej nake' ka xna'kza', na' benne' bíche'kza' ka'. ⁵⁰ Nóte'teze benne' žone' kan žénele Xa', Bennen' zoe' ya'abá, benne' ni nake' bi' bíche'kza', na' bi' zankza', na' xna'kza'.

13

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz
(Mr. 4:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ La' ža na'ze bžoj Jesusen' lo yo'o, na' bejsóe' žoa'a nido'. ² Dan' bdogak benne' zan gan zoa Jesusen', wžene' to lo barkw, na' wži'e ga na', na' benne' zan ka' wnníta'gake' lo yo biž žoa'a nido'. ³ Naž Jesusen' bcháljlene' l'égage', na' da' zan da' bsedle' l'égage', da' ka' bsaka' lebe', na' wnné':

—Le wia nga, bžoj to benne' žaz, yjeze' bínedo' ka'. ⁴ Kate' ne zjeze', bėjwagak bałe bínedo' ka' žoa'a nez, na' bžingak byínedo' ka', na' bdáwagakban'. ⁵ Bėjwagak yebałe bínedo' ka' lo yo gan že' yej, gan de láte'ze yo, na' la' blá'tegaken, dan' de láte'ze yo ga na'. ⁶ Naž kate' bla' wbíž, la' wbížte dan' goze', dan' bi

zoa gan gon lwen. ⁷ Běxjwgak yebale bínbedo' ka' gan belə'gak lba yeche' ka'. Belgólele'e lba yeche' ka', na' bdóbgaken dan' goze', na' bžia yí'gaken légaken. ⁸ Běxjwgak yebale bínbedo' ka' gan nak lo yo beb, na' bnězjwgaken. Bnězjwgak bale dan' goze' yetó gaywá' ka'. Bnězjwgaken yebalen yechonnłalj ka', na' bnězjwgaken yebalen yechí žoa ka'. ⁹ No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' bsaka' lebe'
(Mr. 4:10-12; Lk. 8:9-10)

¹⁰ Naž bžingak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Bіз chen' zcháljleno' benách ka' da' ka' žsaka' lebo'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Dios žonne' le'e latje chejní'ilele da' ngache' kan zнна bi'e Le' ya'abá chie', san benne' ki bi žénegekle' chejní'igekle'. ¹² No benne' zzi'e xtiža' Dios, Dios wnezjwe' chie' yelate', na' gáta'le'en chie', san no benne' bi zzi'en, da' do'ze dan' ba nzi'e yegá'n. ¹³ Che len zcháljlēna' légake' da' ka' žsaka' leba', dan' zwiágake' san bi zlé'egekle'. Želyenle' san bi zze nággake', na' bi žejní'igekle'. ¹⁴ Ki žaken, zžin da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

Da' li yénlele san bi chejní'ilele.

Wíale'ele san bi lé'elele da' nakkzen.

¹⁵ Ki naken dan' nak zide yichj lázdo'gak benne' ki, na' bi be žaz lo yichj nággake'.

Nyejw yej lāwgake',

na' bi zlé'egekle' len yej lāwgake' ka'.

Bi zze nággake'

na' bi zzejní'igekle' yichj lázdo'gake',

na' bi žeyákgake' chia' neda',

nich gak yeyona' légake'.

¹⁶ 'Na'a, ba nez zen naken chele le'e, dan' zlé'egekle' yej lawle ka', na' žénegekle' nagle ka'. ¹⁷ Da' li žapa' le'e, benne' zan, benne' bcháljgake' lo wláz Dios, na' benne' chawe' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e, san bi

blé'egeklen'. Gónegekle' yénegekle' da' ženlele le'e, san bi bėnegeklen'.

Złoe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'
(Mr. 4:13-20; Lk. 8:11-15)

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag da' žsedle da' bsaka' leba' che benne' žaz. ¹⁹ Nóte'teze benne' ženle' dižan' kan zнна bia' Dios ya'abá, na' bi žejní'ilen', žak che dižan' da' benlen' kan gok che bínbedo' ka' běxjwgaken žoa'a nez. La' za'te da' xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyazen lo yichj lázdo'w bennen'.

²⁰ Bínbedo' ka' běxjwgaken lo yežlyón' gan že' yej žsédgeklen kan žak che no benne' ženle' dižan', na' la' zze nagtien' lo yela' žebél chie', ²¹ san kan bi wdia'gak bínbedo' ka' dan' bi gota' gan góngaken lwen, lezka' žaken che bennen'. Kate' žin to da' žsaka' zin' le', na' kate' zbia láže'gak benách ka' le' dan' nzi' lo ne'e dižan', la' gakte chope láže'e. ²² Bínbedo' ka' běxjwgaken gan bególegak lba yeche' ka' žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', san zdan láže'e da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' ka' žon láže'geklen bennen' dan' zdan láže'e yela' wnni'a che yežlyó nga. Da' ki žóngaken ga kwia yi' dižan', na' bi gak gonen žin lo yichj lázda'we'. ²³ Bínbedo' ka' běxjwgaken lo yo beb žsédgeklen kan žak che bennen' ženle' dižan', na' žejní'ilen', na' žon žin dižan' lo yichj lázda'we'. Zej nak bale benách ka' ka bínbedo' ka' bnězjwgaken yetó gaywá' ka'. Zej nak yebale benách ka' ka bínbedo' ka' bnězjwgaken yechonnłalj ka', na' zej nak yebale benách ka' ka bínbedo' ka' bnězjwgaken yechí žoa ka'.

Yíxe'do' ka'ze da' znnan' kan zнна' yeje žoa' scribe

²⁴ Naž bsaka' lebe Jesusen' yetó, na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá naken kan gok che bínbedo' chawe' ka' da' goz to benne' gan nak lo yežlyó chie'. ²⁵ Kate' ne ztasgak benne' ka' nníta'gake' liže', bla' to benne' ga na', benne' bi zle'ele' le' chawe', na' yjeze' lo yežlyó chien'

bínnedo' ka' che yíxe' ka'ze dan' znnan' kan znnan' yele zoa' scribe, na' beyeje' latje chie'. ²⁶ Kate' bla' zoa' sriben', na' wžé' bisto chen gan žia zoa' sriben', naž gok bia'gak yíxe'do' ka'ze ka'. ²⁷ Naž bžingak benne' wen žin ka' gan zoa benne' xan yežlyón', na' góžgake' le': "Xan, cha' gozo' bínnedo' chawe' ka' lo yežlyó chion', žnakx goken bla'gak yíxe'do' ka'ze ka'?" ²⁸ Xan yežlyón' gože' légake', na' wnné': "To benne' bi zle'ele' neda' chawe' bene' ki." Naž benne' wen žin ka' wnnábgekle' le', na' wnnágake': "Žžénelo' chejto' chejlážo'to' yíxe'do' ka'ze ka'?" ²⁹ Naž xángake' gože' légake': "O'o. Kate' wlážo'le yíxe'do' ka'ze ka', lezka' wlážo'lentele yele zoa' scribe ka'. ³⁰ Gakže chawe' gonnle latje gólegaken tzen na' zejte chejtobžon, na' naž yapa' benne' ka' wtóbgaken': le wtób zga'ale yíxe'do' ka'ze ka', na' le wchejen chejxónn weje nich wzeyžon, na' naž wtoble zoa' sriben' lo yo'o chia'."

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to bínnedo' mostasa
(Mr. 4:30-32; Lk. 13:18-19)

³¹ Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' znnan' bia' Dios ya'abá, gaken kan gok che to bínnedo' mostasa, dan' goz to benne' gan nak lo yežlyó chie'. ³² Da' li bínnedo' mostasa na' nakžen da' do'ze ka' zej nak yógo'te bínnedo' yezika' ka', san kate' ba nazen, zgóležen ka' yógo'te yíxe' kwan ka', na' žaken zen kan nak to yag, na' želžín byínnedo' ka', na' žóngakba' xó'ngakba' ka' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil
(Lk. 13:20-21)

³³ Yetó da' bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Kan gak gan žin da' znnan' bia' Dios ya'abá gaken ka' ben kwa zichj che yet xtil, dan' bchixe to no'le len chonne lbix yezje zoa' scribe, na' wyache' dot kwa na'.

Da' žénele Jesús gongak da' ka' žsaka' lebe'

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Yógo'te da' ki bsaka' lebe Jesusen', da' ka' bcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na', na' bi bcháljlene' légake' da' bi bsaka' leben'. ³⁵ Ki bene', na' bžin dan' bzoj to benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': Wchalja' da' ka' wsaka' leba'.

Nnia' da' bgache' katen' wzó law žata' yežlyó.

Da' žsedle da' bsaka' lebe Jesús che yíxe'do' ka'ze

³⁶ Naž Jesusen' bzele diže'e benách ka' nníta'gake' ga na', na' besele'e légake', na' Le' beyoé'e yo'o. Naž bžingak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le':

—Bloe'el neto' da' žsedle dan' bsaka' lebo' che yíxe'do' ka'ze dan' znnan' kan znnan' yele zoa' scribe.

³⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' žaze' bínnedo' chawe' naka' neda', Benne' Golje' Benách.

³⁸ Ga na' goze' bínnedo' ka' naken yežlyó nga, na' bínnedo' chawe' ka' zej naken benne' ka' zej nbabe' gan znnan' bia' Dios. Yíxe'do' ka'ze ka' dan' znnan' kan znnan' yele zoa' scribe zej naken benne' ka' zej nake' che da' xiwe'. ³⁹ Bennen' bi zle'ele' chawe' xan yežlyón', na' goze' yíxe'do' ka'ze ka', da' xiwe'kze naken. Ža na' katen' wtóbgaken' naken ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga, na' benne' ka' ztóbgaken' zej nake' wbás che ya'abá ka'. ⁴⁰ Kan goken, btóbgake' yíxe'do' ka'ze ka', na' bzéygaken' lo yi', lezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. ⁴¹ Neda', Benne' Golje' Benách, sela'a wbás la'y chia' ka', na' kwéjgake' yógo'te benne' ka' gan znnan' bia' Dios, benne' ka' žóngake' ga žongak ljéžgake' ka' dola', na' lezka' benne' ka' žóngake' da' kegle. ⁴² Wbás che ya'abá ka' chó'ngake' benne' ka' lo yi' gabíl, benne' wen da' zinnj ka', na' kwéžegake', na' wxéj láye'gake'. ⁴³ Naž benách chawe' ka' chépgake' yes baní', na' gákgake' kan nak wbíž gan znnan'

bia' Dios ya'abá chie'. No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Žsaka' lebe Jesús che to yela' wnni'a ngache'

⁴⁴ Lezka' bsaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Da' zнна bia' Dios ya'abá chie' naken ka to yela' wnni'a, da' ngache' to lo yežlyó. Katen' to benne' bžel-len', bekache'en gan bgachen', na' lo yela' žebél chie' wyeje', na' bete'e yógo'te da' nape', na' go'we' yežlyón' nich gata' yela' wnni'a na' chie' le'.

Žsaka' lebe Jesús che to bga da' záka'le'en

⁴⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan žala' dan láže'le da' zнна bia' Dios ya'abá chie' naken kan ben to benne' ža'we', na' žote'e, na' žilje' bga zaka' ka'. ⁴⁶ Kate' bžel-le' to bga da' záka'le'en, wyeje', na' bete'e dot da' nape', na' go'we' bgan'.

Žsaka' lebe Jesús che to yixjw bel

⁴⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gak gan žin da' zнна bia' Dios ya'abá chie', gaken kan žon to yixjw bel da' bzála'gak benne' ka' lo nisdó, dan' bejxenén bel zan. ⁴⁸ Katen' ba bežá' yixjwn', na' bebéjgaken' lo yo biž žoa'a nisdón', gan wžé'gake', na' bnníta'gake' bel chawe' ka' lo xkwite ka', na' bel ka'ze ka' wžó'ngake' légakba'. ⁴⁹ Lezka' gaken kate' yeyóž che yežlyó nga. Žojgak wbás che ya'abá ka', na' kwéjgake' cheze benne' chawe' ka', na' yekwásgake' légake' ladjw benne' wen da' zinnj ka'.

⁵⁰ 'Naž chó'ngake' benne' wen da' zinnj ka' lo yi' gabíl, gan kwéžegake', na' wxéj láye'gake'.

Yela' wnni'a gole, na' da' kobe

⁵¹ Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Žejní'ilele yógo'te da' ki?

Bechébegake', na' góžgake' Le':

—O', Xan.

⁵² Jesusen' gože' légake':

—Katen' to benne' yodo' wsedle ba nzi' lo ne'e da' zнна bia' Dios ya'abá chie', naked ka to benne' xan yo'o,

benne' žebeje' ladjw yela' wnni'a chie' da' kobe, na' da' gole, da' ka' zej naken chawe', da' ka' žebélenlen'.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret

(Mr. 6:1-6; Lk. 4:16-30)

⁵³ Kate' beyóž bsaka' lebe Jesusen' da' ki, bezé'e ga na'. ⁵⁴ Kate' bežine' gan nak laže', bsdle' benne' ka' nníta'gake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bebángkle', na' wnnágake':

—¿Gaz bsdle benne' ni yela' žejní'il ni? ¿Nakx naken, žone' da' zan yela' wak ki? ⁵⁵ Benne' ni nake' zi'n benne' zkonle' žin blag ka', na' xne'e lie' Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Smon, na' Judas. ⁵⁶ Lezka' no'le zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga. ¿Gaz bsdle' yógo'te da' ki?

⁵⁷ Che len gok chope láže'gake', na' bebéj yíchjgake' Le'. Naž Jesusen' gože' légake':

—Yógo'te benách ka' žápegake' ba la'ne no benne' zchalje' lo wláz Dios, san benách wláz chie' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.

⁵⁸ Che len bi ben Jesusen' da' zan yela' wak ka' ga na', dan' bi žejlé'gake' chie'.

14

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mr. 6:14-29; Lk. 9:7-9)

¹ Kate' ža ka', benle Herodes, bennen' zнна bi'e gan nbab Galilea, kan zej nak yela' wak ka' da' žon Jesusen'.

² Herodes na' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné':

—Bennen' naked Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nzi' lo ne'e yela' wak zen na'.

³ Ki wnná Herodes na' dan' bséla'kze' benne' ka' bexwgake' Zwan'. Bchéjgake' le' do ya, na' bséjwgake' le' liž ya dan' gónele Herodías gaken ki. Herodías na' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. ⁴ Ki ben Herodes na', dan' Zwan' gože' le': "Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bicho'o."

⁵ Che len gónele Herodes na' gote' Zwan', san bžebe' wži'igak benne' wláz ka' chie', dan' žékgekle' nak Zwan' benne' zchalje' lo wláz Dios. ⁶ Naž kate' gok lni che ža wyé'el yiz Herodes na', bžoj xkwide' no'le che Herodías na', na' bya'abe' gan že'gak benne' ka' nníta'gake' lni na', na' wyáz laže' Herodes na' da' benbe'. ⁷ Bchebe laže' Herodes na', na' ben choche' xtiže'e wnezjwe' chebe' bíte'teze da' nnablbe' le'. ⁸ Dan' ba bsedle xna'be' lebe' zga'ale, gožbe' le':

—Benn chia' na'a to lo ziga' zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

⁹ Naž gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ba ben choche' xtiže'e, na' dan' béngkele benne' ka' chie' le', benne' ka' že'j žáwlengake' le' tzen, che len gože' to benne' chejnežjwe'-be' yichj Zwan'. ¹⁰ Ki goken, bsele'e to benne' chejchoge' yen Zwan' gan nyejwe' liž ya. ¹¹ Bennen' bsele'e beyoé'e yichj Zwan' to lo ziga' zen, na' bnezjwen' che xkwide' no'len', na' lebe' bnéjwben' che xna'be'.

¹² Naž benne' ka' bénlengake' Zwan' tzen bžíngake' ga na', na' beché'gake' le', na' bejkáche'gake' le'. Wdé na', bejzéngkele' Jesusen' kan gok da' ki.

Jesús zwawe' gayo' mil benách ka'
(Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Kate' benle Jesusen' da' goken che Zwan', bezé'e ga na', na' wžene' to lo barkw, na' wyeje' toze' to latje dach. Katen' béngkele benách ka' zeje' ga na', bžójgake' lo yež ka', na' belzé'e lo ní'agake', na' jake' gan žala' žin Jesusen'. ¹⁴ Kate' bežój Jesusen' lo barkw, blé'ele' zej nnita' benách zan ka' ga na', na' beyache' láže'le' légake', na' beyone' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' ládjwage'. ¹⁵ Kate' ba za' žale ža na', wbiga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' góžgake' Le':

—Ba za' žale na'a, na' dache nak latje ni. Besela' benách ki nich chjake' gan že'gak yeždo' ka' nich gá'wgake' da' gáwgake'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi žon byenen chjake'. Le wnezjw le'e dan' gáwgake'.

¹⁷ Naž góžgake' Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel ka', bia deba' cheto' nga.

¹⁸ Jesusen' gože' légake':

—Le yedjwán' nga.

¹⁹ Naž Jesusen' wnné' kwe'gak benne' ka' gan yo'o daka'. Wdé na' bexwe' da' gayo' yet xtil ka', na' chop bel ka', na' bchis lawe', bwie' zaka' ya'abá. Gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bzozje' yet xtil ka', na' bdie' da' ka' lo na'gak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgake' da' ka' gan že'gak benne' zan ka'. ²⁰ Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'. ²¹ Benne' byo ka', benne' bdáwgaken', gókgake' gayo' mílgake', san bi blab no benne' no'le ka', na' xkwide' ka'.

Jesús zde' lawe' nisdo'
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Naž la' bente Jesusen' ga beben-gak benne' wsedle chie' ka' lo barkw nich chjake' zgá'alegake' ka' Le', na' tégake' yechelá'a nison', katen' yesele'e Le' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na'. ²³ Katen' Jesusen' ba besele'e benne' ka', wžene' to law ya'ado' gan bejsóe' toze'. Naž bcháljlene' Dios. Katen' ba gole, toze' zoe' ga na'. ²⁴ Barkwn' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka' zden gachje láwe'le nison', na' žxite' barkwn' dan' žas nison', na' ben' žaken zzagan' barkwn'. ²⁵ Wdé gachje yelen', wbiga' Jesusen' žoa'a gan nníta'gake', zde' lawe'l nison'. ²⁶ Kate' blé'egekle benne' wsedle chie' ka' Le', zde' lawe'l nison', gok zédgekle' dan' zžébegake'. Wžéžeya'agake', na' wnná'gake':

—To be' bxin'.

²⁷ Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedan'. Bi žébele.

²⁸ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Xan, cha' nako' Le', wnné neda' sa'a gan zo' lawe'l nisen'.

²⁹ Jesusen' gože' le':

—Da.

Naž betj Bedon' lo barkwn', na' wzé'e lawe'l nison', zeje' gan zoa Jesusen'. ³⁰ Naž kate' ble'el Bedon' kan zta be' nison', bžebe'. Wzó lawe' žetje' lo nisen', na' wžéžeyi'e. Bliže' Jesusen', na' wnné':

—Xan, beslá neda'.

³¹ Jesusen' la' blite ne'e. Bexwe' le', na' gože' le':

—Láte'ze žejli'o chia'. ¿Biz chen' gok chope lažo'o?

³² Kate' wžén Jesusen' lo barkwn', wžé' ži ben' žaken. ³³ Naž benne' ka' nníta'gake' lo barkwn' bka'n zéngake' Jesusen', na' wnná'gake':

—Da' li, Zi'n Dios nako'.

Jesús žeyone' benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Kate' ba wdégake' yechelá'a nison', la' bžíntegake' gan nbab yež Jenesaret. ³⁵ Kate' benne' yežen' ka' beyónbia'gake' Jesusen', bséla'gake' diža' dot lo yežlyón', na' bžíngak benách ka' zej noe'e yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen'. ³⁶ Góta'yoegekle' Jesusen' we'e légake' latje kángakze' laže' da' nakwe', na' la' beyáktegak yógo'te benne' ka', benne' wdángake' ze'.

15

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios

(Mr. 7:1-23)

¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusalén, bžíngake' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le':

² —¿Biz chen' žongak benne' wsedle chio' ka' da' zdetlen kan zej nak da' žónteze žonžo kan bengak xa xto'žo ka'? Bi želyíb ná'gake' kan nak che yodo' kate' za' gáwgake'.

³ Bechebe Jesusen', na' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz chen' lezka' le'e zzoale chela'ale da' bchi'le Dios le'e, nich

gonle da' žónteze žonle? ⁴ Nak bia' žonle ki dan' gož Dios le'e, na' wnné': "Wdape ba la'ne xa xno'o" na' lezka' wnné': "No benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'." ⁵ San le'e znnale: "Cha' no benne' yi'e xa xne'e: Bi be gak wnezjwa' chele dan' ba bchebe laža'a wnezjwa' che Dios yógo'ten'." ⁶ Naž znnale biž žon byenen bi da' gon bennen' che xa xne'e. Ki žonle, zzoale chela'ale dan' bchi'le Dios le'e, nich gonle da' žónteze žonle. ⁷ Le'e, benne' zlóé'ezele chawe' kwinle, nak dot da' li da' wnná' Isaiás, bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan nakle, katen' wnné':

⁸ Benne' ki, žoá'agakze' žápegake' neda' ba la'ne, kege dot láže'gake'.

⁹ Dáche'ze nak kan zka'n zéngake' neda' dan' žsédgekle' da' ka' zchí'igekle benách ka'.

¹⁰ Naž Jesusen' bliže' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Le wzé nag da' yapa' le'e, na' le chejni'ilen. ¹¹ Kege da' žaz žoa'a to benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' zžojen žoe'e žonen ga bi nake' chawe' law Dios.

¹² Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnná'gake':

—¿Nnezlo' bža'agak benne' yodo' fariseo ka' katen' béngekle' dan' bchaljo'?

¹³ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Yógo'te da' zej nazen, da' bi gož Xa', Bennen' zoe' ya'abá, yelážo'gaken dot lwen. ¹⁴ Le wká'n-gake'. Zej nake' lo choľe, na' želchi'e benne' lo choľe ka'. Cha' to benne' lo choľe chi'e yetó benne' lo choľe, žoptie' bíxgake' to lo bloj.

¹⁵ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Bzejní'il neto' da' ni žsaka' lebo'.

¹⁶ Jesusen' gože' légake':

—¿Lezka' le'e bi žejní'ilele? ¹⁷ Nnézlele žaz le'žo yógo'te da' žazen žoá'ažo, na' žežojen le'žo. ¹⁸ Na'a, da' žežojen žoá'ale, lo yichj lázdo'le zan', na' da' ki žóngaken ga bi nakle chawe' law

Dios. ¹⁹ Ki žaken dan' zla'gak lo yichj lázdo'le da' kegle ka' da' zza' láže'le, da' gonen ga gotle benách ka', na' da' gonen ga wká'n ditjle yela' zchag na', na' da' gonen ga gonle da' zinnj, na' da' gonen ga se láže'le bi da' kwanle, na' da' gonen ga nnele che lježle da' bi zej naken da' li, na' da' gonen ga nne yálele. ²⁰ Da' ki žóngaken ga bi nak chawe' to benne' law Dios, san cha' bi chibe' ne'e kan nak che yodo' kate' bi da' gawe', da' ni bi gonen ga bi nake' chawe' law Dios.

To no'le yež zi'to' žejli'e che Jesús
(Mr. 7:24-30)

²¹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wyeje' gan zej nbab yež Tiro, na' yež Sidón. ²² To no'le nbabe' to yež da' nbaben Kanaán bžoje' lo yežen'. Wnnié' zižje, na' gože' Jesusen':

—Xan, za'só Dabí, beyache' láže'l neda'. Xkwide' no'le chia' zzáka'le'ebe' dan' yo'obe' be' xiwe'.

²³ Bi be bechebe Jesusen'. Naž wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe'. Góžgake' Le', na' wnnágake':

—Besele' le', dan' ze'e xkóže'lžo na' zbéžeyi'e.

²⁴ Naž bechebe Jesusen', na' gože' no'len':

—Dios bsele'e neda' nich gáklena' benne' Israel ka', benne' zej nake' ka' zila'do' ka' zej nnitlba'.

²⁵ Naž wbiga' no'len' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, goklen neda'.

²⁶ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bi nak chawe' yeka'ažo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon nich gawgak bé'ko'do' ka' len.

²⁷ Naž no'len' gože' Jesusen', na' wnné':

—O', Xan, san žawgak bé'ko'do' ka' da' bizjw ka', da' žéxjwgaken zanle gan žawgak xángakba'.

²⁸ Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. Dot lí láže' nak kan žejli'o chia'. Gak chio' kan žénelo'.

La' na'ze beyakte xkwide' no'le chien'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

²⁹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' wdíe' gan nak žoa'a nido' che gan nbab Galilea. Wžene' gan nak to law ya'ado', gan wži'e. ³⁰ Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', benne' ka' zá'gake' zej noe'e benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka', na' benne' ka' bi žak nnégake', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' zanže, benne' yižwé' ka', na' wdíxjwgake' légake' xni'a Jesusen', na' Le' beyone' légake'. ³¹ Bebán láže'gak benne' ka' kan nak da' ben Jesusen', dan' blé'egekle' znnagak benne' ka' bi gok nnégake', na' beyakgak benne' ka' bžoggak ni'a ná'gake', na' zza'gak benne' ka' bi gok sá'gake', na' zlé'egekle' benne' ka' gókgake' lo chole. Che len bka'n zéngake' Dios chegak benne' Israel ka'.

Jesús zwawe' tap mil benne' ka'
(Mr. 8:1-10)

³² Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Žeyache' láže'la' chegak benne' zan ki, dan' ba zej chonne ža zá'lengake' neda', na' bi be de da' gáwgake'. Bi žénela' yesela' légake' lížgake' želdonze' ka', dan' yedó láže'gake' lo nez.

³³ Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Le', na' wnnágake':

—¿Gaz žél-leto' yet xtil zan lo latje dach nga, nich wawto' benne' zan ki?

³⁴ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Balx yet xtil de chele?

Bechébegake', na' wnnágake':

—Gaže, na' lezka' babze bel deba' cheto' nga.

³⁵ Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. ³⁶ Bexwe' gaže yet xtil ka' len bel ka', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bzožjen', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' wdísgaken' gan že'gak benne' zan ka'. ³⁷ Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwit ka'. ³⁸ Zej nnita' tap mil benne'

byo ka', benne' ka' bdáwgake', san bi blábgake' no'le ka', na' xkwide' ka'.
³⁹ Naž Jesusen' besele'e benne' ka' lížgake', na' wžene' lo barkwn', na' jake' gan nbab yež Magdala.

16

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mr. 8:11-13; Lk. 12:54-56)

¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' saduseo ka' bžíngake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le', na' wnnábgekle' Le' gone' to da' gak bian' gan za' yela' wnná bia' chien'.

²⁻³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nnézkzele dan' znnagak benách, znnágake': "Kate' že' bejw kwele, wak yejw." Lezka' znnágake': "Kate' žechj be' bi gak yejw." iBenne' bi nnezle ka'! iŽak nneya'ale da' gon lawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzelele! ⁴ Benne' ka', benne' žóngake' da' kegle, na' bi zoa dot li láže'gake', želnnable' neda' gona' to da' gak bian' no naka', san bi be da' gak bian' lé'egekle'. Toze dan' gok bian' kan gok che Jonás, bennen' bchalje' lo wláz Dios, lé'egeklen'.

Naž Jesusen' bkwase' gan nníta'gake', na' beyeje'.

Da' naken ka kwa zichj che yet xtil
 (Mr. 8:14-21)

⁵ Kate' bžíngake' yechelá'a nison', gókbe'egekle benne' wsedle ka' che Jesusen' gol láže'gake' wá'gake' da' gáwgake'. ⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

⁷ Naž benne' wsedle chie' ka' bcháljengake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—Znne' ki dan' bi nwa'žo yet xtil.

⁸ Žákbe'ele Jesusen' da' ni, na' gože' légake':

—iBiž chen' žon xtíža'le dan' bi nwa'le yet xtil? Láte'ze žejle'le chia'.

⁹ iBi žejní'ilele, na' bi žezá' láže'le kan gok chegak gayo' yet xtil ka', dan'

bdawgak gayo' mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble? ¹⁰ iLezka' bi žejśá' láže'le kan gok chegak gaže yet xtil ka', dan' bdawgak tap mil benne' ka', na' kan xkwit zan ka' betoble? ¹¹ iBi žejní'ilele? Bi bchalja' che yet xtil katen' goža' le'e gape chi'i kwinle che da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' chegak benne' yodo' saduseo ka'.

¹² Naž bejní'igekle' Jesusen' bi gože' légake' gape chi'i kwíngake' che kwa zichj che yet xtil, san žala' gape chi'i kwíngake' che da' žsédgekle benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka'.

Bedw znne' Jesús nake' Benne' Cristo

(Mr. 8:27-30; Lk. 9:18-21)

¹³ Kate' bžin Jesusen' gan nbab yež Sesarea, gan znna bia' Filipino, wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—iNož znnagak benne' ka' naka' neda', Benne' Golje' Benách?

¹⁴ Bechébegake', na' wnnágake':

—Bałe' znnágake': "Zwa nako', bennen' bezóe' benách ka' nis." Yebałe' znnágake': "Lías nako', bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te." Yebałe' znnágake': "Jeremías nako', o to benne' yoble, benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te."

¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Cheze le'e, iNož znnale naka' neda'?

¹⁶ Bechebe Smon Bedw, na' gože' Le':

—Le' nako' Benne' Criston', Zi'n Dios ban.

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Ba nez zen naken chio', Smon, zi'n Jonás, dan' bi blóe'el no benne' le' da' ni, san Xa', Bennen' zoe' ya'abá, blóe'ele' le' da' ni. ¹⁸ Neda' žapa' le', le' nako' Bedw, na' lo yej ni chixjwa' benne' ka' zej nake' chia', na' yela' wnná bia' che da' xiwe' bi gak wza-gan' xnéžgake'. ¹⁹ Wdía' lo no'o zi'n ya ka' che latje gan znna bia' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'. Da' wžono' lo yežlyó nga, lezka' ba bžon Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', na' da' go'o latje

gaken lo yežlyó nga, ba be' latje gaken Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie'.

²⁰ Naž Jesusen' bchi'le' benne' wse-dle chie' ka' bi wzéngikle' nitó benne' nake' Le' Benne' Criston'.

Jesús zloe'ele' kan za' gótgake' Le'
(Mr. 8:31—9:1; Lk. 9:22-27)

²¹ La' ža na'ze wzó law Jesusen' zloe'ele' benne' wse-dle chie' ka' žon byenen cheje' Jerusalén, gan bxož wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wse-dle ka', wsaka' zígake' Le', na' naž gótgake' Le', san kate' gak chonne ža, yebane' lo yela' got. ²² Naž Bedw bchi'e Jesusen' cheła'ale, na' wzó lawe' zdile' Le', na' wnné':

—Xan, bi gonn Dios latje. Bi gak chio' kan znno'.

²³ Naž beyéchj Jesusen', na' gože' Bedon':

—Bkwás na'le. Žono' le' kan žon da' xiwe'. Žono' ga gak chope laža'a dan' kan zza' lažo'o le' bi naken kan zza' laže' Dios, san kan zza' láže'gak benách ka'.

²⁴ Naž Jesusen' gože' benne' wse-dle chie' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' žénele' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' cheła'ale da' ka' zdan laže'e, na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze, na' zeje' zejté'e le'e yag krozen'. Naž gak gónlene' neda' tzen. ²⁵ No benne' žénele' gape chi'e yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ²⁶ Bi be da' chawe' gaken che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' den yežlyó nga san wnite' yela' nban chie'. Bi be gak wnezjw bennen' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ²⁷ Ki znna', dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yela' baní' che Dios, Xa', na' che wbás che ya'abá chia' ka'. Naž yebi'a che to to benne' kan zej nak da' ka' bene'. ²⁸ Da' li žapa' le'e: bi gatgak bale benne' ka', benne' nníta'gake' nga, na' zejte lé'egekle' yedjnná bi'a neda', Benne' Golje' Benách.

17

Zcha' kan znna' law Jesús
(Mr. 9:2-13; Lk. 9:28-36)

¹ Wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben', na' jake' cheze gan nak to law ya'a sibe. ² Kate' ne nníta'gake' ga na' bža' kan znna' law Jesusen' láwgake'. Wyép yes baní' law Jesusen' kan ža'ní' wbíž, na' beyák zila'do'ze laže' nakwe', na' wnnán' ka' baní'. ³ Naž blé'egekle' benne' wse-dle chie' ka' kate' bla' lawgak Moisés na' Lías, zchájlengake' Jesusen'. ⁴ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Xan, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Cha' žénelo', gona' chonne yo'o laga' ka' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

⁵ Kate' ne zchalj Bedon' da' ni, la' wže'te to bejw baní' ga na', da' bkachen' légake', na' lo bejwn' benle chi'i to benne' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'nkza'. Nži'ila'-ne', na' žaz laža'a Le'. Le wzé nag da' wchalje'.

⁶ Kate' béngikle' benne' wse-dle ka' che Jesusen' chi'i na', belyechwe' lo yole, na' bžébegake'. ⁷ Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' wdane' légake', na' wnné':

—Le chas. Bi žébele.

⁸ Kate' bchis láwgake', na' bwíagake', nitože no benne' blé'egekle', san toze Jesusen'.

⁹ Kate' ne žétjgake' law ya'a na', Jesusen' bchi'le' légake', na' wnné':

—Bi ye'le nitó benne' kan gok dan' blé'elele kate' yebanža' lo yela' got neda', Benne' Golje' Benách.

¹⁰ Naž wnnábgekle' benne' wse-dle chie' ka' Le', na' wnnágake':

—¿Biz chen' znagak benne' yodo' wse-dle ka' žon byene la' law Lías zga'ale' kate' la' law Benne' Criston'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li la' law zga'ale Líasen', na' wká'n chawe'e yógo'te. ¹² Na'a neda' žapa' le'e: ba bla' law Líasen', san bi beyónbia'gake' le', na' yógo'te da' znaze chégake' le'e yiche la'y bégake'

chie'. Lezka' góngake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, dan' wsaka' zígake' neda'.

¹³ Naž bejní'igekle benne' wsedle chie' ka', zcháljlene' légake' kan gok che Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

Jesús žeyone' to xkwide' byo da'be' chon

(Mr. 9:14-29; Lk. 9:37-43)

¹⁴ Kate' bežingake' gan zej nnita' benne' zan ka', wbiga' to benne' gan zoa Jesusen'. Bzoa zibe' xni'e, ¹⁵ na' gože' Le':

—Xan, beyache' laže'l xkwide' byo chia', dan' da'be' chon, na' zzáka'le'ebe', na' zan chi'i zže'be' lo yi', na' lo nis. ¹⁶ Bedjwá'a-be' gan nníta'gak benne' wsedle chio' ka', san bi gok yeyóngake'-be'.

¹⁷ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' bi žejle'le che Dios, na' bi nakle li laže'. ěGáka'tega žala' sóalena' le'e nich chejle'le che Dios? ěGáka'tega žala' gaka' zen laže' chele le'e? Le yedjwá'-be' nga.

¹⁸ Naž Jesusen' bdile' be' xiwen' yo'obe', na' la' bežojten lebe', na' la' na'ze beyakte xkwide' byodon'.

¹⁹ Naž wbíga'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' gan zoe' cheze. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—ěBiz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?

²⁰ Jesusen' gože' légake':

—Bi gokle dan' bi žejle'le che Dios dot láže'le. Da' li žapa' le'e, la'kze láte'ze nak kan žejle'le che Dios, cha' nakzen ka to binnedo' mostasa, wak ye'le ya'ado' nga: “Bkwas nga, na' bejsóa na'le” na' la' wkwasten. Bi be zoa da' bi gak gonle cha' chejle'le che Dios dot láže'le. ²¹ Na'a, to be' xiwe' ki gak yebejlen toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

Da'yoble zнна Jesús kan za' gótgake' Le'

(Mr. 9:30-32; Lk. 9:43-45)

²² Kate' ne zda Jesusen' gan nbab Galilea, gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Zoa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'. ²³ Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža Dios yesbane' neda'.

Naž benne' wsedle chie' ka' gok nyache' láže'gake'.

Jesús žizjwe' laze' che yodo'

²⁴ Kate' bžin Jesusen' len benne' wsedle chie' ka' lo yež Kapernaum, benne' ka', benne' zchízjwgake' benách ka' lázgake' che yodo', bžingake' gan zoa Bedw, na' wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ěBi žizjw bennen' žsedle' le'e laze' che yodo'?

²⁵ Bechebe Bedon', na' wnné':

—O', žizjwe'.

Kate' beyó'o Bedon' lo yo'o, naž Jesusen' la' bližtie' le', na' wnné':

—ěBiz zanno' le', Smon? Benne' ka' zнна biá'gake' yežlyó nga, ěnoz benne' ka' zchízjwgake' da' žizjwgak benách ka'? ěZchízjwgake' benne' wláž chégake' ka' o benne' zi'to' ka'?

²⁶ Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—Benne' zi'to' ka' zchízjwgake'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Che len, bi žon byenen chizjwa' laza' che yodo' dan' naka' Zi'n Dios, kan bi be žizjwgak benne' ka' zej nake' benne' wláž che bennen' zchizjwe'.

²⁷ Na'a, nich bi gonžo ga ža'a nitó benne', wyěj žoa'a nido', na' bejzale lo nisen' dan' zzenlo' bel ka', na' bel nežw da' seno', wzí'-ban'. Kate' wsaljo' žoa'aba', žel-lo' to nežw lasdo'. Wžín', na' bdizjw laza', na' lazo'.

18

No benne' gake' blo, benne' zoe' ládjwgake'

(Mr. 9:33-37; Lk. 9:46-48)

¹ La' ža na'ze benne' wsedle ka' che Jesusen' wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—ěNož benne' ládjwto' gake' benne' blo gan zнна bia' Dios ya'abá chie'?

² Naž bliž Jesusen' to xkwide' byodo', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'. ³ Naž gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, cha' bi yeyakle kan zej nak xkwide' ki, bi gak cho'ole gan zña bia' Dios ya'abá chie'. ⁴ Che len, no benne' gake' gaxjw laže', na' yeyake' kan nak xkwide' ni, bennen' gake' blo gan zña bia' Dios ya'abá chien'. ⁵ No benne' gape' ba la'ne to xkwide' ki dan' nakbe' chia', gape' nedkza' ba la'ne.

Da' ka' žóngaken ga bága'žo dola'
(Mr. 9:42-48; Lk. 17:1-2)

⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki dola', xkwiden' žejle'be' chia' neda', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yej wetw yene', na' chejžixje kwine' lo nido'. ⁷ Da' nyáche'le'e gaken chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' ga bága'gak ljéžgake' ka' dola'. Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' dola', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' da' gonen ga no benne' bage'e dola'.

⁸ 'Che len, cha' no'o, o ni'o gonen ga bago'o dola', bchogen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano' la'kze bi gak so'o, cha' nžog ni'a no'o, na' kege zoa chope no'o, na' chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl da' batkle yolén. ⁹ Cha' yej lawo' gonen ga bago'o dola', wlejen', na' wžo'nen'. Gakže chawe' chio' žino' gan so' nbano', la'kze zoa toze yej lawo', na' kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabíl.

Da' žsaka' lebe Jesús che to zila' nnitlba'
(Lk. 15:3-7)

¹⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Le gape chi'i kwinle nich bi wzoale chela'ale nitó xkwide' ki. Neda' žapa' le'e, nníta'tezgak wbás che ya'abá ka' gan že' Xa', Bennen' zoe' ya'abá chie', na' žape chí'igake' légakbe'. ¹¹ Neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga nich yeslá' no benne' nnitle'.

¹² 'Biz zñnale le'e? No benne', zej nnita' to gaywá' zila' chie' ka', na' cha' nitle toba', žbi wka'ne' taplaj

to galjba' ka', na' cheje' gan nak law ya'a, chejdilje' zila'don', bian' wniltba'? ¹³ Cha' wežel-le'-ba', da' li žapa' le'e, yebéžele' che zila'don' kan gone' chegak yetaplaj to galjba' ka', bia ka' bi wnítgeklba'. ¹⁴ Lezka' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi žénele' nitle nitó xkwide' ki.

Kan žala' yenít lawžo lježžo ka'
(Lk. 17:3)

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' lježo' gone' le' zia, beyej, bejgá'nlene' chawe' la' lé'ezele. Cha' wže nage' chio', ba beyono' bennen' lježo'. ¹⁶ Cha' bi wže nage' chio', bche' yetó benne', o yechope' nich yežój li xtižo'o gan že'gak chope chonne benne', benne' ka' gak wzóa lígake' xtiža'le. ¹⁷ Cha' bi wže nage' chégake', gož benne' ka' zdóbgake' che Dios, na' cha' bi wže nage' chegak benne' ka', naž gak bennen' lo' le' ka to benne' bi žejli'e che Dios, na' ka to benne' zchizjwe' lo wláz yež zi'to'.

¹⁸ 'Da' li žapa' le'e, yógo'te da' wží'ilele gan nak lo yežlyó nga, naken da' ba bchi'le Dios ya'abá chie', na' yógo'te da' gonnle latje lo yežlyó nga, naken da' ba benn Dios latje ya'abá chie'.

¹⁹ 'Lezka' žapa' le'e, cha' chópzele gonle toze xtiža'le lo yežlyó nga kan nak to da' nnáblele Dios, Xakza' Dios, Bennen' zoe' ya'abá chie', gonen' chele. ²⁰ Gan zej nnita' chope chonne benne', benne' ka' zej ndobe' chia' neda', zoakza' neda' gachje láwe'le gan nníta'gake'.

²¹ Naž wbiga' Bedw gan zoa Jesusen'. Wnnable' Le', na' wnné':

—Xan, žbal chi'i žala' yenít lawa' che lježa', bennen' žone' chia' da' zia? žGaže chi'i ka'?

²² Jesusen' gože' le':

—Neda' žapa' le', kege gážeze chi'i ka', san chonnłaj chi kwe' da' zej naken gaže chi'i ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to benne' bi benít lawe' che lježe'

²³ Lezka' wnná Jesusen':

—Ka gon Bennen' z̄nna bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' wnná bia', benne' gónele' wká'n̄lene' chawe' benne' wen žin chie' ka'.²⁴ Kate' wzó lawe' zká'n̄lene' légake' chawe', bžingak benne' wen žin chie' ka', na' bedjwá'gake' to benne' gan zoe', benne' nbage'e chie' da' zan gaywá' mežw ka'.²⁵ Dan' bi gok chizjwe', wnná x̄ane' to'e le' len no'le chie', na' x̄kwide' chie' ka', na' lezka' yógo'te da' nape', na' ki gazjw dan' nbage'e che x̄anen'.²⁶ Naž benne' wen žin na' bzoa zibe' x̄ni'a x̄ane', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': "X̄an, ben zen lažo'o neda'. Chízjwkza' le' yógo'ten."²⁷ Naž x̄anen' beyache' láže'le' benne' wen žin chien', na' benít lawe' chie' dan' nbage'e chie', na' bsane' le'.²⁸ Kate' bežój benne' wen žin na' ga na', la' bejchagtie' to benne' žónlene' le' tzen žin, na' bennen' nbage'e chie' láte'ze mežw. Naž bežwe' le', na' wženje' yene', na' gože' le': "Wdízjwte dan' zbago'o chia'."²⁹ Naž bennen' bzoa zibe' x̄ni'a lježen', na' wnnáb nyache'e le', na' wnné': "Ben zen lažo'o neda'. Chízjwkza' le' yógo'ten."³⁰ Bi gónele' benne' wen žin na', na' bsejwe' le' liž ya na' zejte chizjwe' dan' zbage'e chie'.³¹ Kate' yezika' benne' wen žin ka' béngkele' da' ni, gok nyache' láže'gake' ni'a chie', na' bejžéngkele' x̄ángake' yógo'te dan' goken.³² Naž x̄ángake' bliže' benne' wen žin na', na' gože' le': "Le', wen žin bi nako' chawe'. Yógo'te mežwn' dan' wbago'o chia' benít lawa' chio'. Bsolá' dan' wbago'o chia' dan' wnnáb nyacho'o neda'.³³ ¿Bi žala' yeyache' láže'lo' lježo' kan bena' neda' chio', beyache' láže'la' le'?"³⁴ Naž x̄ane' bžá'ali'e, na' bdie' le' lo na'gak benne' ka' wsaka' zígake' le' kate' chíjwže' dot dan' zbage'e chie'.

³⁵ Naž wnná Jesusen':

—Lezka' X̄a', Bennen' zoe' ya'abá chie', gone' chele le'e cha' bi yenít lawle dot láže'le da' žongak lježle ka'.

19

Kan nak chegak benne' ka'

želá'agake' yela' zchag na'

(Mr. 10:1-12; Lk. 16:18)

¹ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Galilea, na' bžine' gan nbab Judea gan de yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž.² Benne' zan zjáklene' Jesusen', na' beyone' légake' ga na'.

³ Naž bałe benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan zoa Jesusen' nich si' biá'gake' Le'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿De latje to benne' byo nžag ne'e wsane' zo'le' ni'a che bíte'teze da' žaken?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Bi bel-le da' nyejw le'e yiche la'y kan ben Dios benách ka' katen' bene' yežlyó? Benne' byo, na' no'le bene' légake'.⁵ Ki wnná Dios: "Che len, benne' byon' žala' kwáslene' x̄a x̄ne'e, na' chejgá'n̄lene' zo'le', na' žoptie' yeyákgake' ka toze benne'."⁶ Ki naken, biž zej nake' chópgake' san toze benne' ba beyákgake'. Che len, bi žala' yela'agak benách ka' légake', benne' ka' Dios bene' légake' toze.

⁷ Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' Moisés gože' légake' da' žonnen to benne' byo latje wnezjwe' zo'le' to yiche da' znnan želá'alene' le', na' naž gak wsane' zo'len'?

⁸ Jesusen' gože' légake':

—Ki ben Moisés dan' nak zižje yichj láždo'le, bi'e le'e latje wsanle no'le chele ka', san kate' wzó law žata' yežlyó nga, bi goken ki.⁹ Neda' žapa' le'e, cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' bi wdálene' benne' byo yoble, na' cha' wchág ná'lene' no'le yoble, bage'e doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Lezka', cha' no benne' byo yoble wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', bage'e doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

¹⁰ Naž benne' wsedle chie' ka' góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Cha' ki naken che no benne' byo, benne' nžag ná'lene' to no'le, gakže chawe' chie' chela' bi wchág ne'e, na' ga'ne' toze'.

11 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi gak si' lo na'gak yógo'te benách diža' ni, san toze no benne' byo Dios zzejni'ile' le'. 12 Zej nnita' benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le dan' bi zej nake' dot benne' byo, dan' ki góljgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le dan' bséjwgak benne' ka' xnézgake', na' yebale benne' byo ka' bi zchag ná'lengake' to no'le nich gak góngake' xchin Dios, Bennen' zнна bi'e ya'abá chie'. No benne' gak si' lo ne'e diža' ni žala' si' lo ne'en.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka' (Mr. 10:13-16; Lk. 18:15-17)

13 Naž benne' ka' zej nake' xa xna'gak xkwide' ka', bedjwá'gake' légakbe' gan zoa Jesusen' nich xoa ne'e légakbe', na' nnable' Dios gon chawe'e légakbe', san bséjwgak benne' wsedle chie' ka' xnézgake'. 14 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le we' xkwide' ki latje biga'gakbe' gan zoa', na' bi wséjwle xnézgakbe', dan' benne' ka' zej nake' ka' xkwide' ki nzí'gake' latje gan zнна bia' Dios ya'abá chie'.

15 Naž Jesusen' bxoa ne'e légakbe', na' bezé'e ga na'.

To benne' wnni'a, benne' zeje' babze yiz

(Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30)

16 To benne' byo, benne' zeje' babze yiz, bedjwíe' Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Biz da' naken chawe' žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

17 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Nnezlo' dan' zнно' chia' kate' zнно' naka' dot chawe'? Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'. Cha' žénelo' gata' yela' nban da' zejlí kanne chio', ben kan wnnakze Dios gonle.

18 Naž bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—¿Bizle da' ka' wnné'?

Jesusen' gože' le':

—Da' wnnakze Moisés katen' wnné':

Bi goto' benách ka'.

Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

19 Wdape ba la'ne xa xno'o.

Bži'il lježo' ka' kan nži'il kwino'.

20 Naž bennen' zeje' babze yiz gože' Jesusen', na' wnné':

—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'. ¿Zoa yetó da' žala' gona'?

21 Jesusen' gože' le':

—Cha' žénelo' gako' chawe' law Dios, wyěj, yjete' da' napo', na' mežwn' da' si'o, bnezjwn chegak benne' yache' ka'. Ki gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.

22 Kate' bennen' zeje' babze yiz benle' da' ni, beyeje', na' žak nyache' laže'e dan' náplí'e yela' wnni'a.

23 Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, gak zede cho'o to benne' nape' yela' wnni'a gan zнна bia' Dios ya'abá. 24 Yetó žapa' le'e, nakže zede che bennen' nape' yela' wnni'a choe'e gan zнна bia' Dios ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

25 Kate' béngekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángekle', na' wnnágake':

—¿Nožkze benne' gak yelé', cha'?

26 Bwia Jesusen' légake', na' wnné':

—Bi gak gongak benách ka' ki, san Dios gak gone' yógo'te.

27 Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—Bwia nga, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' zá'lento' Le'. ¿Bizže gata' cheto'?

28 Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, ža na' katen' wkób yežlyó nga, na' kwi'a gan nna bi'a neda', Benne' Golje' Benách, gan gaka' Benne' Blo, le'e na' žónlenle neda' tzen na'a, kwe'le chežinno latje ka' gan nna bia'le, na' wchi'a láže'le chežinno kwe'te yež ka' chegak za'só Israel.

29 No benne' zka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o

zi'ne' ka', o yežlyó chie' ka', nich gone' xchina', si' bennen' yetó gaywá'teže ka', na' lezka' gata' yela' nban da' zejli kanne chie'. ³⁰ Benne' zan, benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze, na' benne' ka' zej nga'ne' ka'ze na'a, gákake' benne' blo.

20

Žsaka' lebe Jesús kan žongak benne' wen žin ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gon Dios, Bennen' znná bi'e ya'abá chie', naken ka ben to benne' xan yo'o. Bžoje' zildo', na' bejtijle' benne' wen žin ka' nich góngake' žin lo yežlyó chie' gan naze' lba uba ka'.

² Kate' ba bgá'nlene' benne' wen žin ka' chawe', chizjwe' légake' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža, bsele'e légake' chjéngake' žin lo yežlyó chien'. ³ Kate' bežoje' xsile, ble'ele' yebale benne' ka' nníta'gake' ka'ze lawe' ya'a. ⁴ Gože' légake': "Lezka' le'e, le chej lo yežlyó chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'." La' jaktie' légake'. ⁵ Bežój benne' xan yo'on' da' yoble wawbíz, na' lezka' kate' žedá chonne, na' tlebe ka bene', bsele'e benne' ka' lo yežlyó chien', benne' ka' bejxake'e ga na'. ⁶ Lezka' bežoje' katen' yelate' zoa wbíz, na' bejxake'e yebale benne' ka' nníta'gake' ka'ze ga na', na' gože' légake': "¿Bíz chen' zoale nga ka'ze dot ža, na' bi be žin žonle?"

⁷ Benne' ka' góžgake' le', na' wnnágake': "Nitó benne' bi benne' xchinto'." Naž gože' légake': "Lezka' le'e, le chej lo yežlyó chian', na' chizjwa' le'e da' naken chawe'." ⁸ Kate' za' žale, benne' xan yo'on' gože' bennen' yo'ogak lo ne'e benne' wen žin ka', na' wnné': "Bliž benne' wen žin ka' nich wnezjo' lájwgake', na' chizjo' zga'ale benne' ka' bžíngake' ze lawte. Te na' chizjo' benne' ka' bžíngake' zgá'alegake'." ⁹ Naž bžíngak benne' ka' yjéngake' žin katen' yelate' zoa wbíz, na' wzí'gake' to weje' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža.

¹⁰ Kate' bžíngak benne' ka' yjéngake'

žin zgá'alegake', gókgekle' sí'gake' da' ženže, san lezka' wzí'gake' to weje' to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža. ¹¹ Kate' wzí'gaken', wnnégake' che benne' xan yo'on', ¹² na' wnnágake': "Benne' ka' bžíngake' kate' ze lawte, to chí'ido'ze bégake' žin, na' toze ka wdizjo' légake' ka neto', na' neto' bento' žin dot ža, na' wyéyele'eto' lo wbá." ¹³ Bechebe xan yo'on', na' gože' toe': "Bicha'a, bi be žona' chio' da' bi naken chawe'. ¿Bi bga'n cháwe'žo si'o to mežw da' naken lazjw to benne' che to ža? ¹⁴ Wzí' lazjo', na' beyej ližo'. Neda' ženela' chizjwa' benne' ki, benne' yjéngake' žin kate' ze lawte toze kan žizjwa' le'. ¹⁵ ¿Bi nzi' lo na'a wconla' žin da' naken chia' ka ženela'? ¿Žge'elo' lježo' dan' žónnli'a chie'?" ¹⁶ Ki naken, bale benne', benne' ka' zka'ngak benách ka' légake' ka'ze, gákake' blo, na' bale benne', benne' ka' zej nake' blo na'a, gá'ngake' ka'ze. Benne' zan žliža' san babze benne' ka' nbégake'.

Jesús znné' da' yoble kan za' gótgake' Le'

(Mr. 10:32-34; Lk. 18:31-34)

¹⁷ Kate' Jesusen' ne yoe'e nez, zeje' lo yež Jerusalén, bchi'e cheze chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

¹⁸ —Le wia nga, yo'ožo nez zejžo yež Jerusalén, gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxoz wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka', na' chóggake' chia' gata'. ¹⁹ Wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', benne' ka' gon dítgekle' neda'. Chíngake' neda', na' wdá'gake' neda' le'e yag kroze, san kate' gak chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.

Da' wnnáb xna'gak Jakob, na' Zwa

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Naž xna'gak Jakob, na' Zwa, ži'n Sebedeo ka', bžínlene' chope' ka' law Jesusen', na' bzoa zibe' xni'e Le', na' wnnable' Le' to da' gonze' chie'.

²¹ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—¿Bíz ženelo'?

Gože' Le':

—Wnná kwe' to zi'na' ni kwito' li ža, na' yetobe' kwe'be' kwito' yegle gan nna bi'o.

²² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nnézlele da' znnable. ěWak sóelele da' saka'a neda', na' yezoale nis kan yezó'a neda' nis lo yela' got?

Góžgake' Le':

—Gakto'.

²³ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li da' žala' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' da' žala' yezó'a neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, san nich kwe'le kwita' li ža, o kwita' yegle, bi nzi' lo na'a kwia' no benne' gonnán' chie', san gata' chegak benne' ka' Xa' ba bkwezen' chégake'.

²⁴ Kate' bégékle yechí benne' wse-dle ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake'.

²⁵ Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka', benne' znná biá'gake' benne' zi'to' ka', kan zdétleche znná biá'gake' légake', na' benne' ka' zej nakže' blo žkóngekle' la' ljéžgakkze' ka' žin. ²⁶ Bi gaken ki chele. Nóte'tezle le'e, benne' žénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' žin che yezíka'le. ²⁷ Lezka', nóte'tezle le'e, benne' yénele' gake' blo, žala' gake' ka to benne' ndo'w che yezíka'le.

²⁸ Lezka' neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga, kege nich gon no benne' xchina', san nich gákléna' benách ka', na' wdía' yela' nban chia', da' chizjwa' lo wlazgak benne' zan nich yelágake'.

Žeyón Jesús chope benne' lo chole ka' (Mr. 10:46-52; Lk. 18:35-43)

²⁹ Kate' ne zežójgake' lo yež Jerikó, benne' zan zjákléne' Jesusen'. ³⁰ Zej nnita' chope benne' lo chole ga na', benne' ka' žé'gake' žoa'a nez. Kate' bégékle' zde Jesusen' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.

³¹ Benne' zan ka' bchí'igekle' légake' gá'ngake' žize, san wnnégake' zižježe, na' wnnágake':

—Xan, za'só Dabí, beyache' laže'l neto'.

³² Naž wléz Jesusen', na' bliže' légake'. Wnnable' légake', na' wnné':

—ěBiz žénelele gona' chele?

³³ Góžgake' Jesusen':

—Xan, žénelto' gono' ga yeyaljw yej lawto'.

³⁴ Naž beyache' laže'l Jesusen' légake', na' wdane' yej lawgake'. La' beyáljwtegak yej lawgake', na' jákléne' Jesusen'.

21

Zka'n zéngake' Jesús kate' ne žoe'e lo yež Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen gawze gan že' yež Jerusalén, na' nníta'gake' gan že' yež Betfagé zan Ya'a Yag Olibo, bsele'e Le' chope benne' wsedle chie' ka', ² na' gože' légake':

—Le chej lo yeždon' da' žen' lawle ga zoažo ni, na' chejxáka'le to burro wná' da'ba' ga na', len to burro byodo' cheba'. Le chejseže-ba', na' le yed-jwá'-ba' chia'. ³ Cha' no benne' bi da' yi'e le'e, le ye'e: “Xanžon' žénele'-ba'.” Naž sele'e-ba' chia'.

⁴ Ki goken, bžin da' bzoj bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

⁵ Le ye' benne' ka' nníta'gake' yež Sión: “Le wia nga, Benne' nna bi'e le'e ze'e chele.

Lo yela' gaxjw laže' chie' ži'e xkože' to burro.

Ži'e xkože' to búrrodo' che to bia žwa'ba' ywa'.”

⁶ Naž jak benne' wsedle chie' ka' ga na', na' bégake' kan gož Jesusen' légake'. ⁷ Beché'gake' burro wná' na' len burro byodon', na' bxóagake' laže' yicha' chégake' ka' xkóže'ba', na' wžé' Jesusen' law laže' ka'. ⁸ Lezka' wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchíljkake' laže' ka' žxoá yéngake' lo nez. Yeba'e bchíb'gake' zin da' bxóagake' lo nez. ⁹ Zižje wnnegak benne' ka' zjake' lawle, na' benne' ka' zjákléne' Jesusen', na' wnnágake':

—iGa'n zen Le', za'só Dabí! iBa nez zen naken che benne' ni ze'e ni'a che La Xanžo! iGa'n zen Dios!

¹⁰ Kate' wyáz Jesusen' lo yež Jerusalén, yógo'te benne' che yežen' bégake' žo'osbé. Benne' zan góžgake' ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—iNož bennen'?

¹¹ Yezika' benne' ka' wnnágake':

—Benne' ni Jesús, bennen' zchalje' lo wláz Dios. Nak laže' Nasaret gan nbab Galilea.

Jesús zchache' li'a yodo'

(Mr. 11:15-19; Lk. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Kate' wyáz Jesusen' lo li'a yodo' che Dios, blage' na'le yógo'te benne' ka' žóte'gake' na' benne' ka' žá'wgake' lo li'a yodon'. Lezka' bžix'e' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zi'to' ka', na' da' ka' želbe'le benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'.

¹³ Naž gože' légake':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Liža' sin' yo'o gan wcháljlengak benách ka' Dios” san le'e ba benlen kan nak to yo'o chegak benne' wbán ka'.

¹⁴ Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bale benne' lo cho'e ka' len benne' ka' bi žak sá'gake', wbíga'gake' gan zoe', na' Le' beyone' légake'.

¹⁵ Kate' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', blé'egekle' yela' wak ka' da' žon Jesusen', na' lezka' bégake'le' znnegak žižje xkwide' ka' lo zchil yodo', na' znnágakbe': “iGa'n zen za'só Dabí!”

¹⁶ naž bžá'agake', na' góžgake' Jesusen':

—iBi ženlo' da' želnná xkwide' ki?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—O', ženlan'. iBatk'le bel-le da' nyejw le'e yiche la'y da' znnan kikze žala' gaken? Ki znnan: “Beno' Le' ga žolgak xkwide' ka', na' bi' že'n ka', bi' ka' ne žáze'gakbe', da' žoe lágakbe' neda' da' naken dot li laže'.”

¹⁷ Naž Jesusen' bezé'e gan nníta'gake', na' bežoje' lo yež Jerusalén. Wyeje' lo yež Betania gan bga'ne' dot yele.

Jesús zdile' to yag higo

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Kate' za' ža'ní', na' zeyéj Jesusen' lo yež Jerusalén, zdone'. ¹⁹ Blé'ele' to yag higo da' žen' kwit nez, na' wbig'e gan žen', san bi be bžel-le' da' zbian. Xlág'e'ze žian. Naž Jesusen' gožen':

—Biž kwia da' zix chio'.

Naž la' wbižte yag higon'. ²⁰ Kate' blé'egekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, bebángekle'. Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—iNakx goken, la' wbižte yagen'?

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, cha' chejle'le che Dios, na' bi gak chope láže'le, kégeze wak gonle kan bena' che yagen', san cha' ye'le ya'a nga: “Bkwas na'le, na' bejsóa lo nisdó” gaken kan nnale. ²² Lezka', yógo'te da' nnable kate' wcháljlenle Dios, cha' chejle'le che Dios gonen' chele, si'le dan' nnable.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Jesús

(Mr. 11:27-33; Lk. 20:1-8)

²³ Wyáz Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' ga na', bžoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', wbíga'gake' gan zoe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—iBiz yela' wnná bia' nzi' lo no'o, žono' da' ki? iNož benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

²⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' ye'le neda' kan naken, neda' yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' ki. ²⁵ iNož benne' bsele'e Zwan' nich bezóe' benách ka' nis? iDios bsele'e le', o bséla'gak benne' ka' le'?

Naž wzó lágak benne' yodo' ka' znnágake' la' légakze':

—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', la' ye'tie' žo'o: “iBiz chen' bi bejle'le chie'?” ²⁶ San cha' nnažo: bséla'gak benne' ka' le', žébežo da' gongak benne' wláz ka', dan' žejlé'gake' yógo'tegake' bchalj Zwan' lo wláz Dios.

²⁷ Che len beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' nzi' lo na'a žona' da' ki.

Žsaka' lebe Jesús kan nak chegak chope xkwide' byo ka'

²⁸ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—¿Biz nnale le'e? Wzóa to benne' wnníta'gak chope xkwide' byo chie'. Gože' to xkwide' chien', na' wnné': "Ži'na', wyěj na'a chjeno' žin lo yežlyó chia' gan naza' lba uba ka'." ²⁹ Beží'i xkwiden', na' gožbe'-ne': "Bi žénela' cha'a." Wdé na' beyát láže'be', na' yjenbe' žin na'. ³⁰ Naž bennen' gože' yetó xkwide' chien', na' toze kan wnné'. Beží'i xkwiden', na' gožbe'-ne': "O', xe. Cha'a." San bi wyěj xkwiden'.

³¹ ¿Nole xkwide' chope ka' benbe' da' žaz láže' xabe'?

Beží'igake', na' góžgake' Jesusen':

—Bi' nežw.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: benne' wechizjw ka', benne' žóngake' da' kegle, na' no'le le'e ka', chjake' zgá'alegake' ka' le'e, na' chó'ogake' gan žnna bia' Dios. ³² Ki gaken dan' Žwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, blé'e gan zoale, na' bsedle' le'e da' naken chawe' kan žala' gonle, na' le'e bi bejle'le chie', san benne' wechizjw ka' na' no'le le'e ka', bejlé'gake' chie'. La'kze blé'elele da' ni, bi beyát láže'le nich chejle'le chie'.

Ka nak chegak benne' wen žin ka' bi zej nake' chawe'

(Mr. 12:1-12; Lk. 20:9-19)

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Le wzé nag yetó da' wsaka' leba'. Wzóa to benne' xan yo'o, na' beyaze' lba uba ka' lo yežlyó chie'. Wbeke' to le'je chen, na' bche'ne' to bloj lo yej gan wsie' xis uba ka'. Lezka' bene' to yo'o ža'le gan gak to benne' wie' dot yežlyó chien'. Naž bdie' yežlyón' lo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' late' weje, na' wyeje' to yež ži'to'.

³⁴ 'Kate' bžin ža wchíbgake' uba ka', xan yežlyón' bsele'e bale ni'a ne'e gan zej nnita' benne' wen žin ka' nich sí'gake' da' žeyala' chie'. ³⁵ Naž benne'

wen žin ka' béxwgake' ni'a ne'e ka'. Béngake' toe' we', na' yetóe' bétgake' le', na' yetóe' bžé'egake' le' yej. ³⁶ Da' yoble xan yežlyón' bsele'e yebale ni'a ne'e ka', na' gókgake' benne' zanže ka' benne' ka' bsele'e zga'ale, na' tlebe bengak benne' wen žin ka' chégake'.

³⁷ 'Kate' ze lawte, bsele'e ži'ne' gan nníta'gake'. Wzá' láže'e, na' wnné': "Gápegake' xkwide' chia' ba la'ne."

³⁸ Kate' benne' wen žin ka' blé'egekle' ži'ne' na', la' wnnátegake' la' légakze': "Xkwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' da' žala' gak chebe' gaken chežo." ³⁹ Naž béxwgake'-be'. Bebéjgake'-be' na'le lo yežlyón' gan zej naz lba uba ka', na' bétgake'-be'.

⁴⁰ Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Kate' yelá' benne' xan yežlyón', ¿nakx gone' chegak benne' wen žin ka'?

⁴¹ Beží'igak benne' yodo' ka', na' góžgake' Jesusen':

—Wžía yi'e benne' wen da' zinnj ka', na' yežlyó chien' wdíe' lo na'gak yebale benne' wen žin ka', benne' wnézjwgake' da' žeyala' chie' kate' žin ža chíbgake' uba ka'.

⁴² Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Batkle bel-le dan' nyejw le'e yiche la'y kan nak da' ni? Ki žnnan:

Yej na' da' bzoa chela'ale benne' wen yo'o ka',

na'a naken yej len yo'o blo che ze'e.

Xanžo na'kze bene' ga naken ki, na' naken to da' žonen ga žebanlžo.

⁴³ Che len žapa' le'e, latje chele gan žnna bia' Dios yeké'n chele, na' gatan' chegak benne' ka' góngake' kan žala' gon no benne' nzi'e latjen'. ⁴⁴ No benne' wtope' lo yej na', la' kwince' wžía yi'e, na' cha' yej na' chejbagan' no benne', wzožjen le'.

⁴⁵ Kate' bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' béngake' dan' bsaka' lebe Jesusen', gókbe'egekle' bchalje' kan nak chégake'. ⁴⁶ Gónegekle' góxwgake' Le', san bžébegake' benne' zan nníta'gake'

ga na', dan' žejlé'gake' nak Jesusen' to benne' zchalje' lo wláz Dios.

22

Žsaka' lebe Jesús kan nak che lni che yela' zchag na'

¹ Da' yoble Jesusen' bcháljlene' benne' ka' zónlengake' Le' tzen. Bsaka' lebe', na' wnné':

² —Kan gak chegak benne' ka', benne' chó'ogake' gan znná bia' Dios ya'abá chie', naken kan gok chegak benne' ka', bliž to benne' wnná bia' légake' kate' bene' lni che ža zchag na' xkwide' byo chie'. ³ Bsele'e ni'a ne'e ka' nich chejxí'gake' benne' ka' ba bliže' nich yíd'gake' lni chebe', san bi gónegekle' yíd'gake'. ⁴ Naž bsele'e yebale' ni'a ne'e ka', na' gože' légake': “Le chejzenle benne' ka' ba bliža', na' ye'le légake': Le wia nga, ba nzi'ni'a da' gawžo. Ba betto' xpeža' ka', na' lezka' bia beže ženne' chia' ka'. Yógo'te ba wzí'ni'a. Le da, soažo lni che xkwide' chia', bin' zchag na'be'.” ⁵ Benne' ka' bejlížgake' bi wdápegake' légake' ba la'ne, na' jake' che chégake'. Toe' yjene' žin, na' yetóe' wyeje' chje'w chjete'. ⁶ Yebale' bexwgake' ni'a ne'e ka', na' ben zí'gake' légake', na' bétgake' légake'. ⁷ Kate' benne' wnná bian' benle' da' ni, bže'e, na' bsele'e benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, na' bétgake' benne' wet benách ka', na' bzéygake' lážgake'. ⁸ Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': “Da' li ba wzí'ni'a che lni na', san benne' ka' bliža' bi gókgake' zi yedjénlengake' neda' tzen lni. ⁹ Le chej na'a gan nak lo nez ka', na' le wlíž yógo'te benne' ka' chejxáka'le ga na' nich yíd'gake' lni che xkwide' chia', bin' zchag na'be'.” ¹⁰ Naž bžojgak ni'a ne'e ka', na' jake' gan nak lo nez ka', na' btóbgake' yógo'te benne' ka' bejxáka'gake' ga na', benne' chawe' ka' na' benne' wen da' kegle ka', na' gan žak lni wža'ten benách ka'.

¹¹ ‘Kate' wyó'o benne' wnná bian' ga na' nich wie' benne' ka' zej ndobe' ga na', blé'ele' to benne' bi nakwe'

laže' zaka' dan' bnezjwe' chegak benne' ka' nníta'gake' lni na'. ¹² Naž gože' bennen': “Bicha'a, ězo' nga, na' bi nako' laže' zaka' dan' bnezjwa' chegak benne' ka' nníta'gake' lni?” Bennen' wzóa žize'. ¹³ Naž benne' wnná bian' gože' ni'a ne'e ka', na' wnné': “Le wchéj ni'a na' bennen', na' le chejžó'n-ne' na'le gan že' chol, gan kweže', na' wxéj laye'e lo yela' nyache' laže' chie'.”

¹⁴ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka':

—Benne' zan bliža', san babze benne' ka' nbégake'.

Zchalj Jesús che da' žíjwžo lazžo (Mr. 12:13-17; Lk. 20:20-26)

¹⁵ Naž beza'gak benne' yodo' fariseo ka' ga na', na' bégake' xtíža'gake' nich góngake' ga nna Jesusen' to nich gak yesbága'gake' Le' zia. ¹⁶ Nich góngake' ki bséla'gake' bale benne' ka' zónlengake' légake' tzen gan zoa Jesusen', len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen. Benne' ka' góžgake' Jesusen':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' Le' káteze naken, na' nak dot da' li da' žsedlo' kan naken che Dios, na' bi zzi'o da' znnázegak benách kan nak chio', dan' bi zchi'a lažo'o benách ka' kan nak da' želnnaze'. ¹⁷ Bzenle neto'. ěBiz znnó'le'? ěŽon byenen o bi žon byenen chíjwto' lazto' che benne' Sésar, bennen' yež zi'to', bennen' znná bi'e žo'o?

¹⁸ Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' kwéjgake' Le' diža', nich gak yesbága'gake' Le' zia, na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka' zlóé'ezele chawe' kwinle, ěbiz chen' znnale da' wzóan neda' žoa'a ya'a? ¹⁹ Le wlóé'el neda' to mežw da' žíjwle lazle.

Naž bloé'egekle' Le' to mežw che yež Roma. ²⁰ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—ěNož benne' da' ni lawe', na' nož benne' nyejw le' le'e mežw ni?

²¹ Góžgake' Le':

—Che benne' Sésar da' ka'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Le chizjw benne' Sésar da' zej naken che benne' Sésar, na' Dios da' zej naken che Dios.

²² Kate' béngkele' da' ni, bebángkele' kan nak diža' chawen' da' bchalj Jesusen'. Belka'ne' Le', na' la' bezá'tegake' ga na'.

Želnable' Jesús kan žala' yebangak benne' gat ka'

(Mr. 12:18-27; Lk. 20:27-40)

²³ La' ža na'ze benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' znnágake' bi yebangak benne' gat ka', wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Wnnábgekle' Le', ²⁴ na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés wnné': "Cha' gat to benne' zoa zo'le, na' bi zoa no xkwide' chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' zo'le', nich soa za'só benne' bíche'ben', bennen' gote'." ²⁵ Wnníta'gak gaže bi' byo ka' zej nak bíche'gakbe' gan zoato'. Bi' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, na' gotbe'. Dan' bi wzóa no xkwide' chebe', xkwide' bežopen' bchag ná'lenbe' no'le wzeben' che bi' bíche'ben'. ²⁶ Lezka' goken che xkwide' bežopen', na' lezka' che xkwide' beyonnen', na' toze kan goken chegak gážtebe', dan' gótgakbe' yógo'tebe'. ²⁷ Kate' ze lawte lezka' got no'len'. ²⁸ Na'a, kate' žin ža yebangak benne' gat ka', žnole bi' gaže ka' gak no'len' chebe', dan' yógo'tebe' bchag ná'lengakbe' no'len'?

²⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nchíxele le'e dan' bi žejní'ilele da' nyejw le'e yiche la'y, na' dan' bi nónbia'le yela' wak che Dios. ³⁰ Kate' žin ža yebangak benne' gat ka', biž gak yela' zzoalen no'le, na' bi wchág ná'gake', san gágake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'. ³¹ Cha' yebangak benne' gat ka', žbi na' gol-le dan' gožkze Dios le'e? ³² Ki wnné': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dios bi nake' Dios chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake'

Dios chegak benne' ban ka', benne' nníta'gake' nbángake' la'kze gótgake' ža ni'te.

³³ Kate' béngkele' benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, bebángkele' ni'a che dan' žsedle Jesusen' légake'.

Da' bchi'le Dios gonžo da' naken blo (Mr. 12:28-34)

³⁴ Kate' gókbe'egekle benne' yodo' fariseo ka' da' ben Jesusen', kan bnita' žie' benne' yodo' saduseo ka', naž bdóbgake' yógo'tegake' gan zoe'.

³⁵ Zoa to benne' ládjwgake' ga na', benne' nsedle' da' bsedle Moisés, na' gónele' si' bi'e Jesusen'. ³⁶ Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žbizle dan' bchi'le Dios gonžo naken blo?

³⁷ Jesusen' gože' le':

—Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' lo dot yichj laždo'o, na' lo dot yela' žejní'il chio'. ³⁸ Da' ni naken da' bchi'le Dios da' naken blo, na' nakžen zen. ³⁹ Da' bchi'le Dios da' naken da' bežope, naken tlebe, na' ki znnan: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'." ⁴⁰ Da' chopen ki, da' ka' bchi'le Dios, zej naken gan zegak yógo'te da' bchi'le Dios, na' yógo'te da' bsédgekle benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

žNož benne' nak Benne' Cristo ži'ne? (Mr. 12:35-37; Lk. 20:41-44)

⁴¹ Katen' zej nnita' tzen benne' yodo' fariseo ka', Jesusen' wnnable' légake', ⁴² na' wnné':

—žBiz znnale le'e che Benne' Criston'? žNož benne' nak Benne' Criston' ži'ne'?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Za'só Dabí nake'.

⁴³ Naž Jesusen' gože' légake':

—žBiz chen' Dabí na'kze bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Xana'?" Ki wnné' katen' bchalje' lo wláz Dios Be' La'y, na' wnné':

⁴⁴ Xanžo Dios gože' Xana':

"Wžé' kwita' li ža, na zejte gona' ga wzóa žibgak benne' ka' xni'o, benne' bi žlé'egekle' Le' chawe'."

45 Cha' Dabín' wnné' nake' Xane',
 ¿nakxkze nake, znnale le'e nake' za'só
 Dabín'?

46 Bi gok no benne' yeži'e, na' kate'
 wzó law ža na', bi bežogle no benne' bi
 da' nnable' Le'.

23

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' zia
 (Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54;
 20:45-47)

1 Naž Jesusen' bcháljlene' benne'
 wsedle chie' ka', len benne' ka'
 nníta'gake' ga na'. 2 Na' gože' légake':

—Benne' yodo' fariseo ka' na'
 benne' yodo' wsedle ka' zej ži'e latje
 che Moisés, nich wsédgekle' benách
 ka'. 3 Che len, le gon yógo'te da' yé'gake'
 le'e, san bi gonle le'e kan žóngake',
 dan' to da' znnágake', na' yetó da'
 žóngake'. 4 Da' zchí'igekle' benách
 ka' nake ka to ywa' zí'ile'e da' bi
 gak no benne' we'e, na' zgó'ogaken'
 ža' yengak benách ka', san légake'
 bi žénegekle' wchá'gaken', kege len
 toze xben ná'gake'. 5 Žóngake' yógo'te
 da' žóngake' nich lé'egekle' benách
 ka' légake'. Žžéngake' da' zchéjgake'
 yen ná'gake', na' žoa'a xgágake' gan
 nyejw to da' nyejwn le'e yiche la'y, na'
 ztónngake' lože laže' da' zej nakwe',
 da' zloe'elen žápgake' Dios ba la'ne.

6 Žénegekle' kwé'gake' gan nak latje
 blo gan zdóbgake' žáwgake' tzen,
 na' gan nak latje blo lo yo'o gan
 zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios.

7 Lezka', žénegekle' gápegak benách ka'
 légake' ba la'ne kate' žápegake' légake'
 “Padiox” gan nníta'gak benách ka', na'
 žénegekle' ye'gak benách ka' légake':
 “Padiox, benne' wsedle.”

8 'San le'e, bi žala' gonle ga no
 benne' yi'e le'e: “Benne' wsedle” dan'
 zoa toze Benne' nake' Benne' wse-
 dle chele, neda', Benne' Cristo, na'
 yógo'tele nakle lježle tole yetole. 9 Bi
 ye'le nitó benne' yežlyó nga, bi nnale:
 “Xe” dan' zoa toze Benne' nake' Xale,
 Bennen' zoe' ya'abá chien'. 10 Bi
 gonle ga no benne' yi'e le'e: “Xan”
 dan' zoa toze Benne' nake' Xanle,
 neda', Benne' Cristo. 11 No benne' zoe'

ládjwle, benne' žone' xchinle yezíka'le,
 benne' ni gake' blo gan zoale. 12 Cha'
 no benne' gon kwine' benne' blo,
 ka'ze ga'ne', san no benne' nake'
 gaxjw laže', gake' benne' blo.

13 'Da' nyáche'le'e nake chele le'e,
 benne' yodo' wsedle ka', na' chele
 le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne'
 zloé'ezele chawe' kwinle. Žsėjwle
 xnezgak benách ka' žénegekle' žíngake'
 gan znná bia' Dios ya'abá chien'.
 Le'ekzle bi žo'ole ga na', na' bi žonnle
 latje cho'ogak benne' ka' žénegekle'
 chó'ogake' ga na'.

14 'Da' nyáche'le'e nake chele le'e,
 benne' yodo' wsedle ka', na' chele
 le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne'
 zloé'ezele chawe' kwinle. Zka'le ližgak
 no'le wzebdo' ka', na' nich wloé'ezele
 chawe' kwinle, scha žližle Dios. Che
 len, zenle'e gak da' choge' chele da'
 sáka'le.

15 'Da' nyáche'le'e nake chele le'e,
 benne' yodo' wsedle ka', na' lezka'
 chele le'e, benne' yodo' fariseo ka',
 benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zdele
 dot lo nísdo', na' dot lo yežlyó nga nich
 gonle ga wká'n zen Dios to benne' ka'
 žonle le'e, na' katen' ba bžél-lele-ne',
 žonle ga nbága'že' zia ka dan' nbága'le
 le'e, dan' gonen ga chejchazle lo yi'
 gabíl.

16 'Da' nyáche'le'e nake chele.
 Nakle lo chole, na' žénelele wloé'ezele
 benách ka' nez. Ki nake chele dan'
 znnale: “Kate' bi da' zchebe laže' no
 benne', cha' gon choche' xtiže'e ni'a
 che yodo', bi žon byenen, san cha'
 gon choche' xtiže'e ni'a che ya oro da'
 žen' lo yodo', na' gon byenen.” 17 Le'e,
 benne' lo chole ka', na' bi žejní'ilele.
 ¿Bizle nakže blo? ¿Oron' o yodon' da'
 žon la'yen oron'? 18 Lezka' znnale:
 “Cha' no benne' gon choche' xtiže'e
 ni'a che bkog la'y, bi gon byenen,
 san cha' gon choche' xtiže'e ni'a che
 mežw da' zoan lawle bkogen', na' gon
 byenen.” 19 Le'e, benne' nzide yichj
 lázdo'le, na' nakle lo chole. ¿Bizle
 nakžen blo? ¿Mežw da' zoan lawlen,
 o bkog la'yen' da' žon la'yen mežwn'?
 20 Che len, cha' no benne' gon choche'

xtiže'e ni'a che bkog la'y, žonen' ni'a che bkog la'yen', na' lezka' ni'a che yógo'te da' žen' lawlen. ²¹ Lezka', cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che yodo', žonen' ni'a che yodon', na' lezka' ni'a che Dios, Bennen' žonkze' latje chie' ga na'. ²² Lezka', cha' no benne' gon choche' xtiže'e ni'a che ya'abá che Dios, žonen' ni'a che latje gan že' zŋna bia' Dios, na' lezka' ni'a che Dios na'kze, Bennen' ži'e ga na'.

²³ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' žíjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' zzi'le che yixe' weje, na' che yixe' anís, na' che komino yela' waw, san zka'nle da' nakže blo da' bchi'le Dios, dan' bi žonle da' naken chawe', na' bi žeyache' láže'lele lježle ka', na' bi žejle'le che Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' lezka' bi žala' wka'nle yezika' da' ka' žonle, da' ka' žíjwle che yodo'. ²⁴ Le'e, benne' lo chole ka', na' žénelele wloé'elele benách ka' nez. Dan' žonle naken ka' zdele da' že'jle to yeso' da' zde ya, nich kwejle bi'a lasdo' ka', san že'jle to bia zen dan' želbía benne' ka'.

²⁵ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Nakle ka to žíga'do' da' že'jlenle, na' ka to ye'n da' žáwlenle. Žible da' sban da' nwa' kwitle, san yichj lázdo'le nžan' da' zbanle, na' da' kegle ka' da' žonle. ²⁶ Le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' lo chole ka'. Zga'ale le gon chawe' da' yo'on yichj lázdo'le, na' lezka' gagle chawe' kwitle.

²⁷ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Ki naken chele dan' nakle ka yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' zej naken zila'do'ze kwitle, na' da' li xtan znná'gaken, san nžá'gaken žit chegak benne' gat ka', na' yógo'te da' zgot. ²⁸ Lezka' nakle le'e. Da' li lówzele zloé'el kwinle chawe' lawgak benách ka', san

yichj lázdo'le nžan' ten da' zloé'ezele chawe' kwinle, na' da' kegle ka' da' žonle.

²⁹ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' chele le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Zzoale yo'o xtando' ka' lo ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, na' lezka' žonle xtan gan zej ngache' benne' chawe' ka'. ³⁰ Lezka' znnale: "Chela' wzoato' ža ni'te katen' wnníta'gak xa xto'to' ka', bi gónlento' légake' tzen katen' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios." ³¹ Dan' znnale ki, le'ekzle zzoa lile nakle za'sógak benne' ka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios. ³² Ki naken, žesbaga' kwinle zia dan' wbága'gak xa xto'le ka'.

³³ 'Le'e nakle ka bele snia ka', na' lezka' ka lježgak bele snia ka'. Da' likze bi yelale lo da' wsaka' zin' le'e lo yi' gabíl. ³⁴ Che len, neda' sela'a chele benne' ka' wcháljgake' lo wláž Dios, na' benne' ka' žejní'igekle', na' benne' wsedle ka'. Benne' ki, gotle bale', na' wda'le yebale' le'egak yag kroze ka', na' chinle yebale' gan nak lo yo'o gan zdouble nich yenle xtiža' Dios, na' wlagle légake' to yetó yež.

³⁵ Ki gaken, bága'le le'e zia che yógo'te žen chegak benne' chawe' ka', da' wlaljen lo yo, kate' wzó law wzóa bennen' bete' Abel, zi'n Adán, benne' chawen', na' na' zejte bétgake' Secría, zi'n Berekías, bennen' bétgake' gachje láwe'le gan že' yodo', na' gan že' bkog la'y, gan zzéygake' bia beždo' ka' law Dios. ³⁶ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki bága'gak benne' ki, benne' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.

Jesús zbeže' ni'a che yež Jerusalén (Lk. 13:34-35)

³⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Benne' Jerusalén ka', le'e na' žotle benne' ka' zcháljgake' lo wláž Dios, na' zže'ele yej benne' ka' bsela' Dios gan zoale. Zan chi'i gónela' wtoba' le'e chia', kan žon žkoko', bia ztobba' bríse'do' ka' zan xilba', san bi gónelele. ³⁸ Le wia nga, ka'ze ga'n ližle. ³⁹ Ki

gaken, dan' žapa' le'e, na'a so law biž lé'elele neda' kate' nnázele: “La'y nak Bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios.”

24

Znna Jesús ka za' wchínjgake' yodo' (Mr. 13:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Bžoj Jesusen' lo zchil yodo', na' kate' ne zze'e ga na' wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe', na' bloé'egikle' Le' kan nak ze'e na', da' nyechjen yodon'. ² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Zlé'elele yógo'te da' ki? Da' li žapa' le'e, bi ga'n to yej da' nbagan' lježen nga, dan' bix doten.

Da' ka' gak biá'gaken za' žin ža ze lawte ža ka' (Mr. 13:3-23; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³ Kate' ne že' Jesusen' gan nak law Ya'a Yag Olibo, wbíga'gak benne' wsedle chie' ka' gan zoe' cheze', na' góžgake' Le':

—Blo'e'el neto', ¿Batx gaggak da' ki, na' biz gak bia' ža yeló'o, na' za' žin ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga?

⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wia kwinle nich bi gon láže'le no benne' le'e, ⁵ dan' la'gak benne' zan, benne' ka' si' lágake' kan lia' neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' gon láže'gekle' benne' zan. ⁶ Yénlele žak wedile, na' da' zchaljgak benne' ka' che wedile, san bi kwe' zédlele, dan' žon byenen gaggak yógo'te da' ki zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka'. ⁷ Benne' ka' nníta'gake' to yež tíl-lengake' benne' ka' nníta'gake' yetó yež, na' benne' ka' zoa to benne' znna bi'e légake' tíl-lengake' benne' ka' zoa yetó benne' znna bi'e légake'. Galj yižwé' zen ka', na' gak wbín, na' latje zan xo' yežlyó. ⁸ Yógo'te da' ki zej naken da' so lawgaken, da' ka' sáka'gak benách ka'.

⁹ Naž wdegak benách ka' le'e lo na'gak benne' ka' wsaka' zígake' le'e. Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale, dan' žónlenle neda' tzen, na' gótgake' bálele le'e. ¹⁰ Kate' gak da' ki, benne' zan gak chope láže'gake', na'

yebėj yíchjgake' neda', na' toe' yetóe' wdíe' lježe', na' toe' yetóe' wzóe' lježe' chela'ale. ¹¹ Naž la' lawgak benne' zan, benne' gon láže'gake', na' wloé'el kwíngake' ka' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' gon láže'gekle' benne' zan. ¹² Gónle'egake' da' kegle, na' che len biž ží'igekle' ljéžgake' ka'. ¹³ No benne' gake' Dios toze na' zejte ža ze lawte ža ka', yelá bennen'. ¹⁴ Se diža' chawen' kan znna bia' Dios dot yežlyó nga nich yéngekle yógo'te benách zi'to' ka', na' naž žin ža ze lawte ža ka'.

¹⁵⁻¹⁶ No benne' gole' da' ki žala' wzejní'i laže'e. Wnná Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' wnné': “Da' bi zle'el Dios chawe', dan' zchinnjen, cho'on latje la'y che Dios.” Kate' lé'elele gak da' ni, naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake' zaka' law ya'ado' ka'. ¹⁷ No benne' žone' žin yíchjo'ole bi žala' yetje' nich bi da' chejxi'e da' nape' lo yo'o, san žala' wzonnjtie'. ¹⁸ No benne' zoe' žin yixe', bi žala' yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' chie'. ¹⁹ Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka', no'le zej noe'e bi'do' ka' chégake', na' lezka' no'le ka' zgáze'gake' bi' že'ndo' ka' chégake' kate' žin ža na'. ²⁰ Le wchaljlen Dios, na' le nnable' nich bi žin ža na' žala' wzonnjle kate' žak byo' zag o kate' nak ža la'y, ²¹ dan' sáka'žegak benne' ka' ža ka', ka' wzáka'gak benách ka' ža ni'te kate' za' gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, na' kege ža zezá' bi sáka'gake' ki. ²² Kate' žin ža na', cha' Dios bi gone' babze ža ka', bi yelá nitó benne', san ni'a chegak benne' ka' wžekze' Le' gone' babze ža ka', nich gáklene' légake'.

²³ Che len bi chejle'le cha' no benne' le'e gan zoale, na' yi'e le'e: “Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga”, o nne': “Zoe' ga na'.” ²⁴ La' lawgak benne' zan, benne' wen laže' ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', o nnágake' zcháljgake' lo wláz Dios. Góngake' da' ka' gak biá'gaken, na' da' ka' góngaken ga yebángekle benách ka', na' gon láže'gekle' benne' ka' wžekze' Dios cha' sáke'gekle'. ²⁵ Le wia nga, ba

gožkza' le'e yógo'te da' ki zga'ale kate' gákgaken. ²⁶ Che len, bi chejle'le cha' la'gak benne' ka' gan zoale, benne' yé'gake' le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' lo latje dach." Lezka', bi chejle'le cha' nná'gake': "Le wia nga, zoe' lo yo'o." ²⁷ Kan žak kate' žep yes gan zla' wbíž, na' zza'ní' gan ženén, lezka' gaken kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁸ Gakte ki, kan znnagak benách ka': "Gáte'teze gan de to da' nat, dóbgakkze lab ka' ga na'."

Da' gak kate' yelá' Benne' Golje' Benách
(Mr. 13:24-37; Lk. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' te ža na' katen' sáka'gak benách ka' ki, wchól wbíž, na' byo' bi gonnen baní' chen. Yindjgak belj ka', na' zizgak da' ka' zej nla' ya'abá, da' ka' zej napen yela' zen. ³⁰ Naž la' dan' gak bia' ya'abá yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, na' kweže nyáche'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, katen' lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, zezá'a lo bejw ya'abá, na' nzi' lo na'a yela' wnná bia' zen, na' yela' baní'. ³¹ Naž sela'a wbás che ya'abá chia' ka'. Wkwéžegake' zižje lozgak bia ka', na' wtóbgake' benne' ka' ba wžekza' chia', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, na' yógo'te latje zan ya'abá.

³² 'Le chejní'il da' žsedle da' žak che yag higo. Katen' žela'gak ni'a nen' že'ndo' ka', na' ba žebía xlagen že'n ka', nnézlele za' žin byo' wbá. ³³ Lezka', kate' lé'elele žakgak yógo'te da' ki, nnézlele za' žin ža ze lawte ža, na' ba zla' lawn. ³⁴ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gákgaken zga'ale kate' gatgak benách ka' nníta'gake' ža na'. ³⁵ Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a ka' bi tégaken ka'ze.

³⁶ 'Kate' žin ža na' bi nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka' che Dios, na' bi nnezla' neda', Ži'n Dios, san toze Xažo Dios nnezlen'.

³⁷ 'Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, lezka' gaken kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ³⁸ Kate' ža ka' zga'ale

kate' bžin nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, we'j bdáwgake', na' bchag ná'gake', na' bdégake' zí'ngake' ka' lo yela' zchag na' na' zejte ža wyó'o Noén' le'e barkw zen na', dan' bene', ³⁹ na' bi gókbe'egekle' kate' bžinte nis yejw dan' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yí'gake' yógo'tegake'. Lezka' gaken katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, dan' bi gákb'e'le nitó benne'. ⁴⁰ Kate' ža na' kate' yelá'a, cha' žongak chope benne' ka' žin yixe', toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ⁴¹ Cha' chope no'le ka' nníta'gake' wetw, toe' yedjži'a-ne' chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

⁴² 'Le soa ban laže' dan' bi nnézlele biz ža yelá'a neda', Xanle. ⁴³ Na'a, le chejní'il da' ni. Chela' nnezle xan yo'o bi ža yid benne' wbán, na' nná'zele' dot yele, na' bi we'e latje no benne' chidjwe' ze'e nich kwane' da' de liže'. ⁴⁴ Che len, le soa ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža bi zbezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe'
(Lk. 12:41-48)

⁴⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Nož benne' wen žin, benne' nake' chawe', na' žejni'ile', wdé xane' lo ne'e benne' ka' nníta'gake' liže' nich wnezjwe' da' gáwgake' kate' gale'?

⁴⁶ Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' nake' chawe', cha' kate' yelé'e xane', yedjxake'e le' žone' dot da' bde xane' lo ne'e. ⁴⁷ Da' li žapa' le'e, yógo'te da' nap xane', wdíe' lo na' benne' wen žin žone' ki. ⁴⁸ Cha' to benne' wen žin ki yeyake' benne' wen da' zinnj, na' sa' laže'e, na' nne': "Wžél xana', na' bi yelá' zie'", ⁴⁹ na' cha' so lawe' wsaka' zi'e benne' ka' žónlengake' le' tžen žin, na' so lawe' ye'j gáwlene' benne' ka' želzožle', ⁵⁰ naž yelá' xan benne' wen žin na' to ža kate' bi zoe' zbeze', o to yele žekle' bi la'te xanen'. ⁵¹ Naž xanen' wsaka' zi'e benne' wen žin na', na' gone' ga gak chie' kan žala' gak chegak benne' ka' zloé'ezele chawe' kwíngake'. Naž kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

25

Žsaka' lebe Jesús kan gok chegak chi xkwide' no'le ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gak chegak benne' ka' chó'ogake' gan znná bia' Dios ya'abá, naken kan gok chegak chi xkwide' no'le ka'. Wzí'gakbe' broke ka' chégakbe', na' bžójgakbe' nich chejchágakbe' benne' zchag ne'e. ² Gáyo'be' zej nakbe' ban laže', san yegáyo'be' zej nakbe' nat laže'. ³ Xkwide' no'le nat laže' ka' wzí'gakbe' broke chégakbe' ka', san bi biá'gakbe' yelate' set da' žeyen. ⁴ Xkwide' no'le ban laže' ka' biá'gakbe' set da' žeyen lo bégá'do' chégakbe' ka' len broke chégakbe' ka'. ⁵ Dan' wžél benne' zchag ne'e, wdé yele lágwakbe', na' wtásgakbe'. ⁶ Kate' bžin gachje yele, benle chi'i to benne' wnnié' zižje, na' wnné': "Za' benne' zchag ne'e. Le žoj chejchagle-ne'." ⁷ Naž wyasgak yógo'te xkwide' no'le ka', na' bkwéžgakbe' broke chégakbe' ka'. ⁸ Xkwide' no'le nat laže' ka' góžgakbe' xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnágakbe': "Le gonn láte'do' set cheto' che set da' žeyen chele, dan' zgołgak broke cheto' ka'." ⁹ Bechébegak xkwide' no'le ban laže' ka', na' wnnágakbe': "Bi gaken dan' bi be ga'n cheto', na' chele. Le chej gan zdo'w set da' žeyen na' chjé'wle chele." ¹⁰ Kate' ne zjakbe' zejxí'gakben', bžin benne' zchag ne'e. Xkwide' no'le ban laže' ka', xkwide' ka' želbezbe' le', wyó'olengakbe' le' tžen gan žak lni che yela' zchag na', na' la' bséjwte yo'o. ¹¹ Wdé na' bžingak yezika' xkwide' no'le ka' ga na'. Blížgakbe'-ne', na' wnnágakbe': "Xan, Xan, bsaljw cho'oto'." ¹² Le' beži'e, na' wnné': "Da' li žapa' le'e, bi nónbi'a le'e."

¹³ Naž Jesusen' gože' benne' ka':

—Le gak ban laže', dan' bi nnézlele bi ža, o bi yele yelá'a neda', Benne' Golje' Benách.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che mežw zen ka'

¹⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan gon Bennen' znná bi'e ya'abá che Dios naken kan ben to benne' za' cheje' zi'to'. Bliže' benne' wen žin chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' da' nape'.

¹⁵ 'To benne' wen žin na', bdie' gayo' kwe' mežw zen ka' lo ne'e, na' yetóen' bdie' chope kwe' mežw zen ka' lo ne'e. Yetóen' bdie' to kwe' mežw zen lo ne'e. To toen' bdie' lo ná'gake' ka' da' žákgekle'. Naž la' wzá'tie' gan nak zi'to'. ¹⁶ Wyéj benne' wen žin na', bennen' wzí'e gayo' kwe' mežw zen ka', na' bejtíljlene' da' ka' yegayo' kwe' mežw zen ka'. ¹⁷ Lezka', bennen' wzí'e chope kwe' mežw ka', bejtíljlenen' yechope ka'. ¹⁸ Bennen' wzí'e to kwe' mežwn' wyeje', na' bejche'ne' lo yo, na' bkache'e mežwn' che xane' lo yon'.

¹⁹ Kate' ba gok scha, xangak benne' wen žin ka' belé'e, na' bgá'nlene' légake' chawe'. ²⁰ Kate' wzó law bžinte bennen' wzí'e gayo' kwe' mežw zen ka', noe'e yegayo' kwe' mežw ka', na' gože' xane': "Xan, gayo' kwe' mežw ka' bdio' lo na'a. Nga de yegayo' kwe' mežw ka' dan' bejtíljlenen'." ²¹ Xanen' gože' le': "Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o láte'do'ze lo no'o. Na'a da' zénle'eže wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tžen." ²² Wdé na' bžin benne' wen žin na', bennen' wzí'e chope kwe' mežw zen ka', na' wnné': "Xan, chope kwe' mežw bdio' lo na'a. Nga de yechóp kwe' mežw ka' da' bejtíljlenen'." ²³ Naž xanen' gože' le': "Nak chawe'. Nako' benne' wen žin dot li laže'. Cháwe'do' beno' katen' wyó'o lo no'o láte'do'ze. Na'a, da' zenle'e wdía' lo no'o. Wyó'o ga zoa' ni, na' yebélenlo' neda' tžen." ²⁴ Naž kate' bžin benne' wen žin na', bennen' wzí'e to kwe' mežw zen na', wnné': "Xan, nnezla' nako' benne' bizjw, dan' zlapo' gan bi gozo', na' ztobo' gan bi bchiljo'. ²⁵ Che len bžeba' le', na' wyá'a, na' bejkacha'a mežw chion' lo yo. Nga de dan' naken chio'." ²⁶ Naž beží'i xane', na' gože' le': "Nako' benne' wen žin bi nake' chawe', na' za'wede. Nnéžkzelo' zlapa' gan bi goza', na' ztoba' gan bi

bchilja'. ²⁷ Che len, gakže chawe' la' bnezjo' mežw chian' lo na'gak benne' ka' wkóngeklen' žin, nich chíljengaken' yelate', nich kate' yelá'a neda', yezi'a dan' naken chia' len yichjen." ²⁸ Naž xanen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': "Le yeká'a mežwn' lo na' benne' ni, na' le wnezjwn lo na' bennen' nape' chi kwe' mežw ka'." ²⁹ Nóte'teze benne' zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, wdégake' lo ne'e yelate', na' gata' da' zenže chie', san bennen' bi zkonle' chawe' žin da' nzi' lo ne'e, da' do'ze da' nape' yeké'n. ³⁰ Na'a, benne' wen žin ni, benne' bi nake' chawe', le chejžo'ne' na'le gan nak chol, gan kweže nyache'e, na' wxéj laye'e.

Benne' Cristo wchi'a laže'e benách ka'

³¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, tzen len yógo'te wbás che ya'abá chia' ka', nich nna bi'a, kwi'a lo latje chawe' chia', gan wchi'a laža'a benách ka'. ³² Yógo'te benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga dóbgake' gan kwi'a neda', na' wnníta'gaka'-ne' chelá'a weje kan žon to benne' wape zila' ka', benne' znnite'e chelá'a weje chibo ka', na' zila' ka'. ³³ Wnnite'e zila' ka' kwite' li ža, na' wnnite'e chibo ka' kwite' yegle. ³⁴ Naž, neda', benne' wnná bian', yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' li ža, na' nnia': "Le da ga zoa' ni, le'e wléj Xa' le'e cheze'. Gata' latje chele gan znná bi'e, dan' bkweze' chele ža ni'te katen' bdixjwe' yežlyó nga. ³⁵ Ki žaken chele dan' wdona', na' bennle da' bdawa'. Wbila', na' bennle da' we'ja'. Goka' ka to benne' zde' zi'to', na' wlo'le neda' ližle. ³⁶ Byažje da' gakwa', na' bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzóa' chawe', na' bedjwíale neda'. Bye'jwa' liž ya, na' bedjwíale neda'." ³⁷ Naž yechébegak benne' chawe' ka', na' yé'gake' neda': "Xan, ħbatx blé'elto' Le' wdono', na' bwawto' Le'? ħBatx wbi'lo', na' bennto' da' we'jo'? ³⁸ ħBatx blé'elto' Le' bejdío' zi'to', na' wlo'to' Le' ližto'? ħBatx byažje laže' gako', na' bwákwto' Le' da' ka' žákwto'? ³⁹ ħBatx

blé'elto' Le' bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bedjwíato' Le'?" ⁴⁰ Yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' lé'gake': "Da' li žapa' le'e, dan' benle ki che to benne' ljéža'do' ki, la'kze nake' benne' ka'ze, lezka' chia' nedkza' benlen'."

⁴¹ Naž yapa' benne' ka' nníta'gake' kwita' yegle, na' nnia': "Le kwas ga zoa' ni, le'e na' nbága'le zia, na' chejc-hazle lo yi', da' bi yeyolen, dan' bkwez Dios che da' xiwe', na' chegak wbás ka' žónlengaken len tzen. ⁴² Ki gaken chele dan' wdona', na' bi bennle da' gawa'. Wbila', na' bi bennle da' ye'ja'. ⁴³ Goka' ka benne' zde' zi'to', na' bi wlo'le neda' ližle. Byažje da' gakwa', na' bi bwákwle neda' da' ka' žákwle. Bi wzóa' chawe', na' lezka' bye'jwa' liž ya, na' bi bedjwíale neda'." ⁴⁴ Naž nnagak benne' ka', na' yé'gake' neda': "Xan, ħbatx blé'elto' Le' wdono', o wbi'lo', o goko' ka to benne' zde' zi'to', o byažje da' gako', o bi wzó' chawe', o wyejo' liž ya, na' bi góklento' Le'?" ⁴⁵ Naž yecheba' neda', benne' wnná bian', na' yapa' lé'gake': "Da' li žapa' le'e, dan' bi be benle che to benne' zoe' ladjw benne' ka' nníta'gake' nga, la'kze nake' benne' ka'ze, bi be benle chia' neda'." ⁴⁶ Naž benne' wen da' zinnj ka' la' chejcháztegake' gan sáka'le'egake', san benne' chawe' ka' gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

26

Benne' yodo' ka' žóngake' toze diža' séngake' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, gože' benne' wsedle chie' ka', ² na' wnné':

—Nnézkzelele žin Lni Pasko' yechóp ža ka', na' kate' ža na' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' wdá'gake' neda' le'e yag kroze.

³ La' na'ze bxo'z wnná bia' ka' na' benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bdóbgake' gan nak li'a liž bxo'z blo, bennen' lie' Kaifás. ⁴ Béngake' toze diža' séngake' Jesusen' lo yela'

wen laže' chégake', nich gótgake' Le'.
⁵ Wnnágake':

—Bi gak gonžon ža lni, nich bi gongak benách ka' žo'osbé.

*To no'le zko'e yichj Jesús da' zla' zix
 (Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)*

⁶ Katen' wzóa Jesusen' lo yež Beta-
 nia lo liž Smon, bennen' wdé'e yižwé'
 leže, ⁷ wbiga' to no'le xkóže'le Jesusen',
 noe'e to bēga'do' da' naken yej zaka',
 na' nžan' to da' zla' zix da' záka'le'en.
 Wloé'en yichj Jesusen' kate' ne ži'e
 žawe'. ⁸ Kate' blé'egekle benne' wsedle
 ka' che Jesusen' da' ni, bžá'agake', na'
 wnnágake':

—¿Biz chen' wnitle da' ni? ⁹ Gok no
 benne' gote'en, na' si'e mežw zan nich
 gáklēžo benne' yache' ka'.

¹⁰ Kate' benle Jesusen' da' ni, gože'
 légake':

—¿Biz chen' znele che no'le ni?
 Nak chawe' da' bene' chia'. ¹¹ Benne'
 yache' ka' nníta'lentezgake' le'e, san
 neda' bi gá'nteza' gan zoale le'e. ¹² Da'
 ben no'le ni katen' wloé'e neda' da'
 zla' zixen', naken to da' zpa'an neda'
 che ža gacha'a lo yežw ba. ¹³ Da'
 li žapa' le'e, gáte'teze lo yežlyó nga
 gan wcháljgake' diža chawe' ni, lezka'
 wzéngেকে' benách ka' da' ben no'le
 ni chia' neda' nich chejsá' láže'gake'
 chie'.

*Zchebe laže' Judas wdíe' Jesús lo
 na'gak benne'yodo'ka'*
(Mr. 14:10-11; Lk. 22:3-6)

¹⁴ Naž Judas Iskariote, to benne'
 žónlene' tzen yechinéj benne' wbás ka'
 che Jesusen', wyeje' gan zej nnita'
 bžoz wnná bia' ka', ¹⁵ na' gože' légake':

—¿Biz gonnle chia' neda' cha' wdía'
 Jesusen' lo na'le?

Bgá'nlene' le' chawe' chíjwgake' le'
 chi žoa mežw plat. ¹⁶ Naž wzó law
 Judas na' žilj loj láže'e wdíe' Jesusen' lo
 ná'gake'.

*Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan
 got Xanžo*

*(Mr. 14:12-25; Lk. 22:7-23;
 Jn. 13:21-30; 1 Ko. 11:23-26)*

¹⁷ Kate' nak ža zzo law lni chegak
 benne' judío ka' katen' žáwgake' yet

xtil da' bi nzi' kwa zichj, wbíga'gak
 benne' wsedle ka' che Jesusen' gan
 zoe', na' góžgake' Le':

—¿Gaz žénelo' chejsí'ni'ato' zila'do'
 chežo, bian' gawžo že' Lni Pasko'?

¹⁸ Jesusen' gože' légake':

—Le chej lo yežen' gan zoa to
 benne', bennen' nónbia'žo, na' le yi'e:
 “Benne' žsedle' neto' znne': Za' žin ža
 chia' gata'. Lo ližo' gáwlena' benne'
 wsedle chia' ka' tzen zila'do' že' Lni
 Pasko'.”

¹⁹ Naž bengak benne' wsedle chie'
 ka' kan gože' légake', na' bsí'ni'gake' da'
 gáwgake' že' Lni Pasko'.

²⁰ Kate' ba gole ža na', Jesusen'
 wžé'lene' chežínnote benne' wsedle
 chie' ka', na' wzó láwgake' žáwgake'.

²¹ Kate' ne žáwgake', Jesusen' gože'
 légake':

—Da' li žapa' le'e, to benne' ládjwle
 le'e wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo'
 ka'.

²² Naž gok nyache' láže'gake', na'
 wnnábgekle' Jesusen' to toze', na'
 wnnágake':

—Xan, ¿neda' gonan'?

²³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Bennen' zžínlene' neda' tzen lo
 ye'n, bennen' wdíe' neda' lo na'gak
 benne' ka'. ²⁴ Da' li neda', Benne'
 Golje' Benách, cha'a gan gak kan
 nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken
 chia', san da' nyáche'le'e gaken che
 bennen' wdíe' neda' nich gótgake'
 neda'. Gakže chawe' che bennen'
 chela' bi golje'.

²⁵ Naž beží'i Judas, bennen' wdíe'
 Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, ¿neda' gonan'?

Jesusen' gože' le':

—O', le' na'.

²⁶ Kate' ne žáwgake', Jesusen'
 bežwe' to yet xtil, na' gože' Dios:
 “Žóxkeno'.” Naž bžozjen', na'
 bnežjwen' chegak benne' wsedle chie'
 ka', na' wnné':

—Le sin', le gawn. Da' ni naken
 belá' žen chia'. Kan bena' che yet
 xtil ni zloe'elen kan gak che belá' žen
 chian'.

²⁷ Lēzka' beḡwe' to zígá'do', na' gože' Dios: “Žóḡkeno'.” Naž bnezjwen' chégake', na' wnné':

—Le ye'jen yógo'tele. ²⁸ Da' ni naken ḡchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. ḡchengan' laljen ni'a chegak benne' zan nich gak yenít law Dios doła' da' zej nbage'e. ²⁹ Lēzka' žapa' le'e, biž ye'ja' xis da' zbia lba uba ki kate' žinže ža na' yé'jlēna' le'e to da' kobe gan zṇna bia' Ḳažo Dios.

Jesús zṇne' nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mr. 14:26-31; Lk. 22:31-34;
Jn. 13:36-38)

³⁰ Kate' beyóž bégake' da' zka'n zenen Dios, jake' zaka' Ya'a Yag Olibo.

³¹ Naž Jesusen' gože' légake':

—Yógo'tele gak chope láže'le, na' wka'nle neda' na'a že' ni, dan' nyejw le'e yiche la'y kan gak chia', da' zṇnan: “Gona' ga gat Benne' Wape Zila' Ka', na' gáslasgak zila' ka'.” ³² Katen' yebana' lo yela' got, naž cha'a zga'ala' ka le'e zaka' gan nbab Galilea.

³³ Naž bechebe Bedw, na' gože' Jesusen':

—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' wká'ngake' Le', neda' bi gak chope laža'a, bi wka'na' Le'.

³⁴ Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a že' ni, zga'ale kate' kweže leko', le' nnio' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.

³⁵ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—La'kze gátlena' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.

Lēzka' wnnagak yógo'te benne' wse-dle chie' ka'.

Jesús zcháljlēne' Dios lo yežlyó Jetse-maní

(Mr. 14:32-42; Lk. 22:39-46)

³⁶ Naž Jesusen' bžínjlēne' benne' ws-edle chie' ka' tzen yežlyón' nzin' Jetse-maní. Gože' légake', na' wnné':

—Le kwe' nga kate' cha'a yelate' na'le, gan chejcháljlēna' Dios.

³⁷ Jesusen' bchi'e Bedw len chope zi'n Sebedeo, na' wzó lawe' žak nyache' láže'e, na' žek lāzda'we'. ³⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Žak nyache' laža'a, na' žatkza' lo yela' žek lāzda'wa'. Le ga'n nga, na' le nna'ze dot yele tzen len neda'.

³⁹ Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan byechwe'. Bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlēne' Dios, na' wnné':

—Ḳe, cha' wak, ben ga bi gon byen-saka'a ki, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le' gono'.

⁴⁰ Kate' bežín Jesusen' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', bejḡake'e légake' ztásgake', na' gože' Bedon':

—¿Bi gok nná'leno' neda' tzen yele to chí'do'ze? ⁴¹ Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklēne' le'e, nich bi gata' latje gon da' xiwe' ga gonle doła'. Zóateze be' nákkzele ban laže', san lo bel'a' žen chele žedó láže'le.

⁴² Naž wyéj Jesusen' da' bežope chi'i, na' bcháljlēne' Dios. Wnné':

—Ḳe, cha' bi gak gono' ga bi saka'a da' ki, ben kan žak lažo'o Le'.

⁴³ Kate' beyeje', da' yoble bedjḡake'e légake' ztásgake' dan' ndele'e yele yej lāwgake'. ⁴⁴ Naž bekwás Jesusen' gan žé'gake'. Wyeje' da' yoble, na' bcháljlēne' Dios da' beyonne chi'i, na' tlebe kan wnné' zga'ale wnné'. ⁴⁵ Da' yoble beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—¿Ztasle na'a, na' žezí' láže'le? Le wia nga, ba golen. Neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' doła' ka'. ⁴⁶ Le chas, le cho'o. Le wia nga, bennen' zdie' neda' ba ze'e nga.

Želchi'e Jesús nžje'

(Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53;
Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, Judas, bennen' nbáblēne' benne' chežinnoe' ka', la' bžintie' ga na', na' žónlengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bḡoz wnná bia' ka' na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'. ⁴⁸ Judas na', bennen' zdie' Jesusen', ba blōe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen'. Wnné':

—Bennen' wchág lawa'-ne', Len' Jesusen'. Le sene'.

⁴⁹ Naž wbiga' Judas na' gan zoa Jesusen', na' wnné':

—Padiox, Benne' Wsedle.

Naž la' bchag lawtie' Le'. ⁵⁰ Jesusen' gože' le':

—Bicha'a, ¿biz žono' nga?

Naž wbiga'gak benne' ka', na' bəxwgake' Jesusen'. ⁵¹ To benne' zóalene' Jesusen' wlechje' ya ntoche' chie', na' bene' we', bchoge' yid nag to benne' wen žin che bəxoz blo.

⁵² Jesusen' gože' le':

—Begó'o ya ntoche' chion' ližen. Yógo'te benne' ka' zókongekle' žin ya ntoche' nich gótgake' benách, lo ya ntoche' gátgake'. ⁵³ ¿Bi nnezlo' gak nnabla' Xa', na' Le' la' séla'tie' chia' da' zánle'eže ka chežinno kwe' wbás che ya'abá ka', da' zej naken da' zan gaywé'e to to kwen'? ⁵⁴ San cha' gona' ki, ¿nakx gak žin da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan žala' gaken chia' ki?

⁵⁵ Naž Jesusen' gože' benne' ka':

—Za'le nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle katen' zzenle benne' wbán ka'. Yógo'te ža wži'a lawle gan nak lo zchil yodo', gan bsedla' benách ka', san bi wzenle neda'. ⁵⁶ Na'a žaken ki nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' bsángake' Le', na' bezónnjgake' ga na'.

Zžin Jesús gan že'gak benne' yodo' ka'

(Mr. 14:53-65; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Naž benne' ka', benne' zej nzene' Jesusen', bché'gake' Le', na' bejžégake' Le' law Kaifás, bəxoz blo, gan zej ndobe benne' yodo' wsedle ka' len benne' gole ka'. ⁵⁸ Bedw bejnawe' Jesusen' zi'to' zi'to', na' wyoé'e gan nak li'a liž bəxoz blon', nich le'ele' nakx gak che Jesusen'.

⁵⁹ Bəxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wchi'a laže' ka', wdíljkake' no benne' yesbage'e Jesusen' zia la'kze gon laže'e,

nich gak chóggake' chie' gate'. ⁶⁰ No no bžélgekle' la'kze bžingak benne' zan, benne' wnnégake' chie' da' wen laže'. Kate' ze lawte bžingak chope benne', na' lo yela' wen laže' chégake' wnnégake' chie', ⁶¹ na' wnnágake':

—Benne' ni wnné': “Gak wchinnja' yodo' che Dios, na' yechonne žaze ka' yechisan'.”

⁶² Naž wzó ža' bəxoz blon', na' gože' Jesusen':

—¿Bi be žechebo'? ¿Biz da' ni da' znnegak benne' ki chio' Le'?

⁶³ Jesusen' bi be wnné'. Naž bəxoz blon' gože' Le':

—Ni'a che Xanžo Dios ban znnabla' Le' nnio' da' li. Bloe'el neto' cha' nako' Le' Benne' Criston', Ži'n Dios.

⁶⁴ Jesusen' gože' le':

—Kan znnó' naka'. Da' li žapa' le'e, lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, ži'a kwit li ža che Dios, gan nzi' lo na'a yela' wnná bia'. Yida' lo bejw ya'abá, na' la'a gan soale.

⁶⁵ Naž bəxoz blon', lo yela' zža'a chie' wcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':

—Benne' ni znnie' da' zka'n ka'ze Dios. ¿Nožže benne' žiážjelžo nich nnie' che benne' ni? Ba bénkzelele kan wnnie' che Dios. ⁶⁶ ¿Bize znnale le'e?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Nbage'e zia, na' žala' gate'.

⁶⁷ Naž bžé'egake' zene' law Jesusen', na' ben zígake' Le'. Bale' wdápegake' xage'e, ⁶⁸ na' góžgake' Le':

—¿Nakkzo' Le' Benne' Criston'? Wnnéya'a na'a. ¿Nož bennen' wdape'e Le'?

Bedw zne': “Bi nónbi'a Jesusen'”

(Mr. 14:66-72; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Kate' ne žakgak da' ki, že' Bedw la' lí'ale. Wbiga' to no'le wen žin gan zoe', na' wnnabe':

—Lezka' le' wdáleno' Jesusen', benne' Galilean'.

⁷⁰ Beží'i Bedon' chebe' gan nníta'gak benne' ka', na' wnné':

—Bi nnezla' no bennen' zchaljo' chien'.

⁷¹ Katen' bžoj Bedon' gan žó'ogake' li'a na', yetó no'le blé'ele' le'. Gože'

benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Lezka' benne' ni b́enlene' Jesusen', benne' Nasaret na' tzen.

⁷² Da' yoble beží'i Bedon' chen. Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a Bennen'.

⁷³ Yeláte'do'ze wžé, wbíga'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' gan zoa Bedon', na' góžgake' le':

—Da' li le' žónleno' légake' tzen dan' yela' znnenze chio' nak bian' ga benne' le'.

⁷⁴ Naž wzó law Bedon' žesbaga' kwine' zia. Ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a Bennen'.

La' na'ze wžéžete leko'. ⁷⁵ Naž bejsá' laže' Bedon' dan' gož Jesusen' le', katen' wnné': “Zga'ale kate' kweže leko', chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.” Bžoj Bedon' ga na', na' wžeže nyache'e.

27

Zdégake' Jesús lo na' Pilato

(Mr. 15:1; Lk. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Kate' za' ža'ní' ža na', yógo'te b̄xoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', b́engake' toze diža' nich gótgake' Jesusen'. ² Bché'gake' Jesusen' nžje', na' bdégake' Le' lo na' Ponsio Pilato, bennen' znnabi'e.

Žat Judas

³ Kate' wnnezle Judas, bennen' bdie' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', ba nžog che Jesusen' gate', gok nyache' laže'e, na' bejwé'e chi žoa mežw plat ka' lo na'gak b̄xoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka'. ⁴ Judas na' gože' légake':

—Nbaga'a doła' dan' bdia' to benne' chawe' nich gate'.

Naž góžgake' Le':

—Bi žonen ga gek zédleto' neto'. Da' benkzo' le' naken.

⁵ Naž wžó'n Judas na' mežw plat ka' gan nak lo zchil yodo'. Bezé'e ga na', na' bejsí yene' lo yag.

⁶ Bezi'gak b̄xoz wnná bia' ka' mežw plat ka', na' wnnágake':

—Bi gonn ko'žo mežw ki gan zko'žo mežw che yodo', dan' naken lazjw to benne' wet benách ka'.

⁷ Naž b́engake' toze diža', na' len mežwn' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n nich gaken gan gáche'gak benne' zi'to' ka'. ⁸ Che len, lo ža na' belzóe' la latjen', Yo Žen. ⁹ Ki goken, bžin dan' wnná Jeremías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné': “Beká'agake' chi žoa mežw plat ka', kan nak dan' bzoagak benne' Is-rael ka' da' zaka' Le', ¹⁰ na' len mežw ka' gó'wgake' to yežlyó che to benne' wen ye'n. Da' ni b̄loe'el Xana' Dios neda'.”

Zžin Jesús gan že' Pilato

(Mr. 15:2-5; Lk. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Kate' bejžégake' Jesusen' gan že' Pilato, bennen' znnabi'e, le' wnnable' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nako' Le' Benne' Nna Bi'e Benne' Judío Ka'?

Jesusen' gože' le':

—Da' li znnno'.

¹² Kate' b̄xoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka' besbága'gake' Jesusen' zia, Le' bi be beži'e chégake'. ¹³ Naž Pilaton' gože' Jesusen':

—¿Bi ženlo' da' zan ka' da' znnégake' chio'?

¹⁴ Jesusen' bi be bechebe'. Ka' go-ken, bebanle benne' wnná bian'.

Zchóggake' che Jesús gate'

(Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

¹⁵ Kate' žak Lni Paskon', de to da' žónteze žon Pilato, benne' wnná bian', žsane' no benne' želnnáb benne' ka', to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' žénegekle' wsane' le'. ¹⁶ Kate' ža ka' nyejw to benne' liž yan', benne' wen da' zinnj, bennen' lie' Barrabás. ¹⁷ Kate' b̄dobgak benne' zan ga na', Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Nole' žénelele wsana' chele? ¿Barrabás o Jesús, Benne' Criston'?

¹⁸ Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'le' bdegak benne' yodo' ka' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egekle' Le'.

19 Kate' ne že' Pilaton' gan zchi'a laže'e, zo'le' bsele'e to benne' chjape' le', na' wnné':

—Bi be gono' che benne' chawen', dan' bžébeli'a wdé yele to lo bichgale ni'a chie' Le'.

20 San b̄xoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', belsedle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane' Barrabasen', na' gote' Jesusen'. 21 Da' yoble bchalj benne' wnná bian', na' gože' légake':

—¿Nole' benne' chope ki žénelele wsana'-ne' chele?

Wnnágake':

—Barrabasen'.

22 Naž Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz gona' che Jesusen', Benne' Criston'?

Yógo'tegake' wnnágake':

—Bde'e le'e yag kroze.

23 Naž benne' wnná bian' gože' légake':

—¿Biz da' zia nbage'e?

Zížeže belbéžyi'e, na' wnnágake':

—Bde'e le'e yag kroze.

24 Kate' žákbe'ele Pilaton' bi zzoele xtiže'e, san b́ngakže benách ka' žo'osbé, naž wzi'e nis, na' wdíb ne'e lágake', na' wnné':

—Bi be zia nbaga'a neda' ni'a che yela' got che benne' chawe' ni. Da' žónkzele le'e da' ni.

25 Beži'igak yógo'te benne' ka', na' wnnágake':

—Yela' got che bennen' bága'to' neto' na' bága'gak zi'nto' ka'.

26 Ka' goken, Pilaton' bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka', benne' žjake' lo wdile, ch́ngake' Jesusen', na' wdé na' bdie' Le' lo ná'gake' nich wdá'gake' Le' le'e yag kroze.

27 Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' nníta'gake' lo na' benne' wnná bian', bché'gake' Jesusen' lo yolawen' nzin' pretorio, gan btóbgake' yógo'te ljéžgake' ka' gan zoa Jesusen', na' nníta'gake' ga na'.

28 Naž bká'agake' laže' da' nakw Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' xna, kan žákwgak benne' wnná bia'

ka'. 29 B́ngake' to da' naken ni'a na' yag yeche' dan' b̄xóagake' yichj Jesusen', na' bzóagake' to ya xtildo' lo ne'e li ža dan' zloe'elen kan nak to bar che benne' yolawe'. Naž bzoa źbgake' xni'e, na' ben dítgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Ga'n zen Le', benne' źnna bi'o benne' judío ka'!

30 Naž belžé'e Le' zene', na' beká'agake' ya xtilen', na' bd́ngaken' yichje'. 31 Wdé ben dítgekle' Jesusen', beká'agake' laže' xna dan' nakwe', na' begákwgake' Le' laže' chekze'. Naž bché'gake' Le' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze
(Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Katen' bžojgak benne' ka' žjake' lo wdile, na' bejxáka'gake' Smon, to benne' yež Sirene, na' b́ngake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

33 Kate' bž́ngake' latjen' nzin' Gólgota, da' źnnan len diža' xíža', Ya'a Žit Yichjžo, 34 byé'jgake' Jesusen' nop zichj da' nchixen da' sla' che bia yixe'. Kate' Jesusen' bnixen', bi gónele' ye'jen'.

35 Kate' ba bdá'gake' Le' le'e yag kroze, wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' lawlen nich gak bia' nole' gaken chie'. Ki goken, bžin dan' wnná benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné': "Wdísgake' laže' da' gokwe', na' btítjgake' lawlen da' gak bian'." 36 Naž wžé'gake' ga na', na' bwíagake' Jesusen'. 37 Lezka' bdá'gake' le'e yag krozen' gan nak yichjle Jesusen' to diža' da' zloe'elen zia da' nbage'e, da' źnnan ki: "Jesús, Bennen' Źnna Bi'e Benne' Judío Ka'."

38 Gan da' Jesusen', lezka' bdá'gake' chope benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka'. Toe' bdá'gake' kwite' li ža, na' yetóen' kwite' yegle. 39 Wdegak benne' ka' ga na', na' bliž ź'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' ben dítgekle' Le', 40 na' wnnágake':

—O', Le' wchinnjo' yodon', na' chonne žaze ka' yechison'. Beslá

kwino' na'a cha' nako' Le' Zi'n Dios. Betj na'a le'e yag krozen'.

⁴¹ Lezka' b̄xoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' benne' gole ka', ben dítgekle' Le', na' wnnágake':

⁴² —Bennen' beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'. Cha' nake' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka', žala' yetje' na'a le'e yag krozen', na' chejle'to' chie'. ⁴³ Le' b̄xen laže'e Dios. Na'a Dios yeslakze' Le' cha' nak da' žaz laže'e, dan' wnné': "Zi'n Dios naka'."

⁴⁴ Lezka' benne' wbán ka', benne' ka' dá'gake' le'egak yag kroze ka' gan da' Jesusen', blíž xíwe'gake' Le'.

Žat Jesús

(Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Kate' bžin wawbíž, bechól dot yežlyó, na' zejte žedá chonne. ⁴⁶ Žedá chonnen', wnné' zižje Jesusen', na' wnné':

—Elí, Elí, ĺlama sabaktani?

Da' ni znnan len diža' xíža': "Dios chia', Dios chia', ĺbiz chen' bebéj yichjo' neda'?"

⁴⁷ Kate' béngkele benne' ka' nníta'gake' ga na' da' ni, wnnágake':

—Bennen' žliže' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

⁴⁸ Naž la' wxíte'te to benne' zoe' ládjwgake', na' bexwe' to da' naken blol da' žzopen nis. Bxopen' nop zichj, na' bzoen' to lawle ya xtil, na' bchagen' žoa'a Jesusen' nich xopen'. ⁴⁹ Naž yebale benne' ka' wnnágake':

—Wlész na'a. Wíážo cha' yid Líasen' nich wzetje' Le'.

⁵⁰ Da' yoble wžéžeya'a zižje Jesusen'. Bžojte be' nakkze', na' la' gottie'. ⁵¹ La' na'ze bžéza'te laže' da' na'an' lo yodo'. Bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xní'alén. Naž wzó' yežlyó, na' wla'gak yej ka'. ⁵² Wyáljwgak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', benne' ka' bejlé'gake' che Dios, na' bebángake'. ⁵³ Wdé bebán Jesusen', naž benne' ka', benne' bežó'gake' lo yežw ba ka' ché'gake', wyá'gake' lo

yež la'y, yež Jerusalén, gan blé'egekle benne' zan lé'gake'.

⁵⁴ Naž bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' zwiágake' Jesusen', kate' blé'ele' wzó' yežlyó, na' da' ka' gó'gaken, bžebe', na' wnné':

—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.

⁵⁵ Wnníta'gak no'le zan zít'oze ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' katen' bezé'e gan nbab Galilea, na' bégake' xchine', na' bné'zjwgake' da' bdawgak Jesusen' na' benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Wnníta'gake' ga na', zwiágake' Jesusen'. ⁵⁶ Lia Madlen na' Lia, xna'gak Jakob na' Jwsé, wnníta'gake' ládjwgake'. Lezka' wzóa xna'gak zi'n Sebedeo ka' ga na'.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba da' nad-jen le'e ya'a yej

(Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Kate' za' žale ža na', bla' Jwsé ga na'. Nake' benne' yež Arimatea, benne' wnni'a, na' lezka' bēnlene' Jesusen' tzen. ⁵⁸ Benne' ni bejwíe' Pilato, na' wnnabe' latje we'e Jesusen'. Pilaton' wnné' wdégake' Jesusen' lo na' Jwsén'. ⁵⁹ Bzetj Jwsén' Le', na' bchele' Le' laže' da' zaka'. ⁶⁰ Naž bkáche'gake' Le' to lo yežw ba kobe da' bchach Jwsén' le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' wbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na', na' beyeje' liže'. ⁶¹ Wzóa Lia Madlen len yetó Lia ga na', na' wžé'gake' žoa'a yežw ban'.

Žape chí'igake' yežw ba che Jesús

⁶² Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé bpá'gake' che ža la'y chegak benne' judío ka', b̄xoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka' blá'gake' gan že' Pilato. ⁶³ Naž góžgake' Pilaton':

—Benne', žejsá' láže'to' dan' wnná benne' wen lažen', dan' wnné' katen' wzóe' nbane'. Wnné': "Kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got."

⁶⁴ Che len bsela' benne' ka' gape chí'igake' yežw ban', na' zejte ža chonne ža, nich bi yidgak benne' ka' žele, benne' ka' bēnlengake' Le' tzen, na' bi yebéjgake' Le'. Naž bi gak yé'gake' benách ka': "Bebán Jesusen'

lo yela' got." Cha' ki gaken, diža' wen laze' ni gonžen da' zinnj ka ben diža' wen lažen' dan' bcháljgake' zga'ale.

⁶⁵ Naž Pilaton' gože' légake':

—Zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile nga. Le ché'-gake' len le'e. Le chej, na' le gape chi'i yežw ban' kan sáke'le gonle.

⁶⁶ Naž jake' ga na', na' bséjwgake' binlo yežw ban', na' bzóagake' to yej da' zbagan' gan žó'ogake' lo yežo ban'. Bdá'gake' le'e yej na' to da' gak bian' cha' saljwn, na' bnníta'gake' benne' ka' žjake' lo wdile ga na' nich gape chí'igaken'.

28

Žebán Jesús lo yela' got

(Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Kate' ba wdé ža la'y na' chegak benne' judío ka', na' za' ža'ní' ža nežw, Lia Madlen na' yetó Lia bejwíagake' yežw ba che Jesusen'. ² La' na'ze wzó' yežlyó. Ki goken dan' betj to wbás che ya'abá ga na'. Błe'e žoa'a yežw ban', na' bkwase' yej blag zen na', na' wži'e lo yej na'. ³ Zinna' law wbás che ya'abán' ka yes baní', na' zila'do'ze nak laže' da' nakwe'. ⁴ Kate' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žape chí'igake' yežw ban', blé'egekle' le', bžébegake', na' wzízgake'. Belbíxjgake' lo yo, na' gókgake' ka benne' gat ka'. ⁵ Naž wbás che ya'abán' gože' no'le ka', na' wnné':

—Bi žébele. Nnezla' žeyilje Jesús, bennen' bdá'gake' le'e yag kroze. ⁶ Bi zoe' nga dan' ba bebane' kan ba wn-nakze' Le'. Le da, wíale gan gota' Xanžon'. ⁷ Le chej na'a, na' le chjap benne' wsedle chie' ka' ba bebán Jesusen' lo yela' got, na' Lekze' cheje' zga'ale' ka le'e zaka' gan nbab Galilea. Yelélé-elele-ne' ga na'. Ba goža' le'e dan' bde Dios lo na'a.

⁸ Naž la' bezá'tegake' žoa'a yežw ban'. Zžébegake', na' žebégekle', na' taría taríagake' zjake' nich chejzéngkele' benne' wsedle chie' ka' da' ni. ⁹ Kate' ne zjake', bejxaka' Jesusen' légake', na' gože' légake':

—Padiox.

Naž wbíga'gake' gan zoa Jesusen'. Byéla'gake' ni'e, na' bka'n zéngake' Le'.

¹⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi žébele. Le chej, na' le chjap ljéža'do' ka' nich chjake' zaka' gan nbab Galilea, gan yelélé'egekle' neda'.

Da' wnnagak benne' ka' žjake' lo wdile

¹¹ Kate' ne zjak no'le ka', benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' wdape chí'igake' yežw ban', bežingake' lo yežen', na' bzéngkele' bxoz wnná bia' ka' yógo'te dan' goken. ¹² Kate' ba bdobgak benne' gole ka', béngake' chawe' diža'. Naž bnéjwgake' mežw zan chegak benne' ka' žjake' lo wdile.

¹³ Góžgake' légake':

—Ki nnale: "Benne' ka' bénlengake' le' tzen bžingake' žele, na' bebéjgake' Le' kate' ne ztasto'." ¹⁴ Cha' yenle benne' wnná bian' da' ni, neto' wzejni'ílto' le', na' gonto' ga bi be gone' chele.

¹⁵ Naž benne' ka' žjake' lo wdile wzí'gake' mežwn', na' yjéngake' kan ba nsédgekle'. Ki goken, znnagak benne' judío ka' ki na' zejte na'a ža.

Jesús žsele'e benne' wbás chie' ka' chejzéngake' xtiže'e

(Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Naž chinejte benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, jake' gan nbab Galilea, na' bžingake' law ya'adon', dan' ba bløe'el Jesusen' légake'. ¹⁷ Kate' belé'egekle' Jesusen', bka'n zéngake' Le', san bale' gok chope láže'gake'. ¹⁸ Naž wbiga' Jesusen' gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Dios ba bdie' lo na'a yógo'te yela' wnná bia' lo ya'abá chie', na' lo yežlyó nga. ¹⁹ Che len le chej, na' le chejsedle yógo'te benách zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. Le yezóa légake' nis, wkónlele žin La Xažo Dios, na' La Dios Zi'n, na' La Dios Be' La'y. ²⁰ Le wsedle légake' góngake' yógo'te dan' goža' le'e gonle. Le wia nga, nedkza' zóalena' le'e yógo'te ža na' zejte ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga. Ka'kze gaken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ MARKOS

Da' bchalj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 3:1-12; Lk. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Ki wzó law diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios.

² Goken kan bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' wnná Dios nich yeyón chawen' yichj lázdo'gak benách ka' nich si' lo ná'gake' Benne' Criston'. Ki wnné': Bwia nga. Žsela'a benne' wbás chia', benne' nežwe' ka Le'.

Le' wpé'e nez gan tio'.
³ Yenle chi'i to benne' nnie' zižje latje dach, na' nne':
“Le soa ban laže' dan' za' Xanžon' gan nníta'le.

Le yeběj li nez las gan tie'.”

⁴ Ki goken dan' bla' Zwa latje dach, na' bchalje' nich yezoagak benách ka' nis, benne' ka' yeyát láže'gake' nich yenít law Dios légake' che dola' da' zej nbage'e. ⁵ Bžojgak benne' zan yógo'te yež ka' gan nbab Judea, na' lezka' lo yež Jerusalén, na' jake' gan zoa Zwan', na' Zwan' bezóe' légake' nis lo yego Jordán, benne' ka' bežóalapgake' dola' da' zej nbage'e.

⁶ Gokw Zwan' laže' dan' nžaben yicha' za biá yixe', na' to bayw yid nžejen li'e. Bdawe' biche' zo ka', na' we'je' bžina' che bezdo' ka'. ⁷ Bchalj Zwan', na' wnné':

—Za' to benne' te na'a, bennen' napže' yela' wnná bia' ka neda'. Bi naka' neda' zi yechwa', nich kweja' zele'. ⁸ Neda' žezóa' le'e nis, dan' zloe'elen nzi' lo na'le xtiža' Dios, san Le' gone' da' zloe'ezele yela' žezóa' nis ni, dan' wchize' le'e Dios Be' La'y, dan' wloe'elen nzi' lo na' Dios le'e.

Žezóa' Jesús nis

(Mt. 3:13-17; Lk. 3:21-22)

⁹ Kate' ža na' bžoj Jesusen' yež Nasaret gan nbab Galilea, na' Zwan' bezóe' Le' nis lo yego Jordán. ¹⁰ Kate'

bežój Jesusen' lo nisen', la' na'ze ble'ele' beyaljw ya'abá, na' žetj Dios Be' La'y. Zñne'e ka to plomdo', na' bedjsóalene' Le'. ¹¹ Benle chi'i Benne' zchalje' ya'abá, na' wnné':

—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Žénele da' xiwe' gonen ga бага' Jesús dola'

(Mt. 4:1-11; Lk. 4:1-13)

¹² Naž Dios Be' La'y bchi'e Jesusen' de chgi' lo latje dach. ¹³ Wzóa Jesusen' latje dachen' choplaj ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesusen' dola'. Wzóa Jesusen' gan zej nnita' bia yixe' ka', bia želdaba' ya'ado'. Wbás che ya'abá ka' góklengake' Jesusen', na' bwáwgake' Le'.

Jesús žsedle' benách ka' gan nbab Galilea

(Mt. 4:12-17; Lk. 4:14-15)

¹⁴ Wdé bsėjwgake' Zwa liž ya, wyėj Jesusen' gan nbab Galilea. Bchalje' diža' chawen' dan' zan' lo na' Dios. ¹⁵ Ki wnné':

—Ba bžin ža. Za' yedjnná bia' Dios nga. Le yeyát laže', na' le chejlé' diža' chawe' ni.

Žliž Jesús tape benne' wzén bel

(Mt. 4:18-22; Lk. 5:1-11)

¹⁶ Kate' ne zde Jesusen' žoa'a niso' che gan nbab Galilea, ble'ele' Smon, na' Ndres, benne' biche' Smon na'. Zej nake' benne' wzén bel ka', na' želzale' yixjw bel chégake' law nisen'. ¹⁷ Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Le gonlen neda' tzen, na' gona' ga yedjwa'le benách ka' chia', gonle kan žonle kate' zzenle bel ka'.

¹⁸ La' bká'ntegake' yixjw ka' chégake', na' jáklene' Jesusen'.

¹⁹ Wdé Jesusen' yeláte'do' na'le, gan ble'ele' Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' nníta'gake' lo barkw chégake' gan žeyágake' yixjw bel ka' chégake'. ²⁰ Jesusen' la' bližtie' légake', na' bká'ngake' Sebedeon', xágake', gan zóalene' benne' wen žin chie' ka' lo barkwn', na' jáklene' Jesusen'.

To benne' yoe'e be' xiwe'
(Lk. 4:31-37)

²¹ Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yež Kapernaum. Kate' gok ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' wzó lawe' žsedle' benne' ka' zej ndobe' ga na'. ²² Bebángle' kan žsedle' Jesusen', dan' žsedle' kan žon to benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' kege kan žongak benne' yodo' wsedle ka'. ²³ Lezka' wzóa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zej ndobe', na' wžéžeyi'e, ²⁴ na' wnné':

—¿Biz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nich wžia' yí'o neto'? Nónbi'a Le'. Nako' Benne' La'y che Dios.

²⁵ Naž Jesusen' wdilen', na' wnné':

—Wzóa žize, na' bežój lo bennen'.

²⁶ Naž be' xiwen' wžibe sisen bennen', na' wžéžeya'an zižje, na' la' bežojten. ²⁷ Bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábgekle' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Bizkze da' ni? ¿Žsedle' to da' kobe? Len yela' wnná bia' zchi'le' be' xiwe' ka', na' žóngaken kan žnne'.

²⁸ La' wzete diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngkle' benách ka' dot gan nbab Galilean' kan nak chie'.

Žeyón Jesús xna' zo'le Bedw
(Mt. 8:14-15; Lk. 4:38-39)

²⁹ Naž bežój Jesusen' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' la' wyéjlentie' Jakob, na' Zwa, na' bžíngake' ližgak Smon, na' Ndres. ³⁰ De xna' zo'le Bedw, bennen' lie' Smon, lo yo'on', na' yoe'e da' la. La' belzénte'le' Jesusen' kan žak che no'len'. ³¹ Naž wbiga' Jesusen', na' bežwe' ne'e, na' bechise' le'. La' bežojte da' la da' yoe'en, na' bsi'ni'e da' bdáwgake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' zan
(Mt. 8:16-17; Lk. 4:40-41)

³² Kate' za' žale, kate' za' wžén wbíž, la' bžíntegak benne' ka' zej noe'e benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na'

lezka' benne' ka' zej yoe'e be' xiwe' ka'. ³³ Yógo'te benne' yež ka' bdóbdí'igake' kwit yo'o gan yo'o Jesusen'. ³⁴ Le' beyone' benne' yižwé' zan, benne' ka' zej de'e yižwé' zan che chégage'. Lezka' bebeje' be' xiwe' zan, be' ka' zej yo'o benne' ka'. Bi bi'e latje nnegak be' xiwe' ka' dan' zej nonbian' Le' No nake'.

Zchalj Jesús gan nbab Galilea
(Lk. 4:42-44)

³⁵ Zildo' wyase Jesusen', kate' ne nak chol. Bežoje' lo yežen', na' wyeje' to latje dach, gan bcháljlene' Dios.

³⁶ Smon len benne' ka' nníta'lengake' le' bejdílgake' Jesusen'. ³⁷ Kate' bejxáka'gake' Le', belyi'e Le':

—Yógo'te benách žeyílgake' Le'.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légage', na' wnné':

—Le cho'o yež gawze ka', nich wchalja' xtiža' Dios ga na'. Che len bežoja'.

³⁹ Ka' goken, wdé Jesusen' dot gan nbab Galilea, na' bchalje' lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'.

Žeyón Jesús to benne' da' belá' žen chie' yižwé' leže
(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ To benne' da' belá' žen chie' yižwé' leže bžine' gan zoa Jesusen'. Bzoa žibe' lawe', na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

⁴¹ Jesusen' beyache' láže'le' bennen'. Bli ne'e, na' wdane' le', na' gože' le':

—Žénela'. Ba beyako'.

⁴² Katen' wnné' da' ni, la' benitte yižwén' dan' de'e, na' beyake' cháwe'do'. ⁴³ Naž Jesusen' bchi'le' bennen', na' la' beséla'tie' le'. ⁴⁴ Ki gože' le':

—Bi wzenlo' no benne' kan bena' chio', san wyéj, bejloé'el kwino' law bxoz, na' bejnezjw che da' beyako' le' che yodo' kan wnná Moisés, dan' wlo'e'len benách ka' ba beyako'.

⁴⁵ Bežój bennen', na' wzó lawe' zzenle' benne' zan dan' goken chie'. Dan' bzie' diža' ni, biž gok chaz Jesusen' kwáselo lo yež, san wzoaze' na'le gan nak latje dach. Benách yógo'te yež bžingake' gan zoe' Le'.

2

Benne' yižwé', benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)

¹ Wdé chope chonne ža, beyáz Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wzé diža' zoe' lo yo'o. ² La' bdóbtegak benne' zan gan zoa Jesusen', na' zejte biž gok chejnníta'gake' ga na', na' kege ža yo'o, na' Jesusen' bcháljlene' légake' xtiže'e. ³ Naž bžingak tape benne' ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e to benne' yižwé', benne' bi žak se'e. ⁴ Bi gok žingake' law Jesusen' dan' zejnníta' benne' zan ka' ga na'. Che len bsáljwgake' yichjo'o gan nak law Jesusen'. Katen' beyóž bsáljwgaken', blétjgake' da' dele benne' yižwén' ga na'. ⁵ Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén': —Ži'na', ba benít lawa' le' che doła' da' nbago'o.

⁶ Že'gak bałe benne' yodo' wse-dle ka' ga na'. Wzá' láže'gake', na' wnnágake': ⁷ “¿Biz chen' zchalj ben-nen' ki? Zzoe' Dios chela'ale. Bi gak no benne' yenít lawe' che doła'. Toze Dios gak gonen'.” ⁸ Jesusen' la' gókbe'etele' da' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le ki? ⁹ Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' yižwé' ni ba benít lawe' che doła' da' nbage'e, san nak zede gone' ga yeyase', na' we'e da' dele', na' se'e. ¹⁰ Na'a gona' da' gak bia' neda', Benne' Golje' Benách, nzi' lo na'a yežlyó nga yenít lawa' che doła' da' zej nbaga' benách ka'.

Naž Jesusen' gože' benne' yižwén':

¹¹ —Žapa' le': Wyase. Beká'a da' delo', na' beyéj ližo'.

¹² La' wyaste benne' yižwén', na' beké'e da' góte'le', na' bežoje' lawgak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na'.

Bebángle' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

—Batkla na' le'elto' da' ki.

Jesús žliže' Lebí
(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Bežój Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wdíe' da' yoble žoa'a nisdon'. Bedobgak benne' zan gan zoe', na' Le' bsdle' légake'. ¹⁴ Kate' ne zde Jesusen' ga na', ble'ele' Lebí, ži'n Alfeo, ži'e gan zchizjwe' lo wláz yež ži'to'. Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

La' wzó ža'te Lebín', na' wyéjlene' Jesusen'.

¹⁵ Wdé gok da' ni, benne' zan, benne' wechizjw ka' len yebałe benne' gaxjw ka' žé'gake' tzen len Jesusen', na' len benne' wsedle chie' ka' gan žáwgake' lo liž Lebín'. Ki goken dan' benne' zan žjáklene' Jesusen'. ¹⁶ Kate' benne' yodo' ka', benne' wsedle ka' len benne' fariseo ka', blé'egekle' Le' ži'e žawe' tzen len benne' wechizjw ka', na' len yebałe benne' gaxjw ka', naž belyi'e benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Bižen' žone'? Že'j žáwlene' tzen benne' wechizjw ka', na' benne' doła' ka'.

¹⁷ Benle Jesusen' da' ni, na' gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka'. Za'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' doła' ka', nich yeyát láže'gake'.

Zchalj Jesús che yela' žon wbás
(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Kate' ža na' benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás, na' bla'gak bałe benne' ka' gan zoa Jesusen', na' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónlengake' Zwan' tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žóngake' wbás.

¿Biž chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen bi žóngake' wbás?

¹⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak gonle ga gongak wbás benne' ka' nníta'gake' lni che benne' zchag ne'e kate' le' ne zóalene' légake'? Kate' bennen' zchag ne'e ne zóalene' légake', bi góngake' wbás. ²⁰ Žin ža kate' kwas bennen' zchag ne'e, na' biž sóalene' légake'. Ža na' góngake' wbás.

²¹ 'Bi wdá' nitó benne' to laže' kobdo' lo laže' gole nich yeyonen', dan' yedobe laže' koben', na' wžezan' laže' golen', na' chéza'že laže' golen'.

²² Lezka', nitó benne' bi ke'e xis uba kobe lo že'e biž da' naken yid, dan' gak bla'a xis uba koben', na' wlá'a že'e bižen' da' naken yid, na' lalje xis uban', na' gak ditje že'e na' da' naken yid. Žala' ka'žo xis uba kobe lo že'e da' naken yid kobe.

Žká'gake' bisto zoa' scribe ža la'y

(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ To ža la'y chegak benne' judío ka', wdé Jesusen' gan de yele zoa' scribe, na' benne' wsedle chie' ka' wzó lágwage' žká'gake' bisto gan žia zoa' sriben', na' žáwgaken'. ²⁴ Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bwia nga. Benne' ka' žónlengake' Le' tzen žóngake' da' bi žala' gonžo ža la'y.

²⁵ Jesusen' gože' légake':

—¿Bi bel-le kan ben Dabí katen' wdone', na' byažje da' gawe' le' len benne' ka' wnníta'lengake' le'?

²⁶ Wyoé'e lo yo'o che Dios katen' gok Abiatar bxož blo, na' bdawe' yet xtil da' zkó'ogake' law Dios, dan' bi nzi' lo na' no benne' gawen', san toze bxož ka' nzi' lo ná'gake' gáwgaken'. Lezka' bnezjwe' da' bdawgak benne' ka' wnníta'lengake' le'.

²⁷ Naž Jesusen' gože' légake':

—Dios bene' ža la'y nich yebélengeken Le' tzen wkwéztezegake' to barkw gan benách ka', kege bene' benách ka' nich góngake' xchin ža la'y. ²⁸ Che len, neda', Benne' Golje' Benách, naka' xane ža la'y.

3

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Da' yoble wyó'o Jesusen' to yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' lezka' zoa to benne' nžeke' ne'e ga na'. ² Benne' yodo' ka' bwíagake' Jesusen' cha' yeyone' bennen' ža la'y, dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' zia. ³ Naž Jesusen' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža', na' wzé lawgak benne' ki.

⁴ Jesusen' wnnable' benne' ka', na' wnné':

—¿De latje gonžo da' nak chawe' kate' nak ža la'y, o gonžo da' zinnj? ¿De latje gape chi'izo yela' nban chegak benách ka', o wžía yi'žon?

Wnníta'gak žize benne' ka'. ⁵ Naž Jesusen', lo yela' zža'a chie', bwie' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' gok nyache' laže'e dan' nak zide yichj láždo'gake'. Naž gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Bli no'o.

Bennen' bli ne'e, na' la' beyakten cháwe'do'. ⁶ Naž bežojgak benne' yodo' fariseo ka', na' la' béntegake' tzen diža' len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen nich gak yesbága'gake' Jesusen' zia, na' gótgake' Le'.

Zdobgak benne' zan žoa'a nisdo'

⁷ Bezá' Jesusen' ga na' tzen len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bžine' žoa'a nisdo', na' benne' zan jáklene' Le', benne' ka' zej nžoje' gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea. ⁸ Lezka' bžingak benne' zan gan zoa Jesusen', benne' ka' zej nžoje' Jerusalén, na' gan nbab Idumea, na' gan nbab yechelá'al yego Jordán, na' yež ka' zej nnitan' dot kwit gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Ki bėngake' dan' bėngkle' kan zej nak da' zen ka' da' žon Jesusen'. ⁹ Che len Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wkwéztezegake' to barkw gan gak kwene', nich bi wchigak benne' zan ka' Le'. ¹⁰ Ka' goken dan' ba beyone' benne' zan, benne' yižwé' ka', na' wbíga'gak benne' zan ka' gan zoe'

nich kángake' Le'. ¹¹ Kate' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka' blé'egeklen Jesusen', btínnegaken benne' ka' xni'a Jesusen', na' wžéžeya'agaken, na' wnnágaken:

—Nako' Le' Zi'n Dios.

¹² Jesusen' bchi'le' be' xiwe' ka', nich bi wzéngklen benách ka' No nake' Le'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gágake' wbás chie' ka'

(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

¹³ Naž wžén Jesusen' to law ya'ado', gan bliže' benne' ka' žénele'. Wbíga'gak benne' ka' dot kwite'.

¹⁴ Wžé Jesusen' chežinno benne' ki, nich gónlengake' Le' tzen, na' nich sele'e légake' chejzéngkle' benách ka' xtiže'e. ¹⁵ Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka', na' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. ¹⁶ Ki lágake':

Smon, (bzoa Jesusen' yetó le', Bedw),

¹⁷ Jakob,

Zwa, (benne' biche' Jakob, na' zej nake' zi'n Sebedeo. Chope' ki, Jesusen' bezóe' yetó lágake', Boanerjes, da' zejlasen len diža' xíža': Benne' wale ka' ka wzio'),

¹⁸ Ndres,

Lip,

Bartol,

Matío,

Mas,

Jakob, (zi'n Alfeo),

Tadeo,

Smon, (benne' že' laže'e yež chie'),

¹⁹ Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Znnágake' da' xiwe' žónlenen Jesús tzen

(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23; 12:10)

Wdé na' bežín Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen to yo'o. ²⁰ Da' yoble bdogak benne' zan gan zoa Jesusen', na' biž gota' latje bi da' gaw Jesusen' len benne' chie' ka'. ²¹ Kate' béngkle benne' bíche'kze Jesusen' ka' kan žak chie', bžíngake' ga na' nich yeché'gake' Le', na' wnnágake': “Žak yał yichje'.”

²² Lezka' benne' yodo' wsdle ka', benne' zej nžoje' yež Jerusalén, wnnégake' chie', na' wnnágake':

—Belzebú, xangak be' xiwe' ka', žónlenen Le' tzen, na' len yela' wnná bia' chen žebeje' be' xiwe' ka'.

²³ Naž Jesusen' bliže' benne' yodo' wsdle ka', na' bsaka' lebe', na' wnné':

—¿Yebéj da' xiwe' la' kwinzen?

²⁴ Cha' benne' ka' nníta'gake' to yež la'a lážgake', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak dia' yežen'. ²⁵ Lezka' cha' benne' ka' nníta'gake' to yo'o la'a lážgake', na' cha' tíl-lengake' ljéžgake' ka', bi gak diá'gake'. ²⁶ Che len, cha' da' xiwe' tíl-lenen lježen ka', na' cha' la'a lážgaken, bi gak dia' yela' wnná bia' chen, san za' yeyóž chen.

²⁷ 'Bi gak nitó benne' choe'e liž to benne' wale, nich kweje' yela' wnni'a chie' cha' bi wcheje' benne' walen' zga'ale, na' naž sake'e kweje' da' de liž bennen'.

²⁸ 'Da' li žapa' le'e: gak yenít law Dios benách ka' che yógo'te doła' da' zej nbage'e, na' che yógo'te diža' xiwe' da' znnágake', ²⁹ san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, batkle yenít law Dios bennen'. To chi'ize nbage'e zia.

³⁰ Ki wnná Jesusen' dan' benne' yodo' wsdle ka' wnnégake' chie', na' wnnágake': “Da' xiwe' žónlenen Le' tzen.”

No benne' nake' xna' Jesús, na' benne' biche'e

(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Naž benne' biche' Jesusen' ka' len xne'e bžíngake' gan zoe'. Wnníta'gake' la' lí'ale, na' bséla'gake' to benne' chejliže' Jesusen'. ³² To benne' ladjw benne' zan, benne' ka' žé'gake' dot kwit Jesusen' gože' Le', na' wnné':

—Benne' bicho'o ka' len xno'o, nníta'gake' la' lí'ale, na' žližgake' Le'.

³³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Nnézlele no benne' nake' xna'a, na' no benne' ka' zej nake' bicha'a ka'?

³⁴ Naž bwie' benne' ka' žé'gake' dot kwite', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ki zej nake' ka xna'a, na' benne' bicha'a ka'. ³⁵ No benne' žone' kan žénele Dios, benne' ni nake' ka benne' bicha'a, na' ka no'le zana', na' lezka' ka xna'a.

4

Žsaka' lebe Jesús kan nak che benne' žaz
(Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Da' yoble wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan nak žoa'a nido'. Bdogak benne' zan gan zoe', na' wžen Jesusen' to lo barkw da' žen' lo nisen', na' wži'e ga na', na' yógo'te benne' ka' wnníta'gake' lo yo žoa'a nisen'. ² Jesusen' bsdle' légake' da' zan, da' bsaka' lebe'. Kate' ne žsedle' légake', wnné':

³ —Le wzé nag da' ni. Bžoj to benne' žaz, zjeze' bínedo' ka'. ⁴ Kate' ne zjeze', bėxjwgak bałe bínedo' ka' to lo nez las. Bžingak byínedo' ka', na' bdáwgakban'. ⁵ Yebałe bínedo' ka' bėxjwgaken gan že' yej, gan de láte'ze yo. Bayenze bla'gak bínedo' ka' dan' de láte'ze yo ga na'. ⁶ Naž kate' bla' wbíž, la' wbížtegaken dan' bi nóngaken lwen gže'. ⁷ Yebałe bínedo' ka' bėxjwgaken gan begolgak lba yeche' ka'. Kate' bla'gak bínedo' ka', lezka' belá'gak lba yeche' ka', na' bdóbgaken da' ka' goze', na' da' ka' bi be bnėzjwgaken. ⁸ Yebałe bínedo' ka' bėxjwgaken gan nak yo bebe, na' blá'gaken, na' gól-le'egaken. Bnėzjwle'egak da' ka' goze'. To yag da' goze' bnezjwn yechí žoa bínedo' ka'. Yetón bnezjwn yechonnlalj bínedo' ka', na' yetón bnezjwn yetó gaywá' bínedo' ka'.

⁹ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Złoe'el Jesús biz chen' žsaka' lebe'
(Mt. 13:10-17; Lk. 8:9-10)

¹⁰ Kate' Jesusen' ba bga'ne' toze', benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' bžingake' gan zoe', tzen len chežinno benne' wsedle chie' ka', na' wnnábgekle' Le' biz žsedle dan' bsaka'

lebe'. ¹¹ Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Dios žonne' le'e latje chejní'ilele da' ngache' kan zñna bi'e, san benne' ka', benne' bi žónlengake' žo'o tzen, yógo'te zcháljłengaka'-ne' da' žsaka' leba'. ¹² Ki žona' dan' žak kan nyejw le'e yiche la'y, da' zñnan:

Wíagake', san bi lé'egekle'.

Wzé nággake', san bi chejní'igekle',

na' bi yeyát láže'gake' nich gak yenít lawa' chégake'

dola' da' zej nbage'e.

Złoe'el Jesús da' žsedle dan' bsaka' lebe'
(Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—¿Bi žejní'ilele dan' bsaka' leba'? ¿Nakx gak chejní'ilele yezika' da' wsaka' leba'? ¹⁴ Benne' žazen' nake' benne' zzie' diža'. ¹⁵ Zej nak bałe benne' ka' ka bínedo' ka' bėxjwgaken to lo nez. Želyenle' xtiža' Dios, san kate' želyenlen', la' za'te da' xiwe', na' zka'n dižan' da' bėngekle'. ¹⁶ Zej nak yebałe benne' ka' ka bínedo' ka' bėxjwgaken gan že' yej. Želyenle' dižan', na' len yela' žebél chégake' želzi'en. ¹⁷ San bi žazen lo yichj láždo'gake', na' to chí'ido'ze zzi'gaken'. Kate' bi da' žak chégake' o cha' zoa benne' zbia láže'e légake' dan' zze nággaken', la' žsan láže'tegaken'. ¹⁸ Zej nak yebałe benne' ka' ka bínedo' ka' bėxjwgaken gan žegolgak lba yeche' ka'. Želyenle' dižan', ¹⁹ san že' láže'gake' da' naken che yežlyó nga. Žon láže'len légake' dan' zej nži'ile' yela' wnni'a, na' zdan láže'gake' yela' gape. Yógo'te da' ki želyazen lo yichj láždo'gake', na' znitle dižan', na' bi žonen žin lo yichj láždo'gake'. ²⁰ Zej nak yebałe benne' ka' ka bínedo' ka' bėxjwgaken lo yo bebe. Želyenle' dižan', na' zzi' lo ná'gaken', na' žonen žin lo yichj láždo'gake'. Zej nak bałe benne' ki ka bínedo' ka' bnėzjwgaken yechí žoan. Zej nake' yebałe' ka' bínedo' ka' bnėzjwgaken yechónnlaljen, na' zej nak

yebale' ka bínnedo' ka' bnézwgaken yetó gaywán'.

Žsaka' lebe Jesús che to da' zgo'on baní'

(Lk. 8:16-18)

²¹ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Kate' zwał'a'žo yi', ¿zdóse'žon to kak, o zgo'ožon zane gan žáta'žo? Bi žonžo ki, san zzoažon ža'le gan ko'on baní'. ²² Yógo'te da' zej ngachen' yelá' lágwaken, na' yógo'te da' žákaken gan nak chol žójgaken lo baní'. ²³ No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

²⁴ Lezka' gože' légake':

—Le we' laže' che da' ženlele. Kan nak da' zžíxle, tlebe wžíx Dios chele, na' wnezjwe' yelate' chele. ²⁵ No benne' nzi'e xtiže'e, we'e yelate' chie', san no benne' bi nzi'e xtiže'e, da' láte'do'ze da' benle', yegá'n.

Žsaka' lebe Jesús kan zgole yele zoa' scribe

²⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó nga naken kan žak kate' to benne' žaze' zoa' scribe lo yežlyó chie'.

²⁷ Yele ztase', na' žeyase' kate' za' ža'ní'. Zla' yag zoa' sriben', na' zgolen, san le' bi nnezle' nakž žak zgolen. ²⁸ La' yežlyón' žzenen da' nazen lo yežlyón'. Zga'ale za' xyazen, naž za' bisto chen, na' te na' kwia zoa' scribe wale lo bisto chen. ²⁹ Kate' ba nale zoa' sriben', la' chejtie' chejchoge' bizton' dan' ba bžin ža si'e zoa' sriben'.

Žsaka' lebe Jesús kan žak che bínnedo' mostasa

(Mt. 13:31-32; Lk. 13:18-19)

³⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Biz nnia' kan žak yela' wnná bia' che Dios yežlyó nga? ¿Biz wsaka' leba' kan žaken? ³¹ Žaken kan žak che to bínnedo' mostasa. Kate' žazen lo yo naken to bínnedo' da' nakžen kwíde'do' ka' yógo'te bínnedo' ka' žé'gaken lo yo, ³² san kate' ba nazen, zlan', na' žžéntežen ka' yógo'te yixe' kwan da' žé'gaken yežlyó. Kan žon yana' ni'a nen', gak žingak byínnedo'

ka', na' wžíagakba' xó'ngakba' lo zol chen.

Ka zkonle žin Jesús da' žsaka' lebe' (Mt. 13:34-35)

³³ Ka' goken, Jesusen' bsedle' légake', na' da' zanže da' bsaka' lebe' kan gok chejní'igekle'. ³⁴ Yógo'te da' bcháljlene' benne' ka', bzaka' leben', na' yógo'te da' ki bzejni'ile' légakze benne' wsedle chie' ka'.

Jesús zzoa žie' to be' wale (Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)

³⁵ La' ža na'ze, kate' za' žale, Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le cho'o, težo yechelá'a nido' nga.

³⁶ Naž bkwásgake' gan nníta'gak benne' zan ka', na' bsá'gake' barkwn' gan ba že' Jesusen'. Lezka' wnníta'gak yebale barkw ka' ga na', da' ka' zjáklenen légake'. ³⁷ Wzó law žak to be' wale lo nisen', na' wdá'a nis lo barkwn'. Ka' goken, zej zcha' nis lo barkwn'. ³⁸ Jesusen' die' ztase' lo xkogwe' gan nak ža'le lo barkwn', na' besbángake' Le', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle. ¿Bi žeklo' cheto'? Gatzto' zan nis nga.

³⁹ Naž wyase Jesusen', na' bliže' ben' žaken, na' wnné':

—Wzóa ži.

Lezka' gože' nisen', na' wnné':

—Žize wzóa.

Wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nido'. ⁴⁰ Naž Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—¿Biz chen' zžébele ki? ¿Bi na' chejle'le che Dios?

⁴¹ Ne zžébegake', belyi'e ljéžgake' toe' yetóe':

—¿Bizkze nak benne' ni? Be' žaken, na' nido' žóngaken kan znná xtiže'e.

5

Benne' Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'

(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)

¹ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a nido' gan nbab che yež Gadara. ² Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', la' bžinte

to benne' lawe' Le', benne' bžoje' to lo bloj gan zej ngache' benne' gat ka', na' yoe'e be' xiwe'. ³ Benne' ni zzo'e' gan zej ngache' benne' gat ka'. Bi gok nitó benne' wcheje' le', kege len do ya. ⁴ Zan chi'i bžóagake' bayw ya yen ne'e, na' ni'e, na' bchéjgake' le' do ya ka'. Ble'e do ya ka', na' bzozje' bayw ya ka'. Bi gok no benne' nna bi'e le'. ⁵ Zdáteze' zbéžeyi'e dot ža dot yeke gan zej ngache' benne' gat ka', na' gan nak law ya'ado' ka', na' žon we' kwine' lo yej ka' zej žen' ga na'. ⁶ Kate' ble'ele' za' Jesusen' zít'ole, taría taría wyeje' gan ze'e, na' bzoa zibe' lawe'. ⁷ Wnnié' zižje, na' gože' Jesusen':

—¿Biž nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios, Benne' zente? Ni'a che Xanžo Dios žáta'yoela' le', bi wsaka' zi'o neda'.

⁸ Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen':

—Le', be' xiwe', bežój lo bennen'.

⁹ Jesusen' wnnablen', na' wnné':

—¿Bi lio'?

Beží'i be' xiwen', na' gožen Le':

—Da' Zan lia' dan' nakto' be' zan.

¹⁰ Wnné yachen' law Jesusen' nich bi sele'e be' xiwe' ka' zi'to' lo yežlyón'.

¹¹ Zej nnita' koch zan law ya'ado' na'ze, želdaba' žáwgakba' ga na'. ¹² Be' xiwe' ka' wnné yáche'gaken law Jesusen', na' wnnágaken:

—Bsela' neto' gan zej nnita' koch zan ka'. Benn neto' latje chejžó'ogakto'-ba'.

¹³ Jesusen' la' be'tie' légaken latje, na' bežojgak be' xiwe' ka', na' bejžó'ogaken koch zan ka', na' bxíte'gak koch ka', na' bejbíxjgakba' gan nak žoa'a ya'a, na' bejcházgakba' lo nido', gan wyépegakba' nis, na' gótgakba'. Gógakba' ka chop milba'.

¹⁴ Naž bzonnjgak benne' ka' žape chí'igake' koch ka', na' bejžéngakle' benne' yež ka', na' lezka' benách ka' nníta'gake' yixen'. Bžojgak benne' yež ka', nich chejwíagake' bizen' goken ga na'. ¹⁵ Kate' bžíngake' gan zoa Jesusen', blé'egekle' bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka'. Že' bennen' ga na', na' nakwe' laže', na' zoe' cháwe'do',

na' bžébegak benne' ka'. ¹⁶ Ki goken dan' benne' ka', benne' blé'egekle' da' ben Jesusen' bzéngakle' benne' ka' bžójgake' lo yež kan goken che bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', na' lezka' kan gok chegak koch ka'. ¹⁷ Naž wzó lawgak benne' ka' žáta'yoegekle' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chégage'.

¹⁸ Kate' bebén Jesusen' lo barkw, bennen' zga'ale yoe'e be' xiwe' ka', góta'yoele' Jesusen' we'e le' latje chéjlene' Le' tzen. ¹⁹ Jesusen' bi bi'e le' latje, san gože' le':

—Beyéj ližo'. Bejzenle lježo' ka' da' zen da' bena' chio' neda', naka' Xano', na' ka beyache' láže'la' le'.

²⁰ Beyéj bennen', na' wzíe' diža' lo yež Dekápolis ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' chie', na' bebán láže'gak yógo'te benne' ka' nníta'gake' yež ka'.

Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' za Jesús

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Kate' bežín Jesusen' yechelá'a nison', naž bedobgak benne' zan gan zoe' žoa'a nison'. ²² Lezka' to benne' lie' Jairo, benne' blo che yo'o gan ždobgak benne' judío ka' nich yéngakle' xtiža' Dios, ble'e gan zoa Jesusen'. Katen' ble'ele' Le', bzoa zibe' lawe'. ²³ Góta'yoele' Le', na' wnné':

—Za' gat xkwide' no'le chia'. Da, xoa no'o lebe' nich yeyakbe', na' bi gatbe'.

²⁴ Jesusen' wyéjlene' le', na' benne' zan zjáklene' Jesusen', na' zchígage' Le'. ²⁵ Lezka' zoa to no'le ga na', ba zej chežinno yiz de'e yižwé'. Bi žebíž žen chie' che we' chégakkze no'le ka'. ²⁶ Ba wzáka'li'e lo na'gak benne' zan, benne' ka' žeyóngake' benách ka'. Dáche'ze ba btie' dot da' wdape', na' bi be góklenen le', san žyála'žen chie'. ²⁷ Kate' benle' zchaljgak benách ka' kan nak che Jesusen', wdíe' ládjwle benne' zan ka', na' bžine' zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe'. ²⁸ Ki bene' dan' wnné': “Ča' kanza' ze', yeyaka'.” ²⁹ La' bebižte žen chie', na' gókbe'ele' ba beyake' che da' goken chie'.

³⁰ La' gókbe'etel Jesusen' ben žin yela' wak chie', na' beyechje'. Bwie' benne' zan ka', na' wnné':

—¿Nož benne' wdane' neda'?

³¹ Naž benne' ka' zej nake' toze len Le' góžgake' Le', na' wnnágake':

—Zlé'ekzelo' benne' zan ki zchígake' Le', na' zno': “¿Nož benne' wdane' neda'?”

³² Naž bwia Jesusen' dot kwite' nich le'ele' bennen' wdane' Le'. ³³ Naž no'len' wbig'e lawe'. Zžebe', na' žžize', dan' nnezle' dan' goken chie'. Bzoa zibe' law Jesusen', na' gože' Le' dot dan' goken. ³⁴ Naž Jesusen' gože' le':

—Nó'ledo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'. Binlo beyéj ližo'. To chi'ize beyako' che dan' goken chio'.

³⁵ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ki, benne' ka' zej nžoje' liž benne' blon' che yo'o gan žylenle' xtiža' Dios, bžingake' ga na', na' belyi'e bennen':

—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž wpižjo' benne' wsedle.

³⁶ Bi be' laže' Jesusen' dan' wnnágake', san gože' benne' blon', na' wnné':

—Bi žebo'. Bejle'ze che Dios.

³⁷ Jesusen' bi bnezjwe' yezika' benne' ka' latje chjáklene' Le', san légakze Bedw, na' Jakob, na' Zwa, benne' biche' Jakoben'. ³⁸ Katen' bžine' liž benne' blon' che yo'o gan žylenle' xtiža' Dios, bl'e'ele' žak žaxto', na' zej nnita' benne' ka' zbéžegake' ga na', na' lezka' benne' ka' zbeže nyáche'gake'. ³⁹ Wyó'o Jesusen' ga na', na' gože' légake':

—¿Biž chen' žonle žaxto', na' zbéžele ki? Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.

⁴⁰ Naž ben díjgekle' Jesusen', san Le' bebeje' yógo'te benne' ka' na'le. Bchi'e xa xna' xkwide' no'len', na' lezka' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wyó'e gan debe'. ⁴¹ Bexwe' na' xkwide' no'len', na' gože'-be':

—Talita, kumi.

Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': “Xkwide' no'le, wyase.” ⁴² La' wyaste xkwide' no'len', na' beza'be'. Ba zejbe' chežinno yiz. Bebán láže'gak benne' ka' nníta'gake' ga na'. ⁴³ Naž

Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngkle' nitó benne' dan' goken. Na' gože' légake':

—Le gonn da' gaw xkwide' no'le ni.

6

Žežín Jesús yež Nasaret, yežen' naken laže'

(Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Naž bezá' Jesusen' ga na', na' bežine' laže', na' benne' ka' žónlengake' Le' tzen wzá'lengake' Le' tzen. ² Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', wzó law Jesusen' žsedle' benne' ka' gan zdób'gake' nich yéngkle' xtiža' Dios. Wnníta'gak benne' zan ga na', benne' ka' žylenle' chie'. Bebá'ngkle', na' wnnágake':

—¿Gaž bsedle bennen' da' ki? ¿Biz yela' žejní'il na' da' nape'? ¿Nakx žone' da' ka' zej nak bian', da' ka' zá'gaken zaka' ya'abá che Dios? ³ Benne' ni nake' benne' zkonle' žin blag ka', zi'n Lia. Nake' bíche'gak Jakob, na' Jwsé, na' Judas, na' Smon. Lezka' no'le zane' ka' nníta'lengake' žo'o nga.

Che len bzóagake' Le' chela'ale. ⁴ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Gáte'teze žápegake' ba la'ne to benne' zchalje' lo wláz Dios, san benne' wláz chie' ka', na' lježe' ka', na' benne' ka' nníta'gake' liže' bi žápegake' le' ba la'ne.

⁵ Che len Jesusen' bi gok gone' nitó yela' wak zen ga na'. Toze beyone' babze benne' yižwé' ka', kate' bxoa ne'e légake'. ⁶ Bebán laže'l Jesusen' dan' bi žejlé'gake' chie'. Wdé na' wdíe' yeždo' ka' zej žen' dot kwit ga na', na' bsedle' benne' ka' ga na'.

Žsela' Jesús benne' chie' ka' nich chejžégake' xtiže'e

(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)

⁷ Naž Jesusen' bliže' benne' chežinno ka', benne' žónlengake' Le' tzen, na' wzó lawe' žsele'e légake' chope chópegake'. Bdie' lo ná'gake' yela' wnná bia' kwéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka'. ⁸ Bchi'le' légake' bi be wá'gake' lo nez, kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw bi

kó'ogake' lo bzode chégake', san toze yagdo' chjwá'gake'. ⁹ Žala' chjwá'gake' zél'gake', san kege yetó laže' da' xóan yéngake'. ¹⁰ Lezka' gože' lé'gake':

—Gáte'teze gan cho'ole to yo'o, le soa yo'on' kate' yezá'žele yežen'. ¹¹ Cha' chazle to yež gan benne' ka' bi gápegake' le'e ba la'ne, na' bi wzé nággake' xtiža'le, le yežój ga na', na' le wchinnj bixte yo da' dan' lable. Da' ni gak bian' zej nbage'e zia. Da' li žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', naž sáka'žegak benne' ka' che yežen' ka' sáka'gak benne' ka' che yež Sodoma, na' benne' ka' che yež Gomorra, yež ka' bchinnj Dios.

¹² Naž bžojgak benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bejžéngake' benách ka' žala' yeyát láže'gake'. ¹³ Lezka' bebégake' be' xiwe' zan yo'ogak benách ka'. Wló'ogake' set lawgak benne' zan, benne' yižwé' ka', na' beyákgake' cháwe'do'.

Ka bétgake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Benle Herodes, benne' zñna bi'e, kan nak da' žon Jesusen', dan' zze diža' gáte'teze che yela' wak chie'. Ba le benne' ka' znnágake':

—Nake' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Ba bebane' lo yela' got. Che len nape' yela' wak žone' da' ki.

¹⁵ Yebale benne' ka' znnágake':
—Nake' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

Yebale' znnágake':
—Nake' to benne' zchalje' lo wláz Dios kan gokgak benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.

¹⁶ Kate' benle Herodes da' ki, wnné':

—Nake' Zwa, bennen' bžixa' yene'. Ba bebane' lo yela' got.

¹⁷ Ki wnná Herodes na' dan' lekze' bsele'e benne' ka' yjéxjwgake' Zwan', na' bchéjgake' le' len do ya lo yo'o liž ya. Ki ben Herodes na' dan' zža' Herodías Zwan'. Herodías na' nake' no'len' goke' zo'le Lip, benne' biche' Herodes na'. Herodes na' bekwase'

Herodías na', na' bchag ná'lene' le'. ¹⁸ Zwan' gože' Herodes na':

—Bi žala' sóaleno' zo'le benne' bi-cho'o.

¹⁹ Dan' gónele Herodías na' bi da' gone' che Zwan' nich gote' le', che len gónele' gata' latje chie', san bi be wzáka'le', ²⁰ dan' Herodes na' zžebe' Zwan', dan' nnézkzele' nak Zwan' chawe', na' la'y. Che len wdape chi'e le', na' bze nage' chie' dot laže'e la'kze dan' wnná Zwan' benen ga wžé' zedle Herodes na'. ²¹ Naž bžin to ža wzáka'le Herodías na', da' naken ža žon lni Herodes na' che ža wye'ele' yiz. Bsi'ni'e da' ye'j gawgak benne' ka' nzi' lo ná'gake' lo wlaze' le', na' benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' lezka' benne' ka' zej nake' blo gan nbab Galilea. ²² Wyáz xkwide' no'le che Herodías na' gan že'j žáwgake', na' bya'abe' láwgake'. Wyáz laže' Herodes na' kan žonbe', na' lezka' wyáz láže'gak benne' ka' že'j žáwlengake' le' tzen. Naž Herodes na' gože' xkwide' no'len', na' wnné':

—Wnnáb bi da' žénelo' wnezjwa' chio', na' gonan'.

²³ Ben choche' xtiže'e, na' gože'-be':
—Ni'a che Xanžo Dios wnezjwa' chio' bíte'teze da' nnablo' neda', na' zejte gachje gan zñna bi'a.

²⁴ Naž bežojbe', na' gožbe' xna'be':
—¿Biz nnaba?
Le' gože'-be':

—Yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, nnabo'.

²⁵ La' beyáztebe' gan zoa Herodes na', na' gožbe'-ne':

—Žénela' wxó' chia' na'a lo ye'n zen yichj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis.

²⁶ Gok nyache' laže' Herodes na', san dan' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' dan' béngake' benne' ka' žáwlengake' le' tzen dan' wnné', na' bi gónele' yinnj xtiže'e da' bchebe laže'e chebe'. ²⁷ Naž Herodes na' la' bséla'tie' to benne' žeje' lo wdile, benne' zoe' žape chi'e ga na', na' gože' le' chejxi'e yichj Zwan'. ²⁸ Bennen' žeje' lo wdile wyeje' liž ya, na' bejžixe' yen Zwan', na' bechi'e yichje', dan' bxoe' to lo

ye'n zen. Wdén' lo na' xkwide' no'len', na' lebe' bnéjwben' che xna'be'.

²⁹ Kate' benne' ka' zej nake' Zwan' toze bégékle' dan' goken, bžínake' ga na', na' beché'gake' le', na' be-
jkáche'gake' le'.

Jesús zwawe' benne' zanže ka gayo' mile'
(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Wdé na' belá'gak benne' wbás ka' che Jesusen' gan zoe', na' bzéngékle' Le' yógo'te da' bégake', na' da' ka' bsédgekle' benách ka'. ³¹ Benne' zan, benne' ka' zá'gake', na' benne' ka' zjake', wnníta'gake' ga na'. Ka' goken na' zejte biž de latje bi da' gaw Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Che len Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le cho'o. Chejžo žo'oze gan nak latje dach, na' yezí' láže'žo to chi'i.

³² Naž jake' légakze' to lo barkw, na' bžínake' to latje dach. ³³ Blé'egekle benne' zan ka' zjake' ga na', na' gókbe'egekle' žezá'a Jesusen'. Che len benne' yógo'te yež ka' wzá' ní'agake', na' taríaze jake' ga na'. Bžínake' ga na' zgá'alegake' ka' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. ³⁴ Kate' bežój Jesusen' lo barkwn', blé'ele' benne' zan ka', na' beyache' láže'le' légake' dan' zej nake' ka' zila'do' ka' bi zoa benne' žape chi'e légakba'. Wzó lawe' žsedle' légake' da' zan. ³⁵ Kate' za' žale ža na', benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen bžínake' gan zoe', na' belyi'e Le':

—Za' žale, na' latje dach naken nga. ³⁶ Besela' benne' zan ki, nich chjake' yo'odo' ka', na' yeždo' ka' zej žen' gawze nga, nich chjé'wgake' yet, dan' bi be de nga da' gáwgake'.

³⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wnezjw le'ekze da' gáwgake'.

Naž belyi'e Le':

—Chela' naptó' lázjwto' che xono' byo' wen žin, wak chjé'wto' yet xtil, na' wnézjwto' dan' gáwgake'.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Bał yet xtil de chele? Le chejwía.

Kate' ba nnézgekle', belyi'e Le':

—Gáyo'ze yet xtil den, na' chopze bel deba'.

³⁹ Naž wnná Jesusen' góngake' ga kwe'gak benne' zan ka' to kwe' to kwé'gake' gan nak lache' lo daka'.

⁴⁰ Wžé'gake' to kwe' to kwé'gake', to gaywá' to gaywá'gake', na' chiyón chiyóngake'.

⁴¹ Naž bežw Jesusen' da' gáyo'te yet xtil ka', na' da' chope bel ka'.

Bwie' ya'abale, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bzožje' yet xtil ka', na' bnezjwen' chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' chegak benne' zan ka'. Lezka' wdise' da' chope bel ka' chegak yógo'te benne' ka'.

⁴² Bdáwgake' yógo'tegake', na' béljegekle'. ⁴³ Naž betóbgake' da' bižjw ka' chegak yet xtil ka', na' chegak bel ka', na' beschá'gake' chežinno xkwite ka'.

⁴⁴ Benne' ka' bdáwgake' ga na' gókgake' ka' gayo' mil benne' byo ka'.

Zda Jesús láwe'le nido'

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ La' bente Jesusen' ga wžengak benne' ka' žónlengake' Le' tzen law barkw, nich wnéžwgake' Le', na' chejtégake' lo nison', nich žínake' lo yež Betsaida, katen' Le' yesele'e benne' zan ka' lížgake'.

⁴⁶ Kate' beyož besele'e légake', wyeje' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios. ⁴⁷ Katen' ba golen, zej barkwn' gachje láwe'le nison', na' zoa Jesusen' toze' lo yo bižen'.

⁴⁸ Jesusen' blé'ele' légake', na' žejxáke'gekle' žsá'gake' barkwn' dan' žak be' da' za' gan želdíe'. Wdé gachje yeje bžin Jesusen' gan nníta'gake', zde' láwe'le nison', na' gónele' teze' gan nníta'gake'.

⁴⁹ Kate' blé'egekle' Le' zde' láwe'le nison', gókgekle' to bxin nake', na' wžéžya'agake',

⁵⁰ dan' yógo'tegake' blé'egekle' Le', na' bžébegake'. Naž Jesusen' la' bližtie' légake', na' wnné':

—Le gon choch láže'le. Nedkzan'. Bi žébele.

⁵¹ Wžén Jesusen' lo barkwn' gan nníta'gake', na' wžé' ži ben' žaken, na' légake' bebánle'egekle'.

⁵² Bi

žejní'igekle' da' zloe'el dan' ben Jesusen' che yet xtilen'. Ne nak zide yichj lázdo'gake'.

Žeyón Jesús benne' yižwé' ka' lo yež Jenesaret
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen yechelá'a nisdó', na' bžíngake' gan nbab yež Jenesaret. Bžíga'gake' barkwn' lo yo bižen'. ⁵⁴ Kate' bežójgake' lo barkwn', benne' ka' nníta'gake' ga na' la' beyónbia'tegake' Jesusen'. ⁵⁵ Taríaze jak benne' ka' yógo'te yeždo' ka' žé'gaken gawze ga na', na' wzó lágwage' žedjwá'gake' yógo'te benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', benne' dégake' da' žáta'gekle', na' bžíngake' gáte'teze želyenle' zoa Jesusen'. ⁵⁶ Gáte'teze gan zde Jesusen', lo yeždo' ka', na' yež zen ka', na' yo'odo' ka', bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' chégake' gan nak lo nez, na' gan nak lawe' ya'a. Góta'yoegekle' Le' wnezjwe' légake' latje kángakze' laže' da' nakwe'. Yógo'te benne' ka' wdángaken' la' beyáktegake' cháwe'do'.

7

Da' ka' žóngaken ga bi nakžo chawe' law Dios
(Mt. 15:1-20)

¹ Naž bale benne' yodo' fariseo ka' len bale benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' zej nžoje' yež Jerusalén, bdóbgake' gan zoa Jesusen'. ² Benne' yodo' ki blé'egekle' benne' wsedle ka' che Jesusen' žáwgake' yet, na' bi zej nak chawe' ná'gake', dan' znnan: bi zej nyiben kan žónteze žongak benne' yodo' ka'. Che len wnnégake' chégake'. ³ Benne' yodo' fariseo ka', na' yezika' benne' judío ka', žóngake' kan bénteze bengak xa xtó'gake' ka', na' cha' bi želyibe' ná'gake' zan chi'i kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. ⁴ Kate' bi da' žjé'wgake' lawe' ya'a, na' žežíngake' lížgake', cha' bi želyibe' da' ka' kan žónteze žóngake', bi be žáwgake'. Da' zanže da' ka' žóngake', da' žónteze žóngake', kan želyibe' ziga' ye'n ka',

na' ziga' ya ka', na' da' ka' žáta'gekle'. ⁵ Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Bi žongak benne' wsedle chio' ka' kan bénteze bengak xa xto'žo ka', san žáwgake' yet, bi zej nak chawe' ná'gake'?

⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le'e, benne' zloé'ezele chawe' kwinle. Nak da' li dan' bzoj Isaiás, bennen' bchalje' lo wláz Dios, kan nak chele. Bzoje' da' znnan:

Benách ki, len žoá'agakze' žápegake' xtiža'a ba la'ne, kege dót láže'gake'.

⁷ Dáche'ze nak kan zka'n zéngake' neda' dan' žsédgekle' da' znnázegak benách ka',

kege da' wnnikza' neda'.

⁸ Ki naken, dan' zzoale chela'ale da' wnná Dios, na' žonle da' ka' nzi'le lo na'gak benách ka'.

⁹ Lezka' gože' légake':

—Da' li zka'nle ka'ze dan' wnnakze Dios nich gonle kan zej nak da' ka' žónteze žonle. ¹⁰ Ki wnná Dios lo na' Moisés: “Wdape ba la'ne xa xno'o.” Lezka' wnné': “Nóte'teze benne' nne zi'e che xa xne'e, le got bennen'.”

¹¹ San le'e znnale ki: “Cha' no benne' yi'e xe' o xne'e: bi gak bi da' wnezjwa' chele, dan' naken Korbán” (dan' znnan len diža' xíža': dan' ba bchebe laza'a wnezjwan' che Dios), ¹² naž znnale: “Bi žon byenen bi da' gon bennen' chegak xa xne'e.” ¹³ Ki naken, zzoale chela'ale xtiža' Dios nich gonle dan' žónteze žonle, da' ka' zdele lo na'gak zi'n za'sóle ka'. Zanže da' ki žonle.

¹⁴ Naž Jesusen' bliže' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Le wzé nag da' nnia', yógo'tele, na' le chejni'ilen. ¹⁵ Bi be de da' žazen lo benne' da' gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios, san da' žežojen le', da' ni gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios. ¹⁶ Cha' zoa nagle, na' cha' ženlele, le wzé nag.

¹⁷ Kate' Jesusen' belá'alene' benne' zan ka', wyoé'e to yo'o, na' benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le' kan

nak dan' bsaka' lebe'. ¹⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Lezka' žiažje yela' žejní'il chele? ¿Bi žejní'ilele? Yógo'te da' žazen lo benne', bi gak gonen ga bi nake' chawe' law Dios. ¹⁹ Ki naken dan' bi žazen lo yichj lázda'we', san le'ze' žazen, na' žežojen li'e.

Kate' wnná Jesusen' da' ni, bloe'ele' žo'o zej nak chawe' yógo'te da' že'j žawžo. ²⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' žežojen lo benne' žonen ga bi nake' chawe' law Dios. ²¹ Ki naken, dan' lo yichj lázdo'gak benne' ka' želžój da' kegle ka' da' zza' láže'gake'. Che len: Žóngake' doľa' ka' da' zej naken sban. Zbángake', na' žótgake' benách ka'.

²² Žóngake' doľa' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka'.

Žóngake' da' kegle ka', na' žon láže'gake'.

Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' znnégake' chégake'.

Zka'n zen kwíngake', na' žon yálzegake'.

²³ Yógo'te da' kegle ki želžojen lo yichj lázdo'w no benne', na' žóngaken ga bi nake' chawe' law Dios.

*To no'le zi'to' žejli'e che Jesús
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' bžine' gawze gan zej že' yež Tiro, na' yež Sidón. Wyoé'e to yo'o ga na', na' gónele' bi nnezlen nitó benne', san bi gok wkache' kwine'. ²⁵ To no'le, zoa to xkwide' no'le chie', na' yo'obe' be' xiwe', benle' ba bla' Jesusen' ga na', na' la' wyejtje' gan zoe', na' bzoa zibe' lawe' Le'. ²⁶ No'len' bi nake' benne' judío, san nbabe' benách Sirofenisia ka'. Góta'yoele' Jesusen' yebeje' be' xiwen' yo'o xkwide' no'le chien'. ²⁷ Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Benn latje yéljegekle' zgá'alegak benne' ka' zej nake' ka' zi'n xan yo'o, dan' bi naken chawe' yeka'žo yet chegak xkwide' ka', na' cho'nžon lawgak béko'do' ka'.

²⁸ Bechebe no'len', na' gože' Jesusen':

—O', Xan, san béko'do' ka', bia nníta'gakba' zanle gan žáwgakbe', žáwgakba' da' bižjw ka' da' žéxjwgaken zanle gan žáwgakbe'.

²⁹ Naž Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Dan' wnnó' ki, gak yeyejo'. Ba bežój be' xiwen' wyó'o xkwide' no'le chion'.

³⁰ Kate' no'len' bežine' liže', ble'ele' xkwide' no'le chien', debe' lo da'a, na' ba bežój be' xiwen' wyo'obe'.

Žeyón Jesús to benne' kwežw, benne' bi gok nnie'

³¹ Bežój Jesusen' latjen' da' nbaben yež Tiro, na' wdíe' gan nbab yež Sidón, na' yež Dekápolis ka', na' bžine' žoa'a nido' che gan nbab Galilea.

³² Benne' ka' nníta'gake' ga na' bed-jwá'gake' to benne' kwežw gan zoa Jesusen', benne' bi žak nnie', na' góta'yoegekle' Le' xoa ne'e le'. ³³ Naž Jesusen' bebeje' bennen' cheľa'ale ladjw benne' zan ka', na' bni'e xben ne'e yežw nag bennen'. Bže'e zéne'do', na' wdane' lože'e. ³⁴ Naž bwie' ya'abale, na' bka'le'e chi'e, na' wnné':

—Efata.

Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': “Beyaljw.”

³⁵ La' beyáljwte nage', na' la' beyitjte lože'e, na' wnnetie' binlo. ³⁶ Naž Jesusen' gože' légake' bi wzéngklen' nitó benne', san kan bchí'iže' légake', bzéžgake' diža' che dan' žone'.

³⁷ Bebán láže'gake', na' wnnágake':

—Cháwe'do' žone' yógo'te. Žone' ga žeyéngkle' benne' ka' gókgake' kwežw, na' žechaljgak benne' ka' bi gok nnégake'.

8

*Jesús zwawe' benne' zanže ka tape mile'
(Mt. 15:32-39)*

¹ Kate' ža na' bedobgak benne' zan gan zoa Jesusen'. Dan' bi be de da' gáwgake', Jesusen' bliže' benne' wse-dle chie' ka', na' bcháljlene' légake'.

² Gože' légake':

—Žeyache' láže'la' benne' zan ki dan' ba zej chonne ža nníta'lengake' neda'

nga, na' bi be de da' gáwgake'. ³ Cha' yesela'a légake' lížgake' želdonze' ka', yedó láže'gake' lo nez, dan' za'gak bałe' zi'to'.

⁴ Beži'igak benne' wsedle chie' ka', na' belyi'e Le':

—¿Biz wawžo benne' zanle'e ki ga ni nak latje dach?

⁵ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Bał yet xtil de chele?

Belyi'e Le':

—Gážeze.

⁶ Naž Jesusen' gože' benne' zan ka' kwé'gake' lo yo. Bexwe' gaže yet xtil ka', na' gože' Dios: “Žóxkeno”. Naž bzožjen', na' bi'en chegak benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'. ⁷ Lezka' gota' chégake' chope chonne bel ka'. Naž Jesusen' gože' Dios: “Žóxkeno” na' gože' légake' chísgake'-ba' lawgak benne' zan ka'. ⁸ Bdawgak yógo'te benne' ka', na' béljegekle'. Naž betóbgake' da' bižjw ka' da' begá'ngaken, na' beschá'gake' gaže xkwite ka'. ⁹ Benne' ka' bdáwgake' zej nyángake' ka' tape mile'. Wdé na' Jesusen' besele'e légake' lížgake', ¹⁰ na' bejžene' lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' bžingake' gan nbab yež Dalmanuta.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' ga benne' Le'

(Mt. 16:1-4; Lk. 12:54-56)

¹¹ Naž benne' yodo' fariseo ka' wbíga'gake' gan zoa Jesusen', na' wzó láwgake' zdil díža'gake' len Le'. Gónegekle' wžíxgake' Jesusen'. Che len wnnábgekle' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. ¹² Bka'le'e chi'i Jesusen', na' wnné':

—Želnnable benne' ki neda' gona' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. Da' li žapa' le'e, bi lé'elele nitó da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios.

¹³ Naž bezé'e gan zej nnita' benne' ka', na' bejžene' law barkw, na' wyeje' yechelá'a nido'.

Da' žsédgekle benne' yodo' ka' naken ka kwa zichj che yet xtil
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Goł láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' wá'gake' da' gáwgake', na' toze yet xtil den lo barkwn'. ¹⁵ Naž bchi'le Jesusen' légake', na' wnné':

—Le wia binlo. Le gape chi'i kwinle nich bi si'le da' naken ka kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', na' che Herodes.

¹⁶ Wzó lawgak benne' wsedle chie' ka' zchájlengake' ljéžgake' ka', na' wnnágage':

—Znne' ki dan' bi de yet xtil da' gawžo.

¹⁷ Žákbe'ele Jesusen' dan' znnágage', na' gože' légake':

—¿Biz chen' znnale naken dan' bi de yet xtil da' gawžo? ¿Bi žejni'ilele, na' bi žákbe'elele? ¿Nak zide yichj lázdo'le?

¹⁸ ¿Žia yej lawle san bi zlé'elele, na' žia yid nagle san bi ženlele? ¿Bi žejsá' láže'le? ¹⁹ Katen' bzožja' gayo' yet xtil ka', da' ka' bdawgak gayo' mil benne' ka', ¿bał xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnnágage':

—Chežinno.

²⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Katen' bzožja' gaže yet xtil ka', da' ka' bdawgak tape mil benne' ka', ¿bał xkwite ka' bescha'le da' bižjw ka', da' ka' betoble?

Wnnágage':

—Gaže.

²¹ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Bi žejni'ilele na'a, bchalja' che da' žsédgekle benne' ka'?

Jesús žeyone' to benne' lo chole, benne' yež Betsaida

²² Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Betsaida, bla'gak bałe benne' gan zoe', nwá'gake' to benne' lo chole ga na', na' góta'yoegekle' Le' kane' bennen'.

²³ Jesusen' bexwe' na' benne' lo cholen', na' bchi'e le' na'le žoa'a yežen'. Naž bžie' zene' yej lawe', na' bxo'a ne'e le'. Naž wnnable' le', na' wnné':

—¿Zle'elo' late'?

²⁴ Bennen' goke' lo chole bwie', na' wnné':

—Zle'ela' benách ka', na' znná'gake' ka yag ka', san želdá benne' ka'.

²⁵ Da' yoble Jesusen' bxoá ne'e yej lawe', na' bwia bennen' goke' lo choḷe, na' ba beyakte cháwe'do' yej lawe'. Na'a zle'ele' binlo yógo'te. ²⁶ Naž Jesusen' besele'e le' liže', na' wnné':

—Bi chejo' lawe' yež, na' bi wzenlo' no benne' lo yežen' dan' bena'.

Bedw zṇne' Jesús nake' Benne' Cristo

(Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

²⁷ Wdé na' bezá' Jesusen' len benne' wsdle chie' ka' ga na', na' wdégake' yeždo' ka' zej nbaben yež Sesarea, gan zṇna bia' Filipo. Kate' ne yó'ogake' nez, Jesusen' wnnable' benne' wsdle chie' ka', na' wnné':

—¿No benne' zṇnagak benách ka' naka' neda'?

²⁸ Bechébegake', na' wnnágake':

—Zṇnagak baḷe benne' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Zṇnágake' yebaḷe' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Zṇnágake' yebaḷe' nako' yetó benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

²⁹ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Chize le'e, no benne' zṇnale naka' neda'?

Bechebe Bedw, na' wnné':

—Le' nako' Benne' Criston', bennen' bchebe laže' Dios sele'e nga.

³⁰ Naž Jesusen' bchi'le légake' bi wzéngkle' nitó benne' no nake'.

Jesús zchalje' kan za' gótgake' Le'

(Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

³¹ Naž wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách. Benne' gole ka', na' bxož wnná bia' ka' len benne' yodo' wsdle ka' wzóagake' neda' chela'ale. Gótgake' neda', san kate' gak chonne ža yebana'.

³² Kwáselo bcháljlene' légake'. Naž Bedw bchi'e Jesusen' chela'ale, na' wzó lawe' zdile' Le'. ³³ Byechj Jesusen', na' bwie' yezika' benne' wsdle chie' ka', na' bdile' Bedon', na' wnné':

—Bkwas kwita' nga. Nako' ka da' xiwe'. Da' zza' lažo'o bi naken che

Dios, san kan zza' láže'gak benách ka' naken.

³⁴ Naž Jesusen' bliže' benne' wsdle chie' ka' len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Cha' žénele no benne' gónlene' neda' tzen, žala' wzóe' chela'ale da' žénekeze', na' gake' ka to benne' noe'e yag kroze chie' nich chejté'e le'e yag krozen', na' naž gak gónlene' neda' tzen. ³⁵ No benne' že' laže'e yela' nban chie', wniten', san bennen' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, o dan' nzi' lo ne'e diža' chawe' chian', gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'. ³⁶ ¿Biz da' chawe' gata' che to benne' cha' wtobe' yógo'te da' že' yežlyó nga, san wnít kwine'? ³⁷ Bi be gak wnezjw to benne' nich yeslá kwine'. ³⁸ Cha' no benne' žedoe'ele' chia' neda', na' che xtiža'a lawgak benách ki, benne' ka' zbej yíchigake' Dios, na' žóngake' doḷa', lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' che bennen' kate' yelá'a len yela' baní' che Xa', na' gónlengak wbás che ya'abá ka' neda' tzen.

9

¹ Jesusen' bcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zej nnita' benne' ka' nga, benne' bi gátgake' kate' lé'ežegekle' ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga, na' la' law yela' wnná bia' zen chie'.

Zcha' kan zṇna' law Jesús

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

² Kate' ba wdé xope ža, Jesusen' bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' légakze' jake' to law ya'a sibe, gan bcha' kan zṇna' law Jesusen' lawgak yonne' ka'. ³ Wyép yes baní' laže' da' nakw Jesusen', na' goken chíchele'e. Žíla'do'ze goken, na' no benne' žibe' laže' yežlyó nga, bi gak gone' laže' žíla'do'ze kan gok zen'. ⁴ Bḷa' lawgak Lías, na' Moisés gan nníta'gake', zcháljlengake' Jesusen'. ⁵ Naž Bedon' gože' Jesusen':

—Benne' wsdle, ba nez zen naken chežo zoažo nga. Gona' chonne yo'o

laga' nga, to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

⁶ Ki wnná Bedon' dan' bi nnezle' dan' zñne'. Ka' goken dan' zžébegak benne' wsedle ka' che Jesusen'. ⁷ Naž wžé' to bejw da' wló'on zol légake', na' benle chi'i to benne' zchalje' lo bejw na', na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag chie'.

⁸ La' bwíategake' san biž no benne' blé'egekle'. Toze Jesusen' zóalene' légake'.

⁹ Kate' ne yó'ogake' nez, žétigake' law ya'a siben', Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngekle' no benne' kan gok dan' blé'egeklen', kate' yebanže' Le', Benne' Golje' Benách, lo yela' got. ¹⁰ Che len bzoa chóchzegake' dan' wnné' lo yichj lázdo'gake', na' la' légakze' belnnable' ljéžgake' biz zejlás dan' wnné' kate' wnné' yebane' lo yela' got. ¹¹ Wnnábgekke' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' žon byenen la' Lías zga'ale' kate' la' Benne' Criston'?

¹² Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li la' Líasen' zga'ale', na' yecá'n chawe'e yógo'te kan žala' gágaken. Na'a, ¿biz chen' nyejw le'e yiche la'y da' zñna žon byenen Benne' Golje' Benách sáka'li'e, na' wzoagak benách ka' Le' chela'ale? ¹³ Žapa' le'e: ba bla' Líasen', na' bégake' chie' kan gónegekke', kan nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie'.

Jesús žeyone' to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe'

(Mt. 17:14-21; Lk. 9:37-43)

¹⁴ Kate' bežín Jesusen' len benne' ka' nníta'lengake' Le' tzen gan zej nnita' yezíka'gak benne' wsedle chie' ka', blé'egekle' zej nnita' benne' zan ga na', na' benne' yodo' wsedle ka' želdíl diže'e len benne' wsedle chie' ka'. ¹⁵ Kate' benne' zan ka' blé'egekle' Jesusen', bebángekle', na' taríaze wzá'gake' gan zi'e, na' wdápegake' Le': "Padiox."

¹⁶ Naž Jesusen' wnnable' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Biz dan' zdíl-lenle légake'?

¹⁷ Bechebe to benne' zoe' ladjw benne' zan ka', na' wnné':

—Benne' wsedle, bedjwá'a xkwide' byodo' chia' chio' Le', dan' yo'obe' be' xiwe' da' žonen ga bi zñnabe'. ¹⁸ Kate' žo'o be' xiwen' lebe', zžix zlolen lebe' lo yo, na' zbia bžina' zide' žoa'abe', na' žzej láye'be'. Che len zej zžitbe'. Wnnabla' benne' wsedle chio' ka' yebéjgake' be' xiwen', san bi wzáke'gekke'.

¹⁹ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' bi žejle'le che Dios. ¿Gáka'xtekze gon byenen sóalena' le'e? ¿Gáka'xtekze gon byenen gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá'-be' chia'.

²⁰ Zá'gake' zej noe'e-be' gan zoa Jesusen'. Kate' be' xiwen' blé'elen Le', la' bxizten lebe'. Wže'be' lo yo, na' bžix blolen lebe', na' wžia bžina' zide' žoa'abe'. ²¹ Naž Jesusen' wnnable' xa xkwiden', na' wnné':

—¿Gáka'xte ba goken žaken ki chebe'?

Wnná xaben':

—Na' náktebe' xkwide'do' žak ki chebe'. ²² Zan chi'i zžen' lebe' lo yi', na' zan nis nich goten lebe'. Che len, cha' žako' late', beyache' laže'l neto', na' goklen neto'.

²³ Jesusen' gože' le':

—Cha' gak chejli'o che Dios, yógo'te waken cha' chejli'o chie'.

²⁴ La' wnnete zižje xa xkwiden', na' wnné':

—Žejli'a chie'. Goklen neda' nich chejle'ža' chie'.

²⁵ Kate' blé'el Jesusen' za'gak benne' zan ka', zchígake' Le', gože' be' xiwen', na' wnné':

—Le', be' xiwe', be' žonen ga bi znnagak, na' bi žéngekle' benách ka', na'a zchi'la' le' yežojó' lo xkwiden', na' biž chazo' lebe'.

²⁶ Wžéžeya'a be' xiwen', na' bžix blol-le'en lebe'. Naž la' bežojten, na' bka'nen lebe' ka' to xkwide' gat. Ka' goken, bchaljgak benne' zan ka', na' wnnágake':

—Ba natbe'.

²⁷ Naž Jesusen' beḡwe' na'be', na' bechise'-be', na' beyás xkwiden'.

²⁸ Naž wyó'o Jesusen' to yo'o, na' la' légakze benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bi gok yebejto' neto' be' xiwen'?

²⁹ Jesusen' gože' légake':

—Bi gak yebejle ka'ze be' xiwe' ki, san toze cha' wcháljlenle Dios, na' gonle wbás.

Jesús zloe'ele' da' yoble kan za' gótgake' Le'

(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43-45)

³⁰ Kate' bezá' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ga na', wdégake' gan nbab Galilea. Gónele Jesusen' bi nnezle no benne' gan zoe', ³¹ dan' žsedle' benne' wsedle chie' ka'. Gože' légake':

—Wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' ka' gótgake' neda', san te gata', kate' tegak chonne ža, yebana'.

³² Bi bejní'igekle' da' ni da' gože' légake', na' dan' zžébegake', bi be wnnábgekle' Le'.

Nólgake' gake' benne' blo

(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)

³³ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Kaper-naum, na' kate' ne nníta'gake' to yo'o, Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz dan' wdíl-lenle lježle kate' ne yo'ole nez?

³⁴ Naž légake' wnníta'gake' žize dan' wdíl-lengake' ljéžgake' lo nezen' cha' nólgake' gake' benne' blo. ³⁵ Naž wžé' Jesusen', na' bliže' chežínnote benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—No benne' žénele' gake' benne' blo ládjwle le'e žala' gake' ka' to benne' kwíde'ze, na' lezka' žala' gake' ka' ni'a na'le yógo'tele.

³⁶ Naž Jesusen' beḡwe' to xkwide', na' bzoe'-be' gachje láwe'le gan nníta'gake'. Wdele'e-be', na' gože' légake':

³⁷ —No benne' si' lo ne'e to xkwide' ki dan' nakbe' chia', lezka' si' lo ne'e neda', na' no benne' si' lo ne'e neda',

kege nedza' si' lo ne'e, san lezka' si' lo ne'e Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Cha' bi zži'i to benne' chežo žo'o, žáklene' žo'o

(Mt. 10:42; Lk. 9:49-50)

³⁸ Naž Zwa gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, ble'elto' to benne' žebeje' be' xiwe' ka' yo'ogak benne' ka', na' zkonle' žin lo'. Bchi'leto'-ne' biž gonen', dan' bi žónlene' žo'o tzen.

³⁹ Naž Jesusen' gože' le':

—Bi wchí'lele-ne', dan' cha' zoa no benne' žone' to yela' wak da' zan' ya'abá che Dios, na' zkonle' žin la', bi gak nne zi'e chia'. ⁴⁰ Ki naken, no benne' bi zži'e chežo, žaklen bennen' žo'o. ⁴¹ No benne' wnezjwe' chele to ziga'do' nis da' ye'jle dan' žónlenle neda', Benne' Criston', tzen, si'kze' da' žeyala' chie'.

Gak chežo da' zia cha' gonžo ga gon no benne' dola'

(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-2)

⁴² Lezka' wnná Jesusen':

—No benne' gone' ga gon to xkwide' ki dola', xkwiden' žejle'be' chia', gakže chawe' che bennen' cha' wcheje' to yiche žotw yene', na' chejžón' kwine' lo niso'. ⁴³ Cha' to no'o gonen ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio' chejo' gan so' nbano' zoa toze no'o, kege zoa chope no'o, na' chejchó'o lo yi' gabíl, gan bi yole yi' chen. ⁴⁴ Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen. ⁴⁵ Lezka', cha' to ni'o gonen ga gono' dola', bchogen'. Gakže chawe' chio', chejo' gan so' nbano' zoa toze ni'o, kege zoa chope ni'o, na' chejchó'o lo yi' gabilen', gan bi yole yi' chen. ⁴⁶ Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen. ⁴⁷ Lezka' cha' to yej lawo' gonen ga gono' dola', wlejen. Gakže chawe' chio' chejo' gan zñna bia' Dios zoa toze yej lawo', kege zoa chope yej lawo', na' chejchó'o lo yi' gabilen'. ⁴⁸ Lo latjen' bi gatgak bzoga' ka' yo'ogak benne' gat ka', benne' ka' chejnníta'gake' ga na', na' yin' bi yolen.

49 'Nich gape chi'izho belá' zwázježon zede', na' zgála'žon žoa'a yi', nich bi kwia yin', na' zwázjegake' zede' yógo'te biado' ka' zzéygake'-ba' lo bkog la'y che Dios. Da' ni žsedlen žo'o kan ga'ngak chawe' yógo'te benách chie' ka'. 50 Nak chawe' zede', san cha' yenít yela' sna'a chen, žnakx gak yey-onžon sna'a? Le gak la' lé'ezele ka zede' chawe', na' bga'n cháwe'do' tole len yetole.

10

Ka nak che no benne' byo zle'e yela' zchag na' chie'

(Mt. 19:1-12; Lk. 16:18)

1 Bezá' Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' gan nbab Judea, na' wdíe' yechelá'a yego Jordán zaka' gan zla' wbíž, ga na' bedobgak benne' zan gan zoe' da' yoble, na' bsedle' légake' da' yoble kan žónteze žone'. 2 Naž bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' gónegekle' góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—žDe latje no benne' byo, benne' nžag ne'e, wsane' zo'le'?

3 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—žBiž bchi'le Moisés le'e?

4 Wnnágake':

—Moisés bnezjwe' latje no benne' byo wzoje' to yiche da' znnan zlá'alene' zo'le', na' naž gak wsane' zo'len'.

5 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Moisés bchi'le' le'e da' ni dan' nak zide yichj láždo'le, 6 san kate' wzó law žata' yežlyó nga, Dios bene' légake' benne' byo, na' no'le. 7 Wnné': “Che len wká'n benne' byo xa xne'e, na' chejgá'nlene' zo'le', 8 na' chope' yeyákgake' ka toze benne'.” Che len biž zej nake' chope' san toze' ba zej nake'. 9 Lezka', no benne' nake' benachze bižala' wlé'e benne' ka' ba ben Dios légake' toze.

10 Kate' Jesusen' beyoé'e yo'o, benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le' kwáselo kan nak dan' bchalje'.

11 Jesusen' gože' légake':

—Cha' to benne' byo zlá'alene' zo'le', na' zchag ná'lene' to no'le yoble, žone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' žesbage'e zo'le' dola', no'len' zóalene' na'a. 12 Lezka' cha' to no'le wsane' benne' byo chie', na' si'e to benne' byo yoble, lezka' gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Jesús žliž chawe'e xkwide' ka' (Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

13 Naž bžingak benne' ka' zej noe'e xkwide' ka' chégake' gan zoa Jesusen', na' žénegekle' xoa ne'e légakbe', san wzó lawgak benne' wsedle chie' ka' zdílgake' benne' ka' zej noe'e légakbe'. 14 Kate' Jesusen' ble'ele' da' ni, bže'e, na' gože' légake':

—Le we' latje xkwide' ki yídgakbe' chia'. Bi wséjwle xnéžgakbe', dan' gata' chegak benne' ka' zej nake' ka xkwide' ki latje gan znná bia' Dios. 15 Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' znná bia' Dios kan žon to xkwide' ki, bi cho'o bennen' gan znná bi'e.

16 Naž Jesusen' wdele'e xkwide' ka', na' bxoá ne'e légakbe', na' bliž chawe'e légakbe'.

Benne' zeje' babze yiz, na' nápli'e yela' wnni'a

(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

17 Kate' Jesusen' beyoé'e nez, taríaze bžin to benne' ga na'. Bzoa zibe' lawe', na' wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, dot chawe', žbiž žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejli kanne chia'?

18 Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—žBiž chen' ži'o neda', znnó: dot chawe'? Bi zoa nitó benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'.

19 Ba nnéžkzelo' da' ka' bchi'le Dios. Wnné':

Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Bi goto' benách ka'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

Bi be kwéjlano'.

Wdape ba la'ne xa xno'o.

20 Bechebe bennen', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, yógo'te da' ki žónteza' kate' naktia' xkwide'.

²¹ Jesusen' bwie' le' len yela' nži'il chie', na' wnné':

—To da' žiažjen chio'. Wyéj, yjete' yógo'te da' de chio', na' bnezjw da' yezi'o chegak benne' yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž wak yežino' chia', na' gako' ka to benne' noe'e yag kroze chie', na' zejté'e le'e yag krozen', na' ki gónleno' neda' tzen.

²² Kate' benle' diža' ni, gokle', na' zeyeje'. Gok nyache' láže'e dan' dele'e yela' wnni'a chie'.

²³ Naž bwia Jesusen' dot kwite', na' gože' benne' wsedle chie' ka':

—Zedle'e gaken cho'ogak benne' ka' de yela' wnni'a chégake' gan znná bia' Dios.

²⁴ Bebán láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan nak xtiže'e, na' da' yoble Jesusen' gože' légake':

—Le'e, zí'na'do' ka', zedle'e gaken chegak benne' ka' že' láže'gake' yela' wnni'a chégake' chó'ogake' gan znná bia' Dios. ²⁵ Gakže zede cho'o no benne' de yela' wnni'a chie' gan znná bia' Dios, ka te to bia nwa'ba' ywa' lo nag yeche'.

²⁶ Kate' béngkele' da' ni, bebánle'egekle' na' wnnágake' la' légakze':

—¿Nožkze benne' gak yelé', cha'?

²⁷ Bwia Jesusen' légake', na' wnné':

—Bi gak gon no benne' da' ni, san gak Dios, dan' zzáka'le Dios yógo'te.

²⁸ Naž Bedw gože' Le':

—Xan, neto' ba bka'nto' yógo'te, na' žónlento' Le' tzen.

²⁹ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o biche'e ka', o zane' ka', o xe', o xne'e, o zo'le', o zi'ne' ka', o yežlyó chie', dan' žone' xchina', o dan' zzenle' benách ka' diža' chawe' chian', ³⁰ bennen' yezi'e yetó gaywá'teže ka' ža ni zoažo na'a, liže' ka', na' biche'e ka', na' zane' ka', na' xne'e ka', na' zi'ne' ka', na' yežlyó chie' ka', tzen len da' kwia láže'gak benách ka' le', na' lo yežlyó da' za' gata' yela' nban da' zejli kanne chie'. ³¹ Benne' zan, benne'

zej nake' blo na'a, wéxjwgake' ga na', san benne' ka' zej nake' gaxjw na'a, gákgake' benne' blo ka' ga na'.

Da' yoble zloe'el Jesús kan za' gótgake' Le'

(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Kate' ne yó'ogake' nez, želbene' zjake' lo yež Jerusalén, zej Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka'. Nítgekle', na' lo yela' žzize zjálene' Le'. Da' yoble Jesusen' bchi'e benne' chežinno ka' cheze. Wzó lawe' zchájlene' légake' ka' nak da' žala' gaken chie', ³³ na' wnné':

—Žlé'ekzelele zbenžo, zejžo lo yež Jerusalén gan soa to benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak bxož wnná bia' ka', na' lo na'gak benne' yodo' wsedle ka'. Chóggake' chia' gata', na' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka'. ³⁴ Gon dítgekle' benne' ka' neda', na' gónle'egake' neda' zi'. Wžé'egake' neda' zene'. Naž gótgake' neda', san kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

Jakob, na' Zwa znnábgekle' Jesús to da' gone' chégake'

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Naž Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, žénelto' gono' cheto' da' nnablto' Le'.

³⁶ Jesusen' gože' légake':

—¿Biz žénelele gona' chele?

³⁷ Naž belyi'e Le':

—Kate' žin ža kwi'o gan nna bi'o, ben ga kwe'to' toto' kwito' li ža, na' yetoto' kwito' yegle.

³⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi nnézlele da' znnable. ¿Gak si'le' da' žala' si'a neda', da' naken da' sáka'li'a? ¿Gak yezoale nis kan yezóa' neda' nis lo yela' got?

³⁹ Bechébegake', na' wnnágake':

—Gakto'.

Jesusen' gože' légake':

—Da' li, da' saka'a neda', lezka' gaken chele, na' kan yezóa' neda' nis, lezka' yezoale le'e nis, ⁴⁰ san bi nzi' lo na'a kwia' no benne' kwi'e kwita' li

ža, na' no benne' kwi'e kwita' yegle. Dios wnezjwe' chegak benne' ka' ba bkweze' chégake' latje ka'.

⁴¹ Kate' yechí benne' wsedle chie' ka' bēngkle' da' ni, bžá'agake' Jakob na', na' Zwan'. ⁴² Naž Jesusen' bliže' légake', na' wnné':

—Nnézkzelele kan žongak benne' ka' zŋna biá'gake' yež ka', kan zkingkle' benne' ka' žin, na' benne' ka' zej nake' blo ladjwgake' zŋna biá'gake' ljéžgake' ka'. ⁴³ Bi gak chele ki, san no benne' yénele' gake' zen gan zoale, žala' gone' xchinle yezíka'le, ⁴⁴ na' no benne' ladjwle, benne' yénele' gake' benne' blo, žala' gake' ka' to benne' ndo'w chele yógo'tele. ⁴⁵ Ki žala' gonle dan' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, kege nich gon no benne' xchina', san nich gona' xchingak benách ka', na' nich wdía' yela' nban chia', nich yeya'wa' benne' zan.

Jesús žeyone' Bartimeo, benne' lo chole
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)

⁴⁶ Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerikó. Kate' ne žežój Jesusen' lo yežen', benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le', tzen len benne' zanže ka'. Žoa'a nezen' že' to benne' lo chole, bennen' lie' Bartimeo, zi'n Timeo. Znnable' no benne' bi da' gonnze' chie'. ⁴⁷ Kate' benle Bartimeon' zde Jesús, benne' Nasaret, ga na', wzó lawe' znnie' zižje, na' wnné':

—Jesús, Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

⁴⁸ Benne' ka' želdíe' ga na' bdílgake' le', na' belyi'e le':

—Wzóa ži.

Naž zižjže wnníe', na' wnné':

—Za'só Dabí. Beyache' laže'l neda'.

⁴⁹ Naž wzé žize Jesusen', zbeze', na' gože' benne' ka':

—Le wliže'.

Blížgake' benne' lo cholēn', na' belyi'e le':

—Ben choch lažo'o. Wyase. Znnie' le'.

⁵⁰ Naž bsie' chela'ale laže' nxoa yene'. La' wzó zá'tie', na' wbig'e law

Jesusen'. ⁵¹ Jesusen' wnnable' le', na' wnné':

—¿Biz žénelo' gona' chio'?

Bechebe benne' lo cholēn', na' wnné':

—Benne' wsedle, žénela' gono' ga yeyák yej lawa'.

⁵² Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.

La' beyáljwte yej lawe', na' wyéjlēne' Jesusen'.

11

Žaz Jesús lo yež Jerusalén
(Mt. 21:1-11, Lk. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gawze gan že' yež Jerusalén, gan zej nnita' yež Betfagé, na' yež Betania, gan že' Ya'a Yag Olibo. Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka', ² na' gože' légake':

—Le chej yeždo' da' žen' lawžo, na' kate' cho'ole lo yežen', chejxáka'le to burrodo' nžejba' ga na', na' bi na' kwia-ba' no benne'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' chia'. ³ Cha' no benne' bi da' yi'e le'e dan' žonle ki, le yi'e: “Xanžon' žénele'-ba', na' la' yeséla'tie'-ba' chio'.”

⁴ Naž jake', na' bejxáka'gake' búrrodon', nžejba' gan žo'ogak benách ka' li'a to yo'o da' žen' žoa'a nez, na' bséžgake'-ba'. ⁵ Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e légake':

—¿Biz da' žonle? ¿Biz chen' zsežle búrrodon'?

⁶ Bechébegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' belyi'e légake' kan ba gožkze Jesusen' légake', na' benne' ka' bnéjwgake' légake' latje. ⁷ Naž bché'gake' búrrodon' gan zoa Jesusen'. Bxóagake' laže' chégake' xkóže'ba', na' Jesusen' wžíe'-ba'. ⁸ Wnníta'gak benne' zan ga na', na' bchílgake' laže' chégake' gan nak lo nez. Yebale benne' ka' bdíchjgake' zin da' bxóagake' lo nezen'.

⁹ Wzó lawgak znnegak zižje benne' ka' zjake' law Jesusen', na' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnnágake':

—¡Ga'n zen Dios! ¡Dios gon chawe'e Benne' ze'e nga, Bennen' bseła' Xanžo Dios Le'! ¹⁰ ¡Dios gon chawe'e Bennen' za' nna bi'e kan wnná bia' xa xto'žo Dabí! ¡Ga'n zen Dios!

¹¹ Ka' goken, bžin Jesusen' lo yež Jerusalén, na' wyoé'e la' li'a yodo'. Kate' beyož bwie' yógo'te da' zej den dot kwitle, bežoje' zaka' yež Betania dan' za' žale, na' zjaklen benne' wse-dle chie' ka' Le'.

Jesús zdile' yag higo
(Mt. 21:18-19)

¹² Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' zežój Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, lo yež Betania, zdone'.

¹³ Zí'to'le ble'ele' to yag higo da' žian xlage'. Wbige'e gan zoa yagen' cha' chejxake'e late' da' zbian. Kate' bžine' ga na', bi be bejxake'e da' zbian. Xlage'ze žian dan' bi na' žin ža kwian.

¹⁴ Naž bdile Jesusen' yagen', na' wnné':

—Biž gaw no benne' da' zbia chio'.

Béngkle benne' wsedle chie' ka' da' ni.

Jesús zchache' li'a yodo'
(Mt. 21:12-17; Lk. 19:45-48;
Jn. 2:13-22)

¹⁵ Kate' bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén, wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' zbeje' na'le benne' žote' ža'w ka' la' li'a yodo'. Bžixe' blag ka' chegak benne' ka' zchá'gake' mežw che yež zí'to' ka', na' lezka' da' ka' žé'gekle benne' ka' žóte'gake' plomdo' ka'. ¹⁶ Lezka' bi bi'e latje no benne' bi da' we'e, na' kege no benne' wzóe' nez la' li'a yodo'. ¹⁷ Jesusen' bsedle benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Liža' sin', yo'o gan benne' zá'gake' dot yežlyó nga wcháljengake' Dios.” Le'e ba benlen kan nak ližgak benne' wbán ka'.

¹⁸ Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka' béngkle' da' ni, naž wzó láwgake' žílgake' nakx gótgake' Jesusen', san dan' zžébegake' benne' yež ka', bi be bégake' chie', dan' žebángle yógo'te benne' ka' kan

nak da' žsedle Jesusen'. ¹⁹ Kate' za' žale ža na', bežoje' lo yežen'.

Zbiž yag higo dan' bdile Jesús
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Kate' za' ža'ní' yetó ža, wdé Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gan že' yag higo dan' bdile' Le', na' blé'egklen', ba nbizen dot lwen.

²¹ Naž bezá' laže' Bedw dan' goken, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, bwia nga. Yag higon' da' bdilon' neje, ba nbizen.

²² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le chejlé' che Dios. ²³ Da' li žapa' le'e, cha' no benne' yi'e ya'ado' ni: “Bkwas nga, na' bejsóa lo niso” na' cha' bi gak chope laže'e, san dot laže'e chejli'e che Dios gone' kan wnné', na' gaken. ²⁴ Che len žapa' le'e: yógo'te da' nnable kate' wcháljlenle Dios, le chejlé' che Dios ba benne' chele dan' znnable, na' gonnen' chele.

²⁵ Katen' zcháljlenle Dios, cha' zoa no benne' zža'le, bennen' zoa bi da' bene' chele, le yenít law che bennen', nich lezka' Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', yenít lawe' chele le'e doła' da' nbága'le.

²⁶ Cha' bi yenít lawle chegak benách ka', Xale, Bennen' zoe' ya'abá chie', bi yenít lawe' chele le'e doła' da' nbága'le.

Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Naž beyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yež Jerusalén. Kate' ne zda Jesusen' gan nak lo zchil yodo', bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bžingake' gan zoe'. ²⁸ Wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo no'o žono' da' ki? ¿Nož benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Cha' yechébele chia', yapa' le'e bi yela' wnná bia' napa' žona' da' ki. ³⁰ ¿Nož benne' bdie' lo na' Zwa bezóe' benách ka' nis? ¿Dios o to benne'? Le nne na'a.

³¹ Wzó lágake' žóngake' xtíza'gake' la' légakze', na' wnnágake':

—Cha' nnažo Dios bsele'e le', yi'e žo'o: “¿Biz chen' bi bejle'le chie'?”

³² ¿Yé'ažo-ne', bséla'gak benne' ka' le'?

Ki bezá' láže'gake' dan' zžébegake' benne' yež ka' nníta'gake' ga na', dan' žékgekle yógo'te benne' ka' bchalj Zwan' lo wláz Dios. ³³ Che len belyi'e Jesusen':

—Bi nnezlto'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yeła' wnná bia' napa' žona' da' ki.

12

Žsaka' lebe Jesús chegak benne' wen žin ka'

(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen da' žsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' gan nak lo yežlyó chie'. Bzoe' to le'je chen, na' bche'ne' to yežw yej gan wsíe' xis uba ka'. Bene' to yo'o gope gan nak ža'le gan wak to benne' wie' da' ka'.

'Naž bdie' yežlyó chien' lo na'gak benne' wen žin ka', nich sí'gake' gachje da' wnezjwen, na' wyeje' yež zi'to'. ² Kate' bžin ža wchíbgake' da' zbian, bsele'e to bi' wen žin chie' chejxi'be' lo na'gak benne' wen žin ka' dan' žeyala' che xanbe' che da' wbíagak lba uba ka'. ³ Naž benne' wen žin ka' béxwgake' xkwiden', na' bégake'-be' zi'. Beséla'gake'-be' ká'zebe'. ⁴ Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bžé'egake'-be' yej, na' blá'gake' yichjbe'. Bégake'-be' zi'. ⁵ Naž xan yežlyón' bsele'e yetó bi' wen žin chie', na' xkwide' ni bétgake'-be'. Lezka' bsele'e xkwide' zanže bi' wen žin chie' ka', na' bénle'egake' balbe' zi', na' bétgake' yebalbe'.

⁶ 'Biž wzóa no benne' nga'ne' che xan yežlyón'. Nga'nze to xkwide' byo chie', na' nží'ile'ele'-be'. Kate' wzé lawte bsele'e zi'ne', na' wnné': “Gápegake' zi'na' ba la'ne.” ⁷ Naž

benne' wen žin ka', la' légakze' wnnágake': “Xkwide' ni žeyala' chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', na' ga'n yežlyó nga chežo.” ⁸ Che len béxwgake'-be', na' bétgake'-be'. Bžó'ngake'-be' na'le lo yežlyón' gan degak lba uba ka'.

⁹ Naž Jesusen' wnnable' benne' ka', benne' nníta'gake' dot kwite', na' wnné':

—¿Nakx gon benne' xan yežlyón'? Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyón' lo na'gak benne' yoble.

¹⁰ '¿Bi bel-le da' nyejw le'e yiche la'y? Ki znnan:

Yej na' da' bzoagak benne' wen ze'e ka' cheła'ale, na'a naken yej len blo che ze'e.

¹¹ Xanžo Dios bene' ga naken ki, na' žebán láže'žo kan nak da' zle'elžo.

¹² Naž gónegekle' séngake' Jesusen' dan' nnézgekle' bsaka' lebe' ki kan nak chégake', san zžébegake' benne' yež ka', benne' nníta'gake' ga na', na' che len belka'ne' Le', na' beyéjgake'.

Ka nak da' zchíjzwgake' benách ka' lo wláz benne' Sésar

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Wdé na' benne' yodo' wnná bia' ka' bséla'gake' gan zoa Jesusen' bale benne' yodo' fariseo ka' len benne' ka' žónlengake' Herodes tzen, nich góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. ¹⁴ Benne' ka' bžíngake' gan zoa Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, nnezlto' zchaljo' da' naken dot da' li. Bi žeklo' da' želnnaze benách ka', dan' bi zwiázo' da' zloé'ezele kwingak benách ka', na' lo da' naken da' li žsedlo' da' žénele Dios gongak benách ka'. ¿Žonn da' bchi'le Moisés neto' latje chizjw lazto' da' zchíjzwgake' lo wláz Benne' Sésar, benne' zi'to', bennen' znná bi'e? ¿Wyíjzwton' o bi chíjzwton'?

¹⁵ Žákbe'ele Jesusen' znnábgekle' Le' ki dan' žénegekle' yesbága'gake' Le' zia, na' gože' légake':

—¿Biz chen' zžixle neda'? Le wloé'el neda' to mežw da' zkónlele žin nich le'elan'.

¹⁶ Błoé'egikle' Le' ton, na' Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Noz benne' da' ni lawe', na' le'?

Beží'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sésar da' ka'.

¹⁷ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le wnezjw che benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' che Dios da' naken che Dios.

Bebán láže'gekle' che dan' bechebe Jesusen'.

Kan nak che yela' žebán lo yela' got (Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Naž bla'gak bale benne' yodo' saduseo ka' gan zoa Jesusen'. Benne' ki znnágake' bi yebangak benne' gat ka'. Che len belyi'e Jesusen', ¹⁹ na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés bzoje' cheto' cha' gat to benne' byo, bi zoa xkwide' chie', na' cha' ga'n no'le chie', bi' biche' bennen' žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben', nich wzoabe' to xkwide' gakbe' xkwide' che bíche'ben'. ²⁰ Wnníta'gak gaže bi' bíche'gakbe'. Xkwide' byo nežw bchag ná'lenbe' to no'le, san gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. ²¹ Xkwide' byo bežope bchag ná'lenbe' no'le wzeben', san lezka' gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'. Lezka' goken che xkwide' byo beyonne. ²² Ka' goken, yógo'tebe' bchag ná'lenbe' no'len', na' bi wzóa no xkwide' chégakbe'. Kate' ze lawte, lezka' got no'len'. ²³ Na'a, kate' yebangak benne' gat ka', ¿Nóžlgakbe' gak no'len' chebe', dan' gážetebe' bchag ná'lengakbe' le'?

²⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zchíxlele dan' bi nónbia'le da' nyejw le'e yiche la'y, na' bi nnézlele kan nak yela' wak che Dios. ²⁵ Kate' yebangak benne' gat ka', bi wchág ná'gake', na' benne' byo ka' bi sóalengake' no'le ka', san gákgake' kan zej nak wbás la'y ka' che Dios, wbás ka' nníta'gake' ya'abá chie'. ²⁶ Na'a, kan nak chegak benne' gat ka' cha' yebángake', ¿bi na' gol-le dan' bzoj Moisés? Zchaljen kan Dios bliže' le'

lo yag yéche'do' da' žeyen, na' gože' le': "Neda' naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Dan' wnné' ki chégake', nak bia' zej nbane' la'kze gótgake' zga'ale. ²⁷ Dios nake' Dios chegak benne' ban ka', kege chegak benne' gat ka', benne' ka' nátgake' to chi'ize. Zchíxle'elele.

Da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo (Mt. 22:34-40)

²⁸ Lezka' bžin to benne' yodo' wsedle gan zoa Jesusen'. Benle' che Jesusen' dan' bcháljlene' légake', na' nnezle' cháwe'do' bechebe'. Che len wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Biz da' bchi'le Dios žo'o nakžen blo ka' yógo'te da' ka' bchi'le' žo'o gonžo?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka' yógo'te naken da' znnan:

Le yenle, benne' Israel ka'.

Xanžo Dios, toze' Le' nake' Xanžo.

³⁰ Žala' ži'ilo' Xano' Dios dot lážo'o, na' len dot yichj láždo'o,

na' len dot yela' žejní'il chio',

na' len dot yela' wak chio'.

Da' ni naken da' bchi'le Dios le'e da' naken blo. ³¹ Da' bchi'le Dios le'e da' naken bežope, toze kan naken. Ki znnan:

Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.

Bi zoa yetó da' bchi'le Dios le'e da' nakžen blo ka' da' chope ki da' wn-nakze' Le'.

³² Naž benne' yodo' wsedlen' gože' Jesusen', na' wnné':

—Cháwe'do' wnnó', benne' wsedle. Da' nak dot da' li znnó'. Toze nak Dios, na' bi zoa nitože no nak Dios.

³³ Na' cha' nži'ilžo Dios dot láže'žo, na' len dot yela' žejní'il chežo, na' len dot yichj láždo'žo, na' len dot yela' wak chežo, na' cha' nži'ilžo lježžo kan nži'il kwinžo, da' ki záka'žegaken ka' yógo'te biado' ka' žotžo-ba' lo bkog la'y che Dios, na' lezka' ka' yógo'te biado' ka' zzeyžo-ba' lo bkogen'.

³⁴ Kate' benle Jesusen' ka' cháwe'do' bechebe bennen', gože' le', na' wnné':

—Yeláte'ze žiažje chio' nich si'o da' zнна bia' Dios.

Bi bežogle nitože benne' bi da' nnable' Jesusen'.

¿Nož benne' nak Benne' Cristo zi'ne'?
(Mt. 22:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Kate' ne žsedle Jesusen' benách ka' gan nak lo zchil yodo', wnné':

—¿Biz chen' znnagak benne' yodo' wsedle ka' Benne' Criston' nake' za'só Dabí? ³⁶ Lekze Dabín' bchalje', zoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

Ḳanžo Dios gože' Ḳana':

“Wžé' kwita' li ža kate' gonža' ga wzóa zibgak lawo' benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.”

³⁷ ¿Nak Benne' Criston' za'só Dabí cha' lekze Dabín' wnné' nake' Ḳane'?

Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na' wyáz láže'gake' da' ni, na' bze nággake' chie'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' zia
(Mt. 23:1-36; Lk. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Kate' ne žsedle Jesusen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, gože' légake':

—Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka'. Zdan láže'gake' zdágake' nile na'le, zej nakwe' laže' tonṇ ka'. Lezka' zdan láže'gake' wližgak benách ka' légake' cháwe'do' gan nak lawe' ya'a.

³⁹ Zbé'gake' latje blo ka' lo yo'o gan zdobgak benách ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' gan že'j žawgake' tzen.

⁴⁰ Zká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake', scha zcháljgake' law Dios. Benne' ki, wsaka' zi' že Dios légake'.

Da' bnezjw to no'le wzebe che Dios
(Lk. 21:1-4)

⁴¹ Kate' ne že' Jesusen' lo zchil yodo' gan zoa kak gan zgo'ogak benách ka' mežw che yodo', zwie' kan žongak benne' ka' zgó'ogake' mežw lo kaken'. Benne' ka' de'le'e yela' wnni'a chégake' zgó'ogake' mežw zan. ⁴² Naž bžin to no'le wzebe yache' ga na', na' wloé'e chope mežw lasdo' lo kaken', da' ka' záka'gaken láte'do'ze. ⁴³ Naž Jesusen' bliže' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, no'le wzebe yache' ni wlo'ože' ka' dan' wlo'ogak yógo'te benne' ka' wló'ogake' mežw lo kak che yodo'. ⁴⁴ Yógo'te benne' ka' zgó'ogake' che da' nga'nze chégake', san no'le ni, lo yela' yache' chie' wloé'e dot da' do' deze chie', dan' žala' gáwlene'.

13

Znna Jesús kan za' wchínnjgake' yodo'

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:5-6)

¹ Kate' bežój Jesusen' lo zchil yodo', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, bwia nga ka zen gole zej nak yo'o ki, na' ka zen gole zej nak yej ka' zej žian le'e ze'e chégaken.

² Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Zle'elo' yo'o zen ki, san bi ga'n to yej law lježen nga, dan' wchínnjgak benách ka' légaken.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yeyóž che yežlyó

(Mt. 24:3-28; Lk. 21:7-24; 17:22-24)

³ Naž wyéj Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen law Ya'a Yag Olibo, da' žen' lawle gan de yodo'. Kate' Jesusen' ba ži'e ga na', naž la' légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, góžgake' Le', ⁴ na' wnnágake':

—Wnná neto' batx gak da' ki. ¿Biz gak bian' za' gaggak yógo'te da' ki?

⁵ Bechebe Jesusen', na' bsedle' légake', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'gekle' le'e. ⁶ La'gak benne' zan, benne' légake' kan lia' neda', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston'. Ki gon láže'gekle' benne' zan.

⁷ Kate' yénlele žak wdile nile na'le, bi žébele. Yógo'te da' ki žala' gákgaken, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'. ⁸ To yež tíl-len yetó yež, na' benách ka' to gan znna bia' to benne' chejtíl-lengake' benách ka' yetó gan znna bia' yetó benne'. Da' zan latje xo' lo yo, na' gak wbín. Gongak benách ka' žo'osbé. Da' ki gákgaken da' so law sáka'gak benách ka' nníta'gake' ža ka'.

9 'Naž le gape chi'i kwinle, dan' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. Chíngake' le'e gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. Wzégake' le'e lawgak benne' ka' znná biá'gake' lažle, na' lawgak benne' ka' znná biá'gake' yež zi'to' ka'. Góngake' ki chele dan' žónlenle neda' tzen, san ki gata' latje wzóá lile chia' neda'. 10 Zga'ale kate' žin ža ze lawte ža ka' žon byenen chejzéngkle' benách ka' dot yežlyó nga diža' chawe' chian'. 11 Katen' wché'gake' le'e, na' wdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka', bi gek zédlele ni'a che da' žala' nnale. La' ža na'ze Dios wnezjwe' chele da' wchaljle, na' dan' nnale. Katen' wchaljle, kege lé'ezele na' nnale, san Dios Be' La'y nne'. 12 Wdegak benách ka' la' bíche'gakkze' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. Benne' ka' zej nnita' xkwide' ka' chégake' wdégake' la' zín'gakkze', na' zín'gake' ka' wdégakbe' la' xa xná'gakkzbe' ka' lo na'gak benne' ka' gótgake' légake'. 13 Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, san nólele sóelele da' gaken na' zejte ža ze lawte ža, yelale.

14 'Benne' ka' žól'gake' da' ni žala' chejní'igeklen'. Bzoj Daniel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, da' znnan ki: "Cho'o to da' naken xiwe' da' yesniten gan bi žala' cho'on." Kate' žin ža na', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' gan nak law ya'a ka'. 15 No benne' zoe' yichjo'o ža na' žala' wzónnjtie', na' bi yetje' zan yo'o nich chejxi'e bi da' de chie' lo yo'on'. 16 No benne' zoe' yixe' žala' wzónnjtie', na' bi yeyeje' liže' nich chejxi'e laže' da' xoa yene'. 17 Da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' ža na', no'le ka' zej noe'e xkwide' ka', na' lezka' no'le ka' zgáze'gekle' bi' že'n ka'. 18 Le wliž Dios, na' nnáblele-ne' bi gon byenen wzonnjle kate' nak byo' zag. 19 Kate' ža ka' sáka'žegak benách ka' ka da' gok zga'ale katen' bi na' gata' yežlyó nga, da' ben Dios na' zejte na'a ža, na' ža ka' da' zá'gaken bi gaken ki.

20 Chela' bi gon Dios ga gaggak babze ža ka', bi yelá no benne', san dan' nži'ile' benne' ka' ba wžekze', ba bene' chie' gone' ga gaggak babze ža ka'.

21 'Na'a, cha' no benne' yi'e le'e: "Le wia nga, zoa Benne' Criston' nga" o nnie': "Le wia nga zoe' ga na'" bi chejle'le che bennen'. 22 La'gak benne' zan, benne' ka' gon láže'gekle' benách ka', na' nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake' zej nake' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios. Wlóé'gekle' da' ka' gak biá'gaken, na' góngake' yela' wak zen ka'. Lezka' gon láže'gekle' benne' ka' wžekze Dios cha' sáke'gekle'. 23 Na'a le'e, le soa ban laže'. Yógo'te da' ki ba goža' le'e zga'ale ka' gágaken.

Kan gak kate' yelá' Benne' Golje' Benách

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lk. 21:25-36)

24 Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' ža ka', te gak da' ki, kate' sáka'gak benách ka' ki, chol wbíž, na' bi cha'ní' byo'. 25 Yinnjgak belj ya'abá ka', na' xizgak da' ka' zej nlan', da' ka' zej naken zen ya'abán'. 26 Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, za'a lo bejw ya'abá, napa' yela' wak zen, na' yela' baní' chia'. 27 Sela'a wbás chia' ka' che ya'abá, na' wtóbgake' benách ka' wžía' nedkza', benne' ka' nníta'gake' dap la'ate yežlyó nga, gan so lawte yo biž, na' zejte gan so lawte ya'abá.

28 'Le chejní'il da' žsedle yag higo le'e. Kate' so law gonen ni'a ne'ndo' ka', na' žebían xlage' že'ndo' ka', nnézlele za' žin byo' wbá ka'. 29 Lezka', kate' lé'ezele žaggak da' ki, nnézlele za' žin ža ze lawte ža na', na' za' la' lawn. 30 Da' li žapa' le'e, yógo'te da' ki gágaken zga'ale kate' gatgak benne' ka', benne' sóagake' nbángake' ža na'. 31 Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a batkle te chen.

32 'Kate' žin ža na' o yel na', bi nnezle nitó benne'. Bi nnézgekle wbás che ya'abá ka', na' bi nnezla' neda', Zi'n Dios. Toze Dios Xa' nnezlen'. 33 Che len, le soa lez, na' le soa ban laže',

na' le wchaljlen Dios dan' bi nnézlele bi ža gaggak da' ki. ³⁴ Gaken kan žak kate' chej to benne' zi'to'. Kate' za' wzé'e liže', wdíe' lo na'gak benne' wen žin chie' ka' da' de chie'. Che chégake' we'e xhíngake', na' nne' soa lez benne' zoe' žape chi'e ža yo'o. ³⁵ Le soa lez dan' bi nnézlele batx yelá' xan yo'o, cha' kate' za' žale, o gachje yeje, o kate' zbeže leko', o zildo'. ³⁶ Le gon ki, nich bi yedjxake'e le'e ztasle cha' kon yela'kze'. ³⁷ Da' ni da' žapa' le'e, lezka' žapa' yógo'te benách: le soa ban laže'.

14

Benne' yodo' ka' žóngake' xtiža'gake' séngake' Jesús

(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Yechóp ža ka', gak Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios kate' beslé' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, da' naken lni kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', wdílgake' kan séngake' Jesusen' ži žize nich gótgake' le'. ² Wnnágake':

—Bi žala' senžo-ne' ža lni dan' gongak benách ka' žo'osbé.

To no'le zlalje' da' zla' zix yichj Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Kate' ža na' wzóa Jesusen' lo yež Betania, lo liž Smon, to benne' wdé'e yižwé' leže. Kate' ne že'j žaw Jesusen', wyáz to no'le, noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' nža' da' zla' zix che yeje susén las da' naken dot li laže', na' záka'le'en. Błe'e béga'don', na' wloé'e da' zla' zix yichj Jesusen'. ⁴ Bža'agak bałe benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnágake' la' légakze':

—¿Biž chen' gok ditje da' zixen'?

⁵ Chela' no benne' gote'en, siže' ka' lázjwžo che to yiz, na' gak chise' mežwn' chegak benách yache' ka'.

Wnnéle'egake' che no'len'.

⁶ Naž bchalj Jesusen', na' wnné':

—Le we'e latje. ¿Biž chen' znele chie'? Nak chawe' dan' bene' chia'.

⁷ Benách yache' ka' nníta'lentezgake' le'e, na' bátte'teze yénelele, gak gonle

chégake' da' chawe', san neda' bi sóateza' gan zoale. ⁸ Ben no'le ni ka da' wzake'e. Błalje' da' zla' zix ni neda', na' ki bpe'e neda' zga'ale kate' gacha'a lo yežw ba. ⁹ Da' li žapa' le'e, gáte'teze gan wcháljgake' diža' chawe' chian' dot yežlyó nga, lezka' soa no benne' wzóa lie' da' ben no'le ni chia'. Ki gaken nich chejsá' láže'gak benách ka' le'.

Judas zchebe laže'e wdíe' Jesús lo na'gak benne'yodo' ka'

(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)

¹⁰ Naž bžoj Judas Iskariote, bennen' nbáblene' benne' chežinno, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, na' wyeje' gan zej nnita' bxoz wnná bia' ka' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'. ¹¹ Kate' béngেকে' xtiža' Júdas na', bebéেকে', na' bchebe láže'gake' chízjwgake' le' mežw. Naž wzó law Judas na' žilje' kan wdíe' Jesusen' lo ná'gake'.

Da' že'j žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mt. 26:17-29; Lk. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Kó. 11:23-26)

¹² Nak ža zzo law žak lni kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, ža na' žótgake' zila'do', bian' žáwgake' Lni Paskon', kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' beslé' benne' judío ka' lo yežlyó Egipto. Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Gaž žénelo' chejto' chejsí'ni'ato' da' gawžo xche' che Lni Pasko'?

¹³ Naž Jesusen' bsele'e chope benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Le chej lo yež, gan chejxáka'le to benne' noe'e to že'e nis. Le chéjlene'.

¹⁴ Gan choe'e, le ye' xan yo'on': “Žnna Benne' wsedle: ¿Gaž zoa yo'o gan gáwłena' benne' wsedle chia' ka' xche' che Lni Pasko'?” ¹⁵ Naž włoe'ele' le'e to yo'o žen gan nak da' chope kwia gan ba nba'a. Le wsí'ni'a da' gawžo ga na'.

¹⁶ Bžojgak benne' wsedle chie' ka', na' bžíngake' lo yež, na' bejxáka'gake' yógo'te kan ba gož Jesusen' légake'.

Bsí'ni'agake' da' gáwgake' ga na' che Lni Paskon'.

¹⁷ Kate' ba golen, bžin Jesusen' ga na', na' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', zá'lengake' Le' tzen.

¹⁸ Kate' ne že'j žáwgake', bchalj Jesusen', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, zoa to benne' ladjwle le'e, benne' že'j žáwlene' neda' tzen. Le' wdíe' neda' lo na'gak benne' yodo' ka'.

¹⁹ Naž gok nyache' láže'gake', na' wzó láwgake' žé'gake' Le' to toe':

—¿Naken neda'?

Lezka' yetóe' wnné':

—¿Nedan'?

²⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nake' to benne' ladjw chežinnole ki, bennen' zžínlene' neda' tzen lo ye'n. ²¹ Cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda' lo na'gak benne' ka' gótgake' neda'. Gakže chawe' che bennen' chéla'kze bi golje'.

²² Kate' ne že'j žáwgake', Jesusen' beḡwe' yet xtil. Gože' Dios: “Žóḡkeno'.” Bzožjen', na' bi'en chégake', na' wnné':

—Le gawn. Da' ni naken belá' žen chia'.

²³ Lezka' beḡwe' to zíga'do', na' gože' Dios: “Žóḡkeno'.” Naž bi'en chégake', na' yógo'tegake' wé'jgaken'. ²⁴ Jesusen' gože' légake':

—Da' ni naken xchena' da' žon chochen diža' kobe da' zka'nen chawe', dan' žon Dios len benách ka'. Xchena' na' laljen ni'a chegak benne' zan. ²⁵ Da' li žapa' le'e, biž ye'ja' xis uba ki na' zejte ye'ja' da' kobe gan zḡna bia' Dios.

Zḡna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le' (Mt. 26:30-35; Lk. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Wdé bélgame' da' belwé láwgake' Dios, bžójgame', na' jake' law Ya'a Yag Olibo. ²⁷ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Yógo'tele gak chope láže'le, na' yebéj yichjle neda' na'a že', dan' nyejw le'e yiche la'y da' zḡnan: “Gota' benne' žape chi'e zila' ka', na' gáslasgakba'.” ²⁸ Te yebana' lo yela' got, cha'a gan nbab Galilea zga'ala' ka' le'e.

²⁹ Naž Bedw gože' Jesusen', na' wnné':

—La'kze yógo'tegake' gak chope láže'gake', na' yebéj yichjgame' Le', bi gak chope laža'a neda'.

³⁰ Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Da' li žapa' le', la' yel nize, zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i nnio' bi nónbi'o neda'.

³¹ Naž Bedon' ben choche' xtiže'e ni'a che Dios, na' wnné':

—La'kze gátlentia' Le' tzen, bi nnia' bi nónbi'a Le'.

Lezka' wnnágake' yógo'tegake'.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemani

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Naž bžin Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen lo yežlyón' nzin' Jetsemani, na' gože' légake', na' wnné':

—Le kwe' nga, kate' cha'a neda', chejcháljlana' Dios.

³³ Bchi'e Bedw len Jakob, na' Zwa, na' wzó lawe' žekle', na' žak nyache' láže'e. ³⁴ Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Gatkza' lo yela' žak nyache' láže' chia'. Le kwez nga, na' le nna'ze dot yele.

³⁵ Naž Jesusen' wzé'e yeláte'do' na'le, na' bzechw lawe' lo yo, na' bcháljlene' Dios. Wnnable' Le', cha' wak, kwase' chie' da' žala' sáka'li'e ža na'. ³⁶ Kate' ne zcháljlene' Dios, wnné':

—Xe, yógo'te gak gono' Le'. Bekwás da' žala' sáka'li'a, san kege kan žénela' neda', san kan žénelo' Le', gono'.

³⁷ Naž Jesusen' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bejḡake'e légake' ztásgame'. Gože' Bedon':

—Smon, ¿ztaso' na'a? ¿Bi zbejo' bichgale yej lawo' to chí'ido'ze? ³⁸ Le nna'ze dot yele, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable' bi si' latje da' xiwe' chen' le'e chela'ale. Da' li be' nákkzele zoakzen

ban laže', san lo yela' benách chele žedó láže'le.

³⁹ Naž da' yoble wyěj Jesusen', na' bchájlēne' Dios, na' la' tlebe kan wnné'. ⁴⁰ Kate' beyeje' da' yoble gan nníta'gake', bejxake'e légake' ztásgake' dan' yo'o bichgale yej lāwgake'. Bi wnnézgekle' bi da' yé'gake' Le'. ⁴¹ Kate' beyeje' da' chonne chi'i gan nníta'gake', gože' légake':

—¿Ztasle? ¿Žezí' láže'le? ¡Ká'teze! ¡Ba bžin ža! Le wia nga, neda', Benne' Golje' Benách, ba ndia' lo na'gak benne' doła' ka'. ⁴² ¡Le chas! ¡Le cho'o! Le wia nga, za' bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka'.

Želzene' Jesús

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, bla' Judas, bennen' nbáblene' yechinéj benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' zá'lengak benne' zan le' tzen, benne' ka' zej noe'e ya ntoche' ka', na' yag ka'. Bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' gole ka', bséla'gake' légake'. ⁴⁴ Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake' ba bloe'ele' légake' to da' gone' da' gak bian' no benne' nake' Jesusen', na' wnné':

—Bennen' wchág lawa'-ne', Lekze' Jesusen'. Le sene', na' le chi'e. Le wia binlo nich bi yelé'.

⁴⁵ Kate' bžin Judas na' ga na', la' wbíga'tie' gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Benne' wsedle, Benne' wsedle.

Naž bchag lawe' Jesusen'. ⁴⁶ Naž bēxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' nžeje'.

⁴⁷ Naž to benne' žónlēne' Jesusen' tzen wleje' ya ntoche', na' bene' we' bi' wen žin che bxoz blo, na' bchoge' yid nagbe'. ⁴⁸ Jesusen' gože' benne' ka', na' wnné':

—¿Bžojle nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka' nich senle neda', kan žonle kate' zzenle to benne' wbán? ⁴⁹ Kate' ža ka' wzóalena' le'e, na' bsedla' benne' ka' gan nak lo zchil yodo', bi wzenle

neda', san žaken ki nich gak da' nyejw le'e yiche la'y.

⁵⁰ Naž yógo'te benne' wsedle ka' che Jesusen' beběj yíchjgake' Le', na' bzónnjgake'.

Žzonnj to xkwide' byo

⁵¹ Lezka' wzóa to xkwide' byo ga na', nawbe' Jesusen', na' nxoaze kwinbe' to laže' laga'. Benne' ka' zej nchi'e Jesusen' bēxwgake'-be', ⁵² san bsanbe' lažen', na' gal yídzebe' bzonnjbe'.

Zché'gake' Jesús lawgak benne' yolawe' blo che yodo'

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Bché'gake' Jesusen' law bxoz blo, gan zej ndobe yógo'te bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. ⁵⁴ Bedw bejnawe' Jesusen' zít'le. Wyoé'e la' li'a liž bxoz blon', na' wžé'lēne' tzen benne' ni'a na' ka' bxoz blon', na' bche'l kwine' gan nak žoa'a yi'.

⁵⁵ Bxoz wnná bia' ka' len yógo'te benne' yolawe' blo ka' gónegekle' želgekle' to da' gak yesbága'gake' Jesusen' zia nich gak chóggake' chie' gate', san bi be bžélgekle'. ⁵⁶ Benne' zan wnnégake' che Jesusen' da' wen laže', san bi gok tlebe dan' wnnégake' chie'. ⁵⁷ Naž wzegak benne' ka' wnnégake' che Jesusen' da' wen laze', na' wnnágake':

⁵⁸ —Neto' benlto' da' bchalj bennen', na' wnné': “Wchinnja' yodo' nga, da' benen len ni'a na'gak benne' ka', na' yechonne žaze yechisa' yetó da' bi gonen len ni'a na'gak benne' ka'.”

⁵⁹ Lezka' bi gok tlebe xtíža'gake'.

⁶⁰ Naž wzó ža' bxoz blon' gachje lawe'le benne' ka' nníta'gake' ga na'. Wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Bi be žechebo'? ¿Bizen' da' znnagak benne' ki kan naken chio'?

⁶¹ Wzóa žize Jesusen', na' bi be bechebe'. Da' yoble bxoz blon' wnnable' Le', na' wnné':

—¿Nako' Le' Benne' Criston', Ži'n Dios la'y?

⁶² Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Naka'. Lezka' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, soa' kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', katen' yelá'a lo bejw ya'abá.

⁶³ Naž bχoz blon', lo yela' zža'a chie' bcheze' laže' da' nakwe', na' wnné':

—Bi žiážjelžo no benne' wloe'ele' zia da' nbage'e. ⁶⁴ Bénkzelele wnnié' che Dios len da' wnné'. ĆBiz znnale le'e?

Yógo'tegake' bchóggake' che Jesusen' gate'.

⁶⁵ Naž bałe' wzó lágake' zžé'egake' Jesusen' zene'. Bkáche'gake' yej lawe', na' bégake' Le' zi', na' wnnágake':

—Wnné ya'a na'a nolto' bwáwža'ato' Le'.

Benne' ka', benne' ni'a na' bχoz blon', wdápa'gake' žoa'a law Jesusen'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Kate' ne zoa Bedw li'a zan yo'o, to xkwide' no'le, bi' wen žin che bχoz blon', wbíga'be' gan zoe'. ⁶⁷ Kate' ble'elbe' Bedon' gan ži'e zche'l kwine' žoa'a yi', bwíabe' le', na' wnnabe':

—Lezka' le' žónleno' Jesús, benne' Nasaret na', tzen.

⁶⁸ Beží'i Bedon', na' wnné':

—Bi nónbi'a-ne', na' bi nnezla' bi dan' zno'.

Bežój Bedon', na' bejsóe' gan žázgake' li'a na'. Naž wžeže leko'. ⁶⁹ Da' yoble to xkwide' no'le wen žin bwíabe' le', na' wzó lawbe' že'be' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':

—Benne' ni' žónlene' légake' tzen.

⁷⁰ Da' yoble bžon Bedon'. Yextido', benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' Bedon', na' wnnágake':

—Da' li' žónleno' légake' tzen, dan' nako' benne' Galilea. La' díža'ze zchaljo' zej nak bi'o, dan' toze kan zchalje.

⁷¹ Wzó law Bedon' žžia kwine' zia, zzetje' Dios, na' wnné':

—Bi nónbi'a bennen' zchalje chie'.

⁷² La' wžéžete leko' da' chope chi'i. Naž bejsá' laže' Bedon' dan' wnná Jesusen', katen' gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' chope chi'i, chonne chi'i

nnio' bi nónbi'o neda'." Kate' bejsá' laže'e diža' ni, wzó lawe' zbéželi'e.

15

Zché'gake' Jesús law Pilato, benne' wnná bia'
(Mt. 27:1-2, 11-14; Lk. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Kate' ne nak zildo', bχoz wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', na' yógo'te benne' yolawe' blo che yodo', bégake' toze diža'. Naž bché'gake' Jesusen' nžeje', na' bdégake' Le' lo na' Pilato, bennen' wnná bian', nich choge' chie' gate'. ² Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—ĆNako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' li' zno'.

³ Bχoz wnná bia' ka' besbága'gake' Jesusen' da' zan da' zia. ⁴ Naž Pilaton' wnnable' Le' da' yoble, na' wnné':

—ĆBi be žechebo'? Bze nag da' zan da' žesbága'gake' le'.

⁵ Bi be bechebe Jesusen'. Ka' goken, bebán laže'l Pilaton'.

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Lk. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ De to da' žónteze žon Pilaton' kate' žak lni na', žsane' to benne' nyejwe' liž ya, nóte'teze benne' želnáb benne' ka'. ⁷ Kate' ža ka' to benne' lie' Barrabás nyejwe' liž ya, tzen len yebale lježe' ka', benne' ka' bdíl-lengake' benne' Roma ka', na' bétgake' bałe benách ka'. ⁸ Kate' bžingak benne' zan ka' gan zoa Pilaton', wzó lágake' znnábgekle' le' gone' chégake' ka' žónteze žone'. ⁹ Beží'i Pilaton', na' wnné':

—ĆŽénelele wsana' bennen' chele, bennen' nna bi'e benne' judío ka'?

¹⁰ Ki wnná Pilaton' dan' žákbe'ele' bχoz wnná bia' ka' bdégake' Jesusen' lo ne'e dan' zgé'egikle' Le'. ¹¹ Bχoz wnná bia' ka' bzejní'igikle' benne' zan ka' nich nnábgekle' Pilaton' wsane'

Barrabasen' lo ná'gake'. ¹² Naž Pilaton' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':

—ǃBiz žénelele gona' che bennen' znnale lie' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

¹³ Wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—ǃBde'e le'e yag kroze!

¹⁴ Pilaton' wnnable' légake', na' wnné':

—ǃBiz da' zia nbage'e?

Da' yoble wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—ǃBde'e le'e yag kroze!

¹⁵ Dan' gónele Pilaton' gone' dan' chaž láže'gak benne' zan ka', bsane' Barrabasen' lo ná'gake'. Naž gože' benne' ka' žjake' lo wdile, chingake' Jesusen', na' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

¹⁶ Naž benne' ka' žjake' lo wdile, bché'gake' Jesusen' li'a yolawe', gan btóbgake' ljéžgake' ka'. ¹⁷ Bwákwgake' Jesusen' to laže' xna, na' bégake' to da' bžíagake' yichj Jesusen', dan' naken len ni'a ne'e yag yeche'. ¹⁸ Naž wzó lágwage' žon dítgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—ǃGa'n zen le', benne' znná bi'e benne' judío ka'!

¹⁹ Bdíngake' ya xtil yichje', na' bžé'egake' Le' zene'. Bzoa zíbgake' lawe', na' lo yela' žon dítle bka'n zéngake' Le'. ²⁰ Kate' beyóž ben dítgekle' Le', beká'agake' laže' xnan' da' nakwe', na' begákwgake' Le' laže' chekze'. Naž bebéjgake' Le' la' lí'ale yolawen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze
(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ Běxwage' to benne' yež Sirene, benne' zdeze' ga na', na' zezé'e yixe'. Lie' Smon, na' nake' xagak Kantr, na' Rufo. Bégake' ga bi'e yag kroze che Jesusen'.

²² Bché'gake' Jesusen' latjen' nzin' Gólgota, to diža' hebreo da' znnan len diža' xiža', Ya'a Žit Yichj Benne'. ²³ Bé'gake' da' ye'j Jesusen' xis uba da' nžixen než sla' che mirra, san Le' bi

we'jen'. ²⁴ Naž bdá'gake' Le' le'e yag kroze, na' wdísgake' laže' da' gokw Jesusen' lo na' to to benne' ka', benne' žjake' lo wdile. Bebéjgake' da' gak bian' nich nnéžgekle' dan' yeyala' to toe'.

²⁵ Ne nak xsile katen' bdá'gake' Le' le'e yag krozen'. ²⁶ Dižan' da' bdá'gake' le'e yag kroze yichjle Jesusen' kan nak da' žesbága'gake' Le' zia znnan ki: “Benne' znná bi'e benne' judío ka'.” ²⁷ Bdá'gake' chope benne' wbán ka' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen', na' de'e toe' kwite' li ža, na' yetóe' kwite' yegle. ²⁸ Ka' goken, gok kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Wbáblene' benne' wen da' zinnj ka'.”

²⁹ Benne' ka' želdíe' ga na' bliž zí'gake' Jesusen'. Bta yíchjgake', na' wnnágake':

—ǃO'! ǃWchinnjo' yodo' che Dios, na' yechonne žaze yechison'? ³⁰ Beslá kwino' na'a, na' betj le'e yag krozen'.

³¹ Lezka' bxoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', ben dítgekle' Le'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Beslé' benne' yoble ka', san bi gak yeslá kwine'.

³² Lezka' wnnágake':

—ǃO'! ǃNako' Benne' Criston', benne' nna bi'e benne' judío ka'? Betj na'a le'e yag krozen' nich le'elton', na' chejle'to' chio'.

Lezka' benne' ka' zej de'e le'egak yag kroze ka' tzen len Le', bliž dítgekle' Le'.

Da' goken kate' got Jesús
(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Kate' bžin wawbíž, bchol dot yežlyó nga, na' goken ki na' zejte žedá chonne. ³⁴ Kate' ne žedá chonne, wžéžeya'a Jesusen', na' wnné':

—Eloi, Eloi, ǃlama sabaktani?

Diža' hebreo ni znnan len diža' xiža': “Dios chia', Dios chia', ǃbiž chen' bšan lažo'o neda'?”

³⁵ Benne' ka' nníta'gake' ga na' bengekle' diža' ni, na' wnnágake':

—Le wzé nag. Žliže' Lías.

³⁶ Naž bxite' to benne' zoe' ladjwage', na' besbise' to da' blóle da'

že'jen nis lo nop zichj. Bde'en to law ya xtildo', na' bi'en nich xop Jesusen', na' wnné':

—Kwezžo, na' wíážo cha' yid Líasen' nich yetinne' Le'.

³⁷ Wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie'.

³⁸ Wžeza' laže' žeje da' na'an' gachje lāwe'le lo yodo', na' bžojen chople, da' wzó lawn yichjlen, na' bžinten xni'alen.

³⁹ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zie' law Jesusen', blē'ele' kan goken, kan wžéžeya'a Jesusen', na' la' gottie', na' wnné':

—Da' li benne' ni goke' Zi'n Dios.

⁴⁰ Lezka' wnníta'gak no'le ka' ga na', na' zít'ole zwiágake'. Wnníta'gak Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna'gak Jakob kwide', na' Jwsé ládjwgak no'le ka'. ⁴¹ No'le ki jáklene' Jesusen' katen' wdé' gan nbab Galilea, na' góklengake' Le', na' bnéjwgake' da' bdawe' Le' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen. Lezka' wnníta'gak yebale no'le zan ga na', no'le ka' bžínlengake' Le' lo yež Jerusalén.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56;
Jn. 19:38-42)

⁴² Za' žale ža zpá'gake', ža na' za' žin ža la'y chegak benne' judío ka'. ⁴³ Che len bla' Jwsé, benne' yež Arimatea, ga na'. Nike' benne' blo ládjwgak benne' yolawe' blo che yodo', na' lezka' zbeze' ža nna bia' Dios. Dot laže'e wyoé'e gan zoa Pilato, na' wnnable' le' wnezjwe' le' latje yeywé'e Jesusen'. ⁴⁴ Bebán láže'le Pilaton' kate' wnné' ba got Jesusen', na' bliže' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnnable' le' cha' ba nat Jesusen'. ⁴⁵ Kate' benle' da' wnná bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bnezjwe' Jwsén' latje yeywé'e Jesusen'. ⁴⁶ Naž Jwsén' go'we' to laže' da' záka'le'en, na' betinne' Jesusen' le'e yag kroze, na' bchel-le' Le' lažen' da' záka'le'en. Naž wló'ogake' Le' lo yežw ba da' nadjen to lo bloj le'e ya'a yej. Bde'e to yej blag zen da' besbagan' gan žó'ogake' lo yežw ba na'. ⁴⁷ Lia Madlen, na' Lia, xna' Jwsé, bwíagake' gan bdégake' Jesusen'.

16

Žebán Jesús lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Lk. 24:1-12;
Jn. 20:1-10)

¹ Kate' ba wdé ža la'y chegak benne' judío ka', da' naken ža gaže ža, naž Lia Madlen, na' Salomé, na' Lia, xna' Jakob, wzí'gake' da' zla' zix nich chejló'ogake' Jesusen' da' zixen'. ² Kate' ne nak zildo' ža nežw, jake' žoa'a yežw ba che Jesusen', na' bžíngake' ga na' kate' za' la' wbíž. ³ Belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—¿Nož benne' yeké'e yej na' nich gak cho'ožo lo yežw ba chien'?

⁴ Kate' bžíngake' ga na', bwíagake', na' blé'egekle' ba nkwas yej na', na' naken to yej zen. ⁵ Wyázgake' lo yežw ba le'e ya'a yej na', na' blé'egekle' to xkwide' byo, wbás che ya'abá ga na'. Že'be' chelá'a li ža lo yežw ban', na' nákwbe' to laže' tonn, laže' zila'do'ze, na' bžébe'le'egake'. ⁶ Naž xkwiden' gožbe' légake', na' wnnabe':

—Biž žébele. Žeyilje Jesusen', Benne' Nasaret, Bennen' wdé'e le'e yag kroze. Ba bebane'. Biž zoe' nga. Le wia ga ni bxóagake' Le'. ⁷ Le chej na'a, le chejzenle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' lezka' Bedw, na' ye'le légake': “Chej Jesusen' zga'ale' ka' le'e gan nbab Galilea. Yelē'elele-ne' ga na' kan ba gožkze' le'e.”

⁸ Naž bežó'gake' ga na', na' bzónnjgake' žoa'a yežw ban' dan' želzize' lo yela' zžebe chégake'. Bi belyi'e no' benne' da' ni dan' zžébe'le'egake'.

Zloe' law Jesús law Lia Madlen
(Jn. 20:11-18)

⁹ Kate' bebán Jesusen' zildo' ža nežwn', bloe'e lawe' zga'ale law Lia Madlen, no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' ka' wyoé'e. ¹⁰ Wyéj Lian', na' bejzenlen' benne' ka' wdálengake' Jesusen'. Benne' ki zej nak nyache' láže'e, na' zbéžegake'. ¹¹ Kate' béngkele' kan nak da' bchalje', na' wnné' zoa nban Jesusen', na' blé'ekzele' Le', bi bejlé'gake' chie'.

*Chope benne' wsedle ka' che Jesús
žélé'egekle' Le'*

(Lk. 24:13-35)

¹² Wdé na', nža'le bloe'e law Jesusen' lawgak chope benne' wsedle chie' ka', benne' yó'ogake' nez, na' zjake' gan nak nez yixe'. ¹³ Naž beyéjgake', na' bejzéngklen' yezíka'gake', san bi bejlé'gake' xťíža'gake'.

*Da' bde Jesús lo na'gak benne' wbás
chie' ka'*

*(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49;
Jn. 20:19-23)*

¹⁴ Kate' ze lawte, bloe'e law Jesusen' lawgak benne' chiněj, benne' wbás chie' ka', kate' ne že'j žáwgake'. Bdile' légake' dan' bi žejlé'gake' chie', na' dan' nak zide yichj lázdo'gake', na' dan' bi bejlé'gake' xťíža'gak benne' ka' blé'egekle' Le' wdé bebane'. ¹⁵ Naž gože' légake', na' wnné':

—Le chej dot yežlyó nga, chejzénlele yógo'te benách diža' chawe' chian'.

¹⁶ Nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', na' yezóe' nis, yelá bennen', san no benne' bi chejli'e chia', ga'n dola' da' nbage'e. ¹⁷ Benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' góngake' da' gak biá'gaken. Wkóngekle' žin la', na' yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' wcháljgake' diža' yoble ka'. ¹⁸ Cha' góxwgake' bele snia ka' len ná'gake', o cha' yé'jgake' da' žoten benách, bi be gonen chégake'. Xoa ná'gake' benne' yižwé' ka', na' yeyáktegake'.

Jesús žeyepe' ya'abá che Dios

(Lk. 24:50-53; Hch. 1:6-11)

¹⁹ Kate' Xanžon' beyóž bcháljléne' légake' da' ki, Dios bechise' Le' ya'abá chie', gan wži'e kwit li ža che Dios.

²⁰ Bžójgake' légake', na' bejzéngekle' benách yógo'te yež. Xanžon' góklenkze' légake', na' bi'e légake' latje bégake' da' zej nak bian' nak dot da' li da' zcháljgake'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ LUKAS

Diža' da' wló'o Lukas lo na' Teófilo

¹ Benne' zan ba ben byéngake' bzójkake' gaze lo den da' naken dot da' li, dan' goken gan zoažo, ² káteze blé'egeklen' ža ni'te, na' bzéngeklen' žo'o, na' bzégake' diža' kan goken. ³ Žekla' neda' gaken chawe' wzoja' da' ki gaze lo den chio', Teófilo, benne' cháwe'do', dan' ba wdilja' binlo kan nak yógo'te dan' goken ža ni'te. ⁴ Zzoja' da' ni chio' nich nnezlo' nak dot da' li da' ba nsedlo'.

Zloe'el wbás che ya'abá kan galj Zwa, benne' yezóe' benách ka' nis

⁵ Ža ni'te katen' wnná bia' Herodes gan nbab Judea, wzóa to bxož lie' Secría. Nbáblene' to kwe' bxož, da' naken kwe' dan' znná bia' Abías. Ležka' Xbel, zo'le Secrían', nake' ža'só Aarón, bennen' goke' bxož blo nežw, na' benne' biche' Moisés. ⁶ Secrían' len Xbelen', zej nake' chawe' law Dios, na' dot láže'gake' žóngake' kan znná xtiža' Dios, na' ležka' da' bchi'le' Le'. Ki goken, bi gok nitó benne' nnie' chégake'. ⁷ Bi wzóa no xkwide' chégake', dan' nak Xbelen' no'le wbíž, na' žoptie' ba ngólgake'.

⁸ Bžin byo' beyala' che kwe' bxož ka' gan nbab Secrían' góngake' žin law Dios, lo yela' bxož chégake'. ⁹ Kan žónteze žongak bxož ka', beyala' lo wláz Secrían' wyoé'e latje la'y che yodo' nich wzeye' yale zix law Xanžo Dios. ¹⁰ Kate' Secrían' ne zzeye' yalen', yógo'te benách ka' wnníta'gake' la' lí'ale, na' zcháljlengake' Dios. ¹¹ La' na'ze bla' law to wbás che Xanžon' gan zoa Secrían', zie' chelá'a li ža che bkog la'y gan žey yalen'. ¹² Katen' Secrían' blé'ele' wbás che ya'abán', gok zedle', na' bžebe'. ¹³ Naž wbasen' gože' Secrían', na' wnné':

—Secría, bi žebo'. Dios ba benle' da' znnablo'-ne', na' Xbel, no'le chion', soa to bi' byodo' chie', na' go'o labe'

Zwa. ¹⁴ Gak yela' ba nez zen chio', na' yebéle'elo'. Benne' zan yebégekle' ni'a che xkwiden'. ¹⁵ Gakbe' zenle'e law Dios. Bi ye'jbe' xis uba, na' kege to da' žsožlen benách ka'. Dios Be' La'y yedjsóalene'-be' kate' ne yo'obe' lo le'e xna'be'. ¹⁶ Zwa ni gonbe' ga yeyak-gak benne' zan, benne' Israel ka', che Xanžo Dios. ¹⁷ Ležka' cheje' zga'ale' ka' Xanžon', na' Be' la'yen', na' yela' waken', da' ka' wnníta'lengaken Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, sóalengaken le'. Ki gaken che Zwan' nich yeyone' toze benne' zej nake' xa len zí'ngake' ka'. Wzejni'ile' benne' ka' zží'igake' che Dios, nich yeyákgake' benne' chawe' ka', na' yesnisle' légake' nich gak ban láže'gake', na' gápegake' Xanžon' ba la'ne.

¹⁸ Naž Secrían' wnnable' wbás che ya'abán', na' wnné':

—Žiže gak bian' gaggak da' ki? Ba ngola' neda', na' ležka' ba ngol no'le chian'.

¹⁹ Bechebe wbasen', na' wnné':

—Neda' lia' Gabriel. Žona' žin law Dios. Lekze' bsele'e neda' nich wcháljléna' le', na' wzenla' le' diža' chawe' ni. ²⁰ Na'a, dan' bi bejli'o da' goža' le', wkwežo', na' biž gak nnio' kate' gákžegak yógo'te da' ki, kate' žin ža.

²¹ Xak gokgak da' ki, wnníta'gak benne' ka' la' lí'ale, želbeze' Secrían', na' žebángেকে' dan' zžél-le'ele' lo latje la'yen'. ²² Kate' bežój Secrían', bi gok wcháljléne' légake', na' gókbe'egekke' blé'e dáwe'le' to da' bloe'el Dios le' lo latje la'yen'. Dan' bi gok nne Secrían', bloé'ezele' nich bzejni'ile' légake' dan' goken.

²³ Kate' bza'a ža ka' žala' gon Secrían' žin law Dios, naž beyeje' liže'. ²⁴ Wdé ža ka' wyó'o bi'do' lo le'e Xbel, zo'le Secrían', na' bga'ne' yo'oze gayo' byo'. Bsa' láže'e, ²⁵ na' wnné':

—Xanžon' žone' chia' ki. Žonne' to xkwide' chia', na' žone' ga biž yedoe'ela' lawgak benách ka'.

Wbás che ya'abán' zloe'ele' kan za' galj Jesús

²⁶ Wdé xop byo', bla' law wbasen' che ya'abá, dan' bsela' Dios wbás na'kze', Gabriel, nich cheje' lo yež Nasaret, dan' nbaben Galilea. ²⁷ Dios bsele'e le' ga na', nich chejcháljlene' to xkwide' no'le lebe' Lia. Lebe' ba bchebe láže'be' wchág ná'lenbe' to benne' byo lie' Jwsé. Le' nbabe' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka' ža ni'te. ²⁸ Kate' wyó'o Gabrielen' gan zoa Lian', gože'-be':

—Padiox. Dios že' láže'e le'. Xanžo Dios zóalene' le'. Lekze' žone' ga gakže chawe' chio' ka gak chegak yógo'te no'le ka'.

²⁹ Kate' Lian' ble'elbe' wbás che ya'abán', wže' zedlbe' ni'a che dan' bchaljen', na' bebanlbe' kan gože'-be'.

³⁰ Naž wbasen' gože'-be', na' wnné':

—Lia, bi' žebo', dan' Dios žon chawe'e le'. ³¹ Na'a, cho'o to bi'do' li'o, na' galj to xkwide' byodo' chio', na' go'o labe' Jesús. ³² Jesús ni golbe', na' gake' benne' blo, na' si' le' Zi'n Dios, Benne' zente. Xanžo Dios gone' ga nna bi'e kan ben Dabí, xa gole wdé che Jesusen', bennen' wnná bi'e ža ni'te. ³³ Jesusen' nna biá'teze' benne' Israel ka', na' yela' wnná bia' chien' batkle te chen.

³⁴ Naž Lian' wnnablbe' wbás che ya'abán', na' wnnabe':

—¿Nakxkze gak da' ki, dan' bi zóalena' benne' byo?

³⁵ Naž wbasen' gože'-be':

—Dios Be' La'y le'e gan zo', na' gone' ga yela' wak che Dios, Benne' zente, sóalenen le', na' gaken gan zo' ka to zol da' zgo'o bejw. Che len bi' byodo' na', bi'don' žala' galjbe', cho'obe' lo na' Dios, na' si' labe' Zi'n Dios. ³⁶ Lezka' Xbel, zi'n xa xto'o wdé, ba yo'o to bi' byodo' li'e la'kze ba ngole'. Wnnégake' chie', na' wnnágake': "Nake' no'le wbíž" san ba zej xop byo' yo'o bi'don' li'e. ³⁷ Bi be zoa da' bi gak gon Dios.

³⁸ Naž Lian' wnnabe':

—Nakkza' chie'. To chi'ize naka' wen žin che Xanžon'. Gak chia' kan bach wnnó' gon Dios chia' neda'.

Naž la' beza'te wbás che ya'abán' gan zoa Lian'.

Lia zejwíabe' Xbel

³⁹ La' ža na'ze wyó'o Lia nez, na' taría taría wyejbe' gan nak law ya'ado' ka', na' bžinbe' to yež da' nbaben Judea. ⁴⁰ Kate' bžinbe' ga na' wyo'obe' liž Secrían', na' gožbe' Xbelen': "Padiox."

⁴¹ Kate' benle Xbelen' dan' wnná Lian', la' btate kwin bi'don' yo'obe' li'e, na' Dios Be' La'y bedjsóalene' le'.

⁴² Naž Xbelen' wnnié' zižje, na' wnné':

—Dios ba ben cháwe'že' le' ka yógo'te no'le ka', na' lezka' ben chawe'e bi'don' yo'obe' li'o. ⁴³ ¿Nožkze neda', dan' bla' xna' Xana' ga zoa ni? ⁴⁴ Katen' benla' dan' gožo' neda', lo yela' žebél chebe' la' btate kwin bi'don' yo'obe' li'a. ⁴⁵ Ba nez zen naken chio' dan' bejli'o xtiža' wbás che ya'abán', na' gakkze kan gože' le' lo wláz Xanžon'.

⁴⁶ Naž Lian' wnnabe':

Dot láža'a zka'n zena' Xanžon',

⁴⁷ na' žebélenla' Dios, Benne' Weslá chian'.

⁴⁸ Dios na'kze be' láže'e neda'.

Yoa'a lo ne'e Le', na' to chi'ize naka' wen žin chie'.

Na'a so law, nnágake' chia':

"Ba nez zen naken che no'len'."

⁴⁹ Zenle'e nak da' ben Dios, Benne' zente, chia' neda'.

¡Ga'n zen La la'y chie'!

⁵⁰ Le' žeyache' láže'tezle' benne' ka' zžébegake' Le',

na'a ža, na' to chi'ize.

⁵¹ Da' zan yela' wak zen ka' ba bene' Le'.

Bzexjwe' benne' ka' bka'n zéngake' yela' žejní'il chégake'.

⁵² Beké'e yela' wnná bia' chegak benne' blo ka',

na' bene' ga zej nak blo benne' gaxjw láže' ka'.

⁵³ Bwawe' benne' ka' beldone',

na' bka'ne' ka'ze benne' wnni'a ka'.

⁵⁴ Góklene' benne' Israel ka', benne' wen žin chie' ka',

dan' be' láže'e légake', na' beyache' láže'le' légake'.

⁵⁵ Bene' da' bchebe láže'e chegak xa xto'žo ka', dan' gone' chežo,

dan' bchebe láže'e che Bran, na' chegak za'sóe' ka'.

⁵⁶ Lian' bgá'nlenbe' Xbelen' chonne byo', na' wdé na' beyejbe' ližbe'.

Da' gok kate' golj Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

⁵⁷ Kate' bžin ža žala' soa xkwide' che Xbelen', golj to bi' byodo'. ⁵⁸ Benne' zjo'o li'a chie' ka' len lježe' ka', béngikle' kan Dios beyache' láže'le' le', na' bebélengekle' le'. ⁵⁹ Kate' ba gok xono' ža zoa xkwiden', bla'gak ljéžgake' ka' ga na' nich chóggake' lo belá' che bi' byodon' da' nak bian' nbabbe' che Dios, na' gónegekle' wzóagake' labe' Secría kan zoa la xabe'. ⁶⁰ Naž beží'i Xbel, xna'be', na' wnné':

—O'o. Zwa si' labe'.

⁶¹ Wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Biz' chen'? Bi zoa nitó lježle, benne' lie' Zwa.

⁶² Naž benne' ka' bloé'ezegekle' nich nnábgekle' xabe' bize žénele' si' labe'. ⁶³ Secrían' wnnabe' to blagdo', na' bzoje' lawn da' znnan: "Zwa si' labe'." Bebáengekle' yógo'tegake'. ⁶⁴ Ka' gaze la' beyáljwte žoa'a Secrían', na' gok bechalje', na' bka'n zene' Dios. ⁶⁵ Naž bebáengekle' yógo'te benne' zjo'o li'a chégake', na' wzé diža' kan gok da' ki yógo'te yeždo' zej nnitan' lawgak ya'ado' ka' gan nbab Judea. ⁶⁶ Bza' láže'gak yógo'te benne' ka' katen' béngikle' kan goken, na' wnnágake':

—¿Bizkzen' gon bi' byodon'? Da' likze Xanžon' zóalene'-be'.

Da' bchalj Secría lo wláz Dios

⁶⁷ Naž Dios Be' La'y bedjsóalene' Secrían', xa Zwan', na' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné':

⁶⁸ iGa'n zen Dios, Xangak benne' Israel ka',

dan' bedjwíe' žo'o, benách chie', na' beya'we' žo'o!

⁶⁹ Bsele'e Benne' Weslá chežo ga zoažo ni,

len yela' wak zen chie'.

Nake' Xkwiden' za' goljbe' ládjwgak za'só Dabí,

bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te.

⁷⁰ Ža ni'te bchebe láže'e gone' da' ki,

dan' wnné' lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'.

⁷¹ Bchebe láže'e yeslé' žo'o lo na'gak benne' ka' zžá'agake' žo'o, na' lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'.

⁷² Bchebe láže'e yeyache' láže'le' Dabín', xa gole wdé chežon', na' chejsá' láže'e da' bchebe láže'e, dan' naken la'y.

⁷³ Ben choche' xtiže'e, dan' bchebe láže'e gonen', dan' gože' Bran, xa gole wdé chežon', dan' naken to da' žala' gone' chežo žo'o.

⁷⁴ Bchebe láže'e yeslé' žo'o lo na'gak benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'

nich biž žébežo gonžo xchine' Le',

⁷⁵ na' nich gakžo gaxjw láže', na' dot chawe'

lawe' Le' yógo'te ža soažo nbanžo.

⁷⁶ Le', zí'na'do', si' lo' benne' zchalje' lo wláz Dios, Benne' zente, dan' chejo' le' zga'alo' ka' Xanžon', na' gon chawo'o nez gan tie'.

⁷⁷ Wzejni'ilo' benách chie' ka' kan wak yelágake'

na' kan yenít law Dios doła' da' zej nbage'e.

⁷⁸ Ki naken, Dios žeyache' láže'le' žo'o, na' gone' ga la' law Bennen' nakkze' baní' chežo.

⁷⁹ Lekze' wza'ni'e chegak benne' ka' nak chol yichj láždo'gake', na' za' gátgake',

nich yegoé'e žo'o to nez gan ga'n cháwe'žo.

⁸⁰ Bgole xkwide' byodon', na' gokbe' wale. Wzóazebe' gan nak latje dach kate' bžinže ža bla' lawbe' lawgak benne' Israel ka'.

2

Da' goken katen' golj Jesús (Mt. 1:18-25)

¹ La' ža na'ze Augusto, benne' Sésar, bchi'le' yógo'te benách nníta'gake' yežlyó nga yéla'gake' le'e yich. ² Kate' da' nežw byéla'gake' le'e yichen', wnná bia' to benne' lie' Sirenio gan nbab Siria. ³ Yógo'te benách ka' beyéjgake' yež che chégake' gan zej nbabe' nich

yéla'gake' le'e yichen'. ⁴ Wzá' Jwsé lo yež Nasaret gan nbab Galilea, nich cheje' gan nbab Judea, na' bžine' lo yež Belén, gan golj Dabí ža ni'te. Ki bene' dan' nbablen Jwsén' benne' ka' zej nake' za'só Dabín'. ⁵ Jwsén' wyeje' ga na' nich yéle'e le'e yichen', tzen len Lia. Lian' nakbe' xkwide' no'len' ba bchebe láže'be' wchág ná'lenbe' Jwsén', na' za' galj bi'do' chebe'. ⁶ Kate' ne nníta'gake' lo yež Belén, bžin ža žala' galj bi'do' cheben'. ⁷ Golj to bi' byodo', xkwide' nežw chie'. Bchele'-be' to láže'do', na' bdixjwe'-be' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. Ki goken dan' bi bžel latje gan gá'ngake' lo yo'o gan želžín benne' ka' yó'ogake' nez.

Zla' law wbás che ya'abá gan žape chí'igake' zila' ka'

⁸ Gawze gan že' yež Belén nníta'gak benne' ka' yiže', benne' žape chí'igake' zila' ka' žel. ⁹ La' bla' lawte to wbás che Xanžon' gan nníta'gake'. Wyó'o yela' baní' che Xanžon' gan nníta'gake', na' bžébegake'. ¹⁰ Naž wbás che ya'abán' gože' légake', na' wnné':

—Bi žébele. Na'a zzenla' le'e to da' gonen ga yebélele, na' yebélengeklen yógo'te benách. ¹¹ Na'a ba golj to bi' byodo' lo yež gan golj Dabí, na' gakbe' Benne' Weslá chele. Nake' benne' bsela' Dios, na' nake' Xanžon'. ¹² Da' ni gak bia'be' nich gónbia'le-be'. Yežel-lele-be', nželbe' láže'do', na' debe' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez.

¹³ Gan wzóa wbás che ya'abán', ka' gaze bla' lawgak wbás zante che ya'abá che Dios, na' zka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

¹⁴ iGa'n zen Dios, Bennen' zoe' ža'te! Gak da' wká'n chawen' benách yežlyó nga, benne' ka' Dios žaz láže'e légake'.

¹⁵ Kate' beza'gak wbás che ya'abá ka' ga na', zeyéjgake' ya'abá, benne' ka' žape chí'igake' zila' ka' gož ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Le cho'o lo yež Belén nich le'elžo cha' ba goken kan bzejní'il Xanžon' žo'o.

¹⁶ Taría taría la' jaktie' ga na', na' bejxáka'gake' Lian' len Jwsén', na' xkwiden', bi'don' debe' to lo yo'odo' gan žape chí'igake' da' žawgak bia ka' chegak benne' ka' yó'ogake' nez. ¹⁷ Kate' blé'egekke'-be', bžéngkele' légake' dan' wnná wbás che ya'abán', kan nak che xkwiden'. ¹⁸ Bebángkele yógo'te benne' bēngkele' dan' wnnagak benne' ka' žape chí'igake' zila' ka'. ¹⁹ Lian' wlo'oze' da' ki lo yichj lázda'we', na' blab láže'e kan zej naken. ²⁰ Beyejgak benne' ka' žape chí'igake' zila' ka', zka'n zéngake', na' žoe láwgake' Dios ni'a che yógo'te dan' bēngklen', na' blé'egeklen', da' ka' gókgaken kan gož wbás che ya'abán' légake'.

Zgó'ogake' xkwide' Jesús lo na' Dios

²¹ Kate' ba gok xono' ža wzóa xkwide' Jesusen', belchoge' lo bela' chebe' da' nak bian' nbabbe' che Dios, na' bzóagake' labe' Jesús kan ba bzoakze wbás che ya'abán' labe' zga'ale kate' za' cho'obe' le'e xna'be'.

²² Kate' bza'a ža che da' zpa' kwingak no'le ka' za' bzóategake' bi'do' chégake' kan zнна da' bchi'le Moisés, belchi'e xkwide' Jesusen' lo yež Jerusalén nich kó'ogake'-be' lo na' Xanžo Dios. ²³ Ki bēngake', dan' nyejw lo da' bchi'le Xanžo Dios, dan' znnan: “Yógo'te bi' byodo', bi' nežw che xna'be', žala' kwéjgake'-be' cheze che Xanžo Dios.” ²⁴ Che len jake' ga na' nich gótgake' chope sintr gog, o chope plomdo' ka', na' kó'ogake'-ba' law Dios, kan zнна xtiža' Xanžo Dios.

²⁵ Ža na'ze zoa to benne' lie' Smon lo yež Jerusalén, bennen' nake' chawe', na' žejli'e che Dios. Zbeze' Bennen' sela' Dios, Bennen' gon chawe'e benách Israel ka'. Dios Be' La'y zóalene' Smon na', ²⁶ na' ba bloe'ele' le' bi gatzie' kate' lé'ežele' Benne' Criston', Bennen' sela' Xanžo Dios. ²⁷ Bžin Smon na' lo zchil yodo' dan' bche' Dios Be' La'y le' ga na'. Katen'

xa xna' xkwide' Jesusen' belchi'e-be' lo zchil yodo' nich góngake' chebe' kan zнна xtiža' Dios, ²⁸ Smon na' wdele'-be', na' bka'n zene' Dios, na' wnné':

²⁹ Xan, na'a wak gonno' neda' latje gata',
na' ga'n ži yichj lázda'wa',
dan' ba gok dan' gožo' neda', wen žin chio'.

³⁰ Ba ble'ela' bi'don' bzoakzo' Le',
bi'don' gakbe' Bennen' yeslé' benách ka',

³¹ Bennen' wloe'elo' law lawgak yógo'te benách ka'.

³² Nakbe' baní' dan' wza'nín' chegak benne' zi'to' ka',
na' lezka' baní' chegak benách chio',
benne' Israel ka'.

³³ Bebanle Jwsén' len Lian', xna' xkwide' Jesusen', kan nak dan' wnná Smon na' kan nak chebe'. ³⁴ Smon na' wnnable' Dios gon chawe'e légake', na' gože' Lian', xna' Jesusen', na' wnné':

—Bwia nga. Dios bzoe' Xkwide' ni nich gakbe' da' gonen ga chix láže'gekle benne' zan, na' gonbe' ga yeyakgak chawe' benne' zan ladjwgak benách Israel. Gakbe' to da' gak bian', na' benách ka' nnégake' chebe'. ³⁵ Gaken ki nich la' law dan' zza' láže'gak benne' zan. Da' ki gaken chio' ka to ya ntoche' da' chazen lazdo'o.

³⁶ Lezka' Ana, to no'le zchalje' lo wláz Dios, wzóe' ga na'. Nake' ži'n Fanuel, to benne' nbabe' za'só ben-nen' lie' Aser, ži'n Israel. Ana na' wzóalene' benne' byo chie' gaže yiz wdé goke' xkwide' no'le, na' ba ngól-li'e. ³⁷ Got benne' byo che Anan', na' bga'ne' wzebe na' zejte ba zeje' taplalj tapiz. Bi žežoje' gan nak zchil yodon'. Dot ža dot yele, zka'n zene' Dios, na' žone' wbás, na' zcháljlene' Dios. ³⁸ La' na'ze ble'e ga na', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Bzejni'ile' yógo'te benách kan nak che xkwide' Jesusen', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' želbeze' ža la' Bennen' seła' Dios nich gon chawe'e benách chie' ka'.

Jwsé len Lia zeyéjgake' lo yež Nasaret

³⁹ Wdé ben Jwsén' len Lian' yógo'te dan' zнна xtiža' Xanžo' Dios, beyéjgake' lážgake', yež Nasaret gan nbab Galilea. ⁴⁰ Bgole xkwide' Jesusen', na' gokbe' choch. Góta'že yela' žejní'il chebe', na' zen nak da' wló'o Dios lo yichj lázdo'be'.

Žežín xkwide' Jesús zchil yodo'

⁴¹ Twiz twiz žjak xa xna' Jesusen' lo yež Jerusalén katen' žak Lni Pasko', kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios, katen' beslé' xa wdé chégake' lo yežlyó Egipto. ⁴² Kate' xkwide' Jesusen' ba zejbe' chežinno yiz, jake' lo yež Jerusalén kan žónteze žóngake' kate' žak lni na'. ⁴³ Kate' wdé llin', zezá'gake', na' xkwide' Jesusen' nga'nbe' lo yež Jerusalén, san Jwsén' len Lian', xna' Jesusen', bi gókbe'egeklen'. ⁴⁴ Žékgekle' zeyo'obe' ladjw benne' zan ka', benne' zesá'klene' légake', na' che len to ža besa'ke'. Naž beyiljgake'-be' gan zej nnita' ljéžgake', na' gan zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e, ⁴⁵ na' bi bežélgekle'-be'. Che len beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' beyiljgake'-be' ga na'.

⁴⁶ Ža chonne ža, bežélgekle'-be' gan nak to lo zchil yodo', že'be' ladjwgak benne' yodo' wsedle ka', na' zze nagbe' dan' žsédgekle', na' znnablbe' légake' da' zan. ⁴⁷ Bebángekle' yógo'te benne' bėngekle' dan' bchaljbe' len yela' žejní'il chebe', na' kan nak dan' bechebbe'. ⁴⁸ Kate' xa xna'be' blé'egekle'-be', bebángekle'. Xna'be' gože'-be', na' wnné':

—Ži'na', žbiz chen' beno' ki len neto'? Wžé' zedlto', na' beyiljto' le', neda' len xon'.

⁴⁹ Naž Jesusen' gožbe' légake', na' wnnabe':

—žBiz chen' beyiljle neda'? žBi nnéžlele žon byenen we' laža'a da' naken che Xa'?

⁵⁰ Bi bejní'igekle' xa xna'be' dan' gožbe' légake'.

⁵¹ Jesusen' beyéjlenbe' légake', na' bežinbe' lo yež Nasaret. Benbe' kan

z̄nna x̄tíža'gak x̄a x̄na'be'. Lia, x̄na' Je-
susen', wló' cháwe'ze' yógo'te da' ki lo
yichj lázda'we'. ⁵² Góta'že yela' žejní'il
che x̄kwide' Jesusen', na' bgolbe'.
Bežojbe' chawe' law Dios, na' lawgak
benách ka'.

3

*Da' bchalj Zwa, benne' bezóe' benách
ka' nis*

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Kate' ba zej chi yiz z̄nna bia'
Tiberio, benne' Sésar, dot yežlyó nga,
z̄nna bia' Ponsio Pilato gan nbab
Judea, na' Herodes z̄nna bi'e gan
nbab Galilea, na' Lip, biche' Herodes
na', z̄nna bi'e gan nbab Iturea, na'
gan nbab Trakonite, na' bennen' lie'
Lisanias z̄nna bi'e gan nbab Abilinia.

² Kate' ža ka' Anás len Kaifás, zej
nake' b̄xoz blo ka', na' la' na'ze Dios
bcháljlene' Zwa, zi'n Secría, kate' ne
zoa Zwan' lo latje dach. ³ Wdá Zwan'
do zente žoa'a yego Jordán, na' bchalje'
kan žala' yezoagak benách ka' nis,
benne' ka' žeyát láže'gake' nich yenít
law Dios dola' da' zej nbage'e. ⁴ Gok da'
ki kan nyejw le'e yich la'y, dan' wnná
Isaías, benne' bchalje' lo wláz Dios ža
ni'te, dan' z̄nnan:

Benle chi'i to benne' wnnié' zižje lo
latje dach, wnné':

“Le wpá' nez nich žin X̄anžo Dios gan
zoale.

Le yebėj li nez las ka' gan tie'.

⁵ Le yeschá' yógo'te gan zej že' bloj ka'.
Le gon lache' yógo'te ya'a sibe ka', na'
ya'ado' ka'.

Le yebėj li nez legw ka',
na' le gon chawe' nez yej ka'.

⁶ Yógo'te benách lé'egekle' bennen'
sela' Dios, bennen' yeslé'
légake'.”

⁷ Kate' bžojgak benne' zan lo yež ka'
nich yezóagake' nis lo na' Zwan', le'
gože' légake', na' wnné':

—Le'e, lježgak bele snia ka'. žBiz
chen' žénelele yezoale nis? žZoa no
benne' gože' le'e bi chog Dios chele
gatle cha' yezoale nis? ⁸ Na'a, le gon
da' gak bian' ba beyát láže'le, na' bi
sa' láže'le, bi nnale: “Dios bi choge'

cheto' gatto' dan' nakto' za'só Bran”
dan' žapa' le'e, gak Dios ke'e yej ki,
na' gone' ga yeyákgaken za'só Bran na'.
⁹ Nakle ka' yag ka'. Ba zbez ya wage
nich chogen yag ka'. Bíte'teze yag da'
bi zbian da' zix chen, chóggaken', na'
wzéygaken' lo yi'.

¹⁰ Naž benách ka' nníta'gake' ga na'
wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—žNakxkze gonto'?

¹¹ Bechebe Zwan', na' gože' légake':

—No benne' de chope ze' žala'
wnezjwe' ton che no benne' bi de
chie'. No benne' de da' žawe', lezka'
žala' chisen' chegak benne' ka' bi de
da' gágwage'.

¹² Lezka' bale benne' wechizjw ka',
benne' zchízjwgake' benách ka' lo
wláz yež zi'to', bžíngake' ga na' nich
yezóagake' nis. Wnnábgekle' le', na'
wnnágake':

—Benne' wsedle, žbiz žala' gonto'
neto'?

¹³ Zwan' gože' légake':

—Bi wchízjwžele kan wnná benne'
z̄nna bi'e le'e.

¹⁴ Lezka' bale benne' žjake' lo wdile
wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—žCheze neto', biz žala' gonto'?

Zwan' gože' légake':

—Biž wcheble nitó benne' nich
ka'le bi da' de chie'. Biž nnale chegak
benách ka' da' wen láže' nich gonle ga
chízjwgake' le'e, san le chaz láže' ka' da'
názjwle.

¹⁵ Lezka' benne' ka' želbeze' Bennen'
sela' Dios, wnníta'gake' ga na', na'
žsa' láže'gake' cha' nak Zwan' Benne'
Criston'. ¹⁶ Bechebe Zwan', na' gože'
yógo'tegake', na' wnné':

—Da' li neda' žezóa' le'e nis, da'
zloe'elen nakle ka' benne' ka' ba
gótgake', na' zej nzi'e yela' nban da'
yoble, san za' Bennen' wchize' le'e
Dios Be' La'y, na' da' naken yi' chie',
na' Dios Be' La'y na' gonne' le'e yela'
nban da' zejlí kanne. Bennen' ze'e
napže' yela' wnná bia' ka' neda', na'
neda' bi naka' zi kweja' ze'e. ¹⁷ Noxe'
da' žzen yi' chie', na' wlobe' zoa' scribe
chie', dan' zloe'elen kan gaken chegak
benách ka'. Wtobe' zoa' sriben', na'

ko'o chawen', san bebe chen wzeyen' lo yi' da' batkle yolen.

¹⁸ Kan zej nak diža' ki, na' yebale diža' zan bzejni'ile' benách ka', na' bzenle' légake' diža' chawen'. ¹⁹ Zwan' bdil diže'e Herodes, benne' wnná bia', dan' zóalene' Herodías, zo'le Lip, benne' biche'e, na' dan' žone' da' zan da' kegle. ²⁰ Naž ben Herodes na' to da' kegle da' zenže, bsejwe' Zwan' liž ya.

Žezóa Jesús nis
(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Kate' ža ka' kate' bi na' nyejw Zwan' liž ya, na' žezóe' benách ka' nis, lezka' bezóe' Jesusen' nis. Kate' Jesusen' ne zcháljlene' Dios, wyaljw ya'abá, ²² na' blá' law Dios Be' La'y. Znné'e ka to plomdo', bian' betjba', na' bžinba' gan zoa Jesusen'. Benle' chi'i to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Le' nako' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'.

Kan zej nak xa xna' wdé ka' che Jesús
(Mt. 1:1-17)

²³ Katen' Jesusen' wzó lawe' žone' xchin Dios, zeje' Le' ka chi žoa yiz. Žékgekle benách nake' zi'n Jwsé. Jesusen' nake' za'só Elí.

Bennen' nake' xa Lia, xna' Jesusen'.

²⁴ Elí na' goke' zi'n Matat.

Bennen' goke' zi'n Lebí.

Bennen' goke' zi'n Melki.

Bennen' goke' zi'n Jana.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

²⁵ Jwsé ni goke' zi'n Matatías.

Bennen' goke' zi'n Amós.

Bennen' goke' zi'n Nahum.

Bennen' goke' zi'n Esli.

Bennen' goke' zi'n Nagai.

²⁶ Nagai na' goke' zi'n Maat.

Bennen' goke' zi'n yetó Matatías.

Bennen' goke' zi'n Semei.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

Bennen' goke' zi'n Judá.

²⁷ Judá na' goke' zi'n Joana.

Bennen' goke' zi'n Resa.

Bennen' goke' zi'n Sorobabel.

Bennen' goke' zi'n Salatiel.

Bennen' goke' zi'n Neri.

²⁸ Neri na' goke' zi'n yetó Melki.

Bennen' goke' zi'n Adi.

Bennen' goke' zi'n Kosam.

Bennen' goke' zi'n Elmodam.

Bennen' goke' zi'n Er.

²⁹ Er na' goke' zi'n Josué.

Bennen' goke' zi'n Elieser.

Bennen' goke' zi'n Jorim.

Bennen' goke' zi'n yetó Matat.

³⁰ Matat na' goke' zi'n Lebí.

Bennen' goke' zi'n Smon.

Bennen' goke' zi'n Judá.

Bennen' goke' zi'n yetó Jwsé.

Bennen' goke' zi'n Jonán.

Bennen' goke' zi'n Eliakim.

³¹ Eliakim na' goke' zi'n Melea.

Bennen' goke' zi'n Mainán.

Bennen' goke' zi'n Matata.

Bennen' goke' zi'n Natán.

³² Natán na' goke' zi'n Dabí.

Bennen' goke' zi'n Isai.

Bennen' goke' zi'n Obed.

Bennen' goke' zi'n Boos.

Bennen' goke' zi'n Salmón.

Bennen' goke' zi'n Naasón.

³³ Naasón na' goke' zi'n Aminadab.

Bennen' goke' zi'n Aram.

Bennen' goke' zi'n Esrom.

Bennen' goke' zi'n Fares.

Bennen' goke' zi'n yetó Judá.

³⁴ Judá na' goke' zi'n Jakob.

Bennen' goke' zi'n Isaak.

Bennen' goke' zi'n Bran.

Bennen' goke' zi'n Taré.

Bennen' goke' zi'n Nakor.

³⁵ Nakor na' goke' zi'n Serug.

Bennen' goke' zi'n Ragau.

Bennen' goke' zi'n Peleg.

Bennen' goke' zi'n Heber.

Bennen' goke' zi'n Sala.

³⁶ Sala na' goke' zi'n Kainán.

Bennen' goke' zi'n Arfaxad.

Bennen' goke' zi'n Sem.

Bennen' goke' zi'n Noé.

Bennen' goke' zi'n Lamek.

³⁷ Lamek na' goke' zi'n Matusalén.

Bennen' goke' zi'n Enok.

Bennen' goke' zi'n Jared.

Bennen' goke' zi'n Mahalalel.

Bennen' goke' zi'n yetó Kainán.

38 Kainán na' goke' zi'n Enós.
 Bennen' goke' zi'n Set.
 Bennen' goke' zi'n Adán.
 Bennen' goke' ka zi'nkze Dios.

4

Gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesús dola'

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

1 Bezá' Jesusen' žoa'a yego Jordán, zoalen Dios Be' La'y Le', na' de chgi' bchi'e Jesusen' lo latje dach. 2 Wzóe' ga na' choplaj ža, na' gónele da' xiwe' gonen ga бага' Jesusen' dola'. Bi be bdaw Jesusen' ža ka', na' wdé na' wdone'. 3 Naž da' xiwen' gožen Jesusen', na' wnnán:

—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, wnná yeyák yej ni yet xtil.

4 Bechebe Jesusen', na' gožen':

—Nyejw le'e yich da' znnan: “Kégeze len yet xtil zej nban benách ka', san lezka' zej nbánlene' yógo'te xtiža' Dios.”

5 Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' gan nak to law ya'a sibe. To chí'ido'ze bloe'elen Le' yógo'te latje gan znnan bia'gak benne' ka' dot yežlyó nga.

6 Naž da' xiwen' gožen Jesusen', na' wnnán:

—Yógo'te latje chegak benne' wnná bia' ka', na' yela' wnni'a chégake', gonnán chio', dan' yo'o lo na'a yógo'te da' ki, na' no benne' žénela' wnežjwa' da' ka' chie'. 7 Cha' Le' wzóa zibo' lawa', na' wká'n zeno' neda', yógo'te da' ki gaken chio'.

8 Naž Jesusen' gožen':

—Kwas na'le, da' xiwe', dan' nyejw le'e yich la'y dan' žen' neto', dan' znnan: “Xano' Dios wká'n zeno', na' toze Le' gono' xchine'.”

9 Naž da' xiwen' bchen' Jesusen' lo yež Jerusalén, na' bžian Le' yichjo'o yodo', na' gožen Le':

—Cha' nakkzo' Le' Zi'n Dios, bexite' ga ni 10 dan' nyejw le'e yich la'y da' znnan:

Dios sele'e wbás che ya'abá ka', na' gáklengake' Le'.

11 Len ná'gake' góxwgake' Le' nich bi chejchego'o yej, na' bi gak zi' ni'o.

12 Naž Jesusen' gožen':

—Nyejw le'e yich la'y da' žen' neto': “Bi wkonlo' žin Xano' Dios.”

13 Kate' da' xiwen' bi bžel-len yetó da' gonen ga бага' Jesusen' dola', na' bebigan' gan zoe' to chí'ido'.

Zzo law Jesús žone' xchine' gan nbab Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Beyej Jesusen' gan nbab Galilea, na' nzi' lo ne'e yela' wak che Dios Be' La'y. Wzé diža' kan nak chie', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež dot gawze ga na' bengeklen'. 15 Jesusen' bsdle' benách ka' gan nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' Le' ba la'ne.

Da' ben Jesús lo yež Nasaret, dan' naken laže'

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Naž bežin Jesusen' lo yež Nasaret gan bgole'. Kate' bžin ža la'y chegak benne' judío ka', na' kan žónteze žon Jesusen', wyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' wzíe' nich gole' to da' nyejw le'e yich la'y. 17 Bdégake' yichen' lo na' Jesusen' gan nyejw da' wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. Kate' bsaljwe' yichen', bežel-le' gan nyejw da' znnan:

18 Zoalen Be' La'y che Xanžon' neda' dan' wleje' neda' cheze' nich wzenla' benách yache' ka' diža' chawe'.

Bsele'e neda' nich yeyona' benne' ka' žak zi' lázdo'gake',

na' nich wzenla' benne' ka' zej nake' ka' benne' zej nžeje' ni'a che dola' da' nbága'gake', kan gak yelágake',

na' nich yeyona' benne' lo chole ka', na' nich yeslá' benne' ka' žsaka' zi'gak benách ka' légake',

19 na' nich wzía' diža' che ža gaklen Xanžo Dios benách ka'.

20 Naž Jesusen' betobe' yichen', na' bedien' lo na' bennen' žape chi'e yiche la'y ka', na' bebi'e. Naž yógo'te benne' zej ndobe' lo yo'on', belwie' Jesusen'.

21 Wzó law Jesusen' zchalje', na' gože' légake':

—Na'a ža ni zoale le'e, ba bžinkze dan' nyejw le'e yichen'.

22 Yógo'tegake' wnné cháwe'gake' chie', na' bebángle' kan nak diža' chawen' da' zchalje', na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni zi'n Jwsé?

23 Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Ye'le neda' da' znnan: “Le', benne' žeyón benách ka', beyón kwino'.” Lezka' ye'le neda': “Da' ka' benlto' beno' Le' lo yež Kapernaum, lezka' ben ga ni naken lažo'.”

24 Lezka' wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz Dios, benne' wláz chie' ka' bi žápegake' le' ba la'ne.

25 Da' li žapa' le'e, wnníta'gak no'le wzebe zan ža ni'te gan nbab Israel, ža ka' wzóa Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Kate' ža ka' bi gok yejw chonn yiz yo'o gachje, na' gok wbín lo yežlyón'. 26 Dios bi bsele'e Líasen' gan zej nnita' no'le wzebe ka' wnníta'gake' gan nbab Israel, san bsele'e le' gan zoa to no'le wzebe lo yež Sarepta, da' nbaben yež Sidón, to yež zi'to'. 27 Lezka', wnníta'gak benne' zan ža ni'te gan nbab Israel, benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže ža ka' wzóa Eliseo, bennen' bchalje' lo wláz Dios. Bi beyák nitó benne' ki ladjw benách Israel ka', san beyák toze Naamán, benne' zi'to' wbabe' lo yežlyó Siria.

28 Kate' béngle' benne' ka' da' ni, benne' wnníta'gake' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngle' xtiža' Dios, na' bžá'agake'. 29 Naž la' wzó žá'tegake', na' bebéjgake' Jesusen' žoa'a yež na'le. Belchi'e Le' gan nak le'e ya'a yej gan že' lážgake' nich wžíxjgake' Le' gan nak le'e ya'a yej na'. 30 Wdé Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' la' beyejtie'.

Žeyón Jesús to benne' yoe'e be' xiwe' (Mr. 1:21-28)

31 Naž wyéj Jesusen' lo yež Kapernaum gan nbab Galilea, gan bsedle' benách ka' kate' nak ža la'y ka' chegak

benne' judío ka'. 32 Bebángle' kan nak dan' žsedle Jesusen' légake', dan' zchalje' ka to benne' de lo ne'e yela' wnná bia'.

33 Lezka' zoa to benne' yoe'e be' xiwe' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngle' xtiža' Dios, na' wnnié' zižje, 34 na' wnné':

—Bsan neto'. ¿Biz nbága'to' chio', Jesús, benne' Nasaret? ¿Zo'o nga nich wžía yi'o neto'? Nónbia'to' Le' No nako'. Benne' la'y che Dios nako'.

35 Naž Jesusen' bdile' be' xiwen', na' gožen':

—Žize wzóa, na' bežój lo bennen'.

Naž be' xiwen' wžo'nen bennen' lo yo lawgak benne' ka' nníta'gake' ga na', na' la' bežojten lo bennen', san biž bi benen len le'. 36 Bebángle' yógo'tegake', na' bchaljen ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Biz diža' ni dan' zchaljen'? Len yela' wnná bia', na' yela' wak zen zdile' be' xiwe' ka', na' la' žežójtegaken.

37 Wzé diža' che da' žon Jesusen', na' béngle' benách nníta'gake' yógo'te yež zej žen' dot gawze.

Jesús žeyone' xna' zo'le Smon, bennen' lezka' lie' Bedw

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Naž Jesusen' la' wzó ža'tie', na' bežoje' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngle' xtiža' Dios, na' wyoé'e liž Smon. Zoa xna' zo'le Smon ga na', na' yoe'e da' la. Góta'yoegekle' Jesusen' yeyone' le'. 39 Whiga Jesusen' gan die', na' bliže' da' la da' yoe'e. La' bežojten. No'len' la' wyastie', na' bsí'ni'e da' bdáwgake'.

Jesús žeyone' benne' zan, benne' yižwé' ka'

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Kate' ba ben wbíž ža la'y na', bžingak yógo'te benne' zóalengak benne' yižwé' ka' légake', benne' ka' zej de'e yižwé' ka' che chégage'. Bedjwá'gake' benne' yižwé' ka' gan zoa Jesusen', na' Le' bxo'a ne'e légake', na' beyone' légake'. 41 Lezka' bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' yo'ogak benách

yižwé' ka'. Belbéžeya'a be' xiwe' ka', na' wnnágaken:

—Le' nako' Zi'n Dios.

Naž Jesusen' bdile' be' xiwe' ka', na' bi bi'e latje nnégaken, dan' nnézgeklen nake' Le' Benne' Criston'.

Zchalj Jesús diža' chawe' gan nbab Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžoj Jesusen' lo yež Kapernaum, na' wyeje' to latje dach. Benne' zan beyílgake' Le'. Kate' bžíngake' gan zoe', gónegekle' wséjwgake' xneze', nich bi yezé'e gan nníta'gake'. ⁴³ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Žon byenen cha'a gan zej nnita' yezika' yež ka', nich wchalja' diža' chawe' ga na' kan gak chó'ogake' gan zнна bia' Dios. Che len bsele'e neda' nga.

⁴⁴ Ki goken, bchalje' diža' chawen' lo yež ka' gan nbab Galilea, na' gan nak lo yo'o ka' gan žylenle benne' judío ka' xtiža' Dios.

5

Želzene' bel zan

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Kate' ne zoa Jesusen' žoa'a niso', dan' nzin' Jenesaret, bdogak benne' zan dot kwite', nich yéngkle' xtiža' Dios. ² Naž Jesusen' ble'ele' chope barkw zóagaken lawe' nison' gan nak gawze gan de yo biž, na' benne' wžen bel ka' zej nžoje' lo barkw ka', na' žeyíbgake' yixjw bel chégake'. ³ Wžen Jesusen' to lo barkwn', dan' naken che Smon Bedw, na' wnnable' le' kweken' yeláte'do' zí'to'le gan de yo bižen'. Naž Jesusen' wži'e lo barkwn', na' že'ze' ka', bsedle' benne' zan ka' nníta'gake' lo yo bižen'. ⁴ Kate' beyóž bchalj Jesusen', naž gože' Smon, na' wnné':

—Bsa' barkw ni lo niso' gan že' zilen, na' le wzala' yixjw bel chele, na' senle bel ka'.

⁵ Beží'i Smon na', na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, dot yele ba bento' žin, na' nitó bel bi na' sento', san len diža' chio' wzála'to' yixjwn'.

⁶ Kate' bzála'gake' yixjwn', wžéngake' bel zan, na' ba žekte žeza' yixjwn'.

⁷ Naž blížgake' ljéžgake' ka', benne' ka' nníta'gake' yetó lo barkwn' nich yídgake', na' gákléngake' légake'. Katen' bžíngake' ga na', beschá'gake' žopte barkw ka' len bel ka', na' ba žek lo'jgak barkw ka' lo nisle. ⁸ Kate' Smon Bedw ble'elen', naž bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':

—Kwas len neda', Xan, dan' naka' benne' dola'.

⁹ Ki wnné' dan' zžebe Bedon' ni'a chegak bel zan ka', na' lezka' goken chegak benne' ka' žónléngake' le' tzen. ¹⁰ Lezka' bžébegak Jakob len Zwa, benne' ka' zej nake' zi'n Sebedeo, na' zej nake' ljež Smon Bedon'. Naž Jesusen' gože' Smon na', na' wnné':

—Bi žebo'. Na'a so lawo' yedjó'o benách ka' nich gákgake' chia', gono' kan žono' zzeno' bel ka'.

¹¹ Kate' ba besá'gake' barkw ka' gan nak yo bižen', belka'ne' yógo'ten ga na', na' jákléngake' Jesusen'.

Jesús žeyone' to benne' de'e yižwé' leže

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Kate' wzóa Jesusen' to yež, bžin to benne' de'e yižwé' leže gan zoe'. Katen' ble'ele' Jesusen', byechwe' lo yote, na' góta'yoele' Le', na' wnné':

—Xan, cha' žénelo', wak yeyono' neda'.

¹³ Naž Jesusen' bli ne'e, na' wdane' le'. Gože' le':

—Žénela'. Yeyako' chawe'.

La' bebižte yižwé' leže da' wdá' benen'. ¹⁴ Naž Jesusen' gože' le' bi wzenle' nitó benne' kan bene'. Gože' le':

—Wyéj, bejloé'el kwino' law bžoz, na' bejnežjw che da' žeyón le' chawe' che yodo' kan zнна xtiža' Moisés, dan' wlo'e'elen' légake' ba beyako'.

¹⁵ Wžéle'e diža' che yela' wak che Jesusen', na' bdogak benne' zan gan zoe' Le' nich yéngkle' xtiže'e, na' nich yeyone' légake', na' yeké'e yižwé' chégake'. ¹⁶ Naž Jesusen' bezé'e ga na', na' wyeje' to latje dach, gan bcháljléne' Dios.

Jesús žeyone' to benne' bi žak se'e
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Yetó ža, kate' ne žsedle Jesusen' benách ka', že'gak benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', ga na'. Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Galilea, na' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén. Nak bia' de lo na' Jesusen' yela' wak che Xanžo Dios dan' žeyone' benne' yižwé' ka'. ¹⁸ Naž benne' ka' zej noe'e to da' del to benne' bi žak se'e bžingake' ga na', na' wdílgake' nakže góngake' nich kó'ogake' le' lo yo'o, na' chíxjwgake' le' law Jesusen'. ¹⁹ Kate' bi bžélgekle' nakže góngaken' dan' zej nnita' benách zan ga na', naž wžéngake' yichjo'o yo'on', na' bsáljwgake' yichjo'on'. Btínnegake' dan' del benne' yižwén', na' belyíxjwe' le' gachje láwe'lgak benách ka', gan nak law Jesusen'. ²⁰ Kate' gókbe'ele Jesusen' kan žejlé'gake' chie', gože' benne' yižwén':

—Benne', ba benít lawa' dolá' da' nbago'o.

²¹ Naž wzó law zza' láže'gak benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—Benne' ni zne' da' zzoan Dios cheła'ale. ¿Nožkze benne' gak yenít lawe' dolá'? Toze Dios gak yenít lawe' dolá'.

²² Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zza' láže'le da' ki? ²³ Bi nak zede cha' no benne' ye'ze' benne' ni: “Ba benít lawa' dolá' da' nbago'o” san nak zede gone' ga yeyase', na' se'e. ²⁴ Wloe'ela' le'e nzi' lo na'a neda', Benne' Golje' Benách, yela' wnná bia' yenít lawa' dolá' yežlyó nga.

Naž Jesusen' gože' bennen' bi žak se'e, na' wnné':

—Žapa' le', wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj ližo'.

²⁵ La' wyaste benne' yižwén' láwgake', na' beké'e dan' góta'len', na' zeyeje' liže', zka'n zene' Dios.

²⁶ Bebángkele' yógo'tegake', na' bka'n zéngake' Dios. Lezka' zžébegake', na' wnnágake':

—Na'a ble'elžo to da' žonen ga žebanlžo.

Jesús žliže' Lebí, bennen' lezka' lie'
Matío

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Wdé gok da' ni, Jesusen' bžoje' ga na', na' ble'ele' to benne' lie' Lebí, ži'e gan zchizjwe' lazgak benách, na' Jesusen' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

²⁸ La' wzó ža'te Lebín', na' bka'ne' yógo'te, na' wyéjlene' Jesusen'.

²⁹ Wdé na', ben Lebín' to yela' waw che Jesusen' gan nak lo liže', na' wnníta'gak benne' zan ga na', benne' wechizjw ka' len yebale benne' ka' želbé'lene' légake' gan žáwgake'. ³⁰ Naž benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' wnnégake' chegak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' wnnágake':

—¿Biz chen' že'j žáwlenle tzen benne' wechizjw ka', na' yezika' benne' dolá' ka'?

³¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' ka' nníta'gake' chawe' bi žon byenen chjake' law benne' žeyone' benách ka', san benne' yižwé' ka' žon byenen chjake' law bennen' žeyone' benách ka'. ³² Bla'a neda', kege nich wliža' benne' chawe' ka', san nich wliža' benne' dolá' ka' nich yeyát láže'gake'.

Znnábgekle' Jesús kan nak che yela' žon wbás

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Naž benne' yodo' ka' wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' benne' ka' žónlengake' benne' yodo' fariseo ka' tzen, žónteze žóngake' wbás, na' zcháljengake' Dios. ¿Biz chen' benne' ka' žónlengake' Le' tzen že'j žáwgake'?

³⁴ Jesusen' gože' légake':

—¿Wak gonle ga gongak benne' ka' wbás, benne' nníta'gake' lni che yela' zchag na', kate' benne' zchag ne'e ne zóalene' légake'? ³⁵ Žin ža kate' kwas

benne' zchag ne'e gan nníta'gake'. Ža na' góngake' wbás.

³⁶ Naž Jesusen' bsaka' lebe' kan nak da' ki, na' gože' légake':

—Bi chog nitó benne' to laže' kobe dan' ba ndian, nich kweje' xtaka' dan' yedé'e le'e to laže' gole. Cha' gone' ki, kégeze gak ditj laže' koben', san láže'don' dan' bžojen le'e laže' koben' bi gon leben laže' golen'. ³⁷ Lezka', bi zga'a nitó benne' xis uba kobe lo že'e yid gole. Cha' no benne' gone' ki, xis uba koben' wlá'an že'e golen' da' naken yid, na' lalj xis uban', na' cwia yi' že'e yid golen'. ³⁸ Che len žala' ka'ažo xis uba kobe to lo že'e yid kobe, na' žopten gak chí'igaken. ³⁹ Cha' zoa no benne' že'je' xis uba gole, bi yénetele' ye'je' xis uba kobe, dan' nne': "Nakže dzi' xis uba golen'."

6

Benne' wsedle ka' che Jesús zká'agake' bisto zoa' stribe ža la'y

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Kate' nak to ža la'y chegak benne' judío ka', wdá Jesusen' gan de yel zoa' stribe, na' benne' wsedle chie' ka' zká'agake' bisto gan žia zoa' striben'. Belzoben' lo ná'gake', na' bdáwgaken'. ² Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—¿Biz chen' žonle da' bi žala' gonžo ža la'y?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Bi bel-le kan ben Dabí katen' wdone', na' lezka' beldón benne' ka' wnníta'lengake' le'? ⁴ Wyoé'e lo yodo' che Dios, na' wzi'e yet xtil dan' zgó'ogake' law Dios, dan' bi žala' gawžon, san de latje chégakze bxoz ka' gáwgaken', na' Dabín' bdawen', na' lezka' bnezjwen' chegak benne' ka' bénlengake' le' tzen.

⁵ Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Neda', Benne' Golje' Benách, naka' Xane ža la'y.

Jesús žeyone' to benne' nžeke' ne'e
(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Yetó ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngikle' xtiža' Dios, na' bsdle' benne' ka' nníta'gake' ga na'. Lezka' zoa to benne' ga na', benne' nžeke' ne'e li ža. ⁷ Benne' yodo' wsdle ka' len benne' yodo' fariseo ka' zwiágake' Jesusen', nich lé'egekle' cha' yeyone' bennen' kate' nak ža la'y chégake', nich želgekle' nakle gak yesbága'gake' Le' zia. ⁸ Žákbe'ele Jesusen' dan' zza' láže'gake', na' gože' bennen' nžeke' ne'e, na' wnné':

—Wzó ža'. Wzé gachje láwe'le nga.

La' wzó ža'te bennen', na' wzíe' ga na'. ⁹ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Nnabla' le'e to diža'. ¿De latje kate' nak ža la'y gonžo da' naken chawe', cha' gonžo da' zinnj? ¿De latje yeslažo yela' nban chegak benách ka', cha' yeka'ažon?

¹⁰ Naž Jesusen' bwie' benne' ka' nníta'gake' dot kwite', na' gože' bennen' nžeke' ne'e:

—Bli no'o.

Naž bennen' bli ne'e, na' la' beyak-ten. ¹¹ Naž bža'agak benne' yodo' ka', na' bégake' toze diža' la' légakze' nich želgekle' bi da' góngake' che Jesusen'.

Jesús zbie' chežinno benne' nich gágake' wbás chie' ka'

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Kate' ža ka' wyéj Jesusen' gan nak to law ya'ado'. Katen' bžine' ga na', bliže' Dios, na' dot yele bcháljlene' Le'. ¹³ Kate' za' ža'ní', bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wžíe' chežinnoe' nich gágake' wbás chie' ka'. ¹⁴ Bliže':

Smon, (bennen' lezka' lie' Bedw),

Ndres, (benne' biche' Bedon'),

Jakob,

Zwa,

Lip,

Bartol,

¹⁵ Matío,

Mas,

Jakob, (zi'n Alfeo),

Smon, (benne' že' láže'e yež chie'),

¹⁶ Judas, (zi'n to benne' lie' Jakob),

Judas Iskariote, (benne' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le').

Žeyón Jesús benne' zan
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Naž Jesusen' bdínnelene' benne' wbás chie' ka' tzen law ya'adon', na' bžínkake' to gan nak lache', gan zej nnita' benne' zanže, benne' wsedle chie' ka'. Lezka' zej nnita' benne' zan ga na', benne' zej nžoje' yógo'te yež gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén, na' lo yeždo' ka' zej nnitan' žoa'a nisdó' gan zej nnita' yež Tiro, na' yež Sidón. Benne' ki bžínkake' ga na' nich wzé nággake' xtiža' Jesusen', na' nich yeyákgake' lo yižwé' che chégake'. ¹⁸ Lezka' beyakgak benne' ka' zžáka'gake' dan' yó'ogake' be' xiwe' ka'. ¹⁹ Gónegekle yógo'te benne' zan ka' kángake' Jesusen' dan' žeyone' yógo'tegake' len yela' wak chie'.

Yela' ba nez, na' da' nyáche'le'e
(Mt. 5:1-12)

²⁰ Naž bwia Jesusen' benne' wsedle chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' gože' légake':

—Ba nez zen naken chele le'e, nak nyache' láže'le na'a, dan' gata' latje chele gan zña bia' Dios.

²¹ Ba nez zen naken chele le'e zdonle na'a, dan' welje da' naken che Dios.

'Ba nez zen naken chele le'e zbézele na'a, dan' wzíženle neda' tzen.

²² Ba nez zen naken chele le'e, dan' za' ža katen' benách ka' bi lé'egekle' le'e chawe', yebéjgake' le'e gan nníta'gake', na' nnégake' chele, na' gon dítgekle' lale, na' nnágake' naken to da' dáche'ze dan' žónlenle neda', Benne' Golje' Benách, tzen. ²³ Le soa lo yela' ba nez ža na', na' le yebél, dan' nak zen da' gata' chele ya'abá che Dios. Lezka' xa xna' golte chégake' ka' bégake' da' zinnj chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te.

²⁴ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benne' wnni'a ka', dan' ba de da' yebélenlele.

²⁵ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, željelele na'a, dan' tonle.

'Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, žžízele na'a, dan' gak nyache' láže'le, na' kwež nyáche'le.

²⁶ Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, znnagak yógo'te benách ka' chawe' chele. Lezka' bengak xa xna' golte chele ka', dan' wnnágake' chawe' chegak benne' wen láže' ka', benne' wnnázegake' bcháljgake' lo wláz Dios.

Žala' ži'ilžo benne' ka' bi zlé'egekle' žo'o chawe'
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e, zoale nga, na' ženlele chia' neda', znnia':

Le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe'.

Le nnab da' chawe' chegak benne' ka' zžá'agake' le'e.

²⁸ Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' žóngake' le'e zia.

Le nnable' Le' gáklene' benne' ka' znnégake' chele.

²⁹ Cha' no benne' kape' chelá'a xago', bze yechelá'a xagon'.

Cha' no benne' ke'e láže' da' zoon xkožo'o, lezka' be' latje ke'e zon'.

³⁰ Cha' no benne' nnable' le' da' de chio', bnezjwn chie'.

Cha' ke'e da' naken chio', bi yennabon'.

³¹ Ka' žénelele gongak benách ka' chele, lezka' le gon chégake'.

³² 'Cha' nžíizelele benne' ka' zej nži'ile' le'e, žbize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' doła' ka', zej nži'ile' benne' ka' zej nži'ile' légake'. ³³ Cha' žonle da' naken chawe' chégakze benne' ka' žóngake' chawe' chele, žbize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' doła' ka'. ³⁴ Cha' znéjwzele chegak benne' ka' žéklele yebí'igake' chele, žbize da' nakže chawe' žonlen? Lezka' žongak benne' doła' ka', zoa bi da' znéjwgake' chegak benne' ka' žóngake' doła', dan' zej nnezle' yebí'igake' dan' bnéjwgake'.

³⁵ Neda' žapa' le'e: le ži'il benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', na' le gon da' naken chawe' chégake'. Le wnezjw chegak benách ka' la'kze bi žéklele

yebí'igake' chele. Cha' ki gonle, zen nak da' yebélenlen, na' gake' zínkze Dios, Benne' zente, dan' žone' da' naken chawe' chegak benách ka', benne' bi žaz láže'gake', na' benne' ka' žóngake' da' kegle. ³⁶ Žala' yeyache' láže'lele benách ka', kan žon Xale Dios, žeyache' láže'le' yógo'te benách.

Bi žala' nnežo che lježžo
(Mt. 7:1-5)

³⁷ Lezka' wnná Jesusen':
Bi nnele che lježle, na' bi nne no benne' chele.
Bi yesbága'le lježle zia, na' bi yesbaga' no benne' le'e zia.
Le yenít law che lježle, na' Dios yenít lawe' chele.
³⁸ Le wnezjw che lježle, na' Dios gonne' chele.
Gónngake' chele da' wžíxgake' len to kak da' zžixen, dan' nak bia' li, dan' nyižen, na' nyiten že'lte, na' zo dí'aten. Kan nak da' zžixle le'e, ka'kze wžíx Dios chele.

³⁹ Bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Wak to benne' lo chole chi'e yetó benne' lo chole? Bi gake', dan' žoptie' bixgake' to lo bloj. ⁴⁰ Lezka', bi gakže blo to benne' wsedle, ka' benne' žsedle' le', san kate' yeyóž wsedle bennen', na' gake' kan nak bennen' žsedle' le'.

⁴¹ '¿Biz chen' zwio' bébedon' dan' yo'on yej law lježo', na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo'le'? ⁴² ¿Wak yi'o lježon': "Bicha'a, benn latje yebeja' bébedon' dan' yo'on yej lawo'" na' bi zle'elo' da' zen dan' yo'on yej lawo'le'? Le', benne' zloé'ezele chawe' kwino'. Zga'ale beběj da' zen dan' yo'on yej lawo'le'. Naž le'elo' binlo nich gak yebejo' bébedon' dan' yo'on yej law lježon'.

Da' žonžo nak bian' kan nakžo
(Mt. 7:15-19; 12:33-37)

⁴³ Lezka' wnná Jesusen':
—To yag zaka' bi zbian da' bi nak zix, na' to yag ka'ze bi gak kwian da' nak zix. ⁴⁴ Ki naken, da' zbia to yag nak bian' kan nak yagen'. Bi zchibžo da' zbia yag higo lo yag yeche', na' lo yag yeche' bi zchibžo da' zbia lba

uba. ⁴⁵ Benne' chawe' zchalje' diža' chawe' dan' yo'o da' chawe' lo yichj lázda'we', na' benne' bi nake' chawe' zchalje' da' bi nak chawe' dan' yo'o da' bi nak chawe' lo yichj lázda'we'. Žoa'ažo znnen kan nak da' yo'on lo yichj lázdo'žo.

Chope kan gak chíxwžo len yo'o
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Biz chen' žližle neda', znnale: "Xanto', Xanto'" na' bi žonle kan žapa' le'e? ⁴⁷ Wloe'ela' le'e kan nak bennen' ze'e gan zoa', na' ženle' xtiža'a, na' žone' kan znnan. ⁴⁸ Benne' ni nake' ka to benne', kate' bene' liže', gže' bche'ne', na' bdixjwe' len yo'o gan nak lo yej xe. Kate' wdé nis wbá'a zil, na' bche'nen kwit yo'on', bi gok wchinnjen yo'on', dan' žian lo yej xe. ⁴⁹ Na'a, no benne' ženle' xtiža'a, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' bene' liže' gan nak doze yo, na' bi bdixjwe' lenen. Kate' bche'n nis wbá'a kwit yo'on', la' wžia yi'ten belate ža.

7

Jesús žeyone' bi' wen žin che to benne'
yež Roma
(Mt. 8:5-13)

¹ Kate' Jesusen' beyóž bcháljlene' benne' ka' ki, wyeje' lo yež Kaper-naum. ² Lo yežen' zoa to benne' yež Roma, benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' zoa to bi' wen žin chie' nží'ile'ele'-be'. Yo'o yižwé' xkwiden', na' ba žekte gatbe'. ³ Kate' benle bennen' da' zchaljgak benne' ka' kan nak che Jesusen', la' bséla'tie' bale benne' gole, benne' judío ka', gan zoa Jesusen', nich chjéta'yoegekle' Le' yide' yedjyene' bi' wen žin chien', xkwiden' yo'obe' yižwé'. ⁴ Bžingak benne' gole ka' gan zoa Jesusen', na' dot láže'gake' góta'yoegekle' Le', na' wnnágake':

—Nak zi bennen' gono' da' ni chie', ⁵ dan' žape' ba la'ne benne' wlaš chežo ka', na' bene' to yo'o chežo gan ženlžo xtiža' Dios.

⁶ Naž Jesusen' wyéjlene' légake'. Kate' za' žíntegake' liž bennen', le'

bsele'e bale lježe' gan za' Jesusen', na' góžgake' Le':

—Xan, wnná bennen': "Bi gek zedlo', dan' bi naka' zi cho'o liža'.⁷ Lezka' bi naka' zi biga'a gan zo'. Che len bi bežogla' la'a gan zo'. To wn-naze, na' yeyakte bi' wen žin chian'.⁸ Lezka' neda', zoa benne' znná bi'e neda', na' lezka' zej nnita' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' zchi'a neda' légake'. Kate' žapa' toe': Wyěj ga na', žeje'. Kate' žapa' yetóe': Da ko' ni, ze'e. Lezka' kate' žapa' benne' wen žin chia': Ben žin ni, žonen'."

⁹ Kate' Jesusen' benle' da' ni, bebán láže'le' che bennen', na' byechje', na' gože' benne' ka' zá'gake' xkóže'le', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, bi na' chejxaka'a nitó benne' Israel, benne' žejli'e chia' neda' kan žejlé' benne' ni chia'.

¹⁰ Kate' bežingak benne' ka' gan zoa bennen' bsele'e légake', bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' belyoé'e liže', na' blé'egekle' ba beyák bi' wen žin na'.

Jesús žesbane' xkwide' byo che to no'le wzebe

¹¹ Wdé gok da' ni, zej Jesusen' lo yež Naín len benne' wsedle chie' ka', na' benne' zan zjáklene' Le' tzen.

¹² Kate' bžine' žoa'a yežen', blé'ele' benne' ka' zej noe'e to xkwide' byo, bi' gat, nich chejkáche'gake'-be'. Bi'do' gaten' nakbe' xkwide' tlich'a che to no'le wzebe. Benne' zan, benne' wláz che no'len', nníta'lengake' le'.¹³ Kate' Xanžon' blé'ele' no'len', beyache' láže'le' le', na' gože' le':

—Biž kwežo'.

¹⁴ Naž Jesusen' wbig'e ga na', na' wdane' dan' del bi'do' gaten'. Wlezgак benne' ka' zej noe'e-be', na' Jesusen' wnné':

—Xkwide' byo, žapa' le', beyase.

¹⁵ Naž bi'do' gaten' bebanbe', na' wže'be', na' wzó lawbe' zchaljbe'. Jesusen' benezjwe'-be' lo na' xna'be'.

¹⁶ Kate' blé'egekle' benne' ka' da' ni, bžébegake', na' bka'n zéngake' Dios, na' wnnágake':

—Bla' to benne' zaka' ga zoažo ni, benne' zchalje' lo wláz Dios. Dios na'kze žezá' láže'e chežo, benne' chie' ka'.

¹⁷ Wzé diža' che yela' wak che Jesusen', na' béngekle' benách ka' nníta'gake' yógo'te yež gan nbab Judea, na' yógo'te yež zej žen' gawze ga na'.

Da' wnnáb Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Benne' ka' žónlengake' Zwa tzen bzéngেকে' le' yógo'te da' ki, da' ka' žon Jesusen'. Zwan' bliže' chope benne' ka',¹⁹ na' bsele'e légake' gan zoa Jesusen' nich nnábgekle' Le', na' nnágake': ¿Nako' le' Benne' Criston', bennen' sela' Dios, o žala' kweztó benne' yoble?²⁰ Kate' benne' ka' bsela' Zwan' bžíngake' gan zoa Jesusen', góžgake' Le':

—Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis bsele'e neto', nich nnablto' Le', na' nnato': ¿Nako' le' Benne' Criston', bennen' sela' Dios, o žala' kweztó benne' yoble?

²¹ La' na'ze žeyón Jesusen' benne' zan, benne' yižwé' ka', len benne' yó'ogake' be' xiwe' ka', na' lezka' benne' zan, benne' lo chole ka', bsaljwe' yej lágwage'.²² Bechebe Jesusen', na' gože' chope benne' ka' bsela' Zwan', na' wnné':

—Le chej, chejzénlele Zwan' kan nak da' blé'elele, na' da' bénlele. Želé'egekle benne' ka' gókgake' lo chole. Žeza'gak benne' ka' bi gok sá'gake'. Beyakgак benne' ka' wdá'gake' yižwé' leže. Žeyéngেকে' benne' ka' bkwéžjwage'. Bebangak benne' gat ka'. Benne' yache' ka' žéngেকে' diža' chawen'.²³ Ba nez zen gaken che bennen' bi gak chope láže'e, na' gónlene' neda' tzen la'kze bi žona' kan žekle' žala' gona'.

²⁴ Kate' benne' ka' bsela' Zwan' bezá'gake' ga na', wzó law Jesusen' zzejni'ile' benne' ka' kan nak che Zwan', na' wnné':

—¿No benne' bejwíale lo latje dachen? ¿Bejwíale to benne' nake'

ka to ya xtil dan' zta be'? ²⁵ ĆNozkze benne' bejwiale? ĆBejwiale to benne' nakwe' laže' da' záka'le'en? Nnézkzelele benne' ka' zej nakwe' laže' da' záka'le'en, na' de yela' wnni'a chégake' nníta'gake' ližgak benne' wnná bia' ka'. ²⁶ ĆNozkze benne' bejwiale? ĆBejwiale to benne' zchalje' lo wláz Dios? O', žapa' le'e. Zwan' nakže' blo ka to benne' zchalje' lo wláz Dios. ²⁷ Nak Zwan' bennen' nyejw le'e yich la'y kan nak chie' da' znnan: Bwia nga, žsela'a benne' wbás chia. Cheje' zga'ale' ka Le' nich wpé'e nez gan tio'.

²⁸ Neda' žapa' le'e: gan zej nnita' benách ka', cha' zoa no benne' zchalje' lo wláz Dios, bi nakže' blo ka Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, san no benne' nakže' nexjw gan znná bia' Dios, bennen' nakže' blo ka Zwan'.

²⁹ Kate' benne' gaxjw ka' len benne' wechizjw ka', béngkle' da' bchalj Zwan', gókbe'egek'le' da' naken chawe' law Dios, na' bezóagake' nis lo na' Zwan', ³⁰ san benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka', benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bchi'le Moisés, bi bezóagake' nis lo na' Zwan', na' ki goken, belka'ne' ka'ze da' chawe' da' gónele Dios gone' chégake'.

³¹ Lezka' wnná Xanžon':

—ĆNakx wsaka' leba' kan zej nak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a? ĆNakxkze zej nake'? ³² Zej nake' ka xkwide' ka' želyitjbe'. Želbe'be' lawe' ya'a, na' želbéžeya'abe'. Želye'be' ljéžgakbe': “Žkwežto' bžejw lawle, na' bi žia'le. Žol nyáche'to', na' bi zbéžele.”

³³ Ki nakle dan' bla' Zwan', bennen' bezóe' benách ka' nis, na' bi bdawe' yet xtil, na' bi we'je' xis uba, na' wnele chie', na' wnnale: “Da' xiwe' žónlenen le' tzen.” ³⁴ Kate' bla'a neda', Benne' Golje' Benách, na' želj žawa', znele chia': “Bennen' nake' benne' wawle'e, na' benne' že'je'. Nake' lježgak benne' wechizjw ka' len yezika' benne' doła' ka'.” ³⁵ Neda' žapa' le'e: zej nak bia' benne' ka' zej nape' yela' žejní'il che Dios ni'a che da' žóngake'.

Da' ben Jesús lo liž to benne' yodo' fariseo

³⁶ To benne' yodo' fariseo bliže' Jesusen' nich gáwlene' le' tzen. Wyó'o Jesusen' liž bennen', na' wži'e, na' wzó lawe' žawe'. ³⁷ Zoa to no'le le'e lo yežen', na' katen' benle' žej žaw Jesusen' liž benne' yodo' fariseon', naž ble'e ga na', noe'e to béga'do' da' naken yej zaka', na' yožen to da' zla' zix. ³⁸ Katen' bžine' zaka' xkóže'le Jesusen', wži'e xni'e Le', zbeže'. Naž wzó lawe' žesbise' ni'a Jesusen' len nis zbeže', na' bezie' ni'e len yicha' yichje'. Bnope'e ni'e, na' wloé'e dan' zla' zix lo ni'e. ³⁹ Kate' benne' yodo' fariseon', bennen' bliže' Jesusen', ble'ele' da' ni, wzá' laže'e, na' wnné': “Chela' nak benne' ni benne' zchalje' lo wláz Dios, gákbe'ele' da' nak no'le ni zgane' Le', na' da' žone', dan' nake' no'le le'e.” ⁴⁰ Naž Jesusen' gože' benne' fariseon', na' wnné':

—Smon, de to da' ženela' yapa' le'.

Beží'i bennen', na' wnné':

—Wnná, benne' wsedle.

⁴¹ Jesusen' gože' le':

—Wzóa to benne' wnni'a, na' wnníta'gak chope benne' zej nbage'e mežw chie'. To bennen' nbage'e chie' lazjwe' che chopiz, na' yetóen' nbage'e chie' lazjwe' che chop byo'. ⁴² Dan' bi de mežw chégake' nich chíjwgake' dan' zej nbage'e chie', che len benít lawe' che žoptie' dan' zej nbage'e chie'. Wnná na'a. ĆNozle benne' chope' ki ží'ižele' bennen' benít lawe' chégake'?

⁴³ Beží'i Smon na', na' wnné':

—Žekla' neda', bennen' wbága'že' mežw chie', dan' benít lawe'.

Jesusen' gože' le':

—Da' likze znnó'.

⁴⁴ Naž beyéchj Jesusen', na' bwie' no'len', na' gože' Smon na':

—ĆZle'elo' no'le ni? Wyoá'a ližo', na' bi benno' nis da' chibla' ni'a, san no'le ni besbise' ni'a len nis zbeže', na' bezie' ni'a len yicha' yichje'. ⁴⁵ Bi bzechw lawo' neda', san kate' za' bžintia' ližo', bi wzóa ži no'le ni, znop'e ni'a. ⁴⁶ Bi wló'o set yichja', san no'le ni wloé'e dan' zla' zix ni'a. ⁴⁷ Che len žapa' le', doła' zen dan' wbag'a' no'le ni, ba benít

law'a chie', na' nží'ile'ele' neda'. No benne' ženít law Dios chie' láte'do'ze, láte'do'ze nží'ile' Dios.

⁴⁸ Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':

—Doła' wbago'o ba benít law'a chio'.

⁴⁹ Naž benne' ka' želbé'lene' Jesusen' tzen gan žáwgake' wzó láwgake' želyi'e ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Nožkze benne' ni, ženít lawe' doła'?

⁵⁰ Naž Jesusen' gože' no'len', na' wnné':

—Dan' žejli'o chia' neda', ba beló'. Binlo beyéj ližo'.

8

No'le ka' žáklengake' Jesús len benne' wsedle chie' ka'

¹ Wdé gokgak da' ki, wdé Jesusen' gan zej že' yež zan, yež zen ka', na' yeždo' ka', gan bchalje' diža' chawen' kan zнна bia' Dios, na' benne' chežínnote benne' wsedle chie' ka' zjáklene' Le' tzen. ² Lezka' bałe no'le ka' zjáklene' Le', no'le ka' beyón Jesusen' légake' kate' bebeje' be' xiwe' ka' yó'ogake', na' beké'e yižwé' ka' zej de'e. Lia, no'len' lezka' lie' Madlen, zoe' ládjwgake', no'len' bebéj Jesusen' gaže be' xiwe' wyoé'e.

³ Lezka' Zwan, zo'le Chosa, benne' žape chi'e da' de liž Herodes, benne' zнна bi'e, zoe' ládjwgake', na' lezka' zoalen Susana légake'. No'le ki želsí'ni'e da' žaw Jesusen' len benne' wsedle chie' ka'. Ki žongak no'le ka' tzen len yezika' no'le ka', na' znéjwgake' da' de chégake'.

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to benne' žaz ža'ne'

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Lezka' benne' zan bžójkake' lo yež ka', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'. Katen' bdóbgake' gan zoe', Le' bsaka' lebe', na' gože' légake':

⁵ —Bžoj to benne' žaz ža'ne' zjeze' bínbedo' ka'. Kate' ne zjeze', bėjwagak bałe bínbedo' ka' gan nak nez las, na' wdegak benách ka' ga na', na' bléjkaken'. Lezka' bžíngak byínnedo' ka', na' bdáwgakban'. ⁶ Bėjwagak

yebałe bínbedo' ka' lo yo gan že' yej. Kate' bla'gak bínbedo' ka', la' belbižten dan' bi ngopa' yon'. ⁷ Bėjwagak yebałe bínbedo' ka' gan bela'gak lba yeche' ka'. Tzen belgole lba yeche' ka' len yagdo' ka'. Lba yeche' ka' beldóbgaken yagdo' ka' kate' blá'gaken, na' bžia yí'gaken yagdo' ka'. ⁸ Bėjwagak yebałe bínbedo' ka' gan nak lo yo beb. Katen' ba bgólgaken, bnéjwgaken. To ton bnezjwn yetó gaywá' bínbedo' ka'.

Kate' Jesusen' beyóž wnné' ki, zižje wnné':

—No benne' zoa nage', na' ženle', žala' wzé nage'.

Zнна Jesús biž chen' žsaka' lebe'

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Naž benne' wsedle ka' che Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biž žsedle dan' bsaka' lebo'?

¹⁰ Jesusen' gože' légake':

—Dios zzejni'ile' le'e da' ngache' kan zнна bi'e Le', san yezika' benách ki, zcháljlēna' légake' da' žsaka' leba' nich kate' wíagake', bi lé'egekle', na' kate' yéngেকে', bi chejní'igেকে'.

Zloe'el Jesús da' žsedle da' bsaka' lebe'

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Ki nak da' žsedle dan' bsaka' leba': Bínbedo' ka' zej naken xtiža' Dios.

¹² Bínbedo' ka' bėjwagaken lo nez las zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' la' za'te da' xiwe', na' žeká'n dižan' da' wyó'on lo yichj lázdo'gak benne' ka', nich bi chejlé'gaken', na' nich bi yelágake'.

¹³ Bínbedo' ka' bėjwagaken lo yo gan že' yej zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' len yela' žebél želzi'en, san zej nake' ka' bínbedo' ka' bi bėngaken lwen. To chí'ido'ze žejlé'gaken', dan' nža' lázdogake' da' žak chégake', na' la' žsántegake' dižan'.

¹⁴ Bínbedo' ka' bėjwagaken gan bela'gak lba yeche' ka' zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' želyenle' dižan', na' kate' ba bėngæklen', na' da' ka' žákgaken chégake' yežlyó nga žóngaken légake' lo'e, da' ka' zej naken yela'

wnni'a chen, na' da' ka' zdan láže'gake' da' žákgaken ga ni, na' dižan' bi žonen žin lo yichj lázdo'gake'. ¹⁵ Bínnedo' ka' bėjwgaken gan nak lo yo beb zloé'egeklen kan žak chegak benne' ka' dot láže'gake' žénekle' dižan', na' zgo'o chóchgaken' lo yichj lázdo'gake', na' lo yela' zbez zen laže' chégage' žóngake' kan znná dižan'.

Žsaka' lebe Jesús che da' žsa'ní' ližžo (Mr. 4:21-25)

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Xtiža' Dios naken ka to yi'. Kate' to benne' zgale' yi', bi zdosen' kak, na' bi zgo'en zanle gan žate'e, san zzoen' sibe lo yo'o, na' yin' žsa'nín' benne' ka' žó'ogake' ga na'. ¹⁷ La' law yógo'te da' ngache', na' gak bian', na' žoj lawle yógo'te da' žaken ži žize.

¹⁸ 'Che len, le wzé nag, dan' gata' yelate' che benne' zzoa choche' da' ženle' lo yichj lázda'we', na' si'že' xtiža' Dios, san benne' bi zzoa choche' da' ženle' lo yichj lázda'we', na' yegá'a dižan' dan' benle'.

Da' ben xna' Jesús tzen len benne' biche'e ka'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Naž bžin xna' Jesusen' tzen len benne' biche'e ka', gan zoe', san bi gok žíngake' lawe' Le' dan' zej nnita' benne' zan ga na'. ²⁰ To benne' zoe' ga na' bliže' Jesusen', na' wnné':

—Xno'o len benne' bicho'o ka' nníta'gake' lí'ale, na' žénegekle' wcháljengake' Le'.

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benne' ki, benne' želyenle' xtiža' Dios, na' žóngake' kan znnan zej nake' ka xna'kza', na' benne' bíche'kza' ka'.

Jesús zbek žie' be' wale

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² To ža wžén Jesusen' to lo barkw tzen len benne' wsedle chie' ka', na' Le' gože' légake':

—Le cho'o yechelá'a nido' nga.

Naž la' zjaktie'. ²³ Kate' ne želdié' lo nido', ztas Jesusen'. Naž wzó law žak to be' wale lo nido', na' ba žek yetj barkwn' zan nisle, na' de zož chégage'.

²⁴ Naž wbíga'gake' gan de Jesusen', na' besbángake' Le', na' wnnágake':

—iBenne' wsedle! iBenne' wsedle! Ba žek lo'ojžo zan nisle.

Kate' bebán Jesusen', bliže' ben' žaken, na' nisen' da' zgo'nen, na' wzóa ži ben' goken, na' wžé' ži nido'.

²⁵ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—iBi na' chejle'le che Dios?

Bžébegake' légake', na' bebágekle'. Gož ljéžgage' toe' yetóe':

—iNožkze benne' ni? Zdile' be' dan' žaken, na' nido', na' žóngaken dan' znné'.

Benne' yež Gadara, benne' yoe'e be' xiwe'

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Naž bžin Jesusen' tzen len benne' wsedle chie' ka', gan nbab yež Gadara, da' žen' yechelá'ale nido' gan nbab Galilea. ²⁷ Kate' Jesusen' bežoje' lo barkwn' gan nak lo yon', bedjchág to benne' yežen' Le'. Ba gok schale'e yoe'e be' xiwe', na' biž žakwe' laže', na' biž zzo'e' lo yo'o, san zoaze' lo bloj gan zkáche'gake' benne' gat ka'.

²⁸ Kate' bennen' yoe'e be' xiwe' ble'ele' Jesusen', wnnié' zižje. Bzoa zibe' law Jesusen', na' wnné':

—iBiž nbaga'a chio', Jesús, Zi'n Dios, Benne' zente? Žáta'yoela' Le' bi wsaka' zi'o neda'.

²⁹ Ki wnné' dan' Jesusen' ba gože' be' xiwen' yežojen lo bennen'. Zan chi'i be' xiwen' ba bchix blol-le'en bennen'. Benne' ka' che yežen' bchéjgake' le' do ya, na' bzóagake' bayw ya ni'a ne'e, san bchoge' do ya ka', na' be' xiwen' da' yoe'e bchen' le' lo latje dach. ³⁰ Naž Jesusen' wnnable' be' xiwen', na' wnné':

—iBi lio'?

Be' xiwen' gožen Le':

—Be' Zan lia'.

Ki wnnán dan' yoe'e be' xiwe' zan.

³¹ Naž be' xiwe' ka' góta'yoegeklen Jesusen' bi sele'e légaken latje chol chegak benne' gat ka'. ³² Lezka' wzóa to kwe' koch zan ga na', želdaba' žáwgakba' law ya'adon', na' be' xiwe' ka' belnnáb nyachen' Jesusen' we'e

légaken latje chejzó'ogaken lo koch zan ka'. Jesusen' bi'e légaken latje. ³³ Bežojgak be' xiwe' ka' lo bennen', na' bejžó'ogaken lo koch zan ka', na' jak koch ka' gan nak to le'e ya'a yej zen. Bejbíxjgakba' lo nisdó', gan belyepba' nis.

³⁴ Kate' benne' ka' žape chí'igake' koch ka', blé'egekle' kan gok chégakba', bžébegake', na' bebá'engekle'. Bezónnjgake' ga na', zeyéjgake' lážgake', na' bejzé'engekle' benne' ka' nníta'gake' yežen', na' lezka' benne' nníta'gake' yixen'. ³⁵ Naž bžojgak benne' ka' nníta'gake' yežen', na' bejwíagake' dan' goken. Katen' bžíngake' gan zoa Jesusen', blé'egekle' bennen' wyoé'e be' xiwe' ka', ži'e xni'a Jesusen'. Nakwe' laže', na' ba bezó'e cháwe'do', na' bžébegake'. ³⁶ Benne' ka' nníta'gake' ga na' belzenle' légake' kan goken, na' blé'egekle' ba beyák bennen' wyoé'e be' xiwe' ka'. ³⁷ Naž yógo'te benne' zan ka', benne' wláž che yež ka' zej nbaben yež Gadara na', góta'yoegkle' Jesusen' yežoje' lo yežlyó chégake'. Ki bégake' dan' zžébegake'. Bebén Jesusen' lo barkwn', na' bezé'e ga na'. ³⁸ Bennen' bežojgak be' xiwe' ka' le' góta'yoee' Jesusen' we'e le' latje chéjlene' Le' tzen. Jesusen' gože' le' ga'ne' ga na', na' wnné':

³⁹ —Beyéj ližo'. Bejzenle benách wláž chio' ka' ka nak da' zen da' ben Dios len le'.

Beyéj bennen' liže', na' bzie' diža' dot lo yež ka' kan nak da' zen da' ben Jesusen' len le'.

Xkwide' no'le che Jairo, na' no'len' wdane' laže' che Jesús

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Kate' bežín Jesusen' yechelá'a nisdon', benne' zan, benne' nníta'gake' ga na', bebégekle' ni'a chie' Le' dan' želbeze' yógo'tegake' Le'. ⁴¹ Naž bžin to benne' lie' Jairo gan zoa Jesusen'. Nike' benne' blo che to yo'o gan žé'engekle' benne' judío ka' xtiža' Dios. Bzoa zibe' law Jesusen', na' góta'yoee' Le' cheje' liže'. ⁴² Ki bene' dan' zoa to xkwide' no'le chie', na' ba žek gatbe'.

Nakbe' bi' tlícha'kze chie', na' zejbe' ka chežinno yiz. Kate' ne zej Jesusen' tzen len benne' zan ka', zchígake' Le'.

⁴³ Zej to no'le ladjw benne' zan ka', na' ba gok chežinno yiz zzáka'li'e, dan' bi zbez žen chie', da' žaken chégakkze no'le ka', na' ba bdie' bika' da' de chie', dan' wdizjwe' benne' ka' žeyóngake' benách ka', san nitó benne' bi gok yeyone' le'. ⁴⁴ Wbige'e zaka' xkože'l Jesusen', na' wdane' laže' da' nakwe', na' la' wbižte yižwé' žen chien'.

⁴⁵ Naž Jesusen' wnnable' benne' zan ka', benne' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—¿Nož benne' wdane' neda'?

Nitóe' bi bechebe'. Naž Bedw len benne' ka' nníta'lengake' le', góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, zej nnita' benne' zan ga ni, benne' zchígake' Le', na' zžíga'gake' Le', na' znno': “¿Nož benne' wdane' neda'?”

⁴⁶ Naž Jesusen' wnné':

—Zoa no benne' wdane' neda', dan' gókbe'ela' bžoj yela' wak neda', dan' žeyonen benách ka'.

⁴⁷ Kate' gokbe'el no'len' nnezle Jesusen' dan' bene', lo yela' zžebe wzize'. Bzoa zibe' law Jesusen', na' gože' Le' lawgak benne' zan ka' biz chen' wdane' laže' da' nakwe' Le', na' kan goken, la' beyaktie'. ⁴⁸ Naž Jesusen' gože' le':

—Zí'na'do', dan' žejli'o chia' ba beyako'. Binlo beyéj ližo'.

⁴⁹ Kate' ne znna Jesusen' da' ni, bžin to benne' wzé'e liž benne' blon', na' gože' bennen':

—Ba got xkwide' no'le chio'. Biž gon lelo' benne' wsedle.

⁵⁰ Kate' Jesusen' benle' da' ni, bechebe', na' gože' benne' blon':

—Bi žebo'. Bejle'ze che Dios, na' yeyák xkwide' no'le chion'.

⁵¹ Kate' Jesusen' wyoé'e yo'on', bi bi'e latje no benne' chó'olene' Le' san légakze Bedw len Jakob, na' Zwa, na' lezka' xa xna' xkwide' no'len'.

⁵² Želbeže benne' ka' nníta'gake' ga na'. Želbeže nyache'e ni'a che xkwide'

no'len', na' Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Biž kwézele. Bi nat xkwide' no'len'. Ztászebe'.

⁵³ Ben díjtgekle' Le' dan' nnézgekle' ba natbe'. ⁵⁴ Naž Jesusen' beḡwe' na'be', na' wnnié' zižje, na' wnné':

—Xkwide' no'le, beyase.

⁵⁵ Naž be' nakkzbe' beyó'on lebe', na' bebanbe', na' la' wyástebe'. Jesusen' gože' légake' wnéjzwake' da' gawbe'. ⁵⁶ Bebángle' xa xna'be', san Jesusen' bchi'le' légake' bi wzéngle' nitó benne' kan goken.

9

Jesús žsele'e benne' wsedle chie' ka' nich chejségake' xtiže'e

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Naž Jesusen' betobe' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' bdie' lo ná'gake' yela' wak, na' yela' wnná bia', nich yebéjgake' be' xiwe' ka' yo'ogak benách ka', na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'. ² Bsele'e légake' nich chejzéngle' benách ka' kan zṇna bia' Dios, na' nich yeyóngake' benne' yižwé' ka'. ³ Jesusen' gože' légake':

—Bi be wa'le che lo nez, kege bardo', na' kege yixjw, na' kege yet, na' kege mežw, na' bi xoa yenle chope laže'. ⁴ Bíte'teze yo'o gan cho'ole, le soa ga na' kate' yezá'žele lo yežen'. ⁵ Gáte'teze gan bi gápegak benách ka' le'e ba la'ne, le yežój lo yežen', na' le kwib bixte da' dan' lable, dan' wloe'elen légake' zej nbage'e zia.

⁶ Naž zjak benne' wsedle chie' ka'. Wdégake' yógo'te yeždo' ka', na' bcháljgake' diža' chawen', na' beyóngake' benne' yižwé' ka' nníta'gake' yógo'te yež ka'.

Kan got Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Benle Herodes, bennen' zṇna bi'e, kan nak yógo'te da' žon Jesusen', na' wzé' zedle', dan' zṇnagak benách ka':

—Bebán Zwa lo yela' got.

⁸ Yebale' znnágake':

—Belá' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te.

Yebale' znnágake':

—Ba bebán to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te.

⁹ Herodes na' wnné':

—Zwan' bchoga' yene'. ¿Nožke bennen', ženla' da' zan ki da' žone'?

Herodes na' žak láže'li'e le'ele' Jesusen'.

Zwaw Jesús gayo' mil benne' ka'

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Kate' bežingak benne' wbás ka' che Jesusen', benne' ka' bsele'e chejségake' xtiže'e, na' bzéngle' Le' yógo'te da' bégake'. Naž Jesusen' bchi'e légake' cheze. Jake' to latje dach gan nbab yež Betsaida. ¹¹ Kate' wnnézgekle' benách ka' da' ni, wnáwgake' Jesusen', na' Le' wdape' légake' ba la'ne, na' bcháljlene' légake' kan zṇna bia' Dios, na' beyone' benne' yižwé' ka'.

¹² Kate' za' žale ža na', wbíga'gak benne' chežinno, benne' wbás ka' che Jesusen', gan zoe', na' góžgake' Le':

—Besela' benách ki nich chjake' gan zej že' yeždo' ka', na' gan zej že' yo'odo' ka' dot gawze, nich chejtíljgake' gan gá'ngake', na' da' gáwgake', dan' nak latje dach ga zoažo ni.

¹³ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le waw-gake' le'e.

Góžgake' Le':

—Gáyo'ze yet xtildo' de, na' chopze bel cheton' de. ¿Chejto' chjé'wto' da' gawgak benne' zan ki?

¹⁴ Zej nnita' ka' gayo' mil benne' ka' ga na'. Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le kwek chi-yóngake' to kwe' to kwe'.

¹⁵ Ki bégake', na' wže'gak yógo'te benne' ka'. ¹⁶ Naž Jesusen' beḡwe' gayo' yet xtil ka', na' chope bel ka'. Bchis lawe', zwie' ya'abale, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž bzožje' yet xtil ka', na' bi'en che cheze benne' wsedle chie' ka' nich chísgaken' lawgak benne' zan ka'. ¹⁷ Bdáwgake' yógo'tegake', na'

béljgekle'. Wdé na' betóbgake' da' bizjw ka', na' beschá'gake' chežinno xkwit ka'.

Znna Bedw Jesús nake' Benne' Cristo (Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ To ža kate' ne zoa Jesusen' cheze gan zcháljlene' Dios, na' žónlengak benne' wsedle chie' ka' Le' tzen, wnnable' légake', na' wnné':

—¿Nožen' znnagak benách ka' naka' neda'?

¹⁹ Bechébegake', na' wnnágake':

—Bale' znnágake' nako' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Yebale' znnágake' nako' Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, na' yebale' znnágake' nako' to benne' wbabe' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios ža ni'te, na' ba bebane' lo yela' got.

²⁰ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—Cheze le'e, ¿nozke znnale naka'?

Bechebe Bedw, na' wnné':

—Nako' Benne' Criston', bennen' bsela' Dios.

Znna Jesús kan za' gótgake' Le' (Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²¹ Naž Jesusen' besnisle' légake', na' bchi'le' légake' bi wzéngkle' nitó benne' No nake' Le'. ²² Naž gože' légake':

—Žon byenen sáka'li'a neda', Benne' Golje' Benách, na' da' zan da' gaken chia'. Benne' gole ka' len bxož wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka', wká'ngake' neda' ka'ze. Gótgake' neda', san kate' te chonne ža, Dios yesbane' neda' lo yela' got.

²³ Lezka' gože' yógo'tegake':

—Cha' no benne' žénele' gónlena' neda' tzen, žon byenen wzóe' chela'ale da' naken chie', na' gake' ka' to benne' noe'e yag kroze nich chejté'e le'en. Naž gak gónlene' neda' tzen. ²⁴ No benne' ži'e wnné yoe che yela' nban chie', wniten', san benne' wnite' yela' nban chie' dan' žónlene' neda' tzen, gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

²⁵ Bi be da' chawe' gata' che to benne' cha' gape' yógo'te da' den yežlyó nga, san wnite' to chi'ize yela' nban chie'.

²⁶ No benne' žedoe'ele' neda', na'

žedoe'ele' xtiža'a, lezka' neda', Benne' Golje' Benách, yedoe'ela' bennen' kate' yelá'a len yela' baní' che Xa', na' len yela' baní' chegak wbás ka' che ya'abá che Dios nich nna bi'a. ²⁷ Da' li žapa' le'e, zej nnita' bale benne' nga, benne' bi na' gátgake' kate' lé'egekle' ža yedjnná bia' Dios.

Zcha' kan znna' law Jesús (Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Kate' ba wdegak xono' ža wdé bchalj Jesusen' da' ki, bchi'e Bedw len Zwa, na' Jakob, na' wžene' to law ya'ado', gan bcháljlene' Dios.

²⁹ Kate' ne zcháljlene' Dios, bža' kan znna' lawe', na' laže' da' nakwe' beyaken zila'do'ze, na' wyepen yes baní'. ³⁰ Naž blá' lawgak chope benne' ka' gan zoa Jesusen', na' zcháljlengake' Le'. Zej nake' Moisés len Lías, benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te. ³¹ Žoptie' belyepe' yes baní', na' zcháljlengake' Jesusen' kan za' gate' lo yež Jerusalén, na' yezé'e yežlyó nga. ³² La'kze znnale'en tas Bedon', len benne' ka' nníta'lengake' le', na' ben byéngake' lé'egekle' yela' baní' che Jesusen', na' chegak benne' chope' ka' nníta'lengake' Le'. ³³ Kate' žopte benne' ka' bezá'gake' gan zoa Jesusen', naž Bedon' gože' Le':

—Benne' wsedle, gak chawe' ga'nžo nga. Gonto' chonne yo'o laga', to chio', na' yetó che Moisés, na' yetó che Lías.

Bi nnezle Bedon' dan' znne'. ³⁴ Kate' ne zchalje' da' ni, la' wže'te to bejw ga na', dan' bkachen' légake', na' bžébegake' dan' nníta'gake' lo bejwn'. ³⁵ Naž benle chi'i benne' zchalje' lo bejwn', na' wnné':

—Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le'. Le wzé nag da' yi'e le'e.

³⁶ Kate' beyož benle chi'i na', toze Jesusen' ngá'nlene' légake'. Benne' wsedle chie' ka' wnníta'gake' žize, na' ža na' bi góžgake' nitó benne' kan nak da' blé'egekle'.

Žeyón Jesús to xkwide' byo yo'obe' be' xiwe' (Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Kate' za' ža'ní' yetó ža, Jesusen' len benne' ka' nníta'lengake' Le', bedínnegake' law ya'adon', na' za'gak benne' zan ga na', benne' ka' zed-jchággake' Jesusen'. ³⁸ To benne' ladjw benne' zan ka' wnníe' zižje. Bliže' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, žáta'yoela' Le' yedjwío' xkwíde' byo chia', dan' nakbe' tlícha'tekze bi' chia'. ³⁹ Yo'obe' be' xiwe' da' zkwéžeya'an lebe', na' žzizle'en lebe', na' zbia zene' zide' žoa'abe'. Zchix zlol-le'en lebe', na' batkle žsanen lebe'. ⁴⁰ Góta'yoela' benne' wsedle chio' ka' yebéjgaken', san bi gókgake'.

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le'e, benne' bi žejle'le chia', na' nyal yichjle. ¿Gáka'tega žala' sóalena' le'e, na' gaka' zen laže' len le'e? Le yedjwá' xkwíde' byo chion' ga ni.

⁴² Kate' ne za'be' zbíga'be' gan zoa Jesusen', be' xiwen' bchix blol-le'en lebe'. Jesusen' bdíle' be' xiwen', na' be-yone' xkwíde' byon'. Naž benezjwe'-be' lo na' xabe'. ⁴³ Bebángleke yógo'te benne' ka' ni'a che yela' wak zen che Dios.

Jesús znne' da' yoble kan za' gótgake' Le'

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Kate' ne žebángleke yógo'te benne' ka' kan nak da' zen da' žon Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka', ⁴⁴ na' wnné':

—Le kwek yichjle da' ni, dan' za' wdégake' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benách ka'.

⁴⁵ Bi bejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, dan' bi na' wnezjw Dios légake' latje chejní'igeklen', san bi bežóggekle' nnábgekle' Jesusen' kan nak da' ni.

No benne' nake' blo

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Naž wzó lawgak benne' wsedle ka' che Jesusen' zdíl díža'gake'. Želnnable ljéžgake' toe' yetóe' nole' gake' benne' blo. ⁴⁷ Žákbe'ele Jesusen' da' zza' láže'gake', na' wdele' to xkwíde' do', na' bzoe'-be' kwite'. ⁴⁸ Naž gože' légake':

—No benne' gape' to xkwíde' do' ki ba la'ne dan' nakbe' chia', nedkzan' gape' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' ba la'ne Xa', Bennen' bsele'e neda'. Che len, bennen' zoe' ládjwle, na' nakže' gaxjw laže', benne' ni nake' blo.

No benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o (Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Naž Zwa bliže' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, ble'elto' to benne' zkonle' žin lo' žebeje' be' xiwe' ka', na' bžonto' biž gonen' dan' bi žónlene' žo'o tzen.

⁵⁰ Jesusen' gože' le':

—Bi wžonle gonen', dan' no benne' bi zži'e chežo, žáklene' žo'o.

Jesús zdíle' Jakob len Zwa

⁵¹ Kate' za' bawze ža žala' gat Jesusen', na' yeyepe' ya'abá che Dios, ben byene' cheje' lo yež Jerusalén. ⁵² Bsele'e benne' wbás chie' ka' nich chjake' zgá'alegake' ka' Le', na' jake' to yeždo' gan nbab Samaria, nich chejtílgake' gan ga'ne' dot yele. ⁵³ Benne' ka' che yežen' bi wdápegake' Jesusen' ba la'ne dan' zeje' lo yež Jerusalén. ⁵⁴ Kate' Jakob len Zwa, benne' wsedle ka' che Jesusen', blé'egekle' da' ni, góžgake' Le':

—Xan, žnnablto' dinne yi' da' zan' ya'abá che Dios nich wžía yin' légake', gonto' kan ben Lías?

⁵⁵ Byechj Jesusen', na' bdíle' légake', na' wnné':

—Bi nnézele biz be' yo'ole. ⁵⁶ Neda', Benne' Golje' Benách, bla'a nga, kege nich wžía yi'a yela' nban chegak benách ka', san nich yeslá' légake'.

Naž jake' yež yoble.

Benne' ka', benne' žénegekle' chjénlengake' Jesús tzen

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Kate' Jesusen' len benne' ka' žónlengake' Le' tzen ne yó'ogake' nez, bžin to benne' ga na', na' gože' Jesusen':

—Xan, žénela' sá'léna' Le' gáte'teze gan chejo'.

⁵⁸ Jesusen' gože' le':

—Beza' ka', zej že' bloj chégakba', na' byínnedo' ka', žiagak xó'ngakba' ka', san neda', Benne' Golje' Benách, bi de chia' gan gata'a nich yeží' laža'a.

⁵⁹ Naž Jesusen' gože' benne' yoble, na' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Bennen' gože' Le':

—Xan, benn latje yeyá'a zga'ale liža', kate' wkáche'ža' xa'.

⁶⁰ Jesusen' gože' le':

—Be' latje benne' ka' za' gátgake' wkáche'gake' benne' gat ka' chégake', san le', wyéj, bejzenle benách kan zña bia' Dios.

⁶¹ Naž bžin yetó benne', na' gože' Jesusen':

—Xan, žénela' sá'lana' Le', san benn latje cha'a zga'ale nich chejzela' diža' lježa' ka'.

⁶² Jesusen' gože' le':

—No benne' že' laže'e da' de yežlyó nga, nake' ka to benne' zga'ne' beže, na' zwie' xkóže'le'. Cha' no benne' žone' ki, bi nake' zi gone' žin che da' zña bia' Dios.

benne' zga'n chawe'e, da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo da' nnablen gá'nlenen le', san cha' bi zoa no benne' ki ga na', da' zka'n chawen' da' nnablen gá'nlenen le'e. ⁷ Le ga'n lo yo'o gan cho'ole, na' le ye'j le gaw bi da' gónngake' le'e, dan' želkzele benne' wen žin da' gawe'. Bi tele to to yo'o. ⁸ Gáte'teze yež gan žinle, gan gápegake' le'e ba la'ne, le ye'j le gaw bíte'teze da' gónngake' le'e. ⁹ Le yeyón benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo yežen', na' le ye'-gake': “Ba bla' da' zña bia' Dios gan zoale.” ¹⁰ Gáte'teze yež gan žinle, cha' bi gápegake' le'e ba la'ne, le yežój ga na', na' le chejzé lo nez che yežen', na' nnale: ¹¹ “Bixte yo che lažle, da' dan' labto' zchinnjton', na' naken da' zloe'elen nbága'le zia, san žala' nnézlele da' ni. Ba bla' da' zña bia' Dios ga zoale ni.” ¹² Neda' žapa' le'e, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žegak benách ka' che yežen' ka sáka'gak benách ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, yežen' bchinnj Dios.

10

Jesús žsele'e chonnłalj chi benne' nich chejségake' xtiže'e

¹ Wdé gok da' ki, Xanžon' wžíe' yechonnłalj chi benne' wsedle chie' ka', na' bsele'e chope wéjgake' nich chjake' zgá'alegake' ka Le' yógo'te yež zen ka', na' yeždo' ka', gan za' tie' Le'.

² Gože' légake':

—Da' li, dele'e žin chia', da' naken ka to yežlyó zen gan žon byenen lapa', san babze benne' wen žin chia' nníta'gake'. Che len, le gáta'yoele Dios, Bennen' nake' Xan yežlyón', sele'e benne' wen žin ka' gan nak yežlyó chien'. ³ Le chej na'a. Le wia, neda' žsela'a le'e, na' nakle ka zila' ka' zjakba' ladjwgak beko' yixe' snia ka'. ⁴ Bi wa'le bzod mežw, na' kege yixjw yet, na' bi wa'le yetó kwe' zélele, na' bi zélele lo nez nich wcháljlenle benách ka'.

⁵ Gáte'teze yo'o gan cho'ole, zga'ale nnale: “Da' zka'n chawe' yichj lázdo'žo gaken chegak benách nníta'gake' yo'o ni.” ⁶ Cha' zoa no benne' ga na',

Da' gak chegak benne' ka' bi yeyát láže'gake'

(Mt. 11:20-24)

¹³ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Korazín. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, benách yež Betsaida. Chela' gok lo yež Tiro, na' lo yež Sidón yela' wak zen ka' ka da' ka' bena' gan zoale le'e, ža ni'te yeyát láže'gak benne' yež ka', na' wakw kwíngake' laže' ka'ze, na' kó'ogake' de yíchjgake', da' wloe'elen ba beyát láže'gake'. ¹⁴ Che len, kate' žin ža chog Dios chegak benách ka', sáka'žele le'e ka sáka'gak benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka'. ¹⁵ Le'e, benách ka' zoale lo yež Kapernaum. Gok chele kan wyeple gan cho'ogak benách ka' ya'abá che Dios. Na'a yetjle gan chejžo'ole latje chol' chegak benne' gat ka'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—No benne' zze nage' chele le'e, lezka' zze nage' chia' neda', na' bennen' zka'ne' le'e ka'ze, lezka' zka'ne' neda' ka'ze, na' bennen' zka'ne' neda' ka'ze, lezka' zka'ne' ka'ze Xa', Bennen' bsele'e neda'.

Žežingak benne' ka' bejségake' xtiža' Jesús

¹⁷ Kate' chonnłaj chi benne' ka' bsela' Jesusen' nich chejzéngekle' benách diža' chawen' bežingake' gan zoe', na' wnnágake':

—Xan, be' xiwe' ka' žóngaken kan znnato' kate' zkonlto' žin lo'.

¹⁸ Jesusen' gože' légake':

—Neda' ble'ela' da' xiwe', na' wbixen zan ya'abá kan žon yi' wzió', dan' žazen lo yo. ¹⁹ Le wia nga, neda' bdia' lo na'le yela' wnná bia' nich gak góxwle bele snia ka', na' goxjni' ka', len na'le, na' bi be gaken chele, na' nich wchinnjle yela' wnná bia' che da' xiwe', dan' bi zle'elen žo'o chawe'.

²⁰ Na'a, le yebél, kégeze dan' žongak be' xiwe' ka' kan znnale, san dan' zej nyejw lale ya'abá che Dios.

Žebél Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ La' na'ze bebél Jesusen', zoalen Dios Be' La'y Le', na' wnné':

—Zka'n zena' Le', Xe, nako' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga. Ki žona' dan' bkacho'o da' ki lawgak benne' ka' žákgake' da' zenle'e, na' lawgak benne' sina' ka', san bloe'elo' xkwide' ka' kan zej naken. Ka'kze gaken, Xe, dan' ki žaz lažo'o Le'.

²² Naž wnné':

—Ba bde Xa' yógo'te lo na'a. Bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Zi'n Dios, san toze Xažo Dios nnezlen', na' bi zoa no benne' nnezle' no benne' nake' Xažo Dios, san toza' neda', Zi'ne', nnezlan', na' lezka' nnézgekle' benne' ka' žénela' neda', Zi'ne', wloe'ela' légake' Xa'.

²³ Naž Jesusen' bwie' benne' wsedle chie' ka', na' gože' légake':

—Ba nez zen naken chegak benne' ka' zlé'egekle' da' zlé'elele le'e, ²⁴ dan' žapa' le'e: benne' zan, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios len benne'

wnná bia' ka', gónegekle' lé'egekle' da' zlé'elele le'e san bi blé'egekle'. Gónegekle' yénegekle' da' žénlele le'e, san bi bénegekle'.

Benne' Samaria, benne' nake' chawe'

²⁵ Naž la' wzó ža'te to benne' yodo' wsedle, na' nich si' bi'e Jesusen', wnnable' Le', na' wnné':

—Benne' wsedle, žbize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chia'?

²⁶ Jesusen' gože' le':

—Žejni'ilo' da' nyejw le'e yich, dan' bchi'le Moisés? žNakx xbab žono' le' dan' žolo'?

²⁷ Beží'i bennen', na' wnné':

—Ki znnan: “Bži'il Xano' Dios dot lažo'o, na' len dot yichj lažo'o, na' len dot yela' žon chio', na' len dot yela' žejni'il chio', na' lezka' žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'.”

²⁸ Jesusen' gože' le':

—Da' likze kan wnnó'. Ben ki, na' gata' yela' nban na' chio'.

²⁹ Dan' gónele bennen' yebéj chawe' kwine', gože' Jesusen':

—žNož benne' nake' lježa'?

³⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—To benne' wzé'e lo yež Jerusalén, na' bdinne', zeje' yež Jerikó. Lo nezen' bėxwgak benne' wbán ka' le'. Btínnegake' ze', na' bėngake' le' we'. Naž bezá'gake' ga na', na' bká'ngake' le' ba žatkze'. ³¹ Naž wdé to bəoz lo nezen'. Kate' ble'ele' bennen' žie' we', chela'ale wdíe'. ³² Lezka' to benne' nbabe' za'só Lebí, benne' ka' žóngake' žin che yodo', wdíe' ga na'. Kate' ble'ele' le', lezka' wdíe' chela'ale. ³³ Lezka' to benne' nbabe' Samaria yoe'e nezen', na' bžine' gawze gan de bennen' žie' we'. Kate' ble'ele' le', beyache' láže'le' le'. ³⁴ Whige'e gan die', na' bdebe' set, na' xis uba wal lo we' chie', na' bchelen' laže'. Naž bžie' le' xkože' bia chie', na' bchi'e le' lo yo'o gan želžín benne' ka' yó'ogake' nez, gan wdape chi'e le'. ³⁵ Yetó ža kate' ba ža'ní', katen' za' yezá' benne' Samaria na' ga na', wleje' lazjwe' che chope ža, na' bka'nen' lo na' benne' xan yo'on', na' gože' le': “Wdape chi'i benne' ni,

na' cha' senžo' mežw, neda' yeyizjwan' le' kate' yelá'a." ³⁶ Na'a, ¿nakx xbab žono' le'? ¿Nole benne' chonne ki goke' ljež bennen' bengak benne' wbán ka' le' zia?

³⁷ Bechebe benne' yodo' wsedlen', na' gože' Jesusen':

—Bennen' beyache' láže'le' le'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Wyéj na'a, na' ben ki.

Da' ben Jesús liž Marta len Lia

³⁸ Naž Jesusen' beyoé'e nez, na' bžine' to yeždo' gan zoa to no'le lie' Marta, na' no'len' bchi'e Le' liže'.

³⁹ Martan' zoa no'le bile' lie' Lia, na' Lian' wži'e xni'a Jesusen', na' bze nage' xtiže'e. ⁴⁰ Martan' wžé' zedle' dan' žónli'e žin. Wbige'e gan zoa Jesusen', na' gože' Le':

—Xan, ¿bi žeyache' láže'lo' neda' dan' bka'n bi' bila' ni neda', na' toza' žona' žin? Gož-be' gáklenbe' neda'.

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Marta, Marta, že' zedlo', na' da' zan da' že' lažo'o žonon'. ⁴² Tože' da' žon byenen' gonžon, na' Lia ni wžebe' dan' nakže chawe', na' dan' wžebe' bi yegá'n.

11

Kan žala' wcháljenžo Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ To ža na' Jesusen' zcháljlene' Dios. Katen' beyož bcháljlene' Le', to benne' wsedle chie' gože' Le', na' wnné':

—Xan, bsedle neto' wcháljlento' Dios, kan ben Zwa, bsedle' benne' ka' žónlengake' le' tžen.

² Naž Jesusen' gože' légake':

—Kate' wcháljlenle Dios, žala' nnale ki:

Xato', zo' ya'abá, ga'n zen lo'.

Da, nna bi'o nga.

Žénelto' gak yežlyó nga kan žaz lažo'o Le', kan žaken ya'abá chio'.

³ Benn da' gawto' na'a ža.

⁴ Benít law cheto' dolan' nbága'to'

kan neto' ženít lawto' che no benne' bi da' žone' cheto'.

Bi go'o latje gon da' xiwe' ga bága'to' dola',

san beslá neto' lo da' žonen.

⁵ Lezka' Jesusen' gože' légake':

—Cha' zoa no benne' ladjwle, benne' zoa lježe', na' cha' žin to benne' liže' gachje yele, naž cheje' gan zoa lježen', na' wliže' le', na' nne': “Bicha'a, bengaž neda' chonne yet xtil, ⁶ dan' to benne' ze'e zi'to' ba ble'e liža', na' bi be de da' wa'a-ne' gawe'.” ⁷ ¿Yechebe bennen' yoe'e lo yo'on', na' yi'e le' ki? “Bi gon lelo' neda'. Ba nyejw yo'o, na' bi' chia' ka' ba délengakbe' neda'. Bi gak chasa' nich bi da' gonna' chio'.”

⁸ Neda' žapa' le'e: la'kze bi chase' nich bi da' wnezjwe' chie' dan' nake' lježe', san chase', na' wnezjwe' chie' ka da' žiážjele' nich bi gon lelže' le'. ⁹ Che len žapa' le'e:

Le nnab, na' Dios gonne' chele.

Le chilj, na' žel chele.

Le wliž ža yo'o, na' yaljwn chele.

¹⁰ No benne' bi da' znnabe', zzi'en, na' bennen' bi da' žilje', zžel-len', na' bennen' žliže' ža yo'o, žaljwn chie'.

¹¹ 'Cha' zoa no benne' ladjwle, benne' nake' xa xkwide', na' cha' nnablbe' le' yet xtil, ¿wnezjwe' chebe' yej? Cha' nnablbe' le' to bel, ¿wnezjwe'-be' bele? ¹² Cha' nnablbe' le' to xchit bežjw, ¿wnezjwe'-be' goxjni'?

¹³ Ki naken, cha' le'e bi nakle chawe', san nnézlele wnéjwle chegak zi'nle ka' da' naken chawe', wak wxén láže'žele Xale zoe' ya'abá gonne' Dios Be' La'y chele, nol-le nnáblele Le'.

Znnágake' Jesús žone' žin len yela' wak che da' xiwe'

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ To ža Jesusen' bebeje' be' xiwe' da' yo'o to benne', dan' žonen ga bi žak nnie'. Kate' bežój be' xiwen', bchalj bennen' bi gok nnie', na' bebángleke benách ka' wnníta'gake' ga na'. ¹⁵ Bałe benne' ka' wnnágake':

—Žebeje' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú da' xiwe', xangak be' xiwe' ka'.

¹⁶ Gónegekle yebale benne' ka' si' biá'gake' Jesusen', na' belnnable' Le' gone' to da' gak bian' da' zan' ya'abá che Dios. ¹⁷ Gókbe'ele Jesusen' da' žénegekle' góngake', na' gože' légake':

—Gáte'teze gan zej nnita' benne' wnná bia' ka', cha' žoj chóplegak benne' ka', kwia yí'gake'. Cha' žoj chóplegak benách ka' nníta'gake' to yo'o, yeyóž chégake'. ¹⁸ Lezka' žak che da' xiwe', dan' nzin' Belzebú. Cha' žoj chóplegak benne' ka' yó'ogake' lo nan', žnakx gak dia' yela' wnná bia' chen? žNa'a nnale žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú? ¹⁹ Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Belzebú, žnozke benne' žonne' yela' wak chegak benne' ka' žónlengake' le'e tzen, nich žebéjgake' be' xiwe' ka'? Che len, da' žongak benne' ka' nak bian' nchíxele le'e. ²⁰ Cha' neda' žebeja' be' xiwe' ka' len yela' wak che Dios, da' li ba bla' da' znná bia' Dios gan zoale.

²¹ 'Kate' to benne' wale nzi' lo ne'e da' zdíl-lene', na' žape chí'e liže', da' ka' nape' zej nga'nen chawe'. ²² Na'a, cha' za' yetó benne', bennen' nakže' wale ka' le', wléj wchochje' le', na' yeké'e yógo'te da' zdíl-lene', dan' žxen laže'en, na' chise' da' gota' che bennen'.

²³ 'Cha' zoa no benne' bi žónlene' neda' tzen, nake' benne' zži'e chia' neda'. Cha' zoa no benne' bi žtóblene' neda', žóslase'.

Kan nak che be' xiwe', da' žežinen latje chen

(Mt. 12:43-45)

²⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' žežój to be' xiwe' lo benne', zdan gan nbiže, žiljen gan yeží' lažen'. Cha' bi žel chen, naž nnan: “Yeyá'a gan bžoja'.” ²⁵ Kate' žežinen ga na', žežxakan' bennen', nake' ka' to yo'o da' ba nloan, na' ba nba'an nich no benne' chejsóe' ga na'. ²⁶ Naž chejen, na' chejxín' yegáž be' xiwe' ka', da' ka' zej nakžen xiwe', na' chó'ogaken bennen'. Na'a, da' gaken che bennen' gakžen zi' ka' dan' goken chie' zga'ale.

Yela' ba nez zen da' naken dot li laže'

²⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, to no'le zoe' ladjw benne' zan ka' wnnié' zižje, na' wnné':

—Ba nez zen naken che no'len' bi'e Le' lo li'e, na' lezka' naken che lcho' no'len' gan gožo'o.

²⁸ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba nez zenže naken chegak benne' ka' želyenle' xtiža' Dios, na' žóngake' kan znnan.

Znnábgekle' Jesús gone' to da' gak bian' no nake'

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Kate' ne želžingak benne' zan gan zoa Jesusen', wzó lawe' zchalje', na' wnné':

—Benne' wen da kegle ki želnnable' neda' gona' to da' gak bian' gan za' yela' wak chia'. San bi be da' gak bian' lé'egekle'. Toze da' gak bian' kan gok che Jonás lé'egeklen'. ³⁰ Dan' goken che Jonasen' gok to da' nak bian' lawgak benne' ka' wnníta'gake' lo yež Nínibe. Lezka' gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách. Gaka' to da' nak bian' lawgak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a. ³¹ Kate' žin ža chog Dios chegak benách ka' da' sáka'gake', katen' wchi'a laže'e benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, Dios yechise' no'len' wzóe' ža ni'te, no'len' wnná bi'e benách ka' che yežlyón' da' žen' chelá'a gan zde wbíž byo' zag ka'. Da' ben no'len' wloe'elen zej nbaga' benne' ki zia. Ki gaken dan' bžoj no'len' gan nak zi'to' nich wzé nage' diža' che yela' žejn'il da' bchalj Salomón, benne' wnná bi'e benne' Israel ka'. Na'a, zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka' gok Salomón na'. ³² Lezka', Dios yechise' benne' ka' wnníta'gake' lo yež Nínibe kate' žin ža choge' chegak benách ka', katen' wchi'a laže'e benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a. Da' bengak benne' Nínibe ka' wloe'elen zej nbaga' benne' ki zia. Ki gaken dan' beyát láže'gak benne' ka' wnníta'gake' lo yež Nínibe katen' béngেকে' da' bchalj Jonasen'. Na'a zoa' neda' nga, na' nakža' blo ka' gok Jonasen'.

Da' žsa'ní' lo yichj láždo'žo

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Lezka' wnná Jesusen':

—Kate' no benne' zzalje' yi', bi zgo'en gan ngache', na' bi zdosen' zan kak, san zzoen' sibe gan la'ten, nich wza'nín' chegak benne' ka' želyoé'e lo

yo'on'. ³⁴ Zej nak yej lawžo ka to da' zgo'on baní' lo yichj lázdo'žo. Cha' yej lawo' zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken baní'. San cha' yej lawo' bi zej naken chawe', dotio' nžan' da' naken chol. ³⁵ Wdape chi'i kwino' cha', nich dan' zgo'on baní' lo yichj lázdo'o bi yeyaken chol. ³⁶ Ki naken, cha' dotio' nžan' da' naken baní', bi be da' naken chol zóalenen le', na' le'elo' binlo yógo'te, kan žak kate' zza'ní' yi' gan zo'.

Jesús žesbage'e benne' yodo' ka' zia
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 20:45-47)

³⁷ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, to benne' yodo' fariseo bliže' Le' nich chejtáwlene' le'. Kate' Jesusen' wyoé'e liž benne' yodon', wži'e, na' wzó lawe' že'j žawe'. ³⁸ Kate' benne' yodo' fariseon' ble'ele' Le', bebanle' dan' bi wdíb Jesusen' ne'e kate' za' gawe'. ³⁹ Naž Xanžon' gože' le':

—Le'e, benne' yodo' fariseo ka', žib kwinle kan žible lawle da' že'j žáwlenle, san lo yichj lázdo'le nža'le da' kegle ka', na' zza' láže'le da' bi naken chawe'.

⁴⁰ Le'e bi žejní'ilele. ¿Bi nnézele, Dios, Bennen' zle'ele' da' zoa lawle lezka' zle'ele' da' yo'o lo yichj lázdo'le?

⁴¹ Na'a, le wnezjw benne' yache' ka' che da' naple. Naž yógo'te da' naple yeyaken chawe'.

⁴² 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žíjwle che yodo' to kwe' che to chi kwe' da' zzi'le che yixe' weje, na' che yixe' rod, na' chegak yixe' kwando', san to zdézele da' naken chawe', na' yela' nži'il chele Dios. Da' ki žon byenen gonle, na' bi wka'nle yezika' da' ka' žonle.

⁴³ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' fariseo ka'. Žénelele kwe'le gan nak blo lo yo'o gan žol-le xtiža' Dios. Lezka' žénelele gápegak benne' ka' le'e ba la'ne lawgak benách ka'.

⁴⁴ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', na' le'e, benne' yodo' fariseo ka', benne' zlóe'ezele chawe' kwinle, dan' nakle

kan zej nak yežw ba ka' chegak benne' gat ka', da' ka' bi zej nla' lawn, na' želdá benách ka' lálwegaken, na' bi žákbe'egeklen'.

⁴⁵ Naž beží'i to benne' yodo' wsedle, benne' žake' da' bchi'le Moisés, na' gože' Jesusen':

—Benne' wsedle, kate' zno' ki, lezka' neto' žon zi'o.

⁴⁶ Jesusen' gože' le':

—Lezka' da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' žesbága'le benách ka' to ywa' zi'i da' bi gak no benne' we'en, san le'e ni láte'ze bi zdalen' len ni'a na'le.

⁴⁷ 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, dan' zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' betgak xa wdé chele ka' légake'. ⁴⁸ Ki naken, zzoa lile žónlenle tzen da' bengak xa wdé chele ka', dan' betgak xa wdé chele ka' légake', na' le'e zzoale da' xtan ka' lawgak yežw ba ka' gan zej ngache'e.

⁴⁹ 'Che len, lo yela' žejní'il chie', Dios wnné' ki: "Sela'a benne' ka' wcháljgake' lo wlaza' neda', na' benne' wbás chia' ka', gan zoale, na' benne' ki, gotle bale', na' kwia láže'le yebale'."

⁵⁰ Ki gon Dios dan' choge' chegak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. Xa wdé chele ka' bétgake' benne' ka' kate' wzó law žata' yežlyó nga, ⁵¹ kate' wzó law wzóa bennen' bete' Abel, zi'n Adán, na' zejte bétgake' Secría. Bétgake' le' gachje láwe'le gan de bkog la'y gan zzéygake' bia beždo' ka' law Dios, na' gan zoa latje la'y. Che len, žapa' le'e, Dios choge' chegak benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a gátgake' ni'a che žen chegak yógo'te benne' ka', dan' xa wdé chele ka' bétgake' légake'.

⁵² 'Da' nyáche'le'e naken chele le'e, benne' yodo' wsedle ka', žakle da' bchi'le Moisés. La' lé'ezele nzi' lo na'le zi'n ya che latje gan zžel-lžo yela' žejní'il. Le'e bi žo'ole, na' žséjwle xnezgak benne' ka' žénegekle' chó'ogake' ga na'.

⁵³ Kate' beyóž bchaljlen Jesusen' légake' da' ni, benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bžá'ale'egake' Le', na' wzó lágake' želnable' Le' kan nak da' zan da' žákaken, ⁵⁴ nich kwéjgake' Le' diža' nich gak yesbága'gake' Le' zia ni'a che da' yechebe'.

12

Žsedle Jesús kan nak yela' zloé'ezele chawe' kwin

¹ La' ža na'ze bdobgak zan gaywá' benách gan zoa Jesusen', na' zejte wléj ljéžgake'. Naž wzó law Jesusen' zcháljlene' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle che da' naken ka' kwa zichj che yet xtil chegak benne' yodo' fariseo ka', dan' naken yela' zloé'ezele chawe' kwin chégake'. ² Bi be de da' žaken ži žize dan' bi la' lawlen, na' bi be de da' ngachen' dan' bi gak bian'. ³ Che len, yógo'te da' ba wnnale gan nak chol, yéngkle benách ka' gan nak lo baní', na' da' bchaljle ngáche'ze gan wzóa lo yo'o nyejwn, gaken da' wchaljgak benách ka' lawgak yógo'te benách.

No Benne' žala' žébežo (Mt. 10:28-31)

⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e, zí'na'do' ka': bi žébele benne' ka' žótgake' benách ka', san te na' biž bi gak góngake' chégake'. ⁵ Wlo'e'ela' le'e no benne' žala' žébele. Le žebe Bennen' gak ke'e yela' nban chele, na' te na' nape' yela' wnná bia' cho'ne' le'e lo yi' gabíl. O', žapa' le'e, le žebe Bennen'.

⁶ Žóte'gake' gayo' byínedo' ka' len chope mežw lasdo', san Dios bi žal laže'e nitoba'. ⁷ Lézka'kzen, yógo'te yicha' yichjle zej nbaben law Dios. Che len, bi žébele. Záká'žele le'e ka' byínedo' zan.

Benne' ka' znnágake' zej nake' che Jesús

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Žapa' le'e: yógo'te benne' ka' znnágake' zej nake' chia' neda' lawgak benách, lezka' neda', Benne' Golje' Benách, nnia' zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'. ⁹ Benne' ka' znnágake' bi zej nake' chia' neda' lawgak benách, lezka' neda' nnia' bi zej nake' chia' lawgak wbás che ya'abá ka'.

¹⁰ 'Yógo'te benne' ka', benne' nnégake' chia' neda', Benne' Golje' Benách, wak yenít law Dios chégake', san cha' no benne' nnie' che Dios Be' La'y, bi yenít law Dios che bennen'.

¹¹ 'Kate' wché'gake' le'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' lawgak benne' ka' wchi'a láže'gake' le'e, na' lawgak benne' wnná bia' ka', bi kwe' zédlele ni'a che da' gonle, o da' yecheble, o da' žala' nnale. ¹² La' ža na'ze wloé'el Dios Be' La'y le'e da' žala' nnale.

Yela' wnni'a chežo wak gonenga gal láže'žo Dios

¹³ To benne' ladjw benne' zan ka' gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle, gož benne' bicha'a gonne' da' žeyala' chia' che da' gota' che xato'.

¹⁴ Jesusen' gože' le':

—Benne'. ¿Zoa no benne' bzoe' neda' nich wchi'a laža'a le'e, o wzojja' da' de chele?

¹⁵ Naž Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le wia nga. Le gape chi'i kwinle nich bi tonle yela' gape. Kégeze da' náple'ele wzóan le'e lo yela' žebele.

¹⁶ Naž Jesusen' bchaljlene' légake' da' bsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' wdápelie' yela' wnni'a, na' bnéjwle'e yežlyó chie'.

¹⁷ Naž wzá' laže'e, na' wnné': “¿Nakxkze gona? Bi nžo'o ga gape chi'a da' žonn yežlyó chia'.”

¹⁸ Naž wnné': “Ki gona. Wchinnja' yo'o ka' gan žape chi'a da' žata' chia', na' gona' yo'o ženže ka', gan gape chi'a da' žata' chia', na' dan' ba de chia'. ¹⁹ Naž yapa' kwina': ba nápelie' da' ba btoba', da' ye'j gawa' zante yiz. Yezí' laža'a. Ye'j gawa', na' yebela'.” ²⁰ Naž Dios gože'

le': "Le' bi be nnezlo'. Na'a yele gato'. Na'a, ¿noze benne' gak chie' dan' ba btobon'?" ²¹ Ki žaken che bennen' ztobe' chekze' yela' wnni'a, na' bi žone' da' zej naken ka yela' wnni'a law Dios.

Dios žape chi'e benách chie' ka'

(Mt. 6:25-34)

²² Wdé na' Jesusen' gože' benne' ws-edle chie' ka', na' wnné':

—Che len žapa' le'e: bi kwe' zédlele ni'a che da' ye'j gawle, dan' nbánlenle, o ni'a che laže' da' gákwle. ²³ Zákazē yela' nban chele ka da' žawlen, na' zákazē bela' žen chele ka laže' da' žákwlen. ²⁴ Le wia kan žak chegak sechj ka'. Bi žázgakba', na' bi žel-lapba', na' bi zej nnita' yo'o ka' chégakba' gan gape chí'igakba' da' žata' chégakba', san Dios zwawe' légakba'. ¿Bi zákazēle le'e ka byínnedo' ka'? ²⁵ ¿Nož benne' ladjwle le'e gak gone' ga soe' nbane' yetó chí'ido'ze dan' že' zedle' chen? ²⁶ Che len, cha' bi gak gonle da' naken láte'do'ze, ¿biz chen' že' zédlele ni'a che da' naken da' zenle'e?

²⁷ 'Le wia kan zgólegak yéjedo' ka'. Bi žóngaken do laže', na' bi žábgaken laže', san žapa' le'e, la'kze góta'le'e yela' wnni'a che Salomón, bennen' wnná bi'e, lažen' da' gokwe' bi gokžen xtan ka zej nak yéjedo' ki. ²⁸ Cha' Dios žone' xtan yeje yíxe'do' ka' da' žé'gaken na'a le'e yíxe', na' wxé wižj chéygaken lo yi', ¿bi gone' da' zenže chele le'e, le'e na' bi že'jle'le che Dios dot láže'le? ²⁹ Che len, bi we' láže'le da' ye'j gawle, na' bi kwe' zédlele chen. ³⁰ Yógo'te da' ki žiljgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san ba nnézkzele Xale Dios da' ka' žiážjele. ³¹ Le we' laže' gonle kan zнна xtiža' Dios, na' yógo'te da' ki gonne' chele.

Yela' wnni'a da' ztobžo ya'abá che Dios

(Mt. 6:19-21)

³² Lezka' wnná Jesusen':

—Bi žébele le'e, nakle zíla'do' chia' ka'. Bi nakle benne' zan, san Xale Dios žaz laže'e gonne' le'e latje chejsoale gan zнна bi'e Le'. ³³ Le gote' da' naple, na' le wnezjw da' si'le chegak benách yache' ka'. Ki gaken, gonle

bzod mežw chele da' bi kwia yin', na' wtoble yela' wnni'a da' bi te chen ya'abá che Dios, gan bi gak žin benne' wbán, na' bi galj béledo' chen. ³⁴ Gan že' yela' wnni'a chele, we' láže'le žinle ga na'.

Žala' gakžo ban laže'

³⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Le gak ban laže', na' le wzálj yi' da' wza'nín' chele. ³⁶ Le gak ka benne' wen žin ka', benne' želbeze' ža yelá' xángake', bennen' wyeje' lni che yela' zchag na', nich kate' yežine', wliže', na' la' wsáljwtegake' nich yeyoé'e. ³⁷ Ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka', benne' gak ban láže'gake' kwéžgake' kate' yela'že xángake'. Da' li žapa' le'e, xángaken' wpá' kwine', na' kweke' légake' gan ye'j gáwgake', na' wsí'ni'e dan' gáwgake'. ³⁸ La'kze yelé'e kate' ba žak chol o gachje yele, cha' yedjxake'e légake' nníta'gake' želbeze' le', ba nez zen gaken chegak benne' wen žin ka'. ³⁹ Žala' nnézlele da' ni. Chela' nnezle xan yo'o biz ža žin benne' wbán, gak ban laže'e, na' bi we'e latje bennen' wžíe' yežw liže', nich bi kwane' da' de liže'. ⁴⁰ Che len, le gak ban laže' le'e, dan' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, to ža katen' bi kwezle neda'.

Benne' wen žin chawe', na' benne' wen žin bi nake' chawe'

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Naž Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ¿ži'o néto'ze da' ni da' žsaka' lebo', o ži'o yógo'te benách da' ni?

⁴² Xanžon' gože' le', na' wnné':

—¿Nožkzen' benne' wen žin chawe', benne' žejni'ile', na' nzi' lo ne'e lo wláz xane'? Benne' ni, xane' wdíe' lo ne'e liže', nich kate' gała' gawgak benne' ka' nníta'gake' liže', na' wnezjwe' légake' da' gáwgake'. ⁴³ Ba nez zen gaken che benne' wen žin na' kate' yelá' xane', cha' yedjxake'e le' žone' žin na' da' bdien' lo ne'e. ⁴⁴ Da' li žapa' le'e, xane' wdíe' lo na' benne' wen žin chawen' yógo'te da' de chie'.

⁴⁵ Cha' no benne' wen žin gekle' bi

yelá' ze xane', na' so lawe' wsaka' zi'e yezika' wen žin ka', benne' byo ka', na' no'le ka', na' so lawe' ye'j gawe', na' sožle', ⁴⁶ naž yelá' xan benne' wen žin na' kate' bi kweze' le', o kate' bi gákbe'ele', na' wsaka' zi'e benne' wen žin na', benne' bi nake' chawe', na' choge' chie' kwia yi'e kan nžog chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Dios.

⁴⁷ 'Benne' wen žin na', benne' nnezle' da' žénele xane', na' bi zoe' zbeze', na' bi žone' kan wnná xane', benne' ni, wsaka' zi'le'e xane' le'. ⁴⁸ Cha' to benne' wen žin bi nnezle' da' žénele xane', na' cha' gone' da' gonen ga bage'e da' gonen ga wsaka' zi' xane' le', wsaka' zi'e benne' wen žin ni láte'do'ze. No benne' nzi' lo ne'e da' zenle'e, da' zenle'e yennáb xane' lo ne'e, na' bennen' xane' bñen laže'e le' da' zenže, lezka' da' zenže yennáb xanen' lo ne'e.

Da' nak Jesús gon choplen benách ka'

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Lezka' wnná Jesusen':

—Bla'a neda' nich wzena' yi' yežlyó nga, na' že' zedla' nich zen yin'. ⁵⁰ Na'a, de to da' žala' saka'a neda' da' naken ka to da' yezóa' nis, na' že' zedla' kate' gakžen chia'. ⁵¹ ¿Žéklele le'e bla'a neda' nich wzóa' žize da' žaken yežlyó nga? Žapa' le'e: O'o. Bla'a nich ko'a da' gon chople benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁵² Na'a so law gayo' benne' ka', benne' nníta'gake' to yo'o gákake' chope la'a. Chonne' tíl-lengake' chope benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža'a, na' chope' ka' tíl-lengake' chonne' ka'. ⁵³ No benne' zoa xkwide' byo chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' byon' tíl-lenbe' xaben'. To no'le zoa xkwide' no'le chie' tíl-lene' zi'nen', na' xkwide' no'len' tíl-lenbe' xna'ben'. No'len' zoa zoa' liže' tíl-lene' zoa' ližen', na' zoa' ližen' tíl-lene' to' zi'nen'.

Da' žakgak na'a ža da' zej nak bian'
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴⁻⁵⁶ Lezka' Jesusen' gože' benne' zan ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Nnézkzele dan' znnagak benách ka', znnágake': "Kate' že' bejw kwele wak yejw. Kate' žechj be' bi gak yejw." Žakkzen kan znnágake'. Le'e, benne' bi nnezle ka'. Žak znnéya'ale da' gon lawe' ža, san bi žákbe'elele nbága'le zia ni'a che da' žónkzele.

Žala' yegá'nlenžo chawe' no benne' zže'e žo'o

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Biž chen' bi zchi'a láže'kzle le'e kan nak da' naken chawe'? ⁵⁸ Cha' zoa no benne' bi da' yennable' le', na' zejle nich žinle yolawe', be' laže' yegá'nleno' bennen' chawe' kate' ne yo'ole nez, nich bi yesbage'e le' zia law benne' zchi'a laže'e le'e, na' bennen' zchi'a laže'e wdíe' le' lo na' benne' žsejwe' liž ya, na' bennen' wsejwe' le' liž yan'. ⁵⁹ Žapa' le', bi yežojo' ga na' kate' chíjwžo' dot da' nbago'o che bennen'.

13

Žon byenen yeyát láže'žo

¹ La' ža na'ze bžingak benne' ka' ga na', na' bzéngkle' Jesusen' kan ben Pilato. Bete' bałe benne' Galilea, na' wzí'e žen chégake', na' bchagen' len xchengak bia beže, bia ka' ba bétgake'-ba' nich wžíagake' xchéngakba' law Dios. ² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Žéklele le'e wbága'žegak benne' Galilea ka' doła' ka' yezika' benne' Galilea ka', dan' belzake'e ki? ³ Žapa' le'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele. ⁴ Lezka' goken chegak chino' chonne benne' ka', bejbaga' yo'o zan kwia na', da' nzin' Siloé, légake', na' gótgake'. ¿Žéklele le'e belbága'že benne' ka' zia ka yezika' benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén? ⁵ Žapa' le'e: O'o, na' cha' bi yeyát láže'le, lezka' kwia yi'le yógo'tele.

Žsaka' lebe Jesús che yag higo dan' bi be wžían

⁶ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

—Wzóa to benne', na' wzóa to yag higo da' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Twiz twiz bejwíe' cha' zbia yagen', san bi be bžel-le'. ⁷ Naž gože' benne' žone' žin lo yežlyó chien', na' wnné': "Ba gok chonniz žida' žeyilja' da' kwia yag higo ni, san bi be žeželan'. Bchogen. ¿Biz chen' kon lannen yežlyó nga?" ⁸ Naž bechebe benne' wen žin na', na' gože' le': "Xan, bka'nen yetó yízteze, na' wzacha' yo kwe'j kožen, na' wžá'n bebe. ⁹ Cha' kwia yag ni, na' yega'nen wen, san cha' bi be kwian, naž chogon'."

Jesús žeyone' to no'le yižwé' kate' nak ža la'y

¹⁰ To ža žsedle Jesusen' benách ka' nníta'gake' lo yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yénekle' xtiža' Dios kate' nak ža la'y chégake'. ¹¹ Zoa to no'le ga na' ba gok chino' chonne yiz yoe'e yižwé', dan' yoe'e be' xiwe' da' žonen ga bi zej nníta' benách ka' chawe', na' nyéchwteze' zde', na' bi žak yelí kwine'. ¹² Katen' Jesusen' blé'ele' no'len', bliže' le', na' wnné':

—Nó'ledo', ba beyako'.

¹³ Naž Jesusen' bxoá ne'e le', na' la' blíte kwin no'len', na' bka'n zene' Dios. ¹⁴ Naž bža'a benne' blo che yo'o gan žylenle' xtiža' Dios. Zže'e dan' beyón Jesusen' no'len' kate' nak ža la'y. Benne' blon' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Xop ža de gonžo žin. De latje lo ža ka' yidle nich no benne' yeyone' le'e, na' kege ža la'y.

¹⁵ Naž beží'i Xanžon', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' zloé'ezele chawe' kwinle, ¿bi žejsežle bía beže ka' che chele gan dá'gakba' kate' nak ža la'y, na' chjwá'le-ba' we'j nis? ¹⁶ No'le ni nake' za'só Bran, na' chino' chonne yiz ba gok žsaka' zi' da' xiwe' le'. ¿Bi žala' no benne' yeslé' le' lo nan' la'kze nak ža la'y?

¹⁷ Kate' wnná Jesusen' da' ni, bedoé'egekle yógo'te benne' yodo' ka' nníta'gake' ga na', na' belžé'e Le', san bebégekle yezika' benách ka'

nníta'gake' ga na'. Ki bégake' dan' blé'egekle' da' zen ka' da' žon Jesusen'.

Žsaka' lebe Jesús che binnedo' mostasa (Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Naž wnná Jesusen':

—¿Nakxkze žak zgole da' znná bia' Dios, o biže wsaka' lebžon? ¹⁹ Žaken kan žak che to binnedo' mostasa, dan' wzí' to benne', na' gozen' gan nak lo yežlyó chie'. Bgole yag mostasan', na' goken to yag zen, na' bžingak byínnedo' ka', na' bégakba' xó'ngakba' lo ni'a nen'.

Žsaka' lebe Jesús che kwa zichj che yet xtil

(Mt. 13:33)

²⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—¿Bizkze wsaka' leba' da' znná bia' Dios? ²¹ Naken ka' kwa zichj che yet xtil, dan' wzí' to no'le, na' bchixen' chonne kwe' kwa yet xtil, na' bgole dot kwan'.

To gan žala' težo da' naken to lchido' (Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Kate' Jesusen' yoe'e nez zeje' Jerusalén, wdíe' lo yež zen ka', na' yeždo' ka', na' žsedle' benách ka' nníta'gake' latje ka'. ²³ To benne' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ¿babze benne' ka' yelágake'?

Jesen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', ²⁴ na' wnné':

—Le we' laže' cho'ole zaka' gan žo'ogak benách ka', da' naken to lchido', dan' žapa' le'e: yénegekle benne' zan chó'ogake' ga na', san bi sáke'gekle'. ²⁵ Te chas xan yo'o, na' wsejwe' yo'o, le'e na' soale la' lí'ale, so lawle wližle ža yo'on', na' ye'le-ne': "Xan, xan, bsaljw cho'oto'." Naž yeží'i bennen', na' yi'e le'e: "Bi nnezla' noz benne' le'e." ²⁶ Naž so lawle nnale: "We'j bdáwłento' Le', na' bsdlo' gan nak lawe' ya'a cheto'." ²⁷ Naž yi'e le'e: "Žapa' le'e, bi nnezla' ga benne' le'e. Le kwas ga zoa' ni, yógo'tele žonle da' kegle." ²⁸ Naž kwež nyáche'le, na' wxéj láye'le kate' lé'elele Bran, len Isaak, na' Jakob, na' yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' chejnníta'gake' gan znná bia' Dios, san

le'e ga'nle la' lí'ale. ²⁹ Žingak benne' ka' žójkake' zaka' gan zla' wbíž, na' zaka' gan ženen, na' zaka' gan za' be' zag, na' zaka' gan zde wbíž byo' zag ka', na' kwé'gake' ye'j gáwgake' gan znná bia' Dios. ³⁰ Naž bałe benne' ka' gákgake' benne' blo, benne' ka' ngá'ngake' ka'ze na'a, na' bałe benne' ka', benne' zej nake' benne' blo na'a, gá'ngake' ka'ze.

Zbež nyache' Jesús ni'a chegak benách Jerusalén (Mt. 23:37-39)

³¹ La' ža na'ze bžingak benne' yodo' fariseo ka' gan zoa Jesusen', na' góžgake' Le':

—iBežój! iBezónnj nga, dan' žénele Herodes gote' Le'!

³² Jesusen' gože' légake':

—Le chej. Le chejzenle bennen' nake' ka to beza', da' znnia': Bwia nga, žebeja' be' xiwe' ka', na' žeyona' benách ka' na'a, na' wxé, na' wižj, na' yeyóž gona' žin chia'. ³³ Žon byenen yá'alena' xneza' na'a, na' wxé, na' wižj, na' žina' lo yež Jerusalén, dan' žótgake' benne' ka' ga na', benne' zcháljkake' lo wláz Dios.

³⁴ 'Le'e, zoale Jerusalén. Žotle benne' ka' zcháljkake' lo wláz Dios, na' zže'ele yej benne' wbás ka' žsela' Dios chele. Zan chi'i gónela' wtoba' le'e chia' kan žon zko'ko', ztobba' bríse'do' ka' zan xilba', san bi gónelele. ³⁵ Le wia nga, ka'ze ga'n ližle, na' žapa' le'e, biž lé'elele neda' na' zejte nnale: “Ba nez zen gaken che bennen' ze'e lo wláz Xanžo Dios.”

14

Jesús žeyone' to benne' yoe'e yi

¹ Kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Jesusen' liž to benne' wnná bia', benne' yodo' fariseo. Jesusen' ži'e že'j žawe', na' benne' yodo' fariseo ka' nníta'gake' ga na' zwiágake' Le'. ² Lezka' zoa to benne' yoe'e yi ga na' law Jesusen'. ³ Naž Jesusen' wnnable' benne' yodo' wse-dle ka' tzen len benne' yodo' fariseo

ka', benne' ka' žsédgekle' da' bchi'le Moisés, na' wnné':

—¿De latje yeyonžo no benne' yižwé' kate' nak ža la'y?

⁴ Lé'gake' wnníta'gake' žize. Naž Jesusen' be'xwe' benne' yižwén', na' be-yone' le', na' la' beséla'tie' le'. ⁵ Naž Jesusen' gože' benne' yodo' ka', na' wnné':

—Cha' zoa no benne' ládjwle, zej nnita' bia beže chie' ka', na' cha' bíxeba' toba' to lo yežw, žbi chejleje'-ba', la'kze nak ža la'y?

⁶ Bi be gok yeží'igake' che dan' wnnén'.

No benne' kwi'e latje blo

⁷ Kate' Jesusen' ble'ele' kan žongak benne' yodo' fariseo ka', kan želbi'e latje blo ka' gan že'j žáwgake', naž bsaka' lebe', na' gože' lé'gake':

⁸ —Kate' no benne' wliže' le' nich chejo' ga žak lni che yela' zchag na', bi kwi'o latje blo. Cha' bliže' to benne' nakže' blo ka le', ⁹ naž bennen' bliže' le' yide' gan zo', na' yi'e le': “Bnezjw latje kwe' benne' ni gan ži'o” na' lo yela' žedoe'ele chio' chejži'o že'lte. ¹⁰ Kate' no benne' wliže' le', bejžé' že'lte, nich kate' la' bennen' bliže' le', na' yi'e le': “Bicha'a, wdé yelate' kile.” Naž gakžo' le' blo lawgak benne' ka' želbé'lene' le' tzen. ¹¹ No benne' zka'n zen kwine', góngake' ga yeyexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', góngake' ga gakže' blo.

¹² Lezka' Jesusen' gože' bennen' bliže' Le', na' wnné':

—Kate' gono' to yela' waw, o lnido', bi wližo' lježo' ka', na' benne' bicho'o ka', na' biche' lježo' ka', na' benne' zjo'o li'a chio' ka', benne' ka' zej nape' yela' wnni'a. Ki žala' gono' dan' lezka' wližgak benne' ka' le', na' ki gaken, yebí'igake' chio'. ¹³ Kate' gono' to yela' waw, bliž benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka'. ¹⁴ Naž ba nez zen gaken chio', dan' bi gak bi da' yebi'igak benne' ki chio', san yebi'i chio' kate' žin ža yebangak benne' gat ka', benne' chawe' ka'.

Žsaka' lebe Jesús che to lni zen

¹⁵ Zoa to benne' že'j žáwlene' Jesusen' tzen ga na', na' katen' benle' da' ni, gože' Le':

—Ba nez zen gaken che no benne' ye'j gawe' gan zнна bia' Dios.

¹⁶ Jesusen' gože' le':

—Wzóa to benne' bene' to lni zen, na' bliže' benne' zan. ¹⁷ Kate' ba wzí'ni'a yela' waw, bsele'e benne' wen žin chie' nich chejyeže' benne' ka' ba bliže', na' wnné': "Le da, dan' ba de yógo'te." ¹⁸ Wzó law yógo'tegake' znnábgake' latje bi chjake'. Benne' nežwn' wnné': "Za' go'wa' to yežlyó, na' žon byenen chejwían'. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'." ¹⁹ Yetóen' wnné': "Za' go'wa' gayo' kwe' bež go'n, na' cha'a chejwía' cha' žóngakba' žin. Žáta'yoela' le' si' zen chaze' chia'."

²⁰ Yetóen' wnné': "Za' bchag na'a, na' bi gak yida'." ²¹ Kate' beyéj benne' wen žin na', bejyeže' xane' yógo'te da' ki. Naž bža'a benne' xan yo'on', na' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj na'atge gan nak lawe' ya'a, na' gan zej nak lo nez che yež nga, na' bejxí' benne' yache' ka', na' benne' ka' zej nžog ni'a ná'gake', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' lo chole ka'."

²² Kate' benne' wen žin na' ba bene' da' ki, wnné': "Xan, ba bena' kan gožo' neda', na' ne de latje." ²³ Naž xane' gože' benne' wen žin na', na' wnné': "Wyéj gan nak lo nez ka', na' gan nak nez las ka', na' ben byene yidgak benne' ka' nníta'gake' ga na', nich cha'te liža' nga. ²⁴ Žapa' le'e: nitó benne' bliža' zga'ale bi ye'j gawe' yela' waw chia'."

Da' sáka'žo cha' gónlenžo Benne' Cristo tzen

²⁵ Lo ža ka' benne' zan žjáklene' Jesusen', na' Le' beyechje', na' gože' légake':

²⁶ —Cha' no benne' yénele' gónlene' neda' tzen, na' cha' bi ží'iže'le' neda' ka nži'ile' xa xne'e, na' zo'le', na' zi'ne' ka', na' bi' biche'e ka', na' bi' zane' ka', na' yela' nban chie', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'. ²⁷ No benne'

bi gónlene' neda' tzen la'kze gon byenen chejté'e le'e yag kroze, bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'. ²⁸ Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žénele' gone' to yo'o sibe, žbi kwi'e zga'ale, na' wlabe' gaka'x mežw žála' senle', nich nnezle' cha' de chie' da' žála' chizjwe' nich yeyóž gone' yo'on'? ²⁹ Cha' bi gone' ki, na' cha' so lawe' kweke' len yo'on', na' cha' bi gak yeyóž gone' yo'o chien', naž so lawgak yógo'te benne' gon díjgekle' le', benne' ka' lé'egelen', ³⁰ na' nná'gake': "Bennen' wzó lawe' žone' yo'o chien', na' bi gok yeyóž gonon'." ³¹ Lezka', cha' zoa no benne' wnná bia', na' cha' žon byenen cheje' lo wdile chejtíl-lene' yetó benne' wnná bia', žbi kwi'e zga'ale, na' gone' xbab cha' wak chejtíl-lene' bennen' zchi'e galje mil benne' chie', na' le' chi milze benne' zchi'e? ³² Cha' bi gake', naž katen' yetó benne' wnná bian' ne zoe' zi'to', sele'e to benne' wbás chie' gan zoe', na' nnabe' nakx žála' gone' nich gánlengake' chawe' toe' yetóe'. ³³ Ki naken, cha' zoa no benne' ládjwle le'e, na' cha' bi wka'ne' yógo'te da' nape', bi nake' zi gake' benne' wsedle chia'.

Zede' da' zniten yela' sna'a chen
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ Lezka' wnná Jesusen':

—Nak chawe' zede', san cha' nit yela' sna'a chen, žnakx gak yeyonžon sna'a? ³⁵ Biž bi zaka' zeden', kege nich yeyonen yo, na' kege nich yeyonen bebe, san cho'nžon na'le. No benne' zoa nage', na' ženle', žála' wzé nage'.

15

Žsaka' lebe Jesús kan nak che to zila', bia wnitlba'
(Mt. 18:10-14)

¹ Bdobgak yógo'te benne' wechizjw ka' len benne' nexjw ka' gan zoa Jesusen', nich wzé nággake' chie'. ² Che len benne' yodo' fariseo ka' len benne' yodo' wsedle ka' wnné'gake' chie', na' wnná'gake':

—Bennen' žape' benne' dola' ka' ba la'ne, na' že'j žáwlene' légake'.

³ Naž bsaka' lebe Jesusen', na' gože' légake':

⁴ —Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, zej nnita' to gaywá' zila' chie', na' cha' nitlba' toba', ěbi wka'ne' bia taplaj to galje ka' gan nak lo latje dachen', na' cheje' chejdilje' zilan', bia nnitlba', kate' yežélžele'-ba'? ⁵ Katen' ba bežel-le'-ba', lo yela' žebél chie' yexóe'-ba' ža'a yene', ⁶ na' kate' yežine' liže', wtobe' lježe' ka' len benne' zjo'o li'a chie' ka', na' yi'e légake': "Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' zila' chia', bian' wnitlba'." ⁷ Žapa' le'e: lezka' gáta'že yela' žebél ya'abá che Dios ni'a che to benne' doła', benne' yeyát laže'e, ka gata' ni'a chegak taplaj to galje benne' chawe' ka', benne' žékgekle' bi žon byenen yeyát láže'gake'.

Žsaka' lebe Jesús che to mežw da' wnitlen

⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Wzóa to no'le nape' chi mežw plat. Cha' nitle to mežw plat na', ěbi wzalje' yi', na' wlóe' lo yo'o chien', na' yeyiljen' binlo kate' yežélželen'? ⁹ Katen' yežel-len', na' wtobe' no'le lježe' ka' len no'le zjo'o li'a chie' ka', na' yi'e légake': "Le yebél tzen len neda', dan' ba bežel-la' mežw plat na' dan' wnitlen." ¹⁰ Neda' žapa' le'e: lezka' yebéle'egikle wbás che ya'abá ka' ni'a che to benne' doła', benne' yeyát laže'e.

Žsaka' lebe Jesús che to xkwide' wnitlbe'

¹¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Wzóa to benne' wnníta'gak chope xkwide' byo chie'. ¹² Xkwide' nyache' gožbe' xabe', na' wnnabe': "Xe, benn da' žeyala' chia' che da' den chio'." Naž xaben' wdise' chégakbe' da' nape'. ¹³ Wdé na', xkwide' nyachen' btobbe' yógo'te da' wži'be', na' wyejbe' to yež zi'to', gan ben ditjlbe' dot da' den chebe'. Benbe' da' kegle. ¹⁴ Katen' beyož bdach dot dan' wži'be', na' gok wbín lo yež gan zoabe', na' byážjelbe'. ¹⁵ Naž wyejbe' wen žin che to benne' lo yežen', na' bennen' bsele'e-be' gan de to yežlyó chie' nich chejwawbe'

koch chie' ka'. ¹⁶ Gok láže'be' gawbe' yixe' ka'ze da' žawgak koch ka', san nitó benne' bi be bnezjwen' gawbe'.

¹⁷ Naž beyát láže'be', na' wnnabe': "Benne' zan nníta'gake' wen žin liž xa', na' dele'e da' že'j žáwgake', san neda' žatkza' lo yela' zdon nga. ¹⁸ Yezá'a nga, na' yeyá'a gan zoa xa', na' yapa'-ne': Xe, bena' doła' law Dios, zoe' ya'abá chie', na' lawo' le'. ¹⁹ Biž naka' neda' zi gaka' zi'no'. Ben neda' ka to benne' wen žin chio'." ²⁰ Naž beyo'obe' nez, zeyejbe' gan zoa xabe'.

'Kate' ne zeza'be' zi'to', xabe' ble'ele'-be', na' beyache' láže'le'-be'. Taríaze bejchág xabe' lebe', na' beyele'e yenbe', na' bnope'e-be'. ²¹ Naž ži'ne' na' gožbe'-ne': "Xe, bena' doła' law Dios, zoe' ya'abá chie', na' lawo' le'. Biž naka' neda' zi gaka' zi'no'." ²² Naž xabe' gože' benne' wen žin chie' ka', na' wnné': "Le chejléj to laže' da' záka'le'en, na' le wakw-be'. Le ko'o to da' záka'le'e xben na'be', na' le wléj-be' zelbe'. ²³ Le chejxi' to beže, bia ženne', na' le got-ba'. Gawžo-ba', na' gonžo lni. ²⁴ Ki gonžo dan' gok xkwide' byo chia' ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wnitlbe', na' ba belá'be' na'a." Naž wzó láwgake' žebégekle'.

²⁵ 'Kate' ne žak da' ki, xkwide' byo wak che bennen' žonbe' žin yixe'. Kate' ne zeza'be', na' bežinbe' gawze ža yo'o, benlbe' ža' we' kwež, na' žak wyá'a lo yo'on'. ²⁶ Naž bližbe' to benne' wen žin, benne' zoe' ga na', na' wnnablbe' le' bižen' žaken. ²⁷ Benne' wen žin na' gože'-be': "Bežín bi' bicho'on', na' xo' wnné' gótgake' to beže, bia ženne', dan' bežinbe' binlo lo ne'e." ²⁸ Naž bža'a bi' waken', na' bi gónelebe' yeyo'obe' lo yo'on'. Naž bežój xaben', na' góta'yoele'-be' yeyo'obe'. ²⁹ Beží'i bi' waken', na' gožbe' xabe', na' wnnabe': "Nnézkzelo' ba bena' xchino' zan yiz, na' nitó čhi'i bi na' wži'a che xtižo'o, na' nitó čhi'i bi na' gonno' to žíla'do', bia gáwlena' lježa' ka'. ³⁰ Na'a, kate' belá' xkwide' chio' ni, na' ben ditjlbe' da' ka' gota' chio', na' wdálenbe' no'le le'e ka', beto' to beže, bia ženne', ni'a

chebe'." ³¹ Naž xabe' gože'-be', na' wnné': "Zi'na', le' zóalentezo' neda', na' yógo'te da' den chia', chio' nakkzen. ³² Žon byenen gonžo lni, na' yebelžo, dan' gok bi' bicho'o ni ka to bi' gat, na' bebanbe'. Wniti'be', na' ba be'la'be'."

16

Žsaka' lebe Jesús che to benne' wen žin bi' nake' chawe'

¹ Lezka' Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a, na' wzóa to benne' wen žin chie', benne' nzi' lo ne'e da' nape xane'. Bžingak benne' ka' žesbága'gake' benne' wen žin na' zia law xane'. Wnnégake' chie' zžia yi'ze' da' nape xanen'. ² Naž xan yo'on' bliže' benne' wen žin chien', na' gože' le': "¿Bize da' ni ženla' kan žono'? Blo'e'el neda' da' zej nak bian' žin beno', dan' biž yegá'n lo no'o da' naken chia'." ³ Naž bezá' laže' benne' wen žin na', na' wnné': "¿Nakxkze gona'? Žebéj xana' neda' ga ni žona' žin. Bi' gak gona' žin yi'xe', na' yedoe'ela' nnabla' no benne' bi' da' gonnze' chia'. ⁴ Na'a nne-zla' da' gona' nich kate' yebéj xana' neda' ga ni žona' žin, gonngak benne' ka' žin gona' ližgake'." ⁵ Naž benne' wen žin na' bliže' benne' ka' zoa da' zbága'gake' che xane', na' gože' benne' nežw: "¿Gáka'ze zbago'o che xana'?"

⁶ Le' wnné': "To gaywá' že'e ži'a set zbaga'a." Benne' wen žin blon' gože' le', na' wnné': "Ni de yich gan nyela' dan' zbago'o. Wžé'e, na' bzoj yetó le'e yich da' nnan chi-yon že'e ži'a zbago'o." ⁷ Wdé na' wnnable' yetóe', na' wnné': "Cheže le', ¿gáka'ze zbago'o?" Le' wnné': "To gaywá' da'a zoa' scribe." Naž benne' wen žin na' gože' le', na' wnné': "Ni de yich gan nyela' dan' zbago'o. Bzoj yetó le'e yich da' nnan taplalj da'a zbago'o."

⁸ Gokbe'el xane' bsíne'le benne' wen žin chien', bennen' bi' nake' chawe'. Ki' naken, zej nakže benne' yežlyó nga sina' lo da' ka' žóngake' la' légakze', ka' zej nak benne' ka' želdálene' Dios tzen lo baní' chie'.

⁹ 'Neda' žapa' le'e: le ga'nlen benách ka' chawe', wkónlele žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, nich kate' žin ža wka'nle da' ki, gápegake' le'e ba la'ne lo latjen' da' zejli' kanne.

¹⁰ 'No benne' zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e. No benne' bi' zkonle' binlo žin to da' láte'do'ze da' nzi' lo ne'e, lezka' bi' wkonle' binlo žin to da' zen da' gata' lo ne'e. ¹¹ Che len, cha' bi' zcónlele binlo žin yela' wnni'a da' den chele yežlyó nga, ¿nozke benne' wdíe' lo na'le yela' wnni'a da' naken li laže'? ¹² Cha' bi' zcónlele binlo žin da' nzi' lo na'le da' naken che benne' yoble, ¿nozke benne' wdíe' lo na'le da' žala' gaken chekze?

¹³ 'Nitó benne' wen žin bi' gak gone' xchingak chope xane', dan' že'e toen', na' ži'ile' yetóen', o gape' ba la'ne toen', na' wzóe' chela'ale yetóen'. Bi' gak gonle xchin Dios, na' lezka' gonle žin nich gata' yela' wnni'a chele, da' naken che yežlyó nga.

¹⁴ Béngkle benne' yodo' fariseo ka' da' ni, na' dan' zdan láže'gake' yela' gape, che len ben díjgkle' Jesusen'.

¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le'e zlóé'ezele chawe' kwinle lawgak benách ka', san nnézkzele Dios da' yo'o lo yichj lázdo'le, dan' bi' zle'el Dios chawe' da' zdan láže'gak benách ka'.

Da' bchi'le Moisés, na' da' bchi'le Dios

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Bengak žin da' bchi'le Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' zejte ža wzóa Zwa. Naž katen' bla' Zwan', wzó law zze diža' kan gak cho'ogak benách ka' gan zna bia' Dios, na' žon byengak yógo'te benách chó'ogake' ga na'.

¹⁷ 'La'kze žaken ki, gakže te che ya'abá, na' che yežlyó nga ka kwia yi' to díža'ze da' nyejwn le'e yich da' zna Dios.

Da' zla'a laz benne' ka' nžag ná'gake' (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' no benne' byo wsane' zo'le', na' cha' wechág ná'lene' no'le yoble, gone' do'la' da' zka'n ditjen yela' zchag na', na' cha' no benne' byo wchág ná'lene' no'len' bsan benne' byo chie' le', lezka' gone' do'la' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Benne' wnni'a, na' Lásaro

19 Naž bzaka' lebe Jesusen', na' wnné':

—Wzóa to benne' wnni'a. Žakwe' laže' da' záka'le'en, na' tža tža žónteze' lni, na' žej žáwgake' da' dzi'le'e.

20 Lezka' wzóa to benne' yáche'do' ga na', benne' lie' Lásaro. Bennen' znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', na' do zentie' žie' we', na' ži'e ža yo'o che benne' wnni'a na'.

21 Žak laže' benne' yáche'don' gawe' da' bizjw ka' da' žéxjwgaken zan gan žej žaw benne' wnni'a na'. Lezka' zej nnita' beko' ka' ga na', na' bel-le'eba' lo we' ka' che benne' yáche'don'.

22 Bžin ža got benne' yáche'don', na' wbás che ya'abá ka' belchi'e le' nich chejzóalene' Bran gan nak latje xtan che Dios. Lezka' got benne' wnni'a na', na' bkáche'gake' le' lo yežw ba.

23 Kate' ne zzáka'le'e bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', gan zoe' latje chegak benne' gat ka', na' bchis lawe', na' ble'ele' Bran, gan zoe' zí'to'le, na' zoalen Lásaron' le'.

24 Naž wnnié' zižje, na' wnné': “Xe, Bran, beyache' laže'l neda'. Bselá' Lásaro ga zoa' ni nich yesbise' xben ne'e, na' yedjsbise' loža'a, dan' zzáka'li'a lo yi' nga.”

25 Bran na' gože' le', na' wnné': “Zi'na', bejsá' laže' kan gok chio', kan góta'le'e yela' wnni'a chio' katen' wzó' nbano', san Lásaro ni, gok yela' yache' chie', na' na'a, žebél Lásaro nga, na' le' zzako'o ga na'. 26 Lezka', to žoa'a ya'a sibe naken, dan' zoan gachje láwe'le gan zoale le'e, na' ga zoato' neto' ni. Che len benne' ka' nníta'gake' nga, cha' yénegekle' tégake' gan zoale le'e, bi gak tégake', na' lezka' benne' ka' nníta'gake' ga na' bi gak yídgage' kile.”

27 Naž bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie' gože' le', na' wnné': “Xe, Bran,

žáta'yoela' le' yeselo'o Lásaron' liž xa', 28 dan' zej nnita' gayo' benne' bicha'a ga na'. Besele'e nich chejzenle' légake' ka nak da' žaken nga, nich bi yídgage' latje ga zzáka'li'a ni.” 29 Naž Bran na' gože' le', na' wnné': “Zej de da' bzoj Moisés, na' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' nzi' lo ná'gake'. Žala' wzé nággake' diža' ka'.” 30 Beží'i bennen' góta'le'e yela' wnni'a chie', na' wnné': “Xe, Bran, bi gonen ki, san cha' yebán to benne' lo yela' got, na' cheje' gan nníta'gake', na' yeyát láže'gake'.” 31 Bran na' gože' le', na' wnné': “Cha' bi zze nággake' da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, bi chejlé'gake' la'kze no benne' yebane' lo yela' got.”

17

Žala' gon byenžo bi gonžo ga бага' no benne' do'la' (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Jesusen' gože' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Nníta'tezgak da' ka' žóngaken ga bága'gak benách ka' do'la', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' žone' ga no benne' bage'e do'la'. 2 Gakže chawe' che bennen' žone' ki cha' wgala' yene' to yej da' žot, na' chejžón kwine' lo niso', nich bi gone' ga бага' no benne' chia' do'la'. 3 Le wia binlo da' žonle. Cha' lježo' gone' le' zia, bzejni'le', na' cha' yeyát laže'e, benít law chie'. 4 La'kze gaže chi'i to ža gone' le' zia, na' cha' gaže chi'i yide' gan zo', na' yi'e le': “Žeyát laža'a” žala' yenít lawo' chie'.

Yela' wak da' napžo dan' žejle'žo che Benne' Cristo

5 Naž benne' wbás ka' che Xanžon' góžgake' Le', na' wnnágake':

—Ben ga chejlé'žeto' che Dios.

6 Xanžon' gože' légake', na' wnné':

—Chela' nak láte'ze kan žejle'le che Dios, na' nakzen ka to binnedo' mostasa, gak ye'le yag zen ni: “Kwas ga ni, na' bejsóa lo niso'” na' gonen kan želen.

Kan žala' gon no benne' nake' wen žin

⁷ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, na' zoa to benne' ndo'w chie', benne' zga'ne' beže o zlapē', na' kate' yeyóž gone' xchin xane', žžéklele ye' xane' le', na' nne': “Da, wžé' ye'j gawo'”? ⁸ O'o. Ki yi'e le': “Bsi'ni'a da' gawa' neda'. Wzóa kwezo' wžío' da' ye'j gawa'. Teže na' gak ye'j gawo' le'.” ⁹ žYi'e benne' ndo'w chie' na': “Žóžkeno” dan' bene' kan gože' le'? Žekla' neda', bi gone' ki. ¹⁰ Lezka' gaken chele le'e. Kate' ba benle yógo'te da' bchi'le Dios le'e gonle, žala' nnale: “Nakto' wen žin bi be záka'to', dan' bēnzeto' da' žon byenen gonto'.”

Chi benne' zej de'e yižwé' leže

¹¹ Kate' ne yo'o Jesusen' nez zeje' lo yež Jerusalén, wdíe' gan že'gak yeždo' ka' zej nbaben gan nbab Samaria, na' gan nbab Galilea. ¹² Kate' bžine' to yeždo', bžojgak chi benne' zej de'e yižwé' leže zedjchágake' Le', na' bgá'ngake' zí'to'le. ¹³ Žižje bližgake' Le', na' wnnágake':

—Jesús, benne' wsedle, beyache' laže'l neto'.

¹⁴ Kate' blē'el Jesusen' légake', gože' légake':

—Le chej, chejloé'el kwinle lawgak bžoz ka'.

Kate' ne zjake', beyákgake' chawe'. ¹⁵ Naž to benne' ladjwgake', katen' gókbe'ele' ba beyake' chawe', beyeje' gan zoa Jesusen'. Wnníe' žižje, na' bka'n zene' Dios. ¹⁶ Byeche', na' bzechw lawe' lo yo law Jesusen', na' gože' Le': “Žóžkeno'.”

Bennen' nbabe' Samaria. ¹⁷ Naž Jesusen' gože' le':

—žBi nnita' chi benne' beyákgake' chawe'? žGaže zej nnita' yezika' benne' ka'? ¹⁸ žBi zoa no benne' yed-jká'n zene' Dios, san toze benne' zi'to' ni?

¹⁹ Naž Jesusen' gože' bennen', na' wnné':

—Beyase, na' beyéj ližo'. Ba beyako' chawe' dan' žejli'o chia'.

Kan la' dan' znnā bia' Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Kate' benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' Jesusen' batze la' dan' znnā bia' Dios, Le' bechebe', na' gože' légake':

—Kan la' dan' znnā bia' Dios, bi naken to da' lé'elelen. ²¹ Bi gak no benne' nne': “Blan' nga” o nne': “Bžinen ga na'.” Le wia nga. Znnā bia' Dios lo yichj láždo'gak benách ka'.

²² Naž Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Žin ža kate' yénelele lé'elele ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, san bi lé'elelen. ²³ La'gak benne' yé'gake' le'e: “Zoe' ga ni” o nnágake': “Zoe' ga na'.” Bi chejle ga na', na' bi gónlenle légake' tzen. ²⁴ Kan žak kate' žep yes, na' zza'nín' dot ya'abá, lezka' gaken kate' žin ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁵ Zga'ale kate' gak da' ni, žon byenen saka'a neda', na' benne' ka' nnita'gake' ža ni zoažo na'a wzóagake' neda' chela'ale. ²⁶ Kan gok ža na' katen' wzóa Noé, lezka' gaken kate' žin ža yelá'a neda', Benne' Golje' Benách. ²⁷ Ža ni'te na' we'j bdáwgake'. Bchag ná'gake', na' bdégake' zí'ngake' ka' lo yela' zchag na', na' zejte wyó'o Noé na' lo barkw zen na' da' nzin' arka, na' la' gokte yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yin' yógo'tegake'. ²⁸ Lezka' goken ža na' katen' wzóa Lot. We'j bdáwgake'. Gó'wgake', na' béte'gake'. Góžgake' yežlyó che chégake', na' bēngake' yo'o che chégake'. ²⁹ Kate' bžin ža na' katen' bežój Lot na' lo yež Sodoma, ka to nis yejw bexjw da' zžalj yi', na' bžia yin' yógo'tegake'. ³⁰ Lezka' gaken kate' žin ža la' lawa' neda', Benne' Golje' Benách.

³¹ Kate' žin ža na', cha' zoa to benne' yichjo'o, na' da' de chie' yo'on lo yo'on', bi žala' yetje' nich chejxi'e dan' den chie'. Lezka' no benne' zoe' yiže' bi žala' yeyeje' liže'. ³² Le yesá' laže' kan gok che zo'le Lot na', bwie' xkóže'le', na' beyake' yej zede'. ³³ No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wniten', san bennen' wsane'

yela' nban chie' ni'a chia' neda', gape chi'en'.

³⁴ Žapa' le'e: kate' žin yelen', cha' ztasgak chope benne' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ³⁵ Cha' chope no'le yelgote' tzen, toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'. ³⁶ Cha' chope benne' góngake' žin yixe', toen' yechi'a-ne' latje chia', na' yetóen' wka'na'-ne'.

³⁷ Kate' béngেকে benne' wsedle ka' che Jesusen' da' ki, wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Xan, ¿gaz gak da' ki?

Jesusen' gože' légake':

—Gan de to da' gat, dóbgakkze lab ka' ga na'.

18

To no'le wzebe, na' benne' wechi'a laže'

¹ Naž bzaka' lebe Jesusen', na' gože' légake' kan žon byenen wližtezžo Dios, na' bi gak chope láže'žo. ² Wnné':

—To yež wzóa to benne' wechi'a laže', na' bi zžebe' Dios, na' bi žape' no benne' ba la'ne. ³ La' yež na'ze wzóa to no'le wzebe, na' bžine' gan zoa benne' wechi'a lažen', na' wnné': “Bchi'a laže' che da' žon to benne', žone' chia' da' zia.” ⁴ Scha bi gónele' bi da' gone' chie', san wdé na' wzá laže'e, na' wnné': “La'kze bi zžeba' Dios, na' bi žapa' no benne' ba la'ne, ⁵ san dan' zá'teze no'le wzebe ni, na' žon lele' neda', che len wchi'a laža'a da' žaken chie', nich bi yídteze' ga ni, na' nich bi tette gon lele' neda'.”

⁶ Naž Xanžon' gože' légake', na' wnné':

—Le wzé nag kan wnná bennen' wechi'a lažen', bennen' bi nake' chawe'. ⁷ ¿Bi wchi'a laže' Dios da' žak chegak benne' ka' wžekze' chie', benne' ka' žližgake' Le' dot ža dot yele? ¿Wžele' gáklene' légake'? ⁸ Žapa' le'e: la' wchi'a láže'tie' légake'. Kate' yelá'a neda', Benne' Golje' Benách, ¿wežel-la' benne' ka' žejlé'gake' chia' yežlyó nga?

To benne' yodo' fariseo, na' benne' wechizjw

⁹ Bzaka' lebe Jesusen' kan nak chegak benne' ka' zlóé'ezegekle' chawe' kwíngake', na' zká'ngake' ka'ze yezika' benách ka'. ¹⁰ Ki wnné':

—Bžingak chope benne' gan nak lo zchil yodo' nich wližgake' Dios. To bennen' nake' benne' yodo' fariseo, na' yetóen' nake' benne' zchizjwe' benách ka' lo wláz yež zi'to'. ¹¹ Wzeze benne' yodo' fariseon', na' ki bliže' Dios, na' wnné': “Dios, žapa' Le': žóxkeno', dan' bi naka' ka' zej nak yezika' benne' ka', benne' zej nake' wbán, na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' ka' zka'n dítgake' yela' zchag na'. Lezka' bi naka' ka' benne' wechizjwn'. ¹² Neda' žona' wbás chope chi'i žak xono' ža weje, na' znezjwa' che yodo' to kwe' che chi kwe' che yógo'te da' žata' chia'.” ¹³ Benne' wechizjwn' wzíe' zítote, na' bi bežogle' wchís lawe' nich wie' ya'abá, san wdape' lcho'e, na' wnné': “Dios, beyache' laže'l neda', benne' dola'.”

¹⁴ Naž wnná Jesusen':

—Neda' žapa' le'e: beyéj benne' wechizjwn' liže', na' ba beyake' chawe' law Dios, kege ka' benne' fariseon'. No benne' zka'n zen kwine', gon Dios ga yexjwe', san no benne' zoe' gaxjw laže', gon Dios ga gake' benne' zaka'.

Jesús žliž chawe'e xkwíde'do' ka' (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Naž bžingak benne' byo ka' len no'le ka' gan zoa Jesusen', zej noe'e xkwíde'do' ka' chégake' nich xoa na' Jesusen' légakbe'. Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' blé'egeklen', bdílegake' légake'. ¹⁶ Naž Jesusen' bliže' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' wnné':

—Le we' xkwíde'do' ki latje yídgakbe' gan zoa', na' bi wséjwle xnézgakbe', dan' gata' latje chegak benne' ka' zej nake' ka' xkwíde'do' ki gan zнна bia' Dios. ¹⁷ Da' li žapa' le'e: no benne' bi si' lo ne'e da' zнна bia' Dios, kan žon to xkwíde'do', bi cho'o bennen' gan zнна bi'e.

To benne' dele'e yela' wnni'a chie' (Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 To benne' wnná bia' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Benne' wsedle dot chawe'. ¿Bize žala' gona' nich gata' yela' nban da' zejli' kanne chia'?

19 Jesusen' gože' le':

—¿Biž chen' ži'o neda': "Dot chawe'?" Bi zoa no benne' nake' dot chawe'. Toze Dios nake' dot chawe'.

20 Nnézkzelo' da' ka' bchi'le Dios le'e: Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Bi goto' benách ka'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

Wdape xa xno'o ba la'ne.

21 Bennen' gože' Jesusen', na' wnné':

—Yógo'te da' ki žona' kate' wzó law naka' xkwide'.

22 Kate' benle Jesusen' da' ni, gože' le':

—Yetó da' žiažje gono'. Bete' yógo'te da' den chio', na' dan' si'o bnezjwn chegak benách yache' ka', na' gata' yela' wnni'a chio' ya'abá che Dios. Naž da, benlen neda' tzen.

23 Kate' benle bennen' da' ni, gok nyache' laže'e, dan' dele'e yela' wnni'a chie'. 24 Kate' bñe'el Jesusen' kan gok bennen' nyache' laže', wnné':

—Zédele'e gaken cho'ogak benne' ka' dele'e yela' wnni'a chégake' gan zña bia' Dios. 25 Gakže zede cho'o to benne' dele'e yela' wnni'a chie' gan zña bia' Dios, ka te to bia zbiagak benne' ka' to lo nag yeche'.

26 Naž benne' ka' béngেকে' da' ni wnnágake':

—¿Nožke benne' gak yelé', cha'?

27 Jesusen' gože' légake':

—Dios gak gone' da' bi gak gongak benne' ka'.

28 Naž Bedw gože' Jesusen':

—Bwia nga, neto' bka'nto' yógo'te da' den cheto', na' žónlento' Le' tzen.

29 Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e, no benne' wka'ne' liže', o xa xne'e, o biche' lježe' ka', o zo'le', o zi'ne' ka', dan' že' laže'e nna bia' Dios gáte'teze, 30 si'že bennen' da' ka' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za' gata' yela' nban da' zejli' kanne chie'.

Jesús zñne' da' yoble za' gótgake' Le' (Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Jesusen' bchi'e benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', cheze, na' gože' légake':

—Le wia nga, zejžo lo yež Jerusalén, gan gak yógo'te da' nyejw le'e yich la'y, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, kan žala' gak chia' neda', Benne' Golje' Benách. 32 Benne' Jerusalén ka' wdégake' neda' lo na'gak benne' zi'to' ka', na' gon dítgekle' neda', na' wliž z'gake' neda', na' wžé'egake' neda' zene'. 33 Chíngake' neda', na' te na' gótgake' neda', na' kate' gak chonne ža, yebana' lo yela' got.

34 Bi wyejní'igekle benne' wsedle chie' ka' da' ni, na' bi wnnéžgекle' bi da' zcháljlene' légake' chen, dan' naken da' bi na' gak chejní'igekle'.

Jesús žeyone' to benne' Jerikó, benne' lo chole (Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Kate' za' žin Jesusen' lo yež Jerikó, zoa to benne' lo chole ga na'. Ži'e žoa'a nez, znnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'. 36 Bennen' benle' želdé benne' zan ga na', na' wnnabe' bižen' žaken. 37 Benne' ka' góžgake' le':

—Jesús, benne' Nasaret, zdie' nga.

38 Naž benne' lo cholen' wnnié' zižje, na' wnné':

—Jesús, za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.

39 Benne' ka' zjake' law Jesusen' bdílegake' benne' lo cholen' nich kwi'e žize, san le' wnnié' zížježe, na' wnné':

—Za'só Dabí, beyache' laže'l neda'.

40 Naž wzé Jesusen' žize, zbeze', na' bsele'e to benne' chejliže' benne' lo cholen' nich žine' lawe'. Kate' bžine' lawe', Jesusen' wnnable' le', 41 na' wnné':

—¿Bize žénelo' gona' chio'?

Benne' lo cholen' wnné':

—Žénela' yeyaljw yej lawa'.

42 Jesusen' gože' le':

—Ba beyaljw yej lawo'. Ba beyako' dan' žejli'o chia'.

43 La' belé'etele', na' wyéjlene' Jesusen', zka'n zene' Dios. Lēzka'

yógo'te benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' dan' goken, na' bka'n zéngake' Dios.

19

Jesús len Sakeo

¹ Naž wyoé'e Jesusen' lo yež Jerikó, zdie' lo yežen'. ² Wzóa to benne' lie' Sakeo ga na'. Nake' benne' blo ladjwgak benne' wechizjw ka', na' dele'e yela' wnni'a chie'. ³ Benne' ni žak laže'e le'ele' Jesusen', san bi wzáke'le' dan' zej nnita' benne' zan ga na', na' nake' benne' bi ntonne'. ⁴ Naž taría taría wnežwe' lawgak benne' zan ka', na' wžene' to lo yag nich gak le'ele' Jesusen', dan' žala' tie' ga na'. ⁵ Kate' bžin Jesusen' ga na', bchis lawe', na' bwie' gan žia Sakeon', na' gože' le':

—Zakeo, bedinne lo yagen', dan' žon byenen chejga'na' ližo' na'a.

⁶ Naž la' bedinnete Sakeon' lo yagen', na' lo yela' žebél chie' bchi'e Jesusen' liže'. ⁷ Kate' benách ka' nníta'gake' ga na' blé'egekle' da' ni, wzó lawgake' znnégake' che Jesusen', na' wnnágake':

—Wyoé'e nich gá'nlene' benne' dola'.

⁸ Naž wzé Sakeon', na' gože' Xanžon':

—Xan, bwia nga. Gachje da' den chia' wnezjwa' chegak benne' yache' ka', na' cha' bi wdetle bchižjwa' benách ka', yenezjwa' chégake' tape chi'ile.

⁹ Jesusen' gože' le':

—Na'a ža ni bla' yela' žeslá chegak benne' ka' nníta'gake' lo yo'o nga, dan' lezka' benne' ni nake' za'só Bran. ¹⁰ Bla'a neda', Benne' Golje' Benách, nich zedjdilja', na' yeslá' benne' ka' zej nnitle'.

Žsaka' lebe Jesús che chi kwe' mežw

¹¹ Kate' ne zze naggak benne' ka' da' zchalj Jesusen', gože' légake' to da' bsaka' lebe', dan' za' žíngake' lo yež Jerusalén, na' žékgekle' za' la' dan' znná bia' Dios. ¹² Ki wnná Jesusen':

—Wzóa to benne' blo, na' za' cheje' to yež zi'to' nich si' lo ne'e yela' wnná

bia', na' te na' yelé'e laže'. ¹³ Kate' za' cheje' ga na', bliže' chi benne' wen žin chie' ka', na' bnezjwe' che chégake' to kwe' weje mežw, na' gože' légake': “Le chiljlen mežw ni kate' yela'ža'.”

¹⁴ Benne' wlaš ka' che benne' blon', benne' ka' bi zlé'egekle' le' chawe', bséla'gake' benne' wbás chégake' ka' gan cheje', nich nnágake': “Bi žénelto' nna bia' bennen' neto'.” ¹⁵ Naž benne' blon' wzí' lo ne'e yela' wnná bia', na' bežine' laže'. Naž bsele'e to benne' chejliže' benne' wen žin ka', benne' ka' bdie' lo ná'gake' mežw ka', nich nnezle' balže mežw wdíljenen' to toe'.

¹⁶ Kate' bžin benne' nežw ga na', wnné': “Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yechí kwe' ka'.” ¹⁷ Xanen' gože' le': “Chawe' beno'. Nako' benne' wen žin chawe'. Dan' binlo bkonlo' žin láte'ze da' gota' lo no'o, na'a gona' ga nna bi'o chi yež ka'.” ¹⁸ Naž yetó benne' wen žin bžine' ga na', na' wnné': “Xan, to kwe' mežw chion' ba ben yichjen yegayo' kwe' ka'.” ¹⁹ Xanen' gože' le': “Nna bi'o gayo' yež ka'.” ²⁰ Naž yetóe' bžine' ga na', na' wnné': “Xan, ni de to kwe' mežw chion'. Btoban' laže', na' wdape chi'an. ²¹ Ki bena' dan' bžeba' le', dan' nako' benne' snia. Žono' kan znnagak benách ka': žezi'o da' bi bdixjo', na' zlapo' gan bi gozo'.”

²² Naž xanen' gože' le': “Nako' benne' wen žin bi nake' chawe'. Ni'a che da' wnnó' wchi'a laža'a le'. Žákbe'elo' naka' benne' snia, na' žezi'a da' bi bdixjwa', na' zlapa' gan bi goza'.” ²³ Na'a, žbiz chen' bi bejló'o mežw chian' gan gon yichjen, nich kate' yelá'a, yezi'an len yichjen?” ²⁴ Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné': “Le yeká'a mežwn' lo ne'e, na' le wnezjwn che bennen' bezi'e chi kwe' mežwn'.” ²⁵ Naž góžgake' le': “Xan, ba yo'o lo ne'e chi kwe' mežw.” ²⁶ Naž bechebe xángake', na' wnné': “Žapa' le'e: no benne' wkonle' binlo žin da' do' yo'on lo ne'e, wxén láže'gake' le' yelate', san no benne' bi zkonle' binlo žin da' do' yo'on lo ne'e, yennábgake' dan' wyó'on lo ne'e.” ²⁷ Kan nak chegak benne'

ka' bi zlé'egekle' neda' chawe', na' bi gónegekle' nna bi'a légake', le chejxí'-gake', na' le got-gake' lawa' neda' nga."

Žo'o Jesús lo yež Jerusalén len yela' zen
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Kate' beyóž bchalj Jesusen', be-yoé'e nez zeje' zaka' yež Jerusalén.
²⁹ Kate' bžingake' gawze gan že' yež Betfagé, na' yež Betania, gan nak ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo, bseła' Jesusen' chope benne' wsedle chie' ka', ³⁰ na' gože' légake':

—Le chej yeždon' da' žen' yeláte'do' wnežw gan zoažo, na' katen' žinle lo yežen', chejxáka'le to búrrodo' da'ba' yag, na' nitó benne' bi na' kwie'-ba'. Le sež-ba', na' le yedjwá'-ba' nga.
³¹ Cha' no benne' nnable' le'e, na' nne': "¿Biz chen' žsežle-ba'?" ye'le-ne': "Xanžon' žiážjele'-ba'."

³² Jak benne' wsedle chie' ka', benne' ka' bsele'e, na' bejxáka'gake'-ba' kan ba gož Jesusen' légake'.
³³ Katen' beséžgake' búrrodon', benne' xanba' ka' góžgake' légake':

—¿Biz chen' žsežle búrrodon'?

³⁴ Beží'igake', na' wnnágake':

—Xanžon' žiážjele'-ba'.

³⁵ Belchi'e-ba' gan zoa Jesusen'. Kate' ba bxóagake' laže' chelá'a ka' chégake' xkože' búrrodon', bžíagake' Jesusen' xkóže'ba' law laže' ka'.
³⁶ Belchiljwe' laže' chégake' lo nez gan žala' te Jesusen'. ³⁷ Kate' ba bžingake' gawze gan zoa ldinne che Ya'a Yag Olibo, benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen, lo yela' žebél chégake', wzó láwgake' znnégake' zižje, na' bka'n zéngake' Dios ni'a che yela' wak zen ka' da' blé'egekle', da' ka' ben Jesusen'.
³⁸ Wnnágake':

—iGa'n zen benne' wnná bia' ni, benne' ze'e lo wláz Xanžo Dios! iZa' ya'abá che Dios dā' zbek ži yichj lázdo'žo! iGa'n zen Dios!

³⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' ládjwgak benách zan ka', góžgake' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, bdile benne' wse-dle chio' ka'.

⁴⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Žapa' le'e: cha' yelnnita' benne' ka' žize, yej ki nnégaken zižje.

⁴¹ Katen' bžin Jesusen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' ble'elen', wžeže' chen. ⁴² Wnné':

—Žak laža'a nnézlele na'a ža da' gak gonen ga ga'n ži yichj lázdo'le law Dios, san na'a ba ngachen' lawle le'e, nich bi lé'elelen. ⁴³ Žingak ža ka' chele kate' benne' ka' bi zlé'egekle' le'e chawe', kwékgake' to ze'e kwe'j kože' gan zoale, na' wséjwgake' le'e, na' yógo'te latje dot gawze gónlengake' le'e wdile. ⁴⁴ Wchínnjgake' ze'e da' žape chi'in yež chele, na' gótgake' benne' ka' nníta'gake' yež nga. Bi ga'n to yej law lježen. Yógo'te da' ki gaken chele dan' bi gókbe'elele ža bla' Dios bedjwíe' le'e.

Jesús žwe' lbie' li'a yodo'
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Naž Jesusen' wyoé'e la' li'a yodo', na' wzó lawe' žebeje' lí'ale yógo'te benne' ka', benne' wete' ka' len benne' ža'w ka', benne' nníta'gake' gan nak la' li'a yodon'. ⁴⁶ Gože' légake':

—Nyejw le'e yich la'y da' znnan: "Liža' naken yo'o gan wližgak benách ka' Dios" san le'e ba benlen ka to yo'o chegak benne' wbán ka'.

⁴⁷ Tža tža Jesusen' bsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodon', na' bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na' benne' blo ka' che yež gónegekle' gótgake' Le'. ⁴⁸ Bi bžélgekle' nakle gótgake' Le', dan' yógo'te benách ka' zze nággake' xtiže'e dot láže'gake'.

20

Yela' wnná bia' da' nape Jesús
(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ To ža, kate' Jesusen' ne žsedle' benách ka' gan nak lo zchil yodo', na' zchalje' diža' chawen', bxoz wnná bia' ka', len benne' yodo' wsedle ka', na'

benne' gole ka', bžingake' gan zoe',
² na' góžgake' Le':

—Wnná neto'. ¿Bize yela' wnná bia' žónleno' da' ki? ¿Nožkze benne' bdie' lo no'o yela' wnná bian'?

³ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Lezka' neda' nnabla' le'e to. Le yeží'i, na' nnale. ⁴ ¿Nož benne' bsele'e Zwa nich bezóe' benách ka' nis? ¿Dios, cha' to benne'?

⁵ Benne' yodo' ka' bcháljgake' la' légakze', na' wnnágake':

—Cha' nnažo: Dios bsele'e le', yi'e žo'o: “¿Biz chen' bi wyejle'le chie'?”

⁶ Cha' ye'ž-ne': To benne' bsele'e le', benne' yež ki wžé'egake' žo'o yej, dan' žékgakle' Zwan' bchalje' lo wláz Dios.

⁷ Naž beží'igake', na' wnnágake':

—Bi nnezlto' no benne' bsele'e Zwan'.

⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Lezka' neda' bi yapa' le'e bi yela' wnná bia' žónlena' da' ki.

Benne' wen žin ka', benne' bi zej nake' chawe'

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Naž la' wzó lawte Jesusen' zcháljlene' benách ka' nníta'gake' ga na'. Bsaka' lebe', na' wnné':

—Wzóa to benne' beyaze' lba uba ka' lo yežlyó chie', na' bdie' yežlyón' lo na'gak benne' wen žin ka' nich góngake' gachje len le' da' sí'gake', na' wyeje' zi'to' gan bga'ne' scha. ¹⁰ Kate' bžin ža chíbgake' da' zžía lba uba ka', bsele'e to benne' wbás chie' gan zej nníta' benne' wen žin ka' nich si'e da' žeyala' chie', san benne' wen žin ka' bégake' le' zi', na' beséla'gake' le' ka'ze. ¹¹ Da' yoble bsele'e yetó wbás chie', na' lezka' bégake' chie' da' zia, na' beséla'gake' le' ka'ze. ¹² Da' yoble bsele'e benne' beyonne' wbás chie' gan nníta'gake', na' lezka' bžíagake' le' we', na' bebégake' le' na'le lo yežlyón'.

¹³ 'Naž xan yežlyón' wzá' laže'e, na' wnné': “¿Nakxkze gona? Sel'a'a zi'nkza', bi' byodon' nži'ila', gan nníta'gake'. Katen' lé'egekle'-be', gápegake'-be' ba la'ne.” ¹⁴ San katen' benne' wen žin ka' blé'egekle'-be', bcháljgake' la' légakze', na' wnnágake':

“Xkwide' ni gak chebe' yežlyó nga. Le cho'o, gotžo-be', nich da' yeyala' chebe' gaken chežo.” ¹⁵ Bebégake'-be' na'le lo yežlyón', na' bétgake'-be'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Na'a, ¿nakxkze gon xan yežlyón' chégake'? ¹⁶ Yide', na' gote' benne' wen žin ka', na' wdíe' yežlyó chien' lo na'gak benne' yoble ka'.

Kate' benne' ka' nníta'gake' ga na' bégakle' da' ni, wnnágake':

—Dios bi nne' gaken ki.

¹⁷ Naž Jesusen' bwie' légake', na' wnné':

—¿Bize žsedle dan' nyejw le'e yich la'y? Znnan:

Yej da' belká'n benne' wen yo'o ka' ka'ze,

na'a naken yej blo skin ze'e.

¹⁸ No benne' bixe' law yej na', chichjw kwine', na' no benne' chejbaga' yej na' le', wzožjen le'.

Kan nak da' zchíjzwgake' lo wláz benne' Sésar

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ La' ža na'ze, bxoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka', gónegekle' góxwgake' Jesusen', dan' žákbe'egekle' wnné' dan' bsaka' lebe' kan nak chégake', san bžébegake' benne' zan ka' nníta'gake' ga na'. ²⁰ Bwíatezgake' Jesusen', na' bséla'gake' benne' ka' nich kwéjgake' Le' diža', benne' ka' wloé'el kwíngake' ka' benne' chawe' ka', nich góngake' ga bi da' nna Jesusen', nich gak wdégake' Le' lo na' bennen' znná bi'e légake'. ²¹ Nich góngake' ki, wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, nnezlto' znnó da' li, na' žsedlo' da' li, na' bi zchi'a lažo'o kan nak da' zloé'ezele kwingak benne' ka', san kan žsedlo' dan' wnnakze Dios naken dot li laže'. ²² Bloe'el neto'. ¿Žon byenen chíjwto' lazto' che benne' Sésar, benne' Roma znná bi'e, o bi chíjwton'?

²³ Žákbe'ele Jesusen' da' žénegekle' góngake' chie', na' gože' légake':

—¿Biz chen' zbejle neda' diža'? ²⁴ Le wloé'el neda' to mežw da' zdate. ¿Nož

benne' da' lawe' le'e da' ni, na' noz benne' žia le' nga?

Beži'igake', na' wnnágake':

—Che benne' Sésar da' ka'.

²⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wnezjw benne' Sésar da' naken che benne' Sésar, na' Dios da' naken che Dios.

²⁶ Bi gok góngake' ga bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' žia lawgak benne' zan ka', na' bebángekle' kan nak da' bechebe', na' wnníta'gake' žize.

Kan gak chegak benne' ka' yebángake' lo yela' got

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Naž bla'gak benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' znnágake' bi yebangak benne' gat ka', na' wnnábgekle' Jesusen', ²⁸ na' wnnágake':

—Benne' wsedle, Moisés bzoje' chežo da' znnan: “Cha' gat to benne' byo, na' ga'n zo'le', na' cha' bi zoa nitó xkwide' chie', naž bi' biche'e žala' wchág ná'lenbe' no'le wzeben', nich gata' za'só benne' bíche'be', bennen' ba gote'.”

²⁹ Wnníta'gak gaže xkwide' byo zej nakbe' bíche'be'. Xkwide' nežwn' bchag ná'lenbe' to xkwide' no'le, na' gotbe', bi wzóa xkwide' chebe'.

³⁰ Naž xkwide' bežope bchag ná'lenbe' no'len', na' lezka' got xkwiden', bi wzóa xkwide' chebe'.

³¹ Naž xkwide' beyonne bchag ná'lenbe' no'len', na' ka'kze bengak bi' gaže ka'. Gótgakbe', bi wzóa xkwide' chégakbe'. ³² Kate' ze lawte, lezka' got no'len'. ³³ Na'a, katen' yebangak benne' gat ka', ¿nolbe' gak no'len' chebe', dan' bchag ná'gakbe' gážtebe' len no'len'?

³⁴ Naž bechebe' Jesusen', na' gože' légake':

—Zchag na'gak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, na' znézwgake' zí'ngake' ka' nich wchág ná'gakbe'.

³⁵ Na'a, benne' ka' nákgake' zi yebángake' lo yela' got, na' chejnníta'gake' yezlyó da' gatan', bi góngake' yela' zzoalen no'le, na' bi wchág ná'gake'.

³⁶ Ki gaken, dan' biž gatgak benne' ka' yebángake' lo yela' got, san gákgake'

kan zej nak wbás che ya'abá ka', na' gákgake' zi'nkze Dios. ³⁷ Cha' yebangak benne' gat ka', bloé'ekzele Moisés žo'o gan nyejw kan nak che yag yeche' da' wyeyen, gan bchalj Xanžon', na' wnné' nake' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob. ³⁸ Dios nake' Dios, kege chegak benne' gat ka', benne' nátgake' to chi'ize, san nake' Dios chegak benne' ka' nníta'gake' nbángake', dan' zej nnita' nbangak yógo'te benách ka' lawe' Le', la'kze gótgake' yezlyó nga.

³⁹ Naž bałe benne' yodo' wsedle ka' bechébegake', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, cháwe'do' wnnó'.

⁴⁰ Biž bežóggekle' bi da' nnábgekle' Le'.

¿Nož benne' nak Benne' Cristo zi'ne'?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Biž chen' znnágake': “Benne' Criston' nake' zi'n Dabí”? ⁴² Dabí na'kze bchalje' da' nyejw le'e yich la'y gan zej nyejw salmo ka', da' znnan:

Xanžo Dios gože' Xana':

“Wžé' kwita' li ža,

⁴³ kate' gonža' ga wzóa zibgak benne' ka' lawo', benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.”

⁴⁴ Dabí na'kze wnné' nak Benne' Criston' Xane'. ¿Nakxkze naken, znnale le'e nake' zi'ne'?

Jesús žesbage'e benne' yodo' wsedle ka' žia

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lk. 11:37-54)

⁴⁵ Kate' yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' ga na', ne zze nággake' che Jesusen', Le' gože' benne' wsedle chie' ka':

⁴⁶ —Le gape chi'i kwinle chegak benne' yodo' wsedle ka', dan' žaz láže'gake' želdé' zej nakwe' laže' tonn, na' žénegekle' wliž zengak benách ka' légake' gan nak lawe' ya'a, na' lezka' žaz láže'gake' želbi'e latje blo gan zdóbgake' hich yéngkele' xtiža' Dios, na' gan žej žáwgake' tzen. ⁴⁷ Žká'agake' ližgak no'le wzebe ka', na' nich wloé'ezele chawe' kwíngake' žližgake' Dios scha. Benne' ki, Dios gon zi'že' légake'.

21

*Mežw da' bde to no'le yache' law
Dios*

(Mr. 12:41-44)

¹ Kate' ne zoa Jesusen' lo zchil yodo', bwie', na' ble'ele' benne' ka' de yela' wnni'a chégake', zgó'ogake' mežw lo kak che yodo'. ² Lezka' ble'ele' to no'le yache' wzebe, na' wloé'e chope mežw lasdo', da' ka' záka'gaken láte'do'ze.

³ Naž wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e, da' zenže wló'o no'le yache' wzebe ni ka da' wlo'ogak yezika' benne' ka', benne' zgó'ogake' mežw lo kaken'. ⁴ Yógo'tegake', ka da' nga'nze chégake', wló'ogake' mežw che yodo', san no'le ni, lo yela' yache' chie', wloé'e dot da' nape', da' žala' gawlen'.

Znna Jesús wchínnjgake' yodo'

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' zcháljgake' kan nak che yodo' na', kan naken xtando', na' kan zej naken yej ka' da' zej naken zenle'e, na' yezika' da' ka' zej naken xtan. Naž Jesusen' gože' légake', na' wnné':

⁶ —Zlé'elele yógo'te da' ki, san žin ža katen' biž ga'n nitó yej ki law lježen, dan' wchinnjgak benách ka' yodo' nga.

*Da' ka' gak biá'gaken kate' za' žin ža
ze lawte ža ka'*

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Naž wnnábgekle' Jesusen', na' wnnágake':

—Benne' wsedle, ¿batze gak da' ki? ¿Biže gak bian' katen' za' gaken ki?

⁸ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Le gape chi'i kwinle, nich bi gon laže'l no benne' le'e, dan' la'gak benne' zan, benne' ka' wzóa lágake' kan lia neda'. Nnágake' zej nake' Benne' Criston', na' nnágake': “Ba zoažo ža ze lawte ža ka'.” Neda' žapa' le'e: bi gónlenle légake' tzen. ⁹ Kate' yénlele žak wdile, na' želží'i benách ka' chegak benne' yolawe' ka', bi žébele, dan' žon byenen gaggak da' ki zga'ale, san bi na' žin ža ze lawte ža ka'.

¹⁰ Lezka' gože' légake':

—Tile to yež len yetó yež, na' benách ka' gan zoa to benne' znna bi'e tíl-lengake' benách ka' gan zoa yetó benne' znna bi'e. ¹¹ Naž xo'le'e law yežlyó nga, na' nize na'ze gak wbín, na' gáta'le'e yižwé' ka'. La' lawgak da' ka' ya'abá, da' góngaken ga žébegak benách ka', na' da' ka' gak biá'gaken.

¹² 'Zga'ale kate' za' gak da' ki, góxwgak benne' ka' le'e, na' kwia láže'gake' le'e. Wché'gake' le'e gan zdóbgake' nich yéngikle' xtíža' Dios. Ki góngake' nich wžía yí'gake' le'e, na' wséjwgake' le'e liž ya. Wché'gake' le'e lawgak benne' wnná bia' ka', na' lawgak benne' blo ka', dan' žónlenle neda' tzen. ¹³ Ki gaken chele nich gata' latje wchaljle ka' nak chia' neda'.

¹⁴ Le gon choch láže'le, na' bi kwek yichjle zga'ale nakx nnale chezle, ¹⁵ dan' gonna' neda' chele diža' da' wží'ile, na' lezka' yela' žejní'il, nich bi gak benne' ka', benne' bi lé'egekle' le'e chawe', wzégake' le'e žize, na' bi gak bi da' nnégake' che xtíža'le. ¹⁶ Naž xakzle ka', na' benne' bíche'kzle ka', na' lježkzle ka', wdégake' le'e lo na'gak benne' ka', na' gótgake' bálele. ¹⁷ Yógo'te benách ka' wzóagake' le'e chela'ale dan' žónlenle neda' tzen, ¹⁸ san bi nitl nitó yicha' yichjle. ¹⁹ Cha' soale choch, gata' yela' nban da' zejli kanne chele.

²⁰ 'Kate' lé'elele benne' ka' žjake' lo wdile zej ngo'e le'je yež Jerusalén, nnéžlele ba bžin ža kwia yi' yežen'.

²¹ Naž benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea žala' wzónnjgake', na' chjake' lawgak ya'a ka'. Benne' ka' nníta'gake' lo yežen' žala' žójgake' ga na', na' benne' ka' nníta'gake' wen yixe', bi žala' yeyéjgake' yežen'. ²² Kate' ža ka' Dios wsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen', na' gak yógo'te da' nyejwn le'e yich la'y kan žala' gaken chégake'. ²³ Katen' žin ža na', da' nyáche'le'e gaken chegak no'le ka' zej noe'e xkwide' lé'egake', na' lezka' chegak no'le ka' zgáže'gake' bi'do' že'n ka', dan' sáka'le'egak benách ka' nníta'gake' ga na', dan' Dios wsaka' zi'že' benne' ka'. ²⁴ Gatgak benne' zan lo wdilen',

na' wché'gake' bale' zej nžeje' gan žíngake' dot yežlyó nga, na' benne' zi'to' ka' nna biá'gake' lo yež Jerusalén nga na' zejte za'a ža ché'gake'.

Da' ka' gak biá'gaken kate' za' yelá' Cristo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Gakgak da' ka' gak biá'gaken lo wbíž, na' lo byo', na' lo belj ya'abá ka'. Lo yežlyó nga gak žej láže'gak benách ka', na' žébele'egake', dan' yéngkele' chi'i zižje che nísdo', dan' tale'e nisen'. ²⁶ Yedó láže'gake' lo yelá' zžebe ché'gake' dan' sa' láže'gake' chegak da' žala' gákgaken yežlyó nga, na' dan' xizgak da' zej nla' ya'abá. ²⁷ Naž lé'egekle' neda', Benne' Golje' Benách, la'a lo bejw ya'abá, nzi' lo na'a yelá' wnná bia', na' la' law yelá' baní' chia'. ²⁸ Kate' so law gakgak da' ki, le gon choch kwinle, na' le wia ža'le, dan' ba zezá'a neda', nich yechi'a le'e.

²⁹ Jesusen' gože' légake' to da' bzaka' lebe', na' wnné':

—Le wia nga kan žak che yag higo, na' che bíte'teze yag yoble. ³⁰ Kate' zlé'elele žiagak ni'a ne'n že'ndo', na' nnézkzelele ba zžin byo' wbá ka'. ³¹ Lézka'kze, kate' lé'elele ba žakgak da' ki, nnézlele za' žin ža yedjnná bia' Dios yežlyó nga.

³² 'Da' li žapa' le'e, bi gatgak benách ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, kate' gakže yógo'te da' ki. ³³ Te che ya'abá, na' che yežlyó nga, san xtiža'a, bi ten ka'ze, san gakkze kan znnan.

³⁴ 'Le gape chi'i kwinle nich bi we'le latje da' wžia yin' le'e chazen lo yichj lázdo'le, dan' naken yelá' wawle'e, na' yelá' zzožle, na' yelá' že' zedle, nich kate' žin ža na', bi yedó láže'le, ³⁵ na' nich bi gaken chele ka to da' wžia yin' benách ka', da' gaken chegak yógo'te benách nníta'gake' dot yežlyó nga. ³⁶ Che len, le soa ban laže', na' le wcháljenteze Dios, nich gak yelale lo da' žala' gaken, na' nich bi yedoé'elele katen' la'le le'e lawa' neda', Benne' Golje' Benách.

³⁷ Te ža wzóa Jesusen' lo zchil yodo', gan bsdle' benách ka', na' kate' za' žale bežoje' ga na', na' wyeje' law ya'adon' nzin' Ya'a Yag Olibo. ³⁸ Yógo'te benách ka' bžíngake' zzile gan zoa Jesusen' lo zchil yodo' nich wzé nággake' xtiže'e.

22

Benne'yodo'ka' žon xtiža'gake' nakže gótgake' Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Kate' za' gak lni katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, llin' nzin' Pasko', ² naž bdoggak bxož wnná bia' ka' len benne' yodo' wse-dle ka'. Ben xtiža'gake' nakže gótgake' Jesusen', san bi wzáke'gekle', dan' zžébegake' da' gongak benách yež ka'.

³ Naž da' xiwe' yjénlenen Judas tzen. Judas na' lezka' lie' Iskariote, na' nbáblene' benne' chežinno wbás ka' bseła' Jesusen', ⁴ Wyéj Judas na', na' bejcháljlene' bxož wnná bia' ka' len benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', nakže gak gone' nich wdíe' Jesusen' lo ná'gake'. ⁵ Bebégekle benne' yodo' ka', na' bchebe láže'gake' wnézjwgake' le' mežw. ⁶ Bchebe laže' Judas na', na' gónele' wdíe' Jesusen' lo ná'gake' ži žize.

Da' žawžo nich chejsá' láže'žo kan got Xanžo

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Kor. 11:23-26)

⁷ Bžin ža katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, katen' žala' gótgake' zila'do' ka', bia ka' žáwgake' xche' Lni Pasko'. ⁸ Jesusen' bsele'e Bedw len Zwa, na' wnné':

—Le chej, na' le chejsí'ni'a da' gawžo xche' Lni Pasko'.

⁹ Góžgake' le':

—¿Gaz žénelo' chejkwezton'?

¹⁰ Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le wia nga, kate' žinle lo yež nga, žoj to benne' yedjchage' le'e, noe'e to že'e nis. Le chéjlene' ga žínteles yo'o gan choe'e. ¹¹ Le ye' xan yo'on': "Benne' wsedle ži'e le': ¿Gaze zoa yo'o zen na'

gan gáwlena' benne' wsdle chia' ka' xche' Lni Pasko'?" ¹² Naž wloe'ele' le'e to yo'o zen da' zoan ža'le gan ba nba'a. Le wsi'ni'a dan' gawžon ga na'.

¹³ Naž jake', na' bejxáka'gake' kan ba gož Jesusen' légake', na' belsí'ni'e da' gáwgake' xche' Lni Pasko' ga na'.

¹⁴ Kate' gole ža na', wžé' Jesusen' gan gáwgake', na' wbás chie' ka' wžé'lengake' Le' tzen. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Gok láže'li'a gáwlena' le'e tzen xche' ni zga'ale kate' saka'a, na' gata'.

¹⁶ Žapa' le'e: biž gawa' ki kate' žinže ža gak da' zloé'ezele xche' ni, da' gaken gan zna bia' Dios.

¹⁷ Bexw Jesusen' to zíga'do', na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Naž gože' légake':

—Le sin', na' le ye'j late' wejen, ¹⁸ dan' žapa' le'e: biž ye'ja' xis uba kate' žinže ža na' nna bia' Dios.

¹⁹ Naž bexwe' to yet xtil, na' gože' Dios: “Žóxkeno'.” Wdé na' bzozjen', na' bi'en che chégake', na' wnné':

—Da' ni naken belá' žen chia' da' zdian' lo wlazle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le neda'.

²⁰ Kate' beyóž bdáwgaken', lezka' bchalje' che zíga'don', na' wnné':

—Zíga'do' ni zloe'elen kan nak diža' kob da' zka'n chawen', na' žen chia' žon chochen, žen na' laljen ni'a chele.

²¹ 'Na'a, bennen' wdíe' neda' lo na'gak benách ka' že'j žáwlene' neda' tzen. ²² Da' li cha'a gan gótgake' neda', Benne' Golje' Benách, na' gak chia' kan nyejw le'e yich la'y kan žala' gaken chia', san da' nyáche'le'e gaken che bennen' wdíe' neda'.

²³ Naž wzó lágake' znnábgakle' Le' to weje to weje', na' wnnágake':

—¿Nolton'?

Znnábgake' nólgame' gake' benne' blo

²⁴ Naž wnnábgake' la' légakze' nólgame' gake' benne' blo. ²⁵ Jesusen' gože' légake':

—Benne' ka' zna biá'gake' yežlyó nga znnágake' žon cháwe'gake' benách ka', san zkóngekle' žin yela' wnná bia' chégake' nich gak chégakkze' da'

chawe', ²⁶ san le'e bi žala' gonle ki. No benne' nake' blo ladjwle le'e žala' gake' ka to benne' nakže' gaxjw, na' bennen' zna bi'e žala' gake' ka benne' ndo'w chegak lježe' ka'. ²⁷ ¿Nož benne' nakže' blo, bennen' že'j žawe', o bennen' zžie' yela' waw? ¿Kege bennen' že'j žawe' nakže' blo? Neda' zóalena' le'e ka to benne' zžie' yela' waw.

²⁸ 'Le'e wzóalengkzele neda' katen' gokgak da' ka' chia', da' ka' wzí' biá'gaken neda'. ²⁹ Che len wdía' lo na'le to gan nna bia'le, kan ben Xa', bdie' lo na'a gan nna bi'a neda'. ³⁰ Ki gona' nich gak kwe'le gan ye'j gáwlenle neda' tzen gan nna bi'a, na' kwe'le latje chekzle gan wchi'a láže'le chežinno kwe' benne' ka' zej nake' za'só Israel.

Zna Jesús nna Bedw bi nónbi'e Le' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Lezka' wnná Xanžon':

—Smon, Smon. Bwia nga. Ba wnnáb da' xiwe' cho'ole le'e lo nan', nich wchíx lažen' le'e kan žon to benne' žsoe' zoa' scribe, ³² san ba bliža' Dios, na' wnnabla' Le' gáklene' le', nich bi yeyóž yedó yela' žejlé' chio'. Naž, katen' yeyako' chia', ben choch lježo' ka'.

³³ Bedon' gože' Le':

—Xan, ba zoa' sál'ena' Le', kégeze liž ya, san lezka' ga gátlentia' Le'.

³⁴ Jesusen' gože' le':

—Bedw, žapa' le': zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' nno' chonne chi'i bi nónbi'o neda'.

Da' ben Jesús katen' za' gótgake' Le'

³⁵ Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—Kate' bsela'a le'e, na' bi bia'le yixjw yet, na' kege bzod mežw, na' kege chope kwe' zel-le, ¿biže byážjelele?

Légake' wnnágake':

—Bi be byážjelto'.

³⁶ Naž gože' légake':

—Na'a, no benne' de yixjw yet chie' žala' we'en, na' lezka' žala' gon no benne' de bzod mežw chie', na' no

benne' bi de ya ntoche' chie' žala' gote'e laže' žxo'a yene', na' ga'we' to ya ntoche'. ³⁷ Žapa' le'e: žon byenen gak chia' kan nyejw le'e yich la'y, da' znnan: "Béngake' chie' kan žóngake' chegak benne' wen da' zinnj ka'." Ki gaken, na' gak yógo'te da' zej nyejwn le'e yichen' kan žala' gaken chia'.

³⁸ Naž légake' wnnágake':

—Xan, ni de chope ya ntoche' ka'.

Le' gože' légake':

—Ná'teze.

Jesús zcháljlene' Dios lo yežlyón' nzin' Jetsemani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Naž bžoj Jesusen', na' kan žonkze' wyeje' law Ya'a Yag Olibo, na' benne' wsedle chie' ka' bēnlengake' Le' tzen.

⁴⁰ Katen' bžingake' ga na', Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Le wliž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.

⁴¹ Naž Jesusen' wzé'e gan nníta'gake', na' wdíe' yelate' na'le ka to ga žin to yej da' žsežon, gan bzoa zibe', na' bcháljlene' Dios. ⁴² Wnné':

—Xe, cha' žénelo', bkwas len neda' dan' žala' saka'a, san kege kan žénela' neda', san ka žénelo' Le' gono'.

⁴³ Naž bla' law to wbás che ya'abá, na' ben choche' Jesusen'. ⁴⁴ Naž Jesusen', lo yela' žekle chie', dot laže'e bliže' Dios, na' nis yes chie' goken ka žen, da' zžonten lo yo.

⁴⁵ Kate' beyož bcháljlene' Dios, bezó že'e, na' beyeje' gan zej nnita' benne' wsedle chie' ka', na' bedjxake'e légake' ztásgake' lo yela' nyache' laže' chégake'.

⁴⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Žztasle? Le chas, na' le wliž Dios, na' le nnable' bi gata' latje gon da' xiwe' ga bága'le dola'.

Želzene' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Kate' ne zchalj Jesusen' da' ni, la' bžintegak benne' zan ga na', na' Judas žónlene' légake' tzen. Judas na' nbáblene' benne' chežinno wsedle ka' che Jesusen', na' zeje' lawgak benne'

zan ka'. Wbige'e gan zoa Jesusen' nich wchág lawe' Le'. ⁴⁸ Naž Jesusen' gože' le':

—Judas, žzchag lawo' neda', Benne' Golje' Benách, nich wdío' neda'?

⁴⁹ Kate' benne' ka' nníta'lengake' Jesusen' blé'egekle' kan žak chie', góžgake' Le':

—Xan, žwyíngakto'-ne' ya ntoche'?

⁵⁰ To benne' wsedle che Jesusen' bene' we' nag benne' wen žin che bxoz blo. Bžix'e nage' li ža. ⁵¹ Jesusen' wnné':

—Ná'teze.

Wdán Jesusen' nag benne' wen žin na', na' beyonen'. ⁵² Naž gože' bxoz wnná bia' ka', na' benne' ka' yo'o lo ná'gake' che yodo', na' benne' gole ka', benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe', na' wnné':

—ŽZa'le, na' nwa'le ya ntoche' ka', na' yag ka', nich senle neda' kan žonle kate' zzenle benne' wbán ka'? ⁵³ Tža tža wzóalengkza' le'e lo zchil yodo', na' bi be benle chia', san na'a wzáke'le dan' nak ža nzi' lo na' bennen' zoe' latje chol.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Naž benne' ka' bēxwgake' Jesusen', na' belchi'e Le' liž bxoz blo. Bedw wnawe' Jesusen' zít'o' zít'o'le. ⁵⁵ Kate' ni'a na' bxoz blon' ba bžéngake' yi' la' lí'ale liž bxoz blon', wžé'gake' kwit yin'. Naž Bedon' wžé'lene' légake' tzen. ⁵⁶ Kate' to xkwide' no'le wen žin ble'elbe' Bedon', že'ze' žoa'a yin', bwíabe'-ne', na' wnnabe':

—Benne' ni žónlene' Jesusen' tzen.

⁵⁷ Beží'i Bedon', na' wnné':

—No'le, bi nónbi'a bennen'.

⁵⁸ Yextido' yetó benne' ble'ele' Bedon', na' wnné':

—Le' žónleno' benne' ka' tzen.

Bedon' wnné':

—Benne', kege neda'.

⁵⁹ Yextido' wnná yetó benne':

—Da' li benne' ni žónlene' Jesusen' tzen, dan' nake' benne' Galilea.

⁶⁰ Naž Bedon' wnné':

—Benne', bi nnezla' biz chen zchaljo'.

Kate' ne zchalje' da' ni, la' wžěžete leko'. ⁶¹ Naž byechj Xanžon', na' bwie' Bedon'. Bejsá' laže' Bedon' da' wnná Xanžon', kan gože' le': "Zga'ale kate' kweže leko' na'a, le' yeži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'." ⁶² Naž Bedon' bežoje' na'le, na' wžěžtekze' gže'te.

Žon dítjgekle' Jesús
(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Benne' ka', benne' wžéngake' Jesusen', ben dítjgekle' Le', na' bdíngake' Le'. ⁶⁴ Naž bséjwgake' law Jesusen', na' belgape'e lawe'. Wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Wnnéya'a. ¿Nož bennen' wdape'e Le'?

⁶⁵ Da' zan da' wnnégake' chie', na' belsaka' zi'e Le'.

Zžin Jesús lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Kate' za' ža'ní' ža na', bdobgak benne' gole ka' len bžoz wnná bia' ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Belchi'e Jesusen' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnnábgekle' Le', ⁶⁷ na' wnnágake':

—Wnná neto'. ¿Nako' le' Benne' Criston'?

Jesusen' gože' légake':

—Cha' yapa' le'e naka' Benne' Criston', bi chejle'le chia', ⁶⁸ na' cha' bi da' nnabla' le'e, bi be yeži'ile, na' bi wsanle neda'. ⁶⁹ Na'a so lawa' neda', Benne' Golje' Benách, kwi'a kwit li ža che Dios, Bennen' nape' dot yela' wnná bia'.

⁷⁰ Wnnábgekle' Le' yógo'tegake', na' wnnágake':

—¿Nakkzo' le' Zi'n Dios?

Le' gože' légake':

—Da' likze znnale.

⁷¹ Naž wnnágake':

—¿Nožže žiážjelžo benne' wloe'ele' zia da' nbage'e Le'? La' žo'oze ba benlžo wnnié' che Dios.

23

Zžin Jesús law Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Naž belzó ža' yógo'te benne' zan ka', na' belchi'e Jesusen' law Pilato. ² Naž wzó lawgake' žesbága'gake' Le' zia, na' wnnágake':

—Benne' ni, ble'elto' da' zia da' žone'. Žone' ga zži'igak benách wlaš cheto' ka' chegak benne' yolawe' ka', na' žsejwe' xnezgak benne' ka' žíjwgake' da' zchizjw benne' Sésar, na' zñne' lekze' nake' Benne' Criston', benne' žala' nna bi'e.

³ Naž Pilaton' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Da' likze zñno'.

⁴ Naž Pilaton' gože' bžoz wnná bia' ka', len benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Bi be zžel-la' da' zia da' nbaga' benne' ni.

⁵ Naž ben chóchgake' xtiža'gake', na' wnnágake':

—Žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, na' žsedle' benách ka' do zente gan nbab Judea. Wzó lawe' bene' ki gan nbab Galilea, na' lezka' žonen' nga.

Zžin Jesús law Herodes

⁶ Kate' benle Pilato da' ni, zcháljgake' che gan nbab Galilea, wnnable' légake' cha' nbab Jesusen' Galilea. ⁷ Katen' wnnezle' nbab Jesusen' gan zñna bia' Herodes, bsele'e Le' law Herodes na', dan' lezka' zoe' le' lo yež Jerusalén ža ka'.

⁸ Kate' Herodes na' ble'ele' Jesusen', bebele', dan' ba gok scha žénele' le'ele' Le', dan' ba benle' da' zan kan nak che Jesusen', na' žak laže'e le'ele' to yela' wak da' gone'. ⁹ Herodes na' wnnable' Jesusen' da' zan, san Le' bi be bechebe'.

¹⁰ Lezka' zej nníta' bžoz wnná bia' ka' len benne' yodo' wsedle ka' ga na', na' besbága'gake' Jesusen' zia. ¹¹ Naž Herodes na' len benne' chie' ka', benne' žjake' lo wdile, belka'ne' Jesusen' ka'ze, na' nich gon

dítjgekle' Le', bwákwgake' Le' laže' da' zaka', ka dan' žakw to benne' wnná bia', na' da' yoble belchi'e Le' law Pilaton'. ¹² Kate' ža na' Pilaton', na' Herodes na' benníta'gake' chawe', dan' zga'ale bi blé'egekle' ljéžgake' chawe' toe' yetóe'.

Želchoge' che Jesús gate'

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)

¹³ Naž Pilato btobe' bχoz wnná bia' ka' len benne' blo ka', na' benne' yež ka', ¹⁴ na' gože' légake':

—Bedjwa'le benne' ni lawa' neda', na' znnale žone' ga žongak benách ka' žo'osbé, san kate' wnnabla'-ne' binlo, na' wnníta'keze le'e ga ni, bi be bžel-la' da' zia da' nbage'e, da' ka' žesbága'le-ne'. ¹⁵ Kate' bselá'a-ne' law Herodes, bi be zia bžel-le' da' nbaga' benne' ni nich chogžo chie' gate'. ¹⁶ Na'a wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.

¹⁷ Zoa to da' žon byenen gon Pilaton' kate' žak lni na', da' žónteze žone', žsane' to benne' nyejwe' liž ya lo na'gak benách ka'. ¹⁸ Naž yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Bet bennen', na' bsan Barrabás.

¹⁹ Barrabás na' nyejwe' liž ya dan' bdíl-lene' benne' wnná bia' ka', na' dan' bete' to benne'. ²⁰ Pilaton' bcháljlene' légake' da' yoble, dan' žénele' wsane' Jesusen', ²¹ san da' yoble wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—jBde'e le'e yag kroze! jBde'e le'e yag kroze!

²² Naž Pilaton' gože' légake' da' chonne chi'i, na' wnné':

—jBizkze da' zinnj ben bennen'? Bi be bžel-la' da' bene' da' žonen ga nbage'e zia gate'. Wsaka' zi'a-ne', na' te na' wsana'-ne'.

²³ Zížježe wnnégake', na' wnnábgake' ta' Jesusen' le'e yag kroze. Dan' wžéžeya'agak benne' ka' len bχoz wnná bia' ka', scha, na' goken kan žénegekle'. ²⁴ Naž Pilaton' bchoge' che Jesusen' gak chie' kan znnábgake'.

²⁵ Bsane' bennen' wnnábgake' lo ná'gake', bennen' nyejwe' liž ya dan' bdíl-lene' benne' wnná bia' ka', na'

dan' bete' to benne', na' bdie' Jesusen' nich gak chie' kan žénegekle'.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Kate' ne želchi'e Jesusen' nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze, bēxwgake' Smon, to benne' yež Sirene, benne' zezé'e yixe', na' belxóe' yag krozen' ža yene' nich we'en, na' cheje' xkóže'le Jesusen'.

²⁷ Benne' zan, benne' byo ka' len no'le ka', zejnąwgake' Jesusen', na' želbeže', na' želbeže nyache'e chie'. ²⁸ Naž byechj Jesusen', na' bwie' légake', na' gože' légake':

—Le'e, no'le Jerusalén ka'. Bi kwéžele ni'a chia' neda', san le kweže ni'a chekzle, na' ni'a chegak zi'nle ka', ²⁹ dan' žin ža nnágake': “Ba nez zen naken chegak no'le wbíž ka', na' chegak no'le ka' bi zej noe'e bi'do' ka', na' no'le ka' bi zgáže'gake' bi' že'n ka'.” ³⁰ Naž benách ka' so lāwgake' yé'gake' ya'a sibe ka', na' nnágake': “Le yedjbaga' neto” na' lezka' yé'gake' ya'ado' ka': “Le wkache' neto.”

³¹ Cha' ki žóngake' chia' neda', naka' ka to yag nban, ěnakxkze góngake' chele le'e, nakle ka yag biž ka'?

³² Lezka' belchi'e chope benne' wen da' zinnj ka', nich wdá'gake' légake' le'egak yag kroze ka' tzen len Jesusen'.

³³ Kate' bžíngake' law Ya'a Kalabera, da' znnan len diža' xiža': “Ya'a Žit Yichjžo” bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze. Lezka' bdá'gake' chope benne' ka' le'egak yag kroze ka', benne' wen da' zinnj ka'. Toe' bdá'gake' kwit li ža che Jesusen', na' yetóe' bdá'gake' kwite' yegle. ³⁴ Naž Jesusen' wnné':

—Xe, benít law chégake', dan' bi nnéžgekle' da' žóngake'.

Naž benne' ka' žjake' lo wdile, benne' nníta'gake' ga na', belé'egekle' laže' dan' nakw Jesusen', na' bebéjgake' da' gak bia' lawlen.

³⁵ Benne' ka' nníta'gake' ga na', na' zwíagakze', ben dítjgekle' Jesusen', na' lezka' bengak benne' wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Benne' ni beslé' benne' yoble ka'. Na'a žala' yeslá kwine' cha' nake' Benne' Criston', bennen' bsela' Dios.

³⁶ Lezka' benne' ka' žjake' lo wdile ben díjgekle' Jesusen'. Wbíga'gake' gan zoe', na' byé'jgake' Le' nop zichj, ³⁷ na' wnnágake':

—Cha' nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka', beslá kwino'.

³⁸ Lezka' zoa to da' dan' le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' nyejwn len diža' griego, na' len diža' latín, na' len diža' hebreo, dan' znnan: “Benne' znnan bi'e benách judío ka'.” ³⁹ To benne' wen da' zinnj na', benne' de'e le'e yag kroze, bliž ditje' Jesusen', na' wnné':

—Cha' nako' le' Benne' Criston', beslá kwino', na' lezka' neto'.

⁴⁰ Beží'i yetó benne' wen da' zinnj na', na' wdile' lježen', na' wnné':

—¿Bi zžebo' Dios? Lezka' le' nžog chio' gato'. ⁴¹ Da' li žo'o, da' žála'kze gaken chežo zžáka'žo, kan žala' chog che no benne' wen da' zinnj, san benne' ni, bi be da' zinnj bene'.

⁴² Naž bennen' gože' Jesusen':

—Bejsá' laže' neda' kate' žino' gan nna bi'o.

⁴³ Jesusen' gože' le':

—Da' li žapa' le', na'a ža sóaleno' neda' latje xtan chia'.

Žat Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Kate' bžin wawbíž, bechól dot yežlyó nga ga bžinte žedá chonne.

⁴⁵ Bechól lo wbíž, na' laže' da' zen lo yodo' wžezan' chope chogle. ⁴⁶ Naž Jesusen' wnnié' zižje, na' wnné':

—Xe, zdia' be' nakkza' lo no'o.

Kate' beyož wnné' ki, la' bežojte be' nakkze', na' gote'.

⁴⁷ Kate' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile blé'ele' kan goken, bka'n zene' Dios, na' wnné':

—Da' likze bennen' goke' benne' chawe'.

⁴⁸ Yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na', na' zwiágakze', katen' blé'egekle' dan' goken, beyéjgake' lo yež, želgapa' lchó'gake' dan' že' zédgekle'. ⁴⁹ Zí'to'le bga'ngak yógo'te benne' ka', benne'

zej nónbi'e Jesusen', len no'le ka' bēnlengake' Le' tzen katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' dan' goken.

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Lezka' to benne' yež Arimatea, yežen' nbaben Judea, zoe' ga na'. Lie' Jwsé, na' nake' chawe', na' dot li laže', na' nbáblene' benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' ka'. ⁵¹ Bi bēnlene' tzen benne' ka' belchoge' che Jesusen' gate', dan' zbezke Jwsén' ža na' nna bia' Dios. ⁵² Naž wyéj Jwsén' law Pilato, na' wnnabe' latje yeyoé'e Jesusen'. ⁵³ Kate' ba betinne' Le', bchele' Le' laže', na' bkáche'gake' Le' lo yežw ba, da' ba bché'ngake' le'e ya'a yej, na' lo yežw ba na', nitó benne' gat bi na' wkáche'gake'. ⁵⁴ Ža na' nak ža zkwézgake' che ža la'y chegak benne' judío ka', dan' za' žin ža la'y na'.

⁵⁵ Lezka' jak no'le ka' ga na', no'le ka' wdálengake' Jesusen' tzen, katen' wzóe' gan nbab Galilea, na' blé'egekle' yežw ba na', na' kan bkáche'gake' Le' ga na'. ⁵⁶ Kate' beyéjgake' lo yo'o, bkwézgake' nežw da' zla' zix, na' set da' zla' zix. Naž bezí' láže'gake' ža la'y chegak benne' judío ka', kan znnan xtiža' Dios.

24

Žebán Jesús lo yela' got

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Kate' bžin ža nežw, na' ne nak zildo', bžingak no'le ka' žoa'a yežw ba che Jesusen'. Zej noe'e da' ka' zla' zix, da' ka' bkwézgaken', na' yebale no'le ka' žónlengake' légake' tzen. ² Katen' bžingake' ga na', bejxáka'gake' ba nga'a yej na' dan' bžíagake' gan žó'ogake' lo yežw ba chien'. ³ Kate' belyoé'e lo yežw ban', bi blé'egekle' Xanžo Jesusen' ga na'. ⁴ Kate' ne zžébegake' ni'a che da' žaken, la' blá'tegak chope benne' zej nakwe' laže' da' žepen yes baní', na' wzégake' gan nníta'gak no'le ka'. ⁵ Naž bžébžegake', na' bzexjw yíchjgake' zwiágake' lo yole. Wbás

che ya'abá ka' góžgake' légake', na' wnnágake':

—¿Biz chen' žeyilje to benne' zoe' nbane' ga nak latje chegak benne' gat ka'? ⁶ Biž yoe'e ga ni, dan' ba bebane'. Le yesá' láže' dan' gožkze' le'e katen' wzóe' gan nbab Galilea. ⁷ Wnné': "Žon byenen soa no benne' wdíe' neda', Benne' Golje' Benách, lo na'gak benne' dola' ka'. Wdágake' neda' le'e yag kroze, na' yebana' kate' gak chonne ža."

⁸ Naž bejsá' láže'gake' dan' wnná Jesusen', ⁹ na' bezá'gake' žoa'a yežw ban', na' bejzéngkle' benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', len yezika' benne' ka', kan nak dan' goken. ¹⁰ No'le ka' bejzéngkle' benne' wbás ka' da' ni, zej nake' Lia Madlen, na' Zwan, na' Lia, xna' Jakob, na' yebałe no'le ka', no'le bėnlengake' légake' tzen. ¹¹ Benne' wbás ka' gókgekle' nžix xtíža'gake', na' bi bejlé'gake' chégake'.

¹² Naž la' wzó ža'te Bedw, na' taría taría wyeje' žoa'a yežw ban'. Katen' bwie' lo yežw ban', blé'ele' láže'ze zej nnitan' ga na', na' naž beyeje' liže' žebanle' kan nak dan' goken.

Da' gok lo nez da' zžinten lo yež Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ La' ža na'ze zjak chope benne' ka' yó'ogake' nez da' zžinten lo yež Emaús, da' žen' ka' chope hora žezá'gake' yež Jerusalén. ¹⁴ Lo nezen' zcháljgake' che dan' goken. ¹⁵ Kate' ne zcháljgake' la' légakze', bžinkze Jesusen' ga na', na' zéjlene' légake' tzen. ¹⁶ Bi beyónbia'gake' Le' dan' gok to da' zcholen yej lágwage'. ¹⁷ Naž Jesusen' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Biz chen' zchalje la' lé'ezele yo'ole nez? ¿Biz chen' žak nyache' láže'le?

¹⁸ Beží'i bennen' lie' Kleofas, na' gože' Le':

—¿Nako' benne' zi'to' lo yež Jerusalén, na' tozo' le' bi nnezlo' dan' goken neje nase' ga na'?

¹⁹ Naž Jesusen' gože' légake':

—¿Bizen' goken?

Góžgake' Le':

—Dan' goken che Jesús, benne' Nasaret na'. Goke' benne' bchalje' lo wláz Dios, na' len yela' wak zen bene' žin, na' bchalje' law Dios, na' lawgak yógo'te benách. ²⁰ Bxoz wnná bia' ka' len benne' wnná bia' cheto' ka' bdégake' Le', na' bchóggake' chie' gate', na' bdágake' Le' le'e yag kroze. ²¹ Neto' gok láže'to' gake' bennen' žala' yeslé' benách Israel ka' lo na'gak benne' Roma ka', san na'a ba gok chonne ža kate' gokgak da' ka'. ²² Lezka', bałe no'le ka', no'le wnníta'gake' ladjwto', bėngake' ga wžé' zedlto'. Jake' žoa'a yežw ba chien' kate' bla' wbíž na'a ža, ²³ na' katen' bi blé'egekle' Le', na' beyéjgake', na' góžgake' neto' blé'egekle' wbás che ya'abá ka', wbás ka' góžgake' légake' zoa Jesusen' nbane'. ²⁴ Naž bałe benne' lježto' ka' jake' žoa'a yežw ban', na' bejxáka'gaken' kan wnnagak no'le ka', san bi blé'egekle' Jesusen'.

²⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le'e, benne' bi žejní'il ka'. Nžižje yichj lázdo'le nich bi gak chejle'le yógo'te da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ²⁶ ¿Bi ben byenen saka' Benne' Criston' da' ki, na' choe'e gan gake' benne' blo?

²⁷ Naž wzó law Jesusen' zloe'ele' légake' yógo'te da' žsedle kan nak chie' da' zej nyejwn le'e yich la'y, kate' wzó law da' bchalj Moisés, na' zejte da' ka' wnnagak yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios.

²⁸ Katen' bžíngake' lo yeždo' gan zjake', na' ben Jesusen' kan žon to benne' zejže' zi'to'. ²⁹ Ben byéngake' gá'nłene' légake', na' wnnágake':

—Bga'nłen neto', dan' za' gałe na'a, na' ba žałe.

Naž wyó'o Jesusen' lo yo'o, na' bgá'nłene' légake'. ³⁰ Kate' Jesusen' ne žej žáwłene' légake', bežwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóžkeno'." Naž bzozjen', na' bnezjwen' chégake'. ³¹ La' na'ze bnitle dan' bcholen yej lágwage', na' beyónbia'gake' Jesusen', na' Le' benitle' lágwage'. ³² Naž góžgake' lježgake' toe' yetóe':

—Beyála'tekze lázdo'žo katen' bcháljlēne' žo'o lo nez, na' katen' bzejni'ile' žo'o da' nyejwn le'e yich la'y.

³³ La' na'ze belzó že'e, na' beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' bejxáka'gake' zej ndobe benne' chinéj wbás ka' che Jesusen', tzen len benne' ka' nníta'lengake' légake'. ³⁴ Naž benne' ka' nníta'gake' ga na' góžgake' chope' ka', na' wnnágake':

—iBa bebankze Xanžon'! iBla' lawe', na' Smon blē'ele' Le'!

³⁵ Naž benne' chope' ka' bzéngkle' légake' dan' goken chégake' lo nezen', na' kan beyónbia'gake' Jesusen' katen' bzoze' yet xtilen'.

Benne' wsedle ka' che Jesús žlélē'egkle' Le'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Kate' ne zcháljgake' kan zej nak da' ki, Jesusen' la' bedjsoatie' gachje lāwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Le ga'n ži yichj lázdo'le.

³⁷ Naž bžébegake' dan' žékgekle' zlé'egkle' to bxin. ³⁸ Jesusen' gože' légake':

—¿Biz chen' že' zédlele? ¿Biz chen' zza' láže'le da' ki? ³⁹ Le wia ni'a na'a. Nedkzan'. Le kan neda', na' le wia neda', dan' to bxin bi dan' belā', na' bi yo'on žit kan zlé'ekzelele naken chia' neda'.

⁴⁰ Kate' ne zchalje' da' ni, bloe'ele' légake' ni'a ne'e. ⁴¹ Lo yela' žebél chégake' bi bejlé'gake', na' bebángkle'. Che len Jesusen' gože' légake':

—¿De da' gawa'?

⁴² Naž bnéjwgake' Le' láte'do' bel, bia weye', na' china' bezdo'.

⁴³ Jesusen' wzi'en, na' bdawen' lāwgake'. ⁴⁴ Naž gože' légake':

—Dan' goken chia' goken kan gožkza' le'e katen' wzóalēna' le'e, na' wnnía': “Žon byenen gak yógo'te da' nyejw le'e yich, da' bsedle Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' da' nyejw le'e yich

da' nzin' Salmo Ka', da' ka' zcháljgaken kan žala' gaken chia' neda'.”

⁴⁵ Naž bzejni'ile' légake' da' ka' zej nyejwn le'e yich la'y, ⁴⁶ na' gože' légake':

—Ki nyejw le'e yich kan žon byenen gaken che Benne' Criston', znnan sáka'li'e, na' yebane' lo yela' got kate' gak chonne ža, ⁴⁷ na' dot yežlyó nga žala' wzégake' diža' kan nak chia' neda' nich yeyát láže'gak benách ka', na' yenít law Dios dola' da' zej nbage'e. Lo yež Jerusalén so lawle wchalje chia', ⁴⁸ dan' le'ekze blē'elele da' ki, na' žala' wzele diža' dan' goken. ⁴⁹ Le wia nga, neda' sela'a chele da' bchebe láže' Xa' gonne' chele. Che len le ga'nze lo yež Jerusalén kate' sí'žele yela' wak, dan' zan' ya'abá che Dios.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios (Mr. 16:19-20; Hch. 1:6-11)

⁵⁰ Naž Jesusen' bchi'e benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' jake' lo yež Betania, gan bchis ne'e, na' bliž chawe'e légake'. ⁵¹ Kate' ne žliž cháwe'ze' légake', la' beza'tie' gan nníta'gake', na' beyepe' ya'abá che Dios. ⁵² Wdé bka'n zéngake' Le', lo yela' žebél chégake' beyéjgake' Jerusalén. ⁵³ Wnníta'gakze' lo zchil yodo' zka'n zéngake' Dios, na' žoe lāwgake' Le'. Ka'kze naken.

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ ZWA

Bennen' lie' Diža' golje' benách

¹ Kate' wzó law, kate' bi na' gata' yežlyó nga, ba zoakze Bennen' lie' Diža', na' Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios, na' Benne' Dižan' nakkze' Dios. ² Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios katen' wzó law žata' yežlyó nga. ³ Lo na' Benne' ni, Dios bene' yógo'te da' zej nnita', na' bi be zoa da' ben Dios da' bi bene' lo na' Bennen'. ⁴ Napkze Bennen' yela' nban, na' yela' nban na' naken ka to baní' da' zza'nín' lo yichj lázdo'gak benách ka'. ⁵ Baní' na' wza'nín' gan nak chol che yela' got, san bi gok da' chol na' wsolen baní' na'.

⁶ Dios bsele'e to benne' lie' Zwa ga ni. ⁷ Benne' ni ble'e nga nich wzóalene' che Bennen' nake' baní', nich chejle'gak yógo'te benách ka' che Bennen' ni'a che dan' wchalje'. ⁸ Zwan' bi nake' banín', san bla'ze' nich wzóalene' che Bennen' nake' baní'. ⁹ Kate' ža ka' Bennen' nake' baní' da' naken li laže' ba ze'e yežlyó nga, na' zza'ni'e lo yichj lázdo'gak yógo'te benách ka'.

¹⁰ Bennen' nake' baní' ble'e yežlyó nga, na' lo ne'e Le' Dios bene' yežlyó nga, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi beyónbia'gake' Le'. ¹¹ Ble'e gan nak chie', san benne' ka' nbáblene' bi wzí' lo ná'gake' Le'. ¹² Benne' ka' bejlé'gake' che Jesusen' wzí' lo ná'gake' Le', na' yógo'te benne' ki, Le' bene' ga wzí' lo ná'gake' gákgake' zi'nkze Dios. ¹³ Benne' ki zej nake' zi'n Dios, kege dan' zej nake' zi'ngak benách chie' ka', na' kege dan' nálgake' ni'a che da' zdan láže'gakkze', o dan' žénele no benne' gaken ki, san zej nake' ki dan' naken da' žénekzele Dios.

¹⁴ Bennen' nake' Diža' golje' benách, na' to chí'i'do'ze wdálene' žo'o, na' yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li wzóalengaken Le'. Ble'elto' yela' zen chie', na' yela' zen chien' naken da' bnezjw Xe' chie' dan' nake' bi' byo

tlich'a' chie'. ¹⁵ Zwan' bzoa lie' che Bennen'. Wnníe' žižje, na' wnné':

—Benne' ni nake' Bennen' bchalja' chie' katen' wnníe': “Benne' za' ze'e ka neda' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' Le' zga'ale' ka neda'.”

¹⁶ Yógo'težo zzižžo da' chawe' da' naken chie', da' žonnze' chežo, na' gonnže' da' zenže chežo. ¹⁷ Da' bchi'le Dios blan' chežo lo na' Moisés, san yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li blá'gaken chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. ¹⁸ Nitó benne' bi na' le'ele' Dios, san bi' byo tlich'a' che Dios, Bennen' nži'il Xažo Dios Le', Benne' ni bene' ga nónbia'žo Dios.

Da' wnná Zwa, benne' bezóe' benách ka' nis, che Jesús

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:1-17)

¹⁹ Da' ni naken da' bzoa li Zwa, katen' benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, bséla'gake' bxoz ka' gan zoa Zwan', tzen len benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' ni'a na'gak bxoz ka', nich nnábgekle' Zwan', na' wnnágake':

—¿Nozkze benne' le'?

²⁰ Kwáselo bchalj Zwan', na' bi bkache'e da' nake', san bchalje' káteze naken, na' wnné':

—Bi naka' Benne' Criston', Bennen' bchebe laže' Dios sele'e chežo.

²¹ Naž wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':

—¿Nozkze le'? ¿Cha' len' Lías, benne' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te?

Zwan' wnné':

—Kege nedan'.

Naž wnnábgekle' le':

—¿Cha' len' benne' žala' yide' nich wchalje' lo wláz Dios?

Bechebe Zwan', na' wnné':

—Kege nedan'.

²² Naž wnnábgekle' le':

—¿Nozkze le'? Wnná neto' nich gak wzenlto' benne' ka' bséla'gake' neto'. ¿Biz znnno' le' non' nako'?

²³ Bechebe Zwan', na' gože' légake':

—Neda' naka' benne', nyejw le'e yiche la'y ka nak chie', dan' znnan: “Ženle chí'i to benne' žliže' lo latje

dach, z_{nne}': Le yeyón chawe' yichj lázdo'le dan' za' la' Xanžon' gan zoale." Ki wnná Isaiás, bennen' bchalje' lo wláz Dios.

²⁴ Benne' ka' bséla'gak benne' judío wnná bia' ka' zej nake' benne' yodo' fariseo ka'. ²⁵ Wnnábgekle' Zwan', na' belyi'e le':

—¿Biz chen' žezó' benách ka' nis cha' bi nako' le' Benne' Criston', na' bi nako' Lías, na' bi nako' bennen' žala' yedjchalje' lo wláz Dios?

²⁶ Bechebe Zwan', na' gože' légake':

—Neda' žezó'a' benách ka' nis lo nis, san zoa to benne' gachje lāwe'le gan zoale, bennen' bi nónbia'le-ne'.

²⁷ Benne' ni nake' Bennen' za' ze'e ka neda', na' nakže' blo ka neda', na' bi naka' neda' zi kweja' zele'.

²⁸ Yógo'te da' ki gókgaken gan nbab yež Betábara, gan nak yechelá'a yego Jordán, zaka' gan zla' wbíž, gan bezóa Zwan' benách ka' nis.

Jesús nake' ka' zila'do', bia' žótgake'-ba' law Dios

²⁹ Ža chope ža Zwa ble'ele' za' Jesusen', na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' nake' zila'do' che Dios, na' žeké'e doła' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ³⁰ Le' nake' Bennen' wnnía' chie': "Ža' za' to Benne' ka' neda', na' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' zga'ale' ka neda'." ³¹ Bi bėnbi'a-ne' zga'ale, san bla'a, na' žezó'a' benách ka' nis nich gónbia'gak benách Israel ka' Le'.

³² Zwan' bzoa lie' chie', na' wnné':

—Ble'ela' Dios Be' La'y, bžoje' ya'abá che Dios, na' betje', na' wnné'e kan z_{nna}' to plomdo'. Ble'e gan zoa Jesusen', na' bgá'nlene' Le'. ³³ Bi bėnbi'a-ne' zga'ale. Bennen' bsele'e neda' nich yezó'a' benách ka' nis gože' neda', na' wnné': "Kate' le'elo' yetj Dios Be' La'y, chejsóalene' to Benne', na' gá'nlene' Le', Bennen' gone' da' zloé'ezele yela' žezó'a' nis ni, dan' wchize' benách ka' Dios Be' La'y." ³⁴ Na'a, ba ble'elan', na' zzoa lia' che Bennen', z_{nna}' nake' Zi'n Dios.

Benne' nežw ka', benne' bėnlengake' Jesús tzen

³⁵ Yetó ža na', da' yoble wzóa Zwa ga na', na' chope benne' ka', benne' žónlengake' le' tzen, wnníta'lengake' le'.

³⁶ Kate' Zwan' ble'ele' Jesusen', zde' ga na', gože' benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' ze'e ga na' nake' zila'do' che Dios.

³⁷ Chope benne' ka', benne' žónlengake' Zwan' tzen, bėngekle' dan' wnné', na' bejnáwgake' Jesusen'.

³⁸ Naž beyéchj Jesusen', na' ble'ele' chope benne' ki zej nawe' Le', na' gože' légake':

—¿Bizen' žiljle?

Belyi'e Le':

—Benne' wsedle, ¿gaze zo'?

³⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le da, na' lé'elelen.

Naž jáklene' Le', na' blé'egekle' gan zoe', na' bgá'nlene' Le' ža na', dan' ba žale.

⁴⁰ Ndres, benne' biche' Smon Bedw, nake' to benne' chope' ka' bėngekle' da' bchalj Zwan', na' bejnáwgake' Jesusen'. ⁴¹ Ndrezen' bejdilje' zga'ale benne' biche'e, bennen' lie' Smon, na' gože' le':

—Ba bla' Benne' Mesías.

Mesías naken to diža' hebreo da' z_{nna}' len diža' griego: "Benne' Criston'" na' len diža' xīža': "Benne' bséla'kze Dios."

⁴² Naž Ndrezen' la' bche'tie' Smon na' gan zoa Jesusen'. Katen' Jesusen' ble'ele' le', gože' le':

—Le' nako' Smon, zi'n Jonás. Na'a, si' lo' Sefas.

Sefas naken to diža' hebreo da' z_{nna}': "Pedro" len diža' xtil, na' len diža' xīža': "Bedw" da' z_{nna}': "Yej."

Jesús žliže' Lip, na' Natanael

⁴³ Kate' za' ža'ní' yetó ža, gónele Jesusen' cheje' gan nbab Galilea. Bejxake'e Lip, na' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

⁴⁴ Lipen' nake' benne' yež Betsaida, da' naken lažgak Ndres, na' Bedon'.

⁴⁵ Lipen' bejdilje' Natanael, na' gože' le':

—Ba bžel-lto' Bennen' bzoj Moisés kan nak chie' gan nyejw da' bchi'le

Dios, na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios bzójgake' kan nak chie'. Benne' ni Jesús, zín Jwsé, benne' yež Nasaret.

⁴⁶ Natanael na' gože' le':

—¿La' to da' naken chawe' lo yež Nasaret?

Lipen' gože' le':

—Da, na' le'elon'.

⁴⁷ Kate' Jesusen' ble'ele' za' Natanael na' gan zoe', wnné':

—Le wia nga to benne' nake' da' li benne' Israel, na' kwáselo zchalje'.

⁴⁸ Naž Natanael na' wnnable' Jesusen', na' gože' le':

—¿Nakzkzen' nónbi'o neda'?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kate' ne žliž Lipen' le', katen' wzó' zan yag higon', ble'ela' le'.

⁴⁹ Naž bechebe Natanael, na' gože' le':

—iBenne' wsedle, Le' nako' Zi'n Dios! iLe' nako' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka'!

⁵⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Žejli'o chia', dan' goža' le': "Ble'ela' le' zan yag higon"? Le'elo' da' zénle'eže ka' ka da' ni.

⁵¹ Lezka' Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, lé'elele nyaljw ya'abá, na' wbás che ya'abá ka' želyetje', na' želbene' gan zoa' neda', Benne' Golje' Benách.

2

Lni che yela' zchag na' da' goken lo yež Kaná

¹ Wdé chonne ža, gok lni che yela' zchag na' lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' zoa xna' Jesusen' ga na'.

² Lezka' wzóa no benne' bliže' Jesusen' len benne' wsedle chie' ka', nich yídgate' lni na'. ³ Kate' bebíž xis uba, dan' yé'jgake', xna' Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Biž de xis uban' da' žé'jgaken'.

⁴ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. ¿Biž chen' znnio' neda'? Bi na' žin ža wloe'ela' law yela' wak chia'.

⁵ Naž xna' Jesusen' gože' benne' wen žin ka', benne' zkwá'gake' da' že'j žáwgake', na' wnné':

—Le gon yógo'te da' yi'e le'e.

⁶ Wnníta'gak xope yeso' yej ga na', da' ka' zkóngekle benne' judío ka' žin kate' žíbgake' ni'a ná'gake' kan žónteze žóngake', na' žože chope chonne že'e nis to to yeso' ka'. ⁷ Jesusen' gože' benne' wen žin ka', na' wnné':

—Le yescha'te yeso' ki nis.

Naž beschá'gake' yeso' ka' nis. ⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le gachen' na'a, na' le chjwan' law benne' znnabe' bi da' žiažjen.

Yjwá'gaken' ga na'. ⁹ Bennen' znnabe' bi da' žiažjen bwien' cha' nak dzi' nisen' da' ba beyaken xis uba, san bi nnezle' gan zan'. Nnézgekle benne' wen žin ka', benne' belgache'e nisen'. Naž bennen' znnabe' bi da' žiažjen bliže' bennen' zchag ne'e, ¹⁰ na' gože' le':

—Yógo'te benne' znéjwgake' zga'ale xis uba dan' nakžen dzi', na' kate' ba né'jgake', naž znéjwgake' da' bi naken dzi'. Le', na' zejte na'a wdape chi'o xis uba da' nakžen dzi'.

¹¹ Ben Jesusen' yela' wak ni, da' gok bian', lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' nak yela' wak ni da' nežw da' bene'. Ka' goken, bloe'ele' law yela' wak zen chie', na' benne' wsedle chie' ka' bejlé'gake' chie'.

¹² Wdé na' Jesusen' wyeje' lo yež Kapernaum, tzen len xne'e, na' benne' biche'e ka', na' benne' wsedle chie' ka', na' wnníta'gake' lo yež Kapernaum na' zan ža.

Jesús žebeje' benne' ka' li'a yodo'

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

¹³ Kate' za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak benne' judío ka' kan ben Dios katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto, na' Jesusen' wyeje' lo yež Jerusalén. ¹⁴ Bejxake'e benách ka' lo yežen', benne' ka' nníta'gake' li'a yodo', na' žóte'gake' bež ka', na' zila' ka', na' plomdo' ka', bia ka' žótgake'-ba' law Dios. Lezka' že'gak benne' ka' ga na', benne' zchá'gake' mežw ka'

da' zá'gaken dot yežlyó nga. ¹⁵ Katen' ble'el Jesusen' da' ni, na' bchoke' do las ka' nich chinne' benne' ka', na' bechache' yógo'te benne' ka' na'le gan nak li'a yodo', na' lezka' blage' na'le zila' ka', na' bež ka'. Besdinnje' xmežw benne' ka' zchá'gake' mežwn', na' bžixe' blag ka' chégake'. ¹⁶ Naž Jesusen' gože' benne' ka', benne' žóte'gake' plomdo' ka', na' wnné':

—Le yeká'a da' ki. Bi gonle liž Xa' ka to lawe' ya'a.

¹⁷ Naž bejsá' láže'gak benne' wsedle ka' che Jesusen' da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Dan' žéke'le'ela' che ližo', na' žeye zla lážda'wa'.”

¹⁸ Naž beži'igak benne' judío wnná bia' ka' nníta'gake' ga na', na' belyi'e Jesusen':

—¿Biz yela' wak wloe'elo' neto' da' gak bian' nzi' lo no'o žono' da' ki?

¹⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wžía yi' yodo' ni, na' yechonne žaze yechisan'.

²⁰ Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Xope-yon yiz ba zej žóngake' yodo' nga, na' Le', ¿chonne žaze yechison'?

²¹ Yodon', dan' bchalj Jesusen' chen, naken la' kwinkze'. ²² Che len, katen' bebán Jesusen' lo yela' got, bejsá' láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan wnné', na' bejlé'gake' da' nyejw le'e yiche la'y, na' lezka' da' bchalj Jesusen'.

Jesús nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'

²³ Kate' ne zoa Jesusen' lo yež Jerusalén, kate' žak Lni Pasko', benne' zan bejlé'gake' chie' Le', dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' žone'.

²⁴ Jesusen' bi bxen láže'e légake', dan' nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'. ²⁵ Bi žon byenen no benne' wloe'ele' Jesusen' kan zej nak benách ka', dan' nnézkzele' da' yo'o lo yichj láždo'gak benách ka'.

3

Jesús zchájlene' Nikodemo

¹ Nikodemo, to benne' yodo' fariseo, nbáblene' benne' judío wnná bia' ka'. ² Benne' ni ble'e gan zoa Jesusen' to xe'le, na' gože' Le':

—Benne' Wsedle. Nnezla' Dios bsele'e Le' nich wsedlo' neto'. Bi zoa no benne' gak gone' yela' wak ka', da' zej nak bian', kan zej nak da' ka' žono' Le', cha' bi zoalen Dios le'.

³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' li žapa' le', no benne' bi galje' da' yoble, bi gak le'ele' latjen' gan znná bia' Dios.

⁴ Nikodemon' wnnable' Le', na' wnné':

—¿Nakxkze gak to benne' galje' da' yoble katen' ba ngole'? ¿Wak yeyoé'e le'e xne'e, na' galje' yetó?

⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' li žapa' le'. No benne' bi galje' ni'a che nis, na' ni'a che Dios Be' La'y, bi gak choe'e gan znná bia' Dios. ⁶ Bennen' nalje' lo ni'a lo

na' benách, benachze nake', san no benne' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, Be' La'y nbánlene'. ⁷ Bi yebanlo' dan' žapa' le', žon byenen galjo' da' yoble.

⁸ Gáte'teze žak be', na' ženlo' znné ben', san bi nnezlo' galen' zan', o galen' zejen. Lezka' žak chegak benne' ka' zej nalje' ni'a che Dios Be' La'y.

⁹ Naž Nikodemon' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Nakxkzen' gak da' ni, cha'?

¹⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Žsedlo' benách Israel ka', na' bi

nnezlo' da' ki? ¹¹ Da' li žapa' le', da' nnezlto' zchaljto' chen, na' da' ble'elto' zloe'elto' le'e, san bi zzi' lo na'le dan' žsedlto'.

¹² Cha' bi žejle'le chia' kate' zchájléna' le'e kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, ¿nakxkze gak chejle'le chia' cha' wchájléna' le'e che da' ka' žákgaken ya'abá che Dios?

¹³ 'Batké wžén no benne' ya'abá che Dios, san toza' neda', Benne' Golje' Benách, dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, san zoakza' ya'abá che Dios. ¹⁴ Kan ben Moisés lo latje dach, bchise' ža'le to bele

ya, bian' bde'e-ba' le'e yag, lezka' žon byenen gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, wchísake' neda' to le'e yag. ¹⁵ Ki gaken chia', nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejlé'gake' chia', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

Dios nží'ile'ele' benách ka'

Naž wnná Jesusen':

¹⁶ —Dan' nží'ile'el Dios benách yežlyó nga, bdie' tlícha'tekze Zi'ne' lo yela' got, nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejlé'gake' chie', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'. ¹⁷ Dios bsele'e Zi'ne' yežlyó nga, kege nich choge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yelá'gake' ni'a chie' Le'.

¹⁸ 'Nóte'teze benne' žejli'e che Bennen' nake' Zi'n Dios, bi nžog chie' kwia yi'e, san no benne' bi žejli'e chie', ba nžog chie' gate' dan' bi žejli'e che Bennen' nake' tlícha'tekze Zi'n Dios. ¹⁹ Che len ba nžog chegak benách ka' gátgake', dan' bla' Bennen' nake' baní' yežlyó nga, san benách ki žaz láže'gake' da' nak chol, na' kege Bennen' nake' baní'. Ki žóngake' dan' bi nak chawe' da' žóngake'. ²⁰ Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' zinnj, bi žaz láže'gake' baní', na' bi zlá'gake' lo baní', nich bi nna' da' žóngake'. ²¹ Benne' ka' žóngake' da' nak dot da' li, zlá'gake' lo baní' nich gak bia' žóngake' ni'a che Dios da' žóngake'.

Zwa, benne' žezóe' benách ka' nis, zchalje' che Jesús

²² Wdé na', Jesusen' wyéjlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bžínake' gan nbab Judea, na' wzóalene' légake' gan žezóagake' benách ka' nis. ²³ Lezka' Zwa žezóe' benách ka' nis lo latjen' nžin' Enón, gawze gan že' yež Salim, dan' de nis zil ga na'. Belžín benne' ka' latjen' nich yezóagake' nis. ²⁴ Ki goken kate' Zwan' bi na' yejwe' liž ya.

²⁵ Naž bale benne' ka', benne' žónlengake' Zwan' tzen, wzó lágake' zdíl díža'gake' len benne' judío ka' kan nak che yela' žeyón kwín chawe'

chegak benne' yodo' ka'. ²⁶ Bžínake' gan zoa Zwan', na' belyi'e le':

—Benne' wsedle. Bwia nga. Bennen' wzóalene' le' yechelá'a yego Jordán, bennen' bzoa lio' chie', žezóe' benách ka' nis, na' želžín yógo'te benách ka' gan zoe'.

²⁷ Naž bechebe Zwan', na' gože' légake':

—Cha' zoa no benne' zoa da' nzi' lo ne'e, naken da' ba bde Dios lo ne'e. ²⁸ Bénkzelele dan' bchalja' katen' wnnía': "Bi naka' neda' Benne' Criston'" san Dios bsele'e neda' nich wzenla' benách ka' za' ze'e Le'. ²⁹ Benne' byo, bennen' zzi'e xkwide' no'le zchag na'be', nake' benne' zchag ne'e, san ljež bennen' zchag ne'e, na' žónlene' le' tzen, zze nage' chie', na' žebele' dan' ženle' da' zchalj bennen' zchag ne'e. Lezka' žebéle'ela' neda' dan' žaken chie' ki. ³⁰ Žon byenen gakže blo Benne' Criston', san žon byenen yéjwža' neda'.

Bennen' bžoje' ya'abá che Dios

³¹ Lezka' wnná Zwan':

—Bennen' ze'e zaka' ya'abale nakže' blo ka' yógo'te benách. No benne' nake' che yežlyó nga, che yežlyó nga nakže', na' zchalje' che da' žaken yežlyó nga, san Bennen' ze'e zaka' ya'abá che Dios nakže' blo ka' yógo'te benách ka'. ³² Benne' ni zchalje' che da' ble'ele', na' che da' benle', san bi zoa no benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje'. ³³ Nóte'teze benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje', zloe'ele' law žejli'e nak dot da' li da' znná Dios. ³⁴ Bennen' bsela' Dios, zchalje' díža' che Dios, dan' Dios na'kze dot láže'e bsele'e Dios Be' La'y len Bennen'. ³⁵ Xažo Dios nží'ile' Zi'ne', na' ba bdie' lo na' Zi'nen' yógo'te da' de. ³⁶ Nóte'teze benne' žejli'e che Zi'n Dios, ba de yela' nban da' zejlí kanne chie', san bennen' bi žejli'e che Zi'nen', bi gata' yela' nban na' chie', san nbage'e zia law Dios.

4

Jesús zcháljlene' to no'le nbabe' Samaria

¹ Béngkle benne' yodo' fariseo ka' kan benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen zej nyanže' ka benne' ka' žónlengake' Zwa tzen, na' lezka' žezóa Jesusen' zanže benách nis ka benách ka' žezóa Zwan' nis. ² Jesús na'kze bi žezóe' benách ka' nis, san benne' wsedle chie' ka' žezóagake' benách ka' nis. ³ Kate' wnnezle Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Judea, na' zejdé' da' yoble gan nbab Galilea.

⁴ Gan zeje', žon byenen tie' gan nbab Samaria. ⁵ Ka' goken, bla' Jesusen' to yeždo' gan nbab Samaria, da' nzin' Sikar, dan' žen' gawze gan de yežlyón' da' bnezjw Jakob che Jwsé chie' ža ni'te. ⁶ Lo latjen' Jakoben' bche'ne' to yežw nis gže'. Kate' bla' Jesusen' ga na', wži'e žoa'a yežw nisen' dan' bejxáke'le' yoe'e nez, ne naken wawbíž. ⁷ Naž bžin to no'le Samaria ga na' nich si'e nis. Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Benn da' ye'ja'.

⁸ Jesusen' zoe' toze' dan' ba zjak benne' wsedle chie' ka' lo yežen' nich chejxí'gake' bi da' gáwgake'. ⁹ Naž no'le Samaria na' gože' Jesusen', na' wnné':

—Žznnablo' Le' neda' da' ye'jo', na' nako' benne' judío? Neda' naka' no'le Samaria.

Ki wnné' dan' benne' judío ka' bi de chawe' benách Samaria ka'.

¹⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Chela' nónbi'o da' žonn Dios, na' no Bennen' ži'e le': "Benn da' ye'ja'" na' le' nnablo' Le', na' Le' gonne' chio' nis da' gonnen yela' nban.

¹¹ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', bi no'o da' kwéjleno' nis, na' že'lte žia nis ni. ¿Gaz za' nisen' dan' žonnen yela' nban? ¹² ¿Nakžo' Le' zen ka Jakob, xa wdé chežo, bennen' benne' cheto' yežw nis ni, ga ni wži'e nis da' we'je', na' da' we'jgak ži'ne' ka', na' da' we'jgak bia beže chie' ka'?

¹³ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—No benne' ye'je' nis ni, da' yoble nnan ye'jen', ¹⁴ san nóte'teze benne' ye'je' nisen' da' wnezjwa' neda', biž nnan ye'jen', dan' wnezjwa' chie' nisen' da' gaken lo yichj lážda'we' ka

to gan žal nis, da' gonnen yela' nban da' zejlí kanne chie'.

¹⁵ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', benn chia' nisen', nich biž bil-la', na' biž yedjxi'a nis nga.

¹⁶ Jesusen' wnné':

—Wyéj, bejlíž benne' byo chio', na' le da ga zoa' ni.

¹⁷ Beží'i no'len', na' gože' Le':

—Bi zoa benne' byo chia'.

Naž Jesusen' wnné':

—Da' likze znnó': "Bi zoa benne' byo chia'" ¹⁸ dan' ba wzóaleno' gayo' benne' byo ka', na' benne' byon' zóaleno'-ne' na'a, bi nake' benne' byo chio'. Da' ni znnó', da' likze znnó'.

¹⁹ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', žekla' neda' nako' benne' zchalje' lo wláz Dios. ²⁰ Xa xto'to' ka' bka'n zéngake' Dios law ya'a nga, san znnale le'e yež Jerusalén naken ga žala' wká'n zengak benách ka' Dios.

²¹ Jesusen' wnné':

—No'le, bejlé' da' znnia'. Za' ža katen' wká'n zenle Xažo Dios la'kze bi yedjsoale law ya'ado' ni, na' lezka' bi chejsoale lo yež Jerusalén. ²² Le'e zka'n zenle Bennen' bi nónbia'le-ne', san neto' nónbia'to' Bennen' zka'n zento', dan' ben Dios chie' gata' yela' žeslá ni'a chegak benne' judío ka'. ²³ Na'a, za' ža, na' ba zoažo ža na', kate' benne' ka' da' li wká'n zéngake' Dios, wká'n zéngake' Le', zoalen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake', dan' žénele Xažo Dios wká'n zengak benne' ka' Le' ki. ²⁴ Dios nake' Be', na' benne' ka' zka'n zéngake' Le', žon byenen wká'n zéngake' Le', zoalen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake'.

²⁵ Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Nnezla' žala' la' Benne' Mesías, (da' znnan: "Benne' Criston"). Kate' le'e Le', wloe'ele' žo'o yógo'te.

²⁶ Jesusen' wnné':

—Lekze' zcháljlene' le'.

²⁷ La' na'ze bežingak benne' wsedle ka' che Jesusen' ga na', na' bebán láže'gekle' dan' zcháljlene' to no'le, san nitóe' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': "¿Biz znnablo' le'?" o "¿Biz da' zcháljléno' le'?" ²⁸ Naž no'len' bka'ne'

že'e chie' ga na', na' beyeje' lo yež,
na' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na',
²⁹ na' wnné':

—Le da, lé'elele to benne' gože'
neda' yógo'te da' ba bena'. ěNakkze' Le'
Benne' Criston'?

³⁰ Naž bžojgak benne' ka' lo yežen',
na' bžingake' gan zoa Jesusen'.

³¹ Kate' ne zej no'len', benne' wse-
dle ka' che Jesusen' ben byéngake', na'
belyi'e Le':

—Benne' Wsedle, bdaw.

³² Jesusen' gože' légake':

—De to da' žawa', da' bi nónbia'le.

³³ Naž benne' wsedle chie' ka'
belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na'
wnnágake':

—ěNož benne' ba bedjwé'e da'
bdawe'?

³⁴ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' nbánlena' naken gona' da'
žénele Xa', Bennen' bsele'e neda', na'
yeyóž gona' xchine'. ³⁵ Ki znnale le'e:
“Yetáp byo' žin ža lapžo.” Neda' žapa'
le'e: le wía na'le, na' wíale benách
ka' zej nake' ka' gan goz Dios, da' ba
nbižen nich chejlapžon. ³⁶ Bennen'
zlape' zzi'e lazjwe', na' dan' zlapen',
naken nich gata' yela' nban da' ze-
jlí kanne chegak benách ka', nich
gak yebégekke tzen benne' žazen', na'
benne' zlapen'. ³⁷ Nak dot da' li da'
znnan: “To benne' žaze', na' yetóe'
zlape'.” ³⁸ Neda' bsela'a le'e chejlaple
gan bi gozle. Benne' yoble gozen', na'
le'e zzi'le da' žonn žin na' da' bene'.

³⁹ Benne' zan, benne' Samaria
ka', benne' nníta'gake' lo yež Sikar
na', bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che
xtiža' no'len', dan' bchalje' kan nak
chie', na' wnné': “Gože' neda' yógo'te
da' ba bena'.” ⁴⁰ Kate' bžingak
benne' Samaria ka' gan zoa Jesusen',
góta'yoegekke' Le' gá'nlene' légake'.
Yechóp ža bga'n Jesusen' ga na'. ⁴¹ Ka'
goken, benne' zanže bejlé'gake' che
Jesusen' ni'a che da' bchaljkze' Le'.
⁴² Naž benne' ka' belyi'e no'len', na'
wnnágake':

—Na'a žejle'to' chie', kégeze ni'a che
da' bchaljo' le', san lezka' dan' benlto'

neto' chie' Le', na' nnezlto' da' li Ben-
nen' nake' Benne' Criston', Bennen'
žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó
nga.

*Žeyón Jesús xkwide' byo che to
benne' wnná bia'*

⁴³ Yechóp ža ka', bezá' Jesusen' gan
nbab Samaria, na' wyeje' gan nbab
Galilea. ⁴⁴ Ki bene', dan' bchaljkze
Jesusen', na' wnné': “Benne' wláz ka'
che to benne' zchalje' lo wláz Dios bi
žápegake' le' ba la'ne.” ⁴⁵ Kate' belá'
Jesusen' gan nbab Galilea, wdápegak
benne' Galilea ka' Le' ba la'ne dan'
lezka' jake' lo yež Jerusalén katen' gok
Lni Pasko', na' blé'egekle' da' ka' ben
Jesusen' ga na'.

⁴⁶ Naž beyéj Jesusen' lo yež Kaná
gan nbab Galilea, gan beyone' nis
xis uba. Lo yež Kapernaum na' zoa
to benne' wnná bia', benne' nzi' lo
ne'e yela' wnná bia' lo wláz benne'
znná bi'e, na' xkwide' byo chie' da'be'
yižwé'. ⁴⁷ Kate' bennen' benle' ba
bezá' Jesusen' gan nbab Judea, na'
ba bežine' gan nbab Galilea na', naž
wyeje' gan zoa Jesusen', na' góta'yoele'
Le' yide' liže', nich yeyone' xkwide'
byo chien', dan' ba žek gatbe'. ⁴⁸ Naž
Jesusen' gože' le':

—Bi chejle'le chia' cha' bi lé'elele da'
ka' zej nak bian', na' yela' wak ka' da'
gona'.

⁴⁹ Naž bennen' nzi' lo ne'e lo wláz
benne' znná bi'e gože' Jesusen', na'
wnné':

—Benne', date ná'tege nich bi gat
xkwide' byo chian'.

⁵⁰ Naž Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Nban xkwide' byo
chion'.

Bennen' bejli'e da' wnná Jesusen',
na' zeyeje'. ⁵¹ Kate' ne yoe'e nez
zeyeje', ba le benne' wen žin chie' bed-
jchágake' le', na' bzéngekle' le', na'
wnnágake':

—Nban xkwide' byo chion'.

⁵² Wnnable' légake' batx wzó law
žeyakbe'. Belyi'e le':

—Bache', ka gachje ža bežój-be' da'
lan'.

⁵³ Naž wnnezle xa xkwide' byon', beyakbe' kate' Jesusen' ne zcháljlene' le', na' gože' le': "Nban xkwide' byo chion'." Che len bejli'e che Jesusen', na' lezka' benách ka' nníta'gake' liže' bejlé'gake' chie'.

⁵⁴ Yela' wak ni naken da' bežopen da' ben Jesusen' katen' wzóe' gan nbab Galilea, da' goken wdé bezé'e gan nbab Judea.

5

Žeyón Jesús to benne' die' ga nzi' Betesda

¹ Wdé gok da' ni, gok to lni chegak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, na' Jesusen' wyeje' ga na'. ² Lo yežen', gawze gan žo'ogak zila' ka', že' to bej nis zen, da' nzin' Betesda len diža' hebreo, na' zej nnita' gayo' zchil zen chen. ³ Lo zchil ka' degak benne' zan, benne' ka' zej de'e yižwé', benne' lo chole ka', na' benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' žak sá'gake'. Želbeze' bate ta nisen'. ⁴ Ki žaken dan' žetj to wbás che ya'abá to chi'i weje, na' žaze' lo nisen', na' zte' nisen'. Benne' nežw, benne' chejchoé'e lo nisen' kate' zdan, yeyak-tie' kan nak bíte'teze yižwé' da' de'e. ⁵ Zoa to benne' ga na', ba zej chino' chonne žoa yiz de'e yižwé'. ⁶ Katen' Jesusen' bļe'ele' benne' yižwén' die' ga na', wnnezle' ba zej zan yiz de'e yižwén', na' wnnable' le', na' wnné':

—¿žénelo' yeyako'?

⁷ Bechebe benne' yižwén', na' gože' Jesusen':

—Benne', bi zoa no benne' wtinne' neda' lo nisen' kate' zdan. Kate' ne zeyá'a neda', žo'o benne' yoble zga'ale' ka' neda'.

⁸ Jesusen' gože' le':

—Wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj.

⁹ La' beyakte bennen', na' beywé'e da' góta'len', na' beyeje'. Ža na' gok da' ni naken ža la'y chegak benne' judío ka'. ¹⁰ Naž benne' judío wnná bia' ka' belyi'e bennen' beyake', na' wnnágake':

—Ža la'y naken na'a. Bi žala' go'o da' žáte'lon'.

¹¹ Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Bennen' beyone' neda' gožke' neda', na' wnné': "Beywá' dan' delon', na' beyéj."

¹² Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Nož bennen' gože' le': "Beywá' da' delon', na' beyéj"?

¹³ Bennen' beyake' bi nnezle' nozen', dan' ba bezá' Jesusen' lo latjen' dan' zej nnita' benne' zan ga na'. ¹⁴ Wdé gok da' ni, Jesusen' bejxake'e bennen' gan nak lo zchil yodo', na' gože' le':

—Bwia nga. Ba beyako'. Biž gono' doła', nich bi gak chio' to da' nakže' zi' ka' dan' goken chio'.

¹⁵ Wyéj bennen', na' bejzenle' benne' judío wnná bia' ka', Jesusen' beyone' le'. ¹⁶ Che len bwíagak benne' judío wnná bia' ka' da' žon Jesusen', na' gónegekle' gótgake' le', dan' žone' da' ki kate' nak ža la'y chégake'. ¹⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Xa' žónteze' žin, na' lezka' neda' žona' žin.

¹⁸ Che len gónežegekle' benne' judío wnná bia' ka' gótgake' Jesusen', kégeze dan' bi žape' ža la'y chégake' ba la'ne, san lezka' dan' wnné' nak Dios Xakze', na' ki naken, žon kwine' Dios.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Zi'n Dios

¹⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e. Bi be gak gona' neda', Zi'n Dios, žakze' chia', san toze dan' zle'ela' žon Xažo Dios. Yógo'te da' žon Xažo Dios, lezka' žona' neda', Zi'ne'. ²⁰ Xažo Dios nži'ile' neda', Zi'ne', na' zloe'ele' neda' yógo'te da' žone', na' da' zénle'eže ka' ka' da' ni wloe'ele' neda', da' ka' góngaken ga yebán láže'le le'e.

²¹ Kan žon Xažo Dios, žesbane' benne' gat ka', na' žonne' yela' nban chégake', lezka' žona' neda', Zi'ne', znezjwa' yela' nban chégake' kan žénekezela'. ²² Xažo Dios bi zchi'a láže'e nitó benne', san ba bdie' lo na'a neda', Zi'ne', yógo'te yela'

wnná bia' nich wchi'a laža'a benách ka'. ²³ Ki naken nich gápegak yógo'te benách ka' neda', Zi'ne', ba la'ne, kan žápegake' Xažo Dios ba la'ne. Nóte'teze benne' bi žape' neda', Zi'ne', ba la'ne, bi žape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', Zi'nen'.

²⁴ 'Da' li žapa' le'e. Nóte'teze benne' ženle' da' zchalja', na' žejli'e che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', benne' ni de yela' nban da' zejlí kanne chie', na' bi nžog chie' gate', san nake' ka to benne' ba bebane' lo yela' got dan' ba de yela' nban da' zejlí kanne chie'. ²⁵ Da' li žapa' le'e, za' ža, na' ba zžin ža na', kate' benne' gat ka' yéngkle' chi'a neda', Zi'n Dios, na' benne' ka' yéngkle' xtiža'a, na' góngake' kan znnan, gata' yela' nban chégake'. ²⁶ Kan yo'o lo na' Xažo Dios wnezjwe' yela' nban chegak benách ka', lezka' bdie' lo na'a neda', Zi'ne', wnezjwa' yela' nban chegak benách ka'. ²⁷ Lezka' bdie' lo na'a yela' wnná bia' nich wchi'a laža'a benách ka' dan' naka' Benne' Golje' Benách. ²⁸ Bi yebán láže'le kan nak da' ni, dan' za' ža kate' yógo'te benne' gat ka' yéngkle' chi'a, ²⁹ na' yežógake' lo yežw ba ka'. Yebangak benne' ka', benne' bégake' da' nak chawe', na' gata' yela' nban chégake', san benne' ka' bégake' da' zinnj, yebángake', na' chog Dios chégake' gátake' to chi'ize.

Da' ka' zej nak bian' da' nak Jesús

³⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi be gak gona' nedza'. Kan nak da' ženla' da' zchalj Xa', ki zchi'a laža'a, na' kan zchi'a laža'a naken chawe', dan' bi žona' kan žénezela' neda', san kan žénekeze Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³¹ Cha' neda' zchalja' chia' kwinza', bi zaka' dan' zchalja'. ³² Zoa Benne' yoble, Benne' zzoa lie' kan naka' neda', Bennen' nake' Xa', na' nnezla' zaka' da' zzoa lie' kan nak chia'. ³³ Le'e bséla'le benne' ka' bejnnábgekle' Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' dan' bzoa lie' kan nak chia' naken dot da' li. ³⁴ Neda' bi žiážjela' no benne' wzóa lie' kan nak chia', san znnia' da' ki nich yelale

le'e. ³⁵ Da' bchalj Zwan' goken ka to yi' yež, da' wyeyen, na' wza'nín', na' le'e, to chí'ido'ze wyáz láže'le si'le baní' chien'. ³⁶ Na'a, zoa da' zzoa li kan nak chia' neda' da' záka'žen ka dan' bzoa li Zwan' kan nak chia'. Da' ka' bde Xažo Dios lo na'a gona', da' ka' žona', na' da' ka' zzoa ligaken kan nak chia', na' zej nak bian' Xažo Dios bsele'e neda'. ³⁷ Lezka' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda' zzoa lie' kan nak chia'. Batkle bénlele chi'e, na' batkle blé'elele lawe', ³⁸ na' bi nzi' lo na'le xtiže'e, dan' bi žejle'le chia' neda', Bennen' bsele'e Lekze'. ³⁹ Žsédtezle le'e da' nyejw le'e yiche la'y, dan' žéklele gata' yela' nban da' zejlí kanne chele ni'a che dan' nyejwn le'e yiche la'y, na' dan' nyejwn le'e yiche la'y na' zzoa lin kan nak chia' neda'. ⁴⁰ Bi žénelele gónlenle neda' tzen nich gata' yela' nban chele.

⁴¹ 'Bi žilja' yela' ba la'ne da' gape no benne' neda'. ⁴² Neda' nónbi'a le'e, na' nnezla' bi nží'ilele Dios. ⁴³ Bla'a nga lo wláz Xažo Dios, na' le'e bi zzi' lo na'le neda', san cha' la' benne' yoble, benne' yide' žakze chie', si' lo na'le bennen'. ⁴⁴ ¿Nakxkze gak chejle'le che Dios cha' zzi'le yela' ba la'ne da' žaple lježle tole yetole, na' bi žiljle yela' ba la'ne da' gape Dios tlich'a le'e? ⁴⁵ Bi wzóa yichjle yesbaga'a le'e zia law Xa'. Bennen' yesbage'e le'e zia nake' lekze Moisés, bennen' žxen láže'le-ne', la'kze gote' ža ni'te. ⁴⁶ Chela' žejle'le che Moisés na', lezka' chejle'le chia' neda', dan' bzoj Moisés na' kan nak chia' neda'. ⁴⁷ Na'a, ¿nakxkze gak chejle'le da' zchalja' neda' cha' bi žejle'le da' ka' bzoj Moisés na'?

6

Jesús zwawe' gayo' mil benne' ka'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17)

¹ Wdé gok da' ni, wyéj Jesusen' yechelá'a nido' che gan nbab Galilea, dan' nzin' Nido' Che Tiberias, benne' Sésar. ² Benne' zan bejnáwgake' Jesusen' dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' bene', katen' beyone' benne' yižwé' ka'. ³ Naž Jesusen' wžene' to law

ya'ado', gan wže'lene' benne' wsedle chie' ka'. ⁴ Za' žin Lni Pasko' kate' benne' judío ka' žejśá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' xa xto'gake' ka' lo yežlyó Egipto. ⁵ Kate' Jesusen' bchis lawe', blé'ele' benne' zan, benne' zá'gake' gan zoe', na' gože' Lip:

—¿Gaz žel-lžo yet xtil dan' gawgak benne' zan ki?

⁶ Ki wnná Jesusen' nich nnezle' da' nna Lipen', dan' nnézkzele' Le' da' gone'. ⁷ Bechebe Lipen', na' wnné':

—Chela' si'žo yet xtil len lajw to benne' che xono' byo', benne' zan ki bi geklen gáwgake' láte'do' wejen.

⁸ Naž to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Ndres, benne' biche' Smon Bedw, gože' Le', na' wnné':

⁹ —Zoa to xkwide' byo nga, nwa'be' gayo' yet xtil ka' da' zej naken zoa' sebada, na' chope bel ka'. ¿Wak wawžo benne' zan ki len da' láte'do'ze ni?

¹⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le ye' benne' zan ki kwé'gake' lo yo.

Lo latjen' yo'o daka', na' wže'gak ka' gayo' mil benne' ka' ga na'. ¹¹ Naž Jesusen' beḡwe' yet xtil ka'. Kate' beyož gože' Dios “Žóḡkeno” bdisen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' belyisen' chegak yógo'te benne' ka' žé'gake' gan yo'o daka'. Lezka' béngake' chegak bel ka', na' bdáwgake' kan gónegekle' gáwgake'.

¹² Kate' ba béljegekle', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le yetób da' bizjw ka' da' zej nga'nen, nich bi be nitlen.

¹³ Betóbgaken', na' beschá'gake' chežinno xkwit da' bizjw ka' chegak gayo' yet xtil ka' zej naken zoa' sebada, dan' bega'nen chegak benne' ka' bdáwgaken'. ¹⁴ Kate' benne' ka' blé'egikle' yela' wak dan' ben Jesusen', na' wnná'gake':

—Da' li benne' ni nake' Bennen' zchalje' lo wláz Dios, Bennen' žala' yide' yežlyó nga.

¹⁵ Dan' nnezle' Jesusen' žénegekle' ché'gake' Le' de chgi' nich góngake' ga

nna bi'e légake', che len bezé'e latjen', na' wyeje' toze' to law ya'a.

Jesús zze'e lo nismo'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Kate' ba žale, jak benne' wse-dle ka' che Jesusen', na' bžingake' žoa'a nismo'. ¹⁷ Belbene' to lo barkw, na' zjake' lo nison', nich žingake' lo yež Kapernaum. Kate' ba nak chol, Jesusen' bi na' žine' gan nníta'gake'. ¹⁸ Wzó law žak be' wale lo nison', na' nisen' zgó'anen. ¹⁹ Kate' ba bsá'gake' barkwn', na' wzán' ka' to ga zza'žo to hora, naž blé'egikle' Jesusen' zze'e lo nison', na' ze'e zbig'e gan zej barkwn', na' bžébegake'. ²⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Nedkzan'. Bi žébele.

²¹ Naž len yela' žebél wzí'gake' Le' lo barkwn', na' la' bžinte barkwn' lo yo biž gan zjake'.

Benne' zan žeyiljake' Jesús

²² Ža chope ža, gókbe'egikle' benne' zan ka', benne' zej nga'ne' yechelá'a nison', da' goken, dan' toze barkw bžinen ga na', na' Jesusen' bi wženlene' benne' wsedle chie' ka' lo barkwn', san légakze' jake'. ²³ Naž bžojgak yebale barkw ka' lo yež Tiberias, na' bžingaken to latje da' žen' gawze gan bdáwgake' yet xtil, katen' Xanžo Jesusen' gože' Dios: “Žóḡkeno” chen. ²⁴ Dan' blé'egikle' biž zoa Jesusen' ga na', na' bi zej nnita' benne' wsedle chie' ka' ga na', che len belbene' law barkw ka', na' bžingake' lo yež Kapernaum, gan bejdíljake' Jesusen'.

Jesús nake' yet xtil da' znezjwn yela' nban li laže'

²⁵ Kate' bžingak benne' zan ka' yechelá'a nison', bejxáka'gake' Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, ¿batx beló'o nga?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: žeyilje neda', kege dan' blé'elele yela' wak ka' da' bena', san dan' bdawle yet xtilen', na' béljelele. ²⁷ Le gon žin, kege nich si'le yela' waw da' zde chen, san nich si'le

yela' waw da' gáta'tezen, na' gonnen yela' nban da' zejlí kanne chele. Yela' waw ki naken da' wnezjwa' neda', Benne' Golje' Benách, chele, dan' Xažo Dios bløe'ele' law naka' Zi'ne'.

²⁸ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biz da' žon byenen gonto' nich gonto' da' žaz laže' Dios?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' žaz laže' Dios naken chejle'le chia' neda', naka' Bennen' bsele'e Le'.

³⁰ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biz da' nak bia' gono', da' le'elton' nich chejle'to' chio' Le'? ¿Biz yela' wak gono'? ³¹ Xa gole chežo ka' bdáwgake' yet xtil da' nzin' maná lo latje dach, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Moisés benne' chégake' yet xtil che ya'abá, dan' bdáwgaken'.”

³² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: kege Moisés na' benne' chele yet xtil che ya'abá, san Xažo Dios žonne' chele yet xtilen'.

³³ Yet xtil dan' žonn Dios chegak benách ka' naka' neda', dan' bžojen ya'abá, na' znezjwn yela' nban chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga.

³⁴ Naž belyi'e Le':

—Xan, bénnteze yet xtilen' cheto'.

³⁵ Jesusen' gože' légake':

—Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize. Nóte'teze benne' gónlene' neda' tzen, wéljele' to chi'ize da' naken che Dios, na' nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', ba we'je' to chi'ize da' naken che Dios. ³⁶ Naken kan ba gožkza' le'e, la'kze zlé'elele neda', bi žejle'le chia'. ³⁷ Yógo'te benne' ka' žonn Xa' chia', gónlengake' neda' tzen, na' benne' ka' gónlengake' neda' tzen, bi yesbí'igaka'-ne'. ³⁸ Ki naken dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, kege nich gona' kan žénela' nedkza', san nich gona' kan žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'. ³⁹ Da' žénele Xa', Bennen' bsele'e neda', naken bi kwia yi' nitó

benne', bennen' benn Dios chia', na' yesbana'-ne' ža ze lawte ža. ⁴⁰ Da' žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', naken gata' yela' nban chegak yógo'te benne' ka' lé'egekle' neda', Zi'ne', na' chejlé'gake' chia' neda', na' neda' yesbángaka'-ne' ža ze lawte ža na'.

⁴¹ Naž benne' judío wnná bia' ka' wnnégake' che Jesusen', dan' wnné': “Neda' naka' yet xtilen' da' zan' ya'abá.” ⁴² Che len wnnágake':

—¿Kege benne' ni Jesusen', zi'n Jwsé? Nónbia'žo xa xne'e. ¿Nakx chen', znnna benne' ni: “Bžoja' ya'abá che Dios?”

⁴³ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nnele chia' la' le'eze. ⁴⁴ Bi gak nitó benne' gónlene' neda' tzen, cha' Xa', Bennen' bsele'e neda', bi yedjwé'e bennen' chia' neda', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža na'. ⁴⁵ Nyejw le'e yiche la'y kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan ki: “Dios wsedle' yógo'te benách.” Che len, yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chi'i Xa', na' nsédgekle' lo ne'e Le', gónlengake' neda' tzen.

⁴⁶ 'Bi zoa no benne' bløe'ele' Xažo Dios, san toze Bennen' bžoje' gan zoa Dios. Bennen' zle'ekzle' Xažo Dios. ⁴⁷ Da' li žapa' le'e: nóte'teze benne' žejli'e chia' neda' de yela' nban da' zejlí kanne chie'. ⁴⁸ Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize. ⁴⁹ Xa xto'le ka' bdáwgake' yet xtilen' dan' nzin' maná lo latje dach, na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. ⁵⁰ Neda' naka' yet xtil da' zžojen ya'abá che Dios, na' nóte'teze benne' gawen', bi gate' to chi'ize. ⁵¹ Nedkza' naka' yet xtilen' da' zej nbanlen benách ka', dan' bžojen ya'abá che Dios, na' cha' nóte'teze benne' gawe' yet xtilen', na' gak bane' to chi'ize. Yet xtilen' da' znezjwa' neda' naken xpela'a, da' znezjwan' nich gata' yela' nban chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

⁵² Naž benne' judío wnná bia' ka' belchíx ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Nak_x gak gonn benne' ni xpele'e nich gawžon?

⁵³ Che len Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: cha' bi gawle xpela'a neda', Benne' Golje' Benách, na' cha' bi ye'jle xchena', bi de yela' nban na' chele. ⁵⁴ Nóte'teze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xchena', de yela' nban da' zejli kanne chie', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža na'.

⁵⁵ Ki naken dan' nak xpela'a yela' waw da' li, na' xchena' naken to da' li da' ye'jen no benne'. ⁵⁶ Nóte'teze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xchena', sóalenteze' neda', na' neda' sóalenteza' le'. ⁵⁷ Kan zoa nban Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' neda' nbánlena' Le', lezka' nóte'teze benne' gawe' neda', soe' nbánlene' neda'. ⁵⁸ Da' ni naken yet xtil da' bžojen ya'abá che Dios, na' bi naken ka yet xtilen' dan' nzin' maná, dan' bdawgak xa xto'le ka', na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. Nóte'teze benne' gawe' yet xtil ni gak bane' to chi'ize.

⁵⁹ Da' ni bchalj Jesusen' gan nak to lo yo'o gan zdoggak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' gok da' ni kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' lo yež Kapernaum.

Da' žonnen yela' nban da' zejli kanne chežo

⁶⁰ Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' béngkle' da' ki, benne' zan ládjwgake' wnnégake' chen, na' wnnágake':

—Zédele'e nak diža' ni. ¿Nožkze benne' gak si' lo ne'en?

⁶¹ Wnnezle Jesusen' znnegak benne' wsedle chie' ka' che xtiže'e, na' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Žon diža' ni le'e zede? ⁶² ¿Nak_xkze gaken cha' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, yeyepa' gan wzóa' zga'ale?

⁶³ Da' nak che Dios Be' La'y naken da' žonnen yela' nban chele. Da' nakze belá' žen bi gak gon chawen' le'e. Diža' da' bchaljléna' le'e naken che Dios Be' La'y, na' žonnen yela' nban chegak benách ka'. ⁶⁴ Na'a, bálele le'e bi žejle'le chia'.

Wnná Jesusen' ki dan' nnézkzele' Le' ža ni'te no benne' ka' bi žejlé'gake' chie', na' lezka' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'. ⁶⁵ Che len wnné':

—Che len ba gožkza' le'e bi gak no benne' gónlene' neda' tzen, cha' bi we' Xažo Dios le' latje.

⁶⁶ Gok chope láže'gak benne' zan ža na', benne' wsedle chie' ka', na' biž wdálengake' Le' tzen. ⁶⁷ Naž Jesusen' wnnable' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Lezka' le'e yekwasle?

⁶⁸ Bechebe Bedw, na' gože' Le':

—Xan, ¿noz benne' chéjlento'? Le' napo' diža' da' žonnen yela' nban da' zejli kanne cheto'. ⁶⁹ Neto' žejle'to' chio', na' nónbia'to' Le', nako' Benne' Criston', Bennen' bseła' Dios, na' nako' Zi'nkze Dios ban.

⁷⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Wžekza' neda' le'e chežinnole ki, san to benne' ládjwle le'e žonlen da' xiwe' le' tzen.

⁷¹ Da' ni bchalj Jesusen' che Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon, dan' nak Judas na' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le', na' nbábléne' yechinéj benne' wsedle chie' ka'.

7

Bi žejle'gak benne' biche' Jesús chie' Le'

¹ Wdé gok da' ni, wdé Jesusen' gan nbab Galilea. Bi gónele' cheje' gan nbab Judea dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' ga na', gótgake' Le'. ² Ža na' za' žin lni chegak benne' judío ka' kate' žejsá' láže'gake' ka' xa wdé chégake' wnníta'gake' gan besbingake' zan yo'o lága'do'. ³ Che len benne' biche' Jesusen' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Bžoj ga ni, na' wyéj gan nbab Judea nich lé'egekle benne' wsedle chio' ka', benne' nníta'gake' ga na', yela' wak ka' da' žono'. ⁴ Cha' žénele no benne' gónbia'gak benách ka' le', bi žone' ngáche'ze da' žone'. Dan' žono'

yela' wak zen ki, bloe'el kwino' lawgak yógo'te benách ka' nich lé'egekle' da' žono'.

⁵ Ki wnnagak benne' biche'e ka' dan' bi na' chejlé'gake' chie' Le'. ⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi na' žin ža chia' nich wloe'ela' dan' naka' lawgak benách ka', san ža ni naken nich bi da' gonle le'e. ⁷ Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zzóagake' le'e chela'ale, san zzóagake' neda' chela'ale dan' zloe'ela' law kan zej nake', na' da' znnia' nak bian' bi nak chawe' da' žóngake'. ⁸ Le chej le'e lni na'. Bi cha'a neda' lni na' na'a dan' bi na' žin ža chia'.

⁹ Kate' beyož gože' légake' da' ki, bga'ne' gan nbab Galilea.

Jesús žeje' lni chegak benne' judío ka'

¹⁰ Wdé jak benne' biche' Jesusen' ka' lni na', lezka' wyeje' Le', kege kwáselo, san ngáche'ze wyeje'. ¹¹ Gan žak lni na', wdiljgak benne' judío wnná bia' ka' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa bennen'?

¹² Benne' zan bcháljgake' da' zanle'e kan nak che Jesusen'. Bałe' wnnágake':

—Nake' chawe'.

Yebale' wnnágake':

—Bi nake' chawe' dan' žon láže'le' benách ka'.

¹³ Nitó benne' bi bchalje' kwáselo kan nak che Jesusen', dan' benne' zan ka' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka'.

¹⁴ Kate' ba bžin gachje lni na', bla' Jesusen' li'a yodo', na' bsdle' benách ka' nníta'gake' ga na'. ¹⁵ Bebán láže'gak benne' judío ka', na' wnnágake':

—¿Nakx chen', žakle'e bennen', na' bi nsedle' che yodo'?

¹⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' žsedla' neda', kege chezan', san naken che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'. ¹⁷ Cha' žénele no benne' gone' kan žénele Dios, na' gákbe'le' cha' nak che Dios da' žsedla' benách ka' o cha' žakze chia' zchalja'.

¹⁸ Nóte'teze benne' zchalje' žakze chie', žone' ki nich gápegak benách ka' le' ba la'ne, san bennen' žénele' gápegak

benách ka' ba la'ne bennen' bsele'e le', benne' ni zchalje' da' naken dot da' li, na' bi žon láže'e.

¹⁹ 'Moisés bdie' lo na'le da' bchi'le Dios, san nitole le'e bi žonle kan znnaxtiže'e. ¿Biz chen' žénelele gotle neda'?

²⁰ Beži'igak benne' zan ka', na' be-lyi'e Le':

—Da' xiwe' žónlenen le' tzen. ¿Nožkze benne' žénele' gote' le'?

²¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—To yela' wak bena', na' žebán láže'le yógo'tele. ²² Da' li Moisés benne' chele dan' nžogen lo belá' chele dan' nak bian' nzi'le xtiža' Dios. Kege Moisés na'kze bennen' chele, san wži'en lo na'gak xa xta'we' ka'. Na'a, la'kze nak ža la'y, zchogle lo belá' chegak xkwide' byo chele ka' dan' nak bian' zej nbabbe' che Dios. ²³ Cha' želzi'be' lo belá' chégakbe' dan' nak bian' kate' nak ža la'y, nich bi wka'nle ca'ze da' znnaxtiže'e Moisés, ¿žžá'le neda' dan' beyona' to benne', nich beyake' cháwe'do' kate' nak ža la'y? ²⁴ Bi žala' kon wchi'a láže'le, san le wchi'a láže' kan nak da' li.

Jesús zloe'ele' gan bžoje'

²⁵ Naž bchaljgak bałe benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' žeyiljgak benne' judío wnná bia' ka' nich gótgake' Le'? ²⁶ Le wia nga. Kwáselo zchalje', na' bi be žé'gake' Le'. ¿Žákbe'egekle benne' ka', benne' znnabiá'gake' žo'o, da' li benne' ni nake' Benne' Criston', Bennen' žala' nna bi'e žo'o? ²⁷ Benne' ni, nnezlžo ga benne' Le'. Kate' yid Benne' Criston', bi nnezle nitó benne' ga benne' Le'.

²⁸ Wžóa Jesusen' zsedle' benách ka' lo zchil yodo', na' katen' benle' da' ni, wnnié' zižje, na' wnné':

—¿Nónbia'le neda', na' nnézlele ga benne' neda'? Bla'a yežlyó nga, kege žakze chia', san Dios na'kze bsele'e neda', na' Le', bi nónbia'le-ne'. ²⁹ Neda' nónbi'a-ne', dan' za'a lo wlaze' Le', na' Lekze' bsele'e neda'.

³⁰ Naž ben byéngake' séngake' Le', san nitó benne' bi beᵑwe' Le', dan' bi na' žin ža chie' nich choe'e lo ná'gake'.

³¹ Benne' zan bejlé'gake' chie', na' wnnágake':

—Kate' la' Benne' Criston', ġgone' da' zanže yela' wak ka' ka da' žon Benne' ni?

Benne' yodo' ka' želsele'e benne' ka' nich séngake' Jesús

³² Béngkle benne' yodo' fariseo ka' da' zchaljak benách ka' kan nak che Jesusen', na' bᵑoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', bséla'gake' ni'a ná'gake' nich chejᵑéngake' Le'.

³³ Naž Jesusen' wnné':

—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naž yeyá'a gan zoa Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³⁴ Yeyilje neda', san bi yežél-lele neda'. Gan chejsóa' neda' bi gak yidle le'e.

³⁵ Naž benne' judío ka' belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—ġGaz chej benne' ni, gan bi yežél-lžo-ne'? ġCheje' gan zej nnita' benne' judío ka', benne' zej náslase' dot yežlyó nga, na' wsedle' benne' zi'to' ka'? ³⁶ ġBiz zejlás dan' wnné': “Yeyilje neda', na' bi yežél-lele neda” na' lezka': “Gan chejsóa' neda' bi gak yidle le'e”?

Nis yego da' žonnen yela' nban chežo

³⁷ Kate' nak ža ze lawte ža che lni na', ža na' naken blo, wzó ža' Jesusen'. Wnnié' žižje, na' wnné':

—Cha' zoa no benne' zbiž yichj lážda'we', žala' yide' gan zoa', na' ye'je'.

³⁸ Nóte'teze benne' žejli'e chia' neda', gak chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Lo yichj láždo'w bennen' galj da' gaken ka to nis yego” dan' gon chawen' benách ka', na' gata' yela' nban chéngake'.

³⁹ Bchalj Jesusen' da' ni kan nak che Dios Be' La'y, Bennen' žala' yed-žsólene' benne' ka' chejlé'gake' che Jesusen'. Ki wnné' dan' bi na' žin Dios Be' La'y na', dan' bi na' yeyepe Jesusen' gan gake' Benne' blo.

Žak chóplegak benách ka'

⁴⁰ Kate' benne' zan ka' béngkle' da' ki, bałe' wnnágake':

—Da' li benne' ni nake' bennen' zchalje' lo wláz Dios, bennen' bchebe laže' Dios sele'e chežo.

⁴¹ Yebałe' wnnágake':

—Benne' ni nake' Benne' Criston'.

Wnnagak yebałe' benách ka':

—ġGalj Benne' Criston' gan nbab Galilea? ⁴² Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Galj Benne' Criston' ladjw ži'n za'só Dabí ka', na' gake' benne' yež Belén, da' goken laž Dabín'.”

⁴³ Ka' goken, gok chóplegak benne' ka' ni'a che Jesusen'. ⁴⁴ Gónegekle' bałe' séngake' Jesusen', san nitó benne' bi be bene' chie'.

Benne' wnná bia' ka' bi žejlé'gake' che Jesús

⁴⁵ Naž ni'a na'gak bᵑoz wnná bia' ka' len ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', bežíngake' gan zej nnita' benne' yodo' wnná bia' ka', na' benne' ki belyi'e ni'a ná'gake' ka', na' wnnágake':

—ġBiz chen' bi žedjwa'le-ne'?

⁴⁶ Naž bechébegak ni'a ná'gake', na' wnnágake':

—Bi zchalj nitó benne' kan zchalj bennen'.

⁴⁷ Naž beží'igak benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—ġBe'le latje ben láže'le' le'e? ⁴⁸ ġZoa no benne' wnná bia', o no benne' yodo' fariseo, bejli'e chie'? ⁴⁹ Benne' ki, benne' bi žákgake' xtiža' Dios, zej nbage'e žia.

⁵⁰ Lezka' zoa Nikodemo ga na', bennen' ble'e gan wzóa Jesusen' to xe'le. Nikodemon' nake' benne' yodo' fariseo, na' gože' léngake':

⁵¹ —ġZchogžo che to benne' gate' ni'a che da' bchi'le Dios žo'o cha' bi yénležo chie' zga'ale nich nnéžležo bíž bene'?

⁵² Naž beží'igake' yebałe' ka', na' belyi'e le':

—ġNako' le' benne' Galilea? Beł da' nyejw le'e yich la'y, na' wio' batkle bžoj nitó benne' zchalje' lo wláz Dios gan nbab Galilea.

⁵³ Naž che chégake' beyéjgake' lížgake'.

8

¹ Jesusen' wyeje' gan nak law Ya'a Yag Olibo.

No'len' bene' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'

² Kate' za' ža'ní', bla' Jesusen' li'a yodo', na' bžingak yógo'te benách ka' gan zoe'. Jesusen' wži'e ga na', na' bsedle' légake'. ³ Naž benne' yodo' wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bché'gake' to no'le gan zoa Jesusen', no'len' blé'egekle' žone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bžégake' le' gachje láwe'le benách ka' zze nággake' che Jesusen', ⁴ na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, no'le ni wzento'-ne' žone' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'. ⁵ Lo da' bchi'le Moisés, gože' žo'o wže'ežo yej to no'le žone' da' ki, nich gate'. ¿Na'a Le', biz znno'?

⁶ Ki wnnágake' nich bi da' nna Jesusen' nich gak yesbága'gake' Le' zia. Naž byechw Jesusen', na' bwie' lo yo, na' bzoje' lo yon' len xben ne'e. ⁷ Kate' wnnáble'egekle' Le', naž bezé Jesusen', na' gože' légake':

—Nólele le'e bi naple doła' wak so lawle wže'ele-ne' yej.

⁸ Da' yoble beyechw Jesusen', na' bwie' lo yo, na' wzó lawe' zzoje' da' yoble lo yon'. ⁹ Kate' béngেকে' da' ni, na' lázdo'gake' bcheben légake', na' bežojgak to tógake'. Zgá'alegak benne' gole ka' bezá'gake', na' wdé na' benne' kwide' ka'. Toze Jesusen' bga'ne' len no'len', ga na' zoe' gachje láwe'le benne' ka' zze nággake' chie' Le'. ¹⁰ Naž Jesusen' bezíe' da' yoble, na' bi ble'ele' nitó benne' žesbage'e no'len' zia, san toze no'len', na' gože' le':

—No'le, ¿gaz zej nnita' benne' ka' besbága'gake' le' zia? ¿Bi zoa no benne' zchoge' chio' gato'?

¹¹ No'len' wnné':

—Nitóe'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Lezka' neda', bi zchoga' chio' gato'. Beyéj ližo', na' biž gono' doła'.

Jesús nake' baní' chegak benne' ka'

¹² Da' yoble Jesusen' bcháljlene' légake', na' wnné':

—Neda' naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Nóte'teze benne' sá'lene' neda' tzen, bi te' gan nak chol, san soalen baní' le', nich le'ele' kan gata' yela' nban da' zejli kanne chie'.

¹³ Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Le' zzoa lio' chio' kwinzo'. Bi zaka' da' zzoa lion'. Dáche'ze naken.

¹⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—La'kze zzoa lian' chia' kwinza', dot da' li nak da' zzoa lian' dan' nnezla' gan bžoja', na' gan cha'a, san le'e bi nnézlele gan za'a, na' gan yeyá'a.

¹⁵ Le'e zchi'a láže'le kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, san neda', žakze chia' bi zchi'a laža'a nitó benne'.

¹⁶ La'kze wchi'a laža'a, ka nak da' li wchi'a laža'a, dan' kege nedza' wchi'a laža'a, san Xa', Bennen' bsele'e neda', gónlene' neda' tzen. ¹⁷ Lezka' da' bsedle Moisés nyejw le'e yich la'y, na' znnan: “Da' zzoa ligak chope benne', naken dot da' li.” ¹⁸ Neda' zzoa lia' chia' kwinza', na' Xa', Bennen' bsele'e neda', lezka' zzoa lie' chia' neda'.

¹⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa Xo'?

Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nónbia'le neda', na' bi nónbia'le Xa'. Chela' nónbia'le neda', lezka' Xa' gónbia'le-ne'.

²⁰ Bchalj Jesusen' da' ni kate' ne zoe' žsedle' benách ka' lo zchil yodo', gan zej nnita' kak ka' gan zgó'ogake' mežw che yodo', san nitó benne' bi bexwe' Le', dan' bi na' žin ža chie' choe'e lo ná'gake'.

Znna Jesús: “Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e”

²¹ Da' yoble Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Yezá'a yežlyó nga, na' yeyilje no benne' yeslé' le'e, san ga'n doła' da' nbága'le, na' gatle. Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e.

²² Naž bchaljgak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':

—¿Got kwine'? Wnné': "Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e."

²³ Jesusen' gože' légake':

—Nakle le'e che yežlyó da' žen' že'le nga, san neda' za'a ya'abá che Dios da' žen' ža'le. Nakle le'e benách che yežlyó nga, san neda' bi naka' benne' che yežlyó nga. ²⁴ Che len goža' le'e: "Ga'n doła' da' nbága'le, na' gatile." Cha' bi chejle'le nakkza' Benne' Weslá, ga'n doła' da' nbága'le, na' gatile.

²⁵ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Nožkze benne' nako'?

Jesusen' gože' légake':

—Naka' kan ba goža' le'e ža ni'te.

²⁶ Da' zan da' žala' yapa' le'e, na' wchi'a laža'a da' nak chele. Diža' dot da' li zchalj Xa', Bennen' bsele'e neda', na' da' ženla' zchalje' Le', zcháljlenan' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

²⁷ Bi bejni'igekle' zcháljlene' légake' kan nak che Dios, Xe'. ²⁸ Che len Jesusen' gože' légake':

—Kate' žin ža wchisle neda', Benne' Golje' Benách, nich gotle neda', naž gákbe'elele nakkza' Benne' Weslá, na' bi be žona' žakze chia', san da' bloe'el Xa' neda' zchaljan'. ²⁹ Xa', Bennen' bsele'e neda', zóalene' neda'. Xa' bi bka'ne' neda' toza', dan' žónteza' da' žaz laže'e Le'.

³⁰ Kate' bchalj Jesusen' da' ni, benne' zan bejlé'gake' chie'.

No benne' nake' che Dios, na' no benne' nake' wen laže'

³¹ Naž Jesusen' gože' benne' judío ka', benne' žejlé'gake' chie', na' wnné':

—Cha' góntezele kan zнна xtiža'a, da' li gakte benne' wsedle chia' ka'.

³² Gónbia'le da' nak dot da' li, na' dan' naken dot da' li yeslán le'e.

³³ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Za'só Bran nakto', na' bi zoa no benne' bene' neto' benne' ndo'w ka'. ¿Biz chen' znno': "Yeslán le'e"?

³⁴ Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: Yógo'te benne' wen doła' ka', yó'ogake' lo na' doła'.

³⁵ To benne' ndo'w bi gá'nteze' liž xan yo'o, san bennen' nake' zi'n xan yo'on' gá'nteze' liž bennen' nake' xan yo'on'.

³⁶ Ki naken, cha' Bennen' nake' Zi'n Dios yeslé' le'e, da' li yelale. ³⁷ Nnezla' nakle za'só Bran, san žénelele gotle neda', dan' bi nzi' lo na'le xtiža'a. ³⁸ Neda' zchalja' che da' ble'ela' gan zoa Xa', san le'e žonle da' benl-le gan zoa xakzle.

³⁹ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Bran nake' xa gole wdé cheto'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Chela' da' li nakle za'só Bran, gonle kan ben Bran na'. ⁴⁰ Na'a, žénelele gotle neda', la'kze zcháljlana' le'e da' nak dot da' li, dan' benla' bchalj Dios. Bi ben Bran na' ki. ⁴¹ Le'e žonle kan žon xakzle.

Naž belyi'e Le':

—Neto' bi nakto' zi'n zi' ka'. Toze Dios nake' Xato'.

⁴² Naž Jesusen' gože' légake':

—Chela' da' li nak Dios Xale, si' lo na'le neda', dan' bžoja' gan zoa Dios, na' bla'a yežlyó nga. Kege žakze chia' bla'a, san Dios na'kze bsele'e neda'. ⁴³ ¿Bi nnézlele biz chen' bi gak chejni'ilele da' znna'? Naken dan' bi žénelele wzé nagle xtiža'a. ⁴⁴ Xakzle naken da' xiwe'. Nakle che da' xiwen', na' žénelele gonle da' žaz laže' xalen'. Ža ni'te da' xiwen' naken benne' wetw benách ka', na' bi nzi' lo nan' da' nak dot da' li, dan' bi zchaljen da' li. Kate' žon laže' da' xiwe', ka nakkzen zchaljen, dan' naken benne' wen laže', na' naken ka xágakkze benne' wen laže' ka'. ⁴⁵ Dan' zchalja' neda' da' li, bi žejle'le chia'. ⁴⁶ ¿Nóžlele le'e gak yesbága'le neda' doła'? Cha' zchalja' da' li, ¿biz chen' bi žejle'le chia'? ⁴⁷ No benne' nake' che Dios, zze nage' xtiža' Dios, san le'e, dan' bi nakle che Dios, bi zze nagle xtiže'e.

Benne' Criston' zoakze' zga'ale' ka Bran

⁴⁸ Naž beži'igak benne' judío ka', na' belyi'e Jesusen':

—Káteze wnnato' kate' wnnato' nako' benne' Samaria, na' žonlen da' xiwe' Le' tzen.

49 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi žonlen da' xiwe' neda' tzen. Neda' žapa' Xa' ba la'ne, na' le'e zzoale neda' chela'ale. 50 Bi zka'n zen kwina'. Zoa No Benne' zka'n zene' neda', na' Le' zchi'a laže'e žo'o. 51 Da' li žapa' le'e: nôte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'.

52 Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a nnezlto' žonlen da' xiwe' Le' tzen. Bran gote', na' lezka' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, san Le' znno': "Nôte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'." 53 ĆNakžo' Le' zen ka xazo Bran? Gote' le', na' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ĆNozkzen' žon kwino'?

54 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Cha' neda' wká'n zen kwina', yela' zen na' bi be zakan'. Xa' zka'n zene' neda', na' le'e znna'le nake' Dios chele. 55 Bi nónbia'le Xazo Dios, san neda' nónbi'a-ne'. Chela' nnia': bi nónbi'a-ne', na' gaka' benne' wen laže' kan nakle le'e. Nakle benne' wen laže' ka'. Na'a, da' li nónbi'a-ne', na' nzi' lo na'a xtiže'e. 56 Xale Bran bebele' dan' žala' le'ele' ža soa' neda' yežlyó nga, na' la'kze gote' ža ni'te, ble'elen', na' bebéle'ele'.

57 Naž benne' judío ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bi na' gono' chi-yon yiz. ĆBle'elo' Bran na'?

58 Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: katen' bi na' soa Bran na', neda' ba zoakza'.

59 Naž bexwgake' yej ka' nich wže'egaken' Jesusen', san Le' bkache' kwine' lágake', na' bežoje' la' li'a yodon'. Wdiele' gachje lágawe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.

9

Jesús žeyone' to benne' golje' lo chole

1 Kate' ne zda Jesusen' to latje, ble'ele' to benne' golje' lo chole.

2 Benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, Ćnoz ben dola', dan' golje' lo chole? ĆBenne' ni, cha' xa xne'e?

3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi naken dan' ben benne' ni dola', na' kege dan' bengak xa xne'e dola', san naken nich la' law yela' wak zen che Dios ni'a che benne' ni. 4 Žon byenen gonžo xchin Xa', Bennen' bsele'e neda', kate' ne nak ka te ža. Žin ža gak chol che yela' got, katen' bi gak nitó benne' gone' žin. 5 Kate' ne zoa' yežlyó nga, naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

6 Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, bži'e zene' lo yo, na' bene' góna'do' len zene' na', na' wdeben' yej law benne' lo cholen'. 7 Naž gože' le':

—Wyěj, na' bejtíb lawo' lo bej nis da' nzin' Siloé. (Siloé naken to diža' hebreo da' znna: nseła'.)

Naž benne' lo cholen' wyeje' ga na', na' bejtibe' lawe'. Kate' bezé'e ga na', ba zle'ele'. 8 Naž bebán láže'gak benne' zjo'o li'a ka', len benne' ka' blé'egekle' le' zga'ale katen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—ĆKege benne' ni bennen' wži'e, na' wnnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie'?

9 Bale' wnnágake':

—Lekze'.

Yešale' wnnágake':

—Kegen', san kan znna' law bennen', lezka' znna' law benne' ni.

Le' wnné':

—Nedan'.

10 Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ĆNakxkze goken, byalw yej lawo'?

11 Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Bennen' lie' Jesús bene' góna'do', na' wdeben' yej lawa', na' gože' neda': "Wyěj žoa'a bej nis da' nzin' Siloé, na' bejtíb lawo'." Wyá'a ga na', na' bejtiba' lawa', na' la' byáljwte yej lawa'.

12 Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—ĆGaz zoa bennen'?

Le' gože' légake':

—Bi nnezla'.

Benne' yodo' ka' znnábgekle' binlo bennen' byalw yej lawe'

13 Naž bché'gake' bennen' goke' lo choḷe, na' bejzégake' le' lawgak benne' yodo' fariseo ka'. 14 Dan' nak ža la'y chégake' kate' ben Jesusen' góna'don', na' bsaljwe' yej law bennen' goke' lo choḷe, 15 che len benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' le' da' yoble nakx goken byalw yej lawe'. Le' gože' légake':

—Bdebe' góna'do' yej lawa', na' bejtiban', na' zle'ela'.

16 Naž bchaljgak baḷe benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—Bennen' bi nake' che Dios, dan' bi žape chi'e ža la'y.

Yebaḷe' wnnágake':

—čWak to benne' doḷa' gone' yela' wak ka' kan zej nak da' ka' žon bennen'?

Ka' goken, bžoj chóplegake'. 17 Da' yoble wnnábgekle' bennen' goke' lo choḷe, na' wnnágake':

—čBiz zno' le' che bennen', zno' bsaljwe' yej lawo'?

Le' wnné':

—Nake' benne' zchalje' lo wláz Dios.

18 Benne' judío wnná bia' ka' bi bejlé'gake' cha' goke' lo choḷe katen' golje', na' byalw yej lawe'. Che len blížgake' xa xna' bennen' byalw yej lawe'. 19 Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—čNak benne' ni zi'nle, znnale golje' lo choḷe? čNakxkze naken zle'ele' na'a?

20 Bechébegak xa xne'e ka', na' belyi'e légake':

—Nnezlto' benne' ni nake' zi'nto', na' golje' lo choḷe, 21 san nakx goken, zle'ele' na'a, bi nnezlto', na' noz bennen' bsaljwe' yej lawe', bi nnezlto'. Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak. Lekze' nne'.

22 Ki wnnagak xa xna' bennen' goke' lo choḷe, dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka', dan' ba ben xtiža'gake' cha' nóte'teze benne' nne' nak Jesusen' Benne' Criston', to chi'ize kwéjgake' bennen' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios. 23 Che len wnnagak xa

xne'e: “Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak.”

24 Naž benne' judío wnná bia' ka' da' yoble blížgake' bennen' goke' lo choḷe, na' belyi'e le':

—Ni'a che Xanžo Dios wnné da' likze. Neto' nnezlto' nak bennen' benne' doḷa'.

25 Naž bechebe bennen' goke' lo choḷe, na' wnné':

—Cha' nake' benne' doḷa' bi nnezla'. To da' nnezla'. Zga'ale goka' lo choḷe, na' na'a zle'ela'.

26 Wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':

—čBiz bene' chio'? čNakx bene' nich bsaljwe' yej lawo'?

27 Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi gónelele si' lo na'le xtiža'a. čBiz chen' žénelele yénlele da' yoble? čŽénelele gónlenle Le' tzen?

28 Naž bká'ngake' le' ka'ze, na' wnnágake':

—Le' žónleno' bennen' tzen, san neto' žónlento' Moisés tzen. 29 Neto' nnezlto' Dios bchaljléne' Moisés na', san kan nak che benne' ni, bi nnezlto' noz benne' bsele'e Le'.

30 Naž bechebe bennen', na' gože' légake':

—Da' ni žonen ga žebán laža'a. Le'e bi nnézlele noz benne' bsele'e bennen', na' Le' bsaljwe' yej lawa'. 31 Nnezlžo Dios bi ženle' chegak benne' doḷa' ka', san ženle' che no benne' zka'n zene' Le', benne' žone' ka' žénele' Le'. 32 Ža ni'te na' zejte na'a bi ženle' cha' no benne' bsaljwe' yej law to benne' golje' lo choḷe. 33 Chela' bi nak bennen' che Dios, bi be gak gone'.

34 Naž beži'igak benne' yodo' ka', na' belyi'e le':

—Kan goljo' nak bian' nbago'o doḷa'. čŽénezkzlo' le' wsedlo' neto'? Naž bebégake' le' na'le.

No benne' ka' zej nchólgekle'

35 Benle Jesusen' kan bengak benne' judío wnná bia' ka', bebégake' bennen' goke' lo choḷe. Kate' bežage' le', gože' le':

—čŽejli'o che Zi'n Dios?

³⁶ Bechebe' le', na' gože' Jesusen':

—¿Nozen', nich chejli'a chie'?

³⁷ Jesusen' gože' le':

—Ba ble'elo' le', na' neda' nga zcháljlēna' le', naka' Zi'n Dios.

³⁸ Naž bennen' byaljšw yej lawe', bka'n zene' Jesusen', na' gože' Le':

—Yoa'a lo no'o, žejli'a chio' Le'.

³⁹ Jesusen' wnné':

—Nich wchi'a laža'a benách ka', bla'a yežlyó nga, nich lé'egekle benne' ka' zej nchólgekle', na' gaggak ka benne' lo chole benne' ka' žékgekle' zlé'egekle'.

⁴⁰ Kate' benne' yodo' fariseo ka', benne' nníta'gake' gan zoa Jesusen', bengekle' da' ni, naž belyi'e Le':

—¿Nakto' benne' nchólgekle'?

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Chela' ncholze yej lawle, bi nbága'le dola'. Na'a znnale: “Zlé'elto'.” Che len nbága'le dola'.

10

Žsaka' lebe Jesús che le'je chegak zila' ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e: no benne' bi choe'e gan žo'ogak zila' ka' lo le'je chégakba', san žoe'e ga yoble, benne' ni nake' wbán, na' zbankze'. ² Bennen' žoe'e gan žo'ogak zila' ka' nake' benne' žape chi'íkze' légakba'. ³ Nich cho'o benne' ni, žsaljšw benne' zoe' žape chi'e gan žo'ogak zila' ka', na' légakba' žéngeklba' chi'e, na' žeyónbia'gakba'-ne'. Le' žližgake'-ba' to toba' kan nzi' lágakba', na' žebeje' légakba'. ⁴ Kate' ba wleje' yógo'te zila' ka', bia zej nakba' chie', znežwe' lágakba', na' légakba' žejnágakba' le', dan' žeyónbia'gakba' chi'e. ⁵ Bi chejnágakba' benne' yoble, san wzónnjgeklba' le', dan' bi nónbia'gakba' chi'igak benne' yoble ka'.

⁶ Jesusen' bcháljlēne' légake' da' ni da' bsaka' lebe', san bi bejní'igekle' dan' gože' légake'.

Jesús nake' Bennen' žape chi'e zila' ka'

⁷ Naž Jesusen' bcháljlēne' légake' da' yoble, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e: neda' naka' ka to gan žo'ogak zila' ka'. ⁸ Ba bla'gak benne' zan, benne' ka' wnnágake' zej nake' Benne' Criston', san yógo'te benne' ka' bžíngake' zgá'alegake' ka neda', zej nake' benne' wbán ka', na' želbankze', na' bi wzé naggak zila' ka' chégake'. ⁹ Neda' naka' ka to gan žo'ogak benách ka'. Nóte'teze benne' chó'olene' neda', yelá bennen', na' gake' ka to zila' žo'oba', na' žežojba', na' žél-lba' da' žawba'.

¹⁰ 'Ža'ze benne' wbán nich kwane'-ba', na' gote'-ba', na' wžía yi'e-ba'. Neda' bla'a nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka' zej nake' ka zila' chia' ka', na' gáta'teze yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

¹¹ Neda' žape chi'a benách chia' ka' kan žon bennen', lo yela' ži'i laže' chie' žape chi'e zila' chie' ka'. Bennen' žape chi'e zila' ka' ki ba zoakze' wdíe' yela' nban chie' ni'a chegak zila' chie' ka'. ¹² Benne' nazjwe', benne' žape chi'e zila' ka', zle'ele' za' beko' yiže' snia, na' zka'ne' zila' ka', na' žzonnje', na' beko' yiže' snia na' žejtáwya'aba' zila' ka', na' žeslásba' légakba'. Ki žon benne' nazjwen', benne' žape chi'e zila' ka', dan' bi nakkze' benne' wape zila' ka', na' zila' ka' bi zej nakba' chekze'. ¹³ Žzonnj benne' nazjwen' dan' žape chi'e zila' ka' nich si'ze' mežw, na' bi že' laže'e légakba'.

¹⁴⁻¹⁵ 'Neda', lo yela' ži'i laže' chia' žape chi'a zila' ka'. Kan nonbia' Xažo Dios neda', na' neda' nónbi'a Xan', lezka' benách chia' ka', benne' zej nake' ka zila' chia' ka', zej nónbi'e neda', na' zdia' yela' nban chia' ni'a chegak zila' ka', na' zila' ka', bia zej nakba' chia' nónbia'gakba' neda'. ¹⁶ Lezka' zej nnita' zila' yoble chia' ka', bia ka' bi zej nbabba' nga. Lezka' žala' chejxí'gaka'-ba'. Bia ka' yéngeklba' chi'a, na' gágakba' toze len yebale zila' chia' ka', na' nedkza' gape chi'a légakba'.

¹⁷ 'Che len Xan' nži'ile' neda', dan' zdia' yela' nban chia', na' yezi'an da'

yoble, da' zejlás: wa'a latje benne' ka' gótgake' neda', na' yebana' lo yela' got.
 18 Nitó benne' bi sáke'le' gote' neda', san nedkza' zdia' yela' nban chia', na' gata'. Nzi' lo na'a wdían', na' nzi' lo na'a yezi'an da' yoble. Ki naken dan' ki gož Xan' neda' gona'.

19 Kate' béngkele benne' judío ka' da' ki, da' yoble bel-lá'a lázgake' kan žékgekle' che Jesusen'. 20 Benne' zan ladjwgake' wnnágake':

—Yoe'e be' xiwe', na' nyal yichj lázda'we'. ¿Biz chen' zze nagle chie' Le'?

21 Yebale' wnnágake':

—To benne' yoe'e be' xiwe' bi zchalje' ki. ¿Wak to be' xiwe' wsaljwn yej lawgak benne' lo choľe ka'?

Benne' judío wnná bia' ka' zzóagake' Jesús chela'ale

22 Žak byo' zag ka', na' nak ža žóngake' lni lo yež Jerusalén, kate' žejsá' láže'gake' ka' bdégake' yodo' chégake' lo na' Dios. 23 Zda Jesusen' ža yo'o yodo' gan nak lo zchil chen, dan' nzin' Zchil Che Salomón. 24 Benne' judío wnná bia' ka' bel-yéchjgake' Jesusen', na' belyi'e Le':

—¿Batxkze wsano' žono' ga žek zedlto'? Cha' nako' Benne' Criston', kwáselo bloe'el neto'.

25 Jesusen' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi žejle'le chia'. Žin ka' da' žona', da' ka' bde Xa' lo na'a gona', zej nak bian' no naka'. 26 Le'e bi žejle'le chia', dan' bi nbáblenle benne' ka' zej nake' zila' chia' ka', kan ba gožkza' le'e. 27 Zila' chia' ka' žéngeklba' chi'a, na' žeyónbia'gakba' neda', na' neda' nónbia'gaka'-ba', na' zá'lengakba' neda' tzen. 28 Neda' znezjwa' yela' nban da' zejlí kanne chégakba', na' bi kwia yí'gakba', na' nitó benne' bi sáke'le' kwéjgake'-ba' lo na'a neda'. 29 Xažo Dios bénngake'-ba' chia', na' Le' napže' yela' wak ka yógo'te benách ka', na' bi gak nitó benne' kwéjgake'-ba' lo na' Xan'. 30 Neda', na' Xažo Dios, toze nakto'.

31 Da' yoble benne' judío wnná bia' ka' béxwgake' yej ka' nich wže'egaken' Jesusen'. 32 Jesusen' gože' légake':

—Da' zan da' zej naken chawe' bena' lawle, dan' nzi' lo na'a che Xan'. ¿Ni'a che bizle žin chawe' ka' wže'ele neda' yej?

33 Beži'igak benne' judío wnná bia' ka', na' belyi'e Le':

—Ni'a che žin chawe' ka' bi wže'eto' le' yej, san dan' bi zchaljo' chawe' che Dios. Le' nako' benachze, na' žon kwino' Dios.

34 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: “Neda' znnia': nakle dios ka'.” 35 Nnézkelžo da' nyejw le'e yiche la'y nyéjwkzen to chi'ize. Le'e yiche la'y na' benne' ka' bchaljlen Dios légake' nzi' lágake' dios ka'. 36 Diosen' bebeje' neda' chekze', na' bsele'e neda' yežlyó nga. ¿Na'a znnle chia': “Le' bi zchaljo' chawe' che Dios” dan' wnnía': “Zi'n Dios naka'”? 37 Cha' bi žona' žin da' bde Xažo Dios lo na'a gona', bi žala' chejle'le chia'. 38 Cha' žona' žin da' bde Dios lo na'a gona', la'kze bi žejle'le chia' nedkza', le chejlé' da' zej nak bia' žin ka' da' žona', nich gákbe'le žonlen Xažo Dios neda' tzen, na' neda' žónlena' Xan' tzen.

39 Da' yoble gónegekle' séngake' Jesusen', san Le' belé' lo ná'gake'.

40 Naž wyěj Jesusen' da' yoble yechelá'a yego Jordán, gan wdá Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis. Jesusen' bga'ne' ga na'. 41 Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', na' wnnágake':

—Da' li bi ben Zwa nitó yela' wak zen, san yógo'te da' wnná Zwan' kan žala' gak che benne' ni, dot da' li naken.

42 Che len benne' zan bejlé'gake' che Jesusen' gan zoe'.

11

Da' gok katen' got Lásaro

1 Kate' ža ka' Lásaro, benne' Betania, die' yižwé'. Betania na' naken lažgak Lia, na' Marta. Nak Marta na'

no'le bile Lian'. ² Nak Lian' no'le zan Lásaron', bennen' die' yižwé', na' lezka' nake' no'len' wloé'e da' zla' zix ni'a Xanžon', na' besbiže' ni'e len yicha' yichje'. ³ Belsela' no'le zan Lásaron' to benne' bejliže' Jesusen', na' wnné':

—Xan, bwia nga, Lásaro, bennen' nži'ilo'-ne', die' yižwé'.

⁴ Kate' Jesusen' benle' da' ni, gože' benne' ka' nníta'lengake' Le', na' wnné':

—Yižwé' ni bi naken da' goten le' to chi'ize, san naken nich la' law yela' zen che Dios, na' ni'a che yižwé' ni lezka' la' law yela' zen chia' neda', Zi'n Diosen'.

⁵ Jesusen' nži'ile' Martan', na' no'le bile Martan', na' Lásaron'. ⁶ La'kze Jesusen' nži'ile' légake', kate' benle' de' Lásaron' yižwé', bga'ne' gan zoe' yechóp ža ka'. ⁷ Wdé chope ža ka', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le cho'o da' yoble gan nbab Judea.

⁸ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, gónegekle benne' judío wnná bia' ka' wžé'egake' Le' yej. ¿Chejo' da' yoble ga na'?

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zej de chežinno hora te ža. No benne' zde' te ža, bi chejchegwe', dan' zle'ele', dan' baní' da' zoan yežlyó nga zóalenen le'. ¹⁰ Cha' bennen' zde' žel, na' chejchegwe', dan' bi zoalen banín' le'.

¹¹ Kate' Jesusen' beyóž bchalje' da' ni, naž gože' légake':

—Žtas Lásaro, benne' lježžon', na' cha'a neda' ga na' nich yesbana'-ne'.

¹² Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Xan, cha' žtase', yeyake'.

¹³ Jesusen' wnné' ki dan' ba got Lásaron', san légake' žékgekle wnné': “Žtasze Lásaron'.” ¹⁴ Naž Jesusen' gože' légake' kwáselo, na' wnné':

—Ba got Lásaron'. ¹⁵ Žebela' dan' bi wzó'a ga na', dan' gak na'a to da' gon chawen' le'e, dan' gonen ga chejle'le chia'. Le cho'o na'a gan de Lásaron'.

¹⁶ Naž Mas, to benne' žónlene' Jesusen' tzen, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, gože' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le cho'o, gátlenžo Le' tzen.

Jesús žesbane' benne' gat ka', na' nbánlenžo-ne'

¹⁷⁻¹⁹ Yež Betania na' žen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' nga'nzen ka' zza'žo to hóraze. Che len ba bžingak benne' zan, benne' judío ka', gan zej nnita' Marta, na' Lia, nich yeyón zéngake' légake', dan' ba got benne' zángake'. Kate' Jesusen' bžine' ga na', benle' ba gok tape ža yo'o Lásaron' lo yežw ba. ²⁰ Katen' benle' Martan' za' Jesusen', naž bžoje' lo yo'o, na' bejchage' Le', san Lian' bga'nze' lo yo'o.

²¹ Martan' gože' Jesusen':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'. ²² Lezka' na'a, nnezla' yógo'te da' nnablo' Dios, Le' gonnen' chio'.

²³ Jesusen' wnné':

—Yebán benne' zano'.

²⁴ Martan' gože' Le':

—Nnezla' yebane' kate' žin ža ze lawte ža na' katen' yebangak benne' gat ka'.

²⁵ Naž Jesusen' wnné':

—Nedkza' naka' Benne' žesbane' benne' gat ka', na' lezka' naka' Benne' zej nbanlen benách ka'. Nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', la'kze gate', yebankze', ²⁶ na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nbángake', na' žejlé'gake' chia', bi gátgake' to chi'ize. ¿Žejli'o da' ni?

²⁷ Martan' gože' Le':

—O', Xan. Žejli'a nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios, Bennen' bchebe laže' Dios sele'e yežlyó nga.

Zbeže Jesús dan' žeyache' láže'le' no'le zan Lásaro ka'

²⁸ Kate' Marta beyóž bchalje' da' ni, beyeje' yo'o, na' bejliže' Lia, no'le bile', na' ži žize gože' le':

—Benne' Wsedle zoe' nga, na' žnnie' le'.

²⁹ Kate' benle' Lian' da' ni, la' wzó ža'tie', na' wyeje' gan zoa Jesusen'.

³⁰ Bi na' cho'o Jesusen' yeždon', san

zoaze' gan bejchág Martan' Le'.
³¹ Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yo'on', na' žeyón zéngake' no'le ka', blé'egekle' wzó ža' Lian', na' taríaze bžoje', naž bejnáwgake' le', na' wnnágake':

—Cheje' žoa'a yežw ba nich chejcheže' ga na'.

³² Naž bžin Lian' gan zoa Jesusen'. Kate' blé'ele' Le', byechwe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.

³³ Kate' blé'el Jesusen' zbeže', na' lezka' zbéžegak benne' judío ka' zej nníta'lengake' le', naž gok nyache' laže'e, na' bka' chi'e, ³⁴ na' wnné':

—¿Gaz bkáche'le-ne'?

Belyi'e Le':

—Da wio'.

³⁵ Wžeže Jesusen'. ³⁶ Naž bchaljgak benne' judío ka', na' wnnágake':

—Le wia nga kan nží'ile'ele' le'.

³⁷ Bale' wnnágake':

—Ben Benne' ni ga zle'el bennen' goke' lo choje. ¿Gok bene' ga bi got Lásaron'?

Žebán Lásaro lo yela' got

³⁸ Da' yoble Jesusen' bka' chi'e, na' bžine' gan de yežw ban'. Ba na' yo'on to bloj le'e ya'a yej gan nadjw yežw ban', na' da' to yej blag da' nsejwn gan žo'o no benne' lo blojen'. ³⁹ Jesusen' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Le yeká'a yej blagen'.

Naž Marta, no'le zan benne' gaten', gože' Le':

—Xan, ba zle'e zgot dan' ba gok tap ža nate'.

⁴⁰ Jesusen' wnné':

—¿Kege gožkza' le' cha' žejli'o, le'elo' yela' wak zen che Dios?

⁴¹ Naž beká'agake' yej blagen' da' nsejwn gan žo'o no benne' lo blojen' gan yo'o benne' gaten'. Bwia Jesusen' ya'abale, na' wnné':

—Xe, žapa' Le': “Žóxkeno” dan' ženlo' chia' neda'. ⁴² Neda' nnezla' žéntezelo' chia' neda', san zchalja' ki nich gak da' chawe' chegak benne'

zan ki, na' nich chejlé'gake' Le' bséla'kzo' neda'.

⁴³ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, wnnié' zižje, na' wnné':

—Lásaro, bežój kile.

⁴⁴ Bežój benne' gaten' lo yežw ban', zej nžej ni'a ne'e len láže'do' ka', na' ngache' lawe' len yetó láže'do'. Naž Jesusen' gože' légake':

—Le yeséž laže' ka' lo ni'a ne'e, na' le we' latje yezé'e.

Žon xtíža'gak benne' wnná bia' ka' nich gótgake' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵ Benne' zan, benne' judío ka', jáklene' Lia tzen, na' blé'egekle' dan' ben Jesusen'. Naž bejlé'gake' chie'.

⁴⁶ Bale' jake' gan zej nnita' benne' yodo' fariseo ka', na' bzéngেকে' légake' kan ben Jesusen'. ⁴⁷ Naž bdoggak tzen benne' yodo' wchi'a laže' ka' len benne' yodo' fariseo ka', na' bχoz wnná bia' ka', na' wnnágake':

—¿Nakxkze gonžo? Žon bennen' da' zan yela' wak zen. ⁴⁸ Cha' wnéjwžo Le' latje gonže' kan žone', yógo'te benách chejlé'gake' chie', na' yídegak benne' Roma ka' nga, na' wchínnjgake' yodo' la'y chežo, na' yež chežo nga.

⁴⁹ Naž bchalj Kaifás, bennen' nake' bχoz blo yizen', na' žónlene' légake' tzen, na' gože' légake':

—Le'e bi be nnézele, ⁵⁰ na' bi žákbe'elele žon byenen gat to benne' ni'a chegak benách ka', nich bi kwia yi'gak yógo'te benne' judío ka'.

⁵¹ Kege žakze chie' bchalje' da' ni, san dan' nake' bχoz blo yizen', che len bchalje' lo wláz Dios kan žala' gat Jesusen' ni'a chegak benne' yežen'.

⁵² Gat Jesusen', kégeze ni'a che yežen', san lezka' gate' nich wtobe' zi'n Dios ka', benne' zej náslase', nich gákgake' toze. ⁵³ Ka' goken, la' ža na'ze ben xtíža'gake' gótgake' Jesusen'. ⁵⁴ Che len biž wdá Jesusen' kwáselo gan zej nnita' benne' judío ka', san bezé'e ga na', na' wyeje' to latje gawze gan nak latje dach, na' ble'e lo yež Efraín, gan bga'ne' tzen len benne' wsedle chie' ka'.

⁵⁵ Kate' ža na' za' gawze Lni Pasko' chegak benne' judío ka' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' be-beje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto. Bžojgak benne' zan lo yež ka', na' jake' lo yež Jerusalén kate' za' žin lni na', nich chejpá' kwíngake' kan nak che yodo'. ⁵⁶ Benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén beyíljkake' Jesusen', na' katen' wnníta'gake' lo zchil yodo', belnnable' ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Biž znnale le'e? ¿Wide' lni, cha' bi yide'?

⁵⁷ Ba wnnagak bχoz wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', cha' no benne' nnezle' gan zoa Jesusen', žala' yedjzenle' légake' nich gak chejχéngake' Le'.

12

To no'le lie' Lia zgo'e da' zla' zix ni'a Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Kate' ne zej nga'n yexóp ža žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto, bla' Jesusen' lo yež Betania, gan zoa Lásaro, bennen' gote', na' besbán Jesusen' le' lo yela' got. ² Naž bsí'ni'agake' to yela' waw ga na' da' gaw Jesusen'. Lia, no'le zan Lásaron', wloé'e yela' wawn', na' že' Lásaron' ladjw benne' ka' žé'léngake' Jesusen' tzen, gan žej žáwgake'. ³ Naž Lian' beχwe' ka to ya da' zla' zix che yeje susén las, da' záka'le'en, na' wloé'en lo ni'a Jesusen'. Besbiže' ni'e len yicha' yichje'. Dot lo yo'on' wžé' be' zixen'. ⁴ Naž bchalj to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon, na' nake' bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', na' wnné':

⁵ —¿Biž chen' bi wdó'w da' zla' zixen', da' zakan' lázjwžo che to yiz, na' gak no benne' chise' mežwn' chegak benne' yache' ka'? ⁶ (Wnné' ki, kege dan' že' laže'e benne' yache' ka', san nake' wbán, na' lekze' noe'e

bzod mežw chégake', na' zká'lane' mežwn' da' zgó'ogake' lo bzoden'.)

⁷ Naž Jesusen' gože' le':

—Le we'e latje, dan' nak da' ni da' bene' to da' zpe'en che ža gacha'a lo yežw ba. ⁸ Benne' yache' ka' zej nníta'lenteze' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale.

Benne' judío wnná bia' ka' žénegekle' gótgake' Lásaro

⁹ Kate' bénekle benne' judío ka' zoa Jesusen' lo yež Betania, benne' zan žjake' ga na', kégeze dan' zoa Jesusen' ga na', san lezka' dan' žénegekle' lé'egake' Lásaro, bennen' besbán Jesusen' lo yela' got. ¹⁰ Naž bχoz wnná bia' ka' ben xtíža'gake' lezka' gótgake' Lásaron'. ¹¹ Ka' goken dan' benne' zan, benne' judío ka', žejlé'gake' che Jesusen', na' ba wléj yíchjkake' bχoz wnná bia' ka' ni'a che Lásaron'.

Zka'n zéngake' Jesús kate' žoe'e yež Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

¹² Bžingak benne' zan lo yež Jerusalén ža Lni Pasko', na' ža chope ža bénekle' za' Jesusen' lo yežen'. ¹³ Naž wdíchjwgake' zin ka', na' bžójgake' nich chejchággake' Jesusen', na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Ga'n zen Dios! ¡Ga'n zen Benne' ni ze'e lo wláz Xanžon', na' nna bi'e benách Israel ka'!

¹⁴ Jesusen' bžel-le' to búrrodo', na' wžíe'-ba' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

¹⁵ Bi žébele le'e, zoale yež Sión. Le wia nga, za' Benne' nna bi'e le'e. Žie to búrrodo'.

¹⁶ Kate' gok da' ni, bi bejní'igekle benne' wsedle ka' che Jesusen', san wdé na', kate' bebane' Le' lo yela' got, na' beyepe' ya'abá che Dios, naž bejsá' láže'gake' da' ni da' nyejw le'e yiche la'y kan žala' gaken chie', na' ki goken chie'.

¹⁷ Lezka' benne' ka' wnníta'léngake' Jesusen' katen' bliže' Lásaro, bennen' bgache'e lo yežw ba, na' besbane' le'

lo yela' got, bzoa lígake' che da' bene'.
 18 Lezka' che len bžojgak benne' ka', na' bejchággake' Jesusen', dan' bengekle' kan nak yela' wak zen na' da' bene' Le'. 19 Naž benne' yodo' fariseo ka' bcháljgake' la' légakze', na' wnnágake':
 —Nak bia' bi be sáke'lžo gonžo. Le wia kan žónlengak yógo'te benách Le' tzen.

Benne' zi'to' ka' žljgake' Jesús

20 Bale benne' zi'to' ka' zej nžage' benne' ka' bžingake' lo yež Jerusalén ža Lni Paskon' nich wká'n zéngake' Dios. 21 Benne' zi'to' ka' bejchággake' Lip, benne' Betsaida, yežen' nbaben Galilea, na' góta'yoegekle' le', na' wnnágake':

—Benne', žénelto' le'elto' Bennen' lie' Jesús.

22 Wyéj Lipen', na' bzenle' Ndres da' ni. Naž Ndrezen' len Lipen' bejžéngklen' Jesusen'. 23 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Ža' žin ža gata' neda', Benne' Golje' Benách, na' yeyá'a latje chia' ya'abá che Dios. 24 Da' li žapa' le'e: ga'n toze to binnedo' cha' bi gachen' lo yo, na' te chen. Cha' te che binnedon', lan', na' wnezjwn binnedo' zánle'eže. 25 No benne' že' láže'ze' yela' nban chie', wniten', dan' gat to chí'ize bennen'. No benne' bi že' láže'ze' yela' nban da' nape' yežlyó nga gape chí'en, na' gata' yela' nban da' zejli kanne chie'. 26 Cha' žénele no benne' gone' xchina', žala' gónlene' neda' tzen, na' gan chejsóa' neda', chejsóa' bennen' žone' xchina'. Cha' žon to benne' xchina', Xažo Dios gape' le' ba la'ne.

Jesús zloe'ele' kan za' gótgake' Le'

27 Lezka' wnná Jesusen':

—Na'a žek zédle'ela'. ¿Bizkze nnia'? ¿Nnia': Xe, beslá neda' lo da' žala' gaken chia' na'a? Che len bla'a, nich soela' da' žala' gaken chia' na'a. 28 Xe, ben ga la' law yela' zen chio'.

Naž benle chi'i to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Ba bena' ga nla' law yela' zen chia', na' da' yoble gona' ga la' lawn.

29 Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na', bengekle' chi'i na', na' wnnágake':

—¿Wzió' wnnén!

Yebale benne' ka' wnnágake':

—To wbás che ya'abá che Dios bcháljlene' Le'.

30 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benle chi'i na', kege ni'a chia' neda', san ni'a chele le'e. 31 Ba bžin ža wchi'a láže' Dios benách yežlyó nga. Na'a Dios cho'ne' da' xiwe' na'le, dan' znná bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. 32 Na'a, cha' benne' ka', benne' gótgake' neda', wchísgake' neda', Benne' Golje' Benách, ža'le, gona' ga dobgak yógo'te benách ka' gan soa' neda'.

33 Len da' ni da' bchalj Jesusen' bloe'ele' law kan gate'. 34 Benne' zan ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Neto' benlto' chegak benne' ka', benne' bélgake' xtiža' Dios, da' znnan: “Sóateze Benne' Criston'.” ¿Biz chen' znnó' Le': “Žon byenen wchísgake' Benne' Golje' Benách?” ¿Nožken' Benne' Golje' Benách?

35 Naž Jesusen' gože' légake':

—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naka' baní' chele. Le da' kate' ne zóalena' le'e, na' de banín' chele, nich bi gak cho' nitle. Nóte'teze benne' zde' gan nak cho' bi nnezle' gan zeje'. 36 Kate' ne zóalena' le'e, naka' baní' chele. Le chejlé' chia' neda', naka' baní' chele nich gakle zi'n Bennen' nake' banín' da' naken li láže'.

Kate' beyož bchalj Jesusen', beyeje', na' benít lawe' gan nníta'gake'.

Da' žonen ga bi žejle'gak benne' judío ka' che Jesús

37 La'kze ben Jesusen' da' zan yela' wak zen lawgak benne' judío ka', bi bejlé'gake' chie'. 38 Ka' goken, bžin dan' bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, katen' wnné':

Xan, ¿nožkze benne' bejli'e da' bchaljto'?

¿Nožkze benne' bloe'el Xanžo Dios le' yela' wak chie'?

³⁹ Ka' goken, bi gok chejlé'gake' che Jesusen'. Goken kan wnná Isaíasen' katen' wnné':

⁴⁰ Dios bene' ga gok chol yichj lázdo'gake',
na' gok choch lázdo'gake'
nich bi lé'egekle' len yej lágwage',
na' nich bi chejní'igekle' lo yichj lázdo'gake'.

Na' wnná Dios:
Bi yeyákgake' chia' nich yeyona' légake'.

⁴¹ Bchalj Isaíasen' da' ni dan' blé'ele' yela' zen che Benne' Criston', na' bchalje' kan gak chie' Le'.

⁴² La'kze goken ki, bejlé'gak benne' zan che Jesusen'. Lezka' bejlé'gak bale benne' wnná bia' ka' chie', san dan' zžébegake' benne' yodo' fariseo ka', bi bzoa lágake' chie' kwáselo. Ki bégake' nich bi kwéjgake' légake' to chí'ize gan zdóbgake' nich yéngkle' xtiža' Dios.

⁴³ Lezka' bégake' ki dan' že' láže'gakže' gápegak benách ka' légake' ba la'ne, ka že' láže'gake' gape Dios légake' ba la'ne.

Kwia yí'gake' dan' bi žejlé'gake' da' bchalj Jesús

⁴⁴ Jesusen' wnnié' zižje, na' wnné':
—No benne' žejli'e chia' neda', kege chia' nedza' žejli'e, san lezka' žejli'e che Xa', Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁵ Lezka', no benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Xan', Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁶ Neda' naka' baní', na' bla'a yežlyó nga, nich bi ga'ngak benne' ka' lo chole, yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chia' neda'.

⁴⁷ Cha' ženle no benne' xtiža'a, na' bi žapen' ba la'ne, kege neda' choga' che bennen' kwia yi'e, dan' bla'a nga, kege nich choga' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yeslá' benách ki. ⁴⁸ No benne' zzoe' neda' cheła'ale, na' bi zzi' lo ne'e xtiža'a, ba zoa da' chogen chie' kwia yi'e. Dižan' dan' bcháljléna' le'e naken da' chogen che bennen' kwia yi'e že ze lawte že na'.

⁴⁹ Ki naken dan' zchalja', kege žakze chia', san Xa', Bennen' bsele'e neda', gože' neda' da' žala' nnia', na' lezka' kan žala' wchalja'.

⁵⁰ Nnezla' gož Dios neda' gona' ki nich gata' yela' nban da' zejlí kanne

chegak benách ka'. Ki naken, zchalja' kan ba gožkze Xan' neda'.

13

Jesús žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka'

¹ Bžin že za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó Egipto. Jesusen' nnézkzele' za' žin že chie' gate', katen' wzé'e yežlyó nga, na' yeyeje' gan zoa Xe'. Kan nži'ile' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na'a nži'ile' légake' na' ze-žte gate' lo wláz légake'.

² Da' xiwe' ba ngo'o yelan' Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon, nich wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'. ³ Jesusen' nnézkzele' kan nak, bžoje' gan zoa Dios, na' yeyeje' gan zoa Dios, na' Dios, Xe', ba bdie' lo ne'e Le' dot yela' wnná bia' chie'. ⁴ Che len, kate' ne že'j žáwgake', wzó že' Jesusen', na' beké'e lažen' žxoa xkože'e. Bexwe' to laže' da' žesbížlenžon na'žo, da' bde'en li'e. ⁵ Naž wdé'e nis to lo žiga' ya, na' wzó lawe' žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka', na' žesbiže' ní'agake' len lažen' da' dan' li'e.

⁶ Kate' bžin Jesusen' gan že' Smon Bedw, Bedon' gože' Le':

—Xan, bi žala' chibo' Le' ni'a.

⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' ni da' žona', bi žejni'ilon' na'a, san te na'a chejni'ilon'.

⁸ Naž Bedon' gože' Le':

—Bi chibkzo' Le' ni'a.

Jesusen' gože' le':

—Cha' neda' bi chiba' le', bi sáke'lo' gónleno' neda' tzen.

⁹ Naž Smon Bedon' gože' Le':

—Xan, kégeze ni'a chibo', san lezka' chibo' na'a, na' yichja'.

¹⁰ Jesusen' gože' le':

—No benne' nyaže', ní'aze' žon byen-chen chažen, dan' ba nakkze' chawe' dotie', na' le'e nakle chawe', san kege yógo'tele.

¹¹ Ki wnná Jesusen': “Kege yógo'tele nakle chawe'” dan' nnézkzele' no benne' ladjwgake' wdíe' Le'.

¹² Beyóž wdíb Jesusen' ní'agake', na' beyakwe' lažen' b̥xoá x̥kože'e. Bebi'e gan že'j žáwgake', na' gože' lé'gake':

—ǵžejní'ilele dan' za' bena' chele?

¹³ Le'e že'le neda': "Benne' Wsedle" na': "Xan." Da' li nak da' znnale, dan' ki naka'. ¹⁴ Na'a, cha' neda' naka' Xanle, na' Benne' Wsedle chele, na' wdiba' ní'ale, lezka' žala' gonle le'e, chible ni'a lježle tole yetole. ¹⁵ To da' bl̥oe'elan' le'e nich gonle le'e kan bena' neda'. ¹⁶ Da' li žapa' le'e: to benne' wen žin bi nakže' blo ka Xane', na' to benne' wbás bi nakže' blo ka bennen' bsele'e le'. ¹⁷ Cha' žejní'ilele yógo'te da' ki, ba nez zen gaken chele le'e cha' gonle ki. ¹⁸ Da' ni da' znnia' bi žapa' yógo'tele. Nónbia'kza' benne' ka' wžekza' neda', san žon byenen gak dan' nyejwn le'e yiche la'y, dan' znnan: "To benne' že'j žáwlene' neda' tzen wži'e chia' neda'." ¹⁹ Na'a zloe'ela' le'e zga'ale kan gaken, nich katen' gaken ki, na' chejle'le zoakza' neda'. ²⁰ Da' li žapa' le'e: no benne' gape' to benne' wbás ba la'ne, benne' sela'a neda', lezka' gape' neda' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' Xa' ba la'ne, Bennen' bsele'e neda'.

Jesús z̥nne' wdé Judas Le' lo na'gak benách ka'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

²¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gok nyache' laže'e, na' kwáselo wnné':

—Da' li žapa' le'e: to benne' zoe' ladjwle le'e nga wdíe' neda'.

²² Naž benne' wsedle chie' ka' bwíagake' law ljéžgake' toe' yetóe', na' gok zédgekle', na' wzá' láže'gake' nólegake' bchalj Jesusen' chie'. ²³ To benne' wsedle chie', bennen' Jesusen' nži'ile' le', zoe' kwite'. ²⁴ Smon Bedw bloé'ezele' bennen' nich nnable' Jesusen' nólegake' bchalje' chie'. ²⁵ Naž bennen' zoe' kwit Jesusen' gože' Le':

—Xan, ǵnožen' bchaljo' chie'?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bennen' wa'a-ne' yet xtil da' nbisen.

Naž besbise' yet xtilen', na' bi'en che Judas Iskariote, ži'n to benne'

lie' Smon. ²⁷ Beyóž bdaw Judas na' yet xtilen', wyáz da' xiwe' lo yichj lázda'we'. Naž Jesusen' gože' le':

—Dan' yo'o lážo'o gono', bentgan na'a.

²⁸ Yezika' benne' wsedle ka' che Jesusen', benne' žé'gake' ga na', na' že'j žáwgake', bi žejní'igekle' biz chen' gože' le' ki. ²⁹ Dan' nwa' Judas na' bzod mežw chégake', che len gókgekle' bale' Jesusen' gože' le': "Bejxi' da' gawžo" o wnné': "Bia' late' chegak benne' yache' ka'." ³⁰ Katen' Judas na' beyóž bdawe' yet xtilen', na' la' bžojtie', ne nak žel.

Jesús z̥chi'le' žo'o to da' kobe da' žon byenen gonžon

³¹ Kate' ba bžoj Judas, wnná Jesusen':

—Na'a za' la' law yela' zen chia' neda', Benne' Golje' Benách, na' lezka' la' law yela' zen che Dios. ³² Cha' la' law yela' zen che Dios ni'a chia' neda', Zi'ne', lezka' gonkze Dios ga la' law yela' zen chia' neda', Zi'ne', na' la' gontie' ki. ³³ Le'e, zí'na'do' ka', yetó chí'ido'ze zóalena' le'e. Yeyilje neda', na' kan ba goža' benne' judío ka', lezka' žapa' le'e na'a: gan cha'a neda', bi gak yidle žakze chele. ³⁴ To da' kobe zchi'la' le'e: le ži'il lježle tole yetole. Kan neda' nži'ila' le'e, lezka' žala' ži'ilele lježle tole yetole. ³⁵ Cha' ži'ilele lježle tole yetole, gékbe'egekle yógo'te benách žónlenle neda' tzen.

Jesús z̥nne' nna Bedw bi nónbi'e Le' (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

³⁶ Naž Smon Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':

—Xan, ǵgazkzen' chejo'?

Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Gan cha'a neda', bi gak sá'leno' neda' na'a, san te na'a yido' gan cha'a neda'.

³⁷ Bedon' gože' Le':

—Xan, ǵbiz chen' bi gak sá'lena' Le' na'a? Zoakza' wdía' yela' nban chia', na' gata' dan' nži'ila' Le'.

³⁸ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—ǵwdío' yela' nban chio' dan' nži'ilo' neda'? Da' li žapa' le', zga'ale

kate' kweže leko', wži'o chia' chonne
chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'.

dan' nnable, na' wkónlele žin la' neda',
neda' gonan'.

14

*Jesús nake' nez da' chéjlenžo nich
žinžo gan zoa Xažo Dios*

¹ Wnná Jesusen':

—Bi gek zédlele. Le chejlé' che Dios,
na' le chejlé' chia' neda'. ² Latje zan
zej den liž Xa'. Chela' bi naken ki,
neda' ba gožkza' le'e. Cha'a neda'
na'a, chejkweza' latje chele gan chej-
soale. ³ Cha' chejkweza' latje chele
gan chejsoale, na' yelá'a da' yoble,
nich yechi'a le'e latje chian', nich gan
chejsó'a neda', lezka' le'e chejsoale ga
na'. ⁴ Nnézkzelele gan cha'a, na' lezka'
nónbia'le nez.

⁵ Mas gože' Le':

—Xan, bi nnezlto' gan chejo'.
¿Nakxkze gak gónbia'to' nezen'?

⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Neda' nakkza' nez li, na' naka'
da' nak dot da' li, na' naka' Benne'
zej nbanlen benách ka'. Ni'a chia'
nedza' gak la' no benne' gan zoa Xažo
Dios. ⁷ Chela' nónbia'le neda', lezka'
nónbia'le Xan'. Na'a, nónbia'le-ne' na'
ba blé'elele-ne'.

⁸ Naž Lip gože' Le':

—Xan, bloe'el neto' Xon', ná'teze.

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Lip, scha ba goken zóalena' le'e.
¿Bi nónbi'o neda'? No benne' zle'ele'
neda', lezka' zle'ele' Xan'. ¿Na'a nno':
“Bloe'el neto' Xon'”? ¹⁰ ¿Bi žejli'o
zóalenkza' Xa', na' Xan' zóalenkze'
neda'? Da' ki da' zcháljléna' le'e, kege
žakze chia' zchaljan', san Xa' zóalenkze'
neda', na' Lekze' žone' žin ki. ¹¹ Le
chejlé' chia', zóalenkza' Xa', na' Xan'
zóalenkze' neda'. Cha' bi gak gonle ki,
le chejlé' chia' neda' ni'a che žin da'
žona'. ¹² Da' li žapa' le'e: da' ka' žona'
neda', lezka' gon bennen' žejli'e chia'
neda', na' da' zenže ka' gone' dan'
yeyá'a gan zoa Xažo Dios. ¹³ Yógo'te
da' nnáblele Xažo Dios, na' wkónlele
žin la' neda', neda' gona' dan' nnable,
nich wloe'ela' law neda', Zi'n Dios, yelá'
baní' zen che Xažo Dios. ¹⁴ Bíte'teze

*Jesús sele'e Dios Be' La'y yedjsóalene'
benách chie' ka'*

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nží'ilele neda', le gon da'
žapa' le'e, ¹⁶ na' neda' gáta'yoela'
Xažo Dios, na' Le' sele'e Benne'
yoble, Benne' gáklene' le'e, Benne'
gon choche' le'e, na' sóalenteze' le'e.
Bennen' nake' Dios Be' La'y, Benne'
znnakze' da' li. ¹⁷ Benách ka' nníta'gake'
yežlyó nga bi gak si' lo ná'gake' Le',
dan' bi gak lé'egekle' Le', na' bi gak
gónbia'gake' Le', san zóalenkze' le'e, na'
soe' lo yichj lázdo'le. ¹⁸ Bi wka'na'
le'e ka' xkwide' wzéb ka'. Yelá'a, na'
yedjsóalena' le'e. ¹⁹ Yetó chí'ido'ze,
na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga
biž lé'egekle' neda', san le'e yelé'elele
neda'. Dan' zoakza' nbana' neda',
lezka' le'e, to chí'ize soale nbanle.
²⁰ Ža na' katen' Dios Be' La'y na'
yedjsóalene' le'e, nnézkzelele zóalenkza'
Xažo Dios, na' le'e zóalenle neda',
na' neda' zóalenkza' le'e. ²¹ Nóte'teze
benne' zzi' lo ne'e xtiža'a, na' žone' kan
znnan, nak bia' nží'ile' neda'. Xažo
Dios ži'ile' bennen' nží'ile' neda', na'
neda' ži'ila' bennen', na' wloe'e lawa'
lawe' le'.

²² Judas gože' Le', (kege Judas Iskar-
iote), na' wnné':

—Xan, ¿nakxkze gak wloe'e lawo'
lawto' neto', na' bi wloe'e lawo' lawgak
benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Nóte'teze benne' nží'ile' neda'
gone' kan znnan xtiža'a, na' Xažo Dios
ži'ile' le', na' yedjsóalento' le' lo yichj
lázda'we'. ²⁴ Nóte'teze benne' bi nží'ile'
neda' bi žone' kan znnan xtiža'a. Da'
bénlele, da' bchalja' neda', kege chia'
nedzan', san naken che Xažo Dios,
Bennen' bsele'e neda'.

²⁵ Žapka' le'e da' ki kate' ne zóalena'
le'e, ²⁶ san Dios Be' La'y, Bennen' sela'
Xažo Dios chele, gáklene' le'e, na' gon
choche' le'e dan' wkónlele žin la' neda'.
Wsedle' le'e yógo'te, na' wsé'e láže'le
kan nak yógo'te da' ba goža' le'e.

²⁷ 'Wka'na' da' wká'n ži yichj lázdo'le. Dan' wká'n ži yichj lázdo'le da' gonna' chele, bi naken ka da' znéjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Bi gek zédlele, na' bi žébele. ²⁸ Ba bénlele da' ba goža' le'e, wnnía': yeyá'a, na' yelá'a, na' yedjsóalena' le'e. Chela' nží'ilele neda', na' yebélele katen' goža' le'e yeyá'a gan zoa Xažo Dios, dan' nakže blo Xažo Dios ka naka' neda'. ²⁹ Na'a, ba goža' le'e zga'ale kate' gaken, nich kate' gaken ki, chejle'le chia' neda'.

³⁰⁻³¹ 'Biž wcháljlēna' le'e da' zan, dan' za' da' xiwe', dan' zña bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. La'kze bi de lo nan' bi da' gonen chia' neda', ki žala' gaken nich nnéžgekle benách ka' nníta'gake' yežlyó nga nží'ila' Xažo Dios, na' žona' kan ba gože' neda' gona'. Le so ža', na' le cho'o.

15

Kan nak che lba uba, na' chegak ni'a nen' ka'

¹ Lezka' Jesusen' gože' légake':

—Naka' neda' ka to lba uba da' naken li laže', na' Xa' nake' ka benne' žaz ža'n, benne' žape chi'e lban'.

² Choge' bíte'teze ni'a na' lban', dan' naka' neda', da' ka' bi be želbían, na' wchi'e yógo'te ni'a nen' ka', da' želbían, nich gágaken chawe', na' kwíagaken yelate'. ³ Le'e ba nakle chawe' ni'a che dižan' da' ba bcháljlēna' le'e.

⁴ Le gónlenteze neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le'e tzen. Kan nak che ni'a na' lban', bi be gak kwian žakze chen, cha' bi gónlentezen lban' tzen, lezka' naken chele, bi be gak gonle cha' bi gónlentezle neda' tzen.

⁵ 'Naka' neda' ka lban', na' le'e nakle ka ni'a nen' ka'. No benne' gónlenteze' neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le'e tzen, benne' ni nake' ka ni'a na' lban' dan' zbian da' zenle'e, dan' cha' yekwasle len neda', bi be gak gonle. ⁶ No benne' bi gónlenteze' neda' tzen, gak chie' kan žak chegak ni'a na' lban', da' ka' bi zej naken chawe', Zchóggake' ni'a nen' ka', na' bížgaken. Katen' ba

nbižgak ni'a nen' ka', na' wtóbgaken', na' chó'ngaken' lo yi', na' chéygaken.

⁷ 'Cha' gónlentezle neda' tzen, na' cha' gonle kan zña xtiža'a, wake nnable bi da' yénelele, na' neda' gona'. ⁸ Gaple le'e Xažo Dios ba la'ne katen' gonle xchine', na' gakle ka ni'a na' lban', da' ka' želbían, na' ki gak bia' da' li nakle benne' ka' žónlengake' neda' tzen. ⁹ Kan Xažo Dios nží'ile' neda', lezka' nží'ila' le'e. Le gónteze kan žala' gon no benne' nží'ila'-ne'. ¹⁰ Cha' gonle kan žapa' le'e, gonle kan žala' gon no benne' nží'ila'-ne', kan neda' žona' kan Xažo Dios ba gože' neda' gona', na' žónteza' da' žaz laže' Dios, Bennen' nží'ile' neda'.

¹¹ 'Da' ki žapa' le'e nich yebélele tzen len neda', na' gaken dot li laže' kan yebélele. ¹² Da' ni naken da' zchi'la' le'e gonle: le ži'il lježle tole yetole, kan neda' nží'ila' le'e. ¹³ Bi gak no benne' ží'izele' lježe' ka gon bennen' wdíe' yela' nban chie', na' gate' nich gáklene' lježe' ka' dan' nží'ile' légake'. ¹⁴ Le'e nakle ljéža'do' ka' cha' gonle kan bchi'la' le'e gonle. ¹⁵ Biž nnia' chele nakle wen žin chia' ka', dan' bi nnezle benne' wen žin da' gon xane'. Neda' wnnía' chele nakle ljéža'do' ka', dan' bena' ga nnézlele yógo'te da' gož Xa' neda' gona'. ¹⁶ Kege le'e wžele neda', san neda' wžekza' le'e, na' bnita'a le'e nich chejle bi da' chjenle, kan žongak ni'a na' lban', da' ka' želbían da' zenle'e, na' gá'nteze dan' gonle. Ki gaken, Xažo Dios gonne' chele yógo'te da' nnáblele-ne', katen' wkónlele žin la' neda'. ¹⁷ Da' ni naken da' zchi'la' le'e gonle. Le ži'il lježle tole yetole.

Góngake' chegak benách che Jesús kan bégake' chie'

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zžoagake' le'e chela'ale, nnézlele ba bzóagake' neda' chela'ale zga'ale kan zžoagake' le'e chela'ale na'a. ¹⁹ Chela' nakle toze len benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, ží'igekle' le'e kan zej nží'ile' ljéžgake' ka', san zžoagake' le'e chela'ale

dan' bi nakle toze len légage'. Ki žaken dan' wžekza' neda' le'e, na' wleja' le'e ladjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁰ Le chejsá' láže' dižan' da' goža' le'e, katen' wnnía': "Benne' wen žin bi nakže' blo ka xane'." Cha' wžía' láže'gak benách ka' neda', lezka' kwia' láže'gake' le'e. Cha' zej nníta' benne' ka' žóngake' kan zнна xtiža'a, lezka' góngake' kan zнна xtiža'le le'e. ²¹ Yógo'te da' ki gongak benách ka' chele dan' žónlenle neda' tzen, na' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

²² 'Chela' bi bla'a, na' chela' bi bcháljlēna' légage', bi bága'gake' dola', san na'a dan' bla'a nga, bi be zoa da' gak nnágake' che dola' da' zej nbage'e nich yeběj chawe' kwíngake'. ²³ No benne' zzoe' neda' chela'ale, lezka' zzoe' Xažo Dios chela'ale. ²⁴ Chela' bi bēna' yela' wak zen ka' gan nníta'gake', da' ka' bi ben nitó benne' kan gógkaken, bi bága'gake' dola'. Na'a, blé'egekle' da' ka' bēna', na' zzóagake' neda' chela'ale, na' lezka' zzóagake' Xa' chela'ale. ²⁵ Ki goken, bžin da' zнна xtiža' Dios, dan' wzí' lo ná'gake', dan' znnan: "Zzóagake' neda' chela'ale na' bi zoa biz chen'."

²⁶ 'Kate' yedjsoalen Dios Be' La'y le'e, Ben' zchalje' da' li, Len' gáklene' le'e, na' gon choche' yichj lázdo'le. Nake' Ben' sela'a chele lo wláz Xažo Dios. Be' La'y ni wzóa lie' chia' neda'. ²⁷ Lezka' le'e wzóa lile chia', dan' wzóalenkzle neda' tzen ža ni'te, na' zejte na'a.

16

¹ 'Da' ki goža' le'e, nich bi gak chope láže'le. ² Žin ža kate' kwéjgake' le'e to chí'ize gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' ža na' gékgekle' cha' gótgake' le'e góngake' xchin Dios. ³ Ki góngake' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, na' dan' bi zej nónbi'e neda'. ⁴ Žapa' le'e da' ki, nich kate' žin ža na', chejsá' láže'le da' ni da' žapkza' le'e, na' bi gak chope láže'le.

Da' gon Dios Be' La'y

Lezka' wnná Jesusen':

—Da' ki bi goža' le'e ža ni'te, dan' zóalenkza' le'e. ⁵ Na'a yeyá'a, na' chejsóalēna' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' bi nnáblele nitole le'e neda', bi nnale: "¿Gaz chejo'?" ⁶ Na'a, dan' žapa' le'e da' ni, žak nyache' láže'le. ⁷ Neda' žapa' le'e da' naken dot da' li. Gakže chawe' chele cha' yeyá'a. Cha' bi yeyá'a, bi yedjsóalen Dios Be' La'y le'e. Cha' yeyá'a, na' sela'a-ne', na' yedjsóalēne' le'e. Le' gáklene' le'e, na' gon choche' yichj lázdo'le. ⁸ Kate' yide' Le', yesnisle' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nbage'e dola', na' bi zej nónbi'e da' naken chawe', na' Dios choge' chégake' kwia' yí'gake'. ⁹ Zej nbage'e dola' dan' bi žejlé'gake' chia' neda'. ¹⁰ Bi zej nónbi'e da' naken chawe' dan' gótgake' neda', na' yeyá'a gan zoa Xažo Dios, Benne' chawe', na' biž lé'egekle' neda'. ¹¹ Dios choge' chégake' kwia' yí'gake' dan' ba bchoge' che da' xiwe' kwia' yin', dan' zнна bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

¹² 'Da' zanže žénela' wcháljlēna' le'e, san bi gak chejní'ilelen na'a. ¹³ Zchalj Dios Be' La'y da' naken dot da' li. Kate' le'e Le', wsedle' le'e yógo'te da' naken dot da' li, dan' bi wchalje' žakze chie', san wchalje' yógo'te da' yenle' dan' nna Xa', na' wzejni'ile' le'e yógo'te da' žala' gaken. ¹⁴ Le' gape' neda' ba la'ne, dan' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e. ¹⁵ Yógo'te da' naken che Xažo Dios zej naken chia'. Che len wnnía' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e.

Yela' nyache' láže' yeyaken yela' žebele

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Yetó chí'ido'ze, biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda', dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios.

¹⁷ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Biz zejlás dan' gože' žo'o? Wnné': "Yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda', na' naken dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios."

¹⁸ Naž wnnágake':

—¿Bizkze zejlás da' ni, dan' wnné': "Yetó chí'ido'ze"? Bi žejni'ילו' dan' wnné'.

¹⁹ Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' nnábgekle' Le', na' gože' légake':

—¿Žnnáblele lježle kan nak che dan' wnnia': yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yel'é'elele neda'? ²⁰ Da' li žapa' le'e: kwézele, na' gak nyache' láže'le, san benách ka' nníta'gake' yežlyó nga yebégekle' katen' gótgake' neda'. Naž la'kze gak nyache' láže'le, yela' nyache' láže' chelen' yeyaken yela' žebél katen' yel'é'elele neda'. ²¹ To no'le kate' za' galj bi'do' chie', zzáka'li'e, dan' ba bžin ža chie', san kate' ba zoa to xkwide' byodo' chie', biž žejsá' láže'e dan' wzake'e, san žebele' dan' ba golj to xkwide' byodo' yežlyó nga. ²² Lezka' žaken chele. Nak nyache' láže'le na'a, san yelá'a neda', na' yedjwía' le'e, na' naž yebélele, na' bi sáke'le no benne' yeké'e yela' žebél chelen'.

²³ 'Ža na' bi be nnáblele neda'. Da' li žapa' le'e: yógo'te da' nnáblele Xažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', Le' gonnén' chele. ²⁴ Na' zejte na'a ža bi zkónlele žin la' neda' kate' bi da' žnnáblele Xažo Dios. Le nnable' ki, na' gata' chele da' nnáblele-ne', nich gak dot li láže' yela' žebél chele.

Jesús, Benne' Criston', bežoje' chawe' lo da' gok chie'

²⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Bsaka' leba' katen' bcháljléna' le'e. Žin ža kate' biž wcháljléna' le'e da' wsaka' leba', san kwáselo wcháljléna' le'e kan nak che Xažo Dios. ²⁶⁻²⁷ Ža na' nnáblele Dios, na' wkónlele žin la' neda', na' žapa' le'e, bi gon byenen gáta'yoela' Xažo Dios lo wlazle le'e, dan' Xažo Dios nži'ile' le'e. Nži'ile' le'e dan' nží'ilele neda', na' žejle'le bžoja' gan zoe' Le'. ²⁸ Bžoja' gan zoa Xažo Dios, na' bla'a yežlyó nga. Yetó da' gaken, yezá'a yežlyó nga, na' yeyá'a gan zoakze' Le'.

²⁹ Naž benne' wsedle chie' ka' be-lyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a kwáselo zchaljo', na' biž žsaka' lebo'. ³⁰ Na'a žákbe'elto' nnézkzelo' Le' yógo'te, na' bi žon byenen no benne' bi da' nnable' Le', dan' zloe'elo' neto' da' za' nnabton'. Che len žejle'to' bžoja' gan zoa Dios.

³¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Žejle'le chia' neda' na'a? ³² Le wia, za' žin ža, na' ba zoažo ža na', katen' gáslasle che chele, na' wka'nle neda' toza', san bi soa' toza', dan' Xažo Dios zóalénkze' neda'. ³³ Da' ki goža' le'e nich ga'n ži yichj lázdo'le, dan' nakle chia' neda'. Gak da' wsaka' zin' le'e yežlyó nga, san le gak choch. Neda' ba bežoja' chawe' lo da' žak yežlyó nga.

17

Jesús žnnable' Dios gáklene' benách chie' ka'

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ki, bchis lawe', na' bwie' ya'abale, na' wnné':

—Dios, Xe, ba bžin ža. Ben ga la' law yela' zen chia' neda', Zi'no', nich gak gona' ga la' law yela' zen chio' Le'. ² Ben ki dan' ba bdio' lo na'a yela' wnná bia' nich nna bi'a yógo'te benách ka', na' wa'a yela' nban da' zejlí kanne chegak yógo'te benne' ka' benno' chia'. ³ Ki gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', cha' zej nónbi'e Le', nako' Dios tlichá', na' lezka' zej nónbi'e neda', Jesús, Benne' Criston', na' nnéžgekle' Le' bse'lo'o neda'.

⁴ 'Neda' ba bena' ga nla' law yela' zen chio' yežlyó nga, na' ba beyóž bena' žin da' bdio' lo na'a gona'. ⁵ Na'a, Xe, ben ga la' law yela' zen da' napa' tzen len Le', na' gata' chia' yela' zen' da' gota' chia' tzen len Le' ža ni'te zga'ale kate' gota' yežlyó nga.

⁶ 'Ba bloe'ela' da' nako' Le' lawgak benne' ki benno' chia', benne' ka' wlejo' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Benne' ki gókgake' chio', na' Le' bénngako'-ne' chia', na' žóngake' kan žnna xtižo'o. ⁷ Na'a nnéžgekle' yógo'te da' ka' benno' chia' zá'gaken lo no'o Le', ⁸ dan' ba bdia'

lo ná'gake' dižan' da' bdio' Le' lo na'a neda', na' légake' nzi' lo ná'gaken', na' žákbe'egekle' bžoja' gan zo' Le', na' žejlé'gake' bseľo'o Le' neda'.

⁹ 'Neda' žáta'yoela' Le' gáklengako'-ne'. Žáta'yoela' Le', kege gákleno' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san gákleno' benne' ki benno' chia', dan' zej nake' chio' Le'. ¹⁰ Yógo'te benne' ka', benne' zej nake' chia', lezka' zej nake' chio', na' benne' ka' zej nake' chio' lezka' zej nake' chia', na' kan zej nak benne' ka' zloe'e lawn yela' zen chia'.

¹¹ 'Na'a, biž ga'na' yežlyó nga, san benne' ki gá'ngake' yežlyó nga, na' neda' yedjsóalena' Le'. Žnnabla' Le', Xe la'y, len yela' wak chio' gape chi'o benne' ki benno' chia', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze. ¹² Katen' wzóalengaka'-ne' lo yežlyó nga, wdape chí'igaka'-ne', na' bkonla' žin yela' wak che La la'y chio'. Benne' ka' benno' chia', wdape chí'igaka'-ne', na' bi bnita' nitóe', san toze bennen' nake' ka' zi'n da' xiwe', bennen' wnitle' to chi'ize. Ki goken, gok da' nyejw le'e yiche la'y.

¹³ 'Na'a yedjsóalena' Le', san kate' ne zoa' yežlyó nga, zchalja' ki nich gata' yela' žebél chégake' kan žata' chia' neda' yela' žebél. ¹⁴ Neda' ba bdia' lo ná'gake' xtižo'o, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zzóagake' benne' ki cheľa'ale dan' bi žónlengake' légake' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlena' benách yežlyó ka' tzen.

¹⁵ Žáta'yoela' Le', kege kwejo' benne' ki yežlyó nga, san gape chí'igako'-ne', nich bi chó'ogake' lo na' da' xiwe'.

¹⁶ Bi žónlengake' benách yežlyó ka' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlena' benách ka' tzen. ¹⁷ Bebéj-gake' cheze chio', wkonlo' žin da' nak dot da' li. Da' nak dot da' li na' naken xtižo'o. ¹⁸ Kan beno' Le', bseľo'o neda' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, lezka' žona' neda', žséľa'gaka'-ne' ládjwgak benách ka'. ¹⁹ Dan' nži'igekla'-ne' zde kwina' lo no'o, nich gákgake' cheze chio' dan' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li.

²⁰ 'Žáta'yoela' Le', kege chégakze benne' ki, san lezka' chégak benne' ka' chejle'gake' chia' neda' ni'a che da' wchaljgak benne' ki. ²¹ Žáta'yoela' Le' gono' ga gákgake' toze yógo'tegake', na' lezka' gákgake' toze len žo'o, kan nako' Le', Xe, nako' toze len neda', na' neda' naka' toze len Le'. Ki žala' gákgake' nich chejle'gak benách yežlyó ka', bséľa'kzo' Le' neda'. ²² Yela' ži'i lažen' da' benno' chia', neda' bnezjwan' chégake', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze. ²³ Le' nako' toze len neda', na' neda' gaka' toze len légake', nich gak dot li laže' kan zej nake' toze, na' nich gónbia'gak benách yežlyó ka', bséľa'kzo' Le' neda', na' nži'ilo' benne' ki kan nži'ilo' neda'.

²⁴ 'Xe, žénela' yedjsóalengak benne' ki neda', benne' ka' benno' chia', gan chejsó'a, nich lé'egekle' yela' zen na' da' benno' chia' dan' nži'ilo' neda' ža ni'te, katen' za' gono' yežlyó nga. ²⁵ Xe chawe', benách yežlyó ka' bi zej nónbi'e Le', san neda' nónbia'kza' Le', na' benne' ki nnézgekle' bséľa'kzo' Le' neda'. ²⁶ Bena' ga nnézgekle' da' nakkzo' Le', na' gonža' ga nnézgekle' da' ni, nich kan nži'ilo' Le' neda', lezka' ži'igekle' ljéžgake' ka', na' nich gakkza' neda' toze len légake'.

18

Želgoxe' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

¹ Kate' beyož bchalj Jesusen' da' ni, bžoje' ga na', na' benne' wsedle chie' ka' wyéjlengake' Le' tzen. Wdie' yechelá'a yego Sedrón, na' bžine' gan de to yežlyó, na' wyó'olene' benne' wsedle chie' ka' latjen'. ² Lezka' Judas, bennen' zdie' Jesusen', nónbi'e latjen' dan' btob Jesusen' benne' wsedle chie' ka' ga na' zan chi'i. ³ Naž Judas na' bchi'e to kwe' benne' ka' žjake' lo wdile, na' benne' ni'a na'gak bxoz wnná bia' ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', na' jake' gan zoa Jesusen', zej noe'e yi' yež ka', na' ya ntoche' chégake' ka'.

⁴ Dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te da'

žala' gaken chie', bžoje' gan zoe', na' gože' légake':

—¿Nož benne' žeyilje?

⁵ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Jesús, benne' Nasaret, žeyiljto'-ne'.

Jesusen' gože' légake':

—Nedkzan'.

(Lezka' Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake', žónlene' benne' ka' tzen.) ⁶ Kate' Jesusen' gože' légake': “Nedkzan’” naž bebíga'gake', na' wbíxgake' lo yo. ⁷ Jesusen' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':

—¿Nož benne' žeyilje?

Belyi'e Le':

—Jesús, benne' Nazaret, žeyiljto'-ne'.

⁸ Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba goža' le'e, nedkzan'. Cha' žeyilje neda', le gonn latje yeyejgak benne' ki.

⁹ Ki wnná Jesusen' nich bžin da' bchalje', katen' wnné': “Benne' ki benno' chia', bi bnita' nitóe'.” ¹⁰ Naž, dan' nwa' Smon Bedw to ya ntoche', wlejen', na' la' bentie' we' Malko, benne' wen žin che bžoz blo, na' bchoge' yid nage' li ža. ¹¹ Naž Jesusen' gože' Bedon':

—Begó'o ya ntoche' chio' ližen. ¿Bi žala' saka'a dan' wnná Xan' gaken chia'?

Zžin Jesús law bžoz blo

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

¹² Benne' ka' žjake' lo wdile len ben-nen' zchi'e légake', na' benne' ni'a na'gak benne' judío wnná bia' ka', bēxwgake' Jesusen', na' bchéjgake' Le'.

¹³ Naž bché'gake' Le' law Anás, dan' nake' xto' zi'n Kaifás, bennen' nake' bžoz blo yizen'. ¹⁴ Kaifás na' nake' bennen' bzejni'ile' benne' judío wnná bia' ka', na' bloe'ele' légake' gakže chawe' gat toze benne', na' kege kwia yi' dot yež ché'gake'.

Znna Bedw bi nónbie Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

¹⁵ Smon Bedw len yetó benne' ws-edle che Jesusen', jake' xkóže'lgak

benne' ka' zché'gake' Jesusen', na' bejnáwgake' Le'. Benne' wsedle ni wyó'olene' Jesusen' la' li'a liž bžoz blo, dan' nonbia' bžoz blon' le'. ¹⁶ Bedon' bga'ne' na'le gan žo'ogak benách ka' la' li'a na'. Che len bežój benne' wsedlen' nonbia' bžoz blon' le', na' bcháljlene' no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na', na' bene' ga wyó'o Bedon' ga na'. ¹⁷ Naž no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na' gože' Bedon', na' wnné':

—¿Lezka' le' žónleno' Bennen' tzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

¹⁸ Dan' žak da' zag, benne' wen žin ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', ba bžéngake' yi', na' zégake' žoa'a yin', na' žeché'l kwíngake'. Lezka' Bedon' zélene' légake' tzen, na' žeché'l kwine'.

Bžoz blo zbeje Jesús diža'

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

¹⁹ Naž bžoz blo wleje' Jesusen' diža' nich nnezle' no benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bi da' žsedle Jesusen' benách ka'. ²⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kwáselo bcháljlēna' yógo'te benách ka'. Bsédtezegekla'-ne' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkle' xtiža' Díos, na' lezka' lo zchil yodo', gan zdobgak yógo'te benne' judío ka', na' bi be bchalja' ngáche'ze. ²¹ ¿Biz chen' zbejo' neda' diža'? Wléj diža' benne' ka' bēngkle' da' bcháljlēngaka'-ne'. Bwia nga, nnéžgekle benne' ka' dan' bcháljlēngaka'-ne'.

²² Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, na' to benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', benne' zoe' ga na', wdape'e žoa'a law Jesusen', na' wnné':

—¿Ki žebi'o law bžoz blon'?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Cha' bi wnnía' chawe', bloe'el biz da' wnnía' da' bi naken chawe', na' cha' gok chawe' da' wnnía', ¿biz chen' wdapo'o neda'?

²⁴ Naž Anás na' besele'e Jesusen' nžeje', na' bejžégake' Le' law Kaifás, bennen' nake' bžoz blo.

Da'yoble z̄nna Bedw bi nónbi'e Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

²⁵ Kate' ne ze Bedw žoa'a yi', žeché'l kwine', benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e le', na' wnnágake':

—¿Lezka' le' žónleno' Jesusen' tzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

²⁶ Zoa to benne' wen žin che b̄xoz blo ga na', na' nake' ljež bennen' bchog Bedon' yid nage', na' benne' wen žin ni gože' Bedon':

—Ble'ela' le' lo yežlyón', žónleno' Jesusen' tzen.

²⁷ Da' yoble beží'i Bedon', na' la' wžéžete leko'.

Zché'gake' Jesús law Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

²⁸ Naž bché'gake' Jesusen', na' bezá'gake' liž Kaifás, na' bžíngake' yolawe' che benne' wnná bia', dan' nzin' Pretorio. Dan' ba ža'ní' ža na', na' benne' judío ka' bi wyó'ogake' yolawen' dan' žékgekle' bága'gake' zia cha' chó'ogake' ga na', da' gonen ga bi gak gáwgake' xche' Lni Pasko', lni' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benne' Israel ka' lo yežlyó Egipto. ²⁹ Naž bžoj Pilato, benne' wnná bian', na' ble'e gan nníta'gake', na' gože' légake':

—¿Biž zia žesbága'le benne' ni?

³⁰ Beží'igake', na' belyi'e le':

—Chela' bi nbaga' benne' ni zia, bi wdeto'-ne' lawo'.

³¹ Naž Pilaton' gože' légake', na' wnné':

—Le'ekze le chi'e, na' le wchi'a laže'e Le' kan z̄nna da' žsédlele le'e.

Benne' judío ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Bi nzi' lo na'to' gotto' no benne'.

³² Ka' goken, bžin xtiža' Jesusen', da' wnnié' kan gate'. ³³ Naž Pilaton' beyoé'e yolawen', na' bliže' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

³⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Žakze chio' z̄nno' ki, o gožgak benách ka' le' ki naken chia'?

³⁵ Pilaton' gože' Le':

—¿Žeklo' naka' benne' judío? Benne' wláž chio' ka', na' b̄xoz wnná bia' ka', bdégake' Le' lo na'a. ¿Bižke beno'?

³⁶ Naž bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Z̄nna bi'a neda', san kege kan z̄nna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Chela' z̄nna bi'a kan z̄nna bia'gak benách ka', na' tilgak benne' ka' žónlengake' neda' tzen, nich bi wé'gake' latje no benne' wdíe' neda' lo na'gak benne' judío ka'. Kan z̄nna bi'a neda' bi naken kan z̄nna bia'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

³⁷ Naž Pilaton' gože' Le':

—¿Nako' benne' z̄nna bi'e?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Naka' kan z̄nno'. Che len golja' yežlyó nga, nich wzóa lia' che da' naken dot da' li. Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' naken dot da' li, zze nággake' da' z̄nnia'.

³⁸ Pilaton' gože' Le':

—¿Bižen' da' naken dot da' li?

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Kate' beyóž wnná Pilato ki, bežoje' ga na', na' ble'e da' yoble gan zej nnita' benne' judío wnná bia' ka', na' gože' légake':

—Bi be da' zia bžel-la' da' nbaga' benne' ni. ³⁹ Le'e de to da' žónteze žonle kate' žak Lni Pasko' ni, z̄nnáblele neda' wsana' lo na'le to benne' nye-jwe' liž ya. ¿Žénelele wsana' lo na'le benne' z̄nna bi'e benne' judío ka'?

⁴⁰ Naž wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

—Kege benne' ni, san Barrabás wsano'-ne' lo na'to'.

Barrabásen' nake' benne' wen da' zinnj.

19

¹ Naž Pilaton' bchi'e Jesusen', na' gože' benne' ka' žjake' lo wdíle chíngake' Le'. ² Benne' ka' žjake'

lo wdile bégake' to da' naken ni'a na' yag yeche' kan nak da' naken oro da' žia yichj benne' wnná bia', na' bžíagaken' yichj Jesusen', na' bwákwgake' Le' to laže' tonn xna kan nak da' žákwgake' benne' wnná bia' ka'. ³ Naž wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e Le':

—iGa'n zeno' le', benne' znná bi'e benne' judío ka'!

Naž wdápa'gake' žoa'a lawe'.

⁴ Naž Pilaton' bežoje' da' yoble, na' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Le wia nga, yebeja' bennen' lawle le'e nich nnézlele bi bžel-la' nitó da' žia da' nbage'e.

⁵ Naž bžoj Jesusen', na' žia yichje' da' naken ni'a na' yag yechen', na' nakwe' laže' tonn xna na'. Pilaton' gože' légake':

—Nga zoa bennen'.

⁶ Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' ni'a ná'gake' ka' blé'egekle' Jesusen', žižje wžéžeya'agake' da' yoble, na' wnná'gake':

—iBde'e le'e yag kroze! iBde'e le'e yag kroze!

Pilaton' gože' légake':

—Le'ekze le chi'e, na' le chejdé'e le'e yag kroze. Neda' bi be da' žia bžel-la' da' nbaga' benne' ni.

⁷ Naž benne' judío ka' belyi'e le':

—De cheto' to da' wnnakze Dios da' žsedlen neto', da' znnan žala' gat benne' ni dan' wnné' nake' Ži'n Dios.

⁸ Kate' benle Pilaton' da' ni, bžébeže'. ⁹ Da' yoble beyoé'e lo yolawen', na' gože' Jesusen':

—iGazkze benne' Le'?

Bi be bechebe Jesusen'.

¹⁰ Naž Pilaton' gože' Le':

—iBi žechebo', na' bi wloe'elo' neda' da' žono'? iBi nnezlo' nzi' lo na'a wdá'a Le' le'e yag kroze, na' nzi' lo na'a wsana' Le'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bi be nzi' lo no'o gono' chia' chela' bi bde Dios lo no'o yela' wnná bia' na'. Che len, bennen' bdie' neda' lo no'o nbága'že' žia ka le'.

¹² La' na'ze gónele Pilaton' wsane' Jesusen', san wžéžeya'agak benne' judío wnná bia' ka', na' wnná'gake':

—Cha' wsano' benne' ni, bi nžago' chawe' benne' Sésar, bennen' znná bi'e dot yežlyó nga. No benne' žon kwine' benne' wnná bia', zži'e che benne' Sésar na'.

¹³ Kate' benle Pilaton' da' ni, gože' ni'a ne'e ka' chejxi'gake' Jesusen', na' wži'e latje chie' gan zchi'a laže'e, latjen' nzin' Li'a Ga Zoagak Yej Blag Ka', na' ka' nak diža' hebreo nzin' Gabata. ¹⁴ Ža na' naken ža za' žin Lni Pasko', na' nak wawbíž. Naž Pilaton' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Nga zoa bennen' znná bi'e le'e.

¹⁵ Wžéžeya'agake' žižje, na' wnná'gake':

—iBete'! iBete'! iBde'e le'e yag kroze! Pilaton' gože' légake':

—iZnnáblele neda' wdá'a bennen' znná bi'e le'e le'e yag kroze?

Beži'igak bxoz wnná bia' ka', na' wnná'gake':

—Bi zoa yetó benne' znná bi'e neto'. Toze benne' Sésar znná bi'e neto'.

¹⁶ Che len Pilaton' bdie' Jesusen' lo ná'gake', nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze. Naž bēxwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' na'le.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Lk. 23:26-49)

¹⁷ Bžoj Jesusen' ga na', na' noe'e yag kroze chie', nich cheje' latjen' dan' nzin' Latje Che Žit Yichjžo, na' kan nak diža' hebreo nzin' Gólgota.

¹⁸ Lo latjen' bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' bdá'gake' yechope benne' le'e yag kroze ka' ga na'. Chelá'a weje zej de'e, na' Jesusen' de'e gachje láwe'le gan da'gak chope benne' ka'.

¹⁹ Pilaton' bsele'e to benne' bzoje' to da' bde'e le'e yag kroze yichje Jesusen', da' znnan ki: “Jesús, benne' Nasaret, benne' znná bi'e benne' judío ka'.”

²⁰ Benne' zan, benne' judío ka', belgake' dižan', dan' naken gawze žoa'a yež gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' dižan' nyejwn len diža' hebreo, na' len diža' griego, na' len diža' latín. ²¹ Bxoz wnná bia' ka'

chegak benne' judío ka' belyi'e Pilaton', na' wnnágake':

—Bi wzojo': "Benne' zнна bi'e benne' judío ka'." Bzoj ki: "Le' wnné' nna bi'e benne' judío ka'."

²² Beží'i Pilaton', na' gože' légake':

—Da' ba bzoja', to chi'ize bzojan'.

²³ Kate' benne' ka' žjake' lo wdile, beyóž bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' bēxwgake' laže' da' gokwe'. Wlégaken' tápele, na' goken to kwe' weje da' gota' che chégake'. Lezka' bēxwgake' lažen' da' bxoá yen Jesusen', na' lažen' bi ndian, san naken to wlize. ²⁴ Naž benne' ka' žjake' lo wdile, belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Bi chogžon, san gakže chawe' kwejžo da' gak bian', nich nnezlžo nolžo gaken chežo.

Ka' goken, bžin dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Wdígake' laže' nakwa' che chégake', na' che laže' chia' wlégake' da' nak bian'.

Ki bengak benne' ka' žjake' lo wdile.

²⁵ Gawze gan da' Jesusen' le'e yag krozen' wnníta'gak no'le ka'. Zej nake' xne'e, na' no'le bile xne'e, na' Lia, zo'le Kleofas, na' Lia Madlen. ²⁶ Kate' Jesusen' blé'ele' xne'e, na' lezka' blé'ele' benne' wsedle chie', bennen' nži'ile', zoe' ga na', gože' xne'e:

—Nó'ledo', bwia zi'no' zoe' kwito' le'.

²⁷ Naž gože' benne' wsedle chie' na':

—Bwia, xno'o zoe' kwito' le'.

La' ža na'ze benne' wsedlen' bchi'e le' nich chejsóe' liže'.

²⁸ Wdé na', dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te ba goken, na' nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, wnné':

—Zbila' nis.

²⁹ De to že'e ga na', da' yožen nop zichj. Naž to benne' žeje' lo wdile besbise' to da' blól len nop zichjen', na' bzoen' law to ya xtil, na' bde'en žoa'a Jesusen' nich xopen'. ³⁰ Beyóž wej Jesusen' nop zichjen', na' wnné':

—Ba nakten.

Naž bzechwe' yichje'. Bežojte be' nakkze', na' gote'.

Benne' žeje' lo wdile žadwe' yag ntoche' le'el sina' Jesús

³¹ Naž, dan' nak ža za' žin Lni Pasko', na' dan' bi žala' ga'ngak benne' gat ka' le'e yag kroze ka' kate' nak ža la'y chégake', na' naken to ža la'y zente, che len benne' judío ka' góta'yoegekle' Pilaton' yi'e benne' ka' žjake' lo wdile, chejtíchwágake' xkachjgak benne' ka' dá'gake' le'e yag kroze ka', na' wetíngake' légake' le'e yag kroze ka'. ³² Che len benne' ka' žjake' lo wdile wbíga'gake' ga na', na' bdíchwágake' xkachje benne' nežw, na' lezka' bégake' che yetó bennen' dá'lene' Jesusen' le'e yag kroze. ³³ Kate' bžíngake' gan da' Jesusen', blé'egekle' ba gote', na' bi bdíchwágake' xkachje'.

³⁴ Naž to benne' žeje' lo wdile godwe' yag ntoche' chie' le'el sina' Jesusen', na' la' bžojte žen, na' nis.

³⁵ Neda', Zwa, blé'ela' da' ni, na' zzoa lian', na' da' znnia' naken dot da' li. Nnézkzela' zchalja' da' naken dot da' li, nich lezka' le'e chejle'le che Jesusen'.

³⁶ Ki goken, bžin da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Bi gachjw nitó žit yoe'e." ³⁷ Yetó da' nyejw le'e yiche znnan ki: "Wíagake' bennen' godwe' Le' yag ntoche'."

Zkáche'gake' Jesús lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

³⁸ Wdé gokgak yógo'te da' ki, Jwsé, to benne' yež Arimatea, benne' žónlene' Jesusen' tžen, san ngáche'ze dan' zžebe' benne' judío wnná bia' ka', wyeje', na' wnnable' Pilato we'e le' latje yeké'e Jesusen'. Pilaton' bi'e le' latje. Naž bla' Jwsén' gan da' Jesusen' le'e yag krozen', na' beké'e Le'. ³⁹ Lezka' Nikodemo, bennen' zga'ale bejwíe' Jesusen' žel, blé'e ga na', na' noe'e to nežw sla' che yag mirra, da' nchixen to da' zla' zix, da' naken ka to gaywá' ya. ⁴⁰ Naž Jwsén' len Nikodemon' betíngake' Jesusen', na' bchélgake' Le' láže'do' ka', na' bdébgake' lawn nežw slan' che mirra, da' nchixen da' zla' zix. Bégake' kan žónteze žongak benne'

judío ka' kate' zkáche'gake' benne' gat ka'. ⁴¹ Gawze gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze de to yežlyó, na' gachje láwe'le yežlyón' zoa to yežw ba kobe da' nádjwgaken' le'e ya'a yej, na' lo yežw ban' bi na' gache' nitó benne'. ⁴² Wló'ogake' Jesusen' lo yežw ban' dan' žen' gawze, na' dan' nak ža zkwzegak benne' judío ka' che Lni Paskon'.

20

Jesús žebane' lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

¹ Kate' ba nak zildo' ža nežw, na' ne nak chol, wyėj Lia Madlen žoa'a yežw ban', na' ble'ele' ba bkwas yej blag da' bsejwn gan žo'o no benne' lo yežw ban'. ² Naž taría taría beyėj Lian' gan zoa Smon Bedw, na' zoalen yetó benne' wsedle le', bennen' Jesusen' nži'ile' le', na' gože' légake':

—jBebéjgake' Xanžon' lo yežw ban', na' bi nnezlto' gan wló'ogake' Le'!

³ Naž bžoj Bedon' len yetó benne' wsedlen', na' jake' žoa'a yežw ban'.

⁴ Tzen wzá'le'egake', san yetóen' taríaže wzé'e ka Bedon', na' zga'ale' le' bžine' žoa'a yežw ban'. ⁵ Byechwe', na' bwie' lo yežw ban', na' ble'ele' láže'do' ka' da' bchélgaken' Jesusen', da' ka' zej nnitan' ga na', san bi wyoé'e lo yežw ban'. ⁶ Wdé na' bla' Smon Bedon' xkóže'le benne' wsedlen', na' wyoé'e le' lo yežw ban', na' ble'ele' láže'do' ka' zej nnitan' ga na'. ⁷ Lezka' ble'ele' láže'don' da' bchélgaken' yichj Jesusen', na' bi žé'lenen yezika' láže'do' ka', san chela'ale ndoben. ⁸ Naž wyó'o benne' wsedlen', bennen' bžine' zga'ale' žoa'a yežw ban', na' ble'ele' kan naken, na' bejli'e da' wnná Jesusen'. ⁹ Ka' goken, dan' bi na' chejni'ile' da' nyejw le'e yiche la'y kan žon byenen gaken che Jesusen', da' znnan yebane' lo yela' got. ¹⁰ Naž žopte benne' wsedle ka' beyéjgake' ližgake'.

Zloe' law Jesús law Lia Madlen
(Mr. 16:9-11)

¹¹ Bga'n Lia kwitle yežw ban', na' zbeže'. Kate' ne zbeže', byechwe', na' bwie' lo yežw ban'. ¹² Ble'ele' chope wbás che ya'abá che Dios nníta'gake' ga na', na' zej nakwe' laže' chich. Žé'gake' ga na', toe' yichjle yežw ban', na' yetóe' xní'ale yežw ban' gan wló'ogake' Jesusen'. ¹³ Wbás che ya'abá ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Nó'ledo', žbiz chen' zbežo'?

Lian' gože' légake':

—Dan' beká'agake' Xana', na' bi nnezla' gan wló'ogake' Le'.

¹⁴ Kate' beyóž wnné' ki, bwie' xkóže'le', na' ble'ele' Jesusen', zoe' ga na', san bi gókbe'ele' cha' Jesusen'.

¹⁵ Naž Jesusen' gože' le':

—Nó'ledo', žbiz chen' zbežo'? žNoz benne' žeyiljo'?

Dan' žekle Lian' nake' Le' benne' žape chi'e yežlyón', na' gože' Le':

—Benne', cha' le' bebejo'-ne', bloe'el neda' gan wló'o-ne', na' neda' yeyoá'-ne'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' le':

—Lia.

Naž byechj Lian', na' len diža' hebreo gože' Le':

—Raboní.

Diža' hebreo ni znnan: "Benne' Wsedle chia'."

¹⁷ Jesusen' gože' le':

—Bi kano' neda', dan' bi na' yeyepa' gan zoa Xa'. Na'a, wyėj gan zej nníta' benne' ljéža'do' ka', na' gož-gake': "Ki wnná Jesusen': yeyepa' gan zoa Xa', na' lezka' nake' Xale. Nake' Dios chia', na' Dios chele."

¹⁸ Naž wyėj Lia Madlen', na' bejzenle' benne' wsedle ka' che Jesusen' ba be'ele' Xanžon', na' kan nak dan' wnné'.

Zloe' law Jesús lawgak benne' wsedle chie' ka'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

¹⁹ Kate' ba gole ža na', da' naken ža nežw, zej ndobe benne' wsedle ka' che Jesusen', na' nyejw yo'o gan nníta'gake' dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka'. Naž bloe'e law Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Ga'n ži yichj lázdo'le.

²⁰ Kate' beyóž gože' légake' da' ni, bloe'ele' légake' ne'e, na' le'el sine'e. Naž bebégekle benne' wsedle chie' ka' dan' želé'egekle' Xanžon'. ²¹ Naž Jesusen' gože' légake' da' yoble, na' wnné':

—Ga'n ži yichj lázdo'le. Kan ben Xa', bsele'e neda', lezka' žsela'a le'e chjenle xchina'.

²² Kate' beyóž wnné' da' ni, blobe' lágake', na' gože' légake':

—Le si' lo na'le Dios Be' La'y. ²³ No benne' yenít lawle, bennen' ben doła', ba yo'o yela' ženít law chie', na' no benne' bi yenít lawle le', ga'n doła' da' nbaga' benne' wen dołan'.

Bi žejlé' Mas bebán Jesús

²⁴ Mas bi wzóalene' légake' katen' Jesusen' bedjwíe' légake'. Nak Masen' to benne' chežinnoe' ka', na' lezka' lie' Benne' Kwach. ²⁵ Wdé na' yezika' benne' wsedle ka' belyi'e Masen', na' wnnágake':

—Ba ble'elto' Xanžon'.

Masen' gože' légake':

—Cha' bi le'ela' ne'e gan bdin bdidjwn', na' wdía' xben na'a gan bdin bdidjwn', na' wdía' na'a le'el sine'e gan bdin yag ntochen', bi chejli'a.

²⁶ Kate' ba gok yexono' ža, benne' wsedle chie' ka' zej ndobe' da' yoble lo yo'on', na' zoalen Masen' légake'. La'kze nyejw yo'o gan nníta'gake', bloe'e law Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Ga'n ži yichj lázdo'le.

²⁷ Naž Jesusen' gože' Masen', na' wnné':

—Bde xben no'o nga, na' bwia na'a nga. Bde no'o le'el sina'a nga, na' biž gak chope lažo'o, san bejlé' chia'.

²⁸ Naž bechebe Masen', na' gože' Le':

—Xána'do', na' Dios chia'.

²⁹ Jesusen' gože' le':

—Mas, dan' ble'elo' neda', žejli'o. Ba nez zen gaken chegak benne' ka' chejlé'gake' chia' la'kze bi lé'egekle' neda'.

Da' žénele gon da' nyejw le'e yiche ni

³⁰ Ben Jesusen' da' zanže yela' wak zen ka' lawgak benne' wsedle chie' ka', da' ka' bi zej nyejwn le'e yiche ni.

³¹ Da' ki bzoja' le'e yiche nich chejle'le nak Jesusen' Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, na' nake' Zi'nkze Dios, na' kate' chejle'le chie', gata' yela' nban da' zejli' kanne chele dan' žejle'le chie' Le'.

21

Zloe' law Jesús lawgak gaže benne' wsedle chie' ka'

¹ Wdé gok da' ki, bloe'e law Jesusen' da' yoble lawgak benne' wsedle chie' ka' gan nak žoa'a nido' da' nzin' Nido' Che Tiberias, na' ki goken kan bloe'e lawe' lágake'. ² Zej ndobe Smon Bedw, na' Mas, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, na' Natanael, benne' yež Kaná, yežen' nbaben Galilea, na' lezka' zi'n Sebedeo ka', na' yechope benne' wsedle ka' che Jesusen'. ³ Smon Bedwn' gože' légake':

—Cha'a chejxena' bel ka'.

Yezika' benne' ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Sá'lento' le'.

Naž jake', na' wžéngake' to lo barkw, na' yelen' nitó bel bi wžéngake'. ⁴ Kate' za' ža'ní', bejsé Jesusen' žoa'a nido', na' benne' wsedle chie' ka' bi gókbe'egekle' cha' Jesusen'. ⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Zí'na'do' ka', žbi de bel chele?

Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Nitoba'.

⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wsé yixjw bel chele chelá'a li ža barkwn', na' senle-ba'.

Naž bségaken', na' biž gok yeká'agaken', dan' nža'te yixjw na' bel ka'. ⁷ Naž benne' wsedle, bennen' nži'il Jesusen', gože' Bedon', na' wnné':

—jXanžon'!

Kate' benle Smon Bedon', “Xanžon” beyakwe' laže' gokwe', da' beké'en zga'ale, na' wyaze' lo nis. ⁸ Yezika' benne' wsedle ka' bsá'gake' barkwn', na' bedjzóbake' yixjwn' dan' nža'ten bel ka'. Bi nak zi'to' gan de yo biž,

da' nakze ka to gaywá' lka' ní'ažo.
 9 Katen' bžingake' lo yo bižen', na' blé'egekle' že to yi' balje ga na', na' zoa to bel lawen', na' lezka' de yet ga na'.

10 Jesusen' gože' légake':

—Le yedjwá' bel ka' ba wzéngakle-ba' ga zoa' ni.

11 Bebén Bedon' lo barkwn', na' wzobe' yixjwn' zaka' lo yo bižle, na' nža'ten bel ži'a ka', to gaywá' chonne-yonba'. La'kze zej nak bel zanle'e, bi bžeza' yixjwn'. 12 Naž Jesusen' gože' légake':

—Le da gawle.

Nitó benne' wsedle chie' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': “¿Nož Le'?” Nnézkzegekle' nake' Xanžon'. 13 Naž wbiga' Jesusen', na' bexwe' yet ka', na' lezka' bel na', na' bi'en chégake'.

14 Da' ni naken da' chonne chi'i bloe'e law Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka' wdé bebane' lo yela' got.

Jesús zchájlene' Smon Bedw

15 Kate' beyož bdáwgake', Jesusen' gože' Smon Bedw:

—Smon, ži'n Jonás, ¿nži'izelo' neda' kan zej nži'il benne' ki neda'?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'. Jesusen' gože' le':

—Bwaw zila' do' chia' ka'.

16 Jesusen' gože' le' da' chope chi'i, na' wnné':

—Smon, ži'n Jonás, ¿nži'ilo' neda' dot lažo'o?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zila' chia' ka'.

17 Jesusen' gože' le' da' chonne chi'i:

—Smon, ži'n Jonás, ¿nži'ilo' neda'?

Gok nyache' laže' Bedon' dan' chonn chi'i wnnable' le', na' wnné': “¿Nži'ilo' neda'?” na' bechebe Bedon', na' gože' Le':

—Xan, yógo'te nnézkzelo' Le'. Nnezlo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zila' chia' ka'. 18 Da' li žapa' le', katen' goko' xkwide', žakze chio' bwakw kwino', na' kan znazzen chio' wdó'. Kate' golo', wlio' no'o, na'

benne' yoble wakwe' le' laže', na' chi'e le' gan bi yénelo' chejo'.

19 Da' ni wnná Jesusen' nak bian' kan gat Bedon', dan' chejté'e le'e yag kroze, nich ga'n zen Dios. Kate' beyož wnná Jesusen' ki, yetó da' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Zchalj Jesús kan gak che benne' wsedlen', bennen' nži'ile'

20 Byechj Bedon', na' ble'ele' benne' wsedlen' Jesusen' nži'ile' le', zedj-nawe' légake'. Nake' benne' wsedlen' wži'e kwit Jesusen' katen' bdáwgake', na' gože' Jesusen': “Xan, ¿nož bennen' wdíe' Le'?” 21 Kate' Bedon' ble'ele' le', gože' Jesusen':

—Xan, ¿biz gon benne' ni?

22 Jesusen' gože' le':

—Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'. Benlen neda' tzen le'.

23 Wzé diža' ni gan zej nnita' lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'. Žékgekle' bi gat benne' wsedlen'. Jesusen' bi gože' le' bi gate', san ki wnné': “Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'.”

24 Benne' wsedlen' naka' neda', Zwa. Zzoa lia' da' ki, na' bzoja' le'e yiche da' ki, na' nnézlele da' znna' naken dot da' li.

25 Ben Jesusen' da' zanže ka'. Chela' no benne' wzoje' légaken le'e yiche to ton, žekla' bi gata' latje yežlyó nga ga kwa'gak yiche ka' žala' wzojen'. Ka'kze naken.

DA' BENGAK BENNE' WBÁS KA' CHE CRISTO

*Dios žone' da' bchebe laže'e, žsele'e
Dios Be' La'y*

¹ Kate' bzoja' chio' le' zga'ale, Teófilo, benne' zaka', neda', Lukas, bzoja' yógo'te da' wzó law Jesusen' žone', na' žsedle', ² na' zejte beyepe' ya'abá che Dios. Kate' za' yeyepe' ya'abán', ne zoalen Dios Be' La'y Le', wnné' kan žala' gongak benne' wbás chie' ka', benne' ka' wžekze' Le'. ³ Wdé wzaka' Jesusen', na' gote'. Naž bebane', na' bloe'e lawe' lawgak benne' wbás chie' ka'. Bloe'ele' légake' da' zan da' gok biá'gaken zoe' nbane', da' ka' bi gak no benne' wži'e chégaken. Zan chi'i bloe'e lawe' lawgake' dot choplaj ža, na' bcháljlene' légake' kan zнна bia' Dios.

⁴ Katen' wnníta'gake' tzen, gože' légake' bi yekwágake' lo yež Jerusalén, na' wnné':

—Le kwez ga na' da' bchebe laže' Xa' sele'e chele, kan ba bzenla' le'e.

⁵ Lezka' wnné':

—Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, na' bi de yeschá gak chele da' zloe'el yela' žezóa nisen', dan' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e.

Žeyepe Jesús ya'abá che Dios

⁶ Naž benne' ka' zej ndobe' gan zoa Jesusen' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—Xan, žgono' ga nna bia'gak benách Israel ka' da' yoble ža ni zoažo na'a?

⁷ Jesusen' gože' légake':

—Bi nak chele nnézlele bi ža o bi yel gon Dios Xa', da' yo'on lo na'kze'.

⁸ Si'le le'e yela' wak kate' yide Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e. Naž wchaljle kan nak chia' neda' lo yež Jerusalén, na' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' ga žintele dot yežlyó nga.

⁹ Kate' beyož bcháljlene' légake' da' ni, na' kate' ne zwíagake' Le', la' beyeptie' lo be'ze gan že' to bejw da' bkachen' Le', na' biž blé'egekle' Le'.

¹⁰ Kate' ne zwíagake' ya'abale kate' ne

žeyepe Jesusen', bla'gak chope wbás che ya'abá ka' gan nníta'gake', wbás ka' zej nakwe' laže' zila'do'ze. ¹¹ Zoptie' góžgake' légake', na' wnnágake':

—Benne' Galilea ka', žbiz chen' zwíale ya'abale? Yela'kze Jesusen' da' yoble kan ba blé'elele-ne' katen' bezé'e gan zoale nga, na' beyepe' ya'abá che Dios.

Zbégake' Matías nich chaze' latje che Judas

¹² Naž benne' ka', benne' bénlengake' Jesusen' tzen, bezá'gake' gan zoa ya'adon' da' nzin' Ya'a Yag Olibo, na' beyéjgake' lo yež Jerusalén. Ya'adon' zoan gawze gan že' yež Jerusalén na', da' naken kan zej nzi'e latje želzé'e ža la'y chégake'. ¹³ Kate' bežingake' lo yežen', belbene' gan nak da' chope kwia lo yo'o, gan zej nnita' Bedw len Jakob, na' Zwa, na' Ndres, na' Lip, na' Mas, na' Bartol, na' Matío, na' Jakob, zi'n Alfeo, na' Smon, bennen' že' laže'e yež chie', na' lezka' Judas, biche' Jakoben'. ¹⁴ Yógo'te benne' ki bcháljlengake' Dios tzen. Benne' biche' Jesús ka' len Lia, xna' Jesusen', na' yebale no'le ka', bénlengake' légake' tzen.

¹⁵ La' ža na'ze wzé Bedon' gachje láwe'le gan zej nnita' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Gokgak ka' xoplaj benne' ka' zej ndobe' ga na'. ¹⁶ Bedon' gože' légake', na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Ben byenen gok da' nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios Be' La'y zgá'atele, dan' bzoj Dabí kan gok che Judas, bennen' bchi'e benne' ka' wžéngake' Jesusen'. ¹⁷ Judas na' wbáblene' žo'o, na' bénlene' žo'o tzen žin ni. ¹⁸ Wzí'gake' to yežlyó len lajw che da' zia da' ben bennen'. Judas na' wbixe', na' wžeza' li'e, na' bžojgak yógo'te da' zej že' li'e. ¹⁹ Kate' benne' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén béngake' da' ni, naž bé'gake' la yežlyón' Aséldama, to diža' hebreo da' znnan len diža' xiža': “Yežlyó Che Žen.” ²⁰ Ka' goken che Judas na', kan nyejw le'e yiche la'y da' nzin' Salmo Ka', da' znnan:

Bga'n liže' ka'ze,
na' bi bžel' no benne' zoe' lo yo'on'.

Lezka' znnan:

Benne' yoble yedíe' lo wlaze'.

21-22 'Na'a žon byenen kwežo to benne' gónlene' žo'o tzen nich wzóa lie' che Jesusen', kan bebane' lo yela' got. Žala' gake' to benne' nbabe' benne' ka' bēnlengake' žo'o tzen ža ni'te katen' Xanžo Jesusen' wdálene' žo'o, benne' ka' wnníta'lengake' žo'o katen' Zwa bezóe' benne' ka' nis, na' zejte ža beyepe Jesusen' ya'abá che Dios, katen' bezé'e gan zoažo.

23 Naž wléjgake' chope benne' ka', Jwsé, na' Matías. Jwsén' lezka' lie' Sabás, na' zoa yetó le' Justo. 24 Naž bcháljlengake' Dios, na' wnnágake':

—Xanto' Dios, nónbia'kzo' yichj lázdo'gak yógo'te benách. Bloe'el neto' nole benne' chope' ki ba wžekzo' Le', 25 nich gone' žin ni, na' gake' wbás chio', nich chaze' latje che Judas, bennen' bnite' latje chie' dan' bene' dola', na' wyeje' latje chekze' lo latje chol.

26 Naž bzójgake' lágake' le'e yiche ka', to che Jwsé, na' yetó che Matías. Bchíxegake' da' ka', na' bebéjgake' ton, gan nyejw la Matías. Ka' goken, Matíasen' wbáblene' yechinéj benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

2

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' ka' che Benne' Cristo

1 Kate' ba bžin ža Pentecostés, zej ndobe tzen yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

2 Cholze benle žak žaxto' da' bžojen ya'abá, da' benlen kan ženle kate' žak to be' wale, na' benlen dot lo yo'o gan žé'gake'. 3 Bla' lawgak yi'do' ka' lo be'ze lāwgake', na' wdísgaken che chégake', na' bejsóalengaken légake'. 4 Dios Be' La'y bedjsóalene' yógo'tegake', na' wzó lāwgake' zcháljgake' diža' yoble ka', kan nak da' bnezjw Dios Be' la'y che chégake'.

5 Kate' ža na' wnníta'gak benne' judío ka' lo yež Jerusalén, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' zej nžoje'

yógo'te yež dot yežlyó nga. 6 Kate' benne' zan ka' bēngekle' žak žaxton', bdóbgake' ga na', na' gok zédgekle', dan' bēngekle' zchaljgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' len diža' che chégake'. 7 Yógo'tegake' bēngeklen', na' bebángekle', na' wnnágake':

—Le wia nga. ¿Kege benne' Galilea ka' yógo'te benne' ki zcháljgake'? 8 ¿Nakxken' ženlžo zcháljgake' xtiža'žo da' zchaljžo to tožo? 9 Žo'o nga nakžo benne' yež zan, benne' zej nžoje': Gan nbab Partia, na' gan nbab Media. Gan nbab Elam, na' gan nbab Mesopotamia.

Gan nbab Judea, na' gan nbab Kapa-dosia.

Gan nbab Ponto, na' gan nbab Asia.

10 Gan nbab Frijia, na' gan nbab Pan-filia.

Gan nbab lo yežlyó Ejipto.

Gan nbab Áfrika, gan zoaže zi'to' gan nbab Cirene.

Lezka' zej nnita' benne' yež Roma ka' nga. Bale' zej nake' benne' judío ka', na' yebale' nzi' lo ná'gake' da' žejle'gak benne' judío ka' che Dios. 11 Lezka' zej nnita' benne' ka' nga, benne' zej nžoje' yežlyó Creta, na' gan nbab Arabia. Ženlžo zcháljgake' diža' che chežo, na' želzenle' žo'o da' zen ka' da' ben Dios, da' žóngaken ga žebán láže'žo.

12 Ka' goken, bebángekle' yógo'tegake', na' benne' zanle'e ka' gok zédgekle'. Belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Bizken' da' žaken?

13 Bale' ben díjtgekle' benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' wnnágake':

—Želzóžele'.

Da' bchalj Bedw lawgak benách ka'

14 Naž Bedw wzélene' yechinéj benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' wzó lawe' znnie' zižje, na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka' che gan nbab Judea, na' yógo'tele zoale lo yež Jerusalén nga. Da' ni žala' nnézlele. Le wzé nag da' yapa' le'e. 15 Neto' bi zžóžleto' kan žéklele le'e, dan' ne zoažo

xšile, na' bi zzožle nitó benne' ka na'a.
¹⁶ Da' ni da' žaken naken dan' wnná
 Joel, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža
 ni'te, katen' wnné':

¹⁷ Ki wnná Dios:
 Da' ni gaken ža ze lawte ža ka'.
 Sela'a Be' La'y chia'.
 Chejsóalene' yógo'te benách ka'.
 Zi'nle ka', benne' byo ka', na' no'le ka',
 wcháljgake' lo wlaza' neda'.

Le'e dáwe'gekle xkwide' ka' da'
 wloe'ela' law,
 na' benne' gole ka' nnégekle' yele.

¹⁸ Kate' žin ža na' chisa' Be' La'y chia',
 na' chejsóalene' wen žin chia' ka',
 benne' byo ka', na' no'le ka',
 na' wcháljgake' lo wlaza' neda'.

¹⁹ Wloe'ela' law ya'abá ža'le da' ka'
 góngaken ga yebángekle benách
 ka',

na' lo yežlyó že'le wloe'ela' law da' ka'
 zej nak bian',

da' ka' zej naken žen che we', na' yi',
 na' žen che yin'.

²⁰ Chol wbíž, na' gak byo' xna kan nak
 žen.

Ki gaken kate' za' žin ža na' Dios ba
 bloe'elen'.

Gak ža na' ka da' batkle ble'el-len.

²¹ Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake'
 La Xanžon'

cha' chejlé'gake' chie' Le'.

²² 'Le wzé nag da' ni da' žapa' le'e,
 benne' Israel ka'. Dios na'kze wdape'
 Jesús, benne' Nasaret, ba la'ne, lawle
 le'e. Dios bi'e Le' latje bene' da'
 ka' žóngaken ga žebán láže'ž, da' zej
 naken yela' wak ka', na' da' ka' zej
 nak bian'. Yógo'te da' ki ben Dios lo
 na' Jesusen', kan ba nnézkzelele le'e.

²³ Lezka', Dios bi'e to benne' latje bdie'
 Jesusen' lo na'le. Ka' goken, kan
 gónkezele Dios gaken, na' kan nak da'
 bkweze' ža ni'te. Le'ekze wzenle Je-
 susen', na' bdele-ne' lo na'gak benne'
 wen da' zinnj ka', benne' ka' bétgake'
 Le' katen' bdá'gake' Le' le'e yag kroze.

²⁴ Naž Dios na'kze besbane' Jesusen',
 na' beslé' Le' lo yela' got, dan' bi gok
 ga'ne' to chi'ize lo yela' goten'. ²⁵ Kan
 nak da' ni, Dabí bchalje' lo wláz Dios

ža ni'te kan nak che Jesusen', na'
 wnné':

Blé'etezela' Xanžon', na' wzóe' lawa'.

Le' zoe' kwita' li ža, na' noxe' neda',
 nich bi gak no benne' bi da' gone'
 chia'.

²⁶ Che len bebéle'ela',
 na' lo yela' žebél chia' belá'.

Che len wxén laža'a Le'
 na' zejte ža gata'.

²⁷ Xana' Dios, nnezla' bi wka'no' neda'
 latje chol chegak benne' gat
 ka'.

Bi go'o latje kwia yi' belá' žen chia'.

Naka' benne' nží'ikzelo' Le'.

²⁸ Bzejni'ilo' neda' kan žala' gona'
 nich gata' yela' nban da' zejlí kanne
 chia'.

Gono' ga yebela' dan' zóalenkzo' neda'.

²⁹ 'Na'a, ljéža'do' ka'. Nak bia' got
 xa gole chežo Dabín', na' bgache'e
 lo yežw ba, na' ba chien' žen' gan
 zoažo na' zejte na'a ža. ³⁰ Dabín'

bchalje' lo wláz Dios, na' wnnezle' ben
 choch Dios da' bchebe láže'e gone'
 chie', gone' ga galj Benne' Criston'
 ladjw za'sóe' ka', na' Le' nna bi'e latje
 che Dabín'. ³¹ Ble'el Dabín' da' ni
 zga'ale, na' bchalje' kan bebán Benne'

Criston', na' kan goken, bi bga'ne'
 latje chol chegak benne' gat ka', na'
 bi wžia yi' belá' žen chie'. ³² Dios

besbane' Jesusen' lo yela' got, na'
 kan gok da' ni yógo'teto' zzoa lito'
 chen. ³³ Ka' goken, Dios, len yela' wak
 chie', bchise' Le' ža'le gan nápelí'e yela'
 wnná bia'. Na'a, Jesusen', Benne'
 Criston', ba bsele'e Dios Be' La'y ga ni,
 na' žaken kan bchebe láže' Dios gone'
 lo na' Benne' Criston', na' Dios Be' La'y
 na' žone' da' ki da' zlé'elele, na' ženlele.

³⁴ Bi beyepe Dabín' ya'abá che Dios,
 san Dabí na'kzen' wnné':

Xanžo Dios gože' Xana':

“Wžé' kwita' li ža gan nak blo

³⁵ kate' gonža' ga benne' ka' bi
 zlé'egekle' Le' chawe' wzóa
 zíbgake' lawo' Le'.”

³⁶ 'Na'a, benne' Israel ka', žala'
 nnézele da' nakkzen. Jesús nikze,
 Bennen' bda'le-ne' le'e yag kroze, Dios
 bene' ga nake' Xanžo, na' Benne'
 Weslá chežo.

³⁷ Kate' benne' ka' bēngkle' da' ni, gok zēgkle', na' belyi'e Bedon', na' yezika' benne' wbás ka' che Jesús, Benne' Criston', na' wnnágake':

—Lježto' ka', ¿nakxkzen' gonto'?

³⁸ Naž Bedon' gože' légake':

—Le yeyát laže', na' le yezóa nis to tole lo la Jesús, Benne' Criston', nich yenit law Dios dolá' da' nbága'le, na' Dios Be' La'y, Bennen' selá' Dios chele, yedjsóalene' le'e. ³⁹ Da' bchebe laže' Dios naken chele le'e, na' chegak zi'nle ka', na' lezka' chegak yógo'te benách zi'to' ka', yógo'te benne' ka' wliž Xanžo Dios légake'.

⁴⁰ Da' ki, na' da' zan da' ki bchalj Bedon', da' bzejni'ile' légake' kwáselo, na' wnné':

—Le gon da' gon ga yelale, na' le kwas gan zej nnita' benne' wen da' zinnj ka', benne' ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a.

⁴¹ Ka' goken, benne' ka', benne' wzí' lo ná'gake' da' bchalj Bedon', bezóagake' nis. Kate' ža na' ka chonn mil benne' ka' wzó lawgake' žónlengake' légake' tzen. ⁴² Yógo'tegake' bēngake' dot da' bsédgekle benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Gókgake' toze to'e len yetóe', na' we'j bdáwgake' tzen da' žesá' láže'žo kan got Jesusen', na' tzen bcháljlengake' Dios.

Kan bengak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

⁴³ Benne' wbás ka' che Benne' Criston' bēngake' da' zan da' žóngaken ga žebán láže'žo, na' da' zan da' zej nak bian', san bžébegak yezika' benách ka'. ⁴⁴ Yógo'te benne' ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', gókgake' toze, na' beyóngake' toze yógo'te da' zej nape'. ⁴⁵ Kate' blé'egekle' zej nnita' benne' ka' zoa bi da' želyážjele', benne' ka' žónlengake' légake' tzen, naž benne' ka' zoa bi da' nápegake', bété'gaken', na' belyise' mežwn' da' wzí'gake' che chegak benne' ka' želyážjele'. ⁴⁶ Tža tža bdóbgake' tzen lo zchil yodo', na' gan nak lo lížgake' ka' gan we'j bdáwgake' da' žesá' láže'žo kan got Xanžon'. We'j bdáwgake' tzen, na' bebégekle',

na' gókgake' dot li laže'. ⁴⁷ Bka'n zēngake' Dios, na' yógo'te benách ka' wdápegake' légake' ba la'ne. Tža tža Xanžon' bzane' benne' ka' zdóbgake' chie', benne' ka' želágake'.

3

Žeyák to benne' bi žak se'e

¹ Kate' ža na' Bedw len Zwa jake' tzen lo zchil yodo', katen' zdogak benách ka' ga na', nich wcháljlengake' Dios, ne naken žedá chonne. ² Gan želdíe' zoa to benne' bi žak se'e kate' wzó law ža ni'te katen' nake' xkwide'. Tža tža žjwa'gak benne' ka' le' ga na', na' želbeke' le' žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo. Ki bēngake' chie' nich nnable' no benne' bi da' wnezjwe' chie', bennen' zoe' ladjw benne' ka' želyoé'e lo zchil yodon'. ³ Benne' ni, katen' blé'e'le' Bedon' len Zwan', benne' ka' zjake' gan žo'ogak benách ka' lo zchil yodon', na' góta'yoele' légake' bi da' wnéjzwgake' chie'. ⁴ Naž Bedon' len Zwan' bwíagake' le', na' Bedon' gože' le':

—Bwia neto'.

⁵ Naž bennen' bze nage' chégake' dan' žxen laže'e bi da' wnéjzwgake' chie'. ⁶ Bedon' gože' le':

—Bi de mežw plat, na' mežw oro chia', san da' dezen chia' gonna' chio'. Ni'a che yela' wak che la Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret, wzó ža', na' wzá'.

⁷ Naž Bedon' bežwe' ne'e li ža, na' bchise' le', na' la' beyakte ni'e, na' beyitjte bechj ni'e. ⁸ Naž wzá' bennen', na' wxite', na' wzíe'. Wyázlene' Bedon' na' Zwan' tzen lo zchil yodo', na' zze'e, na' žxite', na' zka'n zene' Dios. ⁹ Yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' ga na', blé'egekle' le' zze'e, na' zka'n zene' Dios. ¹⁰ Ka' goken, bžébegake', na' bebángkle' kan nak dan' goken, dan' beyónbia'gake' le', nake' bennen' žbi'e žoa'a yodo' gan nzin' Da' Xtan Gan Žo'ožo, na' znnabe' no benne' bi da' wnezjwe' chie'.

Da' bchalj Bedw lo zchil yodo'

¹¹ Bennen' bi gok se'e, na' beyake', bexwe' na' Bedw len na' Zwa. Naž bdogbak yógo'te benách ka' gan nníta'gake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che Salomón, na' žebángle'. ¹² Kate' bñe'el Bedon' da' ni, gože' benne' ka':

—Le'e, benne' Israel ka', žbiz chen' žebánlele che da' ni? žBiz chen' zwíale neto', na' žékale len yela' wak chezto', o ni'a che da' žejle'to' che Dios, néto'ze beyonto' benne' ni, na' bento' ga zze'e? ¹³ Nak da' ni da' ben Dios, Bennen' nake' Dios chegak xa wdé chežo ka', Bran, na' Isaak, na' Jakob. Dios na'kze wdápele' Zi'ne', Jesusen', ba la'ne. Jesusen', le'ekze bdele-ne' lo na'gak benne' ka' zñna biá'gake' le'e. Kate' gónele Pilato wsane' Jesusen', bžonle-ne'. ¹⁴ Bzoale chela'ale Benne' Chawen', Benne' la'y, na' wnnáblele Pilaton' wsane' chele to benne' wetw benách ka'. ¹⁵ Ka' goken, bétkzele Bennen' žonkze' yela' nban da' zejli kanne chežo. Naž Dios besbane' Le' lo yela' got, na' kan nak da' ni zzoa lito' chen lawle le'e. ¹⁶ Dan' bejlé' benne' ni che Jesusen', beyák ni'e, na' zlé'elele-ne', na' nónbia'le-ne'. Dan' žejli'e che Jesusen', Le' kate' gabí beyone' benne' ni, na' zlé'ekzelele yógo'tele kan nake' na'a.

¹⁷ 'Na'a, ljéža'do' ka', nnezla' benle da' ka', na' betle Jesusen' dan' bi bejni'ilele, na' bi bejni'igekle benne' ka' zñna biá'gake' le'e. ¹⁸ Ki be' Dios latje nich gak da' wnné' zga'ale, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' kan žala' saka' Benne' Criston'. ¹⁹ Che len, le yeyát laže', na' le yeyák che Dios, nich yeké'e doła' da' nbága'le, na' gone' ga yeyák láže'le. ²⁰ Naž sele'e Jesusen' da' yoble, Bennen' ža ni'te bzoe' chie' gake' Benne' Criston', Bennen' nna bi'e le'e. ²¹ Na'a, žon byenen ga'ne' ya'abá che Dios kate' žinže ža yeyone' chawe' yógo'te da' žaken, na' gaken kan ba wnnakze Dios, da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le' ža ni'te. ²² Lezka' Moisés gože' xa xto'žo ka', na' wnné': "Xanžo Dios sele'e chele to benne' galje' ládjwgak biche' lježle ka'.

Gake' benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Žon byenen wzé nagle-ne' kan nak yógo'te da' yi'e le'e. ²³ Yógo'te benne' ka', benne' bi wzé nággake' che Bennen' wchalje' lo wláz Dios, kwia yí'gake', na' kwáslengake' benách ka' che Dios."

²⁴ 'Kan nak ža ni zoažo na'a, bloé'egekle yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios kate' wzó law zoa Samuel, na' wdé na'. ²⁵ Le'e nakle za'sógak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' diža' zka'n chawe', da' bchebe laže' Dios chegak xa xto'žo ka', naken chele. Ki ben Dios katen' gože' Bran: "Ni'a che da' gon za'só' gon chawa'a yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga." ²⁶ Katen' Dios besbane' Zi'ne' lo yela' got, na' bsele'e Le' nežw chele le'e nich gak gon chawe'e le'e, na' nich gone' ga wsanle da' kegle da' žonle.

4

Želžín Bedw len Zwa lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'

¹ Kate' Bedw len Zwa ne zcháljlengake' benách ka', bxoz judío ka' len benne' yodo' saduseo ka', na' benne' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', la' bžíntegake' gan nníta'gake'. ² Bža'agak benne' ki dan' žsédgekle Bedon' len Zwan' benách ka', na' zžéngkele légake' yebangak benne' gat ka' dan' ba bebán Jesusen'. ³ Naž bėxwgake' Bedon' len Zwan', na' bsėjwgake' légake' liž ya kate' žinže ža yoble dan' ba za' žale ža na'. ⁴ Benne' zan bejlé'gake' che Benne' Criston' dan' bėngkele' da' bchaljgak Bedon' len Zwan'. Na'a, légakze benne' byo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' zej nake' ka' gayo' mile'.

⁵ Ža chope ža benne' wnná bia' ka' len benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka', bdogbake' lo yež Jerusalén. ⁶ Lezka' Anás, bxoz blo, na' Kaifás, na' Zwa, na' Kantr, na' yógo'te ljež bxoz blon', bdogbake' ga na'. ⁷ Naž bché'gake' Bedon' len Zwan', na' bzégake' légake' gachje láwe'le gan

nníta'gake'. Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—¿Biz yela' wnná bia' nzi' lo na'le žonle da' ki? ¿Noz benne' bdie' lo na'le yela' wnná bian'?

⁸ Naž Bedon' gože' légake', zoalen Dios Be' La'y le', na' wnné':

—Le'e, benne' ka' zna bia'le neto', benách Israel ka', na' le'e, benne' gole ka'. ⁹ ¿Znnáblele neto' na'a kan nak da' chawe' da' bento' che benne' yižwé' ni, na' nakx beyake' chawe'? ¹⁰ Zzejni'ilton' le'e nich nnézgeklen yógo'te benách Israel ka'. Beyák benne' ni zoe' lawle dan' ben žin yela' wak che Jesús, Benne' Criston', Benne' yež Nasaret. Le'e bda'le-ne' le'e yag kroze, san Dios besbane' Le' lo yela' got. ¹¹ Dios bchalje' che Jesusen', katen' wnné': “Yež na' da' bzoale le'e chela'ale, le'e, benne' wen ze'e ka', na'a naken yež da' wžekza' neda' nich gaken yež blo che ze'e.” ¹² Bi zoa no benne' yoble, benne' gak yeslé' benách ka', dan' bi zoa nitó benne' yoble yežlyó nga, bennen' bzoa Dios, nich yeslé' žo'o.

¹³ Kate' blé'egekle' zej nak Bedon', na' Zwan', benne' wechóg laže' ka', gókbe'egekle' bi nsédgekle' che yodo', na' zej nake' benne' gazjw ka', na' bebágekle', na' besá' láže'gake' Bedon' len Zwan' wnníta'lengake' Jesusen'. ¹⁴ Lezka' blé'egekle' zoa bennen' ga na', bennen' beyake', na' zie' lágake', na' bi be gok nnégake' chégake'. ¹⁵ Naž góžgake' benne' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' Bedon' len Zwan' lí'ale che yo'o gan zej ndobe', na' ben xtiža'gake' la' légakze'. ¹⁶ Wnnágake':

—¿Nakxken' gonžo chegak benne' ki? Da' li bégake' to da' žonen ga žebágekle' benách ka', na' yógo'te benách ka', benne' nníta'gake' Jerusalén, nnézgekle' da' ki. Bi gak wži'izo che da' ki. ¹⁷ Na'a, nich bi seže diža' ni, na' nich bi yégeklen benne' zanže, na'a žala' wchi'lžo benne' ki nich biž wcháljengake' benách ka' kan nak che Jesusen'.

¹⁸ Naž blížgake' Bedon' len Zwan', na' bchí'igekle' légake' nich biž wcháljengake' benách ka', na' biž wsédgekle' légake' kan nak che Jesusen'. ¹⁹ Naž beží'i Bedon' len Zwan', na' belyi'e légake':

—Le wchi'a laže' le'e cha' nak chawe' law Dios wzé nágžeto' xtiža'le le'e ka' xtiža' Dios. ²⁰ Bi gak kwe'to' žize. Žon byenen wzóa lito' che da' blé'elto', na' da' benlto'.

²¹ Naž benne' yodo' wchi'a laže' ka' bchí'igekle' légake', na' naž bsane' légake' dan' bi bžélgekle' nakle wsaka' zígake' légake'. Ki bégake' dan' bžébegake' benne' wlaš ka', dan' yógo'tegake' zka'n zéngake' Dios ni'a che dan' goken. ²² Bennen' beyake', na' gok chie' da' žonen ga žebán láže'žo, ba zeje' ka' choplaj yiz.

Znnábgekle' Dios gone' ga gágake' wechóg laže'

²³ Kate' bsángake' Bedon' len Zwan', na' benne' ki bežingake' gan zej nníta' ljéžgake' ka', na' bzéngake' légake' yógo'te da' wnnagak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka'. ²⁴ Kate' bégake' da' ni, tzen bcháljengake' Dios, na' wnnágake':

—¿Xanto' Dios, ga'n zen Lo! Le' nako' Dios, na' beno' ya'abá. Beno' yežlyó nga. Beno' nido'. Beno' yógo'te da' zej nnitan' to to latje ka'. ²⁵ Lo wlazo' Le' bchalj Dabí, benne' wen žin chion', na' wzoalen Dios Be' La'y le', na' wnné': ¿Biz chen' žongak benách ka' žo'osbé, na' zza' láže'gake' da' bi zej naken chawe'?

²⁶ Bengak benne' wnná bia' ka' žo'osbé lo yežlyó nga, na' gokgak toze benne' blo ka'. Bží'igake' chio' Le', Xanto' Dios, na' lezka' che Benne' Criston', Bennen' wžekzo' Le'.

²⁷ Da' li Herodes len Ponsio Pilato, na' benne' zi'to' ka', na' benne' Israel ka', gókgake' toze lo yež nga. Bzóagake' Jesús, Zi'no' la'y, chela'ale, Bennen' bzoakzo' cheto'. ²⁸ Bégake' yógo'te da' wnnó' Le' zga'ale kan góngake', na' goken kan ben chocho' xtižo'o kan

žala' gaken. ²⁹ Na'a, Xanto', bwia da' zchí'igekle' neto', na' ben ga gaktó' wechóg laže', nich wchaljto' xtižo'o, neto' benne' wen žin chio' ka'. ³⁰ Ben ga gak yeyonto' benne' yižwé' ka', na' ben ga soalen yela' wak zen chio' neto', na' ben ga gak gonto' da' ka' góngaken ga yebán láže'to', na' da' ka' gak biá'gaken. Ki gaken dan' Jesús, Zi'no' la'y, zóalene' neto'. Ka'kze gaken.

³¹ Kate' beyóž bcháljengake' Dios, wzíz latjen' gan wnníta'gake', na' Dios Be' La'y wzóalene' yógo'tegake', na' len yela' wechóg laže' chégake' bcháljgake' xtiža' Dios.

Žeyóngake' toze da' ka' nápegake'

³² Benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', toze kan že' yichj lázdo'gake', na' toze kan bégake'. Nitó benne' ládjwgake' bi wnné' nak cheze' da' nape', san beyóngake' toze da' nápegake'. ³³ Len yela' wak zen, benne' wbás ka' bseła' Xanžo Jesusen', bzoa lígake' kan bebane' Le', na' yela' ži'i láže' che Dios wzóalenen yógo'tegake'.

³⁴ Nitó benne' bi be byážjele', benne' zoe' ládjwgake'. Yógo'te benne' ka' zoa bi da' nápegake', yežlyó chégake', o lížgake', bété'gaken', na' mežw chen yjwá'gaken', ³⁵ na' bdégaken' lo na'gak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' légake' belyisen' chegak benne' ka', benne' zoa bi da' žiažjen chégake'. ³⁶ Jwsé, bennen' bzoagak wbás ka' bseła' Benne' Criston' yetó le', Bernabé, da' znnan len diža' xiza', Benne' Žeyón Zene', zoe' ga na'. Nbáblene' za'só Lebí ka', na' golje' lo yežlyó Chipre, da' žen' gachje láwe'le nišdo'. ³⁷ Bernabén' bete'e to kwe' yežlyó chie', na' yjwe' mežw chen, na' bdien' lo na'gak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston'.

5

Dola' da' ben Ananías tzen len Safira, zo'le'

¹ Zoa to benne' yoble lie' Ananías, na' bete'e to kwe' yežlyó chie'. Zo'le', Safira, bénlene' le' tzen. ² Bkache'

Ananíasen' late' mežw che yežlyón', na' nnezle zo'le' dan' bene'. Da' bega'nzen yjwen', na' wloé'en lo na'gak benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston', na' wnné':

—Kíte'ze wzí'a.

³ Bedw gože' le':

—Ananías, žwyó'o da' xiwe' lo yichj lázdo'o, na' benen ga žénelo' gon láže'lo' Dios Be' La'y, na' bkacho'o che mežw che yežlyó chion'? ⁴ Katen' bga'n yežlyón' lo no'o, žbi goken chekzo'? Kate' beyóž beto'on, žbi wyó'o mežwn' lo na'kzo'? žBiz chen' wžé' yichjo' gono' da' ni? Dios na'kze gónelo' gon láže'lo', kege bénne'ze.

⁵⁻⁶ Kate' benle Ananíasen' da' ni, la' wbíxtie' lo yo ba nate'. Naž belbíga'te xkwide' ka', na' bchélgakbe' le' laže', na' bebéjgakbe' le', na' bejkáche'gakbe' le'. Bžébegak yógo'te benne' ka' bengekle' kan gok da' ni.

⁷ Ka chonne hora wdé na', bžin zo'le Ananíasen' ga na', na' bi nnezle' dan' goken che benne' byo chien'. ⁸ Naž Bedon' gože' le':

—Wnná neda'. žKíte'ze wzí'le che yežlyó chelen'?

No'len' wnné':

—O', kíte'ze wzí'to'.

⁹ Naž Bedon' gože' le':

—žBiz chen' ben toze xtiža'le, na' gónelele gon láže'le Dios Be' la'y? Bwia nga. Ná'tege yela'gak xkwide' ka', bi' ka' bejkáche'gakbe' benne' byo chion', na' lezka' yebéjgakbe' le'.

¹⁰ Naž no'len' la' wbíxtie' xni'a Bedon', ba nate'. Katen' beyo'ogak xkwide' ka', na' blé'egeklbe'-ne' ba nate'. Naž bebéjgakbe'-ne', na' bejkáche'gakbe'-ne' kwit benne' byo chien'. ¹¹ Che len yógo'te benách ka' che Dios bžébegake', na' lezka' bžébegak yógo'te benne' ka' bengekle' kan gok da' ni.

Benne' wbás ka' žóngake' yela' wak zan

¹² Benne' wbás ka' bseła' Benne' Criston' bégake' da' zan da' zej nak bian', na' yela' wak zen ka' lawgak benne' ka'. Bdóbgake' tzen yógo'tegake' lo zchil yodo' da' nzin' Zchil Che

Salomón. ¹³ Ladjw benne' ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bi bežogle nitó benne' gónlene' légake' toze, na' benne' wláž ka' wdápegake' légake' ba la'ne. ¹⁴ Naž yebale benne' zan, benne' byo ka', na' no'le ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁵ Kate' blé'egekle benách ka' da' ka' žongak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', belxóe' benne' yižwé' ka' lo blag ka', na' yebale' lo da'aze ka', na' yjwá'gake' légake' gan nak kwit nez nich kate' te Bedon' ga na', zolze chie' chelen bale benne' yižwé' ka', nich yeyák'gake'. ¹⁶ Lezka' bžojgak benách yež gawze ka', na' bžíngake' lo yež Jerusalén, zej noe'e benne' yižwé' ka', na' benne' ka' želzake'e dan' zej yoe'e be' xiwe' ka', na' beyák'gake' yógo'tegake'.

Benne' yodo' ka' žsaka' zí'gake' benne' wbás ka'

¹⁷ Che len bχoz blo len benne' yodo' saduseo ka', benne' ka' žónlengake' bχoz blon' tzen, béxwgake' Bedw. ¹⁸ Naž bχoz blon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen, lezka' béxwgake' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' bséjwgake' légake' liž ya. ¹⁹ Naž la' yel na'ze bla' to wbás che ya'abá che Xanžon', na' bsaljwe' liž yan', na' bebeje' légake'. ²⁰ Wbasen' gože' légake', na' wnné':

—Le chej, na' le chejsé lo zchil yodo', na' le wchaljlen benách ka' nníta'gake' ga na', na' le wzenle légake' kan nak che yela' nban da' zejlí kanne, na' kan gak sí'gaken'.

²¹ Kate' béngkele' da' wnná wbasen', na' kate' za' ža'ní' zildo', belyoé'e lo zchil yodo', na' bsédgekle' benne' ka' nníta'gake' ga na'.

La' na'ze bχoz blon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen bdóbgake'. Btóbgake' benne' gole ka' len benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' bséla'gake' ni'a ná'gake' ka' chjake' liž yan', nich chejxí'gake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', dan' žékgekle' ne nníta'gake' ga na'. ²² Kate' bžingak ni'a na'gak benne' yodo' ka' ga na',

bi bejxáka'gake' légake' lo liž yan', na' naž beyéjgake', na' bzéngkele' benne' yodo' ka' da' žaken. ²³ Belyi'e benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnnágake':

—Da' li bejxáka'to' nyéjwte liž yan', na' benne' ka' žape chí'igaken' wnníta'gake' ga na', san kate' bsáljwton', bi bejxáka'to' nitó benne' lo yo'on'.

²⁴ Naž bχoz blon' len bχoz wnná bia' ka', na' bennen' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka', kate' béngkele' da' ni, gok zédgekle' dan' bi nnézgekle' gate žin da' žaken. ²⁵ Naž bla' to benne' ga na'. Bzenle' légake', na' wnné':

—Le wia nga. Benne' ka' bséjwle liž ya nníta'gake' lo zchil yodo', na' žsédgekle' benách ka'.

²⁶ Naž wyéj bennen' zchi'e ni'a na'gak benne' yodo' ka' tzen len ni'a ná'gake' ka', na' béxwgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', san bi be da' zia bégake' chégake', dan' bžébegake' benách ka' nníta'gake' ga na' wžé'egake' légake' yej. ²⁷ Kate' ba bedjché'gake' benne' wbás ka', bzégake' légake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' bχoz blon' wnnable' légake', ²⁸ na' wnné':

—¿Bi bchi'leto' le'e biž wsédlele benách ka' kan nak che bennen'? Na'a, ba wdisle da' žsédlele dot lo yež Jerusalén, na' žénelele yesbága'le neto' zia ni'a che yela' got che bennen'.

²⁹ Naž Bedon' len yezika' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', bechébegake', na' wnnágake':

—Žon byenen wzé nágžeto' xtiža' Dios ka' xtiža'gak benách ka'. ³⁰ Le'e betle Jesusen' katen' bda'le-ne' le'e yag kroze, san Dios chegak xa xto'žo ka' besbane' Le'. ³¹ Jesusen', Dios bzoakze' Le' gan nak blo kwitkze' li ža, nich gake' Benne' Blo, na' Benne' Weslá, na' nich gone' ga yeyát láže'gak benne' Israel ka', nich gak yenít lawe' dola' da' zej nbage'e. ³² Kan nak da' ni, neto' zzoa liton', na' lezka' Dios Be' La'y zzoa lien'. Dios Be' La'y na' naked Bennen' žsela' Dios nich sóalene' benne' ka' žóngake' kan zнна xtiže'e.

³³ Kate' bēngekle benne' yodo' wchi'a laže' ka' da' ni, bžá'agake', na' gónegekle' gótgake' benne' wbás ka'. ³⁴ Naž Gamaliel, to benne' yodo' fariseo, wzie' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Benne' ni žákli'e da' bchi'le Moisés, na' yógo'te benách ka' žápegake' le' ba la'ne. Gože' ni'a ná'gake' ka' yebéjgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' lí'ale to chi'ido'. ³⁵ Naž gože' benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, benne' Israel ka', le gape chi'i kwinle kan nak da' žénelele gonle chegak benne' ki. ³⁶ Žala' chejsá' láže'le kan gok zgá'atele kate' bžin ža ni zoažo. Bla' Teudas, na' ben kwine' ka to benne' blo. Benne' ka' bēlengake' le' tzen wbábgake' ka tape gaywá' benne' byo ka'. Benne' ka' žjake' lo wdile bétgake' le', na' góslasgак yógo'te benne' ka' bēlengake' le' tzen, na' wzia yi' yógo'te da' ben ben-nen'. ³⁷ Wdé gok dan', bla' Judas, benne' Galilea. Ki bene' katen' gok ža byéla'gak yógo'te benách ka' le'e yiche nich chíjwgake' lázgake', na' bēlengak benne' zan le' tzen. Lezka' bétgake' bennen', na' góslasgак yógo'te benne' ka' bēlengake' le' tzen. ³⁸ Che len žapa' le'e: le wsán benne' ki, na' bi be gonle chégake'. Cha' dan' znnágake' o dan' žóngake' naken chégakze benách ka', na' kwia yin', ³⁹ san cha' zej naken che Dios, bi gak wchinnjen. ¡Le gape chi'i kwinle bi tīl-lenle Dios!

⁴⁰ Naž bēngake' toze diža' len le'. Blížgake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' bdíngake' légake'. Bchi'igekle' légake' nich bi wzénžegekle' benách ka' kan nak che Jesusen'. Naž bsángake' légake'. ⁴¹ Benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bžójgake' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka', na' žebéle'egek'le' dan' be' Dios légake' latje wzáka'gake' dan' zej nake' che Jesusen'. ⁴² Tža tža bsédtezgek'le' benách ka', na' bzoa lígake' che Jesús, Benne' Criston', gan nak lo zchil yodo', na' gan nak lo ližgak benách ka'.

6

Zbégake' gaže benne' nich gáklengake' benách yache' ka'

¹ Kate' ža ka', belyán benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljgake' diža' griego, wnnégake' chegak benne' judío ka' zcháljgake' diža' hebreo. Ka' goken dan' bi be bnezjw no benne' chegak no'le wzebe ka', no'le ka' zcháljgake' diža' griego, katen' bdísgake' da' gawgak no'le wzebe ka'. ² Naž benne' chežinno wbás ka' bsela' Benne' Criston' btóbgake' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie', na' belyi'e légake':

—Bi nak chawe' soato' žize, na' bi wzóa lito' che xtiža' Dios, nich gonto' žin wawto' benách ka'. ³ Che len, lježto' ka', žala' kwele gaže benne' byo ka' ládjwle le'e nich ko'ožo lo ná'gake' žin ni. Benne' byo ka', žon byenen gákgake' benne' ka' žápegak yógo'te benách ka' légake' ba la'ne. Žala' gákgake' benne' žejní'il ka', na' nak bia' Dios Be' La'y zóalene' légake'. ⁴ Neto' wcháljłentezto' Dios, na' ws-edlto' benách ka' xtiže'e.

⁵ Wyáz láže'gak yógo'tegake' da' ni, na' wžégake' Esteban, to benne' dot láže'e žejli'e che Benne' Criston', na' zoalen Dios Be' La'y le'. Lezka' wžégake' Lip, na' Prókor, na' Nikanor, na' Timón, na' Parmenas, na' Nikolás, to benne' yež Antiokía, benne' zga'ale bche'e kan žone' nich wká'n zene' Dios kan žongak benne' judío ka'. ⁶ Naž bzégake' benne' ka' wžégake' lawgak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Benne' wbás ka' bxoá ná'gake' légake', na' wnnábgek'le' Dios gáklene' légake'.

⁷ Wzeže xtiža' Xanžon', na' belyanle'e benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Lezka' benne' zan, bxoz judío ka', wzí' lo ná'gake' da' žejle'žo che Benne' Criston'.

Želzene' Esteban

⁸ Naž Esteban, zoalen yela' wak che Dios le', dan' bde Dios lo ne'e, bene'

da' ka' žóngaken ga žebán láže'žo, na' da' ka' zej nak bian', da' ka' bene' lawgak benne' wláž ka'. ⁹ Naž bžojgak bale benne' ka' zej nbabe' yo'o gan zdogak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, yo'on' nzin' Yo'o Chegak Benne' Ka' Biž Zej Ndo'e. Lezka' benne' ka' zej nžoje' yež Sirene, na' yež Alejandría, na' gan nbab Silisia, na' gan nbab Asia, bégake' benne' ka' tzen. Benne' ki wdíl díža'gake' len Esteban na'. ¹⁰ Bi bzoele xtiža'gake', dan' bchalj Esteban na' len yela' žejní'il dan' bnezjw Dios Be' La'y le'. ¹¹ Naž bdíjwgake' benne' wen láže' ka', nich nnágake': "Neto' benlto' da' zñna Esteban na', zñnie' che Moisés, na' che Dios." ¹² Ka' goken, benne' ki bégake' ga bža'agak benne' wláž ka'. Lezka' bégake' ga bža'agak benne' gole ka', na' benne' yodo' wsedle ka'. Yógo'te benne' ki belbía di'e Esteban na'. Běxwgake' le', na' bché'gake' le' lawgak benne' yodo' wchi'a láže' ka'. ¹³ Lezka' bnníta'gake' lawgake' bale benne' ka' nich nnágake' da' wen láže', na' wnnágake':

—Bi zoa ži benne' ni zñnie' che yodo' la'y nga, na' che da' bchi'le Dios žo'o. ¹⁴ Benlto' da' wnná benne' ni kan gon Jesús, benne' Nasaret. Wnné' wchinnje' yodo' ni, na' wché'e da' ka' žónteze žonžo, da' ka' bchi'le Moisés žo'o.

¹⁵ Naž benne' yodo' wchi'a láže' ka' len yógo'te benne' ka' žé'gake' ga na', bwíagake' Esteban na', na' blé'egekle' lawe', da' zñnan' kan zñna' law to wbás che ya'abá che Dios.

7

Da' bchalj Esteban lawgak benne' yodo' ka'

¹ Naž bxoz blo wnnable' Esteban, na' wnné':

—¿Nakkze ki?

² Bechebe Esteban, na' wnné':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e. Dios, Benne' zente, bloe'e lawe' gan wzóa Bran, xažo wdé na', katen' wzóe' gan nbab Mesopotamia, zga'ale kate'

bejsóe' lo yež Harán. ³ Dios gože' le': "Bžoj lažo', na' bkwaslen biche' lježo' ka', na' wyéj lo yežlyó da' wloe'elan' le'." ⁴ Naž bžoj Bran na' gan nbab Mesopotamia, da' naken yežlyó chegak benne' Kaldea ka', na' bejsóe' lo yež Harán. Lo yežen' got xa Bran na', na' le' bekwase' ga na', na' Dios bchi'e le' lo yežlyó nga, gan zoažo na'a. ⁵ Dios bi bi'e le' latje gak yežlyó nga chie'. Bi bnezjwe' Le' ni láte'ze gan soe' lo yežlyó nga, san Dios bchebe láže'e wnezjwe' Le' yežlyó nga, na' te gat Bran na', na' gaken chegak za'sóe' ka', la'kze bi na' soa nitó xkwide' chie'. ⁶ Lezka' Dios gože' Bran na': "Chjak za'só' ka' gan nak lo yežlyó chegak benne' zi'to' ka', na' za'só' ka' gágake' ka' benne' zi'to' ka' ga na'. Benne' yežlyón' ka' góngake' za'só' ka' benne' ndo'w ka'. Wsaka' zí'gake' légake' tape gaywá' yiz." ⁷ Lezka' Dios gože' le': "Neda' wsaka' zi'a benne' yežlyón' ka' gan za'só' ka' gágake' benne' ndo'w ka', na' te na' žójkake' ga na', na' wká'n zéngake' neda' lo yežlyó nga." ⁸ Dios bénlene' Bran na' to díža' da' zka'n chawen', na' gože' le' choge' lo bela' chegak benne' byo ka' nníta'gake' liže' to da' gak bian' nzi' lo ná'gake' dižan' da' zka'n chawen'. Wdé na' gok Bran na' xa Isaak, xkwide' byo chien', na' katen' ba zejbe' xono' ža, bchoge' lo bela' chebe' dan' nak bian'. Isaak na', lezka' bene' che Jakob, xkwide' byo chie', na' lezka' ben Jakob chegak chežinnote xkwide' byo chie', benne' ka' gógake' xa wdé chegak chežinno kwe' lježgak benne' Israel ka'.

⁹ Xa wdé chežo ka', lo yela' zge'el ché'gake', béte'gake' xkwide' Jwsé, bi' biche'gake', lo na'gak benne' ka' bejché'gake'-be' lo yežlyó Ejipto. Dios wzóalene' xkwide' Jwsén', ¹⁰ na' beslé'-be' lo da' goken chebe'. Dios bnezjwe' yela' žejní'il chebe', da' benen ga wyáz láže' benne' Faraón lebe'. Benne' Faraón wnná bi'e lo yežlyó Ejipto, na' le' bdie' lo na' xkwide' Jwsén' yela' wnná bia', nich nna bia'be' benách Ejipto ka' len yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ližkze

Benne' Faraón na'.

¹¹ 'Naž gókľe'e wbín dot lo yežlyó Ejipton', na' gan nbab Kanaán nga, na' wzáka'gak yógo'te benne' ka' wnníta'gake' ža na'. Bi bžel da' gawgak ẋa wdé chežo ka'. ¹² Kate' benle Jakob de zoa' scribe lo yežlyó Ejipton', bsele'e zi'ne' byo ka' ga na', benne' ka' zej nake' ẋa wdé chežo ka'. Ka' goken da' nežw chi'i jake' ga na'. ¹³ Kate' da' chope chi'i jake' lo yežlyó Ejipton', ben Jwsé na' ga beyónbia'gak benne' biche'e ka' le'. Ka' goken, wnnenze benne' Faraón no benne' ka' zej nake' biche' Jwsén'. ¹⁴ Naž Jwsén' bsele'e diža', na' bene' ga bla' Jakob, benne' nake' ẋe', ga na', tzen len biche' lježe' ka', benne' ka' gókľake' chonnľalj chi benne' ka'. ¹⁵ Ka' goken, wzóa Jakob lo yežlyó Ejipto, gan gote' le', na' lezka' gotgak ẋa wdé chežo ka' ga na' kate' bza'a ža chégake'. ¹⁶ Katen' got to to ẋa wdé chežo ka', na' za'sógake' ka' yjwá'gake' légake' lo yežlyó che bennen' lie' Sikem, na' bkáche'gake' légake' lo yežw ba ka' lo blojen' da' go'w Bran lo na'gak zi'n Hemor, benne' nake' zi'n Sikem na'.

¹⁷ 'Kate' ba wdé yiz zan, na' bžin ža žala' gak da' bchebe laže' Dios, dan' ben choche' ẋtiže'e gone' che Bran na'. Belyán benne' ka' zej nbabe' chežinno kwe' za'só Israel, na' gókľake' benne' zanle'e katen' wnníta'gake' lo yežlyó Ejipton'. ¹⁸ Naž bla' benne' yoble, benne' wnná bi'e lo yežlyó Ejipton', na' batkle benle' kan nak da' ben Jwsé, bennen' gókľene' benne' Ejipto ka'. ¹⁹ Benne' wnná bian' ben láže'le' ẋa ẋto'žo ka'. Bsaka' zi'e légake', na' bene' ga bsángake' ẋkwide' byodo' ka' chégake', nich gátgakbe'. ²⁰ La' ža na'ze golj ẋkwide' Moisés, na' wyáz laže' Dios lebe'. Dot chonne byo' ẋa ẋna'be' besgole'-be' lo yo'o ližgake'. ²¹ Kate' bžin ža žala' wsangak ẋa ẋna' ẋkwide' Moisés na' lebe' nich gatbe', na' bla' bi' no'le che benne' Faraón gan belka'ne'-be', na' bejxi'e-be', na' besgole'-be' ka' ẋkwide' chekze'. ²² Ka' goken, bsdle ẋkwide' Moisés na' yógo'te da' žakgak benne' Ejipto ka',

na' gókľe'ebe' zen lo da' wnnabe', na' lo da' benbe'.

²³ 'Kate' ba zej ẋkwide' Moisés na' chopľalj yiz, wnná láže'be' chejwíabe' benne' wláž chebe' ka', benne' Israel ka'. ²⁴ Kate' bžinbe' gan nníta'gake', ble'elbe' to benne' Ejipto, žsaka' zi'e to benne' wláž chebe'. Naž gókľene' benne' wláž cheben', na' betbe' benne' Ejipton'. Ka' goken, ẋkwide' Moisés na' bezi'be' wzón bennen' lo wláž benne' wláž cheben'. ²⁵ Gókľe Moisés na' chejni'igekle benne' lježbe' ka' gon Dios ga yeslabe' ležbe' légake', san légake' bi bejni'igekle'. ²⁶ Ža chope ža na' bejẋáka'be' yechope benne' Israel ka', na' želdile', na' gónelbe' wzóa žibe' légake', na' gožbe' légake': "Le'e nak biche' lježle. ¿Biz chen' žsaka' zi'le biche' lježle?" ²⁷ Naž bennen' žone' lježe' da' zia bžige'e ẋkwide' Moisés na', na' wnné': "¿Nožkze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a lažo'o da' žonto'? ²⁸ ¿Žénelo' goto' neda' kan beno' neje, beto' benne' Ejipton'?" ²⁹ Kate' benle ẋkwide' Moisés na' da' ni, naž bzonnjbe' ga na', na' bejsoabe' lo yežlyó Madián gan wzoabe' ka' to benne' zi'to'. Lo yežlyó Madián na' bchag ná'lenbe' to ẋkwide' no'le lo yežen', na' goljgak chope ẋkwide' byo chie'.

³⁰ 'Kate' ba wdé chopľalj yiz wzóe' ga na', na' kate' zoe' gan nak lo latje dach, da' zoan ľaw ya'a da' nzin' Sinaí, na' bloe'e ľaw to wbás che ya'abá lo yi' che yag yéche'do' da' žeyen. ³¹ Kate' Moisés na' ble'ele' yin', bebanle', na' wbig'e' gawze nich le'elen' binlo, na' benle' chi'i ẋanžon'. ³² ẋanžon' gože' le': "Neda' naka' Dios chegak ẋa wdé chio' ka'. Naka' Dios che Bran, na' Dios che Isaak, na' Dios che Jakob." Naž Moisés na', lo yela' zžebe chie' wzízel'i'e, na' biž bežogle' wien'. ³³ ẋanžon' gože' le': "Wláj zelo' ni'o, dan' nak la'y gan zo' dan' zoakza' neda', Dios, nga. ³⁴ Da' li ba ble'ela' da' želzaka' benách chia' ka', benne' Israel ka' nníta'gake' lo yežlyó Ejipto, na' ba benla' želbeže nyáche'gake'. Betja, na' zoa' nga nich yeslá' légake'. Da' na'a,

seła'a le' lo yežlyó Ejipton'."

³⁵ 'La'kze benne' wláz ka' che Moisés na' bzóagake' le' chela'ale, na' wnnágake': "¿Nožkze benne' bzoe' le' nich nna bi'o neto', na' wchi'a lažo'o da' žonto'?" san Dios bsele'e le' nich gake' benne' wnná bia', na' benne' weslá, kan wbás che ya'abán' gože' Moisés na' gan wzóe', katen' bloe'e lawe' lo yag yéche'don' da' žeyen. ³⁶ Moisés nikze bebeje' benne' wláz chežo ka' lo yežlyó Ejipton'. Ka' goken, bene' da' ka' bégaken ga bebán láže'gekle benách ka', na' lezka' da' ka' gok biá'gaken, da' ka' bene' lo yežlyón'. Lezka' bene' lo nisdó' da' nzin' Nisdó' Xna, na' lezka' bene' láwgake' choplaj yiz gan nak lo latje dach. ³⁷ Moisés na'kze gože' benne' Israel ka', na' wnné': "Xanžo Dios sele'e to Benne' chele, Benne' galje' ladjw biche' lježle ka', na' gake' Benne' wchalje' lo wláz Dios. Sele'e Le' chele kan bsele'e neda'. Lekze' žon byenen wzé naglene'." ³⁸ Lezka' Moisés na'kze wzóalene' benne' ka' bdóbgake' che Dios lo latje dach, na' benlen wbás che ya'abán' le' tzen, wbasen' bcháljlene' le' law Ya'a Sinaí na'. Moisés na' wzóalene' xa xto'žo ka', na' Dios bdie' lo ne'e diža' la'y chie', da' zloe'elen kan gak gata' yela' nban chegak benách ka', na' bde Moisés na' dižan' lo na'gak za'sógake' ka' na' zejte ža zoažo na'a.

³⁹ 'Bi gónegekle xa xto'žo ka' góngake' da' bchi'le Moisés na' légake', san bzóagake' le' chela'ale, na' gónegekle' yeyéjgake' lo yežlyó Ejipton'. ⁴⁰ Katen' wzóa Moisés na' law Ya'a Sinaí na', légake' belyi'e Aarón, benne' biche' Moisés na', na' wnnágake': "Žénelto' gono' dios ka' cheto', lo'a ka', nich chjaken lawto'. Bi nnezlto' bi gok che Moisés, bennen' bebeje' neto' lo yežlyó Ejipto." ⁴¹ Naž bégake' to beždo' da' naken ya oro, na' bétgake' to zíla'do', na' bdégake'-ba' law beže oron', na' bégake' lni law bežen' dan' bégake'. ⁴² Che len Dios bsane' légake', na' wléj yichje' légake'. Naž bka'n zéngake' yi' ka' da' zej nnitan' ya'abá. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche kan

wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan:

Le'e, benne' Israel ka',
¿wlo'ole lawa' neda' bia beže ka',
bia ka, betle-ba', na' bzeyle-ba',
dan' benle lo latje dach choplaj yiz?

⁴³ Bi wlo'ole-ba' lawa' neda',
san bia'le Molok, lo'a chelen'.

Lezka' bia'le to da' naken ka belj
ya'abá da' nzin' Dios Refán,

dan' bzoale ka dios chele.

Da' ka' gókgaken lo'a chele ka'.

Le'ekze bégaklen nich bka'n zenle
légaken.

Che len, yebeja' le'e lo yežlyó chele,
na' wchi'a le'e zí'to'že gan že' yežlyó
Babilonia.

⁴⁴ 'Katen' wnníta'gak xa xto'žo ka' lo latje dach, na' gota' to yo'o laže' chégake' gan wdape chí'igake' da' bchi'le Dios, dan' gok bian' Dios wzóalene' légake'. Bégake' yo'o lažen' kan Dios gože' Moisés gonen', katen' gože' le' gonen' kan nak dan' ble'ele', da' bloe'el Dios le' law ya'a na'. ⁴⁵ Lezka' bdégake' yo'o lažen' lo na'gak zí'ngake' ka' na' zejte ža na' xa xto'žo ka' bedjwá'gaken' lo yežlyó nga, katen' wzoalen Josué légake', na' beká'agake' yežlyón' lo na'gak benách zi'to' ka', benne' ka' blag Dios lawgak xa xto'žo ka'. Ki bégake' yiz zan kate' bžinte ža wzóa Dabí. ⁴⁶ Dios wyáz laže'e Dabín', na' le' wnnable' Diosen' we'e le' latje gone' to yo'o gan soa Dios che Jakob.

⁴⁷ Diosen' bi bi'e le' latje, san Salomón, zi'n Dabín', bene' to yo'o che Diosen'.

⁴⁸ Ki bene', la'kze bi zoa Dios, Benne' wak zenle'e, to lo yodo' da' bengak benách ka'. Kan nak da' ni wnná to benne' bchalje' lo wláz Dios, katen' wnné':

⁴⁹ Ya'abá chia' naken ga ži'a zna bi'a
na' yežlyó naken ga zzoa' ni'a.
Ki wnná Xanžon': ¿Gonkzle le'e to liža'?

¿Zoakze to latje gan žon byenen yezí'
laža'a?

⁵⁰ ¿Kege len na'kza' bena' yógo'te da'
ki?

⁵¹ Naž Esteban na' gože' benne'
yodo' wchi'a laže' ka', na' wnné':
—Le'e, benne' choch laže' ka', bi
be žazen lo yichj lázdo'le. Nak zižje

yichj lázdo'le kan žak chegak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Zží'itezle che Dios Be' La'y. Kan bengak xa xto'le ka', lezka' žonle le'e. ⁵² Xa xto'le ka' wžia láže'gake' yógo'te benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' bétgake' benne' ka' wnnágake' zga'ale kan žala' la' Benne' Criston', Benne' Chawe', na' na'a, katen' bla' Benne' Chawen', le'ekze betle-ne' len na'gak benne' ka' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ⁵³ Le'ekze nzi' lo na'le da' bsedle Dios, dan' bdegak wbás che ya'abá ka' lo na'gak xa xto'le ka', san bi žonle kan znnan.

Žótgake' Esteban

⁵⁴ Kate' benne' yodo' wchi'a láže' ka' béngkle' da' ki, naž bžá'ale'egake' Esteban, na' lo yela' zža'a chégake' le' bxej láygake'. ⁵⁵ Naž Esteban na' bwie' ya'abale, na' zoalen Dios Be' La'y le', ble'ele' latje baní' gan zoa Dios, na' lezka' Jesusen', zie' kwit li ža che Dios gan nak blo. ⁵⁶ Naž wnné':

—Le wia nga. Zle'ela' nyaljw ya'abá, na' ze Benne' Golje' Benách kwit li ža che Dios.

⁵⁷ Naž benne' yodo' wchi'a láže' ka' bséjwgake' nággake', na' wžéžeya'agake' zižje, na' tzen belbága'gake' le'. ⁵⁸ Wléjgake' le' na'le žoa'a yežen', na' bžé'egake' le' yej. Benne' ka' besbága'gake' Esteban na' zia bségake' láže' želxóa yéngake' gan nak xni'a to benne' lie' Saulo katen' bžé'egake' Esteban na' yej. ⁵⁹ Kate' ne zžé'egake' Esteban na' yej, le' bliže' Dios, na' wnné':

—Xana' Jesús. Wzí' be' nakkza'.

⁶⁰ Naž byechwe', na' bzoa zibe'. Wnnié' zižje, na' wnné':

—Xan. Bi yesbago'o légake' dolá' ni. Kate' beyož bchalje' da' ni, na' gote'.

8

Saulo zbia láže'e benách ka' che Benne' Cristo

¹⁻³ Saulo bénlene' tzen benne' ka' bétgake' Esteban.

La' na'ze benne' ka' zka'n zéngake' Dios, na' žejlé'gake' che Jesusen',

biá'gake' Esteban, na' bejkáche'gake' le'. Belbéželi'e chie'.

Kate' ža ka' benne' judío ka', benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', belbía láže'li'e benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zej nnite'e lo yež Jerusalén. Lezka' Saulo wžia láže'e benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. Wyoé'e lížgake' ka', na' bexwe' benne' byo ka', na' no'le ka', na' bsejwe' légake' liž ya.

Naž yeláte'ze ka' bdachgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', belgáselase' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Samaria, na' légakze benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' bgá'ngake' lo yež Jerusalén.

Zžin diža' chawe' gan nbab Samaria

⁴ Benne' ka' belgáselase' jake' yógo'te latje, na' bzégake' diža' chawen'. ⁵ Naž Lip, to benne' žónlene' tzen benne' ka' belgáselase', wyeje' gan nbab Samaria, na' bzoa lie' che Benne' Criston'. ⁶ Bdobgak benách Samaria ka', na' dot láže'gake' bze nággake' da' wnná Lipen', dan' béngkle' xtiže'e, na' blé'egekle' da' zej nak bia' ka' da' žone'. ⁷ Ka' goken, dan' bene' ga bežojgak be' zan, be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' belbéžeya'an zižje, na' beyakgak benne' zan, benne' yižwé' ka', benne' ka' bi gok sá'gake', na' benne' ka' gok nyokgak ni'a ná'gake'. ⁸ Ka' goken, bebégekle' benne' ka' nníta'gake' lo yežen'.

⁹ Wzóa to benne' lie' Smon ga na'. Nake' benne' zga'ale goke' benne' wžá' wnné' ya'a lo yežen', na' ben láže'le' benne' Samaria ka', na' lekze' wnné' nake' benne' wak zente. ¹⁰ Yógo'te benne' ka' bze nággake' che benne' ni, gan zzo law benne' gaxjw ka', na' zejte benne' blo ka', na' wnnágake': "Benne' ni, nzi' lo ne'e yela' wak zen che Dios." ¹¹ Ka' goken, wdápegake' le' ba la'ne, dan' scha ba ben láže'le' légake' len yela' wžá' wnné' ya'a chie'.

¹² Kate' bejlé'gake' da' bzoa li Lipen' che diža' chawen' kan znná bia' Dios, na' kan nak che Jesús, Benne' Criston', naž bezóagake' nis, benne' byo ka', na'

no'le ka'. ¹³ Lezka' Smon na' bejli'e che Jesusen', na' bezóe' nis, na' wdáteze' tzen len Lipen'. Kate' blé'ele' yela' wak zen ka' da' zej nak bian' da' žon Lipen', bebanle Smon na'.

¹⁴ Kate' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, béngেকে' kan goken, benne' ka' zej nbabe' Samaria ba nzi lo ná'gake' xtiža' Dios, naž bséla'gake' Bedw len Zwa ga na'. ¹⁵ Kate' Bedon' len Zwan' bžíngake' ga na', naž góta'yoegekle' Dios lo wláz benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', nich yedjsoalen Dios Be' La'y légake'. ¹⁶ Kate' bžinte ža na', bi na' yedjsoalen Dios Be' La'y légake'. Bezóazegake' nis nich gákake' toze len Xanžo Jesusen'. ¹⁷ Naž Bedon' len Zwan' belxóa ná'gake' benne' Samaria ka'. Góta'yoegekle' Dios, na' bedjsoalen Dios Be' La'y légake'.

¹⁸ Kate' blé'el Smon, bennen' goke' wžá', dan' goken katen' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' belxóa ná'gake' benách ka', bedjsoalen Dios Be' La'y légake', na' gónele' chizjwe' légake' mežw, ¹⁹ na' gože' légake'.

—Benn yela' wak ni chia', nich kate' xoa na'a nóte'teze benne', yedjsoalen Dios Be' La'y le'.

²⁰ Naž Bedon' gože' le', na' wnné':

—Kwia yi' mežw chion' tzen len le', dan' žeklo' len mežw si'o yela' wak che Dios. ²¹ Bi nako' zi gónleno' da' ni tzen, dan' yichj lazdo'o bi naken chawe' law Dios. ²² Beyát laže' che da' kegle da' žono', na' góta'yoele Dios, cha' yenít lawe' chio' da' ni da' zža' lažo'o. ²³ Zle'ela' nbago'o zia, na' nžejo' lo yelj che da' xiwe'.

²⁴ Naž beží'i Smon na', na' gože' légake':

—Le wliž Dios, na' le gáta'yoele Xanžon' ni'a chia' neda' nich bi gak chia' nitó da' ba wnnale.

²⁵ Kate' Bedon' len Zwan' beyóž bzoa lígake' che Benne' Criston', na' bsédgekle' xtiža' Dios lo yežen', naž lezka' bcháljgake' che diža' chawen' gan zej nníta' da' zan lažgak benne'

Samaria ka', na' wdé na' beyégake' lo yež Jerusalén.

Lip zcháljlene' to benne' nbabe' yežlyó Etiópia

²⁶ Naž to wbás che ya'abá bcháljlene' Lip, na' gože' le':

—Wzó ža', na' wyéj zaka' gan zde wbíž byo' zag ka'. Žino' gan zla' nez da' zejen Jerusalén, na' zejten yež Gasa, nezen' zden latje dach.

²⁷ Naž wyó'o Lipen' nez, na' zeje' lo nezen', na' bejchage' to benne' nbabe' yežlyó Etiópia, benne' wbíž. Lo yežlyó Etiópia na' nake' benne' blo law Kandase, no'len' znna bi'e benách Etiópia ka', na' žape chi'i benne' ni yógo'te yela' wnni'a che no'len', dan' žen' liže'. Wyéj benne' ni lo yež Jerusalén nich bka'n zene' Dios. ²⁸ Na'a, zeyeje' laže', na' ži'e lo karret chie', na' žole' da' nyejw le'e yiche kan wnná Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te. ²⁹ Naž Dios Be' La'y gože' Lipen', na' wnné':

—Wbiga' gan zej karreten', na' wyéjlenen.

³⁰ Kate' ba wbiga' Lipen' ga na', benle' che benne' wbižen'. Žole' da' nyejw le'e yiche dan' wnná Isaíasen'. Lipen' gože' le':

—žejni'ilo' dan' žolo'?

³¹ Beží'i benne' Etiópia na', na' wnné':

—žNakx gak chejni'ilan' cha' bi zoa no benne' wzejni'ile' neda'?

Naž góta'yoele' Lipen' kwene', na' kwé'lene' le' tzen lo karreten'.

³² Dan' nyejw le'e yiche dan' žole', znnan ki:

Ka to zila'do',
bché'gake' Le' nich gótgake' Le',
na' ka zila'do',
bia bi zbéžeba' kate' zchóggake' yícha'ba',
lezka' ben Le', bi bsaljw žoe'e, na' bi be wnné'.

³³ Bzóagake' Le' chela'ale,
na' bi biá'gake' latje no benne' wchi'a laže'e Le'.

žNožkze benne' gak wloe'ele' zia da' zej nbaga' benne' wláž chie' ka'?
Légakkze' bétgake' Le'.

³⁴ Naž benne' wbižen' wnnable' Lipen', na' gože' le':

—Žáta'yoela' le' wzejni'ilo' neda'. ěNož benne' wnná bennen' bchalje' lo wláz Dios da' ni kan nak chie'? ěBchalje' chekze', o che benne' yoble?

³⁵ Naž len la' diža' nize wzó law Lipen', na' bzejni'ile' le' diža' chawen' kan nak che Jesusen'. ³⁶ Katen' zej yoe'e nez zjake', bžingake' gan de nis. Naž benne' wbižen' gože' Lipen', na' wnné':

—Bwia nga. Že' nis nga. ěWakkze yezó'a' nis?

³⁷ Lipen' gože' le':

—Cha' žejli'o dot lažo'o, gak yezó' nis.

Le' beži'e, na' wnné':

—Žejli'a che Jesús, Benne' Criston', nake' Zi'n Dios.

³⁸ Naž wleke' karret chien' žize, na' žoptie' bétjgake', na' wyázgake' lo nisen'. Naž Lipen' bezóe' benne' wbižen' nis. ³⁹ Kate' bežójgake' lo nisen', Dios Be' La'y bechi'e Lipen', na' biž ble'el benne' wbižen' le'. Naž beyoe'e nezen', zeyeje', na' žebele'.

⁴⁰ Kate' ba žakbe'el Lipen', ba zoe' lo yež Asoto. Wdíe' yógo'te yež ka' zej nnitan' ga na', na' bchalje' diža' chawen' ga bžintie' lo yež Sesarea.

9

Saulo žeyake' che Benne' Cristo

¹ Xakte na' bi bsan Saulo zbia laže'e benne' ka' žejlé'gake' che Xanžon', na' gónele' gote' légake'. Nich gone' ki wyeje' law bxoz blo, ² na' wnnable' le' gone' to yiche wnná bia' da' chjo'e lawgak benne' wnná bia' ka' chegak yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios, benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko, na' cha' chejxake'e benne' byo ka', o no'le ka' ga na', benne' žejlé'gake' che Jesusen', na' gak yechi'e légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén. ³ Kate' Saulon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen, ne zej yoe'e nezen' zjake', na' kate' za' žingake' lo yež Damaskon', ka' gaze wza'ni'le'e to baní' da' zan' ya'abá, dan' wza'nín'

gan zjake'. ⁴ Naž Saulon' bgo'ne' lo yo, na' benle' chi'i to benne' ži'e le':

—Saulo, Saulo, ěbiz chen' zbia lažo'o neda'?

⁵ Saulo wnnable' Le', na' wnné':

—ěNož Le', Xan?

Le' wnné':

—Naka' Jesús na'kze, Bennen' zbia lažo'o. Žsaka' zi' kwino', dan' zži'o chia'. Žak chio' kan žak che beže, bia žsaka' zi' kwinba' kate' zlibba' yag ntoche' da' žóngkele'-ba' zi'.

⁶ Naž Saulon' wzízi'e, na' bžebe'. Wnné':

—Xan, ěbiz žénelo' gona'?

Xanžon' gože' le':

—Wyase, na' wyáz lo yežen', na' sela'a to benne' gan so', benne' wzenle' le' da' žala' gono'.

⁷ Bžébegak benne' ka' zjáklene' Saulon' tzen, dan' béngkele' chi'in', la'kze bi blé'egekle' nitó benne'. ⁸ Naž beyás Saulon', na' kate' bxá' yej lawe', bi be zle'ele'. Che len bexwgake' ne'e, na' bché'gake' le' lo yež Damaskon'. ⁹ Saulon' wzóe' ga na' chonne ža nchol yej lawe', na' bi be we'j bdawe'.

¹⁰ Lezka' Ananías, to benne' žejli'e che Benne' Criston', zoe' lo yež Damaskon', na' Xanžon' bloe'e lawe' gan zoe' lo da' ble'e dáwe'le', na' gože' le':

—Ananías.

Le' bechebe', na' wnné':

—Zoa' nga, Xan.

¹¹ Xanžon' gože' le':

—Wzó ža', na' wyéj gan nak nezen' nzin' Nez Li, na' lo liž Judas wnnáb cha' zoa Saulo, benne' Tarso, ga na'. Žáta'yoele' Dios lo yo'on'. ¹² Ba ble'e dáwe'le' za' to benne' lie' Ananías, na' choe'e gan zoe', na' xoa ne'e le' nich yeyaljw yej lawe'.

¹³ Naž beží'i Ananías na', na' gože' Le':

—Xan, benne' zan ba bzéngkele' neda' kan žon bennen', dan' benle'e da' zia chegak benne' ka' žejlé'gake' chio', benne' ka' nníta'gake' Jerusalén.

¹⁴ Lezka' ze'e nga, na' lo wláz bxoz wnná bia' ka' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' goxwe' yógo'te benne' ka' zcháljlengake' Dios ni'a che Lo'.

¹⁵ Naž Xanžon' gože' Ananíasen', na' wnné':

—Wyéj, dan' wžekza' neda' ben-nen' nich wzóa lie' chia' neda' lawgak benách zi'to' ka', na' lawgak benne' ka' zŋna biá'gake' légake', na' lezka' lawgak benách Israel ka'. ¹⁶ Włoe'ela' le' da' zan da' sáka'li'e lo wlaza' neda', katen' gone' xchina'.

¹⁷ Naž Ananíasen' wyeje' ga na', na' wyoé'e yo'on'. Bxoa ne'e Saulon', na' gože' le':

—Bicha'a Saulo, Xanžo Jesús, Ben-nen' bloe'e lawe' lo nez gan zo'o, bsele'e neda' nich yeyalw yej lawo', na' nich yedjsoalen Dios Be' La'y le'.

¹⁸ La' na'ze da' zej naken ka zezá' bel ka' bexjwgaken lo yej lawe', na' la' beyáljwte yej lawe'. Naž wzó ža' Saulon', na' bezóe' nis. ¹⁹ Wdé na' we'j bdawe', na' beyák laže'e. Ka chope chonne ža wzóalene' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko.

Saulo zzoa lie' che Benne' Cristo lo yež Damasko

²⁰ La' wzó lawte Saulo zzoa lie' che Benne' Criston' gan nak lo yo'o gan zdogbak benne' judío ka' nich yénekle' xtiža' Dios, na' wnné':

—Jesús na'kze nake' Zi'n Dios.

²¹ Bebán láže'gak yógo'te benne' ka', benne' žylenle' chie', na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' bžia yi'e benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, benne' ka' zcháljlengake' Dios lo la Jesusen'? Nich gone' ki ble'e ga ni, nich wchi'e légake' zej nžeje' lawgak bxoz wnná bia' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén.

²² Saulon' gok chochže', na' bene' ga wžé' zédgekle benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damasko, dan' bloe'ele' légake' Jesús na'kze nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gake' yedjnná bi'e légake'.

Želá Saulo lo na'gak benne' judío ka'

²³ Kate' ba gok zan ža, naž benne' judío ka' bégake' toze diža' gótgake' Saulon'. ²⁴ Dot ža dot yele benne' judío ka' wžé' náwgake' le' gan zdégake'

lo ze'e da' žape chi'in yežen', nich gótgake' le', san gókbe'ele Saulon' da' žénegekle' góngake' chie'. ²⁵ Naž benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bché'gake' Saulon' žel, na' belwé'e le' to lo xkwit zen da' nžejen do, na' btínnegake' le' na'le lo ze'en' dan' žape chi'in yežen'.

Žežín Saulo lo yež Jerusalén

²⁶ Kate' bežín Saulo lo yež Jerusalén, gónele' gónlene' tzen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', san yógo'tegake' bžébegake' le', dan' bi žejlé'gake' žejlé' Saulon' che Benne' Criston'. ²⁷ Naž Bernabé bchi'e Saulon' gan zej nnita' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Bzenle' légake' kan gok che Saulon', na' kan ble'ele' Xanžon' lo nez, na' Xanžo na'kze bcháljlene' le', na' kan ben Saulon' lo yež Damasko, len yela' wechóg laže' bzóa lie' che Jesusen'.

²⁸ Naž Saulon' wzóalene' légake' lo yež Jerusalén, na' bėnlene' légake' tzen.

²⁹ Len yela' wechóg laže' Saulon' bzóa lie' che Xanžon', na' bdil diže'e len benne' judío ka', benne' ka' zcháljgake' diža' griego, na' légake' gónegekle' gótgake' le'. ³⁰ Kate' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston' gókbe'egekle' da' ni, na' bché'gake' Saulon' lo yež Sesarea, na' bséla'gake' le' lo yež Tarso, da' naken laž Saulon'.

³¹ Naž gok chawe' chegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' dot gan nbab Judea, na' gan nbab Galilea, na' gan nbab Samaria, na' gok chóchgake'. Bžébegake' Xanžon', na' belyane' dan' goklen Dios Be' La'y légake'.

Bedw žeyone' Eneas

³² Yetó da' goken, kate' Bedw ne žejwíe' lježžo ka', ble'e gan zej nnita' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' lo yež Lida. ³³ Bejxake'e to benne' lie' Eneas ga na', na' ba gok xono' yiz die' lo da'a dan' de'e yižwé', na' bi žak se'e.

³⁴ Bedon' gože' le':

—Eneas, Jesús, Benne' Criston', žeyone' le'. Wyase, na' betób da'a chion'.

Lá' wyaste Enéasen'. ³⁵ Yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Lida, na' lo yež Sarón, blé'egekle' le', na' be-
jlé'gake' che Xanžon', na' beyákgake'
chie'.

Žat Dorkas, na' žebane'

³⁶ Yetó da' goken, lo yež Jope wzóa to no'le žejli'e che Benne' Criston', no'len' lie' Tabita, na' kan nak diža' griego lie' Dorkas. No'len' bene' zan da' zej naken chawe', na' da' žáklengaken benne' yache' ka'.
³⁷ Da' goken ža na', wdá' Dorkasen' yižwé', na' gote'. Wdé bdíbgake' le', bdíxjwgake' le' to lo yo'o gan nak da' chope kwia. ³⁸ Dan' že' yež Jopen' gawze gan že' yež Lida gan zoa Bedon', benne' Jope ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', béngikle' zoa Bedon' ga na'. Che len bséla'gake' chope benne' gan zoe'. Góta'yoegekle' le', na' belyi'e le':

—Bi želo' sá'leno' neto'.

³⁹ Naž lá' wzó ža'te Bedon', na' wyéjlene' légake'. Katen' bžine' ga na', lá' belche'tie' le' gan nak lo yo'o gan de no'le gat na'. Naž no'le wzebe ka' bdóbgake' dot kwite', na' želbeže'. Blož'egekle' le' laže' ka' chegak benne' byo ka', na' laže' chegak no'le ka', da' ka' ben Dorkasen' kate' ne wzóalene' légake'. ⁴⁰ Naž Bedon' bebeje' yógo'te benne' ka' nníta'gake' ga na' na'le. Naž bzoa zibe', na' bcháljlene' Dios. Byechje' gan de Dorkasen', na' wnné':

—Tabita, wyase.

Lá' bxa'te yej law Dorkasen'. Kate' blé'ele' Bedon', lá' wyastie', na' wži'e. ⁴¹ Bedon' bexwe' ne'e, na' bchise' le'. Naž bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' lezka' no'le wzebe ka', na' bejzjie' Dorkasen' láwgake', ba bebane'. ⁴² Kan gok da' ni wzé diža' chen dot lo yež Jope, na' bejle'gak benne' zan che Xanžon'. ⁴³ Zan ža bga'n Bedon' lo yež Jopen' lo liž Smon, to benne' žon chawe'e yid za beže.

10

Da' ben Bedw lo liž Kornelio

¹ Wzóa to benne' yež Roma lie' Kornelio lo yež Sesarea, na' zchi'e to gaywá' benne' žjake' lo wdile, benne' ka' légake' Benne' Italia Žjake' Lo Wdile. ² Kornelion' zka'n zene' Dios, na' zžebe' le'. Yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže' žónlengake' le' tzen. Kornelion' znezjwe' mežw zan da' žáklenen benne' yache' ka', na' zcháljlenteze' Dios. ³ Žedá chonne Kornelion' ble'e dáwe'le' wyó'o to wbás che ya'abá gan zoe'. Wbasen' gože' le':

—Kornelio.

⁴ Bžebe Kornelion'. Bwie' wbás che ya'abán', na' gože' le':

—¿Biz yi'o neda' Xan?

Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Dios ženle' da' zcháljlino'-ne', na' nnézkzele' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'. ⁵ Na'a, žala' selo'o benne' ka' chjake' lo yež Jope, nich chejlížgake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. ⁶ Bennen' zoe' liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon, na' zoa liže' žoa'a nido'. Bedon' wzenle' le' da' žala' gono'.

⁷ Kate' ba bezá' wbás che ya'abán', wbasen' bcháljlene' le', naž Kornelion' bliže' chope bi' wen žin chie' ka', na' to benne' žeje' lo wdile, benne' zka'n zene' Dios, na' žónlene' tzen benne' ka' nníta'gake' liž Kornelion'. ⁸ Kate' beyož bzenle' légake' yógo'te dan' goken, bsele'e légake' lo yež Jopen'.

⁹ Ža chope ža, katen' zej yoe'e nez, na' za' žingake' gan že' yež Jopen', lá' na'ze wžén Bedon' yíchjo'ole nich wcháljlene' Dios, ne nak wawbíz.

¹⁰ Lá' na'ze wdón Bedon', na' gónele' gawe'. Xak žsi'ní'agake' da' gawe', ble'e dáwe'le'. ¹¹ Ble'ele' nyaljw ya'abá, na' to da' naken ka' to laže' žeje zen žetjen gan zoe', na' nžejen dap kwe'te.

¹² Žiagak bia yixe' ka' law lažen', na' zan kan zej nakba', bia ka' zej nníta' tape ni'a ná'gakba', na' bia ka' želzobe kwíngakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba'. ¹³ Naž benle' chi'i to benne' ži'e le':

—Bedw, wzó ža'. Bet-ba', na' bdaw-ba'.

¹⁴ Beží'i Bedon', na' wnné':

—O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto' o da' bi naken chawe'.

¹⁵ Da' bežope chi'i benle' chi'i bennen', na' gože' le':

—Da' ben chawe' Dios, bi nnio' chen: "Bi naken chawe'."

¹⁶ Chonne chi'i gok da' ki, na' naž laže' zen na' la' beyepten ya'abá.

¹⁷ Kate' ne žek zedle Bedon', na' žezá' laže'e biz zejlás dan' ble'e dáwe'le', benne' ka' bsela' Kornelion' bžíngake' ga na', na' wnnábgake' gan zoa liž Smon na'. ¹⁸ Kate' bžíngake' ža yo'on', blížgake' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnábgake' légake' cha' zoa to benne' lie' Smon ga na', bennen' lezka' lie' Bedw. ¹⁹ Kate' ne žezá' laže' Bedon' kan nak dan' ble'e dáwe'le', Dios Be' La'y gože' le', na' wnné':

—Bwia nga. Ba bžíngak chonne benne' ka' nga, na' žílgake' le'. ²⁰ Wzó ža' na'a. Betj zan yo'o. Bi gak chope lažo'o chéjleno' légake', dan' bsela'a nedkza' légake'.

²¹ Naž betj Bedon' zan yo'o gan zej nnita' benne' ka' bsela' Kornelion', na' gože' légake':

—Neda' bennen' žilje. ¿Biz chen' za'le nga?

²² Bechébegake', na' belyi'e le':

—Kornelio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, bsele'e neto'. Nake' benne' chawe', na' zžebe' Dios. Yógo'te benne' judío ka' žápegake' bennen' ba la'ne, na' zej nži'ile' le'. Yetó da' goken, to wbás che ya'abá bcháljlene' le', na' gože' le' sele'e benne' ka' yedjlížgake' le' yido' liže' nich yenle' da' nno'.

²³ Naž Bedon' wloé'e légake' lo yo'o, na' bi'e gan gá'ngake'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wyase Bedon', na' wyéjlene' légake'. Bale lježžo ka' bénlengake' le' tzen, benne' ka' nníta'gake' lo yež Jopen'.

²⁴ Ža chonne ža, bžíngake' lo yež Sesarea. Ba zoa Kornelion' zbeze' légake', na' ba btobe' biche'e ka', na' lježe' ka', benne' ka' nží'izele', gan nak liže'. ²⁵ Kate' wyáz Bedon' li'a,

bžoj Kornelion' lo yo'on', na' bejchage' le'. Bzoa zibe' xni'a Bedon', na' bka'n zene' le' kan žonžo che Dios na'kze.

²⁶ Bedon' besó že'e le', na' gože' le':

—Wzó ža'. Lezka' benne' yežlyó nga naka' kan nako' le'.

²⁷ Kate' ne zchalje' da' ni, wyo'ote Bedon' lo yo'on', na' bejxake'e zej ndobe benne' zan ga na'. ²⁸ Naž Bedon' gože' légake', na' wnné':

—Le'e nnézkzelele da' bchi'le Moisés, dan' znnan bi žala' gonlen to benne' judío tzen o chó'olene' to benne' zi'to'. Na'a, Dios ba bloe'ele' neda' bi žala' nnia' che nitó benne' nake' ka'ze o bi nake' chawe'. ²⁹ Che len, kate' bližle neda', la' bidtia', na' bi gok chope laža'a. Na'a znnaba', ¿biz chen' wnele neda'?

³⁰ Naž bechebe Kornelion', na' wnné':

—Ba gok tape ža ka zoažo na'a, žedá chonne, kate' ne žona' wbás, na' žliža' Dios lo liža' nga, ble'ela' to xkwide' byo. Bloe'e lawbe' lawa' neda', nákwbe' laže' da' žákti'ten. ³¹ Gožbe' neda', na' wnnabe': "Kornelio. Dios ženle' da' znnablo'-ne', na' nnezle' da' žono', kan žákleno' benne' yache' ka'. ³² Na'a, bsela' benne' ka' lo yež Jope nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. Bennen' zoe' gan nak liž to benne' žon chawe'e yid za beže, na' lezka' lie' Smon. Zoa liž bennen' žoa'a niso'. Kate' la' Bedon' ga zo' ni, wzenle' le' diža' chawen'." ³³ Ka' goken, la' bsela'tia' benne' ka' chejtílgake' le', na' chawe' beno' bido' gan zoato' ni. Che len zoato' yógo'teto' nga, na' ndobto' law Dios nich wzé nagto' yógo'te da' ye' Dios le' wzenlo' neto'.

Da' wnná Bedw liž Kornelio

³⁴ Naž wzó law Bedw zchalje', na' wnné':

—Da' li žejni'ila' na'a, Dios bi zwie' yela' znnaze chegak benách ka', san tlebe kan zle'ele' žo'o. ³⁵ Žaz laže' Dios benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zžébegake' Le', na' žóngake' da' naken chawe'. ³⁶ Dios bdie' xtiže'e lo na'gak benne' Israel ka', na' bsele'e to benne' bzoa lie' che diža' chawen' chie', da' žonen ga zga'n chawe' benách

ka', na' bžinen chežo lo na' Jesús, Benne' Criston'. Lekze' nake' Xanžo yógo'težo. ³⁷ Le'e nnézkzelele da' goken gan nbab Judea, dan' wzó law goken gan nbab Galilea wdé bchalj Zwa nich yezóagak benách ka' nis. ³⁸ Nnézkzelele kan ben Dios che Jesusen', Benne' Nasaret. Bsele'e Dios Be' La'y len yela' wak zen chie', na' Le' bénlene' Jesusen' tzen. Nnézkzelele kan wdé', na' kan bene' da' naken chawe', na' beyone' yógo'te benne' ka' belzake'e lo na' da' xiwe'. Ki bene', dan' wzoalen Dios Le'. ³⁹ Na'a, neto' zzoa lito' che yógo'te da' ben Jesusen' gan nbab Judea, na' lo yež Jerusalén, na' kan goken, bétgake' Le', katen' bdá'gake' Le' le'e yag kroze. ⁴⁰ Naž Dios besbane' Le' kate' gok chonne ža nate', na' bene' ga bloe'e lawe' gan wzoato' neto'. ⁴¹ Bi bloe'e lawe' lawgak yógo'te benách ka', san lawzeto' neto' bloe'e lawe'. Dios wžekze' neto' ža ni'te nich wzóa lito' che Jesusen', na' wej bdáwlento' Le' tzen wdé bebane' lo yela' got. ⁴² Dios gože' neto' wzóa lito' chie' Le' lawgak benách ka', na' zzoa lito' che Benne' Criston', na' znnato' nake' Bennen' bzoakze Dios nich wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'. ⁴³ Lezka' yógo'te benne' ka', benne' bchaljgake' lo wláz Dios ža ni'te, bzoa lígake' che Jesusen', na' wnnágake': "Yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le', Dios yenít lawe' dola' da' zej nbage'e ni'a che da' bene' Le'."

Dios Be' La'y žedjsóalene' benne' zi'to'ka'

⁴⁴ Kate' ne zchalj Bedw da' ni, la' bžinte Dios Be' La'y, na' bedjsóalene' légake', yógo'te benne' ka' belyenle' dan' bchalj Bedon'. ⁴⁵ Bebán láže'gekle benne' judío ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bžínkake' ga na' tzen len Bedon', dan' Dios Be' La'y, Benne' bsela' Xažo Dios, bedjsóalene' benne' ka' bi zej nake' judío. ⁴⁶ Ki bégake' dan' bégake' zchaljgak benne' zi'to'ka' diža' yoble, na' zka'n zéngake' Dios. ⁴⁷ Naž bchalj Bedon', na' wnné':

—¿Wak no benne' wžóngake' benne' ki nich bi yezóagake' nis? Nak bia' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', kan bedjsóalene' žo'o, benne' judío ka'.

⁴⁸ Wnná Bedon' yezóagake' nis dan' nzi' lo ná'gake' Xanžo Jesús. Naž benne' ka' góta'yoegekle' Bedon' gá'nlene' légake' chope chonne ža ka'.

11

Da' wnná Bedw lawgak benne' judío ka', benne' ka' che Jesús lo yež Jerusalén

¹ Béngkele benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea, kan benne' ka' bi zej nake' judío wzí' lo ná'gake' xtiža' Dios. ² Kate' bežín Bedw lo yež Jerusalén, na' lježžo judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bdil díža'gake' len le'. ³ Belyi'e Bedon':

—¿Bíz chen' wyó'oleno' benne' ka' bi zej nake' judío, na' bdáwleno' légake' tzen?

⁴ Naž wzó law Bedon' zzejni'ile' légake' kan nak dot dan' goken, ⁵ na' wnné':

—Wzóa' lo yež Jope, na' kate' ne zcháljléna' Dios, ble'e dáwe'la' to da' bloe'el Dios neda'. Ble'ela' to da' naken ka to laže' žeje zen, dan' nžejen dap kwe'te. Betjen zan ya'abá, na' bžinen gan zoa'. ⁶ Katen' bwian', nich le'ela' da' žian lawlen, ble'ela' bia yixe' ka' zej nníta' tape ni'a ná'gakba', bia yixe' snia ka', na' bia ka' želzobe kwíngakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílgakba'. ⁷ Benla' chi'i to benne' gože' neda': "Bedw, wzó ža'. Betba', na' bdaw-ba'." ⁸ Naž goža'-ne': "O'o, Xan. Batkle bdawa' da' bi žala' gawto', o da' bi naken chawe'." ⁹ Naž da' bežope chi'i bliž benne' ya'abán' neda', na' gože' neda': "Da' ben chawe' Dios, bi nno' chen: bi naken chawe'." ¹⁰ Chonne chi'i gok da' ni, na' naž dot dan' ble'ela' la' beyepten ya'abá. ¹¹ La' na'ze bžíntegak chonne benne' ža yo'o gan zoa', benne' ka' zej nžoje' lo yež Sesarea. Bsela' to benne' lie' Kornelio légake', na' bedjdílgake' neda'. ¹² Dios Be' La'y gože'

neda': "Wyejlen légake', na' bi gak chope lažo'o." Lezka' wzá' lengak žopte lježžo ki neda' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea gan wyo'oto' liž to benne' zoe' ga na'. ¹³ Bennen' bzenle' neto' da' ble'ele' kate' bla' to wbáš che ya'abá lo liže'. Wzie' lawe', na' gože' le': "Na'a bsela' benne' ka' chjake' lo yež Jope, nich chejnnégake' to benne' lie' Smon, na' lezka' lie' Bedw. ¹⁴ Bennen' wzenle' le' diža' chawen' kan gak yeló' le', na' lezka' yelagak yógo'te benne' ka' nníta'gake' ližo'." ¹⁵ Katen' wzó lawa' zchájlēna' légake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake' kan bedjsóalene' žo'o zga'ale. ¹⁶ Naž bejsá' laža'a da' wnná Xanžon', katen' wnné': "Da' li Zwa bezóe' benách ka' nis lo nis, san le'e, gak chele da' zloé'ezele yela' žezóa nisen', dan' Dios Be' La'y yedjsóalene' le'e." ¹⁷ Che len, cha' Dios bsele'e Dios Be' La'y nich bedjsóalene' légake', tlebe kan bene' chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žnozke neda' wži'a che Dios?

¹⁸ Naž, kate' bengekle' da' ni wnníta'gake' žize, na' bka'n zéngake' Dios. Wnnágake':

—Ki naken, Dios žwe'e latje benne' ka' bi zej nake' judío, žeyát láže'gake' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

Benne' yež Antiokía ka' žejlé'gake' che Benne' Cristo

¹⁹ Katen' benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', bétgake' Esteban, na' belbía láže'gake' yezika' benne' ka' žejlé'gake' chie', naž bzonnjgak benne' ki, na' góslasgake'. Bejnníta'gake' yež zan gan nbab Fenisia, na' lo yežlyó Chipre, na' lo yež Antiokía, gan bzoa lígake' che xtiža' Dios, san láwgakze benne' judío ka'. ²⁰ Lezka' yezika' benne' ka' bēnlēngake' légake' tzen, benne' ka' zej nbabe' yežlyó Chipre, na' benne' yež Sirene ka'. Benne' ki, kate' bžíngake' lo yež Antiokía, lezka' bchájlēngake' benne' zi'to' ka', na' bzoa lígake' che diža' chawen' kan nak che Xanžo Jesús.

²¹ Yela' wak che Xanžon' wzóalēnen

légake', na' benne' zan bejlé'gake' che Xanžon', na' beyákgake' chie' Le'.

²² Kate' bžin diža' kan gok da' ni, benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, bēngēklen', na' bséla'gake' Bernabé nich cheje' lo yež Antiokía na'. ²³ Kate' Bernabén' ble'e lo yež Antiokía, ble'ele' da' žonn Dios chégake', na' bebele'. Goze' légake' žala' chejlé'tezgake' che Xanžon' dot láže'gake'. ²⁴ Bernabén' nake' benne' chawe', na' Dios Be' La'y zóalene' le', na' dot láže'e žejli'e che Benne' Criston'. Ni'a che da' bchalj Bernabén', benne' zan lo yežen' bejlé'gake' che Xanžon'.

²⁵ Wdé na', wyéj Bernabén' lo yež Tarso, na' bejdilje' Saulo. Kate' bežel-le'-ne', bchi'e le' lo yež Antiokían'.

²⁶ Dot to yiz wnníta'gake' ga na', na' bēnlēngake' tzen benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', na' bsédgekle' benne' zan ka'. Lo yež Antiokían', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen' wží lágake' da' nežw chi'i Benne' Cristiano ka', da' zejlás Benne' Zej Yoe'e Benne' Criston'.

²⁷ Kate' ža ka' bale benne' ka', benne' zchálgake' lo wláz Dios, bžójgake' lo yež Jerusalén, na' bžíngake' lo yež Antiokían'. ²⁸ Wzé Agabo, to benne' žónlene' benne' ka' tzen, na' lo wláz Dios Be' La'y bzejni'ile' légake', na' wnné':

—Za' gak wbín dot yežlyó nga.

Gok wbín na' katen' znna bia' Klaudio, benne' Roma. ²⁹ Naž bchebe láže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' lo yež Antiokía, séla'gake' ka' da' nápegake', da' gáklēnen lježžo ka' nníta'gake' gan nbab Judea. ³⁰ Ki bēngake', na' dan' bnézwgake', bdégaken' lo na'gak Bernabén', na' Saulon' nich chjwá'gaken' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' gan nbab Judea.

12

Žótgake' Jakob, na' žséjwgake' Bedw liž ya

¹ Kate' ža ka' Herodes, benne' znna bi'e, bene' ga béxwgake' bale benne' ka' che Benne' Criston', nich wsaka' zígake' légake'. ² Herodes na' bsele'e benne' ka', na' bétgake' Jakob, benne' biche' Zwa. Bé'gake' le' ya ntoche'. ³ Kate' gókbe'ele Herodes na' wyáz láže'gak benne' judío ka' da' ni, na' bene' ga béxwgake' Bedw. Gok da' ni ža ka' kate' žak lni katen' žáwgake' yet xtil da' bi nzi' kwa zichj chen. ⁴ Wdé béxwgake' Bedon', na' bséjwgake' le' liž ya, na' bdégake' le' lo na'gak tape kwe' benne' žjake' lo wdile Wnníta'gake' tape' to to kwe' ka'. Ka' bégake' nich gape chí'igake' le'. Bžia láže' Herodes na' yebeje' Bedon' lawgak benách ka' te Lni Pasko', lni na' žejdínnegekle' kan ben Dios katen' bebeje' benách judío ka' lo yežlyó Ejipto. ⁵ Ka' goken, wdape chí'igake' Bedon' lo liž ya na', san benne' ka' che Benne' Criston' bcháljlentezegake' Dios, na' wnnábgekle' Le' gáklene' Bedon'.

Dios žebeje' Bedw liž ya

⁶ Kate' za' žin ža žia láže' Herodes yebeje' Bedw liž ya na' nich gote' le', la' že' na'ze de Bedon' ztase', na' zej nnita' chope benne' žjake' lo wdile kwit Bedon', na' nžeje' len chope do ya. Wnníta'gak yebale benne' ka' žjake' lo wdile ža yo'o liž ya na', na' žape chí'igaken'. ⁷ La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo Dios bloe'e lawe' ga na', na' wza'ni'le'e baní' liž ya na'. Wbás che ya'abán' wdane' le'el sina' Bedon', na' besbane' le', na' gože' le':

—Wyase.

Naž beyéz do yan' dan' nžejen na' Bedon'. ⁸ Wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Bchej li'o, na' blej zelo'.

La' bente Bedon' da' ni. Naž wbás che ya'abán' gože' le', na' wnné':

—Bxoa láže' yeno', na' da len neda'.

⁹ Bežój Bedon', na' wyéjlene' wbás che ya'abán', san bi žákbe'ele' cha' da'

žon wbasen' naken da' li. Gokle' yeze znnele'. ¹⁰ Katen' ba wdégake' gan zej nnita' benne' nežw ka', na' benne' bežope' ka', benne' žjake' lo wdile, benne' ka' žape chí'igake', na' bžíngake' gan zoa da' naken ya, da' nbagan' gan žó'ogake' liž ya na', gan žežójgake' lo nez che yež. Gan žó'ogake', žakze chen wyaljwn. Kate' bžójgake', belzé'e gan bžíngake' yetó nez, na' wbás che ya'abán' la' bezá'alentie' Bedon'. ¹¹ Naž gókbe'ele Bedon', na' lo yichj lázdo'ze' wnné':

—Na'a nnezla' da' li bsela' Xanžo Dios to wbás che ya'abá chie', na' beslé' neda' lo na' Herodes, na' lo yógo'te da' gónegekle benne' judío ka' góngake' chia'.

¹² Kate' ne yo'o nez Bedon', žesá' láže'e kan nak da' goken, na' ble'e ža yo'o liž Lia, xna' Zwa, xkwiden' zoa yetó labe' Markos. Lo yo'on' zej ndobe benne' zan, benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zcháljlengake' Dios. ¹³ Katen' bliž Bedon' gan žó'ogake' li'a, bžoj to xkwide' no'le lebe' Rode nich nnezlbe' nozen'. ¹⁴ Katen' beyónbia'be' chi'i Bedon', lo yela' žebél chebe' bi bsáljwben', san taríaze beyejbe' lo yo'on', na' bejzenlbe' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnnabe':

—Zoa Bedon' ža yo'o.

¹⁵ Naž belyi'e-be':

—Nak yał yichjo'.

Lebe' chochže ben xtiža'be' naken ki. Naž wnnágake':

—Kege le'. Bxin chelgen'.

¹⁶ Xak na' bi wzóa ži Bedon', žliže' benne' ka' nníta'gake' lo yo'on'. Kate' bsáljwgake' yo'o, to belnítzele' katen' blé'egekle' le'. ¹⁷ Naž Bedon' bchis ne'e nich nníta'gake' žize, na' bzenle' légake' kan ben Xanžon', bebeje' le' liž yan'. Gože' légake':

—Le chejzenle Jakob, na' lježžo ka' kan goken.

Naž bežój Bedon' ga na', na' wyeje' ga yoble.

¹⁸ Kate' za' ža'ni' ža na', wžé' zédgekle benne' ka' žjake' lo wdile kan goken, dan' biž yo'o Bedon' liž

yan'. ¹⁹ Naž bsela' Herodes benne' ka' chejxi'gake' Bedon'. Katen' bi bžélgekle' le', wnnable' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' wdape chí'igake' Bedon', dot da' goken. Wdé na' Herodes na' gože' ni'a ne'e ka' gótgake' benne' ka' žjake' lo wdile. Naž bezá' Herodes na' gan nbab Judea, na' wyeje' lo yež Sesarea, gan bga'ne'.

Kan got Herodes

²⁰ Kate' ža ka' benne' yež Tiro ka', na' benne' yež Sidón ka' zdil díža'gake' len Herodes. Zga'ale benne' ka' nníta'gake' lo yežlyó che Herodes na' belsele'e da' žiažje chegak benne' ka' nníta'gake' lo yež Tiro, na' lo yež Sidón, san dan' zža'a Herodes na' légake', biž bi želsele'e chégake'. Naž benne' Tiro ka', len benne' Sidón ka', gókgake' toze, na' bégake' ga bchálj Blasto lo wláz légake' law Herodes na'. Nak Blaston' wen žin blo law Herodes na'. Benne' Tiro ka', len benne' Sidón ka', gónegekle' žingake' law Herodes na', nich nnábgekle' le' ga'n chawe' diža' bizjw chégake'. ²¹ Naž Herodes na' bžia bi'e to ža yenle' chégake', na' ža na' wži'e latje chie' gan zchi'a laže'e bi da' žaken, nakwe' to laže' da' zakan', na' bchalje' lágake'. ²² Naž wžéžeya'agak benne' ka', na' wnnágake':

—jKege bénne'ze nga! jDios na'kze zchalje'!

²³ La' na'ze to wbás che ya'abá che Xanžo la' be'tie' le' dan' lekze' wži'e yela' zka'n zen da' žala' gaken che Dios. Naž golj bzoga' le'e Herodes na', na' gote' dan' žáwgakba' le'.

²⁴ Naž wzé diža' kan nak che Xanžon', na' belyán benne' ka' nzi' lo ná'gaken'.

Bernabé len Saulo žejcháljgake' diža' chawe' da' nežw chi'i

²⁵ Kate' Bernabé len Saulo ba bdégake' mežwn' da' btobgak benne' ka' che Benne' Criston' lo na'gak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' bezá'gake' ga na', na' beyéjgake' lo

yež Antiokía. Lezka' bché'gake' Zwa, xkwiden' zoa yetó labe' Markos.

13

¹ La' ža na'ze wnníta'gak benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' benne' ws-edle ka', lo yež Antiokía, benne' ka' zej nbáblene' benne' ka' che Benne' Criston' lo yežen'. Ki lágake':

Bernabé,

Smon, (lezka' lie' Benne' Gasj),

Lusio, (benne' yež Sirene),

Saulo,

Manaén, (benne' bgól-lene' tzen Herodes, benne' zнна bi'e gan nbab Galilea).

² Katen' zej ndobe benne' ki law Xanžon', na' žóngake' wbás, Dios Be' La'y gože' légake', na' wnné':

—Le kwej Bernabé len Saulo cheze chia' nich chjéngake' žin na' dan' bliža' légake' góngaken'.

³ Katen' beyóž bégake' wbás, na' bcháljlengake' Dios, naž bxoá ná'gake' chope' ki, na' bséla'gake' légake'.

Wbás ka' zcháljgake' diža' chawe' lo yežlyó Chipre

⁴ Naž Bernabé len Saulo jake' lo yež Seleusia dan' bsela' Dios Be' La'y légake' ga na', na' belbene' to lo barkw da' bchen' légake' gan nak to yežlyó lo niso' da' nzin' Chipre. ⁵ Kate' bžingake' lo yež Salamina, bcháljgake' xtiža' Dios ga nak lo yo'o ka' gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios. Zej nchi'e xkwide' Zwa nich gáklenbe' légake'. ⁶ Kate' beyóž wdégake' yógo'te yeždo' ka' zej nni-tan' lo yežlyó Chipren', da' zoan lo niso', naž bžingake' lo yež Pafos gan bejxáka'gake' to benne' judío lie' Bar-jesús. Nake' benne' wžá' wen laže', na' zinne' zchalje' lo wláz Dios. ⁷ Benne' ni zóalene' Serjio Paulo, to benne' wnná bia', benne' žejni'ile'. Benne' wnná bian' bliže' Bernabén' len Saulon', dan' gónele' yenle' xtiža' Dios. ⁸ Naž benne' wžán' beži'e chegak Bernabén', na' Saulon', dan' gónele' gone' ga bi chejlé' benne' wnná bian' che Dios. Benne' wžán' lezka' lie' Elimas len xtiža'gak benne' zi'to' ka'. ⁹ Naž

Saulon', bennen' lezka' lie' Pablo, bzóa choch lawe', na' zoalen Dios Be' La'y le', bwie' Elímasen', ¹⁰ na' gože' le':

—Le', benne' wen laže', na' benne' wen da' kegle. Nako' ka zi'nkze da' xiwe', na' bi zle'elo' chawe' yógo'te da' naken chawe'. ¿Bi wsano' da' žono', zži'o che diža' chawen' che Xanžon', na' žsejo' xnez no benne' žénele' chejli'e chie' Le'? ¹¹ Na'a, Xanžo na'kze wsaka' zi'e le', na' chol' yej lawo', na' bi le'elo' wbiž bale ža ka'.

La' wchołte yej law Elímasen', na' wdé' nile na'le, žilje' no benne' goxwe' ne'e, nich wchi'e le'. ¹² Katen' benne' wnná bian' ble'ele' da' goken, na' bebanle' kan nak xtiža' Xanžon', na' bejli'e che Benne' Criston'.

Da' ben Pablo len Bernabé lo yež Antiokia gan nbab Pisidia

¹³ Naž Pablo len benne' ka' žónlengake' le' tzen wžéngake' to lo barkw, na' bezá'gake' lo yež Pafos, na' bžíngake' lo yež Perje gan nbab Panfilia. Lo yežen' xkwide' Zwa blá'alénbe' légake', na' beyejbe' lo yež Jerusalén. ¹⁴ Wdé na' bezá'gake' lo yež Perjen', na' jake' lo yež Antiokia gan nbab Pisidia. Lo yežen', katen' nak ža la'y chegak benne' judío ka', belyoé'e lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkele' xtiža' Dios, na' lo yo'on' wžé'gake'. ¹⁵ Naž to benne' zoe' ga na' bele' to da' bsedle Moisés, na' lezka' to da' wnná to benne' bchalje' lo wláz Dios. Wdé na' benne' wnná bia' che yo'on' bsele'e to benne', na' bcháljlene' Saulon', na' Bernabén', na' wnné':

—Le'e, lježto' ka'. Cha' nche'le to da' nnale da' wzejni'ilen neto', le nnan.

¹⁶ Naž wzó ža' Pablon', na' bchis ne'e nich kwé'gake' žize, na' wnné':

—Le wzé nag da' yapa' le'e, benne' Israel ka', na' le'e, nole zžébele Dios. ¹⁷ Xanžo Dios, Bennen' zka'n zengak benne' Israel ka', wžekze' xa xto'žo ka', na' bene' ga belyánli'e katen' gókgake' benne' zi'to' ka' lo yežlyó Ejipto. Wdé na' len yela' wak zen chie' bebeje' légake' lo yežlyón'. ¹⁸ Chopłalj yiz Dios goke' zen laže' len légake' katen' wdágake' dot lo yo biž lo latje

dach. ¹⁹ Kate' beyóž bchinnje' gaže kwe' yež ka' wnníta'gaken lo yežlyó Kanaán, na' bnezjwe' xa xto'žo ka' yežlyó chegak benne' ka'. ²⁰ Wdé na', da' goken tape gaywá' chi yon yiz, Dios bnnite' benne' ka' nich wchi'a laže'e légake' na' zejte wzóa Samuel, bennen' bchalje' lo wláz Dios. ²¹ Naž belnnable' Dios wzóe' to benne' nich nna bi'e légake', na' Dios bzoe' Saúl, zi'n Sis, to benne' nbáblene' za'só Benjamín ka' nich nna bi'e légake', na' ki ben Saúl na' chopłalj yiz. ²² Wdé na' Dios beké'e Saúl na', na' bzoe' Dabí nich nna bi'e légake'. Dios blóe'ele' kan nak Dabín', katen' wnné': “Nnezla' Dabí, zi'n Isai, žone' da' žaz laža'a neda', na' gone' yógo'te da' žénela' gone'.” ²³ Ladjw za'só Dabín', Dios bene' ga golj Jesusen' nich yeslé' benne' Israel ka', kan zga'ale bchebe laže' Dios gone'. ²⁴ Zga'ale kate' bla' Jesusen', bchalj Zwa lawgak yógo'te benne' Israel ka' nich yeyát láže'gake', na' yezóagake' nis. ²⁵ Katen' za' yeyóž wchálj Zwan', na' wnné': “¿Nožkze žéklele naka' neda'? Bi naka' Benne' Criston', Bennen' žala' yide'. Le wia nga. Za' la' Bennen' ga zoa' ni, na' neda' bi naka' zi kweja' zele' da' žleje'.”

²⁶ 'Le'e, ljéža'do' ka', le'ekzle nakle za'só Bran len nole le'e zoale nga, na' zžébele Dios. Dios na'kze bsele'e diža' ni chele nich yelale. ²⁷ Benne' ka' wnníta'gake' lo yež Jerusalén len benne' ka' wnná biá'gake' légake', bi gókbe'egekle' Jesusen' nake' Benne' Criston', na' bi bejní'igekle' da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, žsedlen kan nak che Jesusen', la'kze žólgaken' ža la'y ka', san lo yela' bi žejní'il chégage' bégake' da' benen ga bžin dan' znná dižan' katen' belchoge' che Jesusen' gate'. ²⁸ La'kze bi bžélgekle' bi da' nbaga' Jesusen' nich chóggake' chie' gate', san belnnable' Pilato yi'e benne' ka' gótgake' Le'. ²⁹ Kate' beyóž bégake' yógo'te da' nyejw le'e yiche kan žala' gaken chie', belétjgake' Le' le'e yag kroze, na' belkache'e Le' lo yežw ba. ³⁰ Naž Dios besbane' Le'

lo yela' got, ³¹ na' zan ža bloe'e law Jesusen' lawgak benne' ka' wdálengake' Le' tzen katen' wdé' gan nbab Galilea, na' ble'e lo yež Jerusalén. Na'a, zzoa ligak benne' ka' chie' Le' lawgak benách ka'.

³² Ka' naken, lezka' neto' zcháljlento' le'e diža' chawen' kan nak dan' bchebe laže' Dios gone' chegak xa xto'žo ka'. ³³ Dan' bchebe laže' Dios gone' chégake', Lekze' bene' ga goken lawžo žo'o, nakžo za'sógake' ka'. Ki bene' katen' besbane' Jesusen', na' goken kan nyejw le'e yiche gan zoa salmo da' chopen', dan' znnan ki: "Le' nako' Zi'na'. Neda' bzoakza' Le'."

³⁴ Ka' naken, Dios besbane' Le' lo yela' got nich bi kwia yi' belá' žen chie', Dios na'kze wnné' ki: "Wnezjwa' chio' da' ba nez zen da' bchebe laža'a che Dabí."

³⁵ Che len lezka' nyejw le'e yiche, gan zoa yetó salmo, da' znnan ki: "Bi go'o latje ga'n benne' la'y chio' gan kwia yi' belá' žen chie'."

³⁶ Da' goken che Dabín' nak bian'. Wdé bene' žin lawgak benne' wláž chie' ka', kan Dios gože' le' gone', naž gote', na' wló'ogake' le' lo yežw ba gan wnnita'gak xa xta'we' ka', na' wzía yi' belá' žen chie'. ³⁷ Na'a, kan nak che Jesusen', Dios besbane' Le', na' bi wzía yi' belá' žen chie' lo yežw ba. ³⁸ Le'e, ljéža'do' ka', žala' nnézlele da' ni da' zzenla' le'e. Ni'a che da' ben Jesusen' Dios ženít lawe' chele le'e doła' da' nbága'le. ³⁹ Na'a, Dios žeyón chawe'e yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', na' žeké'e doła' ka' da' bi gok yeká'a da' wnná xtiža' Dios, dan' bde Moisés chežo. ⁴⁰ Le gape chi'i kwinle na'a nich bi gak chele da' nyejw le'e yiche dan' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláž Dios, da' znnan ki:

⁴¹ Le wia nga, le'e, benne' ka' bi žaple neda' ba la'ne. Yebán láže'le, san lo yela' bi žejlé' chele gatle.

Neda' gona' to žin ža ni zoale le'e, na' la'kze no benne' wloe'ele' le'e da' žejlās žin na', bi chejle'le chie'.

⁴² Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen bežógake' lo yo'o

gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, naž góta'yoegekle benne' ka' légake' wzéngkle' légake' da' ki kate' žin yetó ža la'y chégake'. ⁴³ Kate' benne' ka' zej ndobe' lo yo'on', bežógake' ga na', benne' zan, benne' judío ka', len benne' ka' beyákgake' judío, benne' ka' zka'n zéngake' Dios, bénlengake' Pablon' len Bernabén' tzen. Chope' ki bcháljlengake' légake', na' ben chóchgake' légake' nich gá'nteze chóchgake', na' nich wxén láže'gake' da' gonnze Dios chégake'.

⁴⁴ Yexono' ža ka' katen' bžin yetó ža la'y chégake', na' bdobgak yeláte'ze ka' bdachgak benne' ka' che yežen' nich yéngkle' xtiža' Dios. ⁴⁵ Naž bgé'egekle benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', kate' blé'egekle' benne' zan ka', na' che len wnnégake' che da' znná Pablon', na' beží'igake' chen.

⁴⁶ Naž Pablon' len Bernabén', len yela' wechóg láže' chégake', belyi'e benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ben byenen wzenlto' le'e néžwle xtiža' Dios, san dan' zzoale chela'ale diža' ni, da' žonle nak bian' bi nakle zi gata' yela' nban da' zejlí kanne ni chele, che len, na'a chejto' gan zej nnita' benne' zi'to' ka'. ⁴⁷ Lezka' gož Xanžo Dios neto' gonto' ki, na' wchaljto' che Benne' Criston' lawgak benne' zi'to' ka'. Ki znná da' wnná Dios kan nak che Benne' Criston', katen' wnné':

Bzoa' Le' nich gako' baní' chegak benne' zi'to' ka', na' gako' Benne' yeslé' benách ka' dot yežlyó nga.

⁴⁸ Kate' benne' zi'to' ka', benne' ka' nnita'gake' ga na', béngkle' da' ni, na' bebégekle', na' bka'n zéngake' Xanžon' ni'a che xtiže'e. Yógo'te benne' ka' ba ben Dios chégake' gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁴⁹ Ka' goken, wzé xtiža' Xanžon', na' benne' yógo'te yež zej nnitan' yežlyón', béngklen'. ⁵⁰ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', belkó'o ye'e benne' blo ka' che yežen' nich bi lé'egekle' Pablon', na' Bernabén' chawe'. Lezka'

belkó'o yele'e no'le blo ka', no'le zka'n zéngake' Dios. Ka' goken, bégake' ga belbía láže'gake' Pablon', na' Bernabén', na' blággake' chope' ki na'le lo yežlyó chégake'. ⁵¹ Naž Pablon' len Bernabén', bechínnjgake' bixte yo da' dan' lábgake', dan' zloe'elen nga'n zia da' zej nbaga' benne' ka' che yežen', na' jake' lo yež Ikonio. ⁵² Bebéegkle benne' ka' che yež Antiokía, benne' žejlé'gake' che Xanžon', na' Dios Be' La'y wzóalene' légake'.

14

Da'ben Pablo tzen len Bernabé lo yež Ikonio

¹ Kate' bžin Pablo len Bernabé lo yež Ikonio, belyoé'e tzen lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bcháljgake' diža' chawen' ga na'. Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. ² Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie', belkó'o yele'e bale benne' zi'to' ka' nich bi chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich bi lé'egekle' chawe' lježžo ka', benne' žejlé'gake' chie' Le'. ³ Dan' bejle'gak benne' zan ka' che Benne' Criston', Pablon' len Bernabén' wnníta'gake' ga na' zan ža, na' lo yela' wechóg laže' bcháljgake' xtiža' Dios, dan' žxen láže'gake' Xanžon'. Xanžo na'kze bloe'ele' da' wnnágake' kan nži'il Dios benách ka' naken dot da' li, na' Dios bi'e légake' latje bégake' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebángkle' benách ka'. ⁴ Naž benne' ka' nníta'gake' lo yežen' gok chópelegake'. Bale' bēnlengake' benne' judío ka' tzen, benne' ka' bi žejlé'gake' che Jesusen', na' yebale' bēnlengake' Bernabén' len Pablon', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', tzen. ⁵ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' chie' len benne' zi'to' ka', bēnlengake' tzen benne' ka' zna biá'gake' légake', na' bdóbgake' nich góngake' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' zia, na' nich wžé'egake' légake' yej. ⁶ Kate' Pablon' len Bernabén' gókbe'egekle'

da' ni, bzónnjgake' ga na', na' jake' lo yež Listra, na' lo yež Derbe, yež ka' zej nbaben Likaonia, gan wdégake' yógo'te yeždo' ka', da' zej nnitan' gawze. ⁷ Lo yež ka' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'.

Žžé'egake' Pablo yej lo yež Listra

⁸ Lo yež Listra wzóa to benne' bi žak se'e. Že'ze' ga na' dan' bi zza'kze' katen' golje', na' batkle wzé'e ni'e. ⁹ Benne' ni wzé nage' da' wnná Pablo. Pablon' bwie' le', na' gókbe'ele' žejli'e che Benne' Criston' nich yeyake'. ¹⁰ Naž wnné žižje Pablon', na' gože' le':

—Wzé.

La' bxi'te'te bennen', na' wzé'e ni'e. ¹¹ Kate' benne' Listra ka' blé'egekle' dan' ben Pablon', wzó lāwgake' znnégake' žižje len xtiža'gak benne' Likaonia ka', na' wnnágake':

—jDios ka' benne' ki! Bétjgake' ga ni zoažo, na' zloe'el kwíngake' kan zna'gak benne' ka'.

¹² Wnnágake' Bernabén' nake' Júpiter, kan nak la dios blo chégake', na' wnnágake' Pablon' nake' Merkurio, yetó dios chégake'. Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' kan znnágake' žon Merkurion'. ¹³ Gan nníta'gake' zoa yodo' che Júpiter, da' žen' kwit nez gan žo'ogak benách ka' lo yežen'. Bxoz che Júpiter na' la' bžintie' ga na', na' nchi'e beže ka', na' lezka' noe'e yeje ka', na' žónlengak benne' zan le' tzen. Gónegekle' gótgake' beže ka' lawgak Pablon' len Bernabén' nich wká'n zéngake' légake' kan žóngake' chegak dios ka' chégake'. ¹⁴ Kate' Bernabén', na' Pablon', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', gókbe'egekle' da' ni, na' belcheze'e laže' da' zej nakwe'. Gok nyache' láže'gake' dan' žongak benne' ka' da' bi žala' góngake', na' belxite' Pablon', na' Bernabén', na' bejcházgake' gachje lāwe'le benne' zan ka'. Wnnégake' žižje, ¹⁵ na' gózgake' légake':

—Le'e, benne' ka'. ĆBiz chen' žonle da' ki? Lezka' bēnne'ze naktó' kan nakle le'e, na' zzenlto' le'e da' nikze žala' wsanle žonle, dan' bi be zakan',

nich gakle che Dios ban. Dios ni bene' ya'abá, na' yežlyó nga, na' nisdó, na' yógo'te da' zej nnítan' to to latje ka'. ¹⁶ Yiz ka' da' wdégaken, bengak yógo'te benách ka' kan nak da' znnazen chégake', na' Dios bi bsejwe' xnézgake', ¹⁷ san bene' ga nak bia' da' nake', ni'a che da' chawe' da' žone' chégake'. Žsele'e nis yejw gan zoažo, na' žone' ga želgole da' žazžon. Zwawe' žo'o, na' žone' ga žebelžo.

¹⁸ La'kze Bernabén' len Pablon' góžgake' légake' da' kī, kánneze bzóegekle' bséjwgake' xnezgak benne' zan ka', nich bi gótgake' beže ka' láwgake'.

¹⁹ Naž bałe benne' judío ka', benne' bi žejlégake' che Benne' Criston', bžíngake' ga na', benne' ka' zej nžoje' lo yež Antiokía, na' lo yež Ikonio, na' belkó'o yełe'e benne' zan ka'. Naž yógo'tegake' bžé'egake' Pablo yej, na' bzóbgake' le' na'le žoa'a yežen', dan' žékgekle' ba nate'. ²⁰ Naž kate' benne' ka', benne' žejlégake' che Benne' Criston', bdóbgake' dot kwit gan de Pablon', na' wyase', na' beyaze' lo yežen'. Kate' za' ža'ní' yetó ža, Pablon' bežójlene' Bernabén', na' jake' lo yež Derbe.

²¹ Lo yežen' bcháljgake' diža' chawen' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' benne' zan bejlégake' chie' Le'. Wdé na' beyéjgake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Antiokía. ²² Kate' Bernabén' len Pablon' wdégake' lo yež ka', ben chóchgake' benne' ka' žejlégake' che Benne' Criston', na' besá'gake' láže'gake' nich ga'n chóchgake' kan žejlégake' chie' Le'. Belyi'e légake':

—Cho'ožo žo'o gan zнна bia' Dios, san žon byenen sáka'žo da' zan da' gaken chežo.

²³ Gan zoa to kwe' to kwe' benách ka' che Benne' Criston', Pablon' len Benabén' bnníta'gake' benne' gole ka' nich gape chí'igake' benne' ka' che Benne' Criston'. Kate' ba bcháljlengake' Dios, na' bégake' wbás, naž bdégake' légake' lo na' Xanžo, Bennen' žejlégake' chie'.

Pablo len Bernabé žežíngake' lo yež Antiokía gan nbab Siria

²⁴ Naž Pablo len Bernabé wdégake' gan nbab Pisidia, na' bžíngake' gan nbab Panfilia. ²⁵ Kate' beyóž bcháljgake' xtiža' Benne' Criston' lo yež Perje, na' jake' lo yež Atalia. ²⁶ Bezá'gake' ga na', na' belbene' to lo barkw, na' bežíngake' lo yež Antiokía, gan zej nníta' benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' bséla'gake' légake' nich chejzégake' xtiža' Dios, katen' wló'ogake' légake' lo na' Dios, Bennen' žon chawe'e légake' nich góngake' xchine', žin na' da' ba beyóž bégake'. ²⁷ Katen' bežíngake' lo yež Antiokía, na' bdogak benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na'. Naž Pablon' len Bernabén' bzénggekle' légake' kan zej nak da' zen ka' da' ben Dios lo ná'gake', na' lezka' kan ben Dios, bi'e benách zi'to' ka' latje žejlégake' che Benne' Criston'. ²⁸ Zan ža Pablon' len Bernabén' bgá'nłengake' benách ka' žejlégake' che Benne' Criston' lo yežen'.

15

Benne' ka' che Benne' Cristo žon xtiža'gake' lo yež Jerusalén

¹ Naž bałe benne' ka', benne' zej nžoje' gan nbab Judea, bžíngake' lo yež Antiokía. Bsédgekle' lježžo ka', na' wnnágake':

—Le'e, benne' byo ka', cha' bi chog lo bel'a chele kan žónteze žonto', kan bchi'le Moisés, bi gak yelale.

² Naž Pablo len Bernabé beldíl diže'e len légake', na' gokle'e žo'osbė. Wdé na', benne' Antiokía ka' wžégake' Pablon' len Bernabén', na' yebałe lježžo ka', nich chjake' lo yež Jerusalén, nich lá'gake' lawgak benne' wbás ka' bséla' Benne' Criston', na' lezka' lawgak benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljlengake' légake' kan nak da' ni da' žaken, na' kan nak da' yalze da' žsédgekle' benne' ka'.

³ Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' Antiokía ka', wló'ogake' légake' nez. Wdégake'

gan nbab Fenisia, na' gan nbab Samaria, na' bzéngkle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', kan goken, beyakgak benne' zi'to' ka' che Benne' Criston'. Da' ni benen ga bebéegkle yógo'te lježžo ka'.

⁴ Pablon' len Bernabén' bžíngake' lo yež Jerusalén. Naž benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na' len benne' wbás ka' bsele'e Le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wdápegake' légake' ba la'ne. Pablon' len Bernabén' bzéngkle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ná'gake'. ⁵ Naž bale benne' yodo' fariseo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', belzó ži'e, na' wnnágake':

—Žon byenen chog lo belá' chegak benne' byo ka', benne' zi'to' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' wchi'ilžo légake' góngake' kan znná da' bchi'le Moisés žo'o.

⁶ Naž benne' wbás ka' bsele' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', bdóbgake' nich wchi'a láže'gake' da' ni da' žaken.

⁷ Wdé bcháljgake' scha, na' wzé Bedw, na' gože' légake':

—Ljéža'do' ka'. Nnézkzelele kan gok ža ni'te, kan Dios wžekze' neda' nich wchalja' xtiže'e lawgak benách zi'to' ka' nich yéngkle' diža' chawen', na' chejlé'gake' che Benne' Criston'.

⁸ Dios, Bennen' nónbia'kze' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', bzoe' da' nak bia' žape' légake' ba la'ne, dan' bsele'e Dios Be' La'y chégake', kan bsele'e Le' chežo žo'o. ⁹ Bi bche'e kan bene' chégake', na' chežo, na' lezka' beyón chawe'e yichj lázdo'gake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

¹⁰ Na'a, žbiz chen' zži'ile che Dios, na' žesbága'le to ywa' zi'i yengak lježžo ka'? Ywa' na', da' naken da' bchi'le Moisés, bi gok wa'žon žo'o, na' bi gok wá'gaken xa xto'žo ka'. ¹¹ Žejle'žo yelažo ni'a cheze da' ben Xanžo Jesús lo wláz žo'o, na' kan yelažo žo'o, lezka' yelágake' légake'.

¹² Katen' beyož bchalj Bedon' da' ni, na' yógo'tegake' wnníta'gake' žize, na' bze nággake' da' bchaljgak Bernabén', na' Pablon'. Benne' ki bzéngkle' légake' da' ka' da' zej nak bian' da' žóngaken ga žebángkle benách ka', da' ka' ben Dios lo ná'gake' gan zej nnita' benách zi'to' ka'. ¹³ Katen' beyož wn-nagak Bernabén', na' Pablon' da' ni, bechebe Jakob, na' wnné':

—Ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e. ¹⁴ Smon Bedw ba bzenle' žo'o kan ben Dios, bloe'ele' law yela' wak chie' da' nežw chi'i lawgak benách zi'to' ka' nich bebeje' benách ka' che Leze', benne' ka' nníta'gake' ládjwgake'.

¹⁵ Kan nak da' ni naken tlebe len xtiža'gak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

¹⁶ Kate' ža ka' te ža ki yelá'a, na' wchisa' to Benne' nna bi'e, Bennen' chaze' latje che Dabí, ben-nen' wnná bi'e.

Gona' kan žon to benne' žechise' to yo'o nyinnj.

Lezka' yechisa' benne' za'sóe' ka', benne' ka' zej nga'ne'.

Gona' kan žon to benne' žechise' to ze'e gole.

Ki gona' nich yechisa' da' wnná bia' Dabín',

¹⁷ na' nich chiljgak yezika' benách ka' Xanžon'.

Benách zi'to' ka' chíljgake' Le', na' si' lágake': Benách Ka' Che Dios.

¹⁸ Ki wnnakze Xanžo, Bennen' ža ni'te bene' ga zej nak bia' yógo'te da' ki.

¹⁹ 'Che len žekla' neda' bi žala' wséjwžo xnezgak benách zi'to' ka', benne' ka' žeyákgake' che Dios. ²⁰ Žala' wzojžo chégake' nich wká'ngake' da' ka' da' bi žala' gáwgake', da' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' bi góngake' da' sban ka', na' bi gáwgake' belá' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba', na' bi gáwgake' xchen nóte'teze bia yixe'. ²¹ Ža ni'te, na' zejte na'a ža zej nnita' benne' ka' zcháljgake' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios yógo'te yež

ka', na' zcháljgake' che da' bzoj Moisés. Žólgakken' ža la'y ka'.

²² Naž benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', na' yógo'te benne' ka' che Benne' Criston', wyáz láže'gake' wžégake' bale benne' ka' ládjwgake' nich sála'gake' légake' lo yež Antiokía, tzen len Pablon', na' Bernabén'. Chope' ka' wžégake' zej nake' Judas len Silas. Judas na' lezka' lie' Barsabás. Chope' ki zej nake' benne' blo ládjwgak lježžo ka'.

²³ Bžójgake' to le'e yiche da' bdégake' lo ná'gake', nich chjwá'gaken', dan' znnan ki: “Neto', benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', na' lježžo ka', žapto' le'e: “Padiox” lježto' ka', nakle benách zi'to' ka', na' zoale lo yež Antiokía, na' lo yež ka' zej nbaben Siria, na' Silicia. ²⁴ Benlto' kan žongak bale benne' ka', benne' bžójgake' ga ni zoato', san bi bséla'to' légake'. Žedjchá'gake' le'e len da' ka' znnágake', na' zchíxgake' yichj lázdo'le, dan' znnágake' žon byenen chog lo belá' chele, benne' byo ka', na' žala' gonle kan znná da' bchi'le Moisés.

²⁵ Che len wyáz láže'to' katen' ba ben toze xtiža'to', wžeto' chope benne', na' sála'to' légake' nich yedjwíagake' le'e. Yídlengake' tzen Bernabé len Pablo, benne' ka' nži'ilžo. ²⁶ Bernabén', na' Pablon' ba jake' gan wzóa da' ben zož gátgake' dan' zej nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²⁷ Ki naken, žsála'to' Judas len Silas gan zoale. Chope' ki wzejní'igekle' le'e da' ni da' zzojto' chele le'e yiche ni. ²⁸ Dios Be' La'y bloe'ele' neto' da' žaz láže'e, na' lezka' žaz láže'to' neto', bi yesbága'žeto' le'e ywa', da' naken da' bchi'le Moisés, san toze da' ki da' žon byenen gonlen.

²⁹ Bi gawle da' wdé lawgak lo'a ka'.

Bi gawle žen.

Bi gawle belá' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.

Bi gonle da' sban ka'.

Cha'gape chi'i kwinle, nich gonle kan znnagak da' ki, na' gonle da' naken chawe'.”

³⁰ Ka' goken, benne' ka' bséla'gake' bžíngake' lo yež Antiokía. Katen'

blá'gake' ga na', btóbgake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wló'ogake' yichen' lo ná'gake'. ³¹ Katen' beyož bélgaken', bebégekke' ni'a che da' nyejw le'e yichen', da' žeyón zenen légake'. ³² Judas na' len Sílasen' lezka' zej nake' benne' zcháljgake' lo wláz Dios. Che len bkóngekke' žin diža' zan, da' ka' bcháljlengake' lježžo ka', nich beyón zéngake' légake', na' ben chóchgake' légake'. ³³ Wdé bžégekke' chope' ka' ga na' bale ža, naž lježžo ka' bžégake' légake' diža' nich yeyéjgake' lo yež Jerusalén gan zej nnita' benne' ka' bséla'gake' légake'. ³⁴ Wyáz láže' Sílasen' bga'ne' lo yež Antiokían'. ³⁵ Lezka' Pablon', na' Bernabén' bgá'ngake' lo yežen', na' bsédgekke' benách ka', na' bzoa lígake' che xtiža' Xanžon'. Lezka' bengak benách zanže ka'.

Zzo law Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chope chi'i

³⁶ Kate' ba wdé bale ža Pablo gože' Bernabé:

—Le cho'o chejžo da' yoble nich chejwíazho lježžo ka' nníta'gake' yógo'te yež ka' gan ba bchaljžo xtiža' Xanžon', nich le'elžo kan žak chégake'.

³⁷ Gónele Bernabén' wché'gake' xkwide' Zwa Markos, nich chéjlenbe' légake', ³⁸ san bi wyáz láže' Pablon' wché'gake'-be' nich chéjlenbe' légake' dan' blá'alénbe' légake' gan nbab Panfilia, na' biž yjénlenbe' légake' žin che Xanžon'. ³⁹ Bi gok toze xtiža'gak Bernabén', na' Pablon', ga bžinte bla'a lázgake' toe' yetóe'. Bernabén' bchi'e xkwide' Markos, na' belbene' to lo barkw, na' jake' lo yežlyó Chipre.

⁴⁰ Pablon' wžíe' Silas nich chéjlene' le' tzen. Naž lježžo ka' wló'ogake' légake' lo na' Xanžon', na' wnnábgekke' Le' gon chawe'e légake'. Naž Pablon' len Sílasen' wyó'ogake' nez. ⁴¹ Wdé'gake' lo yež ka' gan nbab Siria, na' gan nbab Silisia, na' ben chóchgake' benách ka' che Benne' Criston' nníta'gake' lo yež ka'.

16

Ḫkwide' Timoteo žónlenbe' Pablo len Silas tzen

¹ Wdé na' bžin Pablo len Silas lo yež Derbe, na' lo yež Listra. Wzóa to ḵkwide' byo lebe' Timoteo ga na', na' žejle'be' che Benne' Criston'. Nakbe' zi'n to no'le judío žejli'e che Benne' Criston', san ḵabe' bi nake' judío. ² Lježžo ka', benne' nníta'gake' lo yež Listra, na' lo yež Ikonio znnágake' žon Timoteon' da' naken chawe'. ³ Gónele Pablon' chejlen ḵkwiden' le'. Bchi'e-be', na' bchoge' lo belá' chebe' kan žongak benne' judío ka'. Ki bene' nich bi nnegak benne' judío ka' chebe', dan' nnézgekle' yógo'tegake' bi nak ḵabe' benne' judío. ⁴ Kate' Pablon' len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan zej nnita' yež ka', na' to to yež ka' bdégake' lo na'gak lježžo ka' nníta'gake' ga na' da' bzojgak benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' len benne' gole ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Bdégake' yichen' lo ná'gake' nich góngake' kan znnan. ⁵ Ka' goken, gok chochgak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' belyane' tža tža.

Benne' Masedonia žliže' Pablo lo da' ble'e dáwe'le'

⁶ Pablo len benne' ka' žónlengake' le' tzen wdégake' gan nbab Frijia, na' gan nbab Galasia. Ki bégake' dan' bsejw Dios Be' La'y xnéžgake', nich bi chejcháljgake' xtiža' Xanžon' gan nbab Asia. ⁷ Kate' bžínigake' gan nbab Misia, gónegekle' chjake' gan nbab Bitinia, san Dios Be' La'y, Bennen' žsela' Jesusen' chežo, bi bi'e légake' latje. ⁸ Naž wdégake' chela'ale gan nbab Misia, na' jake' lo yež Troas. Neda', Lukas, zzoja' chio' da' ni, wzóa' lo yež Troasen', gan wzó lawa' žónlena' Pablon' tzen. ⁹ Lo yežen' Dios bloe'ele' Pablon' to da' ble'e dáwe'le'. To benne' byo, benne' Masedonia, bloe'e lawe' gan zoe', na' góta'yoele' Pablon', na' wnné': "Da lažto', gan nbab Masedonia, na' goklen neto'." ¹⁰ Kate' Pablon' ble'e'le' da' ni, dan' ble'e dáwe'le', la'

be' láže'teto' chejto' gan nbab Masedonia, dan' gókbe'elto' Dios ba bliže' neto' nich chejchaljto' diža' chawen' chie' lawgak benách ka' nníta'gake' lo yežlyón'.

Da' bengak Pablo, na' Silas lo yež Filipos

¹¹ Naž wžento' to lo barkw, na' wza'to' lo yež Troas. Wdeto' ga bžínteto' lo yež Samotrasia, na' wdé yetó ža bžinto' lo yež Neápolis. ¹² Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Filipos, yežen' nakžen blo ka' yógo'te yež ka' zej nbaben chelá'a na' che gan nbab Masedonia. Lo yežen' zej nnita' benách wláž ka' chegak benne' Roma ka'. Wzoato' lo yežen' bale ža. ¹³ Kate' bžin to ža la'y, bžojto' lo yež, na' wyejto' žoa'a yego gan zdóbgakkze benne' ka' che yežen' nich wcháljlengake' Dios, na' wže'to' ga na', na' bcháljlento' no'le ka' zej ndobe' ga na', kan nak xtiža' Xanžon'. ¹⁴ Zoa Lidia ládjwgake', to no'le che yež Tiatira. Nake' no'le žóti'e láže' xna da' záka'le'en. No'le ni zka'n zene' Dios, na' bze nage' da' bchalj Pablon', na' Xanžon' góklene' no'len' nich wzí' lo ne'e dan' wnná Pablon'. ¹⁵ Naž bezóe' le' nis, na' lezka' belzóa nis benách ka' nníta'gake' liže'. Wdé na' góta'yoele' neto', na' wnné':

—Cha' žákbe'elele žejli'a che Xanžon', le cho'o liža', na' le soa ga na'. Ben byene' bga'nto' ga na'.

¹⁶ Yetó da' goken to ža kate' ne zejto' gan zcháljlento' Dios, bedjchág to ḵkwide' no'le neto', na' yo'obe' be' da' žonen ga znnéya'abe'. Len yela' wnnéya'a chebe' benbe' ga benne' xanbe' ka' belzí'li'e mežw. ¹⁷ Ḫkwide' no'len' bejnawbe' Pablon', na' neto'. Wnnebe' zižje, na' wnnabe':

—Benne' ki žóngake' xchin Dios, Benne' wak zente. Zlóe'egekle' le'e kan gak yelale.

¹⁸ Ki benbe' zan ža. Katen' biž wyáz láže' Pablon', byechje', na' bliže' ben' yo'obe', na' wnné':

—Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žapa' le': bežój lo yichj láždo'w ḵkwide' no'le ni.

Lá' na'ze bežojte ben'.

¹⁹ Kate' xanbe' ka' gókbe'egekle' ba bežój ben' da' benen ga wnnéya'abe', na' biž sí'gake' mežw ni'a chebe', che len bēxwgake' Pablon' len Silas, na' bché'gake' légake' lawgak benne' yolawe' ka', benne' ka' zej ndobe' gan nak lawe' ya'a. ²⁰ Bžégake' légake' lawgak benne' yolawe' ka', na' wnnágake':

—Benne' ki zej nake' benne' judío ka', na' žóngake' ga žongak benne' wláž chežo ka' žo'osbé. ²¹ Žsédgekle' da' bi žala' si' lo na'žo, na' da' bi žala' gonžon, dan' nbabžo yež Roma.

²² Benne' zan ka' bží'igake' che Pablon' len Sílasen'. Naž benne' yolawe' ka' góžgake' ni'a ná'gake' ka' yeká'gake' laže' da' zej nakw Pablon', na' Sílasen', na' chíngake' légake' yid. ²³ Wdé belyínli'e légake', na' bséjwgake' légake' liž ya. Góžgake' benne' žsejwe' liž yan' gape chi'e légake'. ²⁴ Benne' ni, kate' ba góžgake' le' ki, bsejwe' légake' lo liž yan' ni'te, na' wloé'e ní'agake' lo bloj yag ka'.

²⁵ Gachje yele Pablon' len Sílasen' zcháljengake' Dios, na' žólgake' da' žoe lágwage' Le'. Benne' ka' zej nyejwe' liž yan' bze nággaken'. ²⁶ Naž wzó'le'e yežlyó. Ka' goken ga bžinte wzize len ze'e liž yan', na' la' belyáljwte yógo'te gan želyoé'e lo yo'on', na' beyéž do ya ka' da' zej nžejen benne' ka' zej yoe'e ga na'. ²⁷ Bebán bennen' žsejwe' liž yan'. Kate' ble'ele' zej nyaljw gan želyoé'e liž yan', bleje' ya ntoche' chie' nich got kwine'. Ki gónele' gone' dan' žekle' ba bžonnjgak benne' ka' zej nyejwe' liž yan'. ²⁸ Naž wnné zižje Pablon', na' bliže' le', na' wnné':

—Bi be gon kwino', dan' zoato' yógo'teto' nga.

²⁹ Naž bennen' wnnabe' yi', na' la' wyo'otie' liž yan'. Wzízli'e lo yela' zžebe chie', na' bzoa zibe' xní'agak Pablon', na' Sílasen'. ³⁰ Kate' ba bebeje' légake' lo liž yan', gože' légake':

—Le'e, benne' ka', žbiz žala' gona' nich yelá'?

³¹ Légake' belyi'e le':

—Bejlé' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' yeló' le', na' lezka' yelagak benách ka' nníta'gake' ližo'.

³² Bcháljengake' le' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže', kan nak che xtiža' Xanžon'. ³³ Lá' na'ze, kate' ne nak žel, bennen' žsejwe' liž yan' la' bche'tie' légake', na' bejtibe' légake' gan zíagake' we'. Wdé na', la' bezoatie' nis, na' lezka' belzóa nis yógo'te benách ka' nníta'gake' liže'. ³⁴ Naž bchi'e légake' liže', na' bi'e da' we'j bdáwgake'. Žebele' tzen len yógo'te benách ka' nníta'gake' liže' dan' žejlé'gake' che Dios.

³⁵ Kate' za' ža'ní' ža na', benne' yolawe' ka' bséla'gake' ni'a ná'gake', na' belyi'e bennen' žsejwe' liž yan', na' wnnágake':

—Bsan benne' ka'.

³⁶ Naž bennen' žsejwe' liž yan' bzenle' Pablo da' ni, na' wnné':

—Benne' yolawe' ka' góžgake' neda' wsana' le'e. Na'a, le žoj, na' binlo le yeyéj gan zoale.

³⁷ Naž bžoj Pablon', na' gože' ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' wnné':

—Ba wdíngake' neto' lawgak benách ka' la'kze bi bchi'a láže'gake' neto' kan zнна benne' Roma, benne' wnná bia'. Bséjwgake' neto' liž ya, na' neto' nbabto' yež Roma na'. ¿Na'a wsángake' neto' ži žize? ¡Bi gaken ki! Žala' yed- jsángake' légakkze' neto'.

³⁸ Beyejgak ni'a na'gak benne' yolawe' ka', na' bzéngkele' légake' da' ni, na' légake' bžébegake' kate' béngkele' zej nbab Pablon', na' Sílasen' yež Roma. ³⁹ Kate' bžíngake' liž yan', góta'yoegekle' Pablon' len Sílasen' bi yesbága'gake' légake' zia. Naž belbeje' légake' liž yan', na' góta'yoegekle' légake' žójkake' lo yežen'. ⁴⁰ Naž Pablon' len Sílasen' bžójkake' liž yan', na' wyó'ogake' liž Lidia. Katen' ba blé'egekle' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', beyón zéngake' légake', na' la' bezá'tegake' ga na'.

17

Benne' yež Tesalónika ka' žóngake' žo'osbé

¹ Wdé Pablo len Silas lo yež Anfípolis, na' lo yež Apolonia, na' bžingake' lo yež Tesalónika, gan zoa to yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkele' xtiža' Dios. ² Bga'n Pablon' lo yežen' galj ža, na' ka' žónteze žone', wyoé'e yo'on' kate' nak ža la'y chegak benne' judío ka', na' bcháljlene' légake' xtiža' Dios. ³ Bzejni'ile' légake', na' bloe'ele' légake' žsedle da' nyejw le'e yiche la'y žon byenen saka' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide', na' gate' nich yeslé' légake', na' te gate', na' yebane' lo yela' got. Naž Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Ka' goken che Bennen' lie' Jesús, Bennen' zzenla' le'e kan nak chie'. Benne' ni nake' Benne' Criston'.

⁴ Naž bale' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bénlengake' Pablon' len Sílasen' tzen. Lezka' benne' zan, benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios, bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka' no'le zan, no'le blo ka', bejlé'gake' chie' Le'. ⁵ Naž benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', lo yela' zge'el chégake' Pablo, btóbgake' benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' kon želdaze' ga na'. Kate' ba btóbgake' benne' zan ka', bégake' žo'osbé dot lo yežen', na' de chgi' belyoé'e liž Jasón nich kwéjgake' Pablon' len Sílasen' lawgak benách ka', benne' ka' žóngake' žo'osbé. ⁶ Kate' bi bžélgekle' Pablon' len Sílasen', naž belbeje' Jasón, na' yezika' lježžo ka', benne' nníta'gake' ga na', na' bché'gake' légake' lawgak benne' yolawe' ka'. Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Ba bžingak benne' ka' nga, benne' ka' zchíxgake' benách ka' dot yežlyó nga. ⁷ Jasón ni wloé'e légake' liže'. Žží'igake' che da' zнна benne' Sésar, bennen' zнна bi'e žo'o, na' znnágake' zoa yetó benne' zнна bi'e, bennen' lie' Jesús.

⁸ Kate' benne' wláž ka', na' benne' yolawe' ka', béngkele' da' ni, wžé' zéđgekle'. ⁹ Naž, benne' yolawe' ka' wzí'gake' mežw da' bka'ngak Jasón na', na' yezika' benne' ka', nich wsángake' légake'.

Da' bengak Pablo len Silas lo yež Berea

¹⁰ Naž lježžo ka', benne' Tesalónika ka', la' belséla'tie' Pablo len Silas kate' ne nak žel, na' jake' lo yež Berea. Katen' bžingake' ga na', belyoé'e lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' che yežen' nich yéngkele' xtiža' Dios. ¹¹ Benne' ki gókgakže' chawe' ka' zej nak benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, dan' wzí' lo ná'gake' xtiža' Xanžon' dot láže'gake'. Tža tža bélgake' da' nyejw le'e yiche la'y, nich nnézgekle' cha' nak dot da' li dan' zнна Pablon'. ¹² Ka' goken, benne' zan, benne' judío ka', bejlé'gake' che Benne' Criston'. Lezka', benne' zan, benne' zi'to' ka', no'le blo ka', na' benne' byo ka', bejlé'gake' chie' Le'. ¹³ Naž kate' gókbe'egekle' benne' judío ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Tesalónika, lezka' zchalj Pablon' xtiža' Dios lo yež Berea, naž jake' ga na', na' bégake' ga bengak benne' zan žo'osbé ga na'. ¹⁴ Naž lježžo ka' la' belséla'tie' Pablon', nich cheje' žoa'a nisdó', san Sílasen', na' xkwide' Timoteo, bgá'ngakze' lo yež Berea na'. ¹⁵ Benne' Berea ka' bché'gake' Pablon' lo yež Atenas. Naž la' beyéjtegake' lo yež Berea na', na' biá'gake' xtiža' Pablon', nich yé'gake' Sílasen' len xkwide' Timoteon' chjaktie' gan zoa Pablon'.

Da' ben Pablo lo yež Atenas

¹⁶ Kate' ne zoa Pablo zbeze' Silas len xkwide' Timoteo, lo yež Atenas, gok nyache' láže'e dan' ble'ele' kan žongak yógo'te benne' ka' che yežen', zka'n zéngake' lo'a ka'. ¹⁷ Che len bcháljlene' benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', benne' zka'n zéngake' Dios. Ki bene' gan nak lo yo'o gan zdobgak' nich yéngkele' xtiža' Dios. Lezka' tža tža bcháljlene' benne' ka' zdágake' lawe'

ya'a kan nak xtiža' Benne' Criston'.
¹⁸ Pablon' bcháljlene' bale benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' epikúreo ka', na' da' žsédgekle benne' estoiko ka'. Bale' wnnágake':

—¿Biz chen zchalj benne' wnele'e ni?

Yebale' wnnágake':

—Žeklto' zchalje' chegak dios zi'to' ka'.

Ki wnnágake' dan' zchalj Pablon' lágwage' diža' chawen' che Jesusen', na' che yela' yebán. ¹⁹ Naž bexwgake' na' Pablon', na' bché'gake' le' law Ya'a Areópago, gan zdóbgake' nich wcháljgake', na' wnnágake':

—¿Wak yenlto' da' kobe ni da' zchaljo' chen? ²⁰ Zzenlo' neto' da' ka' žóngaken ga žebán láže'to'. Na'a, ženelto' nnezlto' bižen' dan' zchaljo' chen.

²¹ Biž bi žaz láže'gak gongak benne' Atenas ka', na' benne' zi'to' ka' nníta'gake' ga na', san ženzegekle', na' zcháljzegake' che to da' kobe.

²² Naž wzé Pablon' gachje lálwe'le li'a Areópagon', na' wnné':

—Benne' Atenas ka', yógo'te da' zle'ela' zej nak bian' zka'n zénle'ele dios ka' chele. ²³ Katen' wdía' lo yež nga ble'ela' da' zan da' zka'n zenle, na' lezka' bejxaka'a to nichw gan nyejw da' znnan ki: “To Dios, Bi Nonbia' Nitó Benne' Le'.” Dios na' zka'n zenle-ne' la'kze bi nónbia'le-ne', Díos na' zchalja' lawle kan nak chie'.

²⁴ 'Dios ni bene' yežlyó nga, na' yógo'te da' zej nnitan' yežlyó nga. Nake' Xan ya'abá, na' Xan yežlyó nga, na' bi zoe' to lo yodo' da' zej non benách ka'. ²⁵ Bi be žiážjele' da' gak wnéjzwak benne' ka' chie', dan' Lekze' znezjwe' chegak yógo'te benách yela' nban, na' yógo'te da' žiážjegekle'.

²⁶ 'Le' bene' toze benne' byo gan za'gak yógo'te kwe' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, na' bloe'ele' ža žala' nníta'gake', na' gan žala' nníta'gake'. ²⁷ Dios bzoakze' chégake' nich chílgake' Le', cha' nákteze wžélgekle' Le' la'kze kángakze'. Ki žaken la'kze bi zoe' zi'to' gan zoažo to tožo.

²⁸ Lekze' žone' ga zoažo nbanžo, na' da' gak gonžo, na' da' nakžo. Naken kan wnnagak bale benne' ka' wnníta'gake' ladjwle le'e, benne' ka' bzójgake' da' ka' žol-le, na' wnnágake': “Ljež Dios nakžo.” ²⁹ Na'a, cha' nakžo ljež Dios, bi žala' nnažo nak Dios ka' to lo'a da' naken ya oro, o ya plat, o da' naken yej, da' ka' zej non benne' ka' kan nak to da' yo'ozen lo yichj lázdo'gake'. ³⁰ Dios bzoe' chela'ale da' ka' bégake' lo yela' bi žejní'il chégake' yiz ka' da' ba wdégaken, san na'a žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ³¹ Dios ba bloe'ele' to ža kate' wchi'a láže'e yógo'te benách ka'. Nak dot chawe' kan wchi'a láže'e légake' lo na' Jesús, Bennen' bzoakze' Le', na' lawgak yógo'te benách ben choche' gaken ki dan' besbane' Le' lo yela' got.

³² Katen' bengekle' da' ni dan' wnná Pablo kan goken, wzóa to benne' bebane' lo yela' got, na' bale' ben díjgekle' Le', na' yebale' wnnágake':

—Wak yenlto' da' zchaljo' chen ža yoble.

³³ Naž bežój Pablon' gachje lálwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'. ³⁴ Bale' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' bénlengake' Pablon' tzen. Zoa Dionisio ladjwgake'. Nake' benne' bénlene' tzen benne' ka' zdóbgake' law ya'a Areópago. Lezka' to no'le lie' Dámaris, na' yebale benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

18

Da' ben Pablo lo yež Korinto

¹ Wdé gok da' ni, bezá' Pablo lo yež Atenas, na' wyeje' lo yež Korinto. ² Bejxake'e Akila, to benne' byo judío, ga na'. Golj bennen' gan nbab Ponto, na' ba zoakze' lo yež Korinton'. Zga'ale bezé'e gan nbab Italia tzen len zo'le', no'len' lie' Prisila. Ki bene' dan' bchi'le Klaudio, benne' Roma wnná bia', žojgak benne' judío ka' lo yež Roma. Wyéj Pablon' gan zoa Akilan' len Prisilan'. ³ Dan' lébeze nak žin da' žongak Akilan', na' Pablon', che len bgá'nlene' légake', na' tzen

béngake' žin, žóngake' yo'o láže'do' ka'.
⁴ Kate' zej nak ža la'y chegak benne' judío ka', wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngkle' xtiža' Dios, gan bcháljlene' légake' diža' chawen'. Gónele' wloe'ele' benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' nníta'gake' ga na', nak dot da' li da' zzenle' légake' kan nak che Jesús, Benne' Criston'.

⁵ Silas len xkwide' Timoteo bezá'gake' gan nbab Masedonia, na' blá'gake' gan zchaljkze Pablon' xtiža' Dios lawgak benne' judío ka'. Pablon' wnné':

—Jesusen' nake' Benne' Criston', Bennen' žxen láže'gak benne' judío ka' yide' yeslé' légake'.

⁶ Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' ga na', beží'igake' che xtiže'e, na' wnnégake' chie', naž wžíb Pablon' laže' da' nakwe', dan' zloe'elen zbej yichje' légake' dan' zží'igake' che xtiža' Dios, na' gože' légake':

—La' kwínzele nbága'le zia che yela' got chele, kege neda' nbaga'an. Na'a, cha'a gan zej nnita' benách zi'to' ka'.

⁷ Naž Pablon' bežoje' ga na', na' wyeje' liž Justo, to benne' zka'n zene' Dios, na' zoa liže' gawze gan že' yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. ⁸ Crispo nake' benne' blo che yo'on'. Bejli'e che Xanžo Jesús, na' bénlengak le' tzen yógo'te benne' ka' nníta'gake' liže'. Benne' zan, benne' Korinto ka', bejlé'gake' che Benne' Criston', katen' béngkle' xtiža' Dios, na' bezóagake' nis. ⁹ Naž Xanžon' na'kze gože' Pablon' lo da' ble'e dáwe'le', na' wnné':

—Bi žebo', na' bi wsano' zchaljo' xtiža'a, ¹⁰ dan' zóalengkza' neda' le', na' bi wlapa' na' nitó benne' le' nich bi da' gone' chio', dan' benne' zan lo yež nga zej nake' chia'.

¹¹ To yiz yo'o gachje bga'n Pablon' ga na', na' bsedle' légake' xtiža' Dios.

¹² Kate' bžin ža znná bia' Galión gan nbab Akaya, benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Jesusen', ben toze xtiža'gake', na' béxwgake' Pablon', na' bché'gake' le' gan zchi'a laže' Galión na'. ¹³ Belyi'e Galión na':

—Benne' ni zko'o ye'e benách ka' nich wká'n zéngake' Dios, kan bi nak tlebe len da' nzi' lo na'to' neto'.

¹⁴ Kate' za' wchálj Pablon', Galión na'kze gože' benne' judío ka', na' wnné':

—Le'e, benne' judío ka', chela' gak to da' bi nak tlebe len da' znná benne' Sésar, o to da' zinnj da' bene', soela' wzé naga' xtiža'le kan žala' gona', ¹⁵ san dan' nak diža' bizjw che diža'ze, na' che lagak benách ka', na' kan nak da' žsédlele lé'ezele, le wká'n chawen' lé'ekzele, dan' bi žénela' wchi'a laža'a da' ki.

¹⁶ Naž Galión na' bchache' légake' lo yolawe'. ¹⁷ Naž yógo'te benne' wlaš ka' béxwgake' Sóstenes, benne' blo che yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' belyine' le' yid la' li'a yolawe', san Galión na' bzoe' chela'ale da' žóngake'.

¹⁸ Bga'n Pablon' lo yežen' ža zan, na' wdé bzele' diža' lježžo ka', na' wyeje' lo yež Senkrea, gan bene' yidze yichje', dan' de to da' bchebe laže'e law Dios gone'. Naž wžene' to lo barkw, nich cheje' gan nbab Siria, na' wyéjlengak Prisila len Akila le'. ¹⁹ Kate' bžingake' lo yež Éfeso, wlá'a lázgake'. Wyó'o Pablon' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' bcháljlene' benne' ka' nníta'gake' ga na'. ²⁰ Benne' ka' góta'yoegekle' Pablon' gánlene' légake' yelate' scha, san le' bi gónele'. ²¹ Bzele' diža' légake', na' wnné':

—Žon byenen soa' lena' lni da' za' gaken lo yež Jerusalén, na' te na' da' yoble yelá'a ga ni zoale, cha' Dios nne'.

Naž wžén Pablon' to lo barkw, na' bezé'e lo yež Éfeson'.

Pablo žejzenle' benách diža' chawe' da' chonne chi'i

²² Wdé bla' Pablo lo yež Sesarea, na' wyeje' lo yež Jerusalén, gan bejwie' benách ka' che Benne' Criston', na' naž bezé'e ga na', na' wyeje' lo yež Antiokía. ²³ Wdé wzóe' ga na' bale ža, na' bžoje' ga na', na' wyeje' to to yež ka' zej nnitan' gan nbab Galasia, na'

gan nbab Frijia. Ben choche' lježžo ka' nníta'gake' ga na', lo da' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Zchalj Apolo che Benne' Cristo lo yež Éfeso

²⁴ To ža na' bla' Apolo lo yež Éfeso. Nake' benne' judío, na' golje' lo yež Alejandría lo yežlyó Ejipto. Žákli'e zchalje', na' nsedle' da' nyejw le'e yiche la'y. ²⁵ Lezka' nsedle' kan nak da' žejle'žo che Xanžon'. Dot laže'e bchalje', na' kwáselo bsedle' benách ka' kan nak che Jesusen', la'kze nónbia'ze' da' žezóa benách ka' nis kan ben Zwa. ²⁶ Wzó law Apolon' zchalje' dot laže'e gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios. Kate' béngkle' Prisila len Akila da' zchalj Apolon', na' bché'gake' le' cheze, na' bzejní'igekle' le' kwáselo kan nak xtiža' Dios. ²⁷ Kate' Apolon' gónele' cheje' gan nbab Akaya, na' lježžo ka', benne' nníta'gake' lo yež Éfeso, ben chóchgake' le'. Bzójgake' to le'e yiche da' chjwe'e lo na'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' gan nbab Akaya na', nich gápegake' Apolon' ba la'ne. Kate' bla' Apolon' lo yežlyón', da' bchalje' gókle'elenen benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', dan' wzóalen Dios légake'. ²⁸ Ki goken dan' Apolon' bzóa žie' benne' judío ka' lawgak yógo'te benách ka', bkonle' žin da' nyejw le'e yiche la'y, na' bloe'ele' légake' Bennen' lie' Jesús nake' Benne' Criston'.

19

Da' ben Pablo lo yež Éfeso

¹ Katen' wzóa Apolo lo yež Korinto, wdé Pablo gan zej nnita' yež ka' zej žen' yelate' ža'le, na' ble'e lo yež Éfeso. Lo yežen' bejxake'e bałe benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

² Pablon' wnnable' légake', na' wnné':
—¿Bedjsóalen Dios Be' La'y le'e katen' bejle'le che Benne' Criston'?

Belyi'e le':

—Bi na' yenlto' cha' zoa Dios Be' La'y.

³ Naž Pablon' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Nakx gok da' bezoale nis?

Na' wnnágake':

—Kan bezóa Zwa benách ka' nis.

⁴ Pablon' wnné':

—Zwan' bezóe' benách ka' nis, benne' ka' beyát láže'gake', na' Zwa na'kzen gože' légake' žala' chejlé'gake' che Bennen' za' ze'e ka' le', Bennen' lie' Jesús, na' nake' Le' Benne' Criston'.

⁵ Kate' benne' ka' béngkle' da' ni dan' zwna Pablon', bezóagake' nis dan' ba žejlé'gake' che Xanžo Jesús.

⁶ Kate' Pablon' bxóa ne'e légake', na' wnnable' Dios lo wlázgake', na' Dios Be' La'y bedjsóalene' légake', na' bcháljgake' diža' yoble, na' bcháljgake' lo wláz Dios. ⁷ Gokgak benne' ki chežinnoe'.

⁸ Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo', na' žó'oteze' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngkle' xtiža' Dios, na' lo yela' wechóg laže' bchalje' lágwage'. Bcháljlene' légake', na' gónele' wlo'e'ele' légake' nak da' li da' znné' kan zwna bia' Dios. ⁹ Bałe' ben chóchgake' yichj lázdo'gake', na' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', na' wnnégake' che xtiža' Xanžon' gan zej nnita' benne' zan ka'. Naž Pablon' bekwase' len benne' judío ka', na' bebeje' benne' ka' na'le, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Tža tža bcháljlene' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' gan zdóbgake' lo yo'o gan žsedle Tiranno benách ka'. ¹⁰ Ki bénteze Pablon' ka chopiz, na' ka' goken, yógo'te benách ka' nníta'gake' lo yež ka' gan nbab Asia, benne' judío ka', na' benách zi'to' ka', béngkle' kan nak che Xanžo Jesusen'. ¹¹ Dios bene' da' zan yela' wak zen lo na' Pablon'. ¹² Ka' goken, bałe benne' ka' bexwgake' láže'do' ka' da' bchej Pablon' yichje', na' laže' chelá'a ka' da' bde'e li'e, na' yjwá'gake' légaken gan zej nnita' benne' yižwé' ka'. Beyákgake' kan zej nak yižwé' ka' che chégake', na' bežojgak be' xiwe' ka' zej yo'o benne' ka'.

¹³ Naž bałe benne' judío, benne' wdá žag ka', benne' zbéjgake' be' xiwe'

ka', gónegekle' wkóngekle' žin la Xanžo Jesusen' nich yebéjgake' be' xiwe' ka' zej yo'o benách ka', na' wnnágake':

—Ni'a che la Jesús, Bennen' zchalj Pablon' kan nak chie', že'to' le'e yežojle.

¹⁴ Ki bengak gaže benne' byo ži'n Eseba, to benne' judío, benne' blo ladjwgak bχoz wnná bia' ka'. ¹⁵ Beží'i be' xiwen', na' wnnán:

—Nónbi'a Jesusen', na' nnezla' no benne' nake' Pablon', san le'e, čnoz benne' le'e?

¹⁶ Naž bxite' bennen' yoe'e be' xiwe', na' bsaka' zi'e légake'. Blej bchochje' yógo'tegake', dan' wzáke'že' ka' légake'. Ka' goken bzonnjgak benne' gaže ka' lo yo'on', zej nak gale yídzegake', na' wé'zegake'. ¹⁷ Kan gok da' ni wzé diža' chen, na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' lo yež Éfeso, benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', béngklen', na' yógo'tegake' bžébegake' Dios. Che len bka'n zéngake' la Xanžo Jesusen'.

¹⁸ Lezka' bžingak benne' zan, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' beχóalapagake' doła' da' zej nbage'e, na' bloé'egekle' da' kegle ka' da' ba bégake'. ¹⁹ Lezka' bengak benne' zan, benne' ka' zga'ale bégake' yela' wžá'. Bžingake' zej noe'e yiche wžá' chégake' ka', na' bzéygake' da' ka' lawgak yógo'te benách ka'. Blábgake' kan záka'gak yiche ka', na' goken chi yon mil mežw plat. ²⁰ Ka' goken, wzéle'e diža', na' xtiža' Xanžon' benen ga beyakgak benách zan chie' Le'. Dot láže'gake' bejlé'gake' che Benne' Criston'.

²¹ Wdé gok da' ki, Pablon' ben byene' cheje' lo yež Jerusalén, san gónele' tie' zga'ale yež ka' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. Wnné':

—Te cha'a lo yež Jerusalén, žon byenen cha'a lo yež Roma.

²² Naž bsele'e chope xkwide' byo ka' gan nbab Masedonia, bi' ka' žónlengakbe' le' tzen, na' légakbe' Timoteo, na' Erasto, san lekze' bga'ne' bale ža gan nbab Asia na'.

Benne' Éfeso ka' žóngake' žo'osbé lo yežen'

²³ Kate' ža ka' bengak benne' Éfeso ka' žo'osbé, na' beží'igake' che xtiža' Xanžon'. ²⁴ Demetrio, to benne' wen da' zej naken ya plat, bene' ga bégake' žo'osbé na'. Demetrion' žonkze' liž lo'a ka' da' zej naken ya plat, da' ka' zej naken che dios no'le chégake' lie' Diana. Benne' ka' žóngake' žin ni zzi'gake' mežw zan. ²⁵ Demetrion' btobe' yezika' benne' ka' žóngake' la' žin nize, na' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka', nnézkzelele kan nak žin da' žonžo, žonnen mežw chežo. ²⁶ Zlé'elele, na' žénlele kan žon Pablon'. Kégeze lo yež Éfeso nga, san dot gan nbab Asia, ba bene' ga beyakgak benne' zan che Benne' Criston', na' ba bche'e kan žóngake', dan' ži'e légake' da' ka' žongak benách ka' bi zej naken dios. ²⁷ Kégeze ga'n ka'ze žin ni da' žonžo, san lezka' ga'n ka'ze yodo' che dios no'le zen lie' Diana. Ki gaken, ga'n ka'ze yela' zen che dios no'le ni, diosen' zka'n zengak benách dot gan nbab Asia, na' lezka' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

²⁸ Kate' béngekle benne' ka' da' ni, belžé'e, na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—jGa'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

²⁹ Ka' goken, bengak benách ka' žo'osbé dot lo yežen', na' tzen jake' taríaze la' li'a yolawe'. Bžóbgake' Gayo len Aristarko ga na', benne' ka' zej nbabe' Masedonia, na' žónlengake' Pablon' tzen. ³⁰ Gónele Pablon' choe'e gan zej nnita' benne' zan ka', san benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' bi' bé'gake' le' latje. ³¹ Lezka' bengak bale benne' yolawe' ka' che gan nbab Asia, benne' ka' zlé'egekle' Pablon' chawe'. Bséla'gake' benne' ka' góta'yoegekle' le' bi choe'e la' li'a yolawen'. ³² Gan žóngake' žo'osbé, na' zbéžeya'agake', to da' znnágake' bale', na' yetó da' znnágake' yebale'. Ka' goken dan' zej nchiže benne' zan

ka' žóngake' žo'osbé, na' yeláte'ze ka ndachgak benne' ka' bi nnéžgekle' biz chen' zej ndobe' ga na'. ³³ Naž benne' judío ka' bebéjgake' Kantr, to benne' judío, ladjw benne' zan ka', na' bzégake' le' lágwage'. Błoe'el Kantren' len ne'e, nich kwé'gake' žize, dan' gónele' nne' da' gáklenen benne' judío ka' lágwak yógo'te benne' ka'. ³⁴ Katen' gókbe'egekle' nake' benne' judío, na' tžen wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake' ka chope hora, na' wnnágake':

—iGa'n zen Diana, dios no'le chežo žo'o, benne' Éfeso ka'!

³⁵ Naž benne' wzój che yolawe' bene' ga wže'gak benne' zan ka' žize, na' wnné':

—Benne' Éfeso ka', nnéžgekle yógo'te benách zoa yodo' che Diana nga, dios no'le zen, na' žo'o ni, benne' Éfeso ka', žape chi'izo yodon', na' lezka' yej na' da' naken lo'a Diana na', dan' bžojen ya'abá, na' bexjwn ga zoažo ni. ³⁶ Bi gak nitó benne' wži'e che da' ni. Che len žon byenen soale žize, na' bi be ka gónzele. ³⁷ Bche'le benne' ki nga, na' bi želbane' da' že' yodo', na' bi wnné zí'gake' che dios no'le chele. ³⁸ Che len, cha' zoa diža' bizjw chegak Demetrion', na' chegak benne' wen da' zej naken ya plat, benne' ka' nníta'lengake' le', len nóte'teze benne', de latje gan wzé nagto' chégake', na' de gan zoa benne' wchi'a láže'e légake', ga na' gak yesbága'gake' ljéžgake' zia toe' yetóe'. ³⁹ Na'a, cha' de yetó da' nnable, wak wká'n cháwe'žon kate' dobgak benne' yolawe' ka', kan znná yolawe' che yež Roma. ⁴⁰ Wak no benne' yesbage'e žo'o zia ni'a che žo'osbé da' goken na'a, na' nne' zži'izo che yolawen'. Bi be zoa da' gak nnažo biz chen' gok žo'osbé na'.

⁴¹ Kate' beyož bchalje' da' ni, be-sele'e benne' zan ka' lížgake', benne' ka' zej ndobe' ga na'.

20

Pablo zeje' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Gresia

¹ Kate' wžé' ži žo'osbé na' dan' goken lo yež Éfeso, naž Pablo bliže' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kwáselo bzejni'ile' légake'. Wdé na' bzele' diža' légake', na' la' bkwastie' len légake'. Bžoje' ga na', na' wyeje' gan nbab Masedonia. ² Wdíe' lo yež ka' zej nbaben ga na', na' bzejni'ile' benne' lježžo ka' nníta'gake' to to yež ka', na' wdé na' wyeje' gan nbab Gresia. ³ Wzóa Pablon' ga na' ka chonne byo'. Kate' za' kwene' to lo barkw nich cheje' gan nbab Siria, na' gókbe'ele' žénegekle benne' judío ka' góxwgake' le'. Che len wyoé'e nez, na' beyeje' gan nbab Masedonia, na' bžine' lo yež Filipos. ⁴ Sópater, ži'n Pirro, benne' Berea, len Aristarko, na' Segundo, benne' Tesalónika ka', na' Gayo, benne' Derbe, na' lezka' xkwide' Timoteo, na' Tíkiko, na' Trófimo, benne' Asia ka', bēnlengake' le' tžen. ⁵ Naž benne' ki jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' bžíngake' lo yež Troas, gan belbeze' le'. ⁶ Lo yež Filipos na', neda', Lukas, bejchaga' Pablon'. Kate' ba wdé lnin' kate' žawgak benne' judío ka' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj chen, na' wžento' to lo barkw, na' beza'to' lo yež Filipos na'. Wdé gayo' ža bžagto' benne' ka' jake' zgá'alegake' ka Pablon', na' zbéžgake' le' lo yež Troas, gan bga'nto' gaže ža.

Da' ben Pablo lo yež Troas

⁷ Ža nežw bdobgak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston' nich ye'j gáwgake' da' žsa' láže'žo kan got Jesús, Benne' Criston'. Na' bsedle Pablo légake', na' dan' žala' yezé'e ga na' kate' za' ža'ní' ža na', che len scha bchalje', ga bžinte wdé gachje yele. ⁸ Gan zej ndobe' naken lo yo'o ža'le, na' zej nnita' da' zan da' zgó'ogaken baní' ga na'. ⁹ Wzóa xkwide' Eutiko ga na', na' že'be' gan žo'o baní' che yo'on', na' znnale'en tasbe' dan' ztonn Pablon' da' zchalje'. Gan že' žtas xkwiden' naken da' chonne kwia lo yo'on', na' ztászebe' wbíxtebe', na' bžíntebe' lo yo že'le. Náttebe' bechísgake'-be'. ¹⁰ Betj Pablon' zan yo'on', na' bejxóe' lebe',

na' beyele'e-be'. Naž gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', na' wnné':

—Bi žébele. Nbanbe'.

¹¹ Kate' ba bebén Pablon' ža'le, beḡwe' yet xtil, na' bdawen'. Naž Pablon' bcháljlene' légake' ga bžinte chbal-le. Wdé na' bežoje' ga na'.

¹² Xkwide' byon', bin' wbixbe', nbanbe' beché'gake'-be', na' beyák zénle'egake'.

Kan gok bžinto' lo yež Mileto

¹³ Bejchento' lo barkw, na' wdeto' ga bžinto' lo yež Asón nich chejchagto' Pablo ga na', kan ba ben xtíža'to', dan' gónele Pablon' cheje' ga na' sa'ze ni'e. ¹⁴ Kate' ba bžagto'-ne' lo yež Asón na', wžene' lo barkwn' gan yo'oto', na' wyejto' gan že' yež Mitilene. ¹⁵ Bezá' barkwn' ga na', na' ža chope ža bžinto' to li gan zoa to yežlyó lo nison' da' nzin' Chio, na' yetó ža wdeto' to li gan de yetó yežlyó da' nzin' Samos, na' bžinto' lo yež Trojilio gan bga'nto' to chi'i. Yetó ža bžinto' lo yež Mileto. ¹⁶ Ki bento' dan' Pablon' ba ben choche' teze' yež Éfeso, nich bi že'le' gan nbab Asia, dan' žak láže'li'e soe' lo yež Jerusalén kate' žin ža Pentecostés cha' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo lawgak benne' Éfeso ka' lo yež Mileto

¹⁷ Kate' ne zoa Pablo lo yež Mileto, bsele'e to benne' bejliže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Éfeso. ¹⁸ Kate' bžingake' gan zoa Pablon', le' gože' légake':

—Le'e ba nnézkzelele kan bénteza' gan zoale kate' wzó law bla'a gan nbab Asia. ¹⁹ Tža tža bena' xchin Xanžon' lo yela' gaxjw laže'. Ki bena' ga bžinte wžeža' ni'a chele, na' da' zan da' goken chia' da' ka' wzí' biá'gaken neda' ni'a che da' zia da' bengak benne' judío ka' chia', benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁰ Bcháljteza' gan zoale yógo'te da' žóngaken ga žak chawe' chele, na' kwáselo bsedla' le'e gan zdóbele che Benne' Criston', na' gan nak lo ližle

ka'. ²¹ Bzoa lia' lawgak benne' judío ka', na' lawgak benne' zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' nich chejlé'gake' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²² Na'a, Dios Be' La'y ba bene' chia' cha'a lo yež Jerusalén, na' bi nnezla' biz gaken chia' ga na'. ²³ Yógo'te yež gan zda', Dios Be' La'y zloe'ele' neda', na' ži'e neda' kan gongak benne' judío ka', benne' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', zenne' wséjwgake' neda' liž ya, na' gon zí'gake' neda'. ²⁴ Bi be žekla' neda' ni'a che da' gaken, la'kze gata' o bi gata', san žénezela' yeyóž gona' da' ne žona', nich gona' žin da' bde Xanžo Jesús lo na'a, da' naken wchalja' diža' chawen' kan nak da' žonnze Dios chežo. Ki gona' len yela' žebél.

²⁵ 'Ba bchalja' lawle le'e kan znna bia' Dios. Na'a, nnezla' biž lé'elele neda'. ²⁶ Che len, žapa' le'e da' naken dot da' li na'a ža. Bi be nbaga'a neda' che nitole le'e. ²⁷ Bi be zoa da' bi bsedla' le'e, san bzenla' le'e yógo'te da' wnnakze Dios. ²⁸ Che len, le gape chi'i kwinle, na' le gape chi'i yógo'te benách ka' che Benne' Criston', dan' Dios Be' La'y bnnite' le'e nich gáklenle, na' gape chi'ile benách ka' che Xanžo, Bennen' gote' lo wláz légake', na' blalje' xchene' da' beyá'wle' légake'. ²⁹ Ba nnezla', te yezá'a gan zoale, chazgak benne' ka' gan zoale, benne' yénegekle' wchíxgake' benách ka' che Benne' Criston'. Góngake' kan žongak beko' yixe' snia ka', bia ka' zbia yí'gakba' zila' ka'. ³⁰ Žojgak benne' ka' nníta'gake' ládjwle, na' wcháljgake' da' wen láže' nich kwéjgake' chégakze' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' žónlengake' le'e tzen. ³¹ Che len, le gak ban laže', na' le yesá' laže' kan bena' neda' chonniz, dan' dot ža dot yele kwáselo bzejni'ila' le'e to tole na' zejte wžeža' ni'a chele.

³² 'Na'a, zí'na'do' ka', zgo'a le'e lo na' Dios. Znnabla' Le' gon chawe'e le'e, na' gone' kan znna xtiže'e. Dios gon choche' le'e, na' gone' ga gak gónlenle tzen benne' ka' ba wleje'

cheze'. ³³ Batkle wdán laža'a da' naken chegaklježa' ka'. Bi wdán laža'a mežw, o laže' chégake'. ³⁴ Nnézkzelele, len na' kwinkza' bena' žin nich gak ga'wa' da' byažjen chia', na' da' byažjen chegak benne' ka' bēnlengake' neda' tzen žin. ³⁵ Len yógo'te da' bena', bløe'ela' le'e kan žala' gonžo žin nich gak gáklēnžo benne' ka' želyážjele'. Žala' chejsá' láže'žo dan' wnná Xanžo Jesús na'kze, katen' wnné': "Gakže chawe' che bennen' bi da' znezjwe' ka' da' gaken che bennen' bi da' zzi'e."

³⁶ Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ni, naž bzoa zibe', na' bēnlene' tzen yógo'tegake', bcháljlengake' Dios. ³⁷ Naž yógo'tegake' belbeže', na' byéla'gake' yen Pablon', na' bchag lāwgake' le'. ³⁸ Ki bēngake' dan' gok nyache' láže'gake' ni'a che dan' wnná Pablon', katen' wnné': "Biž lé'elele neda'." Jáklene' le' tzen, na' bžingake' ga' bebene' le' lo barkw.

21

Pablo zeje' lo yež Jerusalén

¹ Wdé beza'to' gan wnníta'gak benne' Éfeso ka', barkw da' yo'oto' la' wyo'oten nez, na' to liža wdeto' gan zoa yežlyodon' nzin' Kos. Ža chope ža, bžinto' yetó latje da' nzin' Rodas. Beza'to' ga na', na' bžinto' lo yež Pátara. ² Lo yežen' bejxáka'to' to barkw yoble da' zejen gan nbab Fenisia. Wžento' lo barkwn', na' la' wyo'oten nez. ³ Wdeto' gan zla' yežlyó Chipre, da' wzóan chelá'a yegle, na' bžinto' gan nbab Siria. Wyáz barkwn' latjen' gan že' yež Tiro, dan' žala' chejká'ngake' ywa' da' nwa' barkwn' ga na'. ⁴ Lo yež Tiro na' bejxáka'to' benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' bgá'nłento' légake' gaže ža. Dan' ba bløe'el Dios Be' La'y légake' da' žala' gak che Pablon', belyi'e le' bi cheje' lo yež Jerusalén. ⁵ Wdé na' katen' za' yežojto' ga na', yógo'tegake' wzá'lengake' neto' tzen len no'le ka' chégake', na' xkwide' ka' chégake', na' bžinto' na'le žoa'a yežen'. Naž bzoa zibto' žoa'a niso', na' bcháljlento'

Dios. ⁶ Beyóž wdéla'to' lježto' toto' yetoto', na' bebento' lo barkwn', na' légake' beyéjgake' ližgake'.

⁷ Naž la' wza'te barkwn' lo yež Tiron', na' ga ze lawte bžinen lo yež Tolemaida. Lo yežen' bežojto' lo barkwn'. Wdapto' "Padiox" benne' lježžo ka' nníta'gake' ga na', na' bgá'nłento' légake' to ža. ⁸ Kate' za' ža'ní' yetó ža, bežój Pablon' ga na', na' neto' bēnlento'-ne' tzen, na' wyejto' lo yež Sesarea, gan wyo'oto' liž Lip, na' bgá'nłento' le'. Lipen' zchalje' diža' chawen', na' bēnlene' tzen gaže benne' ka' wžégake' ža ni'te nich gáklengake' benách ka' che Benne' Criston'. ⁹ Zej nnita' tape xkwide' no'le che Lipen', na' zcháljgakbe' lo wláz Dios. ¹⁰ Wdé wzoato' ga na' chope chonne ža, naž bla' Agabo, benne' bžoje' gan nbab Judea, na' zchalje' lo wláz Dios. ¹¹ Benne' ni bedjwíe' neto', na' bežwe' yid nžejen le'e Pablon'. Bcheje' ni'a na' kwine', na' wnné':

—Ki žnna Dios Be' La'y: "Ki gongak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén. Wchéjgake' bennen' nak yid ni chie', na' wdégake' le' lo na'gak benne' zi'to' ka'."

¹² Kate' benlto' da' ni, neto' len benne' ka' nníta'gake' ga na' góta'yoelto' Pablon' nich bi cheje' lo yež Jerusalén. ¹³ Beží'i Pablon', na' wnné':

—¿Biž da' ni žonle, zbéžele, na' žonle ga žak nyache' laža'a? Neda' ba zoakza', kégeze wchéjgake' neda', san ležka' gata' lo yež Jerusalén ni'a che Xanžo Jesús.

¹⁴ Dan' bi gok wcha'to'-ne', biž bi gožto'-ne', na' wnnato':

—Gak kan nna Xanžon'.

¹⁵ Kate' ba wdegak ža ka', bkwezto' dan' nwa'to', na' wyejto' lo yež Jerusalén. ¹⁶ Bale benne' ka' che yež Sesarea na', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', wzá'lengake' neto', na' Mnasón, to benne' Chipre, bēnlene' légake' tzen. Žejli'e che Benne' Criston' ža ni'te, na' žala' chejga'nto' liž benne' ni.

Pablo zejwíe' Jakob

¹⁷ Katen' bžinto' lo yež Jerusalén, benne' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', len yela' žebél chégake' wdápegake' neto' ba la'ne. ¹⁸ Ža chope ža, Pablo wyó'olene' neto' lo yo'o, gan bejwíato' Jakob, na' zej ndobe yógo'te benne' gole ka' ga na', benne' ka' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. ¹⁹ Kate' Pablon' ba wdape' légake' "Padiox" bzenle' légake' yógo'te da' ben Dios lo ne'e le' gan zej nnita' benách zi'to' ka'. ²⁰ Kate' béngkele' da' ni, bka'n zéngake' Dios. Naž belyi'e Pablon', na' wnnágake':

—Zlé'ekzelo', lježto', benne' zante gaywá', benne' judío ka', žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yógo'tegake' žápele'egake' ba la'ne da' bchi'le Moisés. ²¹ Ba béngkele' da' ka' znnagak benách ka' kan naken chio', znnágake' zzejni'ilo' yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' ladjw benách zi'to' ka', nich wká'ngake' da' bchi'le Moisés benách Israel ka', na' ži'o légake' bi chóggake' lo belá' chegak xkwide' byo chégake' ka', na' bi gápegake' ba la'ne da' ka' žónteze žonžo žo'o, benne' judío ka'. ²² ¿Nakx gonžo na'a? Dobgak benne' zan kate' yéngkele' ba beló'o nga. ²³ Na'a, ben da' ni da' ye'to' le'. Nníta'lengak tape benne' byo ka' neto' nga, benne' ka' ba bchebe láže'gake' law Dios to da' góngake'. ²⁴ Bche' benne' ki len le', na' benlen légake' tzen nich gon chawe' kwinle kan nak che yodo', na' wdizjw le' da' žala' chíjzjw'gake' nich góngake' yidze yíchjgake', nich nnézgekle yógo'te benne' judío ka' bi nakkze dan' znnégake' chio', san lezka' le' žono' da' naken chawe', na' žapo' ba la'ne da' bchi'le Moisés. ²⁵ Kan nak chegak benách zi'to' ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', ba bento' chawe' diža', na' ba bzojto' kan žala' góngake'. Bi žon byenen gape chí'igake' da' ki da' žónteze žongak benne' judío ka', san toze:

Bi ye'j gáwgake' da' wlo'ogak benách ka' lawgak lo'a ka'.

Bi gáwgake' žen.

Bi gáwgake' belá' chegak bia yixe' ka' len xchéngakba'.

Bi góngake' da' sban.

Žóxwgake' Pablo la' li'a yodo'

²⁶ Naž Pablo bchi'e tape benne' ka' len le', na' ža chope ža ben chawe' kwine' tzen len légake' kan nak che yodo'. Naž wyaze' la' li'a yodo', nich gak bia' biz ža yeyóž góngake' da' gon chawe' kwíngake', ža na' žala' chjwá'gake' da' kó'ogake' law Dios to toe'. ²⁷ Kate' za' yeyožgak gaže ža ka', bale benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, blé'egekle' Pablon' la' li'a yodo'. Béngake' ga bengak benne' zan žo'osbé, na' bexwgake' Pablon'. ²⁸ Wnnégake' zižje, na' wnnágake':

—Le gaklen neto', le'e, benne' Israel ka'. Benne' ni žsedle' yógo'te benách yógo'te latje nich wká'ngake' ka'ze yež chežo, na' da' bchi'le Moisés, na' yodo' chežo nga. Na'a, ba wlo'é'e benne' zi'to' ka' lo yodo' nga. Ki žone', žka'n ditjle' latje la'y nga.

²⁹ Ki wnnágake' dan' zga'ale blé'egekle' Pablon' lo yež tzen len Trófimo, benne' Éfeso, na' žékgekle' bchi'e bennen' lo yodon'.

³⁰ Ka' goken, bdogbak yógo'te benne' ka' che yežen', na' bžíngake' ga na'. Naž wzéngake' Pablon', na' wzóbgake' le', na' bebéjgake' le' na'le la' li'a yodon', na' la' bséjwte'gake' gan žó'ogake' la' li'a yodon'. ³¹ Kate' za' gótgake' Pablon', bžin diža' law benne' blo, benne' žeje' lo wdile. Benle' žongak yógo'te benách nníta'gake' lo yež Jerusalén žo'osbé. ³² Naž benne' blon' la' btobtie' benne' ka' žjake' lo wdile, tzen len benne' ka' zché'gake' légake', na' taríaze wyéjlene' légake' gan žongak benne' ka' žo'osbé. Katen' blé'egekle' benne' blon' len benne' ka' žjake' lo wdile, naž bsángake' zwaw zžá'agake' Pablon'. ³³ Wbīga' benne' blon' ga na', na' bexwe' Pablon'. Gože' benne' ka' žjake' lo wdile wchéjgake'

le' len chope do ya. Wdé na' wnnable' benne' zan ka', na' wnné':

—¿Nozkze benne' ni, na' biz bene'?

³⁴ Benne' zan ka' belbéžeyi'e, na' che chégake' kan wnnágake'. Ka' goken, benne' blon' bi be gok chejni'ile', dan' žongak benne' ka' žo'osbé. Che len gože' benne' ka' žjake' lo wdile ché'gake' Pablon' lo yo'o zen gan zdób'gake'. ³⁵ Katen' bžíngake' gan nak nepe' che yo'o zen na', yjwa'gak benne' ka' žjake' lo wdile Pablon', dan' žiadi'igak benne' zan ka' légake'. ³⁶ Za'gak benne' ka' xkóže'lgake'. Želbéžeyi'e, na' znnágake':

—iLe gote'!

Da' bchalj Pablo lawgak benne' zan ka'

³⁷ Kate' wzó lawgake' kó'ogake' Pablo lo yo'o zen na', le' gože' benne' blon', bennen' žeje' lo wdile, na' wnné':

—¿Gonno' neda' latje yapa' le' to diža'?

Benne' blon' gože' Pablon':

—¿Žako' diža' griego? ³⁸ ¿Kege le' benne' Ejipto na' ža nize btobe' benne' wen da' zinnj ka', na' bchi'e ka tape mil benne' wetw benne' ka' lo latje dach?

³⁹ Naž Pablon' gože' le', na' wnné':

—Da' li naka' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso, to yež blo gan nbab Silisia. Žáta'yoela' le' gonno' neda' latje wchalja' lawgak benách ki.

⁴⁰ Benne' blon' bi'e le' latje, na' Pablon' wzíe' gan nak nepe', na' bchis ne'e nich kwe'gak benách zan ka' žize. Kate' ba wnníta'gake' žize, naž Pablon' bcháljlene' légake' len diža' hebreo.

22

¹ Ki wnná Pablon':

—Le'e, benne' gole ka', na' le'e, ljéža'do' ka'. Le wzé nag da' yapa' le'e kan nak da' žona'.

² Kate' béngেকে' zchalje' diža' hebreo, wnníta'gakže' žize. Pablon' gože' légake', na' wnné':

³ —Nakkza' neda' benne' judío. Golja' lo yež Tarso gan nbab Silisia, san bgola' lo yež nga, na' bsedle Gamaliel neda' dot kan nak da'

bsédgekle xa xto'žó ka'. Be' láže'teza' bka'n zena' Dios kan žonle le'e na'a. ⁴ Zga'ále wžía laža'a benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiža' Benne' Criston', na' bchi'a légake' gan gátgake'. Wzéngaka'-ne', na' bséjwgaka'-ne' liž ya, benne' byo ka' len no'le ka'. ⁵ Lezka' wak wzóa ligak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' da' bégake'. Bžójgake' to yiche wnná bia' da' chjwa'a gan zej nnita' lježžo judío ka' lo yež Damasko. Wyá'a ga na' nich chejxena' benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', nich yedjchi'a légake' zej nžeje' lo yež Jerusalén nga, nich gonto' légake' zia.

Zloe'el Pablo kan beyake' che Benne' Cristo

⁶ Naž wnná Pablo:

—Katen' zeyá'a lo nez, na' za' žina' lo yež Damaskon', katen' goken wawbíž, ka' gaze wyép yes baní' da' zan' ya'abá, na' bsa'nín' gan zeyá'a.

⁷ La' bgo'ntia' lo yo, na' benla' chi'i to Benne' gože' neda': “Saulo, Saulo, ¿biz chen' zbia lažo'o neda'?” ⁸ Naž wnnabla' Le', na' wnnía': “¿Noz Le', Xan?” Le' gože' neda': “Neda' Jesús, benne' Nasaret. Nedkza' zbia lažo'o.”

⁹ Benne' ka' wnníta'lengake' neda' blé'egekle' banín', na' bžébegake', san bi béngেকে' chi'i Bennen' bcháljlene' neda'. ¹⁰ Naž goža'-ne': “¿Biz žala' gona, Xan?” Xanžon' gože' neda': “Beyás, na' wyéj lo yež Damasko gan zoa to benne' yi'e le' yógo'te da' žala' gono'.” ¹¹ Dan' biž bi blé'ela' dan' bdi'i yes baní' na' yej lawa', che len benne' ka' zéjlengake' neda' tzen bēxwgake' na'a, na' bché'gake' neda' gan bžintia' lo yež Damaskon'.

¹² Lo yežen' zoa Ananías, to benne' žone' dot kan zna da' bchi'le Dios, na' benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Damaskon' žápegake' le' ba la'ne.

¹³ Ananíasen' blé'e gan wzóa', na' gože' neda': “Saulo, bicha'a, yeyalw yej lawo'.” La' na'ze beyalw yej lawa', na' blé'ela' le'. ¹⁴ Le' gože' neda': “Dios chegak xa xto'žó ka', wžekze' le' ža ni'te nich nnezlo' da' žénekzele' Le',

na' nich le'elo' Benne' Chawe', Ben-
nen' nake' Zi'nkze', na' nich yenlo' da'
ye'kze' le'. ¹⁵ Ki naken dan' žala' wzóa
lio' chie' Le' lawgak yógo'te benách ka',
na' wzenlo' légake' da' ba ble'elo', na'
da' ba benlo'. ¹⁶ Na'a, ¿biz chen' želo'?
Wzó ža', na' bezóa nis. Wnnable
Xanžon' yeyone' le' chawe', na' yeké'e
doła' da' nbago'o."

*Jesús bsele'e Pablo nich wzóa lie'
chie' Le'*

¹⁷ Lezka' wnná Pablo:
—Wdé na', katen' belá'a lo yež
Jerusalén nga, na' kate' ne zcháljlēna'
Dios lo zchil yodo', na' ble'e dáwe'la'.
¹⁸ Ble'ela' Xanžon', na' gože' neda':
"Tariáze wyéj. Bežojte lo yež Jerusalén
nga, dan' benne' ki bi gápegake' ba
la'ne da' wchaljo' chia'." ¹⁹ Neda'
goža'-ne': "Xan, nnéžgekle' kan bena'
neda'. Wyoá'a gan nak lo yo'o
gan zdobgak benne' judío ka' nich
yéngkekle' xtiža' Dios. Wdina' benne'
ka' žejlé'gake' chio' Le', na' bséjwgaka'-
ne' liž ya. ²⁰ Katen' bétgake' Esteban,
bennen' bzoa lie' chio', lezka' neda'
wzóa' ga na', na' bēnlēna' tzen benne'
ka' bétgake' le', na' ben chi'a laže' da'
bxoa yengak benne' ka' bžé'egake'
le' yej." ²¹ Naž Xanžon' gože' neda':
"Wyéj, dan' žsela'a le' lawgak benách
zi'to' ka'."

*Pablo zcháljlēne' benne' blo, benne'
žeje' lo wdile*

²² Nize ze law bze naggak benne'
judío ka' che Pablo, na' naž
wžéžeya'agake'. Wnnégake' zižje, na'
wnnágake':

—Le got bennen'. Bi žala' soe'
nbane'.

²³ Naž, dan' belbéžeyi'e, na' lo yela'
zža'a chégake', bchézgake' laže' da' zej
nakwe', na' belgo'ne' goxo', ²⁴ che
len benne' blon', bennen' žeje' lo
wdile, gože' benne' ka' žjake' lo wdile
wché'gake' Pablon' lo yo'o zen na'.
Lezka' gože' légake' chingake' Pablon'
nich nne' da' nakkzen, nich nne-
zle' biz chen' želbéžeya'a ki benne'
judío ka' che Pablon'. ²⁵ Kate' ne
zchéjgake' ni'a na' Pablon' len yid ka'

nich chingake' le', Pablon' gože' to
benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile,
benne' zoe' ga na', na' wnné':

—¿De latje chinle neda'? Neda'
nbaba' Roma, na' bi bchi'a laže' nitó
benne' neda' cha' nbaga'a zia.

²⁶ Kate' benle bennen' da' ni,
wyeje', na' bejzenle' benne' blon',
bennen' žeje' lo wdile. Gože' le':

—¿Bizkze žonžo? Benne' ni nbabe'
Roma.

²⁷ Naž benne' blon' ble'e gan zoa
Pablon', na' gože' le':

—Wnná cha' nbabkzo' Roma.

Pablon' gože' le':

—O', nbabkza'.

²⁸ Beží'i benne' blon', na' wnné':

—Neda' wdíjwkza' mežw zan nich
baba' Roma.

Naž Pablon' gože' le':

—Neda' wbaba' Roma katen' golja'
dan' zej nbab xa xna'a Roma.

²⁹ Kate' bēngkekle' benne' ka' da'
ni, benne' ka' za' chingake' Pablon',
naž bebíga'gake' gan zoe'. Lezka'
bžebe benne' blon' katen' wnnezle'
nbab Pablon' Roma, dan' ba wnné'
wchéjgake' le'.

*Zla' Pablo lawgak benne' yodo',
benne' wchi'a laže' ka'*

³⁰ Ža chope ža, gónele benne' blon'
nnezle' kwáselo bizen' da' žesbága'gak
benne' judío ka' Pablo zia. Wnné'
beseže' do yan' da' nžejen Pablon', na'
wnné' dobgak bxoz wnná bia', bxoz
judío ka' len yógo'te benne' yodo',
benne' wchi'a laže' ka'. Naž bebeje'
Pablon' gan bséjwgake' le', na' bzie' le'
lawgake'.

23

¹ Naž Pablon' bwie' lawgak benne'
yodo', benne' wchi'a laže' ka', na'
wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Na' zejte na'a
žonkza' da' chawe'. Ki naken, bi
zoa da' žesbaga' lážda'wa' neda' zia law
Dios.

² Naž Ananías, bxoz blo, gože'
benne' ka' nníta'gake' dot kwit Pablon'
kápa'gake' žoe'e. ³ Pablon' gože' le':

—Lezka' Dios yebi'e chio' le', benne'
zloé'ezele chawe' kwino'. ¿Že'kzo'

zchi'a lažo'o neda' kan bchi'le Moisés, san zdetle žono' kan bchi'kzle Moisesen', zno' kápa'gake' neda'?

⁴ Benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e Pablon':

—ǵliž zi'o bχoz blo che Dios?

⁵ Pablon' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Nyejw le'e yiche da' znnan: “Bi wliž zi'o benne' zna bi'e benách wlaž chio' ka'” san neda' bi gókbe'ela' nake' bχoz blo.

⁶ Naž gókbe'ele Pablon' ba'e' zej nake' benne' yodo' saduseo ka', na' yezíka'gake' benne' yodo' fariseo ka'. Wnnié' zižje lawgak benne' yodo', benne' wchi'a laže' ka', na' wnné':

—Le'e, ljéža'do' ka'. Naka' benne' fariseo, na' naka' zi'n to benne' fariseo. Na'a zchi'a láže'le neda' dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'.

⁷ Kate' wnná Pablon' da' ni, bžoj chóplegak benne' yodo' fariseo ka', na' benne' yodo' saduseo ka', na' beldíl diže'e la' légakze'. ⁸ Ki bégake' dan' znnagak benne' saduseo ka' bi yebangak benne' gat ka', na' bi zej nnita' wbás che ya'abá ka', na' bi zej nnita' be' nákgakkze benách ka', san benne' yodo' fariseo ka' žejlé'gake' zej nnita' yógo'te da' ki. ⁹ Che len wžéžeya'agake'. Naž wzó ža'gak benne' wsedle, benne' yodo' fariseo ka'. Beldíl diže'e, na' wnnágake':

—Žeklto' neto' bi be da' zia nbaga' benne' ni, dan' cha' bchaljlen to be' nakkze no benne' le', o cha' bchaljlen to wbás che ya'abá le', bi žala' wži'izo che Dios.

¹⁰ Kate' ba beldíl díža'le'e benne' judío ka', na' bžebe benne' blon', benne' žeje' lo wdile, dan' žekle' wzózi tile' Pablon'. Naž wnné' chjak benne' ka' žjake' lo wdile, nich chejbégake' Pablon' ladjw benne' judío ka', na' yeché'gake' le' lo yo'o zen gan zdobgak benne' ka' žjake' lo wdile.

¹¹ Kate' ba nak žel ža na'ze, bloe'e law Xanžon' gan zoa Pablon', na' gože' le':

—Ben choch lažo'o, Pablo. Kan ba bchaljo' chia' neda' lo yež Jerusalén nga, lezka' žon byenen wchaljo' chia' lo yež Roma.

Žóngake' toze diža' gótgake' Pablo

¹² Kate' za' ža'ní' yetó ža, ba'e benne' judío ka' bégake' toze diža', na' ben choch xtíža'gake', na' wnnágake' Dios wsaka' zi'e légake' cha' bi góngake' dan' bchebe láže'gake'. Wnnágake' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' Pablon'. ¹³ Nníta'gakže ka choplajj benne' ka', benne' ben choch xtíža'gake' ki. ¹⁴ Jak benne' ki gan zej nnita' bχoz wnná bia' ka', na' benne' gole ka', benne' judío ka', na' wnnágake':

—Ba ben choch xtíža'to', na' znnabto' wsaka' Dios neto' zi' cha' bi gonto' ki, na' bi be ye'j gawto' na' zejte gotto' Pablon'. ¹⁵ Na'a, le'e len benne' yodo' wchi'a laže' ka', le ye' benne' blon', benne' žeje' lo wdile, nich yedjwá'gake' Pablon' wxé, nich žine' gan ndoble, na' nnale žénelele nnábelele Pablon' to diža' gaze lo de. Neto' kwe' nawto'-ne' la' nez, na' gotto'-ne' zga'ale kate' žine' nga.

¹⁶ Benle xkwide' byo che no'le zan Pablon' kan kwe' náwgake' Pablon', na' wyejbe', na' wyo'obe' yo'o zen na', na' bejzenlben' Pablon'. ¹⁷ Pablon' bliže' to benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' gože' le':

—Bche' xkwide' ni law benne' blo, dan' nwa'be' to diža' ye'be'-ne'.

¹⁸ Naž bennen' bchi'e-be' gan zoa benne' blon', na' gože' le':

—Pablo, bennen' nyejwe' liž ya, bliže' neda', na' góta'yoel' neda' yedjwá'a xkwide' ni lawo', dan' žénelbe' wchaljlenbe' le'.

¹⁹ Benne' blon' bejwe' na'be', na' bchi'e-be' cheze, na' wnnable'-be', na' wnné':

—ǵBižen' žénelo' yi'o neda'?

²⁰ Lebe' gožbe'-ne':

—Benne' judío ka' ba ben toze xtíža'gake' gáta'yoegkle' le' chi'o Pablo wxé, nich žine' lawgak benne' yodo' wchi'a laže' ka'. Yé'gake' le' žénegekle' nnábgekle' le' to diža' gaze lo de, ²¹ san le', bi chejli'o dan' nnágake', dan' nníta'gakže ka chóplajjgake' kwe' náwgake' Pablon'. Ba ben choch xtíža'gak benne' ka', na' wnnágake'

wsaka' Dios légake' zi' cha' bi gótgake' Pablon', na' bi be ye'j gáwgake' na' zejte gótgake' le'. Na'a, ba nníta'gake' ban laže', na' želbeze' wchebe lažo'o gono' dan' nnábgekle' le'.

²² Naž benne' blon', benne' žeje' lo wdile, gože'-be' bi ye'be' nitó benne' dan' ba gožbe' le', na' naž besele'e xkwiden'.

Zla' Pablo law Féliks, benne' blo wnná bia'

²³ Naž benne' blon' bliže' chope benne' zché'gake' to gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile to toe', na' gože' légake' wkwézgake' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', na' chonnłaj chi benne' ka' žjake' lo wdile, benne' žiagake' bia ka', na' chope gaywá' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zej noe'e yag ntoche' ka', nich chjake' lo yež Sesarea te xche'. ²⁴ Lezka' gože' légake' wkwézgake' to bia, da' kwia Pablon', na' ché'gake' le' binlo, nich bi be gaken chie', nich žine' law Féliks, benne' blo wnná bia'.

²⁵ Lezka' bsele'e to yiche da' znnan ki: ²⁶ “Neda', Klaudio Lisias, žapa' le': Padiox Féliks, benne' blo wnná bia'. ²⁷ Benne' ni žsela'a-ne' lawo', wzengak benne' judío ka' le', na' gónegekle' gótgake' le'. Kate' gókbe'ela' nbabe' Roma, bchi'a benne' ka' žjake' lo wdile, na' beslá'-ne' lo na'gak benne' judío ka'. ²⁸ Gónela' nnezla' biz bene', dan' žesbága'gak benne' judío ka' le' zia, na' bchi'a-ne' lawgak benne' yodo' ka', benne' wchi'a laže' chégake' ka'. ²⁹ Kate' bchi'a laža'a dižan' kwáselo, wneezla' žesbága'gake' le' zia kan nak da' znnan da' žsédgekle', na' bi be zia nbaga' benne' ni, nich no benne' gote' le', o wsejwe' le' liž ya. ³⁰ Naž bla' to benne' bzenle' neda' že' nawgak benne' judío ka' le' nich gótgake' le', na' che len žsela'a le' gan zo', na' goža' benne' ka', benne' žesbága'gake' le' zia lá'gake' lawo' le', nich wloé'egekle' le' bi diža' zej nape' le'. Dios gon chawe'e le'.”

³¹ Naž benne' ka' žjake' lo wdile bexwgake' Pablon', na' bégake' kan

ba gož benne' blon' légake', na' bché'gake' le' lo yež Antípatris, ne nak žel. ³² Kate' za' ža'ní' yetó ža benne' ka' žjake' lo wdile, benne' želzá' ní'agake', beyéjgake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žiagake' bia ka', beyó'ogake' nez, zché'gake' Pablon'. ³³ Kate' benne' ka' zché'gake' Pablon' bžíngake' lo yež Sesarea, bdégake' yichen' lo na' benne' blo wnná bian', na' bzégake' Pablon' lawe'. ³⁴ Kate' beyóž bel benne' blo wnná bian' yichen', na' wnnable' Pablon' gaz benne' le'. Kate' gókbe'ele' nbabe' gan nbab Silisia, ³⁵ gože' le':

—Yenla' da' nno' kate' benne' ka' žesbága'gake' le' zia lá'gake' ga ni.

Naž gože' benne' ka' gape chí'igake' le' lo yolawe' gan zchi'a laže' Herodes, benne' znnan bi'e ga na'.

24

Pablo zchalje' law Féliks

¹ Wdé gayo' ža, bla' Ananías, bxoz blo, ga na', tzen len bale benne' gole, benne' judío ka', na' lezka' len Tértolo, to benne' žákli'e diža'. Blá'gake' law benne' blo wnná bian', na' besbága'gake' Pablo zia. ² Katen' ba blížgake' Pablon', na' ble'e ga na', wzó law Tértolon' žesbage'e le' zia, na' wnné':

—Benne' blo wnná bia', Féliks. Ni'a chio' le' žak chawe' cheto', dan' lo yela' žejni'il chio' cháwe'do' znnan bi'o benách wlaš cheto' ka'. ³ Yógo'te da' ki žonen ga žak chawe' gáte'teze, na' dot láže'to' že'to' le': “Žóxkeno’.” ⁴ Na'a, nich bi gon lelto' le', žáta'yoela' le' gon zen lažo'o, na' yenlo' cheto' to chi'ido'. ⁵ Gókbe'elto' benne' ni zko'o ye'e benách ka', na' žone' ga benne' judío ka' nníta'gake' dot yežlyó zží'igake' che yolawe', na' nake' benne' blo ládjwgak benne' ka' zej nzi'e da' bsedle benne' Nasaret na'. ⁶ Lezka' gónele' wká'n ditje' yodo' cheto'. Che len wzento'-ne', na' gónelto' wchi'a láže'to' le' kan znnan da' žsedlto'. ⁷ Naž Lisias, benne' blo, benne' žeje' lo wdile, ble'e gan zoato', na' len yela' snia zen beké'e benne' ni lo na'to'. ⁸ Naž gož Lisias na' benne'

ka' žesbága'gake' le' zia, yíd'gake' lawo' le'. Na'a, le'kzo', kate' nnablo' Pablo ni binlo, gak nnezlo' kwáselo yógo'te da' ki da' žesbága'to'-ne' zia.

⁹ Lezka' wnnagak benne' judío ka', na' wnnágake' da' likzen'. ¹⁰ Naž benne' blo wnná bian' btaze ne'e nich wchálj Pablon', na' le' bechebe', na' wnné':

—Dot laža'a zchalja' kan nak da' žona', dan' ba zej nak yiz zan zchi'a lažo'o da' žak chegak benách lažto' ka'. ¹¹ Da' bena' wak nnabo'. Bi na' gak chežinno ža wyá'a lo yež Jerusalén nich wká'n zena' Dios. ¹² Bi bejxáka'gake' neda' zdił diža'a len no benne', na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé gan nak lo zchil yodo', o lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngেকে' xtiža' Dios, o lo yež. ¹³ Lezka' bi gak kwejlígake' da' ki da' žesbága'gake' neda' zia. ¹⁴ Da' nize žexóalapa' lawo'. Kan žona' xchin Dios chegak xa xto'to' ka' naken tlebe len da' žsédgekle benne' ki, san légake' znnágake' naken da' zži'in che Dios, dan' žejli'a yógo'te da' zna xtiža' Dios, na' lezka' yógo'te da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. ¹⁵ Kan légake' žxen láže'gake' Dios, lezka' neda' žxen laža'a Le', yesbane' benne' gat ka', benne' chawe' ka', na' benne' ka' bi zej nake' chawe'. ¹⁶ Che len žon byena' bi бага'a da' gonen ga yesbaga' lázda'wa' neda' zia law Dios o lawgak benách ka'.

¹⁷ 'Wdé wzóa' ga yoble chope chonne yiz, na' belá'a gan zej nnita' benách wláž chia' ka' nich wnezjwa' mežw da' gáklenen benách yache' ka', na' nich bi da' wdía' law Dios. ¹⁸ Kate' ne žona' da' ki, bałe benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia bedjxáka'gake' neda'. Wzóa' la' li'a yodo', na' ba wléj chawe' kwina' kan nak che yodo', na' bi ntoba' benách zan, na' bi bena' ga gongak benách ka' žo'osbé. ¹⁹ Benne' judío ka', benne' zej nžoje' gan nbab Asia, žala' lá'gake' lawo' le', na' yesbága'gake' neda' zia cha' zej nape' diža' bizjw len neda'. ²⁰ Žala' nnagak benne' judío ki cha' bi da' bžélgekle' da' zinnj da' bena' katen'

bla'a lawgak benne' yodo' ka', benne' zchi'a láže'gake' légake'. ²¹ Toze katen' wzóa' lawgake', zižje wžežia', wnnía': “Zchi'a láže'le neda' na'a dan' žxen laža'a yebangak benne' gat ka'.”

²² Kate' benle Féliks na' da' ni, na' dan' kwáselo ba nnezle' kan nak che da' žsedle Pablon', bzoe' chela'ale diža' bizjw ni, na' wnné':

—Kate' la' Lisias, benne' blon', benne' žeje' lo wdile, na' yeyož yenla' kan nak diža' bizjw chele.

²³ Naž Féliks na' gože' benne' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, benne' zoe' ga na', gape chi'e Pablon', san we'e le' latje te' la' lí'ale, na' bi wsejwe' xnezgak lježe' ka' yedjwiágake' le', nich bi da' góngake' chie'.

²⁴ Chope chonne žaze wdé na', da' yoble bla' Féliks na' ga na' tzen len Drusila, zo'le'. No'len' nake' judío. Féliks na' bliže' Pablon', na' bze nage' chie' kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'. ²⁵ Kate' bchalj Pablon' kan žala' gakžo chawe', na' nna bia' kwinžo, na' la'žo law Dios gan wchi'a láže'e žo'o ža da' za' za', naž bžebe Féliks na', na' gože' Pablon':

—Beyéj na'a. Kate' gapa' latje, wliža' le' yetó.

²⁶ Lezka' gónele Féliks na' si'e mežw da' wnezjw Pablon' nich wsane' le', na' che len, zan chi'i bliže' Pablon', na' bcháljlene' le'. ²⁷ Kate' gok chopiz, wyáz Porsio Festo latje che Féliks na', na' dan' gónele Féliks na' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' bka'ne' Pablon' nyejwe' liž ya.

25

Zla' Pablo law Festo

¹ Bla' Festo lo yež Sesarea nich chaze' latje chie', gan gake' benne' blo wnná bia'. Wdé chonne ža bezé'e lo yežen', na' wyeje' lo yež Jerusalén. ² Naž bla'gak bxoz wnná bia' ka' len benne' blo ka' chegak benne' judío ka' law Feston', nich yesbága'gake' Pablo zia. Góta'yoegekle' Feston' ³ gone' da' žénegekle', na' sele'e benne' ka' chejxi'gake' Pablon', nich yežine' lo yež Jerusalén. Gónegekle'

kwe' nágake' le' lo nez nich gótgake' le'. ⁴ Beží'i Feston', na' gože' légake':

—Nžej Pablon' lo yež Sesarea, na' žala' cha'a neda' ga na' wxé wižj nize. ⁵ Che len, nóte'tezlele le'e nzi' lo na'le, žala' sá'lenle neda', na' cha' nbaga' bennen' zia, na' gak yesbága'le-ne' zia.

⁶ Bga'n Feston' lo yež Jerusalén xono' ža. Naž beyeje' lo yež Sesarea. Kate' za' ža'ní' yetó ža, wži'e gan zchi'a laže'e, na' gože' benne' ka' chejxi'gake' Pablon'. ⁷ Kate' bla' Pablon' ga na', benne' judío ka', benne' ka' zej nžoje' lo yež Jerusalén, wbíga'gake' gan zoe', na' zan da' wnnégake' chie'. Besbága'gake' le' zia, san bi gok kwejlígake' da' ka' wnnégake' chie'. ⁸ Naž wnná Pablon' lo wlaze', na' wnné':

—Bi be bena' da' zži'i che da' žsédgekle benne' judío ka', na' kege bi da' bena' che yodo' chégake', na' kege che benne' Sésar, bennen' zinna bi'e žo'o.

⁹ Gónele Feston' gone' da' žaz láže'gak benne' judío ka', na' gože' Pablon':

—žžénelo' chejo' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a laže'e le' kan zej nak da' ki da' znnégake' chio'?

¹⁰ Beží'i Pablon', na' gože' le':

—Zoakza' gan že' benne' zchi'a laže'e lo wláz benne' Sésar, gan žala' wchi'a laže'e neda'. Bi be da' zinnj bena' chegak benne' judío ka', na' ba nnézkzelo' da' ni. ¹¹ Chela' bena' to da' zinnj, o bíte'teze da' gonen ga baga'a zia gata', na' bi wžona' gata'. Na'a, cha' bi bena' kan znnegak benne' ki chia', bi nzi' lo na' no benne' wdíe' neda' lo ná'gake'. Znnaba' cha'a law benne' Sésar gan wchi'a laže'e neda'.

¹² Kate' Feston' ba bcháljlene' benne' yolawe' ka', gože' Pablon':

—Ba wnnabo' chejo' law benne' Sésar. Law Sésar na' chejo'.

Zchalj Pablo law Agripa, benne' zinna bi'e

¹³ Wdé chope chonne ža, Agripa, benne' zinna bi'e, ble'e lo yež Sesarea, tzen len Berenise, zo'le'. Bedjwiágake' Festo. ¹⁴ Kate' ba wnníta'gake' ga na' zan ža, Feston' bzenle' Agripan',

benne' zinna bi'e, kan nak che Pablon'. Gože' le':

—Zoa to benne' nga, bka'n Féliks le' liž ya. ¹⁵ Kate' wzóa' lo yež Jerusalén, bla'gak bxoz wnná bia' ka' len benne' gole ka' lawa', na' wnnégake' che benne' ni. Wnnábgekle' neda' choga' chie' gate'. ¹⁶ Neda' becheba', na' goža' légake' bi zchoggak benne' Roma ka' che to benne' gate' cha' bi žingak benne' ka' znnégake' chie' lawe', benne' ka' žesbága'gake' le' zia, nich gak yechebe' chen. ¹⁷ Che len, kate' bžingake' légake' ga ni, bi wžela', san kate' bžin yetó ža, wži'a gan zchi'a laža'a, na' bsela'a benne' ka' bejxi'gake' Pablon'. ¹⁸ Kate' ne nníta'gak benne' ka' nga, benne' ka' žesbága'gake' le' zia, bi be wnnégake' chie' kan gokla' nnágake'. ¹⁹ Wnnégake' chie' bale diža' bizjw kan nak da' žejlé'gake' che Dios, na' kan nak che to benne' lie' Jesús, bennen' gote', san Pablon' žon choch xtiže'e znné' zoe' nbane' da' yoble. ²⁰ Dan' bnitla' kan zej nak da' ki, wnnabla' Pablon' cha' žénele' cheje' lo yež Jerusalén, gan soa no benne' wchi'a laže'e le' kan zej nak da' ki. ²¹ Naž kate' wnnáb Pablon' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', na' goža' benne' ka' žjake' lo wdíle gape chí'igake' le' na' zejte sela'a-ne' law benne' Sésar.

²² Naž Agripan' gože' Feston':

—Lezka' neda' žénela' yenla' da' nna bennen'.

Feston' gože' le':

—Wxé yenlo' da' nne'.

²³ Kate' za' ža'ní' yetó ža, len yela' zen belá' Agripan' len Berenise ga na'. Belyaze' gan žala' wcháljgake', tzen len benne' wnná bia' ka'. Naž bséla'gake' benne' ka' chejxi'gake' Pablon'. ²⁴ Naž Feston' gože' Agripan', bennen' zinna bi'e, na' wnné':

—Benne' wnná bia', Agripa, na' yógo'tele le'e zoale nga tzen len neto'. Na'a zoa bennen' lawle le'e, na' zlé'elele-ne'. Yógo'te benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' lo yež nga, znnégake' chie'. Žé'gake' neda' žala' gate'. ²⁵ Žekla' neda' bi be

bene' da' nbage'e zia gate', san dan' wnnable' lekze' cheje' law Augusto, benne' Sésar, nich wchi'a laže'e le', che len ba bena' chia' sela'a-ne' law Auguston'. ²⁶ Dan' bi nnezla' bi žala' wzoja' le'e yiche da' nbaga' benne' ni, dan' sela'a lo na' Xana', benne' Sésar, che len zchi'a-ne' lawle le'e, na' da' nakže blo, zchi'a-ne' lawo' le', Agripa, benne' wnná bia', nich kate' yeyóž znnablo'-ne', nnezla' bi žala' wzoja' le'e yiche kan nak che benne' ni. ²⁷ Žekla' neda' bi nak chawe' sela'a to benne' nžeje' ga na' cha' bi ga'k wloe'ela' zia da' nbage'e.

26

Da' bchalj Pablo law Agripa

¹ Naž Agripan' gože' Pablo:

—De latje wchaljo'.

Bli na' Pablon' law Agripan', na' wzó lawe' zchalje', na' wnné':

² —Benne' wnná bia', Agripa. Žaz laža'a dan' de latje na'a wchalja' lo wlaza' neda' lawo' le' kan nak yógo'te da' žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia. ³ Žaz láže'ža' dan' nónbi'o yógo'te da' žónteze žongak benne' judío ka', na' lezka' da' ki da' zdil díža'to' chen.

Da' ka' ben Pablo zga'ale

⁴ Lezka' wnná Pablon':

—Nnézkzegekle yógo'te benne' judío ka' kan bena' katen' gok yiz kwide' chia' gan zej nnita' benách wláž chia' ka', na' lezka' lo yež Jerusalén. ⁵ Lezka' nnézkzegekle', na' wak nnágake' kan bena' ža ni'te. Goka' benne' fariseo. Benne' fariseo ka' žon byéngake' zka'n zéngakže' Dios ka' žongak yezika' benne' judío ka'. ⁶ Na'a, zoa' nga lawle le'e nich no benne' wchi'a laže'e neda' dan' žxen laža'a Dios, na' dan' žejli'a chie' yesbane' benne' gat ka', na' gone' kan bchebe laže'e lawgak xa xto'to' ka'. ⁷ Žxen láže'gak benne' chežinno kwe' lježto' ka' sí'gake' dan' bchebe laže' Dios chégage'. Che len zka'n zéngake' Dios, na' žóngake' xchine' te ža, na' žel. Dan' žxen laža'a da' ni, žesbága'gak benne' judío ka' neda' zia. Ki naken, benne' wnná bia', Agripa. ⁸ Na'a, žžéklele le'e bi nak da'

chejle'žo, yesbane' Dios benne' gat ka'?

Pablo wžía laže'e benách ka' che Benne' Cristo

⁹ Lezka' wnná Pablo:

—Lezka' neda', zga'ale gokla' da' zan žala' gona' nich wží'a che Jesús, benne' Nasaret. ¹⁰ Ki bena' lo yež Jerusalén. Bsejwa' benne' zan liž ya, benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen', dan' bdegak bχoz wnná bia' ka' yela' wnná bia' lo na'a. Katen' bétgake' benne' ka', bénlengaka'-ne' tzen. ¹¹ Zan chi'i bsaka' zi'a benne' ka', nich wsángake' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Ki bena' gan nak lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios. Bžá'ale'egaka'-ne', na' wžía láže'gaka'-ne' na' zejte wyá'a gan zej nnita' yež zi'to' ka' nich bejxéngaka'-ne'.

Pablo zloe'ele' kan beyake' che Benne' Cristo

¹² Lezka' wnná Pablo:

—Nich gona' ki wyá'a lo yež Damasko, na' bχoz wnná bia' ka', benne' ka' bséla'gake' neda', bdégake' yela' wnná bia' lo na'a. ¹³ Ka' goken, benne' wnná bia', Agripa. Kate' ne zeyá'a lo nez, ne nak wawbíž, ble'ela' to baní' ya'abá da' wza'ni'žen ka' wbíž. Wza'nín' gan zeyá'a, na' gan zjak benne' ka' zá'lengake' neda' tzen. ¹⁴ Naž yógo'teto' bgo'nto' lo yo, na' benla' chi'i to benne' bliže' neda'. Bchalje' diža' hebreo, na' wnné': “Saulo, Saulo, žbíz chen' zbia lažo'o neda'? Žon zi' kwino', zži'o chia' neda'. Žak chio' kan žak che beže, bia žon zi' kwinba', kate' zlibba' yag ntoche' da' žóngekle'-ba' zi'.” ¹⁵ Naž goža'-ne': “žNož le', Xan?” Xanžon' gože' neda': “Neda' Jesús, Bennen' zbia lažo'o. ¹⁶ Na'a, beyás, na' wzé, dan' bloe'e lawa' na'a, nich wzóa' le' gono' xchina', na' wzóa lio' kan nak che da' ni da' ba ble'elo', na' chegak da' ka' wloe'ela' le', katen' wloe'e lawa' gan zo'. ¹⁷ Yeslá' le' lo na'gak benne' wláž chio' ka', na' lo na'gak benne' zi'to' ka'. Na'a žsela'a le' lawgak benne' ka'. ¹⁸ Žsela'a le' gan nníta'gake' nich

gono' ga yeyalɔw yej lágake', na' yeyákgake' che Dios, na' kwásgake' len da' zej nak che da' chol, na' tágage' lo baní'. Yežójgake' lo na' da' xiwe', na' cházgake' lo na' Dios. Cha' chejlé'gake' chia' neda', Dios yenít lawe' chégake', na' yeké'e dolá' da' zej nbage'e, na' gata' chégake' latje báblengake' benách ka', benne' ka' Dios ba wleje' cheze'."

Ben Pablo kan nak da' bloe'el Xanžo le'

¹⁹ Lezka' wnná Pablon':

—Che len, benne' wnná bia', Agripa, bi bži'a gona' da' bloe'el Dios, Bennen' zoe' ya'abá, neda'. ²⁰ Bzejni'ila' benne' ka' nníta'gake' lo yež Damasko, na' wdé na' benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' benách ka' che yež zi'to' ka', nich yeyát láže'gake', na' yeyákgake' che Dios, na' góngake' da' gak bia' ba beyát láže'gake'. ²¹ Dan' bena' ki, wzengak benne' judío ka' neda' katen' wzó'a la' li'a yodo', na' gónegekle' gótgake' neda'. ²² Naž Dios góklene' neda', na' na' zejte na'a ža, dot laža'a zchalja' lawgak benne' gaxjw ka', na' lawgak benne' blo ka'. Bi zchalja' che da' yoble, san toze kan belnná zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan wnná Moisés kan žala' gaken. ²³ Wnnágake': "Benne' Criston' sáka'li'e, na' te gate' gake' Benne' nežw yebane' lo yela' got, nich wloe'ele' law gak wxén láže'gak benách ka' žíngake' lo latje baní' chie', na' soa no benne' wzó'a lie' che da' ki lawgak benne' wláz cheto' ka', na' lezka' lawgak benách zi'to' ka'."

Pablo zzejni'ile' Agripa nich chejli'e che Benne' Cristo

²⁴ Kate' ba bchalj Pablo da' ki, dan' wnné' lo wlaze', naž Festo wnnié' zižje, na' wnné':

—Žak yał yichjo', Pablo. Dan' bsédli'o, ba gok yał yichjo'.

²⁵ Naž Pablon' gože' le':

—Bi nak yał yichja', žapa' le', Festo, na' da' znnia' naken dot da' li, na' naken da' zakan'. ²⁶ Agrípakze',

benne' ni znná bi'e, nnézkzele' da' ni, na' che len, dot laža'a zchalja' lawe' le'. Nnézkzele' da' ni, dan' bi goken bagáche'ze. ²⁷ Benne' wnná bia', Agripa. Žejli'o da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios? Nnezla' žejli'o da' ni.

²⁸ Naž Agripan' gože' Pablon':

—Yeláte'ze žek gono' neda' che Benne' Criston'.

²⁹ Pablon' gože' le':

—Ni'a che Xanžo Dios žénela', la'kze yeláte'ze o da' zenle'e, kégeze le', san lezka' yógo'te benne' ki, benne' žylenle' chia', gakle dot kan naka' neda', naka' che Benne' Criston', san kege chejle do ya kan nžeja' neda'.

³⁰ Kate' beyóž bchalj Pablon' ki, na' wzó ža' benne' blo wnná bian', na' lezka' wzó ža'gak bennen' znná bi'e, na' Berenise, na' benne' ka' žé'le'ngake' légake' tzen. ³¹ Katen' bžójgake' cheze, na' ben chawe' xtiža'gake', na' wnnágake':

—Bi be ben benne' ni da' gonon ga bage'e zia gate', o yejwe' le' liž ya.

³² Agripan' gože' Feston':

—Wak no benne' wsán benne' ni chela' bi wnnable' cheje' law benne' Sésar nich wchi'a láže'e le'.

27

Želsele'e Pablo lo yež Roma

¹ Katen' ba ben toze xtiža'gake' séla'gake' neto' to lo barkw nich chejto' lo yež Roma, gan nbab Italia, bəxwgake' Pablo, na' yebale benne' ka' zej nžeje'. Bdégake' légake' lo na' Julio, benne' zchi'e to kwe' benne' žjake' lo wdile, da' nzin': Benne' Ka' Che Augusto, bennen' nake' benne' Sésar. ² Wžento' to lo barkw che gan nbab Adramitio, dan' žala' ten gan zej nnita' yež ka' gan želžín barkw ka', yež ka' zej nbaben lo yežlyó Asia, na' yó'ozeto' lo barkwn', wza'to' lo yež Sesarea. Lezka' žonlen Aristarko neto' tzen. Nake' benne' Tesalónika, to yež nbaben Masedonia. ³ Kate' za' ža'ní' yetó ža, bžinto' lo yež Sidón, na' Julio, bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, lo yela' ži'i láže' chie',

bi'e Pablon' latje cheje' gan zej nnita' benne' lježžo ka' nich wnézjwgake' le' bi da' žiážjele'. ⁴ Wdé na', bebento' lo barkwn', na' wza'to' ga na'. Wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Chipre gan že' ži ben' da' žaken. Ki bégake' dan' ben' da' žaken lo nismo', zan' zaka' lawto'. ⁵ Naž wdeto' lo nison' gan nla' gan nbab Silisia, na' gan nbab Panfilia, na' bžinto' lo yež Mira, to yež nbaben yežlyó Lisia.

⁶ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile, na' yo'oto' lo ne'e, bejxake'e to barkw ga na' da' nžojen lo yež Alejandria, na' zejen gan nbab Italia. Lo barkwn' wló'ogake' neto'. ⁷ Wzá' barkwn' cho laže' zan ža, na' len yela' zzáka'le'e bžinto' gan nla' to yežlyó da' nzin' Gnido, na' dan' ben' da' žaken bžiga' neto', na' wdeto' chelá'a yežlyó da' nzin' Creta gan že' ži ben' da' žaken, na' wdeto' gan nla' yež Salmón. ⁸ Len yela' zzáka'le'e wdeto' chelá'a gan že' yežlyó Cretan', na' bžinto' to latje gan želžín barkw ka', da' nzin' Buenos Puertos, dan' žen' gawze gan zoa yež Lasea.

⁹ Dan' ba wžél-le'eto', ba bžin ža žon zož gak ditje bite'teze barkw cha' zzan' lo nismo' lo ža ka', dan' ba wdé ža ka' kate' žóngake' wbás, na' za' žin byo' zag ka' kate' žakle'e be'. Che len Pablon' bzejni'ile' légake', ¹⁰ na' wnné':

—Le'e, benne' ka', žákbe'ela' gan chej barkw ni, gon zož kwia yin', tžen len da' ka' nwan', na' lezka' gon zož gatžo žo'o.

¹¹ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile bejle'že' da' wnnagak bennen' nzi' lo ne'e barkwn', na' benne' xankzen, ka' dan' wnná Pablon'. ¹² Dan' latjen' gan želžín barkw ka', dan' nzin' Buenos Puertos, bi naken ga gá'ngake' byo' zag ka', che len yeláte'ze ka' bdachgak benne' ka' nnita'gake' lo barkwn' ben toze xtíža'gake' yekwásgake' ga na', cha' wak žíngake' gan želžín barkw ka' lo yež Fenise, to yež lezka' žen' lo yežlyón' da' nzin' Creta, na' zoan chela'ale gan

žen wbíž, na' gónegekle' gá'ngake' ga na' byo' zag ka'.

Žak to be' wale lo nismo'

¹³ Dan' žaken to be'do' da' za' zaka' chela'ale gan zde wbíž byo' zag ka', gókgekle' wak góngake' kan žénegekle', na' bechísgake' ya zi'i da' nžejen do ya da' zzoan žize barkwn', na' wdé barkwn' gawze kwit yežlyón' nzin' Creta. ¹⁴ Yetó chí'ido'ze, gok to be' wale da' zan' lawto', dan' nzin' Euklídón. ¹⁵ Dan' ben' da' žaken zzejen chela'ale barkwn', na' dan' bi gok chej barkwn' gan za' ben', naž bégake' ben' latje bchen' barkwn'. ¹⁶ Kate' wdé barkwn' ga bžinten chela'ale to yežlyodo' nzin' Kauda, bžinen chela'ale gan bi žakle'e ben', na' len yela' zzáka'le'e bchísgake' bárkwdon', da' žzoben barkw žen na', na' bzóagaken' lawle barkwn' gan yo'oto'. ¹⁷ Wdé bžéngaken' lo barkw žen na', naž bchej chóchgake' barkw žen na'. Bdégake' do ka' zanle barkwn', nich bi kwia yin' lo nismo'. Dan' bžébegake' te barkwn', na' chejche'ten lo yož da' žen' zan nisen', che len btíngake' laže' chen, da' ztoben be' nich wsán' barkwn'. Naž bégake' ben' latje bchen' barkwn'. ¹⁸ Kate' za' ža'ní' yetó ža, dan' be' wale da' žaken zche'le'en barkwn', bžó'ngake' bale ywa' da' nwa' barkwn' lo nismo'. ¹⁹ Ža chonne ža, len na' kwinto' bžo'nto' da' zkóngekle' žin lo barkwn' lo nison'. ²⁰ Kate' ba gok zan ža bi zle'elto' wbíž o belj ka', na' dan' žakle'e ben' da' zchen' barkwn' gan yo'oto', biž bžen láže'to' yelato'.

²¹ Kate' ba gok zan ža bi be bdawto', wzé Pablon' gachje láwe'legake', na' gože' légake':

—Le'e, benne' ka', gokžen chawe' chela' bze nagle chia', na' bi wza'žo lo yežlyó Creta, na' bi yedjchagžo da' ni da' zzáka'žo, na' da' žaken che barkw ni. ²² Na'a, žapa' le'e: le gon choch láže'le, dan' bi gatle nitole le'e zoale nga, la'kze kwia yi' barkw ni. ²³ Ki gaken dan' wdé yele bla' to wbás che ya'abá che Dios lawa' neda'. Diosen' naka' chie', na' žona' xchine'. ²⁴ Wbás

che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Pablo, bi žebo'. Žon byenen žino' law benne' Sézar. Dan' nži'il Dios le', yeslé' yógo'te benách ka' nníta'lengake' le' lo barkw ni." ²⁵ Che len, le gon choch láže'le, dan' žxen laža'a Dios, gone' kan ba gož wbás che ya'abá chie' neda'. ²⁶ Ki gaken la'kze žon byenen kwia yi' barkw ni to lo yežlyodo', gan chejka'nen žo'o.

²⁷ Kate' ba wdé xda' ža, ben' da' žaken zchen' barkwn' lo nisdó' da' nzin' Adriátiko, na' gachje yele gókgekle benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' za' žin barkwn' gawze gan že' to yežlyó. ²⁸ Belžo'ne' to do lo nisdon', na' belnnezle' galje wes naken ga bžinten zante nisen'. Kate' wdé barkwn' yeláte'do', na' belžo'ne' don' da' yoble lo nis, na' belnnezle' ba nakzen chi wes. ²⁹ Dan' bžébegake' chejžé' barkwn' lo yej ka', che len, zaka' chelá'a xkóže'le che barkwn' belžo'ne' tape ya zi'i lo nis, da' ka' zej nžejen do ya, na' zžoagaken žize barkw. Len yela' žek zedle chégake' belbeze' cha'ní'. ³⁰ Naž benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' gónegekle' wzónnjgake' lo barkwn'. Blétjgake' bárkwdon' da' žian lo barkw zen na' lo nisdó'. Bégake' ka' žénegekle' kó'ogake' ya zi'i na' yelate' zi'to', da' nžejen do ya, na' zžoan žize barkwn', dan' zoan zaka' chelá'a lawle. ³¹ Naž Pablon' gože' bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile tzen len benne' ka' žjake' lo wdile, na' wnné':

—Cha' bi ga'ngak benne' ki lo barkw nga, bi gak yelale.

³² Naž benne' ka' žjake' lo wdile belchoge' do ka' da' zej nžejen bárkwdon', na' bé'gake' latje wbixen lo nisdó'.

³³ Kate' za' ža'ní', Pablon' góta'yoele' légake' gáwgake' late'. Gože' légake':

—Na'a ba gok xda' ža zanna'le dot yele, na' žonle wbás, na'bi be bdawle.

³⁴ Che len, žáta'yoele' le'e gawle late' nich yeyák láže'le, dan' bi gatle nitole le'e.

³⁵ Kate' beyož bchalj Pablon' da' ni, beḡwe' yet xtil, na' gože' Dios: "Žóxkeno'." Ki bene' lawgak yógo'tegake'. Naž bzožje' yet xtilen',

na' wzó lawe' žawe'. ³⁶ Naž yógo'tegake' gok choch láže'gake', na' bdáwgake'. ³⁷ Ka wyo'oto' lo barkwn', wabto' chope gaywá' chonnłaj chino' toto'. ³⁸ Wdé bdáwgake', na' béljegekle', naž belžo'ne' zoa' stribe da' nwa' barkwn' lo nis, nich góngake' láte'že ywa' da' nwa' barkwn'.

Zbia yi' barkw lo nisdó'

³⁹ Kate' ba nak te ža, na' benne' ka' žóngake' žin lo barkwn' bi bénbia'gake' yežlyón'. Blé'egagle' to gan zžin nisdon' yelate' gachje láwe'le yežlyón', na' de gan nak lache' žoa'a nisdó' lo latjen'. Gónegekle' góngake' ga cho'o barkwn' ga na'. ⁴⁰ Naž beséžgake' do ya ka' da' zej nžejen ya zi'i ka' da' zžoagaken barkwn' žize, na' bsángake' légaken, na' belbixen lo nisdó'. Lezka' beséžgake' do da' nžejen ne'e yag da' zzechjen barkwn' ki ka'le. Naž bechísgake' láže' che barkwn', da' ztoben be', dan' zoan chelá'a lawle che barkwn', na' wzó law zde barkwn' zaka' gan zžin nisdó' yelate' gachje láwe'le yežlyodon'. ⁴¹ Kate' bžin barkwn' to latje gan zchaggak chope nis, na' bejché' chelá'a lawle che barkwn' lo yož zan nisdon', na' bga'nze barkwn' ga na'. Biž gok tan, na' chelá'a xkóže'le che barkwn', wzó law nisdon' zchinnjen len yela' zza' chen. ⁴² Naž gónegekle' benne' ka' žjake' lo wdile gótgake' benne' ka' zej nžeje', nich bi xóagake' lo nis, na' bi wzónnjgake'. ⁴³ Bennen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdile gónele' yeslé' Pablon', na' gože' légake' bi góngake' kan žénegekle'. Naž gože' benne' ka' žak xóagake' lo nis, zgá'alegake' cházgake' lo nis nich žíngake' lo yo biž. ⁴⁴ Lezka' gože' benne' ka' zej nga'ne' xóagake' lo blag ka', na' yezíka'gake' lawgak blagdo' ka' che barkwn'. Ka' goken, belágake' yógo'tegake', na' bžíngake' lo yo bižen'.

28

Da' ben Pablo lo yežlyó da' nzin' Malta

¹ Kate' ba bžinto' yógo'teto' lo yo biže, na' wnnezlto' yežlyón' gan zoato' nzin' Malta. ² Benne' xīža' ka', benne' nníta'gake' lo yežlyón', lo yela' ži'i laže' chégake' wdápegake' neto' ba la'ne. Bžéngake' yi', na' blížgake' neto' yógo'teto' yeché'l kwinto', dan' žak yejw, na' žakle'e zag. ³ Naž Pablo beḡwe' chelén zis wage biždo', na' katen' wlo'é'en lo yin', bžoj to bele snia ladjw zis wagen', bia žzonnjba' da' la che yin', na' wka'aba' yen na' Pablon'. ⁴ Kate' benne' xīža' ka' blé'egikle' belen', bia nála'ba' yen na' Pablon', naž belyi'e ljéžgake':

—Da' li benne' ni nake' benne' wetw benách ka'. La'kze belé' lo nisdó, diosen' lie' Chawe' bi we'e le' latje soe' nbane'.

⁵ Pablon' bžíbesise' ne'e, na' beyexjw bele snia na'. Bejxóateba' lo yin', na' le' bi be gokle'. ⁶ Benne' xīža' ka' nníta'gake' ga na' bwíagake' Pablon'. Zbézgake' batze kwi'e yi, o bixe'gate'. Naž kate' ba belbeze' scha, na' blé'egikle' bi be gokle', gókgekle' yetó, na' wnnágake' nake' to dios.

⁷ Lo latje na'ze že' yežlyó che Publio, benne' wnná bia' lo yežlyón', na' wdape' neto' ba la'ne. Lo yela' ži'i laže' chie' bnnite' neto' liže' chonne ža. ⁸ Kate' ža ka' xa Publio na' de'e yižwé'. Yoe'e da' la, na' de'e yižwé' žen. Wyáz Pablon', zejwíe' le', na' wdé bcháljlene' Dios, bxoa ne'e benne' yižwén', na' beyake'. ⁹ Dan' ben Pablon' da' ni, lezka' benne' yižwé' ka', benne' nníta'gake' lo yežlyón', bžíngake' gan zoe', na' beyákgake'. ¹⁰ Benne' ka' wdápegake' neto' ba la'ne, na' bégake' da' zan da' góklengaken neto'. Kate' za' yeza'to' lo yežlyón', bénngake' cheto' da' ka' byážjelto'.

Zžin Pablo lo yež Roma

¹¹ Kate' gok chonne byo' zoato' ga na', wžento' to lo barkw che yež Alejandria, da' bga'nen lo yežlyón' byo' zag ka'. Chelá'a lawle che barkwn' zej da'gak lo'a ka' zej nzin' Kástor len Póluks, dios kwach ka' chegak benne' Alejandria ka'. ¹² Bezá' barkwn' ga

na', na' bžinen lo yež Sirakusa, gan bga'nto' chonne ža. ¹³ Beza'to' ga na', na' wdeto' chela'ale yežlyón', na' bžinto' lo yež Rejio. Kate' za' ža'ní' yetó ža, na' žak be' da' zan' zaka' gan zde wbíž byo' zag ka', na' beza'to' ga na', na' ža chope ža la' bžínteto' lo yež Puteoli. ¹⁴ Lo yežen' bejxáka'to' bale benne' lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' góta'yoegekle' neto' gá'nłento' légake' xono' ža. Kate' wdé ža ka', beza'to' ga na' nich chejto' lo yež Roma, na' bezá' ní'ato'. ¹⁵ Benne' lježžo ka' nníta'gake' lo yež Roma ba béggekle' za' žinto' ga na', na' bžójgake' bedjchággake' neto'. Bžíngake' to yeždo' nzin' Ga Zdo'w Apio. Yebale' bžíngake' to latje nzin' Chonne Yo'o Gan Zga'ngak Benne' Ka' Zej Yoe'e Nez. Kate' Pablon' ble'e'le' légake', bdip laže'e, na' gože' Dios: "Žóxkeno'."

¹⁶ Kate' bžinto' lo yež Roma, na' ben-nen' zchi'e benne' ka' žjake' lo wdíle, bchi'e benne' ka' zej nžeje', na' bdi'e' légake' lo na' to benne' blo žeje' lo wdíle. Benne' ni bi'e Pablo latje soe' cheze', san to benne' žeje' lo wdíle wzóalene' le', bennen' žape chi'e le'.

Da' bchalj Pablo lo yež Roma

¹⁷ Ža chonne ža, Pablon' bliže' benne' blo ka' chegak benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yež Roma. Kate' ba zej ndobe' gan zoa Pablon', le' gože' légake':

—Le'e, ljéža'do' ka', la'kze bi be bena' chegak benne' wláž chežo ka', na' kege chegak da' žónteze žonžo kan bengak xa xto'žo ka', benne' judío ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén bdégake' neda' lo na'gak benne' Roma ka', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, nich wséjwgake' neda' liž ya. ¹⁸ Naž kate' ba wnnábgekle' benne' Roma ka' neda', gónegekle' wsángake' neda', dan' gókbe'egikle' bi nbaga'a zia gata'. ¹⁹ Benne' judío ka' bséjwgake' xnezgak benne' ka' gónegekle' wsángake' neda', na' ben byenen wnnaba' cha'a law benne' Sésar nich wchi'a laže'e neda', na' kege nich yesbaga'a benne' wláž

chežo ka' zia. ²⁰ Che len bliža' le'e nich le'ela' le'e, na' wcháljlena' le'e, dan' nžēja' do ya ni dan' žxen laža'a da' žxen láže'žo žo'o, benne' Israel ka', gon Dios da' bchebe laže'e gonne' chežo.

²¹ Naž légake' belyi'e Pablon':

—Bi na' si'to' nitó diža' da' zan' gan nbab Judea kan nak che da' žaken chio', na' bi na' la' nitó benne' lježžo nga, benne' judío, nich wloe'ele' neto' cha' zoa no benne' bi da' znnie' chio'. ²² Na'a, žénelto' yenlto' da' nno', da' žejli'o, dan' nnezlto' yógo'te latje znnegak benách ka' chegak benne' ka' zej nzi' lo ná'gake' diža' koben'.

²³ Ka' goken, Pablon' bžie' bia' to ža, na' ža na' benne' zan bdóbgake' gan zoe'. Wzó law Pablo zildo', na' góltele', bzejni'ile' légake', na' bzenle' légake' kwáselo kan zнна bia' Dios. Gónele' wloe'ele' légake' nak dot da' li da' zchalje' kan nak che Jesusen'. Nich gone' ki bkonle' žin da' bchi'le Moisés, na' da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ²⁴ Bale' wzí' lo ná'gake' da' bchalj Pablon', san yezíka'gake' bi bejlé'gaken'. ²⁵ Dan' gok chóplegake', wzó láwgake' žezá'gake' ga na', na' Pablon' gože' légake', na' wnné':

—Nakkze da' li da' wnná Dios Be' La'y lo na' Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios, dan' bzejni'ile' xa xto'žoka', katen' wnné':

²⁶ Wyéj lawgak benne' ka', na' yé'gako'-ne':

Wzé nagle, san bi chejní'ilele.

Wíale, san bi lé'elele.

²⁷ Benne' ki nak zide yichj lázdo'gake' na' bi be žazen lo yichj lázdo'gake'.

Žóngake' kan žongak benne' lo chole ka'.

Bi zlé'egekle' len yej láwgake'

na' bi žénekle nággake',

na' bi žejní'il yichj lázdo'gake'

na' bi žénegekle' yeyákgake' che Dios

nich gak yeyóngaka'-ne'.

²⁸ Na'a, žala' nnézlele da' ni. Dios žsele'e neto' lawgak benách zi'to' ka' nich yelágake', katen' yénekle' xtiže'e.

²⁹ Kate' beyóž bchalj Pablon' da' ki, naž bežojgak benne' judío ka', na' želdíl díža'gake' la' légakze'.

³⁰ Pablon' bga'ne' ga na' chopiz, na' wzóe' to lo yo'o gan žizjwe', na' wdape' ba la'ne yógo'te benne' ka' bedjwíagake' le'. ³¹ Len yela' wechóg laže' bchalje' kan zнна bia' Dios. Bs-edle' benách ka' kan nak che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' bi wzóa no benne' wsejwe' xneze'. Ka'kze naken.

DIŽA' DA' BSEĽA' PABLO ĽO YEŽ ROMA

*Pablo žape' "Padiox" benách ka' che
Jesús Ľo yež Roma*

¹ Neda', Pablo, naka' benne' ndo'w che Jesús, Benne' Criston', na' wbás chie', dan' bliž Dios neda', na' wžekze' neda' nich wchalja' diža' chawe' chien'.

² Bchebe laže' Dios ža ni'te sele'e diža' chawen' chežo. Bene' ki Ľo na'gak benne' ka' bchaljgake' Ľo wlaze' Ľe', na' ľégake' bzójkake' xtiže'e ľe'e yiche la'y che Dios. ³ Bzójkake' yógo'te da' žala' gon zínkze Dios, Bennen' nake' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Ľo yela' benách chie' nake' za'só Dabí, bennen' wnná bi'e benách Israel ka', ⁴ san kan nak be' nakkze', da' naken la'y, nak bia' nake' Zi'n Dios, na' nape' dot yela' wak. Nak bia' naken ki dan' bebane' Ľo yela' got. ⁵ Ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', zzi'žo da' žonn Dios chežo Ľo yela' ži'i laže' chie', na' bzoe' neda' wbás chie' nich Ľo wlaze' Ľe' gona' ga benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga chejlé'gake' chie' Ľe', na' góngake' kan znná xtiže'e. ⁶ Benle ľe'e da' zinnj tzen len benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san na'a ba bliž Dios ľe'e nich gakle che Jesús, Benne' Criston'.

⁷ Dios nži'ile' ľe'e, na' bliže' ľe'e nich gakle che Ľeze'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e ľe'e, na' wká'n žie' yichj ľázdo'le.

*Žénele Pablo chejwíe' benách ka' che
Jesús Ľo yež Roma*

⁸ Zzo ľawa' zzoja' chele da' ni. Dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', žapa' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele yógo'tele, dan' zchaljgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga kan žejle'le chie' Ľe'. ⁹ Dot laža'a žona' xchin Dios, na' zchalja' diža' chawen' kan nak che Zi'ne'. Nnézkzele Dios zchaljlenteza'-ne', na' znnabla'-ne' gon chawe'e ľe'e.

¹⁰ Znnábtezla' Dios, cha' naken da'

žénele' Ľe', gonne' neda' latje yedjwía' ľe'e. ¹¹ Ki znnabla'-ne' dan' žak laža'a ľe'ela' ľe'e nich gak gona' ga gata' chele to da' wnezjw Dios Be' La'y chele, da' gonen ga gólele Ľo da' nak che Xanžon'. ¹² Dan' žénela' naken gon chochžo tožo yetožo, dan' žejle'žo to tožo che Jesús, Benne' Criston'.

¹³ Zi'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni. Gok laža'a zan chi'i yida' gan zoale, san na' zejte na'a bi na' gonnen chia'. Žénela' yida' gan zoale nich gona' ga yebélenlele da' zchalja', kan žebélengeklen yezika' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ¹⁴ Zoa da' nbaga'a chegak yógo'te benách, chegak benách ka' nníta'gake' yež gawze ka', na' chegak benách ka' nníta'gake' yež zi'to' ka', chegak benách ka' zej nsedle', na' chegak benách ka' bi zej nsedle'. ¹⁵ Che len, kan sáke'la' gona', ba zoa' wchalja' diža' chawen' gan zoale ľe'e Ľo yež Roma.

Yela' wak zen che diža' chawen'

¹⁶ Bi žedoe'ela' zchalja' diža' chawen', dan' napen yela' wak che Dios nich yeslán yógo'te benne' ka' žejlé'gaken'. Gan zzo ľaw, žénele Dios yéngklen benne' judío ka', na' te na' yéngklen benách zi'to' ka'. ¹⁷ Diža' chawen' zloe'elen žo'o Dios gone' ga yeyakžo chawe' ľawe' Ľe', cha' chejle'žo chie' Ľe', na' bi gak chope láže'žo. Kan nak da' ni nyejw ľe'e yiche la'y, da' znnan: "No benne' nake' chawe' dan' žejli'e che Dios, gata' yela' nban chie'."

*Zia da' zej nbaga' benách ka'
nníta'gake' yežlyó nga*

¹⁸ Dios, Bennen' zoe' ya'abá, bloe'ele' ľaw bi zle'ele' chawe' yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' wsaka' zi'e ľégake', benne' ka', Ľo yela' bi nak chawe' chégake' zzóagake' chela'ale da' naken dot da' li. ¹⁹ Ki naken chégake' dan' bla' da' nak bian' zoakze Dios ľawgak yógo'te benách ka', dan' Dios na'kze bloe'elen' ľaw gan nníta'gake'. ²⁰ Ža ni'te katen' wzó ľaw gota' yežlyó nga, na' zejte na'a ža, da' ka' ben Dios zej nak

bian' da' bi gak le'elžo che Dios, kan zej nak yela' wak zen chie', na' da' nakkze' Le'. Che len, bi gak nnágake' bi zej nbage'e zia. ²¹ Katen' bénbia'gake' Dios, bi bka'n zéngake' le' kan žala' wká'n zenžo-ne', na' bi belyi'e Le': "Žóxkeno'." Che len dáche'ze beyák da' zza' láže'gake', na' bchol yichj lázdo'gake' dan' bégake' zide yichj lázdo'gake'. ²² La'kze gókgekle' žejní'ile'egekle', beyákgake' benne' bi nnezle ka', ²³ dan' bká'ngake' yela' zen che Dios, Benne' zóateze', na' bka'n zéngake' lo'a ka', da' ka' zej naken ka' benne' ka' žátgakkze', na' ka' bia ka' zoa xílgakba', na' ka' bia yixe' ka' želdaba' lo yo, na' ka' bele ka' žzob kwíngakba' lo yo.

²⁴ Che len Dios beběj yichje' légake' nich góngake' da' kegle ka' da' zze láže'gake', na' ki goken, bka'n sto' kwíngake' toe' len yetóe'. ²⁵ Goken ki dan' bká'ngake' xtiža' Dios, da' naken dot da' li, na' wzí' lo ná'gake' to da' wen laže'. Wdápegake' ba la'ne, na' bka'n zéngake' da' ka' ben Dios, na' kege Dios na'kze, Bennen' žala' wká'n zéntezžo. Ka'kze gaken.

²⁶ Che len Dios beběj yichje' légake' nich góngake' da' ka' zze láže'gake' da' žóngaken ga žedoe'elžo. No'le ka' bká'ngake' yela' zzoalen benne' byo, nich góngake' da' zej naken sban. ²⁷ Lezka' bengak benne' byo ka', bká'ngake' yela' zzoalen no'le, na' wzé láže'gake' da' zej nak sban da' žóngake' toe' len yetóe', na' bégake' da' žóngaken ga žedoe'elžo, dan' wnníta'lengake' la' ljež benne' byógakze'. Benne' ka' bégake' ki zzáka'gake' lo belá' žen chégake' dan' bebí'i Dios chégake' da' naken tlebe len dolan' da' bégake' dan' bká'ngake' Dios.

²⁸ Dan' bi gónegekle' gápegake' Dios ba la'ne, che len beběj yichje' légake' nich sa' láže'gake' da' wen laže', na' góngake' da' bi zakan'.

²⁹ Žóntezgake' yógo'te da' bi zej nak chawe'. Žóngake' yela' sto' ka'.

Žóngake' da' kegle.

Zdan láže'gake' yela' gape.

Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe'.

Zgé'egekle' ljéžgake' ka'.

Žótgake' ljéžgake' ka'.

Zdíl-lengake' ljéžgake' ka'.

Žon láže'gekle' benách ka'.

Žónle'egake' da' zinnj.

Znnégake' che ljéžgake' ka'.

³⁰ Znnágake' da' wen laže' che ljéžgake' ka'.

Bi zlé'egekle' Dios chawe'.

Zej nake' benne' bizjw ka'.

Žon kwíngake' benne' blo ka'.

Zka'n zen kwíngake'.

Žílgake' da' zinnj da' góngake'.

Žeží'igake' che xa xná'gake'.

³¹ Zej nake' benne' bi žejní'il ka'.

Bi žóngake' da' bchebe láže'gake' góngake'.

Bi zej nake' ži'i laže' kan žala' gákgake'.

Bi ženít lágwage' che ljéžgake' ka'.

Bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka'.

³² Nnézkzegekle' da' bzoa Dios to chi'ize kan žala' gak chegak benne' ka' žóngake' da' ki, gátgake' to chi'ize. La'kze nnézkelen', kégeze žóngake' ki, san žaz láže'gake' benne' ka' žóngake' da' ki.

2

Chog Dios chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'

¹ Che len, bi gak gon kwino' chawe', no benne' nako', cha' znnio' che lježo'. Katen' znnio' che lježo', žesbaga' kwino' zia, dan' znnio' che lježo', na' lezka' žono' le'. ² Nnézkzelžo kan zchi'a laže' Dios. Lo da' naken dot da' li zchi'a laže'e benne' wen da' zinnj ka'.

³ Le' znnio' chegak benne' ka' žóngake' da' kegle, na' lezka' žono' le'. ¿Žeklo' wdé gónzele Dios kate' wchi'a laže'e le'? ⁴ ¿Zka'no' ka'ze yela' ži'i laže' che Dios, na' yela' zbez zen laže' chie', na' kan žone', zže'le' nich že'e le'? ¿Bi nnézkzelo' Dios žónlene' le' lo yela' ži'i laže' chie' nich gata' chio' latje yeyát lažo'o? ⁵ Lo yela' laždo' žižje chio' bi beyát lažo'o. Che len ztobo' yela' zzaka' da' yebí'i Dios chio' kate' wchi'a laže'e

benne' ka', na' gak bia' naken kan žala' gon Dios kate' choge' chegak benne' wen da' zinnj ka' gátgake'.
⁶ La' ža na'ze yebi'ikze Dios che to to benne' kan zej nak da' béngake' to toe'.
⁷ Wnezjwe' yela' nban da' zejlí kanne chegak benne' ka' žóntezgake' da' naken chawe', na' že' láže'gake' sí'gake' da' chawe' da' znezjw Dios, na' žénegekle' yežó'gake' chawe' lawe' Le', nich sóagake' nbángake' to chi'ize.
⁸ Dios, lo yela' zža'a chie', wsaka' zi'e benne' ka' zží'igake' che xtiže'e, benne' ka' bi žénegekle' góngake' kan zнна da' naken dot da' li, san žóngake' da' bi naken chawe'.
⁹ Saka'gak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gak nyache' láže'gake'. Ga zzo law gaken ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gaken chegak benách zi'to' ka'.
¹⁰ Dios gon chawe'e yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe', na' gape' légake' ba la'ne, na' wká'n žie' yichj láždo'gake'. Ga zzo law gone' ki chegak benne' judío ka', na' lezka' gone' chegak benách zi'to' ka'.

¹¹ Ki wchi'a láže' Dios benách ka', na' Le' zle'ele' yógo'te benách ka' ka zej nakkze'.
¹² Gatgak yógo'te benách ka' žóngake' doła', la'kze bi žákbe'egekle' zží'igake' che xtiža' Dios dan' bi na' yéngekle' xtiže'e. Lezka', ka' nak da' zнна xtiža' Dios, Le' wchi'a láže'e yógo'te benne' ka' zej nzi'e xtiže'e, san žóngakkze' doła'.
¹³ Ki gaken dan' benne' ka' žénzegekle' xtiža' Dios bi zej nake' chawe' lawe' Le', san yeyak-gak chawe' benne' ka' žóngake' kan zнна xtiže'e na'.
¹⁴ Ka' nak chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', san žóngakkze' kan zнна xtiža' Dios la'kze bi na' yéngeklen', zoa to da' bzoa Dios lo yichj láždo'gake' da' žsedlen légake'.
¹⁵ Benne' ki zloé'egekle' law žon žin xtiže'e da' yo'on lo yichj láždo'gake'. Da' žon da' yo'on lo yichj láždo'gake' nak bian' naken ki. Kan zža' láže'gake', žesbága'gake' ljéžgake' ka' zia, o žebéj ljéžgake' ka' chawe' toe' yetóe'.
¹⁶ Ki yebí'i Dios chégake' ža na' katen' wchi'a láže'e yógo'tegake'

lo na' Jesús, Benne' Criston', kan zej nak da' béngake', na' kan nak da' wzá' láže'gake'. Ki žsedle diža' chawen' da' zchaljan'.

Da' žongak benne' judío ka', na' da' wnnakze Dios

¹⁷ Le'e znnale nakle benne' judío ka', na' žxen láže'le yelale dan' žonle kan zнна xtiža' Dios, na' zka'n zen kwinle dan' žéklele nónbia'le Le',
¹⁸ na' nnézkzelele da' žénele Dios gonle, na' da' wnnakze' Le', da' žsédlele le'e, na' žákbe'elele da' naken dot chawe'.
¹⁹ Zej nnita' benne' ka' zdágake' ga yoble, kan žongak benne' lo chole ka'. Žéklele wak wzejní'ilele benne' ka' zej nchoł yichj láždo'gake'.
²⁰ Žéklele wak wsédlele benne' ka' bi žejní'igekle', na' benne' ka' žejní'igekle' láte'do'ze, dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' žsedlen benách ka' kan nak yela' žejní'il da' naken dot li láže', na' da' naken dot da' li.
²¹ Na'a, le'e žsédlele yezika' benách ka'. ¿Bi žala' wsédli kwinle? Le'e znnale: "Bi kwano". ¿Zbanle le'e?
²² Lezka' znnale: "Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na". ¿Žonle le'e doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na? Le'e bi zlé'elele chawe' lo'a ka'. ¿Zbanle le'e da' zej že' lo yodo' chégaken?
²³ Zka'n zen kwinle dan' nzi' lo na'le xtiža' Dios. ¿Zka'nle le'e Dios ka'ze, dan' zzoale da' wnnakze' Le' chela'ale?
²⁴ Nyejw le'e yiche la'y kan žonle, dan' znnan: "Ni'a che da' žonle le'e, benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' zinne zí'gake' che Dios."
²⁵ Wak yebélenlele da' nžogen lo belá' chele, benne' byo ka', dan' nak bian' nzi' lo na'le xtiža' Dios, cha' žonle kan zнна xtiže'e, san cha' zzoale da' wnnakze' Le' chela'ale, ba beyakle ka' zej nak benne' ka' bi zej nake' che Dios.
²⁶ Che len, benne' byon', benne' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian' no benne' byo nzi' lo ne'e xtiža' Dios, san žone' dot kan zнна xtiže'e, benne' ni nake' law Dios ka' to benne' byo nžog lo xpele'e dan' nak bian', la'kze bi nžogen lo belá' chekze'.
²⁷ Benne' byon' bi nžog lo xpele'e da' nak bian' no benne' nzi' lo ne'e xtiža' Dios, san žone' dot da' zнна xtiže'e, ka' žon benne' ni zloe'elen

nbága'le le'e zia, la'kze nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' nžog lo belá' chele dan' nak bian' naken ki, san bi žonle kan zŋna xtiže'e na'. ²⁸ Cha' to benne' judío nakzen' lo belá' žen chie', bi nakkze' benne' judío, na' da' nak bian' da' nžogzen lo belá' chie' bi naken li laže'. ²⁹ Bennen' nake' ki lo yichj lázda'we' nake' da' li benne' judío, benne' nake' che Dios, na' da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios da' naken li laže' naken to da' yo'on lo yichj lázda'we'. Da' nak bian' da' naken li laže' naken che be' nakkzžo, na' kege che yela' benachze chežo. Bennen' nake' che Dios ki, bi žápegak benách ka' le' ba la'ne, san Dios na'kze žape' le' ba la'ne.

3

¹ Cha' ki naken, žbiž da' chawe' žaken che to benne' dan' nake' benne' judío? žBiž da' chawe' žaken che benne' byo, benne' judío, dan' nžog da' nak bian' lo xpele'e? ² Da' cháwe'le'e naken chie', na' da' zan kan zej naken. Da' naken blo, Dios bdie' diža' la'y chie' lo na'gak benne' judío ka'. ³ Bale' bi žejlé'gake' che Dios. žžeklo' bi gon Dios kan zŋna xtiže'e dan' bi žejlé'gake' chie' Le'? ⁴ Bi gaken ki. Žala' gákbe'elžo žónteze Dios kan zŋna xtiže'e, la'kze žon láže'gak yógo'te benách ka'. Kan nak chie' nyejw le'e yiche la'y, da' zŋnan: Gak bia' nako' chawe' dan' žono' kan zŋno', na' yežojó' chawe' cha' no benne' wchi'a láže'e Le'.

⁵ Kate' žonžo da' kegle, Dios zŋne' bi nak chawe' da' žonžo. Da' ni nak bian' Dios nake' chawe'. Zej nnita' benne' ka' zŋnágake': "Da' kegle da' žonžo nak bian' Dios nake' chawe', na' che len bi žala' wsaka' zi'e žo'o." ⁶ Bi naken ki. Chela' ga'n zen Dios ni'a che da' kegle da' žonžo, žnakxkze gak wchi'a láže'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga? ⁷ Kate' no benne' žon láže'e, Dios zŋne' bi zchalj bennen' da' naken dot da' li kan žone' Le'. Da' ni nak bian' nak dot da' li da' zŋnakze Dios. Zej nnita' benne' ka' zŋnágake' da' žon láže'gake' légake' žonen ga' ga'n

zen Dios, na' bi žala' choge' chégake', bi nne' zej nbage'e doła'. Ki zŋnágake'. ⁸ žNnažo: "Gonžo da' kegle nich gak da' nak chawe'?" Benne' ka' zŋne' zígake' chežo zŋnágake' žsedlžo da' ki, na' naken chawe' chog Dios chégake' gátgake'.

Yógo'težo nbága'žo doła'

⁹ žBižkze nnažo na'a? Kan nak cheto' neto', benne' judío ka', žnákžeto' chawe' ka' yezika' benách ka'? Bi nakto', dan' ba blo'e'elto' nga, zej nbaga' benách judío ka' doła', na' lezka' zej nbaga' benách zi'to' ka' doła'. Yógo'težo nbága'žo doła'. ¹⁰ Nyejw le'e yiche la'y da' zŋnan:

Bi zoa nitó benne' nake' chawe', nitóe'.

¹¹ Nitó benne' žejni'ile'.

Nitó benne' žilje' Dios.

¹² Yógo'tegake' zdágake' ga yoble; yógo'tie' zej nnitle'.

Nitó benne' žone' da' nak chawe', nitóe'.

¹³ Lbá'gake' zej naken ka' yežw ba ka' da' zej nyaljwn.

Len da' zŋnágake' žon láže'gekle' ljéžgake' ka'.

Diža' da' žežojen žoá'agake' naken ka' da' yožen laye' bele snia ka'.

¹⁴ Len da' zŋnágake', zŋne' zígake' chegak benne' ka'.

¹⁵ Nníta'gake' zbéžgake' nich gótgake' benách ka'.

¹⁶ Žbía yítezgake', na' žsaka' zítezgake' ljéžgake' ka'.

¹⁷ Bi gak gá'nłengake' ljéžgake' ka' cháwe'do'.

¹⁸ Bi zžébegake' Dios.

¹⁹ Nnezlžo bchalj Dios yógo'te da' ki, da' ži'e benne' ka' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Che len bi gak nitó benne' nne' bi nbage'e doła', na' yógo'te benách, benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, Dios wchi'a láže'e légake'.

²⁰ Že' láže'gak benne' judío ka' góngake' da' zŋna xtiža' Dios nich yeyákgake' chawe', san bi gak nitó benne' yeyake' chawe' ki, dan' bzoa Dios da' wnnakze' nich gákbe'elžo nbága'žo doła', dan' bi žonžo dot da' wnnakze' Le'.

Yelažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Cristo

²¹ Na'a, ba bla' law kan gak yeyakžo chawe' law Dios. Bi gak yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' žónzežo kan zнна xtiže'e, la'kze nyejw le'e yiche la'y da' wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' zloe'elen kan gak yeyakžo chawe' lawe' Le'. ²² Dios žonkze' ga žeyakžo chawe' lawe' Le' dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' gone' ga yeyakgak chawe' yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chie' Le'. Tlebe zej nak yógo'te benách, ²³ dan' yógo'tie' bégake' dola', na' bi zej nake' chawe' kan nak Dios dot chawe'. ²⁴ Dios, lo yela' ži'i laže' chie', žonze' ga žeyakžo chawe' lawe' Le', na' beyone' žo'o chawe' dan' Jesús, Benne' Criston', beyawe' žo'o. ²⁵ Ki goken dan' Dios bdie' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got lo wlazžo žo'o. Le' blalje' xchene', da' žeká'n dola', dan' žaken chežo cha' žejle'žo chie' Le'. Ki ben Dios nich gak bia' Le' nake' chawe', la'kze lo yela' zbez zen laže' chie' bzoe' chela'ale dola' ka' da' benžo ža ni'te. ²⁶ Ki ben Dios, na' bloe'el kwine' chawe' ža ni zoažo na'a, na' zga'ne' chawe' la'kze žeké'e dola' da' zej nbaga' benách ka', na' žone' ga žeyákgage' chawe' cha' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston'.

²⁷ ¿Wak wká'n zen kwinžo dan' nakžo chawe' law Dios? Bi gakžo. ¿Biz chen'? Naken dan' belažo, kege dan' žonžo kan zнна xtiža' Dios, san dan' žejlé'zežo che Jesús, Benne' Criston'. ²⁸ Na'a, nnezlžo žeyák chawe' to benne' law Dios dan' žejli'e che Jesús, Benne' Criston', na' kege dan' žone' kan zнна xtiža' Dios.

²⁹ ¿Nak Dios Dios chégakze benne' judío ka'? ¿Bi nake' lezka' Dios chegak benách zi'to' ka'? O', lezka' nake' Dios chegak benách zi'to' ka', ³⁰ dan' zoa tože Benne' nake' Dios. Dios na' žone' ga žeyakgak chawe' benne' judío ka' lawe' Le', benne' byo ka' nžog lo belá' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiže'e. Ki žone' Le' dan' žejlé'gake' che Jesús, Benne' Criston', na' lezka' gone'

ga yeyakgak chawe' benne' zi'to' ka' lawe' Le', benne' byo ka' bi nžog lo belá' chégake' dan' nak bian'. ³¹ Na'a, cha' belažo dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', ¿wak nnažo biž zaka' da' bchi'le Dios žo'o? Bi gakžo, san yela' žejlé' chežo zloe'elen nak choch xtiže'e na'.

4

Da' ben Bran žsedlen žo'o

¹ ¿Bizkze nnažo na'a? ¿Nakx beyák Bran, xa wdé cheto', benne' judío ka', chawe' law Dios? ² Chela' beyák Bran chawe' law Dios dan' wzóa da' benkze' le', wak wká'n zen kwine', san kege law Dios. ³ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' che len Dios ble'ele' le' ka' benne' chawe' lawe' Le'." ⁴ Cha' zoa no benne' žone' xchinžo, da' žizjwžone' bi naken to da' žonnžo chie', san naken to da' nbága'žo chie'. ⁵ Lezka' cha' to benne' žejle'ze' che Dios, la'kze bi be žin bene', Dios, Bennen' žone' ga žeyakgak chawe' benne' ka' lawe' Le', benne' ka' bi zej nake' chawe', zenne' nake' chawe' lawe' le' dan' žejli'e chie' Le'. ⁶ Lezka' bchalj Dabí kan žaken da' chawe' che no benne', Dios zenne' nake' chawe' lawe' Le' la'kze bi be žin bene'. ⁷ Ki wnná Dabín': Ba nez zen naken che bennen' Dios ženít lawe' chie' ka' nak da' kegle da' bene'.

Na' žeké'e dola' da' nbage'e.

⁸ Ba nez zen naken che bennen', Dios bi žesbage'e le' zia ni'a che dola' da' bene'.

⁹ ¿Žak da' chawe' ni chégakze benne' byo ka' nžog lo belá' chégake' dan' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, o lezka' žaken chegak benne' byo ka' bi nžog ki lo belá' chégake'? Ba wnnákzežo beyák chawe' Bran na' law Dios dan' bejli'e chie' Le'. ¹⁰ ¿Batx beyák chawe' Bran na'? ¿Goken katen' ba nžog lo xpele'e dan' nak bian', o goken zga'ale? Bi goken kate' ba nžogen lo xpele'e, san zga'ale goken. ¹¹ Bran na' bejli'e che Dios katen' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'. Wdé na' bchog lo xpele'e dan' nak bian', dan' zloe'elen

ba beyake' chawe' law Dios. Goken ki nich gak Bran na' ka xagak benne' ka' chejlé'gake' che Dios, la'kze bi nžog lo xpéla'gake' dan' nak bian'. Dan' žejlé'gake' che Dios, gak nna Dios zej nake' chawe' lawe' Le'. ¹² Nak Bran na' xa wdé chegak benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Dios. Kégeze nake' xagak benne' byo ka' nžog lo bela' chégake' dan' nak bian', san lezka' nake' xagak benne' ka' žóngake' kan ben Bran na', dan' žejlé'gake' che Dios kan ben Bran na' kate' bi na' chog lo xpele'e dan' nak bian'.

Da' wnnacze Dios gata' chežo dan' žejle'žo chie' Le'

¹³ Bchebe laže' Dios bi da' wnezjwe' che Bran na', na' chegak za'sóe' ka', gata' chégake' yežlyó ngakze. Gaken ki, kege dan' žóngake' kan zнна xtiža' Dios, san dan' beyákgake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'. ¹⁴ Chela' yežlyó nga gata' chégakze benne' ka' žóngake' kan zнна xtiža' Dios, bi gon byenen chejle'žo chie', na' gak da' bchebe laže' Dios to da' bi zaka'. ¹⁵ Xtiža' Dios zloe'elen žo'o nbága'žo zia, da' žonen ga chog Dios chežo gatžo. Gan bi na' žin da' wnnakze Dios, bi gak bága'gak benách ka' zia dan' bi bégake' kan wnnakze' Le'.

¹⁶ Che len žebelžo dan' žala' si'žo dan' bchebe laže' Dios dan' žejle'žo chie' Le', dan' nak bian' naken to da' žonnze' chežo. Ki naken nich gak bia' gata' dan' bchebe laže' Dios gonne' chegak yógo'te za'só Bran na', kégeze chegak benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' wnnakze Dios, san lezka' chegak benne' ka' žejlé'gake' che Dios kan bejlé' Bran na' che Dios. Bran na' nake' ka' xazo yógo'težo žo'o, nolžo žejle'žo che Dios. ¹⁷ Ki naken kan nyejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Bran na', dan' znnan: “Bzoa'le' ka xagak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó.”

Ki naken, law Dios, Bennen' bejlé' Bran na' chie', nak Bran na' ka xazo yógo'težo. Dios na' žesbane' benne' gat ka', na' zchalje' che to benne' bi na' soe' kan ba zoakze bennen' bi na' soe'.

¹⁸ Ki naken dan' Dios gože' Bran na': “Benne' zante gakgak za'só' ka'.” Bran na' bejli'e che Dios, na' bxen laže'e Dios gone' dan' bchebe laže'e wnezjwe' chie', la'kze bi gok le'ele' dan' žxen laže'e si'e, na' ka' goken, wyó'o lo ne'e gake' xagak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ¹⁹ Bran na' bi gok chop laže'e kan žejli'e che Dios, la'kze ba zeje' ka to gaywá' yiz, na' bejsá' laže'e kan nak che belá' žen chie', da' ba natkzen dan' ba ngóleli'e, na' lezka' kan nak che Sara, zo'le', nake' no'le wbíž. ²⁰ Bi gok chop laže'e, na' bi goke' benne' bi žejlé' kan nak da' bchebe laže' Dios gone' chie', san gokže' choch dan' bejli'e che Dios, na' bka'n zene' Dios. ²¹ Dot laže'e bxen laže'e Dios, nape' yela' wak gone' dot dan' bchebe laže'e gone'. ²² Che len, Dios bzoe' che Bran na' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie' Le'.

²³ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Dios bzoe' chie' nake' chawe' lawe' Le'.” Ki nyejwn le'e yichen', kégeze nich yebélenlen Bran na', ²⁴ san nich yebélenlžon lezka' žo'o. Dios gone' ga yeyakžo chawe' lawe' Le' cha' chejle'žo chie' Le', besbane' Xanžo Jesusen' lo yela' got. ²⁵ Jesusen', Dios bdie' Le' nich gote' ni'a che doła' da' nbága'žo žo'o, na' besbane' Le' lo yela' got, nich gak gone' ga yeyakžo žo'o chawe' lawe' Le'.

5

Da' žata' chežo dan' ba beyakžo chawe' law Dios

¹ Na'a, zнна Dios ba beyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', cha' žejle'žo chie' Le', na' che len ba begá'nlenžo Le' cháwe'do'. ² Dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', žebélenlžon da' žonn Dios chežo, dan' žon chochen lázdo'žo. Žebelžo dan' žxen láže'žo gata' chežo yela' baní' che Dios. ³ Kégeze ki žebelžo, san lezka' žebelžo kate' zzáka'žo, dan' nnezlžo da' zzáka'žo žsedlen žo'o kwežžo zen laže'. ⁴ Kate' zbezžo zen laže' žežojžo chawe' law Dios, na' kate' ba bežojžo

chawe' lawe' Le' žxen láže'žo Lekze' gáklene' žo'o. ⁵ Kate' žxen láže'žo Le', bi žak chope láže'žo. Ki naken dan' yela' nži'il che Dios len žo'o yo'on yichj lázdo'žo. Dios Be' La'y, Bennen' bseła' Dios chežo, žone' ga žaken chežo ki.

⁶ Katen' bi gok yelažo žakze chežo, kate' bžin ža, Benne' Criston' gote' lo wlazžo žo'o, kate' ne gokžo benne' doła' ka'. ⁷ Bi yénele no benne' gate' lo wláz to benne' chawe'. Wak no benne' wechóg láže'e gate' lo wláz to benne' nake' dot chawe'. ⁸ Dios zloe'ele' žo'o kan nží'ile'ele' žo'o, dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o kate' ne gokžo benne' doła' ka'. ⁹ Ba beyakžo chawe' law Dios dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o, katen' blalje' xchene'. Che len žxen láže'žežo Le' yeslé' žo'o lo ža chog Dios chegak benne' doła' ka' gátgake' to chi'ize. ¹⁰ Katen' bi ble'elžo Dios chawe', Zi'nkze Dios gote' lo wlazžo žo'o nich gak yeyakžo toze len Dios. Na'a, dan' zoa nban Bennen' bene' ga ba beyakžo toze len Diosen', žxen láže'žežo yelažo to chi'ize. ¹¹ Lezka' žebelžo law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' ba beyakžo toze len Diosen' ni'a che da' bene' Le'.

Da' ben Adán, na' da' ben Benne' Cristo

¹² Bla' doła' lo yežlyó nga ni'a che da' ben toze benne', Adán, na' dan' bene' doła', lezka' wyó'o yela' got. Che len gatgak yógo'te benách ka' dan' yógo'tegake' zej nbage'e doła'. ¹³ Zga'ale kate' bla' da' bchi'le Dios lo yežlyó nga, bengak benách ka' doła', benne' ka' wnníta'gake' yežlyó nga, na' gótgake', san Dios bi besbage'e benne' ka' zia dan' bi bégake' ka' zнна xtiže'e. Ki goken dan' bi na' žin da' bchi'le Le' gan wnníta'gake'. ¹⁴ Kate' wzó law zoa Adán, na' zejte ža wzóa Moisés gotgak yógo'te benách ka' dan' wbága'gake' doła', la'kze bi bzóagake' chela'ale to da' wnnakze Dios kan ben Adán na'. Yógo'te benách ka' zej nake' toze len Adán na' dan' zej nake' za'sóe'

ka'. Da' ni zloe'elen žo'o kan gakgak yógo'te benách ka' toze len Benne' Criston', benne' ka' chejlé'gake' chie' Le'.

¹⁵ Da' žonnze Dios chežo bi naken ka da' goken chežo ni'a che dołan' da' ben Adán na'. Ni'a che dołan' da' ben toze bennen', gatgak yógo'te benách ka'. Da' zénle'eže naken da' žonnze Dios chežo, dan' naken yela' nban da' zejlí kanne. Žonne' chežo da' ni ni'a che da' ben yetoze Benne', Jesús, Benne' Criston'. ¹⁶ Da' žonnze Dios chežo bi naken tlebe ka da' goken chežo ni'a che dołan' da' ben toze bennen'. Da' bchog Dios che Adán na' ni'a che dołan' da' bene', lezka' bchog Dios chegak yógo'te benách ka'. Dan' žonnze Dios chežo naken nich gak yeyakžo chawe' lawe' Le' la'kze nbága'žo doła' zan. ¹⁷ Wyó'o yela' got yežlyó nga ni'a che dołan' da' ben toze bennen'. Ni'a che da' ben yetoze Bennen', Jesús, Benne' Criston', gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benne' ka' yeyákgake' chawe' law Dios, dan' naken da' žonnze Dios chežo.

¹⁸ Dios bchoge' chegak yógo'te benách ka' gátgake' ni'a che dołan' da' ben toze bennen'. Lezka' yógo'te benách ka' gak yeyákgake' chawe' lawe' Le' ni'a che da' nak chawe' dan' ben yetoze Bennen', na' gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'. ¹⁹ Beyakgak benne' zan wen doła' ka' dan' bi ben toze bennen' kan zнна xtiža' Dios. Lezka' benne' zan yeyákgake' chawe' law Dios dan' ben yetoze Bennen' kan zнна xtiža' Dios.

²⁰ Wyó'o da' wnnakze Dios lo yežlyó nga nich gak bia' zej nbaga' benách ka' doła'. Dan' gok bia' zej nbage'e doła', lezka' gok bia' zénle'eže nak da' žonnze Dios chegak benách ka'. ²¹ Gota' yela' wak che doła' goten žo'o. Lezka' da' žonn Dios chežo napen yela' wak gonen ga yeyakžo chawe' lawe' Le' ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gonen ga gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo.

6

Zoažo nbanžo ni'a che Jesús, Benne'

Cristo

¹ ĴBižkze nnažo na'a? Ĵžala' gonžo dola' nich lo yela' nži'il che Dios Le' yenít lawe'e chežo da' zanže? ² ĴBi gónkzežon! Nak chežo ka ba gotžo to chi'ize nich biž gonžo dola'. ĴNakxkze gak gónžežo dola'? ³ ĴBi nnézlele kan naken chežo? Cha' bezoažo nis nich yeyakžo toze len Benne' Criston', dan' bezoažo nis zloe'elen žo'o ba wdežo lo yela' got tzen len Le'. ⁴ Kan goken, gótlenžon-ne' tzen, lezka' bgáche'lenžon-ne' tzen lo yežw ba katen' bezoažo nis. Kan ben Dios, len yela' wak zen chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, lezka' bene' ga bebánlenžo tzen Jesusen' nich gakžo benách kobe chie' ka'.

⁵ Cha' bénlenžo tzen Benne' Criston', na' gotžo kan gote' Le', lezka' gónlenžon-ne' tzen, yebanžo lo yela' got kan bebane' Le'. ⁶ Ba nnézkzelžo da' ni: yela' benách chežo da' wzóan zga'ale, wdá'lenen Le' tzen le'e yag kroze nich kwia yi' yela' benách chežo da' bénlenžon dola', nich biž nna bia' da' nak dola' žo'o. ⁷ Cha' nakžo toze len Bennen' gote' ni'a che dola', na' ba beyakžo chawe' law Dios, biž nbága'žo dola', na' biž yo'ožo lo na' dola'. ⁸ Na'a, cha' nátlenžo tzen Benne' Criston', žejle'žo yebánlenžon-ne' tzen, ⁹ dan' nnezlžo ba bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' biž gate'. Che len biž bi gak gon yela' got na' chie' Le'. ¹⁰ Kan goken, gote' Le', toze chi'i gote' ni'a che dola' da' wbága'žo žo'o, san kan naken, zoe' nbane', nbánlene' Dios. ¹¹ Lezka' žala' géklele le'e naken chele ka ba nátkzele nich biž gonle dola', san zoale nbanle nich gonle kan zna xtiža' Dios, dan' nakle toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

¹² Che len, bi we'le latje da' naken dola', nich bi gonen ga gonle dola' lo belá' žen chele da' gatkzen. Biž gonle kan nak da' zze láže'le da' kegle lo belá' žen chele. ¹³ Bi wdé kwinle lo na' da' naken dola', na' bi gonle da' kegle, san le wdé kwinle lo na' Dios dan' ba bebanle lo yela' got, na' le wdé belá' žen chele lo ne'e nich gónlenen'

da' naken chawe'. ¹⁴ Bi we'le latje da' naken dola', nich bi gonen ga gonle dola', dan' bzoa Dios le'e nich gonle kan zna da' chawe' chie' Le', na' kege gónžele kan zna da' bchi'le' benách dola' ka'.

Da' žsaka' lebe kan nak che benne' ndo'w

¹⁵ ĴBižkze nnažo na'a? Ĵžala' gonžo dola' dan' biž yo'ožo lo na' da' bchi'le Dios benách dola' ka', san žonžo kan zna da' chawe' che Dios? ĴBi gonžon! ¹⁶ Ba nnézkzelele cha' wdé kwinle lo na' to benne' nich gake benne' ndo'w chie' ka', na' nich gonle kan zna xtiže'e, to chi'ize nakle benne' ndo'w ka' che bennen' žonle kan zna xtiže'e. Lezka' gaken cha' wdé kwinle nich gonle dola' da' gonen ga gatle, o cha' wdé kwinle nich gonle kan zna xtiža' Dios, Bennen' gone' ga yeyakle chawe' lawe' Le'. ¹⁷ Na'a, žoxken Dios. La'kze zga'ale gokle benne' ndo'w ka' lo na' dola', na'a dot láže'le žonle kan zna xtiža' Dios, dan' bde kwinle lo nan'. ¹⁸ Dan' ba belale lo na' dola', ba beyakle ka benne' ndo'w ka' lo na' da' naken chawe'. ¹⁹ Zcháljlana' le'e kan žak chegak benách ndo'w ka', dan' bi žejní'ilele kwáselo lo yela' benachze chele. Zga'ale bde kwinle tzen len belá' žen chele lo na' da' kegle, na' lo na' da' bi naken chawe', na' gokle ka benne' ndo'w ka' chen, na' benle xchin da' bi naken chawe'. Na'a, le wdé belá' žen chele lo na' da' naken chawe', nich gake ka benne' ndo'w ka' chen, na' gonle xchin da' naken chawe' nich gake benne' ka' zej nake' che Dios.

²⁰ Katen' gokle ka benne' ndo'w ka' lo na' dola', bi benle xchin da' naken chawe'. ²¹ Na'a, Ĵgok chawe' chele ni'a che da' benle zga'ale? Na'a dan' benle žonen ga žedoé'elele, na' žonen ga gat to chi'ize no benne' žonen'. ²² Na'a ba belale lo na' dola', na' nakle ka benne' ndo'w ka' che Dios, dan' žonen ga žak da' chawe' chele dan' žonen ga nakle che Dios, na' žonen ga naple yela' nban da' zejli kanne. ²³ Lazjw no benne' žone' dola' naken yela' got, san da' žonnze Dios chežo naken yela'

nban da' zejlı kenne, dan' napžo dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

7

Da' žsaka' lebe yela' zchag na'

¹ Zí'na'do' ka', nólele le'e nzi' lo na'le da' bchi'le Dios benách judío ka'. Nnézkzelele yo'o lo na' xtiže'e na' no benne' kate' ne zoe' nbane'. ² Lezka' to no'le nžag ná'lene' to benne' byo yoe'e lo na' benne' byo chien' kate' ne zoa nban benne' byo chien', dan' ki zнна da' bsdle Dios kan nak che yela' zchag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžoj no'len' lo na' xtiža' Dios dan' bchagen légake'. ³ Ki naken, kate' ne zoa nban benne' byo chien', cha' no'len' wchág ná'lene' no benne' byo yoble, gone' dola' da' wká'n ditjen yela' zchag na', san cha' ba got benne' byo chien', na' nžoj no'len' lo na' xtiža' Dios na', na' na'a, cha' wchág ná'lene' to benne' byo yoble, bi gone' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

⁴ Lezka' žaken chele, zí'na'do' ka'. Dan' nžagle Benne' Criston', naken ka ba nátkzele le'e, na' biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés žo'o, nich gak gakle che Benne' yoblen'. Na'a nakle che Benne' Criston', Bennen' bebane' lo yela' got. Ki naken nich gak gonžo da' žaz laže' Dios. ⁵ Katen' wyo'ožo lo na' yela' benachze chežo, da' zнна xtiža' Dios benen ga gok bia'gak da' ka' wzé láže'žo da' bi zej naken chawe', da' ka' bégaken žin lo belá' žen chežo nich góngaken ga gatžo. ⁶ Na'a ba belážo lo na' da' bchi'le Moisés žo'o dan' nátkžežo kan nak da' zнна xtiže'e, dan' bchi'len žo'o zga'ale. Ki naken nich gak gonžo xchín Dios lo yela' nban kobe da' žonn Dios Be' La'y chežo, na' kege gonžon lo da' ba wdé chen, dan' naken dan' bchi'le Moisés žo'o.

Zoalen neda' da' naken dola'

⁷ ¿Bizkze nnažo na'a? ¿žon da' wn-nakze Dios ga žona' dola'? Bi žonen ki, san chela' bi bzejní'il neda' da' zнна xtiže'e, bi wnnézla' nak dola' da' žona'. Chela' bi zoa lo da' wnnakze' Le' da' zन्नan: "Bi se lážo'o da' de che lježo"

bi nnezla' nak dola' yela' zze laže' da' de che lježa'. ⁸ Kate' benla' xtiže'e, na' gókbe'ela' da' nak dola' žonen žin lo belá' žen chia', na' benen ga gókbe'ela' zze láža'a yógo'te da' kegle. Gan bi na' la' xtiže'e, bi nak bia' da' naken dola'. ⁹ Ža ni'te, kate' bi na' yenla' xtiža' Dios, gokla' zoa' nbana', san kate' benla' xtiže'e, gókbe'ela' nbaga'a dola', na' goka' ka to benne' gat law Dios. ¹⁰ Dios bdixjwe' da' zнна xtiže'e nich gonen ga gata' yela' nban chežo, san benen ga gókbe'ela' ba natkza'. ¹¹ Gok bia' nchíxela' kan nak dola', dan' ben xtiže'e ga gókbe'ela' nbaga'a dola', na' žala' gata'.

¹² Che len, la'y nak xtiža' Dios, na' la'y, na' chawe', na' xtan nak da' bchi'le žo'o. ¹³ ¿Ben da' naken chawe' ga goka' ka to benne' gat? Bi naken ki, san da' nak dola' gok bian' ni'a che da' naken chawe', na' benen ga gókbe'ela' ba natkza' nich gak bia' nak dola' da' žona'. Ki goken nich gak bia' ni'a che xtiža' Dios yógo'te da' zej naken dola' zej nakle'en da' zinnj.

¹⁴ Nnezlžo Dios Be' La'y benne' chežo xtiža' Dios, san neda' naka' benachze, na' yoa'a lo na' dola' ka to benne' ndo'w chen. ¹⁵ Na'a, bi žejni'ila' da' žona'. Žénela' gona' kan zнна xtiža' Dios, san bi žona' dan' žénela' gona'. Da' žona' naken dola' da' bi zle'ela' chawe'. ¹⁶ Žona' dola' la'kze bi žénela' gona' dola'. Ki naken dan' xtiža' Dios žsedlen neda' bi naken chawe' da' žona'. Che len nak bia' nak chawe' da' zнна xtiže'e. ¹⁷ Ki naken, kege nedza' žona' dola', san dola' da' zoalen neda' žonen ga žona' dola'. ¹⁸ Nnezla' da' nak chawe' bi zóalenen neda', o žala' nnia', dan' naken chawe' bi zóalenen da' nak yela' benachze chia'. Žénela' gona' dan' naken chawe', san la' nedza' bi gak gonan'. ¹⁹ Bi žona' da' naken chawe' da' žénela' gona', san žónteza' da' kegle da' bi žénela' gona'. ²⁰ Che len, cha' žona' dola' da' bi žénela' gona', kege nedkza' žonan', san dola' da' zóalenen neda' žonen ga žona' dola'.

²¹ Ki nak da' žaken chežo yógo'težo.

Kate' žénelžo gonžo da' naken chawe', zoalen žo'o da' žonen ga žonžo da' kegle. ²² Lo yichj lázda'wa' žaz laža'a xtiža' Dios, ²³ san žákbe'ela' zoa da' žnna bia' neda' da' zoalen belá' žen chia', na' to da' zži'i che xtiža' Dios yo'on lo yichj lázda'wa'. Dan' zóalenen belá' žen chia' žonen ga žona' doła'.

²⁴ iDa' nyáche'le'e naken chia' neda'! ěNozkze benne' gak yeslé' neda' lo yela' benachze chia' da' žonen ga žona' doła'? ²⁵ ižoxken Dios, ba belážo na'a ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Che len, kan nak da' yo'on lo yichj lázda'wa' žona' kan žnna xtiža' Dios, la'kze yela' benachze chia' žonen ga žénela' gona' doła'.

8

Da' gak gonžo dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o

¹ Che len, benne' ka' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston', biž bi zia zej nbage'e, benne' ka' biž žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', san žóngake' kan žénele Dios Be' La'y. ² Dan' naka' toze len Jesusen', Dios Be' La'y, Bennen' nbánlenžo, žáklene' neda'. Che len, ba belá' lo da' benen ga bena' doła', na' lezka' lo yela' got. ³ Ba ben Dios da' bi gok gon da' bchi'le' žo'o. Bi be gok gonen da' gáklenen žo'o dan' nakžo benachze. Che len Dios bsele'e ži'nkze', Bennen' beyake' benách kan nakžo žo'o, nakžo benách doła' ka', san Le' bi be doła' bene'. Besbaga' kwine' doła' da' wbága'žo žo'o, na' ka' goken, Dios bchoge' chie' gote' ni'a che doła' da' žonžo lo yela' benachze chežo nich biž ga'nžo lo na' dołan'. ⁴ Ki bene' nich gak gonžo da' zej naken chawe' da' že' xtiža' Dios žo'o gonžo, nolžo biž žonžo kan žénele yela' benachze chežo, san žonžo kan žénele Dios Be' La'y.

⁵ Benne' ka', benne' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', že' láže'gake' da' naken che yela' benachze chégake', san benne' ka' žóngake' kan žénele Dios Be' La'y, že' láže'gake' da' naken che Dios Be' La'y. ⁶ Cha' že' láže'zežo da' naken che yela'

benachze chežo, gatžo to chi'ize, san cha' že' láže'žo da' naken che Dios Be' La'y, ba napžo yela' nban da' zejli kanne, na' zga'n ži yichj lázdo'žo. ⁷ No benne' že' láže'ze' da' naken che yela' benachze chie', bi zchage' Dios chawe', dan' bi žon bennen' kan žnna xtiža' Dios, na' bi gak gonen'. ⁸ Che len, benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake', bi gak góngake' da' žaz láže' Dios.

⁹ Na'a, le'e biž žonle kan žénele yela' benachze chele, san žonle kan žénele Dios Be' La'y dan' zóalenkze' Le' le'e. Benne' Criston' bsele'e Dios Be' La'y chežo. No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi nake' toze len Benne' Criston'. ¹⁰ Cha' Benne' Criston' zóalene' le'e, la'kze gat yela' benachze chele ni'a che doła', soale nbanle ni'a che Dios Be' La'y dan' ben Dios ga nakle chawe' lawe' Le'. ¹¹ Be' La'y che Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, zóalene' le'e. Dios, Bennen' besbankze' Jesús, Benne' Criston', lo yela' got, gone' ga yebanle le'e lo belá' žen chele da' žatkzen. Ki gone' dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.

¹² Che len, zí'na'do' ka', zoa to da' nbága'žo, san kege che yela' benachze chežo, nich bi gonžo kan žénele yela' benachze chežo na'. ¹³ Cha' žonle kan žénele yela' benachze chele, gatile to chi'ize, san cha', len yela' wak che Dios Be' La'y, žonle ga kwia yi' da' žonle lo yela' benachze chele, na' gaple yela' nban da' zejli kanne.

¹⁴ Zej nak ži'nkze Dios yógo'te benne' ka' žóngake' ka' žénele Dios Be' La'y. ¹⁵ Dios Be' La'y na', Bennen' zóalene' le'e, bi bnnite'e le'e da' yoble ka benne' ndo'w ka' nich žébele, san ba bene' le'e ži'nkze Dios, na' Lekze' žone' ga žližžo Dios, na' žnnažo: "Xe." ¹⁶ Dios Be' La'y na' zzejní'ikzele' be' nakkžžo, na' žone' ga nnezlžo nakžo ži'n Dios. ¹⁷ Cha' ba nakžo ži'n Dios, lezka' da' zej naken che Xažo Dios gata' chežo tzen len Benne' Criston'. Ki gaken chežo cha' sáka'lenžo tzen Benne' Criston' nich tzen len Le' soažo lo yela' baní' chie'.

18 Žekla' neda', da' zzáka'žo na'a bi be naken kan nak yela' baní' da' gata' chežo ža da' ba za'. 19 Zbezgak yógo'te da' ben Dios, na' žak láže'gaken žinte ža na' katen' Dios wloe'ele' law zej nak zi'nkze' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. 20 Yógo'te da' ben Dios wdégaken lo na' da' žonen ga kwia yí'gaken, kege dan' gónegeklen gaken ki, san ki goken dan' ben Dios ga naken ki. Lezka' bene' ga gak wxén láže'gak Le' da' ka' bene', 21 na' yelagak yógo'te da' ka' ben Dios lo da' žonen ga zbia yí'gaken. Ki naken, lezka' yebégeklen lo yela' žeslá da' záka'le'en da' yebélengekle benne' ka' zej nake' zi'n Dios. 22 Nnezlžo yógo'te da' ben Dios zzáka'gaken na' zejte na'a ža, kan zzaka' to no'le za' galj bi'do' chie'. 23 Kégeze yežlyó nga zzakan', san lezka' zzáka'žo žo'o, la'kze Dios Be' La'y zóalene' žo'o. Le' nake' chežo da' zloe'elen žo'o kan gákkzežo. Zzáka'žo kate' ne zbezžo ža na' katen' Dios wloe'ele' law nakžo zi'nkze' ka', ža na' lezka' yeskobe' bela' žen chežo. 24 Dan' žxen láže'žo gone' da' ni, be-lažo žo'o, san cha' gak le'elžo dan' žxen láže'žo, bi naken to da' zbez láže'žon. Bi zbezžo da' ba zle'elžon. 25 Na'a, cha' žxen láže'žo to da' bi zle'elžo, na' lo yela' zbez zen laže' zbezžon.

26 Lezka' Dios Be' La'y žáklene' žo'o kate' žedó láže'žo, dan' bi nnezlžo bi žala' nnablžo Dios, san Dios Be' La'y zdekze' xtíža'žo law Dios, na' lo yela' znnab chie' zbeže láže'li'e, kan bi gak no benne' nne'. 27 Dios zwie' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka', na' nnezle' da' žénele nna Dios Be' La'y na', na' Le', kan žénekezele Dios, zdie' xtíža'gak benne' ka' law Dios, benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'.

Ba belažo dan'yo'ožo Benne' Cristo

28 Nnezlžo yógo'te da' žak chegak benne' ka' zej nži'ile' Dios žon cháwe'gaken légake', benne' ka' bliž Dios légake' kan wnnakze' gone'. 29 Benne' ka' wžekze Dios zga'ale, lezka' bzoe' chégake' zga'ale gákgake' tlebe kan nak Zi'nkze', nich gak blo Zi'nen' ladjw benne' zan, benne' lježe ka'. 30 Benne' ka' bzoe Dios chégake'

zga'ale kan žala' gákgake', lezka' bliže' légake', na' benne' ka' bliže', bene' légake' chawe' lawe' Le', na' benne' ka' bene' légake' chawe', lezka' ba bzoe' chégake' sí'gake' yela' baní' chie'.

31 ¿Bizkze nnažo na'a kan zej nak da' ki? Cha' Dios žáklene' žo'o, bi žala' žébežo la'kze soa da' gongak benách ka' chežo. 32 Dios, dot laže'e benne' chežo Zi'nkzen'. Bdie' Le' nich gote' lo wlazžo žo'o. Cha' ki ben Dios, ¿bi gónnli'e chežo tzen len Zi'nen' yógo'te da' žiažjelžo? 33 ¿Nozkze benne' gak yesbage'e benne' ka' zia, benne' ka' wžekze Dios? Bi gak nitó benne' dan' benkze Dios ga ba beyakžo chawe' lawe' Le'. 34 ¿Nozkze benne' gak choge' chežo gatžo to či'ize? Bi gak nitó benne' dan' gotkze Benne' Criston' lo wlazžo žo'o, na' da' nakže zen, bebane' lo yela' got, na' na'a zoe' kwit li ža che Dios gan nzi' lo ne'e yela' wnná bia', na' znne chawe'e lo wlazžo žo'o law Dios. 35 La'kze zoa bi da' žaken chežo, nnézkzelžo Benne' Criston' nži'ile' žo'o. Nnezlžo nži'ile' žo'o la'kze zzáka'žo, o la'kze nak nyache' láže'žo,

la'kze zbia láže'gak benách ka' žo'o, o

la'kze zdonžo,

o la'kze žiažje da' gákwžo, o la'kze žon

zož chežo,

o la'kze gotgak benách ka' žo'o.

36 Kan zej nak da' ki nyejw le'e yiche la'y da' znnan: Dan' nakžo chio' Le', žóntezgak benách ka' ga gatžo. Nakžo ka zila' ka',

bia ka' ndégakba' lo na' benne' gote'

légakba'.

37 Na'a, dan' Bennen' nži'ile' žo'o zóalene' žo'o, žxen láže'žo soelžo lo da' žaken chežo. 38-39 Che len žekla' neda': Bi be sáke'le gonon ga biž ži'il Dios žo'o.

Nži'ile' žo'o dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Bi sáke'le gon yela' got o yela' nban ga biž ži'ile' žo'o,

na' kege wbás che ya'abá ka',

o benne' wnná bia' ka', o yela' wak che da' xiwe',

o bíte'teze da' zoan, o bíte'teze da' zan,

o to da' že' ža'le, o to da' že' že'le,
o bíte'teze da' ben Dios.

9

*Dios wžekze' benne' Israel ka' nich
gákgage' chie'*

¹ Zchalja' da' naken dot da' li dan' naka' che Benne' Criston', na' da' znnia' naken tlebe len da' znnakze Dios Be' La'y lo yichj lázda'wa'. Bi žon laža'a. ² Žakle'e nyache' laža'a, na' žéktezela', ³ dan' žak laža'a gona' ga yelagak lježa' ka', benne' wlaš chia' ka'. Chela' gaklen légake', yénekzela' yebéj yichj Dios neda', na' kwáslena' Benne' Criston'. ⁴ Benne' wlaš chia' ka' zej nake' za'só Israel, na' Dios bi'e légake' latje gákgage' zi'nkze' ka'. Yela' baní' che Dios wzóalenen légake', na' Dios bdie' lo ná'gake' diža' chie' da' zka'n chawen', na' lezka' da' bchi'le' žo'o. Bliže' légake' nich wká'n zéngake' Le', na' bchebe laže'e gon chawe'e yógo'te benách zi'to' ka' ni'a chégake'. ⁵ Zej nake' za'sógak xa wdé cheto', Bran, na' Isaak, na' Jakob, na' ladjw ljéžgake' ka', kan nak yela' benách chie', golj Benne' Criston', Bennen' nakkze' Dios, na' znná bi'e yógo'te. ġGa'n zénteze' Le'! Ka'kze gaken.

⁶ La'kze yógo'te benne' wlaš chia' ka' bi nzi' lo ná'gake' Benne' Criston', bi žala' nnažo: "Beyák xtiža' Dios dáche'ze." Kege yógo'te za'só Israel zej nake' da' li benne' Israel ka', benne' ka' zej nake' che Dios. ⁷ La'kze goljgak benne' zan za'só Bran, kege yógo'tegake' gókgake' da' li za'só Bran na', san naken kan nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Za'só Isaak ka' gákgage' da' li za'só' ka'." ⁸ Ki naken, benne' ka' zej nake' zi'n to benne', bennen' nake' che Dios, kege yógo'tegake' zej nake' zi'nkze Dios. Na'a, benne' ka' nálgake' ni'a che da' bchebe laže' Dios zej nakze' da' li za'só Bran na'. ⁹ Dan' bchebe laže' Dios bi da' wnežjwe' che Bran na' znnan ki: "Yetó yiz na'a ža yelá'a, na' Sara, zo'lo', galje to bi' byodo' chie'."

¹⁰ Kégeze da' ni goken ki, san lezka' katen' Rebeka ne noe'e bi' byodo'

ka' che Isaak, xa wdé cheto', lo li'e, ¹¹⁻¹³ katen' bi na' gáljgakbe', na' bi na' góngakbe' da' nak chawe' o da' kegle, Dios gože' Rebeka na', na' wnné': "Xkwide' nežw chio' gonbe' xchin xkwide' bežopen'." Da' ni naken tlebe len da' nyejw le'e yiche kan wnná Dios, dan' znnan: "Bži'ila' Jakob, na' kege Esaú." Ka' goken, bga'n choch da' bzoa Dios to chi'ize kan nak chegak benne' ka' ba wžekze' Le'. Che len bi žaken ki ni'a che to da' gak gongak benách ka', san naken ki dan' zbekze Dios no benne' žliže'.

¹⁴ ġBizkze nnažo na'a? ġŽon Dios da' kegle? Bi žonen'. ¹⁵ Dios gože' Moisés, na' wnné': "Yeyache' láže'la' no benne' žénela' yeyache' láže'la'-ne', na' we' laža'a no benne' žénela' we' laža'a-ne'." ¹⁶ Che len, bi žaken ki ni'a che da' žénegekle benách ka', o dan' žon byene to benne', san naken dan' žénekzele Dios, Bennen' žeyache' láže'le' benách ka'. ¹⁷ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y kan Dios gože' Benne' Faraón, katen' wnné': "Che len bzoa le' gan znná bi'o nich wlo'e'la' law yela' wak zen chia' ni'a chio' le', na' gona' ga gónbia'gak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó da' nakkza' neda'." ¹⁸ Ki naken, Dios žeyache' láže'le' no benne' žénekzele', na' lezka' žone' zižje yichj lázdo'w no benne' žénele' gone' zižje yichj lázda'we', kan bene' che Benne' Faraón na'.

¹⁹ Na'a ye'le neda': "Ča' ki naken, ġbiz chen' žesbaga' Dios benách ka' zia? ġNožkze benne' gak wsejwe' xnez Dios nich bi gone' da' žénekzele' Le'?" ²⁰ Bi naken ki. ġNožkze le' znnio' che Dios? ġWak to yeso' da' naken yo yen' benne' wen že'e, na' nnan: "ġBiz chen' beno' neda' ki?" ²¹ ġBi nzi' lo na' benne' wen že'e gone' che gona' na' to yeso' da' wkonlžon žin ga nla' law, na' che la' gona' na'ze gone' yetó yeso' da' wkonlžon žin ga bi nla' law?

²² Gónekzele Dios wlo'e'le' law kan wsaka' zi'e no benne' wen da' kegle, na' gone' ga gak bia' yela' wak zen chie', san lo yela' zbez zen laže' chie' bzoele' benne' ka' žala' choge' chégake' gátgake', benne' ka'

zej nbage'e zia, da' žon byenen wžia yi'e légake'. ²³ Ki ben Dios nich gak bia' zaka'le'e yela' baní' chie', dan' zloe'ele' law lawgak benne' ka' žeyache' láže'le', benne' ka' bzoe' chégake' zga'ale sóagake' lo yela' baní' chien'. ²⁴ Dios bliže' benách ki. Kégeze bliže' neto', benne' judío ka', san lezka' bliže' benách zi'to' ka'. ²⁵ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' bchalj Oseas lo wláz Dios, katen' wnné': Benne' ka' bi zej nake' benách chia' ka',

go'a lágake': "Benách chia' ka'."

Na' benne' ka' bi bži'ila',

go'a lágake': "Benne' ka' nži'ila'."

²⁶ La' na'ze gan wnnía' kan nak chégake':

"Bi nakle benách chia' ka'"

go'a lágake': "Ži'nkze Dios ban."

²⁷ Na'a, kan nak chegak za'só Israel ka', Isaías wnné':

La'kze yangak za'só Israel ka',

na' nníta'gake' kan že' yox žoa'a to yego zen,

nbábzegake' yelágake'.

²⁸ Xanžo Dios la' gontie' ga la' lawte da' bchoge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

²⁹ Lezka' Isaías na' bchalje' zga'ale, na' wnné':

Xanžo Dios, Bennen' nape' dot yela' wnná bia',

chela' bi bka'ne' chežo za'sóžo ka',

ga'nžo kan zej nak yež Sodoma, na' yež Gomorra,

yež ka' bchinnj Dios.

Benách Israel ka', na' diža' chawe'

³⁰ ¿Bizkze nnažo na'a? Benne' ka' bi zej nbabe' Israel, na' bi be' láže'gake' yeyákgake' chawe' law Dios, ba beyákgake' chawe' lawe' Le', san beyákgake' chawe' lawe' Le' dan' žejlé'gake' chie'. ³¹ Na'a, la'kze be' láže'gak benne' Israel ka' góngake' kan zнна xtiža' Dios, da' žala' gonen ga gákgake' chawe' lawe' Le', bi gota' chégake' da' žala' gata' chégake' dan' žóngake' kan zнна xtiže'e. ³² ¿Biz chen' goken ki? Ki goken dan' bi bégaken' lo yela' žejlé' chégake' che Dios, san žakze chégake' gónegekle' góngake' kan

zнна xtiže'e, na' che len bchíxgekle', o wak nnažo: bejchégw'gake' lo da' nzin': Yej Gan Žejchégo'gak Benách Ka'. ³³ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Le wia nga, wdixjwa' lo yež Sión to benne' byo,

bennen' gake' ka to yej gan chejchégo'gak benách ka',

yej na' gonen ga wchíxgekle'.

No benne' chejli'e chie' Le', bi ye-doe'ele'.

10

¹ Ži'na'do' ka', da' žak laža'a, na' da' znnabla' Dios gone' chegak benách Israel ka', naken gone' ga yelágake'.

² Zzoa lia' chégake', dot láže'gake' že' láže'gake' Dios, san kege len yela' žejni'il li láže'. ³ Bi nnézgekle' kan žon Dios, žonze' ga nakžo chawe' lawe' Le', san žénegekle' gon kwíngake' chawe' law Dios žakze chégake', na' bi nníta'gake' gaxjw láže' law Dios nich gak gone' Le' légake' chawe' lawe' Le'. ⁴ Beyóž ben Benne' Criston' da' žénele gon da' bchi'le Moisés gonžo. Ben benne' Criston' ga gak yeyakgak yógo'te benách ka' chawe' law Dios, benne' ka' chejlé'gake' chie' Le'.

⁵ Kan nak che no benne' cha' yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan zнна xtiža' Dios, bzoj Moisés da' znnan ki: "Bennen' gone' dot kan zнна xtiže'e, soe' nbane' dan' žone' ki."

⁶ Na'a, kan nak che no benne' yeyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le', znnan ki: "Bi nno' lo yichj lazdo'o, bi nno': ¿Nožkze benne' kwene' ya'abá che Dios? (dan' naken: nich gone' ga yetj Benne' Criston'), ⁷ na' bi nno': ¿Nožkze benne' yetje' gan de latje che benne' gat ka'? (dan' naken, nich gone' ga kwen Benne' Criston', na' yežoje' lo yela' got)." ⁸ Na'a, ¿bizkze znnan? Ki znnan: "Gawze gan zo' zoakze xtiža' Dios. Lo žo'o, na' lo yichj lazdo'o zoa xtiže'e na'." Da' ni naken diža' che da' žejle'žo che Dios dan' zchaljton', na' znnato': ⁹ "Ča' da' zнно' nak bian' Jesusen' nake' Xano', na' cha' žejli'o dot lažo'o Dios besbane'

Le' lo yela' got, yeló' le'." 10 Lo yichj lázdo'žo žejlé'žo che Jesusen' nich yeyakžo chawe', na' ni'a che da' zchaljžo, zloe'elžo dan' nak Jesusen', Benne' Criston', chežo nich yelažo.

11 Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bi yedoé'egekle yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'." 12 Dios, tlebe kan že' laže'e benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, dan' Xanžo na'kze nake' Xangak yógo'tegake', na' nápli'e bi da' wnezjwe' chegak yógo'te benne' ka' znnábgekle' Le'. 13 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Yelagak yógo'te benne' ka' wlížgake' La Xanžon'." 14 ¿Nakx gak wlížgake' Le' cha' bi žejlé'gake' chie' Le'? ¿Nakx gak chejlé'gake' chie' Le' cha' batkle béngekle' kan nak chie'? ¿Nakx gak yéngekle' chie' cha' bi zoa no benne' wzenle' légake' xtiže'e? 15 ¿Nakxkze gak wzéngekle' xtiže'e cha' bi sel'a' no benne' légake'? Kan nak da' ni nyejw le'e yiche da' znnan: "Ba nez zen gaken chegak benne' ka' žingak benne' ka' gan nníta'gake', benne' ka' zcháljgake' da' zka'n ži yichj lázdo'žo." Ki znná diža' chawe' che Benne' Criston'.

16 Na'a, kege yógo'tegake' wzí' lo ná'gake' diža' chawen'. Kan nak da' ni, Isaías wnné': "Xan, ¿nozkze benne' bejli'e da' bchaljton'?" 17 Ki naken, benne' ka' yéngekle' chejlé'gake' chie' Le', na' dan' žala' yéngeklen' naken xtiža' Benne' Criston'.

18 Na'a znnia': "¿Bi béngeklen'?" Da' li béngeklen', kan nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Benle chí'igake' dot yežlyó nga.

Yógo'te latje bžingak xtiža'gake'.

19 Lezka' znnaba': "¿Bi gókbe'egekle benne' Israel ka' da' ni?" Da' li gókbe'egeklen'. Gan wzó law, bchalj Moisés lo wláz Dios, na' wnné':

Gonkza' ga gé'elele le'e,

dan' ži'ila' benách ka' bi zej nbáblene' le'e.

Ni'a chegak benách ka' bi žejní'igekle' gona' ga ža'ale.

20 Wdé na' Isaías na' gókli'e benne' wechóg laže', na' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné':

Benne' ka', benne' bi bdíljgake' neda', bžélgekle' neda'.

Bloe'e lawa' lawgak benne' ka' bi be wnnábgekle' neda'.

21 Na'a, kan nak chegak benne' Israel ka', bchalj Isaías na' lo wláz Dios, na' wnné': "Tža tža bli na'a, na' bliža' benách ka' bi žóngake' kan znná xtiža'a, na' zžóagake' neda' chela'ale."

11

No benne' ka' yelágake' ladjw benách Israel ka'

1 Na'a znnaba': ¿Bebéj yichj Dios benách Israel ka' to chi'ize? Bi naken ki. Nedkza' naka' benne' Israel. Naka' za'só Bran, na' nbaba' ljež Benjamín ka', ži'nkze Israel na'. 2 Dios bi bebéj yichje' benách chie' ka', benne' ka' wžekze' Le' ža ni'te nich gágake' che Leze'. ¿Bi nnézlele dan' nyejw le'e yiche la'y kan ben Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios? Bliže' Dios, na' besbage'e benách Israel ka' žia, na' wnné': 3 "Xan, ba bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le', na' bchínnjgake' bkog la'y chio' ka' gan bzeyto' bia beždo' ka' lawo' Le'. Toza' neda' nga'na' chio', na' žénegekle' gótgake' neda'." 4 Na'a, ¿biž bechebe Dios? Ki wnné': "Žape chi'a chonnłalj chi gaywá' benne' chia' ka', benne' ka' bi zzoa zíbgake' lawgak lo'a ka' zej nzin' Baal." 5 Lezka' naken ža ni zoažo na'a, zej nga'n bale benne' Israel ka', benne' ka' wžekze Dios nich gágake' chie' Le'. Le' žape chi'íkze' légake'. 6 Cha' naken da' žonze' Le' ni'a chégake', bi naken ni'a che to da' gak góngake'. Chela' goken ni'a che to da' gak gonžo, dan' žonze Dios ni'a chežo biž gaken to da' žonze' ni'a chežo.

7 ¿Bižkze nnažo na'a? Bi wzí'gak benne' Israel ka' dan' bdíljgake', san ba wzí'gaken benne' ka' wžekze Dios nich gágake' chie' Le', na' yezíka'že' ka', Dios bene' žižje yichj lázdo'gake'.

8 Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios bene' ga zej

nake' chol laže'." Ki bene', na' la'kze gak lé'egekle' da' žone' Le', na' yéngekle' xtiže'e, bi žejni'igekle'. Ki naken chégake' na' zejte ža ni zoažo na'a. ⁹ Kan nak da' ni lezka' bchalj Dabí, katen' wnné':

Lni ka' chégake' yeyákgaken da' séngaken lé'gake',

na' ka to do yelj gan chéjgake'.

Lezka' góngaken ga chíxgekle',

na' Dios wsaka' zi'e lé'gake'.

¹⁰ Cholgak yej lágake', nich bi lé'egekle',

na' to chí'ize yéchwake' nich wá'gake' ywa'.

Kan gak yelagak benách ka' bi zej nake' benne' judío

¹¹ Na'a znnia': ¿Bchíxgekle benne' judío ka' ga bžinte wnítgekle' to chí'ize? Bi goken ki, san bzóagake' xtiža' Dios chela'ale, na' na'a Dios žoe'e latje yelagak benne' ka' bi zej nake' benne' judío nich gone' ga gé'egekle benne' judío ka' lé'gake'.

¹² Dan' bengak benne' judío ka', bchíxgekle', benen ga bžin da' naken ka to yela' wnni'a zen chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Cha' ki goken, gota' to yela' wnni'a zen chegak benne' ka' bi zej nake' benne' judío dan' wnítgekle benne' judío ka', na' da' zenle'eže gata' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kate' yeyakgak benne' judío ka' che Dios.

¹³ Na'a žapa' le'e, benne' ka' bi nakle benne' judío, znnia': dan' naka' wbás bsela' Dios nich wzenla' benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' xtiže'e, zkónle'ela' žin dan' nzi' lo na'a, ¹⁴ nich gak gona' ga gé'egekle benne' wlaš chia' ka' le'e, na' nich gona' ga yelágake' ba'e. ¹⁵ Cha' gota' latje chegak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga yeyákgake' che Dios dan' wnítgekle benne' judío ka' latje chégake', na' da' zénle'eže gata' chegak benách ka', kate' benne' judío ka' yeyázgake' lo latje chégakkze' na'. Gaken kan žak kate' žebangak benne' gat ka'. ¹⁶ Cha' znéjwžo che Dios kwa nildo' da' žebejžon néžwle, lezka' kwa

dan' nga'nen naken che Leze', na' cha' nnažo nak che Dios lwe yag, lezka' ni'a nen zej naken che Leze'.

¹⁷ Zej nak ba'e benne' judío ka' ka ni'a na' to yag olibo chawe' da' ka' zej nžogen, na' le'e, ka ni'a na' to yag olibo yixe', bejda'le yag olibo chawen', na' beyazle lo latje chegak benne' ka' wžóggake', na' zzi'le da' žonn lwen, na' xis yag olibo chawen'. ¹⁸ Che len, bi wká'n zen kwinle, bi wzoale chela'ale benne' ka' zej nake' ka ni'a nen ka', da' zej nžogen. Cha' zka'n zen kwinle, žala' nnézlele kege le'e zwawle lwe yagen', san lwe yagen' zwawn le'e.

¹⁹ Wak nno': "Wžoggak ni'a na' yagen' nich gak chaza' neda' lo latje chégaken." ²⁰ Da' znnno' naken dot da' li, san wžóggake' dan' bi bejlé'gake' che Dios, na' bejdó'o le' yagen' dan' žejli'o che Dios. Che len, bi žala' wká'n zen kwino', san žala' žebo' Dios. ²¹ Cha' bsaka' zi'i Dios benne' ka', benne' ka' zej nakkze' ni'a na' yag chawen', lezka' wsaka' zi'e le'. ²² Na'a, bwia nga kan nak Dios ži'i laže', na' lezka' kan žsaka' zí'li'e no benne'. Da' li žsaka' zí'li'e benne' ka' bchíxgekle', san nake' ži'i laže' len le'. Che len, žala' góntezo' da' naken tlebe len yela' ži'i laže' chie' na', nich bi choge' lezka' le' lo yag chien'. ²³ Lezka' gaken chégake' cha' bi gá'ngake' lo yela' bi žejlé' chégake', na' chejtá'gake' da' yoble lo yagen', dan' nap Dios yela' wak gone' ga chejtá'gaken' da' yoble. ²⁴ Nako' le' ka ni'a na' yag olibo yixe' da' bchogen', na' bejtó'o yag olibo chawen' gan nitó benne' wdé' ni'a na' to yag yixe'. Bi gakže zede chegak benne' ka' zej nakkze' ka ni'a na' yag chawen', chejtá'gake' da' yoble lo yag chégakkzen'.

Kan gak yelagak benách Israel ka'

²⁵ Zí'na'do' ka', ženela' nnézlele da' ni da' bgachen', nich bi wká'n zen kwinle ni'a che yela' žejni'il chele. Ba'e benne' Israel ka' beyákgake' žiže laže', na' ki gákgake' ga žinže ža yógo'te benách ka', benne' bi zej nake' benne' judío ka', benne' ka' žala' yelágake', ba zej nbabe' gan znnna bia' Dios. ²⁶ Te

na' gata' latje yelagak yógo'te benne' Israel ka', kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Žoj Benne' Weslá lo yež Sión,
na' yeké'e da' kegle da' bengak za'só
Jakob ka'.

²⁷ Da' ni naken diža' žag da' gónlena' légake'

katen' yeká'a dola' da' zej nbage'e.

²⁸ Ki naken, bzóagake' diža' žag da' ben Dios chela'ale, na' Dios wléj yichje' légake' nich gak yelale le'e, san lezka' nži'il Dios légake', dan' wžekze' Le' xa xtó'gake' ka'. ²⁹ To chi'ize znezjw Dios da' znezjwe', na' to chi'ize zbie' benách ka'. ³⁰ Kan nak chele, zga'ale bi benle kan znná xtiža' Dios, na' na'a Dios žeyache' láže'le' le'e dan' bi bengak benne' judío ka' kan wnnakze' Le'. ³¹ Lezka' žaken chégake' na'a, bi žóngake' kan wnná Dios, san ki gakzen na' zejte Dios yeyache' láže'le' légake', kan žeyache' láže'le' le'e na'a. ³² Dios wléj yichje' yógo'te benách ka' bzóagake' xtiže'e chela'ale, nich gak yeyache' láže'le' yógo'tegake'.

³³ Zenle'e nak yela' wnni'a che Dios, dan' naken yela' wak zen chie', na' yela' žejní'il chie'. Bi gak nitó benne' chejni'ile' da' bzoa Dios gone', na' bi gak no benne' nnezle' da' ka' žon Dios. ³⁴ ¿Nožkze benne' žejni'ile' da' zza' láže' Xanžon'? ¿Nožkze benne' gak wzejni'ile' Le'? ³⁵ ¿Nožkze benne' zoa da' bnezjwe' che Dios nich gon byenen bi da' yebi' Dios chie'? ³⁶ Yógo'te da' zej den zej nžojen lo na' Dios, na' zej nnitan' ni'a chie' Le', na' zej nnitan' nich yebélenle' Le' légaken. iGa'n zen Dios to chi'ize! Ka'kze gaken.

12

Žála' wdé kwinžo lo na' Dios

¹ Ží'na'do' ka'. Dios žeyache' láže'le' žo'o. Che len žáta'yoela' le'e wdé kwinle lo na' Dios, na' gakle ka to da' nak ban da' zdežo law Dios, nich gakle che Leze', dan' naken to da' žaz láže' Dios. Da' ni žála' gonle, da' naken tlebe len da' zka'n zenžo Dios.

² Biž gonle tlebe kan žongak benách

ka' nníta'gake' ža ni zoažo na'a, san le gak benách kobe ka' dan' ba bkob Dios yichj láždo'le. Le gon ki nich gak nnézlele da' chawe' da' žénele Dios gonle, dan' žaz láže'e Le', na' da' naken dot li láže'.

³ Na'a, dan' zoa da' bde Dios lo na'a, žapa' yógo'tele: bi wká'n zen kwinle, da' bi žála' gonle, san žála' gakle gaxjw láže' kan zza' láže'le, na' kan nak yela' žejlé' chele da' benn Dios che chele. ⁴ Kan nak toze belá' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej dan', na' kege toze žin žon to to da' ka', ⁵ lezka' naken chežo. La'kze benne' zan nakžo, nakžo ka toze belá' žen dan' nžagžo žo'o Benne' Criston', na' che len yógo'težo nakžo toze tožo len yetožo.

⁶ To tožo nzi' lo na'žo to da' benn Dios chežo, na' nža' to ton kan nak da' benne' che chežo.

No benne' Dios bnezjwe' chie' wchalje' lo wlaze' Le', len yela' žejlé' chie', žála' wchalje'.

⁷ No benne' Dios bnezjwe' chie' gone' xchine', cháwe'do' žála' gonen'. No benne' Dios bnezjwe' chie' wsedle' benách ka', cháwe'do' žála' wse-dle' légake'.

⁸ No benne' Dios bnezjwe' chie' wzejni'ile' benách ka', na' cháwe'do' žála' wzejni'ile' légake'. No benne' bi da' wnezjwe' che no benne' yoble, dot láže'e žála' wnezjwen'.

No benne' znná bi'e benách ka', lo yela' gaxjw láže' žála' gonen'.

No benne' žáklene' lježe' ka', len yela' žebél žála' gonen'.

Kan žála' gon no benne' nake' toze len Jesús

⁹ Žála' ží'ilele lježle ka' dot láže'le.

Le wzóa da' kegle chela'ale.

Le we' láže' gonle da' naken chawe'.

¹⁰ Le ži'il lježle ka' kan nži'il kwinkzle. Kan žaple ba la'ne lježle žála' gonle ga gakže' benne' blo.

¹¹ Le gon chóchteze láže'le, na' bi we-dle.

Le gon xchin Xanžon' dot láže'le.

¹² Le yebél dan' zoa da' žxen láže'le.

Le kwez zen láže' kate' bi zžáka'le.

Le wcháljenteze Dios.

¹³ Le wnezjw benách ka' che Jesusen' da' žiážjegekle'.

Le we' gan chejnníta'gak benne' ka' zlá'gake' ližle.

¹⁴ Le nnable Dios gon chawe'e benne' ka' zbia láže'gake' le'e.

Le nnab gak chawe' chégake', na' bi wžiale légake' zia.

¹⁵ Le yebél tzen len benne' ka' žebégekle'.

Le kwéželen benne' ka' zbéžegake'.

¹⁶ Le gak toze len lježle ka'.

Bi wká'n zen kwinle, san le gonlen tzen benne' gaxjw laže' ka'.

Bi gekle ba naple dot yela' žejní'il.

¹⁷ Bi yebi'ile che nitó benne', bi gonle da' zia che no benne' žone' chelé da' zia.

Le gon da' nak chawe' chegak yógo'te benách.

¹⁸ Cha' sáke'le, le kwez chawe' len yógo'te benách.

¹⁹ Zí'na'do' ka', bi yezi'le wzón benách ka' la' le'eze, san le we' latje yebi'i Dios chegak benne' ka', dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Nedkza' yezi'a wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'." Ki wnná Xanžo Dios. ²⁰ Lezka' znnan: "Cha' zoa no benne' bi zle'ele' le' chawe', na' cha' zdone', bnezjw da' gawe'. Cha' zbile' nis, bnezjw da' ye'je'." Kate' gono' ki, gono' ga yedoé'el bennen'. ²¹ Bi go'o latje nna bia' da' kegle le', san wnná bia' da' keglen', wkonlo' žin da' naken chawe'.

13

¹ Yógo'tele žala' gonle kan znnagak benne' yolawe' ka'. Dios bdekze' lo ná'gake' yela' wnná bia' da' zej nzi'e, na' wak nnažo bnníta'kze' Le' benne' ka' lo latje chégake'. ² Che len, no benne' zzoe' no benne' yolawe' chela'ale, zzoe' chela'ale to da' bzoa Dios, na' benne' ka' žóngake' ki, choge' chégake' kwia yí'gake'. ³ Zej nníta' benne' yolawe' ka', kege nich wchébegake' no benne' žone' da' naken chawe', san nich wchébegake' no benne' žone' da' zinnj. Cha' žénelo' gono' ga bi wchébegake' le', ben da'

naken chawe', na' yežojó' chawe' gan zchi'a láže'gake'. ⁴ Benne' yolawen' nake' ni'a na' Dios nich gáklene' le', san cha' žono' da' zinnj, na' žala' žebo', dan' bi noe'e dáche'ze bar che yolawe'. Nake' ni'a na' Dios nich yebi'e da' žeyala' no benne' žone' da' zinnj. ⁵ Che len žon byenen gonle kan znná bennen' nzi' lo ne'e yela' wnná bia', kégeze dan' bde Dios lo ne'e wsaka' zi'e le'e, san lezka' nich kwe' ži yichj lázdo'le law Dios. ⁶ Che len žíjwle lazle che yolawe', dan' zej nak benne' yolawe' ka' ni'a na' Dios, na' žóngake' da' bdie' Le' lo ná'gake'.

⁷ Le chizjw yógo'te benne' ka' da' nbága'le chégake'. Le chizjw lazle lo na' no benne' žala' wchizjwe' lazle. Le chizjw mežw no benne' žala' chíjwlen. Le žebe no benne' žala' žébele, na' le gape ba la'ne no benne' žala' gaple le' ba la'ne. ⁸ Bi be žala' bága'le che nitó benne', san toze žala' ží'ilele lježle ka', da' nbága'le chegak yógo'te benách ka', dan' no benne' nži'ile' lježe' ba bene' dot da' znná xtiža' Dios. ⁹ Ki znná xtiže'e:

Bi gono' doła' da' zka'n ditjen yela' zchag na'.

Bi goto' benách ka'.

Bi kwano'.

Bi nnio' che lježo' da' wen laže'.

Bi dan lažo'o da' de che lježo'.

Da' wnné' ki, na' yógo'te da' yezika' da' wnné', yeyóž gon no benne' žone' kan znná da' znnan ki: "Bži'il lježo' kan nži'il kwino'." ¹⁰ Bennen' nži'ile' lježe' bi be žone' che lježe' da' kegle. Ki naken, bennen' nži'ile' lježe' žone' dot da' znná xtiža' Dios.

¹¹ Le gon ki dan' nnézlele kan žak ža ni zoažo na'a, na' lezka' nnézlele ba bžin ža žala' gake' ban laže' kan žebán no benne' ztase', dan' ba zoaže gawze ža yelažo lo da' kegle ka goken katen' wzó lawžo žejle'žo che Benne' Criston'. ¹² Gan zoažo na'a naken ka ye, na' za' te yelen', na' gan zoa Benne' Criston' naken ka te ža, na' za' chejsoažo ga na'. Che len žala' kwáslenžo da' žongak benách ka' gan nak chol. Kan žon to benne' žeje' lo

wdile, zwakw kwine' da' žape chi'in le' lo wdile, lezka' žala' tažo lo baní' che Dios, dan' gape chi'in žo'o nich bi cho'ožo lo na' da' xiwe'. ¹³ Nich gonžo ki žala' gonžo da' chawe' kan žala' gon no benne' zde' te ža.

Bi žala' sožlžo, na' bi gáwle'ežo.

Bi žala' gonžo da' kegle, na' kege da' gon ditjen žo'o.

Bi žala' tíl-lenžo lježžo ka', na' bi gé'elžo légake'.

¹⁴ Na'a, žala' yeyón kwinle lo yichj lázdo'le kan nak Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' bi we' láže'le gonle da' zdan láže'le lo yela' benachze chele.

14

Bi žala' nnežo chegak lježžo ka'

¹ Le we' latje no benne' gónlene' le'e tzen, benne' žejli'e che Benne' Criston', la'kze bi nak dot li láže' kan žejli'e chie' Le'. Bi tíl-lenle-ne' kan nak da' žékclele le'e žala' gone'. ² Kan nak da' ni, zej nnita' benne' ka' žékgekle' wak gáwgake' bíte'teze da' žawgak benách ka', san yebale benne', benne' ka' bi nak dot li láže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', žawgak' toze da' žazžo. ³ Na'a, bennen' žawe' yógo'te bi žala' wzóe' chela'ale no benne' bi žawe' yógo'te, na' lezka', bennen' bi žawe' yógo'te bi žala' nnie' che bennen' žawe' yógo'te, dan' nzi' lo na' Dios bežope benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁴ ¿Nožkze le', znnio' che benne' wen žin che benne' yoble? Law Xankze yežój chawe' o bi yežój chawe' no bennen' nake' wen žin che Dios. Yežoje' chawe' law Dios, dan' gonkze Xanžo Dios ga yežoje' chawe'.

⁵ Zaalja to benne' zka'n zenže' to ža ka' zka'n zene' yezika' ža ka', na' benne' yoble, toze kan zka'n zene' yógo'te ža. To tožo žala' wíazho cha' nak chawe' da' žonžo. ⁶ Bennen' zka'n zene' to ža, zka'n zenen' nich wká'n zene' Xanžon', na' bennen' bi zka'n zene' ža na', nich wká'n zene' Xanžon' bi zka'n zenen'. Lezka', bennen' žawe' yógo'te, žawe' ki nich wká'n zene' Xanžon', dan' ži'e Dios: "Žóxkeno'" na' bennen' bi žawe' yógo'te, bi žawen' nich

wká'n zene' Xanžon', na' lezka' ži'e Dios: "Žóxkeno'."

⁷ Nitó benne' ladjwžo žo'o bi nak bane' cheze', na' nitó benne' bi žate' cheze'. ⁸ Cha' zoažo nbanžo, nich ga'n zen Xanžon' zoažo nbanžo, na' cha' gatžo, nich ga'n zen Xanžon' gatžo. Ki naken, cha' zoažo nbanžo o cha' gatžo, nakžo che Xanžon'. ⁹ Lezka' che len got Benne' Criston', na' bebane', nich gake' Xangak benne' gat ka', na' Xangak benne' ban ka'.

¹⁰ Na'a le', ¿biz chen' znnio' che lježo'? ¿Biz chen' zzo' lježon' chela'ale? Žon byenen la'žo yógo'težo law Benne' Criston' gan wchi'a láže'e žo'o. ¹¹ Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Znna Xanžo: "Ni'a chia' nedkza', wzóa zibgak yógo'te benách ka' lawa' neda'.

Nnágake' kwáselo naka' Dios."

¹² Ki naken, Dios wchi'a láže'e yógo'težo.

Bi žala' gonžo da' gonen ga chíxgekle lježžo ka'

¹³ Che len, biž žala' nnežo che lježžo ka', san žala' we' láže'žo bi gonžo bi da' gonen ga chíxgekle', o bi da' gonen ga góngake' dola'. ¹⁴ Nnézkzela' bi be zoa da' žawžon da' gak gonen ga biž nakžo chawe' law Dios, na' da' bchalj Xanžo Jesusen' naken tlebe len da' ni. Cha' žekle no benne' zoa bi da' gak gonen ga biž nake' chawe' law Dios, che bennen', naken ki. ¹⁵ Cha' žono' le' ga gak lježo' nyache' láže'e, dan' žawo' le' da' žekle' le' bi žala' gawžon, bi žono' kan žala' gon no benne' nži'ile' lježe'. Bi be žala' gawžo da' gonen ga gak chope láže' no benne', bennen' got Benne' Criston' ni'a chie'. ¹⁶ Che len, bi be gonle da' gonen ga nne zi'gak benách ka' che da' žékclele le'e nzi'le latje gonlen. ¹⁷ Kate' znna bia' Dios žo'o, bi že' láže'žo da' ye'j gawžo, san že' láže'žo gakžo chawe' lawe' Le', na' ga'n ži yichj lázdo'žo, na' yebelžo, da' ka' gak gonžo dan' zoolen Dios Be' La'y žo'o. ¹⁸ No benne' žone' xchin Benne' Criston' kan zej nak da'

ki, žone' da' žaz laže' Dios, na' yežoje' chawe' lawgak benách ka'.

¹⁹ Che len žala' gonžo chegak benách ka' da' góngaken ga gata' da' wká'n ži yichj lázdo'žo, na' da' gon chochen lázdo'žo kan žejle'žo che Benne' Criston'. ²⁰ Bi be žala' gawžo da' gonen ga gak chope laže' bennen' bzoa Dios le'. Nak dot da' li dan' znnagak benách ka': "Yógo'te de latje gawžon" san gonžo da' kegle cha' gonžo ga chixle lježžo ni'a che da' žawžo. ²¹ Gakže chawe' cha' bi gawo' belá', na' bi ye'jo' xis uba, na' bi be gono' da' wchixen lježo', o da' gonen ga gak chope laže'e, o da' gonen ga biž žejli'e che Benne' Criston' dot laže'e. ²² Cha' žejli'o de latje bi da' gono', žala' gonon' law Dios gan zo' tozo'. Ba nez zen gaken che bennen' bi zchebe lázda'we' le' ni'a che da' žekle' de latje gone', ²³ san bennen' žak chope laže'e ni'a che da' žawe', nbage'e zia, dan' žone' da' bi žekle' de latje gone'. Cha' žonžo da' žeklžo bi žala' gonžon, zbága'žo dola'.

15

Žala' gonžo da' žaz láže'gak lježžo ka'

¹ Che len, cha' nakžo choch kan žejle'žo che Benne' Criston', žala' soelžo benne' ka' bi žejlé'gake' chie' Le' dot láže'gake'. Bi žala' gonžo da' žaz láže'zežo žo'o. ² Yógo'težo žala' gonžo da' žaz láže'gak lježžo ka' nich gak chawe' chégake', na' gak choch láže'gake' kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. ³ Ki žala' gonžo, dan' bi ben Benne' Criston' da' wyáz láže'ze', san gok chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Bedjbága'gak neda' diža' zi' ka' da' wnnegak benne' ka', da' wnné zí'gake' chio' Le', Dios." ⁴ Yógo'te da' bzójgake' le'e yiche la'y ža ni'te, bzójgaken' nich wsedlen žo'o. Dan' nyejw le'e yiche la'y žonen ga zbezžo zen laže', na' žeyón zenen žo'o. Che len zoa da' žxen láže'žo. ⁵ Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga zbezžo zen laže', na' žeyón zene' žo'o, gone' ga gakle toze kan žonle le'e, na' gakle kan Jesús, Benne' Criston', žénele' gakle. ⁶ Ki

žala' gonle nich gakle toze, na' tzen wká'n zenle Dios, Xa Xanžo Jesusen'. ⁷ Che len, nich ga'n zen Dios, le si' lo na'le tole yetole kan Benne' Criston' wzí' lo ne'e žo'o. ⁸ Ki žala' gonle, dan' žapa' le'e: bla' Jesús, Benne' Criston', na' góklene' benne' judío ka' nich bloe'ele' law nak dot da' li da' zchalj Dios, na' bene' ga bžin da' bchebe laže'e wnezjwe' chegak xa wdé che'to' ka'.

Benách zi'to' ka' yéngkle' diža' chawe'

⁹ Lezka' bla' Benne' Criston' nich bene' ga benne' ka' bi zej nake' benne' judío yéngkle' xtiža' Dios dan' žeyache' láže'le' légake'. Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y da' znnan: Che len, wká'n zena' da' nako' Le', lawgak benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga,

na' gola' da' we lawa' Le'.

¹⁰ Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Le'e, benách ka' zoale dot yežlyó nga, le yebél tzen len benách ka' che Dios.

¹¹ Ga yoble nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

¡Le wká'n zen Xanžon', yógo'tele bi nakle benne' judío ka'!

¡Le gole da' we lawn Le',

yógo'tele zoale dot yežlyó nga!

¹² Lezka' bzoj Isaías da' znnan:

La' law Benne' nbáblene' benne' ka' zej nake' za'só Isaí, xa Dabí.

Gak blo Bennen' nich nna bi'e benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka'.

Benne' ki wxén láže'gake' Le'.

¹³ Znnabla' Dios, Bennen' žone' ga žxen láže'žo Le', gone' ga yebéle'elele, na' ga'n ži yichj lázdo'le dan' žejle'le chie' Le', na' gone' ga gak dot li laže' kan žxen láže'le Le', dan' zoalen yela' wak che Dios Be' La'y le'e.

¹⁴ Zí'na'do' ka', ba nnézkzela' žóntezle da' ka' naken chawe', na' náple'ele yela' žejní'il nich gak wzejní'ilele lježle ka'. ¹⁵ Na'a naka' wechóg laže', na' zzoja' chele le'e le'e yiche ni, zí'na'do' ka', na' žsa'a láže'le dan' zoa da' besbaga' Dios neda' gona' dan' nži'ile' le'e. ¹⁶ Che len žona' xčin Jesús, Benne' Criston', lawgak benách ka' bi

zej nake' benne' judío ka', na' zchalja' diža' chawe' che Dios, nich gak wdía' benách ka' bi zej nake' benne' judío ka' lo na' Dios, benne' ka' wžekze Dios Be' La'y nich gágake' che Leze'. Gágake' ka' to da' wdekza' lo na' Dios, da' chaz láže'e Le'.

¹⁷ Na'a, dan' žónlena' tzen Jesús, Benne' Criston', žin, nzi' lo na'a chaz laža'a kan nak da' bena' lo xchin Dios. ¹⁸ Lezka' naka' wechóg láže' wchalja' kan nak da' ben Benne' Criston' lo na'a neda', na' kege da' bena' nedza'. Bene' ga žongak benách ka' bi zej nake' benne' judío ka' kan zŋna xtiža' Dios. Da' ni bene' Lekze', na' bkonle' žin da' bchalja' neda', na' žin da' bena' neda'. ¹⁹ Lezka' bkonle' žin da' ka' zej nak bian' da' bloe'ele' law Le' lo na'a neda', na' yela' wak zen ka' da' bene', na' yela' wak che Dios Be' La'y da' wzóalenen neda'. Ka' goken, wzó lawa' zchalja' lo yež Jerusalén, na' dot gawze na' zejte gan nbab Iliriko, ba bchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'. ²⁰ Be' laža'a bchalja' diža' chawen' gan bi na' yéŋekle benách ka' kan nak che Benne' Criston'. Chela' wchalja' ga ba béŋekle benách ka', na' gona' neda' ka' žon to benne' žone' to yo'o law len ze'e da' ba bdixjw benne' yoble. ²¹ Ka' bena' neda' naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' zŋnan:

Le'egekle benne' ka' nníta'gake' gan bi benle nitó benne' kan nak chie' Le',
na' chejní'igekle benne' ka' batkle béŋekle kan nak chie'.

Žénele Pablo cheje' lo yež Roma

²² Che len, la'kze zan chi'i gónela' yida' gan zoale, bi na' gak yida'. ²³ Na'a, dan' ba beyóž bena' žin che Dios latje ki, na' zan yiz ba žénela' yida' gan zoale, ²⁴ che len, kate' cha'a lo yežlyó España, tia' gan zoale le'e, dan' žxen laža'a yedjwía' le'e, na' yebélenla' le'e. Te na' gak yego'ole neda' nez. ²⁵ Na'a žala' cha'a lo yež Jerusalén, nich chjwa'a to da' gáklenen benne' ka' che Benne' Criston' nníta'gake' ga na'. ²⁶ Ki

gona' dan' wyáz láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, btóbgake' mežw da' znéjzwgake' chegak benách yache' ka' zej nbabe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén. ²⁷ Wyáz láže'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', bégake' da' ni. Da' li naken to da' zej nbage'e chegak benne' judío ka'. Cha' zzi'gak benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka' da' naken che Dios ni'a che da' bengak benne' judío ka', na' žala' gáklengake' benne' judío ka' len da' nápgake'. ²⁸ Che len, kate' yeyóž wdía' dan' bnéjzwgak benne' ki lo na'gak benne' judío ka', naž tia' gan zoale le'e kate' cha'a lo yežlyó España. ²⁹ Kate' la'a gan zoale, žxen laža'a žínlena' yógo'te da' žebélenlžo ni'a che diža' chawe' che Benne' Criston'.

³⁰ Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che yela' nži'il da' zchiz Dios Be' La'y lo yichj láždo'ž, neda' žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', nich wcháljlenle Dios tzen len neda', na' nnáblele-ne' gáklene' neda'. ³¹ Le nnable' gone' ga yelá' neda' lo na'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Judea, na' gone' ga chaz láže'gak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, sí'gake' dan' chjwa'a ga na'. ³² Lezka' le nnable', cha' nak da' zŋna Dios, wnezjwe' neda' latje la'a gan zoale lo yela' žebél chia', nich yezí' láže'léna' le'e tzen. ³³ Na'a zŋnabla' Dios, Bennen' žka'n žie' yichj láždo'ž, sóalene' yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

16

Benne' ka' che Jesús žápegake' "Pa-diox" ljéžgake' ka'

¹ Le si' chawe' Febe, no'le zanžon' nake' toze len Xanžon'. Nake' no'le wen žin che Dios, na' nbáblene' benne' ka' che Benne' Criston' lo yež Sencrea. ² Lo wláz Xanžon' le si' lo na'le no'len', kan žala' gongak benách ka' che Benne' Criston'. Le gáklene', na' le gonn chie' bíte'teze da' žiážjelen'.

Lekze' góklene' benne' zan, na' lezka' góklene' neda'.

³ Le gape “Padiox” Prisila, na' Akila, benne' byo chie'. Benne' ki bēnlengake' neda' tzen žin che Jesús, Benne' Criston'.

⁴ Žopte benne' ki wdégake' gan ben zož gátgake' nich bēngake' ga bi gata' neda', na' žápegaka'-ne': “Žóxkenle” na' kege nedza', san lezka' yógo'te lježžo ka' zej nbabe' gan zej nníta' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', žé'gake' légake': “Žóxkenle.”

⁵ Le gape “Padiox” benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' lo ližgak Prisilan', na' Akilan'. Le gape “Padiox” Epeneto, bennen' nži'ila'. Le' bejli'e che Benne' Criston' zga'ale' ka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' gan nbab Akaya. ⁶ Le gape “Padiox” Lia, no'len' bene' žin zen che Benne' Criston' gan zdoble le'e. ⁷ Le gape “Padiox” Andróniko len Junias, benne' wláž chia' ka'. Benne' ki byéjwlengake' neda' tzen liž ya, na' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston' žápegake' légake' ba la'ne. Lezka' bejlé'gake' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka' neda'.

⁸ Le gape “Padiox” Amplias, bennen' nži'ila' dan' nake' che Xanžon'.

⁹ Le gape “Padiox” Urbano, bennen' bēnlene' neto' tzen žin che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' le gape “Padiox” Estakis, bennen' nži'ila'.

¹⁰ Le gape “Padiox” Apeles, bennen' nak bia' žejli'e che Benne' Criston'. Lezka' le gape “Padiox” benne' ka' nníta'gake' liž Aristóbulo. ¹¹ Le gape “Padiox” Herodión, benne' wláž chia'.

Lezka' le gape “Padiox” benne' ka' nníta'gake' liž Narsiso, na' žejlé'gake' che Xanžon'. ¹² Le gape “Padiox” Trifena len Trifosa, no'le ka' žóngake' žin che Xanžon'. Lezka' le gape “Padiox” Pérsida, no'len' bene' žin zen che Xanžon', na' nži'ilžo-ne'.

¹³ Le gape “Padiox” Rufo, benne' wžekze Xanžon'. Lezka' le gape “Padiox” xna' Rufo na', no'len' nake' ka' xna'kza' neda'. ¹⁴ Lezka' le gape

“Padiox” Asíncrito, na' Flegonte, na' Hermas, na' Patrobas, na' Hermes, na' lezka' lježžo ka' zej nake' toze len Xanžon', na' nníta'lengake' benne' ka'.

¹⁵ Lezka' le gape “Padiox” Filólogo len Julia, na' Nereo len no'le zane', na' lezka' Olimpás, na' yógo'te lježžo ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'lengake' benne' ka'.

¹⁶ Le gape “Padiox” lježle ka', na' le chela' lježle ka' lo yela' nži'il chele. Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga, na' zej nbáblene' benách ka' che Benne' Criston', žápegake' le'e “Padiox”.

¹⁷ Na'a, žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', le gon ga gak bia'gak benne' ka' žóngake' ga žoj chóplele, na' zchíxgake' le'e, dan' žsédgekle' da' bi naken tlebe len da' nsedle le'e. Le kwas gan zej nníta' benách ki, ¹⁸ dan' bi žóngake' xchin Jesús, Benne' Criston'. Žóngake' žin nich gata' yela' wnni'a chégake', na' žon láže'gekle' benne' gaxjw laže' ka', zkóngekle' žin diža' gaxjw laže' ka', na' diža' chejle'žo da' wen laže'. ¹⁹ Zze diža' žonle kan zнна xtiža' Xanžon', na' žéngkele yógo'te benách ka' da' ni. Che len žebela' ni'a che da' žonle le'e. Na'a, žénela' soale gonle da' nak chawe', na' kege gonle da' kegle. ²⁰ Dios, Bennen' zka'n žie' yichj lázdo'žo, za' gone' ga wléj wchochjle da' xiwe'. Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e.

²¹ Xkwide' Timoteo, xkwiden' žónlenbe' neda' tzen žin, žápebe' le'e “Padiox.” Lezka' Lusio len Jasón, na' Sosípater, benne' wláž chia' ka', žápegake' le'e “Padiox.”

²² Neda', Tersio, zzoja' da' zнна Pablo le'e yiche ni, lezka' žapa' le'e “Padiox” na' zoalen Xanžon' neda'.

²³ Lezka' Gayo, bennen' žonne' neda' latje zoa' liže' nga, žape' le'e “Padiox.” Lezka' žonne' latje yógo'te benách ka' che Benne' Criston' zdóbgake' nga. Erasto, benne' yo'o lo ne'e mežw che yež nga žape' le'e “Padiox.” Lezka' Cuarto, benne' lježžo, žape' le'e “Padiox.”

²⁴ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

¡Ga'n zen Dios!

²⁵ Na'a, įzka'n zento' Dios, Bennen' gak gone' le'e choch ni'a che diža' chawe' da' zchaljan', na' ni'a che da' zchalja' kan nak che Jesús, Benne' Criston', na' ni'a che da' bloe'e law Dios che da' bgache' chie', dan' bkache'e Le' ža ni'te ga bžinte na'a ža! ²⁶ Na'a ba bla' da' ni le'egak yiche ka' da' bzojgak benne' ka' bcháljgake' lo wĺáz Dios, Bennen' zóateze', kan wnnakze' Le'. Na'a zej nnita' benne' ka' zcháljgaken' gan že'gak yógo'te benách ka' nich gak chejlé'gake' che Benne' Criston', na' nich gak góngake' kan znnā xtiže'e.

²⁷ įNi'a che da' ben Jesús, Benne' Criston', ga'n zen to chi'ize Dios tlícha'kze, Bennen' napkze' dot yelā' wak! Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEĽA' PABLO ĽO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Dios bliže' neda', Pablo, kan žénekezele' Ľe', nich gaka' wbás che Jesús, Benne' Criston'. Lježžo Sóstenes žónlene' neda' tzen. ² Žapa' le'e "Padiox" zína'do' ka', zdouble che Dios Ľo yež Corinto, na' nakle che Ľeze' dan' nakle toze Ľen Jesús, Benne' Criston'. Dios na'kze bliže' le'e nich gake che Ľeze' tzen Ľen yógo'te benne' ka' nníta'gake' gáte'teze, na' zchájlengake' Dios, zkingekle' žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', Xángake', na' lezka' Xanžo. ³ Žáta'yoela' Xažo Dios Ľen Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' napžo dan' nakžo toze Ľen Jesús

⁴ Žápeteza' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele le'e, dan' zoa da' chawe' da' bennze' chele dan' nakle toze Ľen Jesús, Benne' Criston'. ⁵ Dan' nakle toze Ľen Benne' Criston', Dios ba bennli'e chele da' zej naken chie'. Žáklene' le'e Ľo yógo'te da' znnale, na' žone' ga' žejní'ile'elele. ⁶ Ki naken dan' dot láže'le wzí' Ľo na'le da' zchaljto' kan nak che Benne' Criston'. ⁷ Che Ľen, bi be žiážjelele che da' žonn Dios Be' La'y chežo, kate' ne zbezle ža na' yelá' Ľaw Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁸ Ľekze' gon choche' le'e nich gak sóelele yógo'te kate' žinže ža ze Ľawte ža na', nich bi gak no benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' Ľaw Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ Dios žone' kan znnale, na' Ľekze' bliže' le'e nich gake toze Ľen Ži'ne', Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Žej nžoj chople benách Corinto ka'

¹⁰ Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', žáta'yoela' le'e, zína'do' ka', nich gonle toze xtiža'le yógo'tele. Bi žoj chóplele, san le gak toze kan

zza' láže'le, na' kan žonle le'e. ¹¹ Ki žapa' le'e, zína'do' ka', dan' benne' ka' nníta'gake' liž Kloé bzéngkele' neda' kan žonle, na' wnnágake' zdił díža'le. ¹² Znnia' da' ni: zej nža' da' znnale to tole. Bálele znnale žónlenle Pablo tzen. Yebálele znnale žónlenle Apolo tzen. Yebálele znnale žónlenle Sefas tzen, na' yebálele znnale žónlenle Benne' Criston' tzen. ¹³ ĽBžoj chople Benne' Criston'? ĽWdá' neda', Pablo, le'e yag kroze Ľo wlazle le'e? ĽBezoale le'e nis nich gake toze Ľen neda'? ¹⁴ Žapa' Dios: "Žóxkeno" dan' bi bezóa' nis nitóžele le'e, san chopze Crispo Ľen Gayo. ¹⁵ Che Ľen bi gak nnale bezoale nis nich gake toze Ľen neda'. ¹⁶ Ľezka' bezóa' nis Estéfanás Ľen benne' ka' nníta'gake' liže'. Bi žejsá' laža'a cha' bezóa' nis no benne' yoble ga na'. ¹⁷ Benne' Criston' bsele'e neda', kege nich yezóa' benách ka' nis, san nich wzenla' benách ka' diža' chawe' chie'. Zchaljan', san kege Ľen yela' žejní'il chekza', nich bi wka'na' ka'ze yela' wak che da' ben Benne' Criston' katen' gote' le'e yag kroze.

Jesús napkze' yela' wak, na' yela' žejní'il che Dios

¹⁸ Žékgekle benne' ka', benne' zej nchol yichj lázdo'gake', da' zchaljžo kan nak che Jesús, kan gote' le'e yag kroze, naken to da' dáche'ze, san žo'o, dan' ba belažo, žákbe'elžo dan' zchaljžon napen yela' wak che Dios nich yeslán benách ka'. ¹⁹ Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: Włoe'ela' Ľaw nak dáche'ze yela' žejní'il chegak benne' ka' zej nnezle' da' zenle'e.

Wzóa' cheĽa'ale yela' žejní'il chegak benne' ka' žejní'igekle' da' zenle'e.

²⁰ ĽBizkze yebélenle no benne' žejní'ile' da' zenle'e?

ĽBizkze yebélenle no benne' nsédli'e? ĽBizkze yebélenle no benne' žákli'e zchalje'?

Dios ba bløe'ele' Ľaw nak yela' žejní'il chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga, to da' dáche'ze. ²¹ Dios, Ľo yela' žejní'il chie', bi bi'e latje benne'

ka' nníta'gake' yežlyó nga gónbia'gake' Le' ni'a che yela' žejní'il chégakkze'. Dios wyáz laže'e beslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le' ni'a che dan' zchaljžon, la'kze žékgekle benách ka' naken to da' dáche'ze.

²² Žénegekle benne' judío ka' lé'egekle' yela' wak ka' da' zej nak bian', na' benne' zi'to' ka' žénegekle' yénegekle' da' wzejni'ilen légake'. ²³ Žo'o zchaljžo che Benne' Criston', kan gote' le'e yag kroze. Da' li, dan' zchaljžon kan got Benne' Criston', žonen ga zchíxgekle benne' judío ka', na' yezika' benách ka' žékgekle' naken to da' dáche'ze. ²⁴ Benne' ka' bliž Dios légake', la'kze zej nake' benne' judío ka', o benne' zi'to' ka', žákbe'egekle' napkze da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze dot yela' wak che Dios, na' dot yela' žejní'il chie'. ²⁵ Žékgekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' ben Dios nak bian' nake' benne' bi nnezle, san dan' bene' nápežen yela' žejní'il ka' da' zej nape benách ka'. Žékgekle' da' ben Dios nak bian' bi nake' wale, san dan' bene' nápežen yela' wak ka' da' zej nape benách ka'. ²⁶ Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' laže' kan gokle le'e katen' bliž Dios le'e. Bi gokle zanle benne' ka' žejní'igekle' lo yela' benachze chégake', na' bi gokle zanle benne' wnná bia' ka', na' kege zanle gokle benne' blo ka'. ²⁷ Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' benne' bi nnezle ka'. Ki ben Dios nich gone' ga yedoé'egekle benne' yežlyó ka', benne' žejní'igekle'. Lezka' wžé Dios benne' ka' bi zej nake' wale yežlyó nga nich gone' ga yedoé'egekle benne' wale ka'. ²⁸ Lezka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga žékgekle' benne' ka' wžekze Dios zej nake' ka'ze, na' bi be záka'gake', na' bi zej nake' wale. Ki ben Dios nich gone' ga ga'ngak ka'ze da' ka' zka'n zengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁹ Che len, bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' law Dios. ³⁰ Dios na'kze bene' ga nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', na' bene' ga napžo

yela' žejní'il chie'. Dan' nak Benne' Criston' toze len žo'o, ba beyakžo chawe', na' nakžo che Dios na'kze, na' belažo. ³¹ Nak chežo kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Cha' zoa no benne' žénele' bi da' wká'n zene', žala' wká'n zene' Xanžo Dios."

2

Zchaljžo kan bda' Jesús le'e yag kroze

¹ Ki goken, zí'na'do' ka', katen' bla'a gan zoale. Bchalja' xtiža' Dios lawle, kege len yela' žejní'il chekza', na' bi be bena' len yela' wak chekza'. ² Katen' wzóalena' le'e, be' laža'a bi wchalja' da' yoble, san toze kan nak che Jesús, Benne' Criston', kan bde'e le'e yag kroze. ³ Wzóalena' le'e lo yela' bi nak wale chia', na' lo yela' zžebe wzízelí'a. ⁴ Bcháljléna' le'e xtiža' Dios, kege kan zchaljgak benách ka' lo yela' žejní'il chégakkze', san goklen Dios Be' La'y neda', na' yela' wak che Dios wzóalenen neda', da' gok bian' nak dot da' li da' wnnía'. ⁵ Ki bena' nich gak chejle'le che Dios, kege dan' bénlele yela' žejní'il chegak benách ka', san dan' blé'elele yela' wak che Dios.

Dios Be' La'y žone' ga nónbia'žo Dios

⁶ Zcháljlento' benne' ka' ba nakže dot li laže' kan žejlé'gake' che Dios len yela' žejní'il cheto'. Yela' žejní'il ni bi naken ka' da' zej nape benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bi naken ka' da' zej nape benne' ka' znná biá'gake' ža ni zoažo na'a, benne' ka' kwia yí'gake'. ⁷ Zchaljto' len yela' žejní'il da' bi gak no benne' žel-len', dan' znezjw Dios, dan' bgache' yela' žejní'il ni da' bzoa Dios ža ni'te nich yebélenžon. ⁸ Benne' ka' znná biá'gake' ža ni zoažo na'a bi bénbia'gake' yela' žejní'il ni. Chela' bénbia'gaken', bi bdá'gake' Xanžon', Benne' ze'e ya'abá, le'e yag kroze. ⁹ Naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: Ba bkwez Dios da' ka' si'gak benne' ka' zej nži'ile' Le', da' ka' bi ble'el nitó benne', na' bi benle' chégaken,

na' bi wzá' láže'gak benách ka' kan zej naken.

¹⁰ Na'a, Dios ba bzejni'ile' žo'o da' ki lo na' Dios Be' La'y, dan' zwiakze Dios Be' La'y yógo'te, na' lezka' da' yo'o lo yichj lázdo'w Dios na'kze.

¹¹ ¿Nnezle no benne' da' yo'o lo yichj lázdo'w yetó benne'? Toze be' nakkze bennen' nnezlen. Lezka', bi nnezle nitó benne' da' yo'o lo yichj lázdo'w Dios. Toze Dios Be' La'y nnezlen'. ¹² Bi yo'ožo to be' da' zdazen yežlyó nga, san zoalen Dios Be' La'y žo'o, Bennen' zchiz Dios yichj lázdo'žonich gak gónbia'žo da' ka' bennkze' Le' chežo. ¹³ Zchaljžo ka zej nak da' ka' benn Dios chežo, kege len diža' da' žsédgekle benne' ka' žo'o len yela' žejni'il chégakkze', san len diža' ka' da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Ki naken, zzejni'ilžo benne' ka' zoalen Dios Be' La'y légake' kan nak da' žsedle Dios Be' La'y žo'o.

¹⁴ No benne' bi zoalen Dios Be' La'y le', bi zzi' lo ne'e da' žsedle Dios Be' La'y žo'o, dan' žekle' naken to da' yalze. Bi gak chejní'il bennen' da' ni, dan' toze bennen' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zaka' da' ni. ¹⁵ No benne' zoalen Dios Be' La'y le' gak gákbe'ele' da' zej zaka' yógo'te, san bi gak nitó benne' yoble gákbe'ele' da' záka'kze bennen'. ¹⁶ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

¿Nožkze benne' nnezle' da' zza' láže' Xanžo?

¿Nožkze benne' gak wzejni'ile' Le'? San da' zza' láže' Benne' Criston' yo'on lo yichj lázdo'žon žo'o.

3

Nakžo wen žin tzen len Dios

¹ Che len, zí'na'do' ka', bi gok wcháljlēna' le'e kan zcháljlēna' to benne' zoalen Dios Be' La'y le', san bcháljlēna' le'e kan zcháljlēna' no benne' nake' benachze, na' bi zoalen Dios Be' La'y le'. Nakle ka bi' že'n ka', dan' bi nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'. ² Bsedla' le'e da' bi naken zede, da' naken ka niže' da' we'jle. Bi bsedla' le'e da' naken zede

ka belá' da' gawlen. Bi gok chejní'ilele da' naken ka belá' da' gawlen, na' bi na' gakte na'a. ³ Ki naken dan' nakle ka no benne' nake' benachze na' zejte na'a ža. Kate' ne zgé'elele lježle ka', na' zdile díža'le, na' žežój chóplele, nakle ka no benne' nake' benachze, na' žonle tlebe kan žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁴ Kate' ne zoalen to benne' le'e, benne' znnē' žónlēne' Pablo tzen, na' yetó benne' znnē' žónlēne' Apolo tzen, ne nakle ka no benne' nake' benachze.

⁵ ¿Bizkze naka' neda', Pablo? ¿Bizkzen' Apolo? Nakto' wen žin che Dios, na' ni'a che da' bento' neto' bejle'le che Benne' Criston'. To toto' žonto' žin da' benn Xanžon' che cheto'. ⁶ Žin da' bento' lo yichj lázdo'le naken ka žin da' žon to benne' žaz ža'ne'. Neda' goza' binnedo' ka', na' Apolo bxoen' nis, san Dios bene' ga bla', na' ga bgole binnedon' da' wyazen lo yichj lázdo'le. ⁷ Ki naken, láte'ze zaka' benne' žaz, na' láte'ze zaka' benne' žxoen' nis, san záka'le'e Dios, Bennen' žone' ga zla', na' ga zgole binnedon'. ⁸ Tlebe kan zej nak bennen' žazen', na' bennen' žxoen' nis. Dios yebi'e che chégake' kan nak žin da' žóngake'. ⁹ Nakto' neto' wen žin tzen len Dios, na' le'e nakle ka to yežlyó che Dios gan žonto' žin.

Lezka' nakle le'e ka to yo'o da' žon Dios. ¹⁰ Lo da' benn Dios chia', naka' ka to benne' blo wen ze'e. Neda' bdixjwa' len ze'e, na' benne' yoble zchise' ze'en'. To tožo žala' wíažo kan zchisžo ze'e law len ze'en'. ¹¹ Dios ba bdixjwe' to len ze'e da' naken Jesús, Benne' Cristo na'kze, na' bi gak no benne' wdixjwe' yetó len ze'e. ¹² Žin da' žonžo che Benne' Criston' naken ka zchisžo ze'e law len ze'en'. Law len ze'en' wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken oro, o da' naken plat, o da' naken yej zaka' ka', o wak no benne' gone' žin da' naken ka zchise' ze'e da' naken yag, o da' naken yix, o da' naken yixe' ka'ze. ¹³ Gak bia' kan nak žin da' žon to to benne'. Kate' žin ža wchi'a láže' Dios benách ka', na' la' law kan nak žin da' benžo to tožo, dan' te žin na' lo yi', na'

yin' si' bian' žin da' ben to to benne'.
¹⁴ Cha' žin da' ben no benne', da' naken ka to ze'e da' bchise', yežojen chawe' lo yin', na' Dios yebi'e chie' kan nak tlebe len žin da' bene'.¹⁵ Cha' chey žin da' ben no benne' da' naken ka to ze'e da' bchise', na' wnite' da' gónele Dios yebi'e chie', san yelakze' le', da' gaken chie' kan žak che to benne' žel'é to lo yi' zen.

¹⁶ ¿Bi nnézele nákkzele le'e yodo' che Dios, na' zoa Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le? ¹⁷ Cha' no benne' wká'n ditje' yodo' che Dios, na' Dios wžia yie' le', dan' nak la'y yodo' che Dios, na' le'ekze nakle yodon'.

¹⁸ Bi gon laže'l kwinle. Cha' no benne' ládjwle le'e žekle' žejní'ile'ele' kan žejní'igekle benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, žala' yeyák bennen' ka to benne' bi be nnezle' da' naken che yežlyó nga, nich gata' yela' žejní'il chie' da' naken dot li laže'.¹⁹ No benne' napze' yela' žejní'il che yežlyó nga nake' law Dios ka to benne' bi be nnezle'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Dios žone' ga zchíxgekle benne' sina' ka', zkonle' žin yela' žejní'il chégake'." ²⁰ Lezka' znnan: "Xanžo nnezle' da' zza' láže'gak benne' sina' ka' naken to da' dáche'ze." ²¹ Che len, bi žala' wká'n zenle no benne' ni'a che da' wsedle' le'e. Yógo'te yo'on lo na'le.
²² Yo'ogak lo na'le Pablo, na' Apolo, na' Sefas, na' yežlyó nga, na' yela' nban, na' yela' got, na' ža ni zoažo na'a, na' ža da' za'. Yógo'te yó'ogaken lo na'le,²³ na' le'e yo'ole lo na' Benne' Criston', na' Benne' Criston' yoe'e lo na' Dios.

4

Da' žongak benne' wbás ka' bsela' Benne' Cristo

¹ Che len, žala' géklele le'e nakto' neto' wen žin che Benne' Criston', na' nzi' lo na'to' da' naken dot da' li, da' ngache' che Dios, da' bi gak no benne' chejni'ile' žakze chie'.² Benne' ka', Dios bdie' lo ná'gake' wkóngekle' žin da' nak chie', žon byenen góngake' binlo da' žóngake'.³ Bi že' zedla' cha' wchi'a láže'le neda', o cha' benne' ka'

nníta'gake' yežlyó nga wchi'a láže'gake' neda'. Bi zchi'a laža'a kwina'.⁴ Bi zchebe lázda'wa' neda'. Da' ni bi nak bian' bi nbaga'a zia. Xanžon' nake' Benne' zchi'a laže'e neda'.⁵ Che len, bi žala' wchi'a láže'le nitó benne' zga'ale kate' žin ža chen. Le kwez ža na' yelá' Xanžon', na' Le' wloe'ele' law dan' ngache' gan nak chol, na' lezka' da' yo'o lo yichj lázdo'gak yógo'te benne' ka'. Naž Dios yebi'e che to to benne' da' gapen le' ba la'ne kan žala' gone' chie'.

⁶ Na'a, zí'na'do' ka', kan nak da' ni, bchalja' che da' žonto' neto', Apolo, na' neda'. Gak wíale le'e kan žonto' neto' nich gak gonle kan nyéjwze le'e yiche la'y, na' bi wká'n zenle to benne', na' bi wzoale chela'ale yetóe'.⁷ ¿Ben no benne' ga nako' le' benne' blo? ¿Nzi' lo no'o to da' bi benn Dios chio'? Cha' Le' bennze' chio' dan' nzi' lo no'o, ¿biz chen' zka'n zen kwino', na' žeklo' žakze chio' wzí' lo no'on?

⁸ ¿Žékkele le'e nákkzele benne' blo ka'? ¿Žékkele naple yela' wnni'a cheze? ¿Žékkele znná'bia'le, la'kze bi znná'bia'to' neto'? Ni'a che Xanžo Dios žak laža'a nna bia'le le'e nich gak nna biá'lento' le'e tzen.⁹ Žekla' neda' nak che'to', benne' wbás ka' che Dios, kan bzoe' neto' zejto' zante kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake' lawgak benách ka'. Nakto' ka to da' zwiagak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lezka' ka to da' zwiagak wbás che ya'abá ka'.¹⁰ Dan' žénelto' gonto' xchin Benne' Criston', žwe'to' benách ka' latje žékgekle' nakto' benne' bi nnezle ka', san le'e žékkele žakle da' zenle'e dan' nakle che Benne' Criston'. Le'e žékkele ba nakle benne' wale ka', san žékgekle benách neto' bi nakto' benne' wale ka'. Zzoagak benách ka' neto' chela'ale, san žápegake' le'e ba la'ne.¹¹ Na' zejte na'a ža, zdonto', na' zbilto'. Bi de laže' da' gákwton'. Žon zi'gak benne' ka' neto', na' bi zoa ližto'.¹² Žsaka' zi' kwinto', la' néto'ze žonto' žin. Žliž zi'gak benách ka' neto', san neto' znnablto' Dios gon chawe'e légake'. Zbia láže'gak benách ka' neto', san zzoelton'.¹³ Znnégake' cheto', san

lo yela' gaxjw laže' zcháljento' légake'. Na' zejte na'a ža nakto' ka bebe che yežlyó nga, na' ka to da' zžo'ngak yógo'te benách ka' na'le.

¹⁴ Zzoja' chele da' ki, kege dan' ženela' gona' ga yedoé'elele, san ženela' wzejni'ila' le'e, žona' kan žon to benne' zzejni'ile' zi'nkze' ka', xkwide' ka' nži'ile'. ¹⁵ La'kze gak nníta'gak zan gaywá' benne' ka' wsédgekle' le'e kan nak che Benne' Criston', san toze benne' zoe', benne' nake' ka xakzle, bennen' bene' ga nakle che Benne' Criston'. Lo yela' nban kobe da' naple dan' nakle toze len Benne' Criston', nedkza' naka' ka xale dan' zga'ala' neda' bzenla' le'e diža' chawe' da' wzí' lo na'le. ¹⁶ Che len, žáta'yoela' le'e we' láže'le gonle kan žona' neda'.

¹⁷ Che len žsela'a xkwide' Timoteo gan zoale. Dan' scha bēnlenbe' neda' tzen žin che Xanžon' nakbe' ka zi'nkza', na' nakbe' dot li laže', na' nži'ila'-be'. Gon xkwide' Timoteon' ga chejsá' láže'le da' ka' žsedla' dan' naka' wbás che Benne' Criston', da' ka' žsedla' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' gáte'teze gan ža'a. ¹⁸ Bálele le'e zka'n zen kwinle dan' žéklele biž yelá'a gan zoale. ¹⁹ Na'a, la' yelá'tia' gan zoale cha' gonn Xanžon' neda' latje. Naž gákbe'ela', kege da' znnágakze benne' ka' zka'n zen kwíngake', san gákbe'ela' cha' zoalen yela' wak che Dios légake'. ²⁰ Cha' nzi' lo na'le nna bia' Dios le'e, bi nak bia' naken ki dan' znnázelen. Nak bia' naken ki cha' zoalen yela' wak che Dios le'e. ²¹ ¿Bizle žénelele? ¿Žénelele yelá'a gan zoale len to bar nich sela' snia le'e, o len yela' nži'il, na' lo yela' gaxjw laže'?

5

Pablo zchi'a laže'e to benne' žone' da' kegle

¹ Zze diža' zoalen to benne' le'e, benne' žone' da' kegle, dan' zóalene' zo'le xe'. Da' kegle ki bi žongak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. ² Le'e zka'n zen kwinle, san žala' gak nyache' láže'le, na' yekwasle bennen' žone' dolan' gan zoale. ³ La'kze bi zóalena'

le'e lo belá' žen chia', da' li zóalena' le'e lo be' nakkza'. Kan zóalenkza' le'e ba bchi'a laža'a bennen' žone' dolan'. ⁴ Kate' doble che Xanžo Jesús, Benne' Criston', neda' gona' le'e tzen lo be' nakkza'. Naž, len yela' wak che Xanžo Jesusen', ⁵ le wdé bennen' lo na' da' xiwe' nich kwia yi' da' žénele belá' žen chie', san yelá be' nakkze' ža na' yelá' Xanžon'.

⁶ Bi žala' wká'n zen kwinle kan nak da' žonle. ¿Bi nnézlele da' znnan: "Láte'do'ze kwa zichj che yet xtil gonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'?" ⁷ Na'a, le yekwás dolan' gan zoale da' naken ka to kwa gole, nich gakle chawe'. Naž gakle ka to kwa kobe da' bi nzin' kwa zichj, kan da' li ba nakle. Nak chežo ka ba zoažo Lni Pasko' kate' žáwgake' yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, na' ba bétgake' lo wlazžo žo'o zila' che Lni Paskon', zilan' nakkze Benne' Criston'. ⁸ Che len žala' gonžo lni na', kege zoalen kwa gole žo'o, da' zloe'elen da' kegle da' bi zakan', san žala' wkonlžo žin yet xtil da' bi nzin' kwa zichj, yet xtilen' da' zloe'elen da' nak dot chawe', na' da' nak dot da' li.

⁹ Katen' bzoja' chele le'e yiche nežwn', gožkza' le'e bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' kegle. ¹⁰ Goža' le'e ki, kege nich kwasle to chi'ize gan zej nnita' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, benne' ka' žóngake' da' kegle, na' gan zej nnita' benne' ka' zze láže'gake' da' de che ljéžgake' ka', na' gan zej nnita' benne' wbán ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka'. Nich gonle ki gon byenen žojle yežlyó nga. ¹¹ Da' zнна da' bzoja' chele, le'e yichen', naken nich bi gónlenle tzen no benne' zenne' nake' che Benne' Criston', san žone' da' kegle, o zze laže'e da' de che lježe', o zka'n zene' lo'a ka', o zenne zi'e, o zzožle', o zbane'. Bi gáwlenle tzen benne' ki. ¹²⁻¹³ Bi nak chia' neda' wchi'a laža'a benne' ka' bi zej nake' toze len žo'o. Dios wchi'a laže'e légake'. Le'ekze žala' wchi'a láže'le benne' ka' zej nake' toze len le'e. Che len, le yekwás bennen' žone' da' keglen' gan zoale.

6

Bi žala' che'žo no lježžo law benne' zchi'a laže'e

¹ Kate' zdile diža'le tole len yetole, ħnakxkze žežogle chejle yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' le'e? Gakže chawe' chejle lawgak benách ka' che Benne' Criston' nich wchi'a láže'gake' le'e. ² ħBi nnézlele da' gongak benne' ka' zej nake' che Benne' Criston'? Žin ža kate' wchi'a láže'gake' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Cha' le'ekze wchi'a láže'le benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, ħbi naple yela' žejni'il nich wchi'a láže'le diža' bizjw ki? ³ ħBi nnézlele wchi'a láže'žo wbás che ya'abá ka'? Žon byenžen wchi'a láže'žo da' žakgak yežlyó ga ni zoažo na'a. ⁴ Na'a, cha' žak to da' žon byenen no benne' wchi'a laže'en, dan' žaken yežlyó nga, ħbiz chen' žejle lawgak benne' ka' wchi'a láže'gaken', benne' ka' bi be nzi' lo ná'gake' ládjwgak benne' ka' che Benne' Criston'? ⁵ Zchalja' ki nich gona' ga yedoé'elele. ħBi zoalen no benne' le'e, benne' žake' late' nich gak wchi'a laže'e da' žak chegak lježle ka'? ⁶ ħNakxkze gak to benne' nake' che Benne' Criston' chi'e lježe' yolawe' gan wchi'a láže'gak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston' légake'?

⁷ Da' li zchíxlele le'e kate' zdile diža'le. ħBiz chen' bi sóelele kate' no benne' žone' chele da' kegle? ħBiz chen' bi sóelele kate' no benne' zbéjlane' da' den chele? ⁸ Le'e žonle da' kegle, na' zbéjlanle, na' žonle ki chegak lježle ka', benne' zej nake' toze len Benne' Criston'.

⁹⁻¹⁰ ħBi nnézlele bi chazgak benách ka' bi zej nake' chawe' gan zнна bia' Dios? Bi gon laže'l kwinle.

Bi chaz nitó benne' wen da' zinnj gan zнна bia' Dios,
na' nitó benne' zka'n zene' lo'a ka',
na' nitó benne' zka'n ditje' yela' zchag na',
na' nitó benne' byo, benne' žon kwine' ka to no'le,

na' nitó benne' byo zóalene' la' ljež benne' byoze',

na' nitó benne' wbán,
na' nitó benne' zdan laže'e yela' gape,
na' nitó benne' že'je',
na' nitó benne' wnné le'e,
na' nitó benne' zbéjlane'.

Nitó benne' žone' da' ki bi chaze' gan zнна bia' Dios.

¹¹ Ki benle bálele le'e, san na'a ba bekwasle kan zej nak dola' da' wbága'le, na' ba nakle che Dios na'kze, na' ba beyakle chawe' law Dios ni'a che da' ben Xanžo Jesusen'. Be' la'y che Dios žone' ga žaken ki chele.

Bela' žen chežo naken che Dios

¹² Znnagak benách ka': "Yo'o lo na'žo gonžo yógo'te." La'kze da' ni naken dot da' li, bi žala' gonžo yógo'ten. La'kze de latje gona' yógo'te, bi go'a latje bi da' nna bian' neda'. ¹³ Lezka' znnagak benách ka': "Yela' waw nakzen da' chazen le'žo, na' le'žo nakzen da' zzin' yela' waw." Da' ni naken dot da' li, san žin ža wžía yi' Dios yela' waw, na' lezka' le'žo. Dios bene' bela' žen chežo, kege nich wkonlžon žin nich gonžo da' kegle. Naken nich yebélenlen Xanžon', na' Xanžon' nake' nich yebélenle bela' žen chežo Le'. ¹⁴ Dios besbane' Xanžon' lo yela' got. Lezka', len yela' wak žen chie' yesbane' žo'o.

¹⁵ ħBi nnézlele, lo bela' žen chele nakle toze len da' nakkze Benne' Criston'? ħNakxkze gak yekwasle to da' naken toze len Benne' Criston' nich gonle ga gaken toze len to no'le le'e? Bi žala' gonle ki. ¹⁶ ħBi nnézlele cha' to benne' byo zóalene' to no'le le'e, nake' toze len le'? Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Chope' gákgake' ka toze benne'."

¹⁷ Na'a, no benne' nake' toze len Xanžon', nake' toze len Le' lo be' nakkze'.

¹⁸ Che len, bi gonle dola' da' naken da' sban. Bíte'teze dola' yoble da' žon no benne', na'le lo da' nakkze' žone' dolan'. San no benne' žone' dola' da' naken da' sban, žone' dola' da' nžagen lekze'. ¹⁹ ħBi nnézlele bela' žen chele naken yodo' che Dios Be' La'y? Dios

na'kze bchize' le'e Dios Be' La'y na', na' Le' zoe' lo yichj lázdo'le. Che len bela' žen chele bi naken chezle. Na'a, naken che Dios. ²⁰ Dios beya'we' le'e, na' to da' zen wdizjwe'. Le wkonle žin bela' žen chele, na' lezka' be' nákkzele nich wká'n zenle Dios, dan' zej nak bela' žen chele, na' be' nákkzele che Dios.

7

Pablo žsedle' kan nak che yela' zchag na'

¹ Na'a, yecheba' che da' ka' wnnáblele neda', da' ka' bzojle chia' le'e yichen'. Gak chawe' che no benne' byo cha' bi sóalene' no'le. ² Dan' žónle'egak benách ka' da' kegle gan zoale, yógo'te benne' byo, benne' zej nbáblene' le'e žala' nníta'lengake' no'le che chégake', na' yógo'te no'le ka' žala' nníta'lengake' benne' byo che chégake'. ³ No benne' byo, benne' zoa zo'le', žala' gone' che zo'le' kan nak yela' žon che yela' zchag na', na' tlebe kan žala' gon no'len' len benne' byo chien'. ⁴ Bela' žen che no no'le bi yo'on lo na'ze', san benne' byo chien' nzi' lo ne'en. Lezka', bi yo'o lo na'ze no benne' byo bela' žen chie', san zo'le' nzi' lo ne'en. ⁵ No benne' byo len no no'le, benne' ka' zej nžag ná'gake', bi žala' wžóngake' toe' yetóe'. Wak góngake' da' ni toze cha' góngake' toze diža' bi chágake' to chí'ido'ze nich gak wcháljengake' Dios dot láže'gake'. Te na', da' yoble benne' byon' žala' sóalene' zo'le', nich bi sáke'le da' xiwe' gonen ga chó'ogake' nez doła' dan' bi gak nna bia' kwíngake'.

⁶ Da' ni da' žapa' benne' ka' nníta'gake' toze, na' lezka' no'le wzebe ka', znnia': gak chawe' chégake' gá'ngake' toze kan zoa' toza' neda'. ⁷ Žekla' neda' gakže chawe' ga'ngak toze yógo'te benne' ka', kan zoa' toza' neda'. To to benne' nzi' lo ne'e ka' da' bnezjw Dios chie' gone'. Toe' nzi'e to da' bnezjwen', na' yetóe' nzi'e yetó da' bnezjwen'.

⁸ Na'a, žapa' benne' ka' nníta'gake' toze, na' lezka' no'le wzebe ka', znnia': gak chawe' chégake' gá'ngake' toze kan zoa' toza' neda'. ⁹ Cha' bi gak nna bia'

kwíngake', wak wchág ná'gake', dan' gakže chawe' wchág ná'gake', na' bi se láže'gake' da' kegle.

¹⁰ Žápgaka' benne' ka' ba nžag ná'gake', na' kege nedza' znnia' da' ni, san Xanžon' znnakzen', na' xtiže'e znnan: "To no'le bi žala' kwáslene' benne' byo chie'." ¹¹ Cha' no no'le kwáslene' benne' byo chie', žala' ga'ne' toze', o yeyake' toze len benne' byo chien'. Lezka' benne' byo bi žala' wka'ne' zo'le'.

¹² Na'a, nedza' žápgaka' yezika' benne' ka', na' kege Xanžon' wnné' ki, na' znnia': cha' zoa no lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' zo'le' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' zo'le' žénele' gá'nlene' le', bi žala' kwáslene' zo'len'. ¹³ Lezka' znnia': cha' zoa no no'le zanžo, no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' benne' byo chie' bi žejli'e che Xanžon', na' cha' benne' byo chien' žénele' gá'nlene' le', na' no'len' bi žala' kwáslene' le'.

¹⁴ Ki žala' góngake'. Benne' byon', benne' bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka to benne' nake' che Leze' dan' nake' toze len zo'le', no'len' žejli'e che Benne' Criston', na' no no'le bi žejli'e che Benne' Criston', Dios zle'ele' le' ka to no'le nake' che Leze' dan' nake' toze len benne' byo chie', bennen' nake' lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston'. Chela' bi naken ki, gakgak zi'nle ka' ka zi'n zi' ka' law Dios. San na'a, zej nakbe' che Dios. ¹⁵ No benne' byo, o no'le, bennen' bi žejli'e che Benne' Criston', cha' žénele' kwáslene' bennen' nžag ná'lene', waken. Benne' lježžo na', o no'le zanžo na', bennen' žejli'e che Benne' Criston', bi žon byenen gá'nlene' bennen' bi žejli'e chien', dan' bliž Dios žo'o nich gá'nlenžo lježžo cháwe'do'. ¹⁶ Ki žala' gaken. Le', no'le, wak gono' ga yelá benne' byo chion', na' le', benne' byo, wak gono' ga yelá no'le chion'.

¹⁷ Žala' gonžo to tožo kan nak da' bnezjw Xanžon' che chežo, na' lezka' ga'nžo kan gokžo katen' bliž Dios žo'o nich gakžo chie'. Žsedla' yógo'te kwe'

benách ka' che Benne' Criston' da' ni. ¹⁸ Cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' nžog lo xpele'e da' nak bia' nzi' lo ne'e xtiža' Dios, žala' ga'ne' ki, zoa lo xpele'e dan' nak bian'. Lezka', cha' Dios bliže' no benne' byo, bennen' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi žala' chogen' lo xpele'e. ¹⁹ Bi be zaka' dan' nžog lo xpela' no benne' byo, na' cha' bi nžog lo xpele'e dan' nak bian', bi be zakan'. Da' záka'le'en naken gonžo kan zña xtiža' Dios. ²⁰ To benne' žala' ga'ne' kan goke' katen' bliž Dios le'. ²¹ Cha' bliže' le' katen' nako' benne' ndo'w, bi kwe' zedlo' dan' nako' ki, san cha' gata' chio' latje žojo' lo na' xano', žala' si'o latjen' da' gatan' chio' žojo'. ²² Cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ndo'e, law Xanžon' nake' ka to benne' bžoje' lo na' xane' na', nich gone' xchin Xanžon'. Lezka', cha' bliž Xanžon' no benne' kate' ba nžoje' lo na' xane' na', benne' ni nake' ka to benne' ndo'w che Benne' Criston'. ²³ Da' zenle'e naken da' wdizjw Dios, nich beya'we' le'e. Che len bi žala' gote' kwinle lo na'gak benách ka'. ²⁴ Che len, zí'na'do' ka', žala' soale law Dios kan gokle to tole katen' bliže' le'e.

²⁵ Kan nak chegak benne' ka' bi nžag ná'gake', bi be bchi'le Xanžon' neda'. Ki žekla' neda', na' gak wxén láže'le neda' dan' beyache' láže'l Xanžon' neda'. ²⁶ Dan' žakgak da' zan da' žaken chežo ža ni zoažo na'a, žekla' neda' gak chawe' cha' yógo'te benne' ka' gá'ngake' kan zej nake' na'a. ²⁷ Le', benne' byo, cha' nžag ná'lēno' to no'le, bi žala' kwás'lēno'-ne'. Lezka', cha' zo' tozo', bi žala' wchág ná'lēno' to no'le. ²⁸ Na'a, cha' wchág ná'lēno' to no'le, bi gono' dola', na' cha' to xkwide' no'le wchág ná'lēnbe' to benne' byo, bi gonbe' dola', san benne' ka' nžag ná'gake' sáka'gake' lo yežlyó nga, na' žénela' yelale lo yela' zzaka' na'.

²⁹ Na'a, zí'na'do' ka', žapa' le'e da' ni: za' žin ža ze lawte ža na'. Che len, benne' byo ká', benne' ka' nžag ná'lēngake' no'le ka', žala' we' láže'gake' Dios kan žon no benne' byo bi nžag ná'lēne' to no'le. ³⁰ Lezka', benne' ka'

zbeže nyáche'gake' žala' yebégekke' len Dios kan žon to benne' bi zbeže', na' benne' ka' žebégekke' žala' nníta'gake' gaxjw láže' law Dios kan žon no benne' bi žebele', na' benne' wete' ka' žala' gákgake' ka to benne' bi be de chie'. ³¹ Benne' ka' zkóngekke' žin da' de yežlyó nga žala' gákgake' ka to benne' bi že' láže'e da' ka', dan' te chegak da' ka' zle'elžo yežlyó nga.

³² Žénela' bi kwe' zédlele. To benne' bi zoa zo'le', že' láže'e da' nak che Xanžon', ka' gak gone' da' žaz láže' Xanžon'. ³³ Benne' byon', benne' nžag ná'lēne' to no'le, že' láže'e da' de yežlyó nga, ka' gak gone' da' žaz láže' zo'le'. ³⁴ Lezka' žaken che to no'le nžag ná'lēne' to benne' byo, na' che to no'le zoe' toze'. No'len' zoe' toze' že' láže'e da' nak che Xanžon', ka' gak soe' che Dios lo belá' žen chie', na' lo be' nakkze'. No'len' nžag ná'lēne' to benne' byo že' láže'e da' de yežlyó nga, ka' gak gone' da' žaz láže' benne' byo chien'.

³⁵ Žapa' le'e da' ki nich yebélenlelen, na' kege nich wsejwa' xnezle. Žénela' gonle da' žala' gonle, nich gonle xchin Xanžon' dot láže'le.

³⁶ Cha' zoa no benne' žekle' bi nak chawe' ga'n toze xkwide' no'le chie', na' ba zoa yiz chebe', na' žénele'elbe' wchág ná'lēnbe' to benne' byo, wak wchág ná'lēnbe'-ne'. Bi gonbe' dola'. ³⁷ Cha' bennen' ba ben choche' xtiže'e, na' bi žon byenen gone' ki, na' yo'o lo ne'e ka' gone', na' ba ben choche' xtiže'e ga'nbe' tozbe', gone' da' naken chawe'. ³⁸ Ki naken, no benne' žoe'e latje xkwide' no'le chie' wchág ná'lēnbe' to benne' byo, žone' da' naken chawe', san no benne' žone' ga' ga'nbe' tozbe' žone' da' nakže chawe'.

³⁹ To no'le nžag ná'lēne' to benne' byo, yoe'e lo na' da' nak che yela' zchag na' kate' ne zoa nban benne' byo chien'. Cha' gat benne' byo chien', na' gata' lo na' no'len' wchág ná'lēne' no benne' byo žénele', cha' benne' byon' žejli'e che Xanžon'. ⁴⁰ Žekla' neda' gakže chawe' che no'len' cha' ga'ne'

toze', na' žekla' žon Be' La'y che Dios neda' tzen.

8

Da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka'

¹ Na'a, wchalja' kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'. Znnagak benách ka': "Yógo'težo napžo yela' žejni'il." Da' ni naken dot da' li. Yela' žejni'il ki žonen ga zka'n zen kwinžo, san yela' nži'il chežo len lježžo žonen ga žáklenžo lježžon'. ² Cha' zoa no benne' žekle' ba žejni'ile' yógo'te, bi na' chejni'ile' kan žala' chejni'ile', ³ san no benne' nži'ile' Dios, Dios na'kze zóalene' bennen'.

⁴ Na'a, kan nak che da' že'j žawžo, dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', nnezlžo bi be záka'gak lo'a ka' da' zej nnitan' yežlyó nga, na' bi zoa yetó benne' nake' Dios. ⁵ La'kze zej nnita' da' ka' žékgekle benách ka' zej naken dios ka', da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' zan da' žližgak benách ka', na' znnágake' zej naken dios chégake', na' lezka' xángake', ⁶ san chežo žo'o: Toze Benne' nake' Dios, Bennen' nake' Xažo.

Le' bene' yógo'te da' zle'elžo, na' zoažo nbanžo nich wká'n zenžo Le'.

Toze Benne' nake' Xanžo, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston'.

Lo ne'e Le', Dios bene' yógo'te da' ka' zej nnitan', na' nbánlenžo Le'.

⁷ Kege yógo'te lježžo ka' žejni'igekle' da' ni. Ba'e', benne' ka' zga'ale bka'n zéngake' lo'a ka', na' zejte na'a ža že'j žáwgake' da' zdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' žékgekle' da' že'j žáwgake' napen yela' wak chegak lo'a ka'. Dan' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', che len nbága'gake' zia dan' že'j žáwgaken'. ⁸ Da' že'j žawžo bi gonen ga gape Dios žo'o ba la'ne, dan' cha' gawžon, bi gákžežo chawe', na' cha' bi gawžon, bi gá'nžežo ka'ze.

⁹ Yo'o lo na'le ye'j gawle bíte'teze. Le gape chi'i kwinle nich bi gonle ga chíxgekle benne' ka' bi nak dot li laže'

kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁰ Le' žeklo' napo' yela' žejni'il kan nak da' ni, na' gak gawo' bíte'teze. Cha' kwi'o latje chegak lo'a ka', na' ye'j gawo' da' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka', na' cha' lježo', benne' bi nak dot li laže'e kan žejli'e che Benne' Criston', le'ele' le', kate' ne že'j žawo' ga na', na' wak gono' ga ye'j gawe' dan' bdegak benách ka' lawgak lo'a ka'. ¹¹ Cha' gono' ki, gono' ga chíxle lježo', bennen' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston'. Ki gaken dan' žeklo' le' napo' yela' žejni'il. ¿Gono' ki che lježo', na' got Benne' Criston' ni'a che bennen'? ¹² Cha' ki gono', gono' dola' da' yesbagan' lježo' zia, na' gono' ga chíxle' dan' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston', na' lezka' gono' dola' da' zzoan Benne' Criston' chela'ale. ¹³ Che len, cha' da' ye'j gawa' gonen ga chíxle to lježa', biž gawa' bela' na', nich bi gona' ga gon lježan' dola'.

9

Da' yo'o lo na' to benne' wbás bsela' Jesús

¹ Neda' naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston'. Le' beslakze' neda'. Neda' ble'ekzla' Xanžo Jesusen'. Nakkzle le'e toze len Benne' Criston' ni'a che žin da' bena' neda' lo wláz Xanžon'. ² Yezika' benách ka' gak gékgekle' bi naka' benne' wbás bsela' Benne' Criston', san le'e žon byenen géklele naka' benne' wbás chien'. Dan' nakle le'e toze len Xanžon', da' nákkzele nak bian' naka' benne' wbás bsela' Xanžon'.

³⁻⁴ Zej nnita' benne' ka' zesbága'gake' neda' zia. Ki žebi'a, na' žápgaka'-ne': nzi' lo na'a nnaba' da' ye'j gawa' dan' žona' žin ni. ⁵ Lezka' de lo na'a wchág ná'léna' to xkwide' zanžo, xkwiden' žejle'be' che Benne' Criston', nich gónlenbe' neda' tzen gan zda', kan žongak yezika' benne' wbás ka' bsela' Benne' Criston', na' kan žongak benne' bíche'kze' ka', na' lezka' Bedon'. ⁶ ¿Žékkele le'e toza' neda' len Bernabé žala' gonto' žin te ža, nich gata' da'

gawto'? ⁷ Bi zoa no benne' cheje' lo wdile, cha' bi zoa no benne' chizjwe' le'. Bi zoa no benne' gaze' lba uba ka', cha' bi gak gawe' da' zbiagak lba ka'. Bi zoa no benne' gape' zila' ka', cha' bi gak ye'je' niže' chégakba'. ⁸ Bi géklele la' nedza' zchalja' ki. Lezka' zнна da' nyejw le'e yiche lo da' bsdle Moisés. ⁹ Lo dan' bsdle Moisés na' nyejw le'e yiche da' znnan: "Bi ko'o do yixjw žoa'a beže kate' zlejba' zoa' scribe." Bchalj Dios da' ni, kégeze dan' že' laže'e beže ka', ¹⁰ san nich yebélenlžon žo'o. Che len nyejwn le'e yichen', na' benne' zga'ne' beže, na' lezka' benne' žone' ga zlej beže zoa' sriben', žoptie' žala' wxén láže'gake' sí'gake' che da' zla' lo yežlyón'. ¹¹ Na'a, cha' bento' neto' žin gan zoale le'e, dan' naken ka' žin žaz, dan' naken che Dios Be' La'y, žékélele bi žala' yebélenlto' to da' do' da' den chele kan žebélenle to benne' žaz ža'n da' zlapé'? ¹² Yezika' benne' ka', benne' zzejní'igekle' le'e, žebélengekle' da' den chele. žBi žála'že neto' yebélenlton'?

Batkle bebélenlto' da' ni da' nzi' lo na'ton', san bzóelto' yógo'te da' ki nich gak wchaljto' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston'. ¹³ Nnézkzelele kan žak chegak benne' ka' žóngake' žin che yodo', žebélengekle' da' ka' znéjwgak benách che yodo'. Lezka' bxoz ka', benne' zdégake' žen chegak bia beže ka' lo bkog la'y che Dios, žáwgake' belá' chegak bia beže ka'. ¹⁴ Lezka' bdixjw Xanžon' kan žala' gak chegak benne' ka' zcháljgake' diža' chawe'. Benne' ka' žebélengekle' da' zcháljgake' žala' wáwgake' légake'. ¹⁵ Neda' batkle bebélenla' da' ni da' nzi' lo na'a, na' da' ni da' zzoja' le'e yiche ni, bi naken nich nnabla' no benne' bi da' wnezjwe' chia'. Zka'n zen kwina' dan' bi be zzi'a kate' zchalja' diža' chawen'. Yénežela' gata' ka go'a latje no benne' nnie' chia' zchalja' diža' chawen' dan' nazjwa'.

¹⁶ Bi yo'o lo na'a wká'n zen kwina' dan' zchalja' diža' chawen', dan' žon byenen wchaljan'. Da' nyáche'le'e gaken chia' neda' cha' bi wchalja'

diža' chawen'. ¹⁷ Chela' zchalja' diža' chawen' dan' žénekezela', gak nnaba' lazjwa', san žon byenen wchaljan', dan' naken to da' besbaga' Dios neda' gona'. ¹⁸ žBizkze yebélenla' cha'? Žebela' dan' bi nazjwa' kate' zchalja' diža' chawen'. Bi žebélenla' dan' yo'o lo na'a dan' zchalja' diža' chawen'.

¹⁹ Na'a, la'kze bi nak nitó benne' xana', ba ben kwina' ka to benne' ndo'w chegak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bałe benách ka'. ²⁰ Kate' zcháljlēna' benne' judío ka', žon kwina' ka to benne' judío nich gak gona' ga yelagak benne' judío ka'. Benne' judío ka' žóngake' kan zнна da' bsdle Moisés. Che len žon kwina' ka to benne' žone' kan zнна xtiže'e na', la'kze bi yoa'a lo na' xtiže'e na'. Ki žona' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' žóngake' kan zнна xtiže'e na'. ²¹ Kate' zcháljlēna' benách zi'to' ka', benne' ka' bi yó'ogake' lo na' da' bsdle Moisés, žon kwina' ka to benne' zi'to' na', nich gak gona' ga yelágake'. Bi zka'na' ka'ze da' wnná Dios. Neda' žona' kan zнна xtiža' Benne' Criston'. ²² Žon kwina' ka to benne' bi nak dot li laže' kan žejli'e che Benne' Criston' nich gak gona' ga yelagak benne' ka' bi nak dot li laže' kan žejlé'gake' chie' Le'. Žon kwina' kan zej nak yógo'te benách ka' nich gak gona' ga yelagak bałe benne' ka'. ²³ Lo yógo'te da' žona', žona' ga gak yéngেকে benách ka' diža' chawen', nich gak yebélenla' légake' tzen diža' chawen'.

²⁴ Ba nnézkzelele kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje. Žxíte'gake' yógo'tegake', san toze benne' yebélenle' latje blo. Lezka' žala' gonle le'e xchin Dios, gonle kan žongak benne' ka' žítjgake' lo witje, nich gak yebélenlele da' yebi'i Dios chele. ²⁵ Yógo'te benne' ka', kate' zpa' kwíngake' nich gak chítjgake' lo witje, zнна bia' kwíngake' lo yógo'te da' žóngake'. Žóngake' ki nich sí'gake' to da' naken zin da' nitlen, san si'žo žo'o to da' yebélenlelelžon. ²⁶ Che len, naka' neda' ka to benne' dot laže'e žxíti'e. Lezka' naka' ka to benne', dot laže'e

zdile', na' bi zdi'a da' nitze. ²⁷ Kan žon to benne' žliže' benne' ka' nich chejtítjgake' lo witje, lezka' žona' neda', na' zchalja' nich yelagak benách ka'. Bennen' žitje' lo witje žone' ga gak bela' žen chie' wale, na' znnna bi'en. Lezka' žona' neda', nich bi wnita' latje chia' lo žin che Dios.

10

Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka'

¹ Žénela' wzejni'ila' le'e, zí'na'do' ka', kan gok chegak xa wdé cheto' ka'. Dios bzoe' to bejw da' wló'on zol yógo'tie' katen' Moisés bchi'e légake' nich žójgake' lo yežlyó Ejipto. Lezka', yógo'tie' wdégake' gachje láwe'le nisdó' tzen len Moisés na'. ² Lo bejw na', na' lo nisdon', gok chégake' kan žak che to benne' žezóe' nis. Dan' goken chégake' gok bian' gókgake' toze len Moisés na'. ³ Lezka' yógo'tie' bdáwgake' yet xtildon', dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake' lo latje dach. ⁴ Yógo'tie' wé'jgake' nisen' dan' bnezjw Dios Be' La'y chégake', dan' wé'jgake' nisen' dan' bžojen le'e yej na' da' bloe'e law Dios Be' La'y, yej na' wbánlengake' légake'. Kan gok yej na' nakkze Benne' Criston', dan' nbánlenžo Le'. ⁵ La'kze goken ki, bi wyáz láže' Dios yógo'tie'. Che len gótgake' lo latje dach na'.

⁶ Yógo'te da' ki naken to da' žsedlen žo'o, nich bi se láže'žo da' kegle, kan wzé láže'gaken' légake'. ⁷ Bi žala' wká'n zenžo lo'a ka', kan bengak bale benne' ka'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Wže'gak benne' ka' nich we'j bdáwgake', na' bezó žá'gake', na' bégake' lni che lo'a na'." ⁸ Bi žala' gonžo da' kegle, kan bengak bale benne' ka' da' kegle, na' to žaze gótgake' chonne-žoa mile'. ⁹ Bi žala' si' bia'žo Xanžon', kan wzí' bia'gak bale benne' ka' Le', na' gótgake' dan' bdáwya'agak bele snia ka' légake'. ¹⁰ Lezka', bi žala' nnežo che Dios kan wnnegak bale benne' ka' chie' Le', na' to wbás che ya'abá bžia yi'e légake'.

¹¹ Yógo'te da' ki da' gókgaken chegak xa wdé cheto' ka', žsédgeklen žo'o, na' zej nyejwn le'e yiche la'y nich

wchébegaken žo'o, dan' ba zoažo ža kate' za' yesyóž Dios che yežlyó nga. ¹² Che len, no benne' žekle' nake' benne' wale, žala' gape chi'i kwine', nich bi chixle'. ¹³ Kan nak da' zzi' bia' le'e, lezka' žaken chegak yógo'te benách ka'. Dios žone' kan znnne', na' bi we'e latje bi da' si' bian' le'e da' bi gak sóelelen, san kate' bi da' si' bian' le'e, na' wloe'ele' le'e kan žojle lo na' da' xiwe', nich gak sóelelen.

¹⁴ Che len, zí'na'do' ka', bi wká'n zenle lo'a ka'. ¹⁵ Zcháljlēna' le'e kan zcháljlēna' benne' ka' žejní'igekle'. Le wchi'a láže' da' nnia' na'a. ¹⁶ Kate' znnablžo Dios gon la'ye' da' žejžo kate' žezá' láže'žo kan got Benne' Criston', dan' žejžon zloe'elen nakžo toze len Benne' Criston', na' žebélenlžo da' bene' katen' blalje xchene', na' gote' le'e yag kroze. Lezka', yet xtilen' da' zzožžon, na' žawžon, zloe'elen žónlenžo Benne' Criston' tzen, dan' žebélenlžo da' bene' katen' bdie' bela' žen chie' lo wlazžo žo'o. ¹⁷ La'kze benne' zan nakžo, yógo'težo žawžo toze yet xtilen', da' zloe'elen nakžo toze len toze Bennen', na' che len nakžo ka toze benne'.

¹⁸ Le wia nga kan žongak benne' Israel ka'. Žáwgake' law Dios da' zdégake' lo bkog la'y chie', na' dan' žáwgake' zloe'elen zej nake' toze len Dios. ¹⁹ ¿Bizkze zejlás da' znnia' nga? Bi znnia' zej nape lo'a ka' yela' wak, na' da' zdegak benách ka' lo bkog chegak lo'a ka' bi napen yela' wak. ²⁰ Ki znnia': benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, da' zdégake' lawgak lo'a ka', zdégaken' lawgak be' xiwe' ka', na' kege law Dios. Žénela' bi gake toze len be' xiwe' ka'. ²¹ Bi gak ye'jle dan' zloe'elen nakžo toze len Xanžon', na' lezka' dan' wloe'elen nakle toze len be' xiwe' ka'. Bi gak gawle dan' zloe'elen žónlenžo Xanžon' tzen, na' lezka' dan' wloe'elen žónlenle be' xiwe' ka' tzen. ²² ¿Gonžo ga ge'ele Xanžon' žo'o? ¿Žéklele nápžele yela' wak ka da' nape' Le'?

Da žala' gonžo dan' nži'ilžo lježžo ka'

²³ Nak dot da' li da' znnan: "Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon." Na'a, neda' znnia': kege yógo'ten žala' gonžon.

Yógo'te nzi' lo na'žo gonžon, san kege yógo'ten gonen ga gakže dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'.
²⁴ Žala' we' láže'žo gonžo da' gonen ga gak chawe' chegak lježžo ka', na' kégeze da' gonen ga gak chawe' che la' kwínzežo.

²⁵ Bíte'teze da' žóte'gak benách ka' lawe' ya'a, wak gawlen, na' bi be žala' nnable chen, nich bi kwe' zede láždo'le. ²⁶ Nyejw le'e yiche da' znnan: "Che Xanžon' nak yežlyó nga, na' lezka' yógo'te da' zej nnita' yežlyó nga."

²⁷ Cha' to benne' wliže' le'e, benne' bi žejli'e che Dios, nich yidle liže', na' yénelele chejle, le ye'j le gaw bíte'teze da' wkoé'e lawle, na' bi be nnable chen, nich bi kwe' zede láždo'le. ²⁸ Cha' no benne' yi'e le'e: "Da' ni bdégake' lawgak lo'a ka'" bi gawlen nich gak chawe' che bennen' bloe'elen' le'e, na' nich bi kwe' zede lážda'we'. ²⁹ Znnia': "Nich bi kwe' zede láždo'w bennen' bloe'elen' le'e" na' kege nich bi kwe' zede láždo'le le'ekze.

Wak no benne' nnable' neda', na' nne': "¿Biz chen' žala' wzóa' che'la'ale da' nzi' lo na'a gona' dan' zbe' zeden láždo'w benne' yoble?" ³⁰ Lezka' gak nna bennen': "Cha' yapa' Dios: žóxkeno', ni'a che da' žawa', ¿biz chen' yesbaga' no benne' neda' zia ni'a che da' žawan'?" ³¹ Ka' nak bi da' ye'j gawle, o bíte'teze da' gonle, le gon yógo'ten nich ga'n zen Dios. ³² Bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' bi zej nake' benne' judío ka', na' bi be gonle da' gonen ga chíxgekle benne' ka' zej nake' che Dios. ³³ Le gon kan žona' neda', kan že' laža'a gona' da' chaz láže'gak yógo'te benách ka', na' bi že' laža'a gona' da' yebélenla' nedza', san da' yebélengekle yezika' benách ka' nich yelágake'.

11

¹ Le gon kan žona' neda', kan neda' lezka' žona' kan ben Benne' Criston'.

Da' žala' gongak no'le ka' zej nake' che Jesús

² Žapa' le'e ba la'ne, zí'na'do' ka', dan' žejsá' láže'tezle neda', na' nzi' lo na'le xtiža' Dios da' bdia' lo na'le. ³ Na'a, žénela' chejní'ilele nak Benne' Criston' Xangak yógo'te benne' byo ka', na' benne' byon' nake' xan zo'le', na' Xažo Dios nake' Xan Benne' Criston'.
⁴ Cha' no benne' byo zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' nxoe' zlap'e, zka'ne' Benne' Criston' ka'ze. ⁵ Na'a, cha' to no'le zcháljlene' Dios, o zchalje' lo wláz Dios, na' bi be nxoe' yichje', zka'ne' benne' byo chie' ka'ze, na' naken chie' kan nak che to no'le le'e, no'len' nžog yicha' yichje'. ⁶ Cha' bi be nxoa no'len' yichje', žala' chog yicha' yichje'. Cha' gon ga yedoe'ele no'len' cha' no benne' choge' yicha' yichje', na' žala' bi xoe' yichje'. ⁷ To benne' byo bi be žala' xoe' yichje' kate' zle'e law Dios, dan' nake' lo Dios, na' dan' nak benne' byon' zloe'e lawn yela' zen che Dios, san da' nak no'len' zloe'e lawn yela' zen che benne' byo chien'. ⁸ Katen' Dios bene' benne' ka', bi wleje' benne' byon' lo no'le. No'len', lo benne' byon' wleje' le'.
⁹ Lezka', bi ben Dios benne' byon' nich yebélenle no'len' le', san bene' no'len' nich yebélenle benne' byo chie' le'.
¹⁰ Che len, no'len' žala' xoe' yichje' da' zloe'elen' zoa no benne' byo nake' xane' dan' zwiágak wbás che ya'abá ka' žo'o. ¹¹ Na'a, law Xanžon', žon byenen soa to no'le che benne' byo, na' lezka' soa to benne' byo che no'le.
¹² Kan ben Dios, wleje' no'len' lo benne' byon', lezka' na'a, benne' byo náljlene' no'le, na' yógo'te zžójgaken lo na' Dios.

¹³ Le wchi'a laže' la' le'eze. ¿Žala' wchaljlen to no'le Dios, na' bi be xoe' yichje'? ¹⁴ ¿Bi žsedle yela' nakze che benách, žala' yedoe'ele benne' byon', cha' žoe'e latje tonn yicha' yichje'?
¹⁵ Na'a, cha' ntonn yicha' yichj no'len', naken yela' xtan chie', dan' benn Dios yicha' yichje' nich yesbinen yichje'.
¹⁶ Cha' zoa no benne' yénele' wži'e che da' ni, kíte'ze nzi' lo na'to' žonto', na'

tlebe kan žongak yógo'te kwe' benách ka' che Dios.

Da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžo

¹⁷ Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' wzejni'ila' le'e na'a. Da' žonle katen' zdoble che Benne' Criston', bi žonen ga žak chawe' chele, san žonen ga žak chele da' zinnj. ¹⁸ Zzo lawa' zzejni'ila' le'e da' ni da' zzéngেকে benách ka' neda', na' znnágake' kate' zdoble che Benne' Criston', nžoj chóplele, na' že'jli'a ki naken. ¹⁹ Žon byenen nníta'lengak benne' ka' le'e, benne' ka' žsédgekle' da' wen laže', nich gak bia'gak benne' ka' zej nake' da' li benne' ka' che Benne' Criston'. ²⁰ Che len, kate' zdoble, dan' že'j žawle tzen bi naken da' že'j žawžo nich yesá' láže'žo kan got Xanžon'. ²¹ Ki naken dan' žon byenle to tole že'j žawle da' nwa'le che chele kate' že'j žawle tzen, na' che len zdonle bálele, na' yebálele že'j žawle na' zejte zzóžlele. ²² ¿Bi zoa ližle gan gak ye'j gawle? Kan žonle, zka'nle benách ka' che Dios ka'ze, na' žonle ga žedoé'egle benne' ka' bi be de chégake'. ¿Bizkze yapa' le'e? ¿Gapa' le'e ba la'ne? Bi žapa' le'e ba la'ne kan nak da' ni da' žonle.

²³ Xanžo na'kze bdie' lo na'a dan' bs-edla' le'e, kan ben Xanžo Jesusen' yelen' katen' to benne' bdie' Le' lo na'gak benne' ka' bétgake' Le'. Bexwe' yet xtil, ²⁴ na' wdé gože' Dios: “Žóxkeno” na' bzožjen', na' wnné': “Le gawn. Da' ni naken xpela'a da' nzožjen lo wlazle le'e. Le gon ki nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'.” ²⁵ Lezka', wdé bdáwgaken', bexwe' to zíga'do', na' wnné': “Da' yožen zíga'do' ni naken xchena', da' žon chochen diža' kobe da' zka'n chawen'. Le gon ki yógo'te chi'i ye'jlen nich chejsá' láže'le kan gak chia' neda'.” ²⁶ Ki žala' gonle na' zejte ža yelá' Xanžon'. Yógo'te chi'i gawle yet xtil ki, na' ye'jle che zíga'do' ki, wloé'elele law kan got Xanžon'.

²⁷ Che len, kate' no benne' gawe' yet xtil ni, o ye'je' che zíga'do' ni che Xanžon', cha' bi žapen' ba la'ne,

nbage'e zia dan' žone' doła', zka'ne' xpela', na' xchen Xanžon' ka'ze. ²⁸ Che len, žala' wchi'a láže'žo la' kwínzežo to tožo, na' naž gak gawžo yet xtil ni, na' ye'jžo che zíga'do' ni. ²⁹ No benne' že'j žawen', bi žapen' ba la'ne cha' bi žákbe'ele' zloe'elen da' gok che belá' žen che Xanžon', na' žesbaga' kwine' doła' ni'a che da' že'j žawe'. ³⁰ Che len da'gak benne' zan ka' yižwé', benne' žónlengake' le'e tzen, na' zkwíde'gekle', na' benne' zan ba gótgake'. ³¹ Chela' wchi'a láže'žo la' kwínzežo, bi gon byenen wchi'a laže' Xanžon' žo'o. ³² Cha' gon byenen wchi'a laže' Xanžon' žo'o, na' wsaka' zi'e žo'o, nich bi gon byenen choge' chežo gatžo katen' choge' chgak benne' ka' gátgake', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga.

³³ Che len, zí'na'do' ka', kate' doble nich ye'j gawle nich chejsá' láže'le kan got Xanžon', le kwez tole yetole. ³⁴ Cha' zoa no benne' zdone', žala' gawe' gan nak lo yo'o liže', nich bi gon byenen wchi'a laže' Dios le'e kate' doble. Zej nnita' yebale da' ka' žonle, san wká'n chawa'a da' ka' katen' yed-jwía' le'e.

12

Yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo

¹ Na'a, zí'na'do' ka', žénela' chejni'ilele kan zej nak yela' wak ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo.

² Nnézkzelele kan goken katen' bi na' chejle'le che Benne' Criston', be'le latje bche'gak benách ka' le'e ga yoble. Bka'n zenle lo'a ka', da' ka' bi znnégaken. ³ Che len, zzejni'ila' le'e ki, na' znnia': ladjw yógo'te benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios Be' La'y, bi gak nitó benne' nne' zi'e che Jesús, na' bi gak nitó benne' nne': “Jesús nake' Xanžo” cha' bi zoalen Dios Be' La'y le'.

⁴ Na'a, nža'gak to to da' ka' da' žonn Dios Be' La'y chežo, san toze nak Be' La'y na'. ⁵ Lezka', nža'gak to to žin ka' da' zde Xanžon' lo na'žo, san toze nak Xanžon'. ⁶ Lezka' nža'gak to to yela' wak ka' da' napžo da' žónlenžo xchin Dios, san toze nak Xažo Dios,

Bennen' žonne' chežo yela' wak ka' nich gonžo xchine'. ⁷ Dios žonne' che chežo to da' nak bian' napžo yela' wak che Dios Be' La'y, da' žebélenlžon yógo'težo. ⁸ Dios Be' La'y znezjwe' yela' wak che to benne' nich wchalje' len yela' žejní'il, na' Be' La'y na'kze znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wchalje' lo yela' sina'. ⁹ Lezka', Dios Be' La'y na'kze znezjwe' yela' žejlé' che Benne' Criston' che yetó benne' nich bi da' gone', na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich yey-one' benne' yižwé' ka'. ¹⁰ Znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich gone' yela' wak ka' che ya'abá che Dios, na' žoe'e yetó benne' latje wchalje' lo wláz Dios, na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich gákbe'le' cha' be' da' yo'o to benne' naken che Dios o cha' naken che da' xiwe'. Znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' znezjwe' yela' wak che yetó benne' nich wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle'. ¹¹ Yógo'te da' ki žon Dios Be' La'y na'kze, dan' znezjwe' yela' wak ka' che to to benne' kan žénekzele' Le'.

Yógo'težo nakžo ka toze benne'

¹² Kan nak toze belá' žen chežo, la'kze da' zan da' ka' zej žian lo belá' žen chežo, san da' zan ka' da' zej žian lo belá' žen chežo zej naken toze len belá' žen chežo, lezka' naken che Benne' Criston'. ¹³ Dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o, da' ni naken chežo ka to da' be-zoážo nis, da' nak bian' nakžo ka toze benne', la'kze nakžo benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', na' lezka' benne' ndo'w ka', na' benne' ka' bi zej ndo'e. Yógo'težo, Dios bi'e žo'o latje si'žo da' znezjw Dios Be' la'y na'kze chežo.

¹⁴ Na'a, ka nak belá' žen chežo, da' zan da' zej žian lo belá' žen chežo, na' kege tozen. ¹⁵ Chela' gak wchálj ní'ažo, wak nnan: "Dan' bi naka' na' benne' ni, bi naka' chie'" da' ni bi gonen ga bi naken chie'. ¹⁶ Chela' gak wchálj nagžo, wak nnan: "Dan' bi naka' yej lawe', bi naka' che benne' ni" da' ni bi gonen ga bi naken chie'. ¹⁷ Chela' nak dot belá' žen chežo yej

lawžo, žnakxkze gak yenlžo? Chela' nak doten nagžo, žnakxkze gak le'el zína'žo? ¹⁸ Na'a, Dios bzoe' yógo'te da' ka' da' zej žian lo belá' žen chežo kan gónekzele' Le'. ¹⁹ Chela' nak toze da' žian lo belá' žen chežo, na' biž soa belá' žen chežo. ²⁰ Na'a, kan nakžo, da' zan da' zej žian lo belá' žen chežo, san toze belá' žen nakžo.

²¹ Che len, yej lawžo bi gak yen' na'žo, na' nnan: "Bi žon byenen sóaleno' neda'." Lezka', yichjžo bi gak yen' ní'ažo, na' nnan: "Bi žon byenen sóalenle neda'." ²² Na'a, da' ka' da' zej žian lo belá' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nkwíde'žen, da' ki žon byénežen kwiágaken lo belá' žen chežo. ²³ Lezka', da' ka' da' zej žian lo belá' žen chežo, da' ka' žeklžo zej nakžen ka'ze, da' ki zwákwžežon chawe', na' da' ka' žeklžo bi žala' la' láwgaken, zwákwžežon xtan.

²⁴ Bi žon byenen gonžo ki che da' ka' zej nakže xtan che da' ka' da' zej žian lo belá' žen chežo. Dios bene' belá' žen chežo, na' bene' ga záka'že da' žeklžo žo'o nakžen ka'ze. ²⁵ Ki bene', na' bi nžoj chóplegak da' ka' da' zej žian lo belá' žen chežo, dan' žape chí'igaken ljéžgaken ton yetón. ²⁶ Cha' gak zi' to da' žian lo belá' žen chežo, gaggak zi' tzen len dan' yógo'te da' ka' da' zej žian lo belá' žen chežo, na' cha' to da' žian lo belá' žen chežo, zoa bi da' žebélenlen, na' yógo'te da' ka' da' zej žian lo belá' žen chežo žebélengeklen tzen len dan'.

²⁷ Na'a, le'ekze nakle toze len belá' žen che Benne' Criston', na' to tole nakle ka to da' ka' da' zej žian lo belá' žen chie'. ²⁸ Lezka', ladjw benách ka' che Benne' Criston', Dios bnnite' benne' ka' žóngake' xchine'.

Ga nežw bnnite' benne' wbás ka' che Benne' Criston'.

Ga bežope bnnite' benne' ka' zcháljgake' lo wlaze' Le'.

Ga beyonne bnnite' benne' ka' žsédgekle' benne' chie' ka'.

Naž bnnite' benne' ka' žóngake' yela' wak che ya'abá ka'.

Naž bnnite' benne' ka' žeyóngake' benne' yižwé' ka'.

Naž bnnite' benne' ka' žáklengake' lježžo ka'.

Naž bnnite' benne' ka' zloé'egekle' žo'o
žin da' gonžon.

Naž bnnite' benne' ka' zcháljgake' diža'
yoble da' bi zej nsedle'.

²⁹ Kege yógo'tie' zej nake' benne' wbás
ka' che Benne' Criston'. Kege yógo'tie'
zcháljgake' lo wláz Dios. Kege yógo'tie'
žsédgekle' benne' chie' ka'. Kege
yógo'tie' žóngake' yela' wak che ya'abá
ka'. ³⁰ Kege yógo'tie' nzi' lo ná'gake'
yeyóngake' benne' yižwé' ka'. Kege
yógo'tie' zcháljgake' diža' yoble da' bi
zej nsedle'. Kege yógo'tie' zdégake'
diža' yoble da' bi zej nsedle'. ³¹ Le
we' laže' si' lo na'le yela' wak ka' da'
záka'gakžen. Na'a, wlo'e'ela' le'e to da'
záka'žen ka' yógo'te da' ki.

13

*Žala' ži'ilžo lježžo kan Jesús nži'ile'
žo'o*

¹ La'kze zchalja' xtíža'gak benách ka'
da' bi nsedla', na' lezka' xtíža'gak wbás
che ya'abá ka', san cha' bi nži'ila'
lježa', dan' zchaljan' bi záka'žen ka'
žaxto' da' žon to bžejw da' zkwežžon
o da' žon to ya da' ztilžon len lježen.

² La'kze nzi' lo na'a wchalja' lo wláz
Dios, na' nich chejni'ila' yógo'te da' zej
ngachen', na' yógo'te diža' che yela'
žejní'il, na' la'kze nak dot li laže' kan
žejli'a che Dios, na' zejte gak yeká'a
ya'a zen ka', san cha' bi nži'ila' lježa',
bi be zaka'a neda'. ³ La'kze chisa' dot
da' de chia' nich wawa' benách yache'
ka', na' la'kze wdía' belá' žen chia' ga
wzeygak benách ka' len dan' naka'
toze len Benne' Criston', san cha' bi
nži'ila' lježa', bi yebélenla' dan' žona'.

⁴ No benne' nži'ile' lježe':
Zbeze' zen laže', na' nake' ži'i laže'.
Bi zge'ele' lježe'.
Bi zka'n zen kwine', na' bi žon kwine'
benne' blo.

⁵ Bi žone' da' kegle, na' bi zdan laže'e
yela' gape.

Bi zža'atie', na' bi žejsá' laže'e da' zinnj
da' ben no benne' chie'.

⁶ Bi žebele' kate' no benne' žone' da'
kegle.

Žebele' kate' no benne' znne' da' nak
dot da' li.

⁷ Zzoele' bíte'teze da' gon lježe' chie'.

Žejlé'teze' che lježe', na' žxen láže'teze'
gon lježe' da' nak chawe'.

Zbézteze' zen laže'.

⁸ Yela' nži'il batkle te chen. Te
che da' nzi' lo na'gak benách ka'
wcháljgake' lo wláz Dios. Žin ža
katen' biž gata' lo na'gak benách ka'
wcháljgake' diža' yoble da' bi zej ns-
edle', na' te che yela' žejní'il chegak
benách ka'. ⁹ Láte'ze žejní'ilžo na'a, na'
láte'ze zchaljžo lo wláz Dios. ¹⁰ Kate' žin
da' naken dot li laže', naž yeyož che
da' naken láte'ze.

¹¹ Katen' goka' xkwide', bchalja' ka'
to xkwide', na' wlék yichja' ka' to
xkwide', na' wzá' laža'a ka' to xkwide'.
Kate' bgola', na' bka'na' da' zej naken
che bi' kwide' chia'. ¹² Na'a da'
zle'elžo nakzen ka' da' zle'elžo kate'
žwia kwinžo to lo yej wan. Bi zle'elžo
dot kan naken. Ža da' za' le'elžo
yógo'te dot kan zej naken. Na'a
nónbi'a láte'ze. Ža da' za' gónbi'a
yógo'te kan Dios na'kze nónbi'e neda'.
¹³ Na'a, nníta'tezgak yela' žejlé' che
Dios, na' yela' žxen laže' Dios, na' yela'
nži'il. Zej nnita' da' chonne ki, san da'
záka'že naken yela' nži'il.

14

*Yela' wak da' žonn Dios Be' La'y
chežo da' záka'žen*

¹ Le gon byene ží'ilele lježle ka',
na' le we' laže' si'le yela' wak ka'
da' žonn Dios Be' La'y chežo, na'
da' naken blo, yela' wak wchaljle lo
wláz Dios. ² No benne' zchalje' diža'
yoble da' bi nsedle', kege benách ka'
zcháljlene'. Dios zcháljlenze', dan' bi
zoa nitó benne' žejni'ile' da' znne'.
Dios Be' La'y žoe'e bennen' latje
zchalje' kan zej nak da' ka' zej ngache'
che Dios. ³ Bennen' zchalje' lo wláz
Dios, zcháljlene' benách ka' nich gakže
dot li laže' kan žejlé'gake' che Benne'
Criston'. Žon choche' légake', na' žeyón
zene' légake'. ⁴ Bennen' zchalje' diža'
yoble da' bi nsedle' žon choche' la'
kwinze', san no benne' zchalje' lo wláz
Dios žon choche' yógo'te benách ka'
che Benne' Criston'.

⁵ Žak laža'a wchaljle yógo'tele diža' yoble da' bi nsédlele, san da' žénežela' naken wchaljle lo wláz Dios. Žebélenželžo da' znná to benne' zchalje' lo wláz Dios ka' žebélenlžo da' znná to benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', cha' bi zoa no benne' gak wdíe' diža' yoblen' da' bi nsedle', nich gon choche' benách ka' che Benne' Criston'. ⁶ Che len, zí'na'do' ka', kate' la'a gan zoale, cha' wcháljléna' le'e diža' yoble da' bi nsedla', bi be yebélenlele. Yebélenlele toze dižan' da' wcháljléna' le'e da' bloe'el Dios neda', o diža' da' wzējni'ilen žo'o, o diža' da' wchalja' lo wláz Dios, o diža' da' wsedlen žo'o.

⁷ Lezka' žaken che da' ka' žóngaken žaxto', da' ka' bi zej nnita' nbángaken, kan nak bžejw da' zkwežžon, o kan nak gitarra. Cha' bi žólgaken kan žala' gólgaken, žnakxkze gónbia'žo biz da' žólgaken, dan' žol bžejw na', o gitarra na'? ⁸ Cha' bi kwež kan žala' kwež lozban' da' žližen benne' ka' lo wdíle, žnozke benne' wpá' kwine' nich cheje' lo wdílen'? ⁹ Lezka' žaken chele. Cha' len lóže'le zchaljle diža' da' bi zej nsedle benách ka', bi chejní'igekle' da' wchaljle. Ki gaken, dáche'ze wchaljle. ¹⁰ Da' li zej nnita' da' zan diža' yoble yežlyó nga da' ka' zchaljgak da' zan kwe' benách zi'to' ka', na' zej nnita' benách ka' žejní'igekle' to to diža' yoble ka'. ¹¹ Na'a, cha' bi žejni'ila' diža' da' zchalj to benne', gaka' ka to benne' zi'to' law bennen' zchalje', na' le' gake' lawa' neda' ka to benne' zi'to'. ¹² Lezka' naken chele. Že' láže'le'ele si'le da' žonn Dios Be' La'y chežo. Che len, le we' láže' si'le da' ka' góngaken ga gágakže choch benách ka' che Benne' Criston'.

¹³ Che len, no benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle' žala' nnable' Dios wnezjwe' le' yela' wak wdíe' diža' yoble dan' zchalje'. ¹⁴ Kate' žliža' Dios, cha' zchalja' diža' yoble da' bi nsedla', lo be' nakkza' cháwe'do' žliža' Dios, san dan' bi žejni'ila' da' znnia', lo yela' žejní'il chia' bi žebélenla' dan' zchalja'. ¹⁵ žNakxkze žala' gona'

cha'? Wliža' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' wliža'-ne'. Gola' da' we lawa' Dios lo be' nakkza', na' lezka' lo yela' žejní'il chia' gola' da' we lawa'-ne'. ¹⁶ Cha' toze lo be' nakkzo' žliž la'yo' Dios, na' cha' zoa to benne' žénzele' chio', san cha' bi žejni'ile' dan' zchaljo', žnakxkze gak nne': "Ka'kze gaken" ni'a che dan' zchaljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'?" ¹⁷ Wákelja cháwe'do' zchaljo', kate' ži'o Dios: "Žóxkeno'." Cha' bi žejní'il bennen' ženle' da' zchaljo', bi be yebélenlen'. ¹⁸ Žapa' Dios: "Žóxkeno'" dan' zchaljža' diža' yoble da' bi nsedla' ka' yógo'tele. ¹⁹ Lawgak benách ka' che Dios yénežela' wchalja' gáyo'ze diža' da' gak chejní'igekle' benách ka' ka da' zan gaywá' diža' yoble da' bi nsedla', na' da' bi gak chejní'il nitó benne'. Gak wsedla' yezika' benách ka' toze cha' chejní'igekle' dan' wchalja'.

²⁰ Zí'na'do' ka', bi gake' ka xkwide' ka' kan nak da' zza' láže'le. Le gak ka xkwide' ka' nich bi gonle da' kegle, san le gak benne' ka' ba zej ngole' kan nak da' zza' láže'le. ²¹ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Len diža' yoble, na' len žoá'agak benách zi'to' ka' wcháljléna' benách ki. La'kze gona' ki, bi wzé nággake' xtiža'a." Ki znná Xanžon'. ²² Ki naken, Dios žoe'e žo'o latje zchaljžo diža' yoble da' bi nsedlžo nich gaken to da' nak bian' lawgak benách ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege lawgak benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'. Žoe'e žo'o latje zchaljžo lo wlaze' Le' da' žala' si'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' kege benne' ka' bi žejlé'gake' chie'. ²³ Che len, kate' doble tzen, yógo'tele le'e, nole nakle che Benne' Criston', cha' wchaljle diža' yoble da' bi nsédlele, na' cha' chazgak benne' ka' zej nsedle' láte'ze, o benne' ka' bi na' chejlé'gake' che Benne' Criston', žbi nnágake': "Nyal yichje?" ²⁴ San cha' yógo'tele wchaljle lo wláz Dios, na' cha' cho'o to benne' bi žejli'e che Benne' Criston', o to benne' nsedle' láte'ze, na' gákbe'ele'

nbage'e zia, na' Dios wchi'a laže'e le'. Ki gákbe'ele' dan' yenle' diža' da' wchaljle yógo'tele. ²⁵ Gákbe'ele' kan nak da' zza' laže'e, dan' bgachen', na' wzó'a zibe', na' wká'n zene' Dios, na' nne': "Da' li Dios zóalene' le'e."

Kan žala' gonžo gan zdobžo che Jesús

²⁶ Che len, zí'na'do' ka', kate' zdouble che Benne' Criston', to benne' zóalene' le'e žole' to salmo, na' yetóe' žsedle' le'e to da' nsedle', na' yetóe' zloe'ele' le'e to da' bloe'el Dios le', na' yetóe' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle', na' yetóe' zdie' diža' yoblen' da' bi nsedle'. Yógo'te da' gonle žala' gaken da' yebélengekle benne' ka' zdóbgake' che Benne' Criston'. ²⁷ Kate' nníta'gak benne' ka' ga na', benne' ka' zcháljgake' diža' yoble da' bi zej nsedle', bi žala' wchaljgak ki benne' zanže ka chope chónnzele. Gak wchalj toze bennen', na' te na' gak wchalje' yetóe', san žon byenen soa no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele. ²⁸ Cha' bi gak no benne' wdíe' diža' yoblen' da' bi nsédlele, na' bennen' zchalje' diža' yoblen' da' bi nsédlele, žala' soe' žize gan ndoble, na' gak wchaljlene' Dios len dižan' lo yichj lázda'we'. ²⁹ Lezka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wchaljgake' chope chonnze', na' yezika' benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios žala' wchi'a láže'gake' da' zchalj bennen'. ³⁰ Cha' Dios wloe'ele' to benne' ži'e ga na' da' zнна xtiže'e dan' zchalj bennen', na' žala' soa žize bennen' zchalje'. ³¹ Yógo'tele gak wchaljle lo wláz Dios to tole nich wsédlele yógo'tele, na' gakle choch yógo'tele. ³² Benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios gak nna biá'gake' kwíngake', na' kwé'gake' žize. ³³ Kege Dios žone' ga žonžo žo'osbé, dan' žénele' Le' gá'nlenžo lježžo ka' cháwe'do', kan žone' gan zej nníta' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston'.

³⁴ No'le chele ka' žala' kwé'gake' žize gan zdouble. Bi nzi' lo ná'gake' wchaljgake' ga na'. Žala' kwé'gake' gaxjw laže' kan zнна xtiža' Dios.

³⁵ Cha' žénegekle' chejní'igekle' yelate', žala' nnábgekle' benne' byo che chégake' kate' ne nníta'gake' lížgake'. Bi žala' wchaljgak no'le ka' gan zdóbgake' che Dios.

³⁶ ¿Žéklele le'e Dios bnezjwe' xtiže'e lo na'le le'eze? ¿Žéklele le'e bžin xtiža' Dios chezle le'e? ³⁷ Cha' zoa to benne' ladjwle, benne' žekle' zchalje' lo wláz Dios, o žekle' zoalen Dios Be' La'y le', benne' ni žala' si' lo ne'e nak da' zzoja' chele le'e yiche ni da' bsedle Xanžon'. ³⁸ San cha' bi wzé nage' diža' ni, bi žala' wzé nagle le'e che bennen'.

³⁹ Che len, zí'na'do' ka', le we' laže' wchaljle lo wláz Dios, na' bi wséjwle xnez no benne' zchalje' diža' yoble da' bi nsedle'. ⁴⁰ Žala' gonžo yógo'te kan nak chawe', na' kan žala' gaken.

15

Kan gok, bebán Benne' Cristo lo yela' got

¹ Na'a, zí'na'do' ka', wzenla' le'e kan nak diža' chawen' da' bchalja' gan zoale, dan' wzí' lo na'le, na' žonen ga nakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. ² Ni'a che dižan' yelale, cha' gonle kan zнна diža' chawen' dan' bchaljan' gan zoale, cha' da' li bejle'le che Benne' Criston'.

³ Kate' bžina' gan zoale da' nežw chi'i bdia' lo na'le da' bde Dios lo na'a neda'. Ki zнна: "Got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o dan' wbága'žo doła'." Kan nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, na' zнна ben byenen bennen'. ⁴ Lezka' zнна: "Bgache'e lo yežw ba, na' kate' bza'a chonne ža, na' bebane' lo yela' got" kan lezka' nyejw le'e yiche la'y, na' zнна ben byenen goken chie'. ⁵ Wdé bebane' bloe'e law Benne' Criston', na' Bedon' ble'ele' Le', na' wdé na', benne' chežinno wbás chie' ka' blé'egekle' Le'. ⁶ Naž Benne' Criston' bloe'e lawe' lawgak benne' zanže ka gayo' gaywá' lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' chie' Le', kate' ne zej ndobe' tzen. Yógo'te lježžo ki nníta'gake' nbángake' na'a, la'kze bale' ba gótgake'. ⁷ Naž Jakob ble'ele'

Le', na' wdé na' bloe'e lawe' lawgak yógo'te benne' wbás chie' ka'.

⁸ Kate' ze lawte lezka' bloe'e lawe' lawa' neda'. Kan gok da' ni, naka' ka to xkwide' goljbe' kate' ba wdé ža žala' galjbe'. ⁹ Ki naken dan' nexjwa' neda' ka yógo'te benne' wbás chie' ka', na' bi naka' neda' zi gaka' wbás chie', dan' wžia laža'a benách ka' che Dios. ¹⁰ Na'a, ni'a che da' besbaga' Dios neda', naka' da' naka' na'a, na' kege da' nitze bene' chia' ki. Benža' neda' xchine' ka yezika' wbás chie' ka', la'kze kege žakze chia' bena' žin na'. Dios na'kze, lo yela' ži'i laže' chie', bkonle' neda' žin. ¹¹ Na'a, cha' bchalja' neda' o cha' bchaljgak yebale benne' ka', da' ni naken da' zchaljton', na' da' bejle'le le'e.

Yebanžo lo yela' got

¹² Zzoa lito' che Benne' Criston' kan bebane' lo yela' got. Cha' ki naken, žnakxkze znnale bálele le'e: "Bi yebangak benne' gat ka'?" ¹³ Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston', ¹⁴ na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak da' zzoa lito', na' dáche'ze nak yela' žejlé' chele chie' Le'. ¹⁵ Lezka', chela' bi bebán Benne' Criston', žon láže'to' kate' zzoa lito' kan nak che Dios, na' znnato' besbane' Benne' Criston'. Chela' bi yesbane' benne' gat ka', Dios bi besbane' Benne' Criston'. ¹⁶ Chela' bi yebangak benne' gat ka', bi bebán Benne' Criston', ¹⁷ na' chela' bi bebán Benne' Criston', dáche'ze nak yela' žejlé' chele chie' Le', na' zej nga'n dola' da' nbága'le. ¹⁸ Lezka', benne' ka' ba gótgake', na' bejlé'gake' che Benne' Criston', to chi'ize gótgake' cha' bi bebane' Le'. ¹⁹ Cha' toze kate' ne zoažo nbánžo gak yebélenlžo Benne' Criston', nakže da' nyache' chežo ka da' nak chegak yógo'te benách ka'.

²⁰ Na'a, da' li bebán Benne' Criston' lo yela' got, na' nake' Benne' nežw, bennen' bebane' to chi'ize ládjwgak yógo'te benne' ka' yebángake' to chi'ize lo yela' got. ²¹ Kan bla' yela' got ni'a che da' ben to benne', lezka', ni'a che da' ben yetó benne' bla'

yela' yebán chegak benne' gat ka'.

²² Kan žatgak yógo'te benách ka' dan' zej nake' ža'só Adán, lezka' yebangak yógo'te benne' ka' zej nake' toze len Benne' Criston'. ²³ To toe' yebane' kan žala' gaken. Zga'ale bebán Benne' Criston', na' te na'a yebangak benne' ka' zej nake' chie' Le' katen' yel'é.e. ²⁴ Naž žin ža ze lawte ža kate' yeká' Benne' Criston' dot da' yo'o lo na' da' xiwe', na' dot yela' wnná bia' chen, na' dot yela' wak chen, na' wdíe' da' znná bi'e Le' lo na' Xažo Dios. ²⁵ Žon byenen nna bia' Benne' Criston' na' zejte ža ba bzoa Dios kate' yógo'te benne' ka', benne' zží'igake' chie' Le', wzóa zíbgake' lawe' Le'. ²⁶ Da' zdá'baga' Le', da' wchinnje' kate' ze lawte, naken yela' got. ²⁷ Dios ba bdie' yógo'te lo na' Zi'nen' nich nna bi'en. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bdie' yógo'te lo ne'e nich nna bi'en." Na'a, nak bia' bi bde kwine' lo na' Zi'nen', dan' nakkze' Le' Bennen' zdie' yógo'ten lo na' Zi'nen'. ²⁸ Kate' žin ža na' kate' wdé Dios yógo'ten lo na' Benne' Criston' nich nna bi'en, naž Zi'nen' wdé kwine' lo na' Xažo Dios, Bennen' bdie' lo na' Zi'nen' yógo'ten, na' kate' ze lawte, Dios nna bi'e to chi'ize yógo'ten.

²⁹ Bálele le'e žezoale nis lo wlazgak benne' gat ka'. Cha' žéklele bi yebangak benne' gat ka', žbiz chen' žezoale nis lo wlazgak benne' gat ka'?

³⁰ Žon zož cheto' gatto' yógo'te ža. žBiz chen' žwe'to' latje gaken ki cha' bi yebanžo lo yela' got? ³¹ Yógo'te ža žon zož gata'. Zzenla' le'e da' ni, ljéža'do' ka', dan' žaz laža'a da' bena'. Bena' ga žejle'le che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ³² Cha' bdíl-lena' bia snia ka' lo yež Éfeso dan' wnnazen chia', žbizkze yebélenla'? Cha' bi yebangak benne' gat ka', žala' gonžo kan znnagak benách ka': "Ye'j gawžo dan' gatžo wxé wižj."

³³ Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e. Cha' si' lo na'le láte'ze da' wen laže', na' dotle yechólele. ³⁴ Le yeyát laže', na' biž gonle dola' dan' bálele le'e bi nónbia'le Dios. Zchalja' ki nich gona' ga yedoé'elele.

Kan gakžo kate' yebanžo lo yela' got

³⁵ Wákelja no benne' nne': "¿Nakxkze yebangak benne' gat ka'? ¿Nakxkze gak belá' žen chégake' kate' yelá'gake'?" ³⁶ Le', benne' bi nnezle. Da' žazo' lo yo bi lan' cha' bi nitlen. ³⁷ Da'žazo' lo yo naken to binnedo'ze, cha' che zoa' stribe, o che yetó yixe' kwando'. Dan' žazo' bi naken yixe' kwando' da' žala' lan'. ³⁸ Dios žone' ga gak to to yixe' kwando' kan nonkze' chen. Kan nak to to binnedo' ka' žone' ga gak yixe' kwando' chen. ³⁹ Lezka', bi nak toze kan nak belá' che chegak yógo'te bia yixe' ka'. Zoa to belá' chegak benne' ka', na' yetó kan nak belá' chegak bia yixe' ka'. Yetó kan nak belá' chegak byinne ka', na' yetó kan nak belá' chegak bel ka'. ⁴⁰ Lezka' nža' belá' žen chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios ka nak belá' žen chegak benne' ka' zej nnite'e yežlyó nga. Zoa to yela' xtan chegak benne' ka' zej nnite'e ya'abá che Dios, na' yetó kan nak yela' xtan chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁴¹ Zoa to yela' xtan che wbíž, na' yetó che byo', na' yetó chegak belj ya'abá ka'. Yela' xtan che to belj ya'abá nžan' kan nak yela' xtan che yetó belj ya'abá. ⁴² Lezka' gaken kate' yebangak benne' gat ka'. Kate' zgache' to benne' lo yežw ba nake' to belá' žen da' kwia yin'. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize. ⁴³ Kate' zgache'e lo yežw ba nake' to belá' žen ka'ze, na' da' zkwíde'len. Kate' yebane', naž gake' to da' xtan, na' da' wale. ⁴⁴ Kate' zgache'e lo yežw ba nake' to belá' žen che yežlyó nga. Kate' yebane', naž gake' to da' soan to chi'ize ya'abá che Dios. Zoa to belá' žen che yežlyó nga, na' yetó kan gak da' cho'o be' nakkžžo.

⁴⁵ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Benne' nežw, benne' wzóe' yežlyó nga, bennen' lie' Adán, Dios bene' le' benne' ban" san Bennen' wyaze' latje che Adán na', Benne' Criston', Dios bene' ga nake' Be' nbánlenžo. ⁴⁶ Bi blá' zga'ale Benne' nake' Be'. Blá' zga'ale bennen' wdape' yela' be-

nachze chežo, na' naž blá' Benne' nake' Be'. ⁴⁷ Bennen' wzóe' zga'ale', goke' yo. Bennen' bežope', Bennen' nake' Xanžon', bžoje' ya'abá che Dios. ⁴⁸ Benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga zej nake' kan gok bennen' goke' yo, na' benne' ka' žala' chejnníta'gake' ya'abá che Dios gágake' kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios. ⁴⁹ Kan de chežo na'a to belá' žen da' naken kan gok belá' žen che bennen' goke' yo, lezka' žala' yeyakžo kan nak Bennen' bžoje' ya'abá na' che Dios.

⁵⁰ Ki znná da' ni da' žapa' le'e, zí'na'do' ka', znnia': da' naken belá' žen bi chazen gan znná bia' Dios, na' lezka', da' kwia yin' bi sin' da' soan to chi'ize. ⁵¹ Le wia nga, žapa' le'e to da' bgachen': bi gatžo yógo'težžo, san Dios wché'e kan nakžo yógo'težžo. ⁵² To chí'ido'ze gaken, kan nak to da' zdaze yej lawžo, kate' kwež lozban' da' zze lawten. Kwež lozban', na' yebangak benne' gat ka', na' gágake' to da' soan to chi'ize, na' Dios wché'e da' nakžo yógo'težžo žo'o. ⁵³ Da' nakžo da' kwia yin' žala' yeyaken to da' soan to chi'ize, na' da' nakžo, dan' žala' gaten, yeyaken to da' batkle gaten. ⁵⁴ Katen' dan' kwia yin' ba beyaken to da' soan to chi'ize, na' lezka' dan' žala' gaten ba beyaken to da' batkle gaten, naž gak dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Begá'a to chi'ize yela' got.

Ben Benne' Criston' da' ni.

⁵⁵ Biž bi gak gon yela' got chežo.

Biž gak gon ga gatžo.

⁵⁶ Wak bi gon yela' got chežo dan' nbága'žo doła', na' nbága'žo doła' dan' zži'ižo che xtiža' Dios. ⁵⁷ Žoxken Dios. Le' benkze' ga belážo lo yela' got ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

⁵⁸ Che len, zí'na'do' ka', le soa choch. Le gak dot li laže' nich góntezle xchin Xanžon' dan' nnézkzelele žin da' žonle che Xanžon' bi naken dáche'ze.

16

Wnézjwgak benne' Corinto ka' da' žiážjegac ljéžgake' ka'

¹ Na'a, kan nak che mežwn' da' wnéjwle dan' gáklennen lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' nníta'gake' lo yež Jerusalén, le gon na'a kan goža' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Galasia. ² Tža tža nežw, to tole žala' ko'o cháwe'le late' mežw, kan nak da' žonn Dios chele. Le gape chi'in, nich bi gon byenen wtoblen katen' la'a gan zoale. ³ Katen' la'a gan zoale, sela'a benne' ka' kwele le'e nich chjake' lo yež Jerusalén. Wzoja' le'e yiche da' gonen ga gak biá'gake', na' chjwá'gake' mežwn' da' wnéjwlen. ⁴ Cha' žala' cha'a neda' ga na', na' wak sá'klene' neda'.

Da' žénele Pablo gone'

⁵ La'a gan zoale kate' yeyóž tia' lo yež ka' gan nbab Masedonia, dan' žon byenen tia' lo yež ka'. ⁶ Žekla' gá'nlena' le'e to chi'i, o ga'nlja' ga na' byo' zag ka'. Naž gak gáklenne neda', na' yego'ole neda' nez gáte'teze gan žala' cha'a. ⁷ Kate' la'a yedjwía' le'e bi žénela' teza' ga na'. Žxen laža'a sóalena' le'e scha, cha' Xanžon' we'e neda' latje. ⁸ Ga'na' nga lo yež Éfeso kate' žinže ža Pentecostés, ⁹ dan' de latje gona' to žin zen che Xanžon' nga, la'kze benne' zan žon byéngake' wséjwgage' xneza'.

¹⁰ Cha' xkwide' Timoteo la'be' gan zoale, le we' laže'-be', nich bi gak nyache' láže'be' katen' sóalenbe' le'e. Ki žala' gonle dan' žonbe' xchin Xanžon' kan žona' neda' xchine'. ¹¹ Che len, bi žala' no benne' wzóe'-be' chela'ale. Le gáklenn-be', na' binlo le yegó'o-be' nez, nich yela'be' ga zoa' neda' ni, dan' zbeza'-be', na' lezka' lježžo ka' žónlengake'-be' tzen žin.

¹² Kan nak che lježžo Apolo, góta'yoele'ela'-ne' cheje' chejwíe' le'e tzen len lježžo ka'. Bi žénele' cheje' na'a. Cheje' kate' sáke'le'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

¹³ Le gak ban laže', na' le gak choch kan žejle'le che Benne' Criston'. Le gak wechóg laže', na' le gon choch

láздо'le. ¹⁴ Len yela' nži'il le gon bíte'teze da' gonle.

¹⁵ Na'a, zína'do' ka', ba nnézkzelele kan nak Estéfanás, na' lezka' kan nakgak lježe' ka'. Zej nake' benne' nežw ka' bejlé'gake' che Benne' Criston' ladjw benách ka' nníta'gake' gan nbab Akaya. Benne' ki bde kwíngake' nich góngake' xchingak benách ka' che Dios. ¹⁶ Žáta'yoela' le'e, zína'do' ka', gaple ba la'ne benne' ka' zej nake' ka' nakgak lježžo ki, na' lezka' kan zej nak benne' ka' žónlengake' légake' tzen žin, na' žáklengake' lježžo ka'. ¹⁷ Žebela' dan' bžingak Estéfanás, na' Fortunato, na' Akaiko ga zoa' ni, dan' góklengake' neda' lo wlazle le'e. ¹⁸ Beyón zéngake' neda' kan lezka' beyón zéngake' le'e. Le gape ba la'ne benne' ki.

¹⁹ Yógo'te kwe' benách ka' che Dios, benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia nga žápegake' le'e "Padiox." Akila len zo'le', Prisila, na' lezka' benne' ka' zdóbgake' che Dios gan nak lo lížgake', žápegake' le'e "Padiox." ²⁰ Yógo'te lježžo ka', benne' nníta'gake' nga žápegake' le'e "Padiox." Le gape "Padiox" tole yetole, na' le chela' lježle ka'.

²¹ Neda', Pablo, len na' kwinkza' zzoja' da' ni, na' znnia': žapa' le'e "Padiox."

²² No benne' bi nži'ile' Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba nbage'e zia.

Da, Xan.

²³ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. ²⁴ Nži'ila' yógo'tele le'e dan' nakžo toze len Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO LO YEŽ CORINTO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", le'e zdouble che Dios lo yež Corinto, na' lezka' yógo'tele nakle che Dios gan nbab Acaya. Neda' naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónlenbe' neda' tzen. ² Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' ka' wzaka' Pablo

³ ĴGa'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' nake' Xažo, Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, na' žeyón zénteze' žo'o! ⁴ Dios žeyón zene' žo'o kate' bi da' žaken chežo, nich gak yeyón zenžo benne' ka' zoa bi da' žaken chégake'. Žeyón zenžo légake' kan Dios žeyón zene' žo'o.

⁵ Kan žan da' zzáka'žo kan wzaka' Benne' Criston', lezka' žan da' žeyón zenen žo'o, dan' nakžo toze len Benne' Criston'. ⁶ Che len, cha' zoa bi da' zzáka'to', žaken ki cheto' nich gak yeyón zento' lježto' ka', na' gonto' ga yelale le'e. Cha' Dios žeyón zene' neto', žaken ki nich gak yeyón zento' le'e, na' lo yela' zbez zen laže' chele, gak sóelele da' ka' zzáka'le, kan lezka' žaken cheto'. ⁷ Žxen láže'to' ga'nle choch kan žejle'le che Dios, dan' nnezlto' cha' sáka'le le'e tzen len neto', lezka' yebélele tzen len neto' dan' Dios žeyón zene' žo'o.

⁸ Žénelto' nnézlele, zí'na'do' ka', kan nak da' zan da' goken cheto' gan nbab Asia. Wdetlen dan' goken cheto', na' gokžen zi' ka da' gok soelto'. Ki goken, biž bxen láže'to' soato' nbanto'. ⁹ Goklto' goken cheto' kan žak chegak benne' ka' ba nžog chégake' gátgake'. Goken ki cheto' nich bi wxén láže'to' la' kwínzeto', san wxén láže'to' Dios, Bennen' žesbane'

benne' gat ka'. ¹⁰ Dios beslé' neto' lo da' benen ga ben zož gatto', na' žeslé' neto' tža tža. Žxen láže'to' Le' yeslé' neto' ki da' yoble, ¹¹ cha' gáklenle neto', na' wcháljenle Dios, na' nnáblele-ne' gáklenle neto'. Dios gone' kan nnáblele-ne' tzen len benne' zan, na' gon chawe'e neto', na' légake' yé'gake' Dios: "Žóxkeno'" ni'a cheto'.

Biž chen' zžele Pablo nich cheje' yež Corinto

¹² Da' ni žonen ga žebelto'. Be' nakkzto' zloe'elen neto', len yela' li láže' cheto', na' dot láže'to' žonto' da' žonto' yežlyó nga, na' lezka' bento' gan zoale le'e. Ki bento', dan' benn Dios cheto' da' góklenen neto', na' kege len yela' žejní'il chezto' bento' ki. ¹³ Zzojto' chele le'e toze da' gak gol-le, na' da' gak chejní'ilele. Žak laža'a chejní'ilele dot zen ¹⁴ dan' žejní'ilele late'. Naž kate' žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' gak gaple neto' ba la'ne kan neto' žapto' le'e ba la'ne na'a.

¹⁵⁻¹⁶ Dan' bxen laža'a da' ni, wzá' laža'a yedjwía' le'e zga'ale katen' wdía' gan nbab Masedonia, na' yedjwía' le'e da' yoble kate' yezá'a nga, nich yebélenlele neda' chope chi'i. Te na' gak gáklenle neda', na' yego'ole neda' nez nich cha'a gan nbab Judea. Ki gónela' gona'. ¹⁷ Ĵžéklele ben laža'a dan' bcha'a kan bena'? Ĵžéklele lo yela' benachze chia' žona' da' znnaze chia', na' bchaljza' katen' wnnía': ki gona'? ¹⁸ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' žone' dot zen kan zнна xtiže'e, bi bchaljza' katen' bzenla' le'e xtiža' Dios. ¹⁹ Bi zchaljze Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios, Bennen' bzenlto' le'e kan nak chie', neda' len Silbano, na' Timoteo. Jesusen' zchalje' da' naken dot da' li. ²⁰ Benne' Criston' žonkze' ga nakkzen yógo'te da' bchebe laže' Dios, na' ni'a chie' Le' gak nnažo: "Ka'kze gaken" nich ga'n zen Dios. ²¹ Dios na'kze žone' ga žxen láže'to' tzen len le'e nakžo che Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' žin chie' da' žonto'. ²² Le' benne' chežo da' nak bia' nakžo chie', dan' bchize' Dios Be' La'y lo yichj

lázdo'žo. Dios Be' La'y na' nake' chežo da' žonen ga nnezlžo si'žo yógo'te da' gonn Dios chežo.

²³ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' nnézkzele' da' zža' laža'a, zchalja' da' naken dot da' li. Nnézkzele' Le' bi bedjwía' le'e lo yež Corinto, nich bi gon byenen gona' ga gak nyache' láže'le le'e. ²⁴ Bi žénelto' wchi'ílto' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', dan' ba nakle choch kan žejle'le chie'. Žénelto' gonto' da' gonen ga yebélele.

2

¹ Che len be' laža'a bi yedjwía' le'e da' yoble bayén, nich bi gona' ga gak nyache' láže'le. ² Cha' gona' neda' ga gak nyache' láže'le le'e, ¿nožkze benne' gone' ga yebela' neda'? ¿žala' gona' ga gak nyache' láže' bennen' žala' gone' ga yebela' neda'? ³ Che len bzoja' chele le'e yiche da' nežw. Bi gónela' yedjwía' le'e, nich bi gonle le'e ga gak nyache' laža'a neda', dan' le'ekze žala' gonle ga yebela' neda'. Dan' žxen laža'a le'e, nnezla' yebélele yógo'tele cha' yebela' neda'. ⁴ Katen' bzoja' chele diža' nežwn', wžé' zedla', na' gokle'e nyache' laža'a na' zejte wžeža'. Bzoja' da' ka' le'e yichen', kege nich gona' ga gak nyache' láže'le le'e, san nich nnéžlele kan nží'ile'ela' le'e.

Žala' yenít lawžo che no benne' žone' da' kegle

⁵ Bennen' bene' da' kegle, bennen' zoe' ga na', kege bene' ga gok nyache' laža'a nedža', san bene' late' ga gok nyache' láže'le yógo'tele le'e. Znnia' late' nich bi tetlen yesbaga'a bennen' zia. ⁶ Ka'ze da' ba bsáka'le bennen' yeláte'ze ka bdachle le'e. ⁷ Na'a, žala' yenít lawle bennen', na' gon chochle le', nich bi tetlen gak nyache' láže'e, na' nich bi yeyale' to chi'ize. ⁸ Che len žáta'yoela' le'e gonle da' gak bia' nží'ilele-ne' dot láže'le. ⁹ Lezka' che len bzoja' chele, le'e yichen'. Gónela' si' bi'a le'e nich nnezla' cha' žóntežle kan zña xtiža'a. ¹⁰ Kate' ženít lawle le'e che no benne', lezka' neda' ženít lawa' chie'. Kate' ženít lawa' che no benne', zoa bi da' bene', žonan' lo wláz Benne'

Criston' nich gak chawe' chele le'e. ¹¹ Ki žona' nich bi sáke'le da' xiwe' bi da' gonen chežo, dan' ba nnezlžo da' žénelen gonen chežo.

Wžé' zedle Pablo lo yež Troas

¹² Katen' bla'a lo yež Troas nich wchalja' diža' chawe' kan nak che Benne' Criston', na' Xanžon' bénbli'e neda' latje wchalja' ga na'. ¹³ La'kze goken ki, wžé' zedla' dan' bi bejxaka'a bi' lježžo Tito ga na'. Che len bkwáslena' benne' ka', na' wyá'a gan nbab Masedonia.

Da' nzi' lo na'žo dan' nakžo toze len Jesús

¹⁴ Žoxken Dios, Bennen' zché'teze' žo'o ka to da' nak bian' beyóž beslá Benne' Criston' žo'o. Dios zkonle' žo'o žin nich zloe'ele' law kan gak gónbia'gak benách ka' Benne' Criston'. Nakžo ka to da' zla' zix, da' žisen gáte'teze. ¹⁵ Nakžo ka to da' zla' zix, da' zzey Benne' Criston' law Dios, na' zchisen' lawgak benne' ka' ba belágake', na' lawgak benne' ka' zej nnitle'. ¹⁶ Lawgak benne' ka' zej nnitle' nakžo ka to da' zla' zgot da' nak bian' gátgake', san lawgak benne' ka' ba belágake' nakžo ka to da' zla' zix da' nak bian' sóatežžo nbanžo. ¿Nožkze benne' nake' zi gone' ki? ¹⁷ Bi žonto' kan žongak benne' zan, benne' zkóngekle' xtiža' Dios žin ka to da' žóte'gaken', na' žá'wgaken', san dan' bseła' Dios neto', dot láže'to' zchaljto' lawe' Le', dan' nakto' toze len Benne' Criston'.

3

Diža' da' žeyonen žo'o toze len Dios

¹ ¿Žéklele le'e zka'n zen kwinto' katen' zchaljto' ki? ¿Žon byenen wloe'elto' le'e to yiche da' nak bian' da' nakto'? ¿Žon byenen nnablto' le'e gonnle to yiche ki cheto' kan žongak bale benách ka'? ² Le'ekze nakle ka to yiche da' nak bian' da' nakto', dan' nyejwn lo yichj láždo'žo, na' yógo'te benách gak gólgaken', na' chejní'igeklen'. ³ Da' nakle nla' law ka to yiche da' bzoj Benne' Criston', dan' bsele'e lo na'to' neto'. Bi nyejw

to le'e yiche, san Be' La'y che Dios ban bzojen', kege to lo yej blag, san lo yichj lázdo'le bzojen'.

⁴ Ki zchaljto' dan' žxen láže'to' Dios dan' nakto' toze len Benne' Criston'. ⁵ Bi žeklto' zoa bi da' gak gonto' néto'ze, san Dios žonne' yela' wak cheto' nich bi da' gonto'. ⁶ Dios bennkze' yela' wak cheto' nich gonto' xchine' lo diža' koben', da' žeyonen žo'o toze len Dios. Diža' ni bi naken to da' zchi'le žo'o da' nyejwn to le'e yiche, san naken to da' žsedle Dios Be' La'y žo'o. Xtiže'e da' nyejwn le'e yichen' zchogen chežo gatžo, san Dios Be' La'y žone' ga zoažo nbanžo.

⁷ Da' ka' bchi'le Dios neto' da' zej nyejwn le'e yiche, Dios na'kze bzojen' lo yej blag ka', na' bla' law yela' zen chie' katen' bdien' lo na' Moisés. La'kze wdé chen, wyep'e'e yes banín' law Moisés na'. Ka' goken, bi gok wíagak benách Israel ka' law Moisés na'. Cha' yela' baní' ki wzóalenen xtiža' Dios, na' xtiže'e na' zchogen chegak benách ka' gátgake', ⁸ da' zénle'eže nak yela' baní' da' zóalenen da' ka' žon Dios Be' La'y. ⁹ Wzóa to yela' baní' da' wzóalenen dan' benen ga nžog chegak benách ka' gátgake'. Da' zénle'eže nak yela' baní' che da' žonen ga zнна Dios zej nak benách ka' chawe' lawe' Le'. ¹⁰ Dan' záka'le'e yela' baní' da' nla' lawn na'a, láte'do'ze nga'n yela' baní' da' bla' lawn katen' Dios bnezjwe' da' bchi'le' benách ka'. ¹¹ Cha' wzóa yela' baní' che da' wzóan to chí'ido'ze, da' zénle'eže nak yela' baní' che da' zoan to chi'ize.

¹² Dan' napto' da' ni da' žxen láže'to', zchaljto' lo yela' wechóg láže' cheto'. ¹³ Bi žonto' kan ben Moisés, bkache'e lawe' len to láže'do', nich bi lé'egekle benách Israel ka' yela' baní' da' zej znitlen. ¹⁴ Bcholgak yichj lázdo'gak benne' ka'. Na' zejte na'a ža katen' žólgake' yiche che diža' golen' da' žeyonen benách ka' toze len Dios, naken chégake' kan zkache' láže'don' yej lágwage', da' gak yeká' toze Benne' Criston'. ¹⁵ Na' zejte na'a ža, katen' žólgake' yichen' gan nyejw diža' che

Moisés, zoa ka to láže'do' yej lágwage' dan' žonen ga nchol yichj lázdo'gake'.

¹⁶ Kate' no benne' žeyake' che Xanžon', žegá'a dan' žonen ga nchol yichj lázdo'w bennen'. ¹⁷ Katen' znnato' "Xanžo" zchaljto' che Dios Be' La'y. Gan zoa Be' La'y che Xanžon', zoakze yela' weslá ga na'. ¹⁸ Yógo'težo žo'o bi be zoa yej lawžo, san nakžo ka to yej wan gan zla' law yela' baní' che law Xanžon', na' yela' baní' na' che Xanžon', Bennen' nake' Be' La'y, zchan' žo'o, na' žonen ga zej žákžežo kan nak Benne' Cristo na'kze, na' žáta'že yela' baní' chie' len žo'o.

4

¹ Dios beyache' láže'le' neto', na' bdie' lo na'to' žin da' žonto', na' che len bi žak chope láže'to'. ² Ba bka'nto' da' ka' žongak benne' ka' ngáche'ze, da' ka' žóngaken ga žedoe'elžo. Bi žon láže'ltó' nitó benne', na' bi zcha'to' xtiža' Dios. Dan' zchaljto' che da' nak dot da' li, že' láže'to' gonto' da' ka' gónbia'gekle yógo'te benách ka' zej naken chawe' law Dios. ³ Cha' zej nnita' benne' ka' bi žejní'igekle' diža' chawen' da' zchaljto', zej nakze benne' ka' zej nchol yichj lázdo'gake' bi žejní'igeklen'. ⁴ Bi žejle'gak benne' ka', dan' ben da' xiwe' ga naken ki. Da' xiwe' žon kwinen ka' dios, na' zнна bian' benách ka' zej nnite'e ža ni zoažo na'a, na' benen ga zej nchol yichj lázdo'gake' nich bi lé'egekle' yela' baní' che diža' chawen' kan nak yela' baní' che Benne' Criston', Bennen' znn'e'e dot kan zнна Dios na'kze. ⁵ Bi zchaljto' che la' kwínzeto', san zchaljto' che Jesús, Benne' Criston', na' zzenlto' benách ka' Le' nake' Xanžo, na' neto' nakto' wen žin chele dan' nži'ilto' Jesusen'. ⁶ Dios, Bennen' bene' ga wza'ní' baní' gan gok chol, nake' Bennen' žsa'ni'e lo yichj lázdo'žo, na' zzejni'ile' žo'o nich gónbia'žo yela' baní' che Dios, da' zza'nín' žoa'a law Jesús, Benne' Criston'.

Dan' žejle'žo che Dios žonžo kan žénele' Le'

⁷ Yela' wnni'a che Dios ni yo'on lo yichj lázdo'žo žo'o, na' nakžo ka to yeso' da' naken yo, nich gak bia' yela' wak zen na' naken che Dios, na' kege chézežo.

⁸ Žsaka' zí'gake' neto', san bi žkwide' láže'to'.

Že' zedlto', san bi žak chope láže'to'.

⁹ Žbia láže'gake' neto', san bi žebéj yichj Dios neto'.

Žžó'ngake' neto' lo yo, san bi žbia yí'gake' neto'.

¹⁰ Lo belá' žen cheto' žáttezto' tzen len Jesús,

san nak bia' lo belá' žen cheto' zoato' nbánlento' Le' tzen.

¹¹ Kate' ne zoato' nbanto', žónteze zož gatto' dan' nakto' che Jesusen' nich gak bia' zoato' nbánlento' Le' tzen lo belá' žen cheto', da' znitlen. ¹² Ki naken, žon zož gatto' neto', san ni'a che da' ni žata' yela' nban chele le'e.

¹³ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bejli'a che Dios, na' che len bchalja'." Lezka' žaken cheto', žejle'to' che Dios, na' che len zchaljto'. ¹⁴ Nnezlto' kan gon Dios, Bennen' besbane' Xanžo Jesús, lezka' yesbane' neto' tzen len Jesusen', na' chejzie' neto' tzen len le'e lawe' Le'. ¹⁵ Yógo'te da' ki žákgaken ki nich gak chawe' chele le'e, na' cha' da' žonn Dios chežo gatan' chegak benách zanže ka', na' yé'gake' Dios: "Žóxkeno" na' ga'n zen Dios.

¹⁶ Che len, bi žak chope láže'to'. La'kze žbia yi' belá' žen cheto', yógo'te ža žkobe Dios da' nakto' lo yichj lázdo'to'. ¹⁷ Da' láte'do'ze da' zzáka'žo na'a to chí'ido'ze žonen ga gata' chežo to da' yebéle'elenlžo da' soan to chi'ize, dan' záka'le'ežen kan gak gónbia'žo. ¹⁸ Bi že' láže'žo da' zle'elžo yežlyó nga, san da' bi gak le'elžo že' láže'žon. Dan' zle'elžo, to chí'ido'ze zoan, san dan' bí gak le'elžo soan to chi'ize.

5

¹ Nnezlžo kate' kwia yi' belá' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do' yežlyó nga, Dios ba bkweze' to da' kobe chežo, da' naken ka to yo'o, dan'

zoan to chi'ize ya'abá che Dios, na' naken dan' benkze' Le'. ² Che len zbeže láže'žo dan' ženelžo cho'ožo da' koben', dan' naken ka to ližžo ya'abá che Dios. ³ Cho'ožo da' koben' kan žákwžo to laže', nich bi soažo gan bi yo'ožo lo belá' žen chežo. ⁴ Kate' ne zoažo lo belá' žen chežo, da' naken ka to yo'o láže'do', zbeže láže'žo lo yela' nyache' laže' chežo. Bi žonžo ki dan' ženelžo wka'nžo belá' žen chežo, san ženelžo cho'ožo to chi'ize da' koben'. Ki gaken, wka'nžo belá' žen chežo da' žbia yin', na' chazžo lo yela' nban da' zejlí kanne. ⁵ Dios ba bkweze' yógo'te da' ki chežo, na' bchize' Dios Be' La'y žo'o, Bennen' nake' chežo da' nak bian' sí'kzežo dan' bkweze' chežo.

⁶ Che len zoažo choch. Kate' ne yo'ožo lo belá' žen chežo, nnezlžo zoažo zi'to' gan zoa liž Xanžon'.

⁷ Žonžo kan žonžo dan' žejle'žo che Dios, na' kege dan' zoa bi da' zle'elžon.

⁸ Dan' žxen láže'žo da' ni, ženelžo wka'nžo belá' žen chežo nga nich chejsóalenžo Xanžon'. ⁹ Che len že' láže'žo gonžo da' žaz laže' Xanžon', cha' ga'nžo lo belá' žen chežo nga, o cha' chejsóalenžo Xanžon' ga na'.

¹⁰ Ki žonžo dan' žon byenen la'žo yógo'težo law Benne' Criston' gan ži'e zchi'a laže'e. Naž yebi'e che chežo kan zej nak da' benžo kate' ne yo'ožo lo belá' žen chežo nga, cha' benžo da' zej naken chawe' o da' kegle.

Da' žeyón žo'o toze len Dios

¹¹ Che len, dan' zžébetto' Dios, že' láže'to' wzejni'alto' benách ka'. Dios nnézkzele' kan zej nak da' ka' yo'o lo yichj lázdo'to', na' žxen laža'a lezka' le'e nnézlele binlo dan' yo'on lo yichj lázdo'to'. ¹² Bi žebéj kwinto' chawe' lawle le'e, san ženelto' gata' latje chele gaple neto' ba la'ne, nich gak yecheble, bi da' ye'le benne' ka' žka'n zen kwíngake' kan zlo'éze law kwíngake', na' kege kan zej nake' lo yichj lázdo'gake'. ¹³ Cha' nyal yichjto', naken nich ga'n zen Dios, na' cha' bi nyal yichjto', naken nich gak da' chawe' chele le'e. ¹⁴ Žon byenen bi da' gonto' dan' nži'il Benne' Criston' žo'o,

dan' nnezlžo toze Le' gote' lo wlazgak yógo'te benách, na' che len nak chegak yógo'te benách ka' kan nátlengake' Le' tzen. ¹⁵ Le' gote' lo wlazgak yógo'te benách ka' nich biž bi gongak benne' ka' zej nnita' nbane' da' naken chégakze', san da' naken che Bennen' gote' lo wlázgake', na' bebane' lo yela' got. ¹⁶ Che len, biž gónbia'to' benách ka' kan zej nakze' lo belá' žen chégake', na' la'kze kíte'ze bénbia'to' Benne' Criston', bi nónbia'to'-ne' ki na'a. ¹⁷ Cha' ba beyák nóte'teze benne' toze len Benne' Criston', ba nake' benne' kobe. Ba wdé che da' gokgak zga'ale, na' ba zej nkoben yógo'ten.

¹⁸ Yógo'te da' ki ben Dios, Bennen' beyone' žo'o toze len Lekze' lo na' Benne' Criston', na' bdie' lo na'to' wchaljto' kan gak yeyakgak yógo'te benách ka' toze len Le'. ¹⁹ Da' zchaljto' znnan ki: "Dios wzóalene' Benne' Criston' tzen, na' bene' ga gak yeyakgak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga toze len Lekze', na' bi žejsá' láže'e dola' da' wbága'gake'." Bdie' lo na'to' diža' chawe' ni, kan gak yeyakgak benách ka' toze len Le'. ²⁰ Na'a, nakto' wbás ka' che Benne' Criston', na' žak na'a ka Dios na'kze žáta'yoele' le'e lo na'to' neto'. Che len žáta'yoele' le'e lo wláz Benne' Criston', le yeyák toze len Dios. ²¹ Benne' Criston' bi be dola' bene', san Dios bdie' Le' ka to benne' dola' lo wlazžo žo'o nich gata' latje chežo gakžo chawe' kan nak Dios na'kze, dan' nakžo toze len Benne' Criston'.

6

¹ Dan' žónlento' Dios tzen žin, žáta'yoele' le'e, na' znnato' bi wdele ka'ze da' chawe' da' žénele Dios gone' chele. ² Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: To ža wžé' laža'a le', benla' chio', na' ža bena' ga gak yeló', góklena' le'. Le wia nga. Na'a naken ža že' láže'e žo'o. Na'a naken ža gak yelažo.

³ Bi žénelto' bi da' gonto' da' gonen ga wchixle no benne', nich bi soa no benne' wka'ne' ka'ze žin da' žonto'. ⁴ Ni'a che yógo'te da' žonto', že' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Che

len, len yela' zbeze zen láže' zzoelto' da' ka' zzáka'to', na' da' ka' žiážjelto', na' da' ka' žóngaken ga že' zedlto'. ⁵ Ki bento' la'kze bdingak benne' ka' neto' lo yo, na' bséjwgake' neto' liž ya, na' wžia láže'gake' neto'. Wdetle bento' žin, na' bi gota' cheto' latje tasto' o bi da' gawto'. ⁶ Be' láže'to' gak bia' nakto' wen žin che Dios. Gok bia' da' ni dan' nakto' lazdo' yaž, na' dan' napto' yela' žežní'il, na' dan' zbezto' zen láže', na' dan' nakto' ži'i láže', na' dan' zoalen Dios Be' La'y neto', na' dan' nak li láže' kan nži'ildo' lježto' ka'.

⁷ Zchaljto' da' naken dot da' li, na' zoalen yela' wak che Dios neto'. Da' nak chawe' naken ka to da' zdíl-lento' lo wdile, na' lezka' da' žape chi'in neto' lo wdilen'.

⁸ Zej nnita' benne' ka' žápegake' neto' ba la'ne, na' lezka' benne' ka' zzóagake' neto' chela'ale. Zej nnita' benne' ka' žliž zí'gake' neto', na' lezka' benne' ka' žliž cháwe'gake' neto'.

La'kze benách ka' znnágake' žon láže'to', zchaljto' da' naken dot da' li.

⁹ La'kze zej nnita' benách ka' bi zej nónbi'e neto', lezka' zej nnita' benne' ka' zej nónbi'e neto'. Zdato' gan žon zož gatto', san ne zoato' nbanto'.

Žóngake' neto' da' zia, san bi žótgake' neto'.

¹⁰ Žóngake' neto' nyache' láže', san žebétezelto'.

Nakto' benne' yache' ka', san žonnto' yela' wnni'a li láže' chegak benne' zan ka'.

La'kze bi be de cheto', yógo'te da' de naken cheto'.

¹¹ Dot láže'to' zcháljlento' le'e, zí'na'do' ka', le'e zoale lo yež Corinto. Bloe'elto' le'e kan da' li že' láže'to' le'e.

¹² Cha' bi nakžo toze bi naken dan' bi že' láže'to' le'e, san le'ekze bi že' láže'le neto'. ¹³ Na'a, zcháljlēna' le'e kan žon to benne' zcháljlēne' ži'nkze' ka', na'

znnia': le yebí'i cheto' kan žónlento' le'e. Le we' laže' neto'.

Nakžo ka to yodo' ganyo'o Dios ban

¹⁴ Bi gónlenle tzen benách ka' bi žejlé'gake' che Dios.

Bi gak gak toze da' nak chawe' len da' kegle.

Bi gak gak toze da' nak chol len da' nak baní'.

¹⁵ Bi gak gak toze Benne' Criston' len da' xiwe'.

Bi gak gak toze to benne' žejli'e che Benne' Criston' len to benne' bi žejli'e chie'.

¹⁶ Bi gak gak toze yodo' che Dios len lo'a ka'.

Le'ekze nakle ka to yodo' gan yo'o Dios ban. Kan nak da' ni, Dios na'kze wnné':

Sóalena' légake', na' tálena' légake'.

Gaka' Dios chégake',

na' légake' gákgake' benách chia' ka'.

¹⁷ Che len, lezka' wnné' ki:

Le yežój ládjwage', na' le kwas gan nníta'gake'.

Wnná Xanžo: "Bi gónlenle légake' tzen da' kegle,

na' si' lo na'a le'e.

¹⁸ Neda' gaka' Xakzle,

na' le'e gake' zi'na' ka', benne' byo ka', na' no'le ka'."

Ki znná Xanžo, Bennen' napkze' dot yela' wak.

7

¹ Da' ki da' bchebe laže' Dios zej naken chežo, ljéža'do' ka'. Che len žala' yeyón kwinžo chawe', na' yekwasžo bíte'teze da' zka'n ditjen belá' žen chežo, na' be' nakkžžo. Lo yela' zžebe Dios chežo žala' gakžo che Leze'.

Beyát láže'gak benne' Corinto ka'

² Le si' lo na'le neto'. Bi bento' no benne' ládjwle le'e zia. Bi bento' ga chixle no benne'. Bi ben láže'lto' no benne'. ³ Zchalja' ki, kege nich yesbaga'a le'e zia, san naken ka wnnía' zga'ale, na' da' yoble znnia': zoa' ban laže' soa' nbánlena' le'e o gátlena' le'e dan' že' laža'a le'e. ⁴ Žxenle'e laža'a le'e, zí'na'do' ka', na' žapa' le'e ba la'ne.

La'kze da' zan da' zžáka'to', zóali'a choch, na' žebéle'ela'.

⁵ Katen' bžinto' gan nbab Masedonia, na' zejte na'a ža, bi žata' cheto' latje yezí' láže'to', san da' zan da' žaken cheto'. Benách ka' zdíl-lengake' neto', na' lo yichj lázdo'to' zej yo'o da' ka' zchébegaken neto'. ⁶ Naž Dios, Bennen' žon choche' no benne' za' gak chope laže'e, ben choche' neto' dan' bežín xkwide' Tito ga zoato' ni. ⁷ Bi gokzen dan' bežinbe' ga zoato' ni, san dan' lezka' bzenlbe' neto' kan le'e ben chochle lázdo'be'. Bzenlbe' neto' kan žénele'elele yelélé'elele neda', na' kan nak nyache' láže'le ni'a che da' goken ga na', na' lezka' kan že' láže'le neda'. Yógo'te da' ki žóngaken ga žebéle'ela'.

⁸ La'kze da' bzoja' chele le'e le'e yiche nežwn' benen ga gok nyache' láže'le le'e, bi nak nyache' laža'a na'a. Zga'ale gok nyache' laža'a kate' gókbe'ela' benen ga gok nyache' láže'le le'e to chi'ido', ⁹ san na'a žebela', kege dan' gok nyache' láže'le, san dan' ben yela' nyache' laže' chele na' ga beyát láže'le. Dios bkonle' žin yela' nyache' laže' chele na', nich bi wchíxelele le'e ni'a che da' bento' neto'. ¹⁰ Yela' nyache' laže' da' zkonle Dios žin žonen ga yeyát láže' no benne' nich yelélé', na' che len bi žala' gak nyache' láže'žo ni'a chen, san yela' nyache' laže' da' naken che yežlyó nga žonen ga žatgak benách ka'. ¹¹ Le wia nga kan bkonle Dios žin yela' nyache' laže' chele na':

Benen ga že' láže'le Dios.

Benen ga gónelele yežojle chawe'.

Benen ga bž'a'ale bennen' bene' dolan'.

Benen ga zžébele Dios.

Benen ga be' láže'le gonle kan znná xtiža' Dios.

Benen ga nží'ilele Dios dot láže'le.

Benen ga gónelele gonle zia bennen' bene' dolan'.

Benle da' nak bia' bi be dolá' nbága'le ni'a che dan' goken.

¹² Che len, la'kze bzoja' ki le'e yichen', bi gokzen ni'a che bennen' bene' dolan', na' kégeze ni'a che bennen' wžake'e, san lezka' nich gak bia' law Dios da' li že' láže'le neto'. ¹³ Da' ni

ben chochen lázdo'to'. Kégeze beyák choch lázdo'to' san žebéle'elto' dan' žebél xkwide' Tito ni'a che da' benle le'e, na' ben chochle lázdo'be'.

¹⁴ Bka'n zena' le'e law xkwide' Titon', na' bi benle ga beđoe'ela'. Bcháljilentezto' le'e da' nak dot da' li, na' lezka' nak dot da' li da' bcháljilento' xkwide' Titon' katen' wdapto' le'e ba la'ne. ¹⁵ Zej žakže dot li laže' kan nži'il xkwide' Titon' le'e kate' žejsá' láže'be' kan benle kan zнна xtíža'to', na' kan wdaple-be' ba la'ne lo yela' zžebe Dios chele, na' lo yela' gaxjw laže' chele. ¹⁶ Žebéle'ela' dan' gak wxén laža'a le'e dot laža'a.

8

Kan žala' wnéjwžo da' napžo

¹ Na'a, zí'na'do'ka', ženelto' wzenlto' le'e kan nak da' benn Dios chegak kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. ² La'kze da' zenle'e wzáka'gake' lo da' ka' gókgaken chégake', da' zenle'e bebégekle', na' dot láže'gake' bnéjwgake' da' zenle'e la'kze zej nake' benách yache' ka'. ³ Neda' zzoa lia' kan nak chégake', dot láže'gake' bnéjwgake' yógo'te da' gok wnéjwgake', na' bnéjwgakže' ka' da' gókgake'. ⁴ De chgi' wnnábgekle' neto', na' góta'yoele'egekle' neto' we'to' légake' latje tzen len neto' gáklengake' lježžo ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ⁵ Béngakže' kan wlék yichjto' góngake', dan' zga'ale bde kwíngake' lo na' Xanžon', na' lezka' lo na'to' neto', na' naken da' žaz laže' Dios. ⁶ Che len wnnablto' xkwide' Titon' yeyož gonbe' xchinbe' gan zoale le'e, nich wtobbe' mežw da' znéjwle le'e lo yela' ži'i laže' chele, kan wzó lawbe' benbe' zga'ale. ⁷ Nakle benne' blo ka' kan nak yógo'te da' žonle, kan žejle'le che Benne' Criston', na' kan žejní'ilele, na' kan zzejní'ilele benách ka', na' kan že' láže'le gonle da' naken chawe', na' kan nži'ilele neto'.

Lezka' žala' gakle benne' blo ka' kan gáklene lježle ka', na' lo yela' ži'i laže' chele soa bi da' wnéjwle chégake'.

⁸ Bi žon byena' gonle le'e ki. Zchalja' kan žongak yebale benách ka', kan dot láže'gake' bi da' znéjwgake'. Ki žona' nich gona' ga gonle da' gak bia' nak dot li laže' kan nži'ilele lježle ka'. ⁹ Nnézkzelele da' benn Xanžo Jesús, Benne' Criston', chežo. Gota' yela' wnni'a zen chie', san nich gáklene' le'e beyake' benne' yache' nich gata' yela' wnni'a chele, dan' goke' Le' yache'.

¹⁰ Ki žekla' neda': gakže chawe' chele cha' yeyož gonle da' wzó lawle žonle ba gok to yiz. Gokle benne' blo ka', kégeze kan bnéjwle, san lezka' kan gónelele wnéjwle. ¹¹ Na'a, dot láže'le le yesyož gonle dan' wzó lawle žonle, na' dot láže'le bnéjwle. Le wnezw na'a kan sáke'le. ¹² Cha' žénelele bi da' wnéjwle, Dios žape' ba la'ne da' znéjwle kan nak da' deze chele. Bi znnabe' wnéjwžele ka' da' deze chele.

¹³ Bi ženela' gona' ga wnéjwle le'e da' gáklene yezika' benách ka' na' ze-jte yážjelele le'e. ¹⁴ Žénela' gak tlebe kan de chele, na' chégake'. Na'a da' zenle'e de chele da' gak wnéjwle nich soa da' gata' chegak benne' ka' žiážjegekle'. Naž kate' yážjelele le'e, légake' gak bi da' wnéjwgake' chele nich ki gak tlebe kan de chele, na' chégake'. ¹⁵ Lezka' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Ben-nen' btobe' da' zenle'e, bi be bga'nze chie', na' bennen' btobe' láte'ze, bi be byážjele'."

Kan žongak xkwide' Tito, na' lježbe' ka'

¹⁶ Žoxken Dios, Le' bene' ga že' láže' xkwide' Tito le'e kan že' laža'a neda' le'e. ¹⁷ Kégeze žonbe' kan zнна xtíža'a da' wnnabla-be', san dan' že' láže'kzbe' le'e, žakže chebe' gónelbe' chejwíabe' le'e.

¹⁸ Žséla'to' to lježžo tzen len lebe', lježžon' žápegak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' le' ba la'ne, dan' žone' binlo žin che diža' chawen'. ¹⁹ Lezka' yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' wžegak benne' ni

nich sá'lene' neto' tzen chjwa'to' dan' znéjwle le'e nich ga'n zen Xanžon', na' lezka' gak bia' že' láže'žo lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ²⁰ Ki gaken, gónlene' neto' tzen nich bi gak no benne' bi da' nnie' cheto' kan žónlento' mežwn' da' zenle'e da' znéjwle le'e, da' gáklenen benách yache' ka'. ²¹ Že' láže'to' gonto' da' naken chawe', kégeze law Xanžon', san lezka' lawgak benách.

²² Lezka' žsela'to' yetó lježžo tzen len légake', bennen' ble'elto' zan chi'i kan žone' le', na' nak bia' dot laže'e žénele' gónlene' neto' tzen žin. Lezka', dan' žxen laže'e le'e, žénežele' gáklene' neto' lo žin ni. ²³ Cha' no benne' nnable' kan nak xkwide' Títon', nakbe' lježa', na' žónlenbe' neda' tzen žin nich gáklento' le'e. Cha' no benne' nnable' kan zej nak yezika' lježžo ki, bsela'gak yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' légake', na' zka'n zéngake' Benne' Criston'. ²⁴ Le gon ga gak bia' nží'ilele légake' nich gákbe'egekle yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Criston' žonle ki, na' nich nnéžgekle' nak dot da' li da' chawe' da' znnato' kan nak chele.

9

Mežw da' ztobžo da' gáklenen lježžo ka'

¹ Kan nak da' znéjwle da' gáklenen lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bi žon byenen wzoja' chele le'e, le'e yiche ni. ² Ba nnezla' kan žénelele gonle da' ni, na' zchalja' lawgak benách ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia nga, kan nak da' chawe' da' žonle. Zzenla' légake' kan nak chele le'e, zoale gan nbab Acaya, kan ba gok to yiz ba zoale gonle da' ni, na' dan' že' láže'le gonle da' ni, ben chochen lázdo'gak yeláte'ze bdachgak benách ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. ³ Na'a, žsela'a lježžo ki gan zoale nich gak bia' nak dot da' li da' znnato' kan nak chele, na' nak kan ba wnnía' chele, ba zoale gonle dan' gáklenen lježžo ka'. ⁴ Cha' ba le benách

Masedonia ki, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', yídlengake' neda' tzen, na' cha' gak bia' bi zoale gonlen, naž yedoe'elto' dan' bxen láže'to' le'e, na' lezka' le'ekze žala' yedoé'elele. ⁵ Che len gokla' žala' sela'a lježžo ki nich žíngake' gan zoale zgá'alegake' kate' la'a neda', na' gáklengake' le'e nich yeyóž wtoble dan' bchebe láže'le wnéjwlen. Ki gaken, yeyóž wtoble mežwn' zga'ale kate' la'a, na' gak bia' znéjwlen dan' žénekezelele, na' kege dan' žon byéneto' bi da' wnéjwle.

⁶ Le chejsá' laže' da' znnan: No benne' žaze' láte'ze, láte'ze yelape'. No benne' žaze' da' zenle'e, da' zenle'e yelape'.

⁷ To tole žala' wnéjwle kan ba wnnale lo yichj lázdo'le, na' kege lo yela' nyache' laže' chele o dan' zoa no benne' žon byene', dan' nží'il Dios no benne' dot laže'e znezjwe'. ⁸ Dios gak yebi'e chele da' zenle'e kan žiážjelele nich gata' chele yógo'te dan' žiážjelele, na' ga'n chele nich gak gáklene no benne' zoa da' žiážjele'. ⁹ Lezka' nyejw le'e yiche la'y kan nak che to benne' wzóa bi da' bnezjwe', da' znnan:

Dot laže'e bnezjwe' chegak benách yache' ka'.

Nak biá'teze yela' ži'i laže' chie'.

¹⁰ Dios, Bennen' žonne' chežo bi da' gazžo, na' lezka' bi da' ye'j gawžo, wnezjwe' chele da' gak wnéjwle le'e, dan' naken ka' da' žaz to benne', na' lezka' gone' ga chan da' yelaple, da' naken da' chawe' da' žonlen. ¹¹ Dios gone' ga gáta'le'eže yela' wnni'a chele nich gak wnéjwle da' zenle'e. Ki gaken, dan' wnéjwle, dan' chiston' lo wlazle le'e, gonon ga ye'gak benne' zan Dios: "Žóxkeno'." ¹² Da' znéjwle dan' gáklenen lježžo ka', kégeze gonnen chégake' da' žiážjegekle', san gonon ga yé'gake' Dios: "Žóxkeno'."

¹³ Kate' gonle ki, na' wká'n zéngake' Dios dan' gak bia' žonle kan znná diža' chawen' che Benne' Criston' kan znnale žonle. Lezka' we lawgake' le', dan' nakle le'e ži'i laže', na' znéjwle chégake', na' lezka' chegak yezika' benách ka'. ¹⁴ Wcháljlengake' Dios, na'

nnábgekle' Le' gon chawe'e le'e dan' zej nži'ile' le'e dan' Dios že' láže'li'e le'e.
¹⁵ Ĵoxken Dios, Bennen' benne' chežo to da' záka'le'en!

10

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Pablo

¹ Znnagak bálele le'e naka' gaxjw láže' kate' ne zóalena' le'e, san kate' zoa' zi'to' gan zoale žsela' le'e snia kan zzoja' chele le'e yiche. Dan' nak Benne' Criston' gaxjw láže', na' ži'i láže', neda', Pablo, žáta'yoela' le'e
² nich bi gonle ga gon byenen sela' le'e snia katen' la'a gan zoale. Ba zoa' sela' snia benne' ka' znnágake' žonto' žin ni lo yela' benachze cheto'.
³ Da' li nakto' benách, san kege žakze cheto' žonto' xchin Dios. ⁴ Da' ka' zdíl-lento' lo wdile, bi zej naken ka' da' ka' zdíl-lengak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, san da' ka' zdíl-lenton' zej napen yela' wak che Dios, dan' zkonlto' žin nich wžia yi'to' da' wale ka' che da' xiwe'. Žžia yi'to' da' wen láže' ka' da' znná da' xiwe' kan nak cheto',
⁵ na' yógo'te da' ka' zkonlen žin nich gonen ga wká'n zen kwinžo, nich gonen ga bi gak gónbia'žo Dios. Žonto' ga zej nak bia' yógo'te da' zza' láže'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga zží'igake' che Dios, nich gak gonto' kan znná Benne' Criston'.
⁶ Te gonle da' gak bia' dot láže'le žonle kan znná xtiža' Benne' Criston', soato' selto' snia yógo'te benne' ka' zží'igake' che xtiže'e.

⁷ Zwíale da' nla' lawze. Cha' zoa no benne' ládjwle le'e, benne' žekle' nake' che Benne' Criston', lezka' žala' gákbe'le' da' ni: kan le' nake' che Benne' Criston', lezka' neto' nakto' chie'.
⁸ Bi žedoe'ela' la'kze wdetlen bka'n zen kwina' kan nak yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'to'. Da' nzi' lo na'to' naken nich gak gónžeto' li láže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kege nich wžia yi'to' le'e.
⁹ Bi žénela' géklele žénela' wcheba' le'e len da' zzoja' chele le'e yiche ni.
¹⁰ Zej nnita' benne' ka' ga na', benne' ka' nnágake': "Kan zej nak da' ka' zzoj

Pablo chežo, žsele' žo'o snia, na' žesbage'e žo'o zia, san kate' zóalene' žo'o žon kwine' gaxjw láže', na' diža' zen láže' zchalje'." ¹¹ Bennen' znnie' cheto' ki žala' gákbe'ele' da' ni: kan nakto' kate' zzojto' chele le'e yiche kate' zoato' zi'to' gan zoale, lezka' gakto' lo da' gonto' katen' sóalento' le'e.

¹² Da' li bi žežogltto' nnato' nakto' tlebe kan zej nak benne' ka' zka'n zen kwíngake'. Benne' bi nnezle ka' zej nak benne' ka'. Lo da' zza' láže'gake' znnágake' kan žala' gágak benách ka', na' zchi'a láže'gake' la' légakze' kan nak dan' zza' láže'gake'.
¹³ Neto' bi wka'nže zen kwinto' kan žala' gonto', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to', na' lo žin na', žala' gonton' gan zoale le'e.
¹⁴ Cha' bde Dios lo na'to' žin da' gonto' gan zoale, bi wdetle benton' katen' bžinto' gan zoale, katen' bcháljlento' le'e diža' chawen'.
¹⁵ Bi zka'n zen kwinto' kan nak žin da' bengak yezika' benách ka', san toze kan nak žin da' bde Dios lo na'to'. Žxen láže'to' gakže li láže' kan žejle'le che Benne' Criston' nich gak gonto' žin gan zoale da' záka'žen, kan nak da' bde Dios lo na'to' gonton'.
¹⁶ Naž gak wchaljto' diža' chawen' gan zej nnita' yež ka' žé'gaken zí'to'že gan zoale. Ki gaken, bi gon byenen wká'n zen kwinto' ni'a che žin da' bengak yezika' benách ka', dan' bde Dios lo ná'gake'.

¹⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: No benne' žénele' bi da' wká'n zene', da' benkze Xanžon' žala' wká'n zenen'.
¹⁸ Ba bežój chawe'to benne' kate' znná Xanžon' ba bežoje' chawe', na' kege kate' znné' ki che la' kwinze'.

11

Pablo, na' benne' ka' žon kwíngake' wbás ka' che Jesús

¹ Žénela' gakte zen láže' len neda' kate' ne zchalja' lo yela' bi nnezle chia'. Le we' láže'le neda'.
² Že' laža'a le'e kan Dios na'kze že' láže'e le'e, dan' nakle kan nakto' xkwide' no'le nakbe' dot li láže', no'len' bezía'-be' kwit

Benne' Criston' nich wchág ná'lenbe' Lekze'. ³ Zžeba' la' no benne' gan zoale, na' gon láže'le' le'e, na' gone' ga wsanle kan dot láže'le' nží'ilele Benne' Criston', kan ben Eba, zo'le Adán katen' da' xiwe', lo yela' sina' chen, ben láže'len le'. ⁴ Ki znnia' dan' dot láže'le' žwe'le no benne' latje ze'e gan zoale, na' zchalje' kan nak che xtiža' Jesús, da' nžan' kan nak da' bsedlto' le'e, na' zzi' lo na'le to be', na' to diža' chawe', da' ka' zej nžan' kan nak Be' La'y na', na' diža' chawen' dan' wzí' lo na'le da' bchaljto' neto'. ⁵ Žekla' bi nakža' neda' ka'ze kan zej nak benne' ka', benne' žéklele le'e zej náklí'e zen, na' znnágake' zej naked' wbás ka' che Benne' Criston'. ⁶ La'kze naka' ka'ze kan zchalja', bi naka' ka'ze kan nak yela' žejní'il da' napan'. Zan chi'i, na' da' zan kan bloe'elto' le'e kan nak yela' žejní'il da' napton'.

⁷ ¿Bi gok chawe' da' bena' katen' bi be bchixjwa' le'e katen' bchalja' diža' chawen' gan zoale? Bka'n kwina' ka'ze, san bka'n zena' le'e. ⁸ Bkonla' žin da' gok chegak yezika' kwe' ka' benách ka' che Benne' Criston', dan' wzí'a mežw da' bnéjwgake' chia' nich gok bena' žin gan zoale le'e. ⁹ Katen' wzóalena' le'e, cha' wzóa da' byážjela', bi bsaka' zi'a nitole le'e, san lježžo ka', benne' ka' bžójgake' gan nbab Masedonia, bnéjwgake' chia' dan' byážjelan'. Batkle bsaka' zi'a le'e, na' tlebe kan gona'. ¹⁰ Ni'a che da' nak dot da' li kan nak che Benne' Criston' da' zóalenen neda', bi soa' žize, san wká'n zen kwina' kan nak da' ki dot gan nbab Acaya. ¹¹ ¿Žéklele bi nží'ila' le'e dan' znnia' ki? Nnézkzele Dios nží'ila' le'e.

¹² Gónteza' kan žona' na'a, nich bi gata' latje chegak benne' ka' zka'n zen kwíngake', benne' ka' znnágake' zej naked' wbás ka' che Benne' Criston', na' znnágake' žóngake' xchine' Le' kan žonton' neto'. ¹³ Bi zej naked' wbás ka' bsela' Benne' Criston'. Žon láže'gake' kan nak žin da' žóngake', na' žonze kwíngake' wbás ka' che Benne' Criston'. ¹⁴ Bi žala' yebánležo kan žongak benne' ka'. Lezka' da' xiwe'

na'kze zloe'el kwinen ka to wbás che ya'abá, wbasen' zde' lo baní'. ¹⁵ Che len bi žala' yebánležo cha' wen žin ka' che da' xiwen' zloe'el kwíngake' ka benne' ka' žóngake' xchin Bennen' naked' chawe'. Kwia yí'gake' kan nak tlebe len da' žóngake'.

Da' ka' wzaka' Pablo

¹⁶ Da' yoble žapa' le'e: bi žala' no benne' gekle' nyal yichja'. San cha' žéklele nyal yichja', le gonn neda' latje wchalja' ka to benne' nyal yichje', nich wká'n zen kwina' to chi'ido'. ¹⁷ Da' ni da' znnia' bi naken to da' gož Xanžon' neda' gona', san zchalja' ka to benne' nyal yichje', na' wká'n zen kwina'. ¹⁸ Zej nnita' benne' zan zka'n zen kwíngake' kan zej nak da' žóngake' žakze chégake'. Che len, lezka' neda' wká'n zen kwina'. ¹⁹ Dan' žéklele žakle da' zenle'e, dot láže'le žwe'le latje wchaljgak benne' ka' nyal yichjgake'. ²⁰ Lezka' žwe'le no benne' latje gone' le'e benne' ndo'w ka', o no benne' ke'e da' den chele, o no benne' nna bi'e le'e, o no benne' wka'ne' le'e ka'ze, o no benne' kape'e žoa'ale. ²¹ Žedoe'ela' znnia' da' ni: bi bento' ki chele dan' wdetle gokto' gaxjw laže'.

Cha' zoa no benne' žežogle' wká'n zen kwine', lezka' neda' yežoglan', na' wchalja' ka to benne' nyal yichje'.

²² ¿Zej naked' benne' hebreo ka'? Lezka' naka' neda'.

¿Zej naked' benne' Israel ka'? Lezka' naka' neda'.

¿Zej naked' za'só Bran? Lezka' naka' neda'.

²³ ¿Zej naked' wen žin ka' che Benne' Criston'? Lezka' nakža' neda'. (Zchalja' ka to benne' nyal yichje' kate' zchalja' ki.)

Benža' neda' žin ka' bégake' légake'.

Byejwa' liž ya da' zanže chi'i ka byéjwgake' légake'.

Bdingak benách ka' neda' lo yo da' zanže chi'i kan gok chégake'.

Ben zož gata' da' zanže chi'i ka goken chégake'.

²⁴ Gayo' chi'i bdingak benne' judío ka' neda' yid.

(To to chi'i ka' bdíngake' neda' to galje
žoa chi'i.)

²⁵ Chonne chi'i bdíngake' neda' yag.

To chi'i bžé'egake' neda' yej.

Chonne chi'i wyoá'a to lo barkw da'
wzía yin' lo nisdó'.

To chi'i wyoá'a to yele, na' to ža lo nis
lo nisdon'.

²⁶ Zan chi'i katen' wyoá'a nez,
wdía' gan ben zož chia' che lo yego ka',
na' gan ben zož chia' lo na'gak benne'
wbán ka',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne'
wláz chia' ka',

na' gan ben zož chia' lo na'gak benne'
zi'to' ka',

na' gan ben zož chia' lo yež,

na' gan ben zož chia' lo latje dach,

na' gan ben zož chia' lo nisdó',

na' gan ben zož chia' lo na'gak
benne' wen laže' ka', benne'
ka' znnázegake' žejlé'gake' che
Benne' Criston'.

²⁷ Žin zen bena', na' bedó laža'a.

Zan chi'i bi gota' chia' latje tasa'.

Wdona', na' wbiła'.

Zan chi'i bi gota' chia' da' gawa', o
gan wché'l kwina', o laže' da'
gakwa'.

²⁸ Yógo'te ža gok zedla' dan' že'le'e
laža'a yógo'te kwe' benách ka'
che Benne' Criston'.

²⁹ Kate' no benne' zkwíde' laže'e, lezka'
neda' zkwíde' laža'a.

Kate' no benne' žone' ga wchixle to
lježžo, zža'a bennen' žone' ki.

³⁰ Cha' žon byenen wká'n zen
kwina', wká'n zen kwina' kan zej nak
da' ka' zej nak bian' zkwíde'la'. ³¹ iGa'n
zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne'
Criston'! Le' nnézkzele' zchalja' da'
nak dot da' li. ³² Katen' wzóa' lo yež

Damasko, benne' lie' Aretas, bennen'
gota' lo ne'e lo wláz benne' znná bi'e
gan nbab Roma, bnnite'e benne' ka'
wžé' náwgake' nich séngake' neda',

³³ san lježžo ka' bdégake' neda' to ga
žo'o baní' che yo'o, ne yoa'a to xkwite
zen, na' btínnegake' neda' na'le lo ze'e
da' žape chi'in yežen'. Ka' goken, belá'
lo na'gak benne' ka' wžé' náwgake'
neda'.

12

*Da' blé'e dáwe'le Pablo, na' da' blóe'el
Dios le'*

¹ Da' li bi žala' wká'n zen kwina'.
La'kze ki naken, na'a wchalja' kan zej
nak da' ka' blé'e dáwe'la', na' da' ka'
blóe'el Xanžon' neda'. ² Nónbia'kza'
to benne' žejli'e che Benne' Criston',
na' ba gok xda' yiz wzóa no benne'
bchi'e le' ya'abá che Dios. Bi nne-
zla' cha' wyeje' ga na' lo belá' žen
chie', o lo be' nakkze'. Toze Dios
nnezle'. ³ Nnézkzela' wyaze' latje xtan
che Dios, da' nzin' paraíso. Bi nnezla'
cha' wyeje' ga na' lo belá' žen chie',
o bi. Toze Dios nnezle'. ⁴ Katen'
wzoe' ga na', benle' da' ka' žóngaken ga
žebanžo, da' ka' bi de latje no benne'
wchalje' chégaken. ⁵ Gak wká'n zena'
bennen', san bi wká'n zen kwina'.
Toze wká'n zen kwina' kan nak da'
nak bia' zkwíde'la'. ⁶ La'kze yénela'
wká'n zen kwina', bi gaka' benne' bi
nnezle, dan' nnia' da' nak dot da'
li. Na'a, bi wká'n zen kwina' dan' bi
žénela' gapže no benne' neda' ba la'ne
kan zej nak da' ka' blé'ela' neda', o kan
nak da' benla' neda'.

⁷ Naž, nich bi tette wká'n zen kwina'
dan' blé'ela' da' ka' da' žóngaken ga
žebanžo, Dios bzoe' to yižwé' da'
žlale'en lo xpeła'a kan žla gan zga'a to
yeche'. Yižwén' goken ka to da' bkonle
žin da' xiwe', nich bsaka' zin' neda'.
Ki goken chia' nich bi tette wká'n
zen kwina'. ⁸ Chonne chi'i góta'yoela'
Xanžon', na' wnnabla' Le' yeké'e xwi'a
na'. ⁹ Xanžon' gože' neda': "Nakte
chio' da' že' laža'a le'. Yebélenželo' da'
že' laža'a le' kate' zkwíde'lo'." Che len,
žebéle'ela' dan' zkwíde'la'. Dan' žaken
ki chia', na' žáklenže yela' wak che
Benne' Criston' neda'. ¹⁰ Che len, dan'
nži'ila' Benne' Criston', žebela' kate'
zkwíde'la', na' kate' no benne' žliž zi'e
neda', na' kate' zoa da' žiážjela', na'
kate' no benne' zbia laže'e neda', na'
kate' zoa bi da' žaken chia'. Kate'
zkwíde'la', napža' yela' wak chie' Le'.

*Pablo že' laže'e benách Corinto ka'
zej nake' che Jesús*

¹¹ Naka' benne' bi nnezle dan'
bchalja' kan zej nak da' chawe' ka' da'

bena' neda'. Le'ekze ben byenle bena' ki. Le'e žala' wká'n zenle neda', na' la'kze bi be naka' neda', bi nakža' ka'ze kan zej nak benne' ka' žéklele le'e zej nákli'e zen, benne' ka' znnázegake' zej nake' wbás ka' che Benne' Criston'.
 12 Da' ka' bena' lo yela' zbez zen láže' chia' gan zoale le'e zej nak bian' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Blé'elele da' ka' bena', da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' yela' wak zen che ya'abá che Dios.
 13 Toze da' bi bena' gan zoale le'e da' bena' gan zej nnita' yezika' kwe' benách ka' che Benne' Criston'. Bi bsaka' zi'a le'e nich bi da' gonnle da' ye'j gawan'. Le si' zen chia' dan' bi bena' ki chele.

14 Za' la'a neda' gan zoale da' beyonne chi'i. Bi be nnaba' da' gonnle chia'. Žénela' gonnle le'e kwinkzle chia', na' kege bi da' den chele. Bi' že'n ka', bi žon byenen wáwgakbe' xa xná'gakbe'. Xa xná'gakbe' ka' žala' wáwgake' zí'ngake' ka'.
 15 Dot laža'a wkonla' žin yógo'te da' den chia', na' wdé kwina' ni'a chele nich gak da' chawe' chele, la'kze žekla' neda' kate' nž'i'žela' le'e, zej žeyache' yela' nž'i'il chele len neda'.

16 Nnézkzelele bi bsaka' zi'a le'e. Na'a, bálele nnale goka' sina', na' len da' wen láže' bebélenla' da de chele.
 17 ¿Žéklele ben láže'la' le'e katen' bsela'a benne' wbás chia' ka' gan zoale?
 18 Góta'yoela' xkwide' Titon' yidbe' gan zoale, na' bsela'a lježžon' tzen len lebe'. ¿Žéklele ben láže'le xkwide' Titon' le'e? ¿Bi bento' tlebe kan žonto' xkwide' Titon', na' neda', na' lezka' tlebe kan nak dan' bchaljton'?

19 ¿Žéklele le'e, zí'na'do' ka', žebéj kwinto' chawe' lawle le'e? Law Dios zchaljto' lo wláz Benne' Criston', na' yógo'te da' žonto' zej naken nich gakže dot li láže' yela' žejlé' chele che Benne' Criston'.
 20 Zžeba' bi gake le'e kan žénela' gake kate' la'a gan zoale, na' neda' bi gaka' kan žénelele le'e gaka'. Zžeba' zdílele, na' zgé'elele lježle ka', na' zža'le lježle ka', na' žliž dítjele lježle ka', na' znele che lježle ka', na' zka'n zen

kwinle, na' žonle žo'osbé. 21 Kate' la'a gan zoale, cha' ki žaken chele, zžeba' gon Dios ga yedoe'ela' kan nak chele, na' gon byenen kweža' ni'a chegak benne' zan, benne' ka' bégake' dola', na' bi beyát láže'gake' kan zej nak da' kegle da' bégake', na' da' ka' wzé láže'gake' da' kegle.

13

Da' gož Pablo benne' Corinto ka' ga ze lawte

1 Da' beyonne chi'i ni la'a neda' gan zoale. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: “Žon byenen nníta'gak chope chonne benne' ka', benne' wzóa lígake' cha' no benne' žesbage'e lježe' zia.”
 2 Ba bchi'la' benne' ka' bégake' dola' katen' wzóalena' le'e da' bežope chi'i, na' na'a zchi'la' légake' da' yoble', na' lezka' yógo'te benne' ka' žóngake' dola', la'kze zoa' zi'to' nga, znnia': cha' la'a gan zoale da' yoble, bi gaka' gaxjw láže' katen' tílegaka'-ne'.
 3 Znnable le'e to da' gak bian' zchalja' lo wláz Benne' Criston'. Da' ka' gona' gak biá'gaken zchalja' ki. Bi zkwide'le Benne' Criston' kate' bi da' žone' chele, san lo yela' wak zen chie' žone' bi da' žone' chele.
 4 Da' li bde'e le'e yag kroze ka to benne' zkwide'le', san zoe' nbane' dan' zoalen yela' wak che Dios Le'. Lezka' neto' zkwide'lto' tzen len Le', san dan' nakto' toze len Le' zoato' nbanto', na' zoalen yela' wak che Dios neto' nich bi da' gonto' gan zoale.

5 Le wia kwinle cha' žejle'le che Benne' Criston' o bi. Le si' bia' la' kwínzele. ¿Bi nnézele zoalen Jesús, Benne' Criston', le'e, cha' da' li žejle'le chie'?
 6 Žxen láže'to' nnézkzelele da' li neto' žejle'to' che Benne' Criston'.
 7 Žližto' Dios, na' znnablto'-ne' gáklene' le'e, nich bi gonle da' kegle, kege nich yežojto' chawe' neto', san nich gonle le'e da' naken chawe', la'kze géklele zchíxelto' neto'.
 8 Bi gak wži'ito' che da' nak dot da' li, san gak gónzeto' da' naken tlebe len da' naken dot da' li.
 9 Che len žebelto' kate' zkwide'lto', na' le'e žak chochle. Žlížtezto' Dios, na' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li láže'

kan žejle'le che Benne' Criston'. ¹⁰ Che len zzoja' chele le'e da' ni kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Naž kate' la'a gan zoale bi gon byenen wsaka' zi'a le'e, na' bi wkonla' žin yela' wnná bia' da' bde Xanžon' lo na'a, da' naken nich gon chocha' le'e, na' kege nich wžía yi'a le'e.

¹¹ Na'a, zí'na'do' ka', le gak choch. Le we' laže' gak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Lezka' le we' laže' da' ni da' žapa' le'e. Le gak toze len lježle ka', na' le ga'nlen lježle ka' cháwe'do'. Znnabla' Dios sóalene' le'e. Le' nži'ile' žo'o, na' zka'n žie' yichj lázdo'žo. ¹² Le gape “Padiox” lježle ka', tole yetole, na' le cheļa' lježle ka'. ¹³ Yógo'te lježžo ka' nníta'gake' nga žápegake' le'e “Padiox.”

¹⁴ Znnabla' Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' ži'ile' le'e, na' gone' ga gakle toze len Dios Be' la'y. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO GAN NBAB GALASIA

*Pablo žape' "Padiox" benách ka' che
Jesús gan nbab Galasia*

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox" nbable yógo'te kwe' benách ka' che Benne' Cristo gan nbab Galasia, na' lježžo ka' nníta'gake' nga, žónlengake' neda' tzen. Neda' naka' benne' wbás che Benne' Criston'. Bi belsela' benách ka' neda'. Jesús, Benne' Criston', bséla'kze' neda', na' Xažo Dios, Bennen' besbane' Jesusen' lo yela' got, bénlene' Le' tzen. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le. ⁴ Jesús na'kze, Benne' Criston', bde kwine' lo yela' got ni'a che dola' da' wbága'žo, na' beslé' žo'o lo da' kegle da' žaken ža ni zoažo na'a. Bene' ki dan' goken da' gónekzele Xažo Dios. ⁵ iGa'n zénteze Dios! Ka'kze gaken.

*Toze nak diža' chawe' kan nak che
Jesús, Benne' Cristo*

⁶ Žebánle'ela' kan žonle le'e, dan' la' zká'nte Dios. Le' bliže' le'e nich gake che Leze' dan' Jesús, Benne' Criston', be' laže'e žo'o, san na'a žénelele si' lo na'le to diža' chawe' yoble. ⁷ Da' li bi zoa yetó diža' chawe' san zchalja' ki dan' zej nnita' benne' ka' zchíxgake' lježžo ka', na' žénegekle' wchá'gake' diža' chawen' kan nak che Benne' Criston'. ⁸ Cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' bchaljto' neto' lawle le'e, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'. Žala' wsaka' zi'e nedkza' cha' gona' ki, na' cha' to wbás che ya'abá gone' ki, Dios na'kze wsaka' zi'e le'. ⁹ Ba wnnikza' ki zga'ale, na' na'a znnia' ki da' yoble: cha' zoa no benne' zchalje' to diža' chawe' da' bi naken tlebe len dan' ba wzí' lo na'len, znnabla' Dios wsaka' zi'e bennen'.

¹⁰ ¿Žékzele Žénela' gaple neda' ba la'ne kate' zchalja' ki? O'o. Žénela'

yežoja' chawe' law Dios. ¿Žékzele Žénela' chaz láže'gak benách ka' neda'? Chela' yénela' chaz láže'gak benách ka' neda', bi gaka' wen žin che Benne' Criston'.

*Ka beyák Pablo benne' wbás che
Benne' Cristo*

¹¹ Na'a, žala' nnézzele da' ni, zí'na'do' ka'. Diža' chawen' dan' zchalja' bi zan' lo yichj lázdo'gak benách ka'. ¹² Kege no benne' bdie' diža' chawen' lo na'a, na' kege no benne' bsedlen' neda'. Jesús, Benne' Criston', bzejní'kzele' neda' kan nak diža' chawe' chien'. ¹³ Ba bénkzelele kan bena' neda' zga'ale katen' nzi' lo na'a kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios. Nnézkzelele kan bena', katen' wžia láže'li'a benách ka' che Dios, benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gónela' wžia yi'a légake'. ¹⁴ Kan zka'n zengak benne' judío ka' Dios, benža' neda' ka' yeláte'ze bdachgak lježa' benne' judío ka', benne' ka' zjake' yiz ka' zeyá'a neda', dan' wzí'že lo na'a neda' ka' légake' da' bdegak xa wdé cheto' ka' lo na'to' kan bénteze bégake'. ¹⁵ Ki goka' neda', san dan' nak Dios ži'i laže', wžekze' neda' zga'ale kate' bi na' galja', na' bliže' neda' nich gona' xchine'. ¹⁶ Naž, katen' gónekzele Dios, bene' ga bénbi'a Zi'ne', Bennen' bsele'e neda' nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen' kan nak chie' Le'. Katen' bene' da' ni, bi bejtilja' no benne' nake' benachze nich wsedle' neda', ¹⁷ na' bi wyá'a lo yež Jerusalén nich chejwía' benne' ka' gókgake' wbás ka' che Benne' Criston' zgá'alegake' ka' neda', san wyá'a gan nbab Arabia, na' wdé na' beyá'a lo yež Damasko.

¹⁸ Ka' goken, katen' ba wdé chonne yiz wyá'a lo yež Jerusalén, na' bejwía' Bedw, na' bgá'nlena' le' xda' ža. ¹⁹ Katen' wzó'a ga na' bi ble'ela' yetože benne' wbás che Benne' Criston'. Toze Jakob, biche' Xanžon' ble'ela'-ne'. ²⁰ Da' ni da' zzoja' chele naken dot da' li. Nnézkzele Dios bi žon laža'a.

²¹ Wdé na' wyá'a, na' wdía' lo yež ka' da' zej nbaben Siria, na' da' ka' zej

nbaben Silisia. ²² Kate' ža ka' lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston' gan nbab Judea bi bėnbia'gake' neda'. ²³ Belyenle' toze dan' bchaljgak yezika' benách ka' kan nak chia' neda', na' wnnágake': "Bennen' wžía láže'e žo'o zga'ale, zze diže'e na'a che da' žejle'žo, dan' gónele' wžía yi'e." ²⁴ Ka' goken, bka'n zėngake' Dios ni'a che da' žona' neda'.

2

Yezika' benne' wbás ka' che Jesús zzi' lo ná'gake' Pablo

¹ Kate' ba gok xda' yiz, wyá'alena' Bernabé, na' belá'a lo yež Jerusalén, na' bchi'a xkwide' Tito, bin' bėnlenbe' neda' tzen žin. ² Wyá'a ga na' dan' bloe'el Dios neda' žala' cha'a ga na'. Katen' bla'a ga na', na' chela'ale bchaljlēna' benne' ka' nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston', na' bzenla' légake' kan nak diža' chawen' da' zzenla' benách zi'to' ka'. Ki bena' dan' gónela' bi ga'n dáche'ze žin da' ba bena', na' žin da' žona' na'a. ³ La'kze xkwide' Titon', bi' lježan', bi nakbe' benne' judío, bi ben byėngake' chog lo xpéla'be' dan' nak bian' no benne' byo nzi' lo ne'e xtiža' Dios kan žónteze žongak benne' judío ka'. ⁴ Da' li, bałe benách ka' wnníta'gake' ga na', benne' žilj láže' ka', na' wnnágake' zej nake' lježžo ka', gónegekle' gon byėngake' chog lo belá' che xkwide' Titon' dan' nak bian'. Benne' ki zbíga'gake' gan zoažo žo'o, na' zwiagake' kan žonžo nich nnėzgekle' kan belazo lo na' da' bchi'le Moisés. Belazo dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'. Gónegekle' gon byėngake' yeyakžo da' yoble ka' benne' ka' zej ndo'e lo na' xtiža' Moisés na'. ⁵ Nitó chí'ido'ze, bi be'to' légake' latje. Ki bento' nich gape chi'ito' da' nak dot da' li che diža' chawen' nich gak yebėlenlžon.

⁶ Benne' ka' žeklžo nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston' bi bchi'igekle' neda' nitó da' kobe. Bi že' láža'a kan zej nake', dan' bi zchi'a láže' Dios žo'o kan zchi'a láže'gak benách ka' žo'o. ⁷ Bi bchi'igekle' neda' nitó da' kobe, dan'

gókbe'egekle' Dios bdie' lo na'a žin chie' da' žona', nich chejzenla' benách zi'to' ka' diža' chawen', tlebe kan bde Dios lo na' Bedon' žin chie', na' zzenle' benne' judío ka' diža' chawen'. ⁸ Dios, len yela' wak chie', bene' neda' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka', tlebe kan bene' Bedon' wbás chie' nich wsedle' le' benne' judío ka'.

⁹ Jakob len Bedon', na' Zwa, benne' ka' žeklžo nzi' lo ná'gake' žin che Benne' Criston', gókbe'egekle' bde Dios lo na'a žin ni. Che len wzí' lo ná'gake' neda' len Bernabé, na' bento' toze diža' chjento' xchin Dios gan nníta'gak benách zi'to' ka', neda' len Bernabé, na' légake' góngake' xchin Dios gan nníta'gak benne' judío ka'. ¹⁰ Góta'yoegekle' neto' toze chejsá' láže'to' gáklento' benách yache' ka', na' da' ni že' láže'teza' žona'.

Pablo bdile' Bedw lo yež Antiokía

¹¹ Naž kate' bla' Bedon' lo yež Antiokía, bdila'-ne', dan' bchixle' kan bene'. ¹² Ka' goken dan' zga'ale bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen, na' bene' ki na' zejte bžingak bałe benne' ka' zej nake' toze len Jakob. Naž wzó lawe' žebige'e, na' biž bdáwlene' benách zi'to' ka' tzen dan' bžebe' bi da' gongak benne' ka' nzi' lo ná'gake' žóngake' ga chog lo belá' chegak benne' byo, benne' zi'to' ka', kan zna da' bchi'le Moisés. ¹³ Naž yebale benne' judío ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', bėnlengake' Bedon' tzen kan žone' lo yela' zžebe chie', na' ka' goken ga bžinte lezka' bžebe Bernabé, na' le' bėnlene' légake' tzen. ¹⁴ Naž kate' ble'ela' bi žóngake' kan zna da' naken dot da' li da' žsedle diža' chawen' žo'o, na' goža' Bedon' lawgak yógo'te benne' ka' che Benne' Criston' wnníta'gake' ga na', na' wnnía': "Nako' le' benne' judío, san žono' le' kan žongak benách zi'to' ka', na' kege kan žongak benne' judío ka'. ¿Biž chen' žėnelo' gon byeno' gongak benách zi'to' ka' kan žongak benne' judío ka'?"

Želagak benne' judío ka' dan' žejlé'gake' che Jesús kan želagak benách

zi'to'ka'

¹⁵ Lezka' goža' Bedon': "Žo'o nakžo benne' judío ka' dan' xa xna'žo ka' zej nake' benne' judío ka', na' kege nakžo benách zi'to' ka', benne' bi zej nónbi'e Dios. ¹⁶ Nnézkelžo nitó benne' bi yeyake' chawe' law Dios dan' žone' kan zнна da' bchi'le Moisés. Toze yeyák chawe' lawe' Le' no benne' žejli'e che Jesús, Benne' Criston'. Lezka' žo'o bejle'žo che Jesusen', nich beyakžo chawe' law Dios, na' kege dan' žonžo kan zнна da' bchi'le Moisés na'. Bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' kan zнна da' bchi'le Moisés na'. ¹⁷ Na'a, žeklžo beyakžo chawe' law Dios dan' žejle'žo che Benne' Criston', san cha' nak bia' nakžo benne' doła' kan zej nak benách zi'to' ka', žžala' nnažo žon Benne' Criston' ga žonžo doła'? O'o. ¹⁸ Cha' že' laža'a yechisa' da' bchi'le Moisés da' ba wdé chen, da' ni nak bian' zka'n ditja' da' znnakze Dios."

¹⁹ Dan' bi gok gona' kan zнна da' bchi'le Moisés na', gok chia' ka ba nata'. Dan' naken ki, ba belá' na'a lo na' da' bchi'le Moisés nich soa' nbana', na' nich gona' kan znnakze Dios. ²⁰ Nak chia' ka ba gótlena' Benne' Criston' tzen le'e yag kroze gan gote' Le'. Che len kege nedkza' zoa' nbana', san zoa nban Benne' Criston' lo yichj lázda'wa'. Kan naken, zoa' nbana' na'a, naken dan' žejli'a che Zi'n Dios, Bennen' bží'ile'ele' neda', na' bde kwine' lo yela' got lo wlaza' neda'. ²¹ Bi žénela' wzóa' chela'ale da' žonnze Dios chežo. Chela' gák to benne' yeyake' chawe' law Dios, dan' žone' da' zнна da' bchi'le Moisés na', naž dáche'ze got Benne' Criston'.

3*Da' zнна da' bchi'le Moisés, na' da' žejle'žo che Benne' Cristo*

¹ Le'e, benne' bi nnezle ka'! Le'e, benne' Galasia ka'! Wzóa no benne' bene' chele yela' wžá' nich biž gonle kan zнна da' naken dot da' li? Gaze lo de bzenlto' le'e da' žata' chežo dan' got Jesús, Benne' Criston', le'e yag kroze.

² Le wchebe neda' da' ni. žBedjsoalen

Dios Be' La'y le'e dan' benle kan zнна da' bchi'le Moisés na' o dan' bejle'le diža' chawen' da' bénlele? ³ žNakxkze goken nakle benne' bi nnezle ki? Wzó lawle nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y le'e. žŽéklele žakze chele gak gonle ga gak dot li laže' kan nakle che Dios? ⁴ žDáche'ze gok chele yógo'te dan' wzáka'le? Bi goken ki! ⁵ Kate' Dios žsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' le'e, na' žonne' le'e latje gonle yela' wak che ya'abá ka', žžone' ki dan' žonle kan zнна da' bchi'le Moisés na' o dan' žejlé'zele diža' chawen' da' bénlele?

⁶ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bran bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe' lawe' Le' dan' bejli'e chie'." ⁷ Che len žala' nnézlele, benne' ka' žejlé'gake' che Dios, légakze' zej nake' da' li za'só Bran na'. ⁸ Nyejw le'e yiche la'y, da' bla' lawn zga'ale kan gon Dios, dan' znnan, benne' zi'to'ka', benne' chejlé'gake' chie' Le', gákgake' chawe' lawe' Le'. Che len Dios bloe'ele' Bran na' zga'ale kan nak diža' chawen', na' wnné': "Lo na' Za'só' gon chawa'a benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga." ⁹ Ki naken, Bran na' bejli'e che Dios, na' Dios wnné' nake' chawe'. Lezka' na'a, Dios žone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

¹⁰ Zej nbaga' zia benne' ka' žxen láže'gake' yeyákgake' chawe' law Dios dan' žóngake' kan zнна da' bchi'le Moisés. Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' dot da' zнна xtiže'e."

¹¹ Na'a, nak bia' bi yeyák nitó benne' chawe' law Dios dan' žone' da' zнна xtiže'e, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Soa nban bennen' beyake' chawe' law Dios dan' žejli'e chie' Le'." ¹² Kan žeyák chawe' law Dios no benne' žejli'e che Benne' Criston' nžan' kan nak che benne' žxen láže'e yeyake' chawe' lawe' Le' dan' žone' kan wnná Moisés na'. Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Soa nban no benne' žone' dot da' zнна xtiže'e."

¹³ Benne' Criston' beslé' žo'o lo na' da' zchogen chežo gatžo da' nyejwn le'e

xtiža' Moisés na', dan' bi'e latje wžóg chie' gate' lo wlazžo žo'o. Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Zej nbaga' zia yógo'te benne' ka' zej de'e to le'e yag." ¹⁴ Ka' goken che Benne' Criston' nich gak gon Dios kan bchebe laže'e gone' che Bran, katen' wnné' gon chawe'e benách zi'to' ka' lo na' Jesús, Benne' Criston', nich gak gone' ga yedjsoalen Dios Be' La'y žo'o cha' chejle'žo chie' Le', kan bchebe laže' Dios gone'.

Da' bchi'le Moisés žo'o, na' da' bchebe laže' Dios gone'

¹⁵ Na'a, zí'na'do' ka', žapa' le'e to da' žsaka' leba', to da' žaken chežo, na' znnia': Kate' chope benne' ka' ba bėngake' toze xtiža'gake', na' ba ben chóchgake' dižan', naž bi gak nitó benne' wché'en, na' bi gak no benne' wzanen'. ¹⁶ Dios bchebe laže'e to da' gone' che Bran, na' che Za'sóe'. Gan nyejw le'e yiche da' ni, bi znnan: "za'sóe' ka'", da' zchaljen chegak benne' zan, san znnan: "che Za'sóe'." Da' ni zchaljen che toze Benne', Benne' Criston'. ¹⁷ Da' ni žénela' nnia': Dios bene' toze diža' len Bran na', na' bchebe laže'e gone' kan znnan da' wnné'. Na'a, da' nyejw le'e xtiža' Dios, da' bchi'le Dios benne' judío ka' tape gaywá' chi žoa yiz wdé katen' gože' Bran na' dan', bi gak yeká'an dan' bchebe laže' Dios gonon', na' bi gak wsołen. ¹⁸ Na'a, cha' žala' gonžo kan znnan xtiža' Moisés na' nich si'žo da' bchebe laže' Dios gonze', biž naken to da' bchebe laže'e gonze'. Dios žonze' ki dan' bchebe laže'e gone' ki che Bran na'.

¹⁹ Cha' ki naken, biz chen' bchi'le Dios benách ka' da' nyejwn lo da' bzoj Moisés na'? Dios bchi'le' benách ka' ki nich gak bia' zia da' zej nbage'e, san goken ki toze kate' bžinte ža na' bla' law Za'só Bran na', Bennen' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Da' nyejwn lo xtiža' Dios bsele'en yežlyó nga lo na'gak wbás che ya'abá ka', na' Moisés bdie' dižan' lawgak benách ka'. ²⁰ Kate' toze benne' zoa da' zchebe laže'e gonon', bi žon byenen soa no

benne' wdíe' dižan', na' Dios, toze' nake'.

Biz chen' gož Dios benách ka' góngake' da' zej nyejw lo da' bzoj Moisés

²¹ Na'a, kan nak da' nyejwn lo xtiža' Dios, žnaken tlebe len dan' bchebe laže' Dios gone'? O'o. Chela' bchi'le Dios žo'o gonžo da' gak gonon ga soažo nbanžo to chi'ize, naž gak yeyakžo chawe' law Dios cha' gonžo kan znnan xtiže'e. ²² San da' nyejwn le'e yiche la'y znnan yógo'težo nbaga'žo doła'. Ki naken nich gak si'žo dan' bchebe laže' Dios gata' chežo cha' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston'.

²³ Kate' bi na' žin ža gak chejle'žo che Benne' Criston', da' znnan xtiže'e bchi'len žo'o, kan zoa da' zchi'len to benne' nyejwe' liž ya. Ka' goken na' zejte ža gok bia' gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'. ²⁴ Ki naken, da' znnan xtiža' Dios bchi'len žo'o, na' goken chežo ka to benne' bsdle' žo'o na' zejte ža bloe'e law Jesús, Benne' Criston', nich gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo chie' Le'. ²⁵ Na'a, dan' ba bžin ža gak yeyakžo chawe' law Dios cha' chejle'žo che Benne' Criston', dan' bsdlen žo'o biž zchi'len žo'o.

²⁶ Yógo'tele le'e nakle zi'nkze Dios dan' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' ba nakle toze len Le'. ²⁷ Yógo'te benne' ka', benne' bezóagake' nis nich yeyákgake' toze len Jesús, Benne' Criston', ba beyákgake' kan nakkze' Le'. ²⁸ Biž zej nžoj chople benne' judío ka' len benne' zi'to' ka', na' biž zej nžoj chople benne' ndo'w ka' len benne' ka' bi zej ndo'e, na' biž zej nžoj chople benne' byo ka' len no'le ka'. Kate' beyakle toze len Jesús, Benne' Criston', yógo'tele lezka' beyakle toze len lježle tole yetole. ²⁹ Na'a, cha' nakle che Benne' Criston', lezka' nakle za'só Bran, na' nzi'le dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' che Bran na'.

4

¹ Da' ni naken da' žénela' nnia': Kate' ne zbez to xkwide' byo ža wloé'e law xabe' ba žeyála'be' si'be'

da' žala' wka'ne' chebe', ne nakbe' ka to bi' ndo'w, la'kze da' li yógo'te gaken chebe'. ² Kate' ne zejbe' yiz kwide' chebe', zej nnita' benne' ka' zchí'igekle' lebe', na' zkóngekle' žin da' žala' gaken chebe' na' zejte ža ba bdixjw xabe' chebe'. ³ Lēzka' žaken chežo. Katen' gokžo ka xkwide' ka', da' žónteze žongak benách ka' che yežlyó nga bchí'igeklen žo'o. ⁴ Naž kate' bza'a ža, Dios bsele'e Zi'nkze' nga. Goke' zi'n to no'le kan nakžo žo'o, na' da' žsédgekle benne' judío ka' bchí'igeklen Le'. ⁵ Ka' goken chie' nich gok beslé' benne' ka' zchi'le xtiža' Moisés na' légake', nich gak yeyakžo žo'o zi'nkze Dios.

⁶ Nich gak bia' ba nakle zi'nkze Dios, Le' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lāzdo'le, na' Lekze' zcháljlēne' Dios lo wlazle le'e, na' znnē': "Xe." ⁷ Ki naken, ba nakle zi'nkze Dios, na' biž nakle ka benne' ndo'w ka'. Na'a, dan' nakle zi'nkze' Le', Dios na'kze ba bchebe laže'e gonne' chele da' naken chie', dan' nakle toze len Benne' Criston'.

Pablo že' laže'e benne' Galasia ka' žejlé'gake' che Jesús

⁸ Katen' bi na' gónbia'le Dios, gokle ka benne' ndo'w ka', na' bka'n zenle lo'a ka'. Bi zej nak lo'a ka' dios ka'. ⁹ Na'a, dan' nónbia'le Dios, o wak nnažo: dan' nonbia' Dios le'e, žbiž chen' žénelele yeyo'ole lo na' xtiža' Moisés na', da' bi žáklenen nitó benne'? žŽénelele gakle da' yoble benne' ndo'w ka', nich gonle kan znnā xtiže'e? ¹⁰ Zka'n zenle to yetó ža, na' to yetó byo', na' to yetó da' žaken, na' to yetó yiz. ¹¹ Žžeba' da' gak chele. Bena' žin gan zoale le'e nich gónbia'le da' naken dot da' li. žBeyák dáche'ze žin da' bena'? ¹² Žáta'yoela' le'e, zí'na'do' ka', gakle kan naka' neda', dan' ba belá' lo na' dan' wnná Moisés na'. Ki žala' gonle dan' beyaka' neda' kan gokle le'e. Bi be da' zia benle chia' neda'.

¹³ Ba nnézkzelele biz chen' wzó lawa' zchalja' diža' chawen' gan zoale le'e. Bchaljan' ga na' dan' gókli'a yižwé'. ¹⁴ Bi bka'nle neda' ka'ze, na' bi

bzoale neda' chela'ale la'kze bgótelele ni'a che yižwé' chian'. Wdaple neda' ba la'ne, toze kan gaple ba la'ne to wbás che ya'abá, o kan gaple ba la'ne Jesús na'kze, Benne' Criston'. ¹⁵ Bebélé'elele ža na'. žBižkze goken chele dan' biž žaken ki chele? Da' ni gak nnia' kan goken chele: Chela' gok to da' sáke'le gonle, na' kwejle yej lawkze, na' gonnlen chia' neda'. ¹⁶ Na'a, žžéklele beyaka' to benne' bi zle'ele' le'e chawe' dan' goža' le'e káteze naken?

¹⁷ Benne' ka' zchí'xgake' le'e že' láže'gake' le'e, san kege nich gaken chawe' chele. Žénegekle' góngake' ga kwey yichjle neto', na' we' láže'le légake'. ¹⁸ Na'a, chawe' naken soa no benne' že' láže'e le'e, san toze cha' naken nich gak chawe' chele. Ki že' láže'teza' le'e, na' kégeze kate' ne zóalēna' le'e. ¹⁹ Le'e, zí'na'do' ka', kan žak che to no'le za' galj bi' že'n chie', zzáka'li'e, lezka' zzáka'li'a neda' da' yoble ni'a chele le'e kate' žinže ža gakle dot kan nak Benne' Criston'. ²⁰ Žak láže'li'a sóalēna' le'e na'a nich gak wcháljlēna' le'e to diža' nža', dan' že' zedla' ni'a chele.

Da' žsedle da' goken che Agar, na' che Sara, zo'le Bran

²¹ Na'a, nólele le'e žénelele wdé kwinle lo na' da' bchi'le Moisés na', le wia da' ni da' nnia'. žBatkle bze nagle da' znnā xtiža' Moisés na'? ²² Lo xtiže'e znnan ki: "Wnníta'gak chope xkwide' byo ka' che Bran. Tobe' gokbe' zi'n to no'le ndo'w, na' yetobe' gokbe' zi'n to no'le bi ndo'e. ²³ Zi'n no'le ndo'w na' goljbe' lo ni'a lo na' to benne' kan žaligak yógo'te xkwide' ka', san zi'n no'le bi ndo'e na' goljbe' dan' bchebe laže' Dios gone' ga galjbe'."

²⁴ Da' ni naken to da' žsaka' leben. Kan gok chegak chope no'le ki žsedlen kan zej nak chope diža' nžag, da' ka' Dios bēnlēne' benách ka'. To diža' nžag na' naken da' ben Dios law ya'a Sinaí, na' da' goken che Agar, no'le ndo'w che Sara zloe'elen kan naken. Benne' ka' zej nzi' diža' nžag ni zej nake' ka' zi'n Agar na', na' zej nake' ka' benne' ndo'w ka' lo na' diža' nžag

na'. ²⁵ Da' gok Agar na' lezka' zloe'elen kan nak ya'a Sinaí, dan' žen' gan nbab Arabia, na' lezka' zloe'elen kan nak yež Jerusalén dan' žen' na'a ža, dan' naken ka to benne' ndo'w tzen len benne' ka' zej nnite'e lo yežen'. ²⁶ San bi ndo'gak benách ka' che Jerusalén na' da' žen' ya'abá che Dios, na' žo'o ni nakžo benách wláž ka' che yežen'.

²⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Bebél, no'le wbíž, bi zoa zi'no'.

Lo yela' žebél chio' wžéžeya'a,

la'kze batkle gok chio' da' zzáka'kze to no'le

za' galj bi' že'n chie'.

Bebél la'kze nbej yichjgak benách ka' le',

dan' Dios gone' ga yánle'eže zi'no' ka' ka' xkwide' ka' che no'len' zóalene' benne' byo chie'.

²⁸ Zí'na'do' ka', žo'o ni nakžo kan gok Isaak, zi'n Bran. Nakžo ka' za'só Bran na', xkwide' ka' bchebe láže' Dios gáljgakbe' chie'. ²⁹ Kate' ža ka', xkwiden' goljbe' kan žaljak yógo'te xkwide' ka', wžía láže'be' xkwiden', bin' goljbe' ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y. Lezka' žaken chežo na'a, želbía láže'gak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga žo'o. ³⁰ Na'a, žbizkze znnan da' nyejw le'e yiche la'y? Ki znnan: "Bebéj no'le ndo'w na' na'le tzen len zi'ne', dan' bi gak si' zi'n no'len' tzen len zi'n no'le bi ndo'e da' bchebe láže' Dios gatan' che zi'n no'le bi ndo'e na'." ³¹ Ki naken, zí'na'do' ka', bi nakžo kan gok zi'n no'le ndo'w na'. Žo'o nakžo ka' zi'n no'le bi ndo'e na'.

5

Le gape chi'i kwinle, nich ga'nle lo yela' želá

¹ Ba belážo dan' beslá Benne' Criston' žo'o. Le soa choch cha', na' le ga'n lo yela' želá na'. Bi wzóa kwinle da' yoble lo na' da' bchi'le Moisés na', nich bi gakte ka' benne' ndo'w ka' chen.

² Le wzé nag da' znnia'. Neda', Pablo, žapa' le'e cha' gonnle no benne' latje choge' lo belá' chele kan znnan da' bchi'le Moisés na', bi yebélenlele da' ben Benne' Criston'. ³ Da' yoble

žénela' yapa' no benne' byo žwe'e latje no benne' choge' lo xpele'e da' ni, žon byenen gone' dot da' znnan da' bchi'le Moisés na'. ⁴ Nólele le'e žéklele yeyakle chawe' law Dios dan' žonle kan znnan xtiža' Moisés na', ba bkwáslenle Benne' Criston'. Ba bsanle da' žonn Dios chežo. ⁵ Žo'o ni žxen láže'žo yeyakžo chawe' law Dios ni'a che yela' wak che Dios Be' La'y dan' žejle'žo che Benne' Criston'. ⁶ Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo belá' chežo kan znnan xtiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo belá' chežo. Da' záka'že naken chejle'žo che Benne' Criston', da' gonen ga ži'ilžo lježžo ka'.

⁷ Cháwe'do' gok kan wzó lawle žonle ža na'. ¿Nakxkze goken bka'nle da' naken dot da' li? ⁸ Dios, Bennen' bliže' le'e, bi ben byene' benle ki. ⁹ Bi gal láže'le da' znnan: "Láte'ze kwa zichj che yet xtil žonen ga chaž dot kwa da' nzin' kwa zichjen'." ¹⁰ Dan' nakžo toze len Xanžon', žxen láža'a kan nak chele, sa' láže'le tlebe kan zza' láža'a neda', na' Dios wsaka' zi'e bennen' zchiže' le'e, nóte'teze benne' nake'.

¹¹ Na'a, kan nak chia' neda', zí'na'do' ka', zej nnita' benne' ka' znnágake' žsedla' benách ka' žala' chog lo belá' chegak benne' byo ka' kan znnan da' bchi'le Moisés na'. Cha' žona' ki, žbiz chen' želbía láže'gak benne' judío ka' neda'? Chela' žsedla' ki, bi ža'a nitó benne' neda' dan' zchalja' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze. ¹² Kan nak chegak benne' ka' zchíxgake' le'e, benne' ka' žénegekle' chog lo belá' chele, žak láža'a chóggake' to chi'ize kwíngake'.

¹³ Kan nak chele, zí'na'do' ka', Dios bliže' le'e nich gakte benách nla ka'. Bi wkónlele žin yela' želá na' nich gonle kan zdan láže'zele, san nich gonle žin che lježle tole yetole, dan' nží'ilele lježle ka'. ¹⁴ Yógo'te da' znnan xtiža' Dios žon bennen' žone' kan znnan xtiža' Dios da' znnan: "Žala' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'." ¹⁵ Na'a, cha' znnale che lježle tole yetole, da' žonle naken kan žongak beko' yixe' snia ka', bia ka'

žáwya'agakba', na' žáwgakba' ljéžgakba' ka'. Cha' ki žonle, le gape chi'i kwinle nich bi wžia yi'le lježle tole yetole.

Da' žonžo žakze chežo, na' da' žon Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo

¹⁶ Da' ni žapa' le'e: le we' laže' gonle da' žénele Dios Be' La'y, na' naž biž gonle kan žénelele lo yela' benachze chele. ¹⁷ Da' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo bi naken tlebe len da' žénele Dios Be' La'y gonžon, na' da' žénele Dios Be' La'y bi naken tlebe len da' ka' žénelžo gonžo lo yela' benachze chežo. Da' chopen ki, bi zej naken tlebe, na' che len bi gak gonle kan žénekezelele. ¹⁸ Na'a, cha' žonle kan žénele Dios Be' La'y, biž yo'ole lo na' da' bchi'le Moisés na'.

¹⁹ Zej nak bia' da' žongak benách ka', benne' ka' žóngake' kan žénele yela' benachze chégake':

Zka'n dítgake' yela' zchag na'.

Žóngake' da' zinnj, na' da' kegle, na' da' bi naken chawe'.

²⁰ Zka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' yela' wžia'.

Bi zlé'egekle' ljéžgake' ka' chawe', na' želdíl-lene' légake'.

Zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' želžé'e.

Zze láže'gake' da' kegle.

Želžój chóplegake', na' zbéjgake' chela'ale benách ka'.

²¹ Zdan láže'gake' yela' gape, na' žótgake' benách ka'.

Želzožle', na' žáwle'egake'.

Zdetlen žóngake' da' ka' žóngake'.

Da' zan da' ki žóngake'. Neda' zchi'la' le'e na'a nich bi gonle ki, kan bchi'la' le'e zga'ale, znnia': benne' ka' žóngake' ki bi gak cházgake' gan znnia' bia' Dios.

²² Na'a, nak bia' Dios Be' La'y žone' žin lo yichj lázdo'žo dan' žonžo ki:

Nži'ilžo lježžo ka', na' žebéle'elžo.

Zga'n ži yichj lázdo'žo, na' zbezžo zen laže'.

Že' láže'žo lježžo ka', na' nakžo ži'i laže'.

Žonžo kan znniažo.

²³ Nakžo gaxjw laže', na' znnia' bia'žo kwinžo.

Da' bchi'le Moisés žo'o bi zži'il che da' ki. ²⁴ Benne' ka' zej nake' che Benne' Criston' biž žóngake' kan žénekezegekle', na' bi žóngake' da' zdanze láže'gake' lo yela' benachze chégake'. ²⁵ Dios Be' La'y nbánlenžo. Lekze' žala' nna bi'e žo'o kan nak yógo'te da' žonžo.

²⁶ Bi žala' wká'n zen kwinžo, na' bi wcha'žo lježžo tožo yetožo, na' bi ge'elžo lježžo tožo yetožo.

6

Žala' gáklenžo lježžo ka'

¹ Na'a, zí'na'do' ka', cha' lé'elele žon to lježle dola', naž nólele le'e zoalen Dios Be' La'y le'e, žala' gonle ga yeyát laže' bennen', san žon byenen gonle ki lo yela' gaxjw laže' chele, na' le gape chi'i kwinle nich bi gon da' xiwe' ga bága'le dola'. ² Le gáklen lježle tole yetole kan nak ywa' da' nbága'le. Cha' gonle ki, na' gonle kan znnia da' gož Benne' Criston' žo'o gonžo.

³ Cha' zoa no benne' žekle' nake' benne' zen, san bi be nake', benne' ni žon láže'le' la' kwinze'. ⁴ To to benne' žala' wie' bínlo da' žonkze'. Naž cha' yežoje' chawe', gak wká'n zen kwine' kan nak da' ba bene', na' bi gon byenen wie' kan bengak yezika' benách ka' cha' bene' le' da' nakže chawe' o bi bene' ki. ⁵ To to benne' žala' we'e da' besbaga' Dios le'.

⁶ Cha' zoa no benne' žsedle' le'e diža' chawen', žala' wnézjwle bennen' žsedle' le'e late' da' den chele.

⁷ Bi gon laže'l kwinle, dan' bi gak gon láže'lele Dios. Yelaple kan nak da' gozle. ⁸ Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan zdanze láže'le lo yela' benachze chele, na' da' yelaple gaken yela' got. Cha' da' žazle zej naken da' ka' žonle kan žaz laže' Dios Be' La'y, na' yelaple da' gonn Dios Be' La'y chele, da' naken yela' nban da' zejlí kanne. ⁹ Ki naken, bi žala' wsanžo gonžo da' naken chawe', na' cha' bi yekwasžo, žin ža yelapžon. ¹⁰ Che len, bátteze gata' latje chežo, žala' gonžo da' nak chawe' chegak yógo'te benách ka', na' da' naken blo, žala' gonžo ki chegak lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Da' bzoj Pablo kate' ze lawte

¹¹ Le wia kato da' zen diža' ni da' zzoja' nga chele len na' kwina'.

¹² Benne' ka' žénegekle' góngake' ga chog lo belā' chele kan z̄nna da' bchi'le Moisés na', žóngake' ki nich yežójgake' chawe' lawgak benne' judío ka', nich bi kwia láže'gake' légake' dan' zcháljgake' kan got Benne' Criston' le'e yag kroze.

¹³ Na'a, benne' byo ka' nžog lo belā' chégake' kan z̄nna da' bchi'le Moisés na', bi žóngake' dot kan z̄nna da' bchi'le'. Žénegekle' góngake' ga chog lo belā' chele nich gak wká'n zen kwíngake' dan' gata' latje chégake' nna biá'gake' le'e. ¹⁴ Kan nak chia' neda', wká'n zena' toze da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' gote' le'e yag kroze. Ni'a che da' ben Benne' Criston' le'e yag kroze, da' žen' yežlyó nga naken chia' neda' ka to da' ba naten, na' bi že' laža'an, na' neda' naka' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga ka to benne' gat, na' bi gak yekwásgake' neda'. ¹⁵ Cha' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bi be zaka' cha' nžog lo belā' chežo kan z̄nna x̄tiža' Moisés na', o cha' bi nžog ki lo belā' chežo. Da' záka'kze naken gakžo benách kobe lo yichj lázdo'žo.

¹⁶ Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' kan z̄nna da' žsedla' nga, na' yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios, z̄nnabla' Dios wká'n žie' yichj lázdo'gake', na' yeyache' láže'e légake'.

¹⁷ Na'a so law, biž gak no benne' gone' ga kwe' zedla' neda', dan' zej že' lo xpela'a yiž ka' da' zej nak bian' naka' wen žin che Xanžo Jesusen'.

¹⁸ Na'a, zí'na'do' ka', z̄nnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO ŁO YEŽ ĘFESO

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle che Dios, na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' zoale ło yež Ęfeso. Naka' neda' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston', dan' Dios na'kze gónele' gaka' ki. ² Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', we' laže'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žonn Dios chežo dan' nakžo toze len Jesús

³ ĵGa'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Dan' nakžo toze len Benne' Criston', Dios ba benne' chežo yógo'te da' naken chawe' che ya'abá chie', dan' bsele'e Dios Be' La'y nich yedjsóalene' žo'o. ⁴ Zga'ale kate' ben Dios yežlyó nga, wžekze' žo'o nich gakžo che Leze' ni'a che Benne' Criston', na' nich gakžo benách la'y chie' ka', na' nich gakžo chawe' lawe' Le'. ⁵ Dios bkweze' zga'ale si' lo ne'e žo'o ka' zi'nkze' ka' ni'a che da' gon Jesús, Benne' Criston', dan' wyáz laže'e Le' gone' ki, na' dan' naken da' gónekzele' gone'. ⁶ Žala' wká'n zéntežžo Dios ni'a che da' benne' chežo, dan' bennze' chežo dan' nakžo toze len Zi'ne', Bennen' nži'ile'. ⁷ Benne' Criston' beya'we' žo'o katen' gote' lo wlazžo žo'o nich gak yenít law Dios žo'o che doła' da' nbága'žo. Ki ben Dios dan' nži'ile'ele' žo'o. ⁸ Bloe'ele' law kan nži'ile' žo'o dan' benne' chežo yela' sina' chie', na' yela' žejní'il chie'. ⁹ nich gak gónbia'žo da' bkweze' chežo, na' bloe'ele' žo'o da' bgache', dan' bzoakzen' zga'ale gonon' lo na' Benne' Criston'. ¹⁰ Dan' bzoakze Dios gonon' kate' žinte ža, naken gone' ga gakgak toze, na' chazgak lo na' Benne' Criston' yógo'te da' de, da' ka' zej nnitan' ya'abá che Dios, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

¹¹ Dan' nakžo toze len Benne' Criston', Dios wžekze' žo'o zga'ale nich gak chežo da' naken che Xažo Dios, dan' bkwezen' chežo kan nak da' gónekzele' Le'. Nake' Le' Bennen' žone' yógo'te kan žénekzele' Le'. ¹² Ki ben Dios nich wká'n zenžo-ne' kan nak yela' zen chie', žo'o ni žxen láže'žo Benne' Criston' zga'aležo ka' yezika' benách ka'. ¹³ Lezka' goken chele le'e. Katen' bėnlele diža' da' naken dot da' li, diža' chawen' kan gak yelažo, na' bejle'le che Benne' Criston', na' Dios bzoe' chele da' nak bian' nakle chie', katen' bchize' Dios Be' La'y lo yichj lázdo'le. Dios Be' La'y na' nake' Bennen' bchebe laže' Dios sele'e chežo. ¹⁴ Dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o, nak bia' gak chežo da' naken che Xažo Dios kate' yeyož yeya'we' žo'o, žo'o na' ba nakžo chie' Le'. Ki naken nich ga'n zen yela' baní' chie'.

Pablo znnable' Dios wzejni'ile' benách ka' che Jesús

¹⁵ Che len, katen' benla' kan žejle'le che Xanžo Jesusen', na' kan nži'ilele yógo'te benách ka' che Dios, na' ze-jte na'a ža ¹⁶ bi žsana' žapa' Dios: "Žóxkeno" ni'a chele. Žejsá' laža'a le'e kate' zcháljlena' Dios, ¹⁷ Bennen' nake' Dios che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' nake' Xažo, na' nape' dot yela' wak. Znnabla'-ne' sele'e Dios Be' La'y chele, nich gone' ga gónbia'le Dios dot kan nake'. Dios Be' La'y na' žonne' chežo yela' žejní'il, na' zloe'ele' žo'o da' nakkze Dios. ¹⁸ Znnabla' Dios wzejni'ile' le'e lo yichj lázdo'le nich gak nnézlele kan nak da' žxen láže'žo, dan' bliže' le'e nich yebėlenlelen, na' nich nnézlele kan nak yela' wnni'a che ya'abá che Dios da' gaken chegak benne' ka' zej nake' chie' Le', ¹⁹ na' nich nnézlele kato da' zen nak yela' wak chie', dan' žáklenen žo'o, nolžo žejle'žo chie' Le'. Yela' wak zen ni naken da' bloe'el law Dios ²⁰ katen' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, na' bene' ga wži'e kwit li ža chie' Le' gan nake' blo ya'abá che Dios, ²¹ ga na' znnabi'e benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná

bia', na' benne' blo ka', na' benne' ka' zej nake' xangak benách ka'. Benne' Criston' nakže' blo ka yógo'te benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' yežlyó nga, na' lo yežlyó da' zan'.²² Dios bdie' lo na' Benne' Criston' yógo'te da' den nich nna bi'en, na' bzoe' Le' chegak benách chie' ka' nich gake' Xanžo lo yógo'te da' zej naken chežo.²³ Benách ka' che Benne' Criston' zej nake' ka belá' žen chekze', na' žake' Le' dot zen lo belá' žen chie' na'. Žonkze' Le' ga zgólegak dot chawe' yógo'te da' den.

2

Belazo dan' nži'il Dios žo'o

¹ Dios ba benne' yela' nban da' zejlí kanne chele, la'kze zga'ale gokle ka benne' gat ka' ni'a che doła' da' wbága'le, na' ni'a che da' zinnj da' benle.² Ža na' benle tlebe kan žongak benách ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' benle kan gónele da' xiwe', dan' zнна bian' lo be'ze, na' zkonlen žin benne' ka' bi žóngake' kan zнна xtiža' Dios.³ Lezka' gokžo yógo'težo žo'o, dan' benžo kan wzeze láže'žo, na' kan wyáz láže'žo lo yela' benachze chežo. Che len wbága'žo doła' law Dios, dan' žonen ga choge' chežo gatžo kan gone' chegak yezika' benách ka'.⁴⁻⁵ Naž katen' gokžo ka benne' gat ka' ni'a che dołan' da' wbága'žo, Dios besbane' žo'o lo yela' got tzen len Benne' Criston' dan' beyache' láže'le' žo'o, na' bží'ile'ele' žo'o. Belale le'e dan' že' láže' Dios le'e.⁶ Dios besbane' žo'o tzen len Benne' Criston' nich gone' ga kwe'žo tzen len Le' gan zнна bi'e ya'abá chie' Le'.⁷ Katen' ben Dios ki, bloe'ele' benách ka' zá'gake' kan nak yela' wnni'a che da' bennze' chežo, katen' bsele'e Jesús, Benne' Criston', nich gáklene' žo'o, da' nak bian' kan nží'ile'ele' žo'o.⁸ Belale le'e dan' že' láže' Dios le'e dan' že'le'le che Benne' Criston'. Beslé' le'e, kege dan' zoa da' chawe' da' benle le'e, san dan' naken da' žonze Dios.⁹ Bi gak nitó benne' wká'n zen kwine' dan' belé',

dan' bi belé' ni'a che da' chawe' da' benkze' le'.¹⁰ Da' nakžo naken da' benkze' Dios. Dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston', bzoe' žo'o nich gonžo da' naken chawe', da' bkweze' zga'ale nich gonžon.

Že' ži yichj lázdo'žo law Dios ni'a che da' ben Jesús

¹¹ Le chejsá' láže' kan gokle zga'ale. Gokle benách zi'to' ka', na' che len benne' judío ka', benne' želchoge' lo belá' chegak benne' byo ka' da' nak bian' nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, na' znnágake' zej nake' benne' nžog lo belá' chégake', znnágake' nakle le'e benne' bi nžog lo belá' chégake'.¹² Ža na' wzoale zi'to' gan zoa Benne' Criston'. Gokle benne' zi'to' ka' lawgak benách Israel ka', na' bi wži'le da' chawe' che diža' da' ben choch Dios, dan' bchebe láže'e gata' chegak benách chie' ka'. Wzoale yežlyó nga, na' bi wzóa da' žxen láže'le, na' bi bénbia'le Dios.¹³ Na'a, nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. Zga'ale wzoale zi'to' gan zoa Dios, san na'a Dios ba bnnite' le'e gawze dan' got Benne' Criston' lo wlazžo žo'o.¹⁴ Benne' Cristo na'kze zka'n žie' yichj lázdo'žo law Dios. Le' bene' ga beyakgak benne' judío ka', na' benne' zi'to' ka', ka toze benách, na' bsole' yela' zža'a dan' bebejen légake' chople, dan' goken ka to ze'e sibe.¹⁵ Da' ni ben Benne' Criston' katen' gote' lo wlazžo žo'o, na' bsole' da' ka' zchí'igeklen benne' judío ka', da' ka' zej nyejwn lo da' bzoj Moisés na', na' chope kwe' benne' ka', beyone' légake' toze benách kobe, benne' ka' zej nake' toze len Lekze'. Ki bene', na' bka'n žie' yela' zža'a na'.¹⁶ Dan' got Benne' Criston' le'e yag kroze, bsole' yela' zža'a na', na' chope kwe' benách ka', beyone' légake' ka toze benách, na' bzoa žie' yichj lázdo'gake' law Dios.

¹⁷ Ka' goken, zí'na'do' ka', bla' law Benne' Criston', na' bchalje' diža' chawen' kan gak ga'ngak cháwe'do' yógo'te benách ka', le'e na' nakle benách zi'to' ka', na' wzoale zi'to' gan zoa Dios, na' lezka' benne' judío ka',

benne' ka' nníta'gake' gawze. ¹⁸ Na'a, ni'a che da' ben Benne' Criston', gak bíga'žo law Xažo Dios, dan' zóalenkze Dios Be' La'y žo'o, la'kze nakžo benne' judío ka' o benách zi'to' ka'. ¹⁹ Che len, le'e, benne' zi'to' ka', biž nakle ka' benách zi'to' ka', na' biž zoale to yežlyó da' bi naken chele, san nbáblenle benách ka' che Dios. Ba nakle ljež Dios na'kze. ²⁰ Le'e nakle ka' to yo'o da' zoan to chi'ize. Nakle ka' yej ka' da' zej zoan law len ze'e, da' wlo'ogak benne' wbás ka' che Benne' Criston' len benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Jesús na'kze, Benne' Criston', nake' ka' yej blo che len ze'e na'. ²¹ Dot yo'on' da' nakle le'ekze žasen law len ze'e na', dan' nakke Benne' Criston', na' yej chen ka' zej nnita' binlo, nich gaken to yodo' la'y che Xanžon' gan zoakze' Le'. ²² Le'ekze nakle toze len Benne' Criston', Bennen' bnnite' le'e nich gake' ka' to yo'o gan yo'o Dios, dan' zoalen Dios Be' la'y le'e.

3

Nak Pablo wen žin nich wchalje' diža' chawe'

¹ Che len, neda', Pablo, nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' che Jesús, Benne' Criston', nich si'le le'e da' chawe' chie', le'e, benách zi'to' ka'. ² Žekla' ba nnézkzelele kan ben Dios, bdie' lo na'a žin da' žona' nich yebélenlele da' žonne' chežo. ³ Dios bloe'ele' da' bgache' che da' žone' Le', na' bzejni'ile' neda' kan naken. Kan nak da' ni ba bzoja' chele le'e láte'do'ze. ⁴ Kate' gol-le diža' ni, na' gónbia'le da' žejni'ila' kan nak da' bgache' kan nak che Benne' Criston'. ⁵ Ža ni'te bi bzejni'il Dios nitó benne' kan nak da' bgache' na', san na'a, lo na' Dios Be' La'y, Dios ba bloe'ele' law kan naken. Bzejni'ile' benne' wbás ka', benne' ka' bebeje' cheze chie', na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. ⁶ Ki zнна da' bgachen': "Ni'a che diža' chawen' si'gak benách zi'to' ka' tzen len benne' judío ka', da' ka' zej naken che Dios, na' yeyákgake' ka' toze benách, na'

lezka' gata' yela' žebél chégake' tzen len benne' judío ka', da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'." ⁷ Dios, lo yela' ži'i laže' chie', bdien' lo na'a neda'. Lo yela' wak zen chie', bene' neda' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawe' chien'. ⁸ Néxjwža' neda' ka' yógo'te benách ka' che Dios, san Le' benne' neda' latje gaka' wen žin chie' nich wchalja' diža' chawen' gan nníta'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che Benne' Criston', da' záka'le'en. ⁹ Dios bdie' lo na'a gona' ga gónbia'gekle yógo'te benách ka' kan nak da' bzoakze Dios ža ni'te, dan' naken to da' bgache' che Dios, Bennen' bene' yógo'te da' zle'elžo. ¹⁰ Ka' goken nich gónbia'gekle yógo'te benne' ka' na'a, benne' ka' zнна biá'gake' len benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' ya'abá che Dios, dot kan nak yela' žejni'il che Dios, kate' lé'egekle' kan zej nak benách ka' che Benne' Criston'. ¹¹ Dios bene' da' ni katen' bene' dan' bzoakze' Le' ža ni'te, dan' bene' lo na' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ¹² Dan' nakžo toze len Benne' Criston', ba nzi'žo latje bíga'žo dot láže'žo law Dios, dan' žejle'žo chie' Le'. ¹³ Che len žáta'yoela' le'e bi gak chope láže'le ni'a che da' zzaka'a neda' nich gáklena' le'e, dan' gonen ga gak chawe' chele.

Kan nak yela' nži'il che Jesús

¹⁴ Che len zzoa ziba' law Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ¹⁵ Kan lie' Le' lezka' nzi' lagak yógo'te benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga. ¹⁶ Znnabla' Xažo Dios, lo yela' wnni'a da' zenle'e chie', wnezjwe' chele yela' wak che Dios Be' La'y, na' gone' ga gólele lo yichj lázdo'le. ¹⁷ Znnabla' Benne' Criston' sóateze' lo yichj lázdo'le dan' žejle'le chie' Le'. Znnabla' Le' gone' ga soale to chi'ize lo yela' nži'il chie', na' bi yechá' yichj lázdo'le kan nží'ilele-ne', ¹⁸ nich gak chejni'ilele tzen len yógo'te benách ka' che Benne' Criston' kan nží'ile'le žo'o gáte'teze na' to chi'ize. ¹⁹ Znnabla' Dios gone' ga gónbia'le yela' nži'il na', da' bi

gak gónbia'žo dot kan naken, nich soa dot da' nakkze Dios len le'e.

²⁰ Na'a, įga'n zen Dios, Bennen' gak gónle'eže' kan gak nnablžo-ne' o kan gak sa' láže'žo, na' wkonle' žin yela' wak chie' lo yichj lázdo'žo! ²¹ įGa'n zénteze Dios lawgak benách ka' che Benne' Criston', na' law Jesús na'kze, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

4

Dios Be' La'y žone' žo'o toze len lježžo ka'

¹ Na'a, neda' žáta'yoela' le'e, ne nye-jwa' liž ya nga dan' zzoa lia' che Benne' Criston'. Znnabla' le'e gonle dot kan žala' gongak benne' ka' bliž Dios nich gákgake' che Leze', kan lezka' bliže' le'e. ² Le gak gaxjw láže', na' ži'i láže'. Le kwez zen láže', na' le we' láže' lježle tole yetole lo yela' nži'il chele.

³ Le we' láže' gáktezle toze kan ba ben Dios Be' La'y le'e, na' gonle ki lo yela' zga'n cháwe'do' chele da' zóalenen le'e.

⁴ Toze nak belá' žen che Benne' Criston' da' nžagžo žo'o.

Toze nak Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o.

Toze nak da' žxen láže'žo, dan' bliž Dios žo'o nich yebélenžon.

⁵ Toze nak Xanžon', na' toze da' žejle'žo, na' toze da' bezoažo nis.

⁶ Toze nak Dios, Bennen' nake' Xažo yógo'težo.

Le' zma bi'e yógo'težo, na' zkonle' žin yógo'težo,

na' zoakze' Le' lo yichj lázdo'žo yógo'težo.

⁷ To tožo nži'žo to yela' wak che Dios kan nak da' benn Benne' Criston' che chežo. ⁸ Naken ki kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Beyepe' ya'abá che Dios, na' bchi'e benne' zan, benne' ka' beslé' lo na' da' xiwe'.

Bdise' chegak benách ka' da' žonnze' chégake'.

⁹ įBizkze zejlás dan' znnan: "beyepe'?" Žsedlen žo'o betje' zga'ale, na' ble'e že'le lo yežlyó nga. ¹⁰ Bennen'

betje' nake' Bennen' beyepe' žá'teže ya'abale nich besché'e yógo'te len da' nakkze' Le'. ¹¹ Benne' Criston' bennkze' che chežo yela' wak chie' ka':

Bi'e bale benne' ka' latje gákgake' wbás chie' ka'.

Bene' ga zchalįgak yebale benne' ka' lo wláz Dios.

Bsele'e yebale benne' ka' chejchálįgake' diža' chawen'.

Bnnite' yebale benne' ka' nich gape chí'igake' benách chie' ka'.

Wžíe' yebale' nich wsédgekle' benách chie' ka'.

¹² Benne' Criston' bpa'kze' benách chie' ka' nich gak góngake' xchine', nich góngake' ga gaggak dot li láže' benne' ka' zej nake' ka' belá' žen chekze' Le'. ¹³ Ki gaken na' zejte yeyakžo toze yógo'težo kan žejle'žo che Benne' Criston', Zi'n Dios, na' kan nónbia'žo-ne'. Gakžo wale, na' yeyakžo dot kan nakkze Benne' Criston'.

¹⁴ Biž gakžo ka' xkwide' ka', kan zej nak benne' ka' la' zchá'tegake' kan žóngake', na' zej nake' ka' to da' zejen law nis yego, o ka' to da' zche' bíte'teze be' žaken, na' zzi' lo ná'gake' bíte'teze diža' da' žsedle no benne' légake', bennen' žon láže'le' légake' len yela' sina' chie', na' žone' ga zchíxgekle benách ka'. ¹⁵ Na'a, dan' nži'ilžo žo'o lježžo ka', žala' wchalįžo da' naken dot da' li nich gak yeyakžo dot kan nak Benne' Criston', na' gakžo toze len Le', Bennen' nake' Xane dot belá' žen chie', da' nakžo žo'o. ¹⁶ Benne' Criston' žonkze' ga nžag chawe' belá' žen chie', da' nakžo žo'o, na' dot belá' žen chien' nžagen tzen ni'a che da' žon toze belá' žen chien'. Kate' žonžo xchinžo to tožo žo'o, žo'o na' nžagžo belá' žen chien', na' doten zgolen, na' žaken dot li láže', kan zej žakže dot li láže' kan nži'ilžo lježžo ka'.

Yela' nban kobe da' napžo dan' nakžo che Jesús

¹⁷ Lo wláz Xanžon' žapa' le'e da' ni, na' zdian' lo na'le, znnia': biž gonle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, benne' ka' žóngake' kan želzá' láže'gakze', ¹⁸ na' zej nchoį yichj

lázdo'gake'. Dan' zej nake' benne' bi nnezle ka', na' zej non zižje lázdo'gake', che len bi zej nzi'e yela' nban da' žonn Dios chežo.

¹⁹ Bi žedoé'egekle'.

Bde kwíngake' nich góngake' da' zinnj. Dot láže'gake' žóngake' yógo'te da' kegle.

²⁰ Benne' ka' bsédgekle' le'e kan nak che Benne' Criston', bi bsédgekle' le'e gonle kan žongak benách ki. ²¹ Da' naken dot da' li da' bénlele kan nak che Benne' Criston', na' da' nakle chie' Le', žsédgeklen le'e da' naken dot da' li da' zóalenen Jesusen'. ²² Le nna bia' yela' benachze chele da' gokle zga'ale, dan' znitlen ni'a che yela' zze láže' chele da' kegle dan' ben láže'len le'e. ²³ Le yeyák kobe lo yichj lázdo'le, na' lo be' nákkzele. ²⁴ Le si' yela' benách kobe da' žon Dios kan nakkze' Le', dan' zla' lawn dan' žonen ga žonle da' naken chawe', na' da' naken li láže'.

²⁵ Che len, biž gon láže'le. Yógo'težo žala' wcháljlenžo lježžo ka' da' naken dot da' li, dan' nžagžo yógo'težo beła' žen che Benne' Criston'.

²⁶ Cha' ža'le, bi žala' gonle doła'. Bi ža'le scha. ²⁷ Bi be gonle da' wnné xjon latje da' xiwe' nna bian' le'e.

²⁸ No benne' zbane' žala' wsane' yela' wbán chie', na' chejé' wen žin nich gata' chie' bi da' wnezjwe' chegak benách yache' ka'.

²⁹ Bi nne zi'le, san le nna da' naken chawe', da' gáklenen no benne' yenlen', na' gonen ga gak chawe' che bennen'. ³⁰ Bi gonle nyache' láže' Dios Be' La'y, dan' nak bia' nakle che Dios dan' zoalen Dios Be' La'y na' le'e, na' žin ža yeyóž yeslé' le'e lo na' doła'.

³¹ Le kwas ladjwle le'e:

Yela' zge'el, na' yela' zža'a, na' yela' zze láže', na' yela' zdile diža', na' yela' wnné zi', na' yógo'te da' kegle.

³² Žala' gakle ži'i láže', na' yeyache' láže'lele lježle tole yetole, na' yenít lawle che lježle tole yetole, kan ben Dios, benít lawe' chele le'e dan' nakle toze len Benne' Criston'.

5

Kan žala' gaggak benne' ka' zej nake' zi'n Dios

¹ Dan' nakle zi'nkze Dios, na' Le' nži'ile' le'e, le we' láže' gakle kan nake' Le'. ² Kan nak yógo'te da' žonle, žala' ži'ilele lježle ka', kan Benne' Criston' bží'ile'le' žo'o, na' bde kwine' lo yela' got lo wlazžo žo'o. Ben kwine' ka' to biado' žotžo-ba' law Dios ni'a che doła' da' nbága'žo. Ležka' goke' ka' to da' zla' zix, da' žaz láže' Dios, dan' zko'žo lo bkož la'y chie'.

³ Dan' nakle che Dios, bi gonle da' sban, na' bi gonle da' kegle, na' bi dan' láže'le yela' gape. Naž bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele. ⁴ Bi nnale da' sban o da' wen láže' o diža' ka'ze, da' ka' bi žala' gonle, san gakže chawe' ye'le Dios: "Žóžkeno'." ⁵ Ba nnézkzelele bi chaz nitó benne' gan znnabia' Benne' Criston' tzen len Dios, bennen' žone' da' sban, o bennen' žone' da' kegle, o bennen' zdan láže'e yela' gape. Bennen' zdan láže'e yela' gape nake' ka' to benne' zka'n zene' lo'a ka'. ⁶ Bi we'le latje no benne' gon láže'le' le'e len da' bi naken dot da' li. Ni'a che doła' ki Dios gone' zia benne' ka' bi žóngake' kan znnabia' xtiže'e. ⁷ Bi gónlenle tzen benách ki.

⁸ Zga'ale wyo'ole le'e da' nak chol, san na'a yo'ole baní' che Dios, dan' nakle toze len Xanžon'. Le gon da' naken che banín', ⁹ dan' žon banín' ga gakžo ži'i láže', na' ga wcháljžo da' naken dot da' li, na' ga gakžo chawe'. ¹⁰ Le we' láže' nnézlele da' žaz láže' Xanžon'. ¹¹ Bi gónlenle tzen benne' ka' žóngake' da' zinnj, dan' žóngake' gan nak chol, san le yebéj lawe' law dan' žóngake'. ¹² Yedoé'elžo wcháljžo kan nak da' žongak benne' ka' ngáche'ze. ¹³ Kate' bi da' yebejžo lawe' law, gak bia' yógo'te kan zej naken, dan' gon da' nak baní' ga gak bia' yógo'ten. ¹⁴ Che len nyejw le'e yiche da' znnan: Beban, le' na' ztaso'.

Wyase ladjw benne' gat ka'.

Benne' Criston' wza'ni'e chio'.

¹⁵ Le wia kwinle kan žonle. Bi gakle benne' bi žejní'igekle', san le

gak benne' žejní'igekle'. ¹⁶ Le wkonle žin latje da' den chele dan' ba zoažo ža bi žak chawe' chežo. ¹⁷ Bi gakle benne' bi nnezle ka'. Le we' laže' chejní'ilele da' žénele Xanžon' gonlen. ¹⁸ Bi sóžlele, dan' gon yela' zzožle ga nítilele to chi'ize. Le we' latje nna bia' Dios Be' La'y le'e. ¹⁹ Le wchaljen lježle tole yetole, wkónlele žin salmo ka', na' da' ka' žol-le che Dios, na' da' ka' žol-le ni'a che Dios Be' La'y. Dot láže'žo žala' golžo che Dios da' wká'n zenen Le'. ²⁰ Le wkonle žin la Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno" ni'a che yógo'te da' žaken.

Kan žala' gonžo chegak lježžo ka'

²¹ Le gon kan zнна xtiža' lježle tole yetole nich ki wká'n zenle Dios.

²² Le'e, no'le ka', le gon kan zнна xtiža'gak benne' byo che chele, kan žala' gonle kan zнна xtiža' Xanžon'. ²³ Ki žala' gonle dan' zнна bia' to benne' byo zo'le' kan žon Benne' Criston', zнна bi'e benách chie' ka'. Benne' Criston' nake' Benne' žeslé' benách chie' ka', benne' ka' zej nžage' bela' žen chie' Le'. ²⁴ Kan žongak benách ka' che Benne' Criston' kan zнна xtiže'e, lezka' žala' gongak no'le ka' kan zнна xtiža'gak benne' byo che chégake' lo yógo'te da' žaken.

²⁵ Le'e, benne' byo ka', le ži'il no'le che chele kan Benne' Criston' nži'ile' benách chie' ka', na' bde kwine' nich gote' lo wlážake'. ²⁶ Ki got Benne' Criston' nich wnnite'e benách chie' ka' lo na' Dios, na' zej nyaže' to lo nis da' naken xtiže'e. ²⁷ Got Benne' Criston' lo wlážake' nich gak wzíe' légake' law Dios, zej nake' ka' to laže' xtan, da' bi naken sban, na' bi xonjen, na' bi zoa nitó da' zchinnjen, dan' žone' ga gákake' dot chawe', na' ga bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'. ²⁸ Le ži'il no'le che chele kan nži'il kwinle. No benne' byo nži'ile' zo'le, nži'il kwine'. ²⁹ Bi zoa no benne' žon zi' kwine', san zwaw kwine', na' žape chi'i kwine', kan žon Benne' Criston' len benách chie' ka', ³⁰ benne' ka' zej nžage' bela' žen chie', na' žo'o nžagžo bela' žen chien'. Nakžo žo'o

ka xpele'e, na' žit chie' ka'. ³¹ Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Che len benne' byo žala' wka'ne' xa xne'e nich chejsóalene' no'le chie', na' da' chope' yeyákgake' ka' toze benne'." ³² Da' ni da' nyejwn le'e yiche zloe'elen law to da' naken dot da' li, na' neda' žekla' lezka' zchaljen kan nak che Benne' Criston', na' chegak benách chie' ka'. ³³ Lezka' zchaljen kan nak chele. Yógo'tele le'e, benne' byo ka', žala' ži'ilele no'le che chele kan nži'il kwinle, na' le'e, no'le ka', žala' gaple ba la'ne benne' byon' che chele.

6

¹ Le'e, xkwide' ka', žala' gonle kan zнна xtiža'gak xa xna'le nich ki gonle kan zнна xtiža' Xanžon'. Žala' gonle da' naken chawe'. ² Da' bchi'le Dios da' naken blo, dan' zchen' to da' bchebe laže'e gone', naken da' znnan: "Wdape ba la'ne xa xno'o, ³ na' gak chawe' chio', na' scha so' nbano' yežlyó nga."

⁴ Le'e, benne' ka' nakle xagak xkwide' ka', bi gonle ga ža'agak ži'nle ka', san le yesgól légakbe', na' le selgakbe' snia, na' le wsedle-gakbe' kan žaz laže' Xanžon'.

⁵ Le'e, nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le gon dot láže'le kan zнна xtiža'gak xanle ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' le gapegake' ba la'ne lo yela' zžebe chele, na' le gon xchíngake' kan žala' gonle xchin Benne' Criston'. ⁶ Le gon xchíngake', kégeze kate' ne zwíagake' le'e, nich yežójzele chawe' láwgake', san dot láže'le le gon xchíngake' kan žaz laže' Dios, kan žala' gonle xchin Benne' Criston'. ⁷ Dot láže'le le gon xchíngake', na' ki gaken, gonle xchin Xanžon', na' kégeze xchingak benách ka'. ⁸ Nnézkzelele kan gon Xanžon'. Yebi'e che chežo kan zej nak da' chawe' da' žonžo cha' nakžo benne' ndo'w ka', o cha' bi ndo'žo.

⁹ Le'e, benne' ka' zej yo'o benne' ndo'w ka' lo na'le, le gon chawe' chegak wen žin chele ka', na' bi wchébele légake'. Le chejsá' laže' kan

nak chele, yo'ole lo na' Xanžo, Ben-nen' zoe' ya'abá che Dios, tlebe kan nak chégake', na' Le' bi zche'e kan žone' che to to benne' ka'.

Dios žonne' chežo da' ka' žon chóchgaken žo'o

¹⁰ Na'a, zí'na'do' ka', le gak choch dan' nakle toze len Xanžon', na' zoalen yela' wak zen chie' le'e. ¹¹ Le gape chi'i kwinle, wkónlele žin da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chí'igaken žo'o, nich gak soale choch katen' yénele da' xiwe' gonen ga bága'le dola'. ¹² Bi zdíl-lenžežo benách ka', benne' zej nake' bela', na' žit, san zdíl-lenžo yela' wnná bia' chegak be' xiwe' ka', be' ka' želdán lo be'ze, na' žónlengaken tzen benne' ka' znná biá'gake', na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' blo ka', be' ka' zej nnitan' yežlyó nga gan nak chol. ¹³ Che len:

Le si' yógo'te da' ka' žonn Dios chežo, da' ka' žape chí'igaken žo'o, nich kate' žin ža katen' gak da' bi naken chawe' chežo, na' gak sóelelen, na' kate' yeyóž gonle ki, na' ga'nle choch.

¹⁴ Le soa choch.

Le si' da' naken dot da' li, da' gaken chele ka to yid da' nžejen le'le.

Le gak chawe', na' da' naken chawe' gape chi'in le'e kan žon to laže' žeje da' žape chi'in lcho'w to benne' žeje' lo wdile.

¹⁵ Le soa ban laže' nich gak wchaljle diža' chawen' da' zka'n žin yichj lázdo'žo law Dios, kan zoa ban laže' to benne' žeje' lo wdile, na' zleje' ze'le' ni'e.

¹⁶ Da' naken blo, yela' žejlé' chele che Benne' Criston' gaken chele ka to da' naken choch da' wzele lawle, nich bi ga'la' da' ka' wsé da' xiwe' le'e, da' ka' zej naken ka yag ntóche'do' ka' da' žia yi' láwe'gaken.

¹⁷ Yela' žeslá gaken chele ka to lo'o ya da' gape chi'in yichjle.

Xtiža' Dios gaken chele ka to ya ntóche' da' žonn Dios Be' la'y chežo, nich wtíl-lenžon da' bi naken chawe'.

¹⁸ Le gon yógo'te da' ki, na' le wchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' le'e.

Le wchaljlen Dios, zoalen Dios Be' La'y le'e.

Nich gonle da' ki, žala' soale ban laže', na' bi yedó láže'le, na' nnáblele Dios gáklene' benne' ka' zej nake' chie' Le'. ¹⁹ Lewchaljlen Dios, na' le nnable-ne' gáklene' neda', na' wzejni'ile' neda' da' nnia' katen' žala' wchalja', na' gone' ga gaka' wechóg laže' katen' wchalja', nich gak wzejni'ila' benách ka' kan nak da' ngache' che diža' chawen'. ²⁰ Dios bdie' lo na'a diža' chawen' nich wchaljan', na' dan' bena' ki nyejwa' liž ya nga. Le wchaljlen Dios cha', na' le nnable-ne' gone' ga gaka' wechóg laže' nich wchalja' diža' chawen', kan žala' gona'.

Da' bchalj Pablo kate' ze lawte

²¹ Tíkiko, lježžo na' nži'ilžo-ne', na' žone' xchin Xanžon' dot laže'e, wloe'ele' le'e dot kan žak chia' nga, na' kan žona'. ²² Che len, sela'a-ne' gan zoale, na' wloe'ele' le'e kan žaken cheto', na' gon choche' le'e.

²³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', wká'n žie' yichj lázdo'le, na' gone' ga gata' chele yela' nži'il da' nžagen yela' žejlé' chele che Benne' Criston', yógo'tele na' nakle chie' Le'. ²⁴ Dios gon chawe'e le'e, yógo'tele na' nži'ilele Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' nak li laže' yela' nži'il chele Le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEĽA' PABLO LO YEŽ FILIPOS

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", le'e na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' nólele žáklenle benách chie' ka', na' nólele le'e žape chi'ile légake'. Zoale yež Filipos, na' nakle che Dios, na' nakle toze len Jesusen'. Xkwide' Timoteo žónlenbe' neda' tzen, na' nakto' wen žin che Jesusen'. ² Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Pablo znnable' Dios gáklene' benách ka' che Jesús

³ Žapa' Dios: "Žóxkeno" kate' zza' laža'a chele le'e. ⁴ Žebela' kate' zcháljlēna' Dios, na' znnabla'-ne' gáklene' le'e ⁵ dan' žejsá' laža'a kan bēnlenle neda' tzen žin che diža' chawen'. Wzó lawle žonle žin na' ža na' bēnlenle, na' žonlen na' zejte na'a ža. ⁶ Dios wzó lawe' žone' to da' naken chawe' lo yichj lázdo'le. Žxen laža'a Le' gónteze' ki na' zejte ža yelá' Jesús, Benne' Criston'. ⁷ Kan zza' laža'a chele naken kan žala' gona' dan' nží'ile'ela' le'e. Yógo'te žebēlenlele da' žonn Dios chežo, na' lo be' nakkzle žónlenle neda' tzen kate' ne nyejwa' liž ya nga, na' ki gonle kate' žina' lawgak benne' yolawe' ka' nich wloe'ela' law, na' gon chi'a diža' chawen' che Benne' Criston'. ⁸ Nnézkzele Dios kan nží'ile'ela' le'e. Naken kan Jesús, Benne' Criston', nží'ile'ekzele' žo'o. ⁹ Znnabla' Dios gone' ga ží'izelele lježle ka', na' gónnli'e yela' sina', na' yela' žejni'il chele, ¹⁰ nich gak kwele da' nákle'eže chawe'. Cha' gaken ki chele, na' gake dot chawe', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' Benne' Criston'. ¹¹ Da' nakle nak bian' da' naken chawe' da' žon Benne' Criston' lo yichj lázdo'le nich la' law

yela' baní' che Dios, na' nich ga'n zene' Le'.

Zoažo nbanžo nich gakžo kan nak Jesús

¹² Zí'na'do' ka', žénela' nnézlele da' ni: yógo'te da' goken chia' góklenen neda' nich gota' latje chia' bchalja' diža' chawen'. ¹³ Ka' goken, yógo'te ni'a na'gak benne' yolawe' ka' len yezika' benne' ka', nnézgekle' nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Benne' Criston'. ¹⁴ Dan' nyejwa' neda' liž ya nga, yeláte'ze ndachgak lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' nga, zej nakže' benne' wechóg laže' ka', na' žxen láže'gake' Xanžon', na' biž zžébegake' zcháljgake' xtiža' Dios.

¹⁵ Da' li bale' zcháljgake' che Benne' Criston' dan' zgé'egekle' neda', na' želdíl diže'e, san yebale' zcháljgake' chie' dot li láže'gake'. ¹⁶ Benne' ka' zgé'egekle' neda' zcháljgake' che Benne' Criston' lo yela' zka'n zen kwíngake', na' kege dot li láže'gake'. Žénegekle' wsaka' zígake' neda' kate' ne nyejwa' liž ya nga. ¹⁷ Benne' dot laže' ka', lo yela' nží'il chégake' zcháljgake' chie' Le', dan' nnézgekle' Dios na'kze bdie' lo na'a žin da' žona', zchalja' diža' chawen'. ¹⁸ Bi žonen ga že' zedla'. Žebela' dan' zcháljgake' che Benne' Criston' nákteze, cha' zcháljgake' dot láže'gake' o cha' bi žóngaken' ki.

Na'a, žebéžela' ¹⁹ dan' nnezla' yelá' neda' lo da' žaken chia', nyejwa' liž ya nga, dan' znnáblele le'e Dios gaken ki, na' dan' žaklen Dios Be' La'y neda'. Nake' Le' Bennen' žsela' Jesús, Benne' Criston', chežo. ²⁰ Ki žénela', na' žxen laža'a Dios, gone' ga bi yedoe'ela', na' gone' ga gak wchalja' lo yela' wechóg laže', na' lo na'a neda' gá'nteze zen Benne' Criston' na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken, cha' gon byenen la' gattia' o cha' soa' nbana'. ²¹ Kan žekla' neda', cha' zoa' nbana', naken nich gaka' kan nak Benne' Criston', na' cha' gata', gaken to da' nakžen chawe'. ²² Cha' gak gona' žin da' gáklēnen diža' chawen' che Benne'

Criston' cha' soaza' nbana', bi nnezla' bile žala' kwian'. ²³ Nak zede kwian'. Žénela' gata' nich chejsóalena' Benne' Criston', da' gakžen chawe' chia', ²⁴ san žonže byenen soaza' nbana' nich gak gáklena' le'e. ²⁵ Dan' nnezla' naken ki, lezka' nnezla' gá'nlena' le'e nich gáklena' le'e nich gakže li laže' kan žejle'le che Benne' Criston', na' yebézelele dan' žejle'le chie' Le'. ²⁶ Ki naken, yedjsóalena' le'e da' yoble, da' gonen ga chaz láže'le Jesús, Benne' Criston', ni'a che da' gone', gáklene' neda'.

²⁷ Le we' láže'ze gakle kan naken tlebe len diža' chawen' che Benne' Criston'. Ki gaken, cha' yedjwía' le'e o cha' soa' zi'to', yenla' nakle choch, na' nakle toze kan žonle tzen žin che da' žejle'žo, dan' zan' chežo ni'a che diža' chawen'. ²⁸ Bi we'le latje benne' ka' bi zlé'egake' le'e chawe' nich bi wchébegake' le'e. Da' ni wlo'e'len légake' kwia yí'gake', san yelale le'e, dan' gak bia' Dios žáklenkze' le'e. ²⁹ Dios žonne' le'e latje gonle xchin Benne' Criston', kégeze kan žejle'le chie', san lezka' kan zzáka'le katen' žonle xchinen'. ³⁰ Na'a, gak gónlenle neda' tzen we' láže'žo wchaljžo diža' chawen'. Blé'ekzelele kan wzaka'a katen' bena' ki zga'ale, na' žénlele kan lezka' zzaka'a na'a.

2

Jesús goke' gaxjw laže', na' wzi'e yela' zen

¹ Dan' Benne' Criston' žon choche' le'e, na' lo yela' nži'il chie' žeyache' láže'le' le'e, na' nakle toze len Dios Be' La'y, na' nži'ilele lježle ka', na' žeyache' láže'lele lježle tole yetole, ² le gon ga yebéle'ežela'. Nich gonle ki, žala' gakle toze len lježle ka', na' gak toze kan nži'ilele lježle tole yetole. Lezka' žala' gakle toze lo be' nákkzele, na' kan zza' láže'le. ³ Kan nak da' žonle, bi be žala' gonle lo yela' zdan yela' gape chele o nich wká'n zen kwinle, san cháwe'do' žala' gonle yógo'te, na' bi géklele nákkzele le'e blo ka lježle ka'.

⁴ Lezka' le we' laže' gak chawe' chegak lježle ka', na' kege chele le'eze.

⁵ Žala' gakle gaxjw laže' kan gok Jesús, Benne' Criston', gaxjw laže'. ⁶ Le' nake' tlebe kan nak Dios na'kze, san bi gokle' žala' gon byene' ga'ne' tlebe kan nak Dios. ⁷ Bzoakze' chela'ale yógo'te da' wdape', na' ben kwine' ka to benne' ndo'w. Golje' kan žaljgak benách ka', na' goke' benách. ⁸ Katen' goke' benne', goke' gaxjw laže', na' bene' kan zñna xtiža' Dios, na' gote'. Wdé'e le'e yag kroze kan žak che to benne' wen da' zinnj. ⁹ Che len Dios bechise' Le', na' bene' ga nake' blo ya'abá chie', na' bzoe' chie' to la da' záka'žen ka yógo'te lagak benách ka'. ¹⁰ Ki ben Dios nich wzóa zibgak yógo'te benne' ka', benne' nníta'gake' ya'abá chie', na' yežlyó nga, na' lo latje chol, katen' yéngkele' la Jesusen'. ¹¹ Yógo'tegake' nnágake' kwáselo nak Jesús, Benne' Criston', Xángake' nich ga'n zen Xažo Dios.

Žala' gakžo ka da' ka' zgó'ogaken baní'yežlyó nga

¹² Che len, zí'na'do' ka', kan bénlele da' wnnía' katen' wzóalena' le'e, na'a žon byenžen gonle kan zñnía' kate' ne zoa' zi'to' gan zoale. Le gon xchin Xanžon' na' zejte yeyóž yeslé' le'e. Le gon ki lo yela' zžebe chele Le', na' lo yela' žzize. ¹³ Dios žonkze' žin lo yichj láždo'le, na' žone' ga žénelele gonle da' žaz láže'e Le', na' lezka' žonne' yela' wak chele nich gak gonlen.

¹⁴ Le gon yógo'te da' žala' gonle, na' bi be nnele chen, na' bi til díža'le. ¹⁵ Ki žala' gonle, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, san nich gakle li laže' ži'n Dios, na' gakle dot chawe' yežlyó nga, gan zoale ladjw benách ka' bi zej nake' chawe', na' zzóagake' Dios chela'ale. Le'e zgo'le baní' ladjw'gake' kan zgo'ogak belj ya'abá ka' baní' katen' nak chol nga. ¹⁶ Žonle ki kate' zchaljle diža' da' zbánlenžo láwgake'. Cha' ki gonle, na' gak yebéle'ela' ni'a che da' nákkzele le'e ža na' yelá' Benne' Criston', dan' nnezla' kege dáche'ze wdía' gan ben zož gata', na' bénli'a žin.

¹⁷ Yela' žejlé' chele che Benne' Criston' naken to da' žaz laže' Dios. Chela' gon byenen gata' neda' nich gak li laže' yela' žejlé' chele chie' Le', yebela', na' gak da' chawe' chia' neda' tzen len yógo'tele le'e. ¹⁸ Lezka' žala' yebélele le'e, lježto' ka', dan' gak da' chawe' chele le'e tzen len neda'.

Kan žongak xkwide' Timoteo, na' xkwide' Epafrodito

¹⁹ Cha' ki žénele Xanžo Jesusen', žxen laža'a la' séla'tia' xkwide' Timoteo gan zoale, nich gak yebela' katen' yela'be' nga, na' yedjloé'elbe' neda' kan žaken chele. ²⁰ Tozbe' lebe' zza' láže'be' kan zza' laža'a neda', na' že' láže'le'ebe' le'e. ²¹ Yógo'te benne' yezika' že' láže'gake' da' naken chégakze'. Bi že' láže'gake' xchin Benne' Criston'. ²² Nnézkzelele kan ben xkwide' Timoteon', bežojbe' chawe'. Bénlenbe' neda' tzen žin che diža' chawen', na' nakbe' chia' ka to xkwide' byo, žónlenbe' xabe' tzen žin. ²³ Sela'a xkwide' Timoteon' gan zoale katen' nnezla' bi da' gaken chia' nga, ²⁴ la'kze žxen laža'a Xanžon' gone' ga la' yedjwíatia' le'e.

²⁵ Lezka' žekla' žon byenen sela'a bi' lježžo Epafrodito gan zoale. Xkwide' ni bénlenbe' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' wdíl-lento' da' xiwe'. Le'e bséla'kzele-be' ga zoa' ni nich gáklenbe' neda'. ²⁶ Lebe' žénekelbe' yedjwíabe' le'e, lježto' ka', dan' že' láže'le'ebe' le'e dan' nnézele wda'be' yižwé'. ²⁷ Da' li wda'be' yižwé', na' gok gatbe', san Dios beyache' láže'le'-be', na' kégeze lebe', san lezka' beyache' láže'le' neda', nich bi gakže nyache' laža'a ka naka' na'a. ²⁸ Che len, gónežela' sela'a-be' gan zoale nich gak yebélele da' yoble katen' yel'é'elele-be', na' biž gak nyache' laža'a neda'. ²⁹ Le si' lo na'le-be' lo yela' žebél chele, dan' nakbe' bi' lježžo žejle'be' che Benne' Criston'. Le gape ba la'ne yógo'te benách ka' zej nake' kan nakbe' lebe', ³⁰ dan' ben zož chebe' gatbe' dan' benbe' xchin Benne' Criston', na' dan' góklenbe' neda' lo wlazle le'e.

3

Da' naken dot chawe'

¹ Na'a, zí'na'do' ka', le yebél dan' nakle toze len Xanžon'. Bi že' zedla' wzoja' chele da' yoble kan nak dan' bzoja' chele zga'ale, dan' gáklenen le'e.

² Le gape chi'i kwinle chegak benne' ka' žóngake' da' zinnj. Zej nake' ka' bia yixe' snia ka', benne' ka' žon byéngake' chog lo belá' chegak benne' byo ka' da' nak bia' nzí'gake' xtiža' Dios. ³ Da' nak bian' nzi'žo xtiža' Dios, dan' naken dot li laže', zóalenen žo'o. Dan' žejle'žo che Dios, yo'o Dios Be' La'y yichj láždo'žo, na' žebelžo dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'. Bi žxen láže'žo to da' žiazén lo belá' žen chežo. ⁴ La'kze žxen láže'žo naken ki, lezka' neda' de chia' to da' gak wxén laža'a. Cha' zoa no benne' žekle' yel'é' dan' zoa da' chawe' da' bene', neda' ba benža' ka da' ben bennen':

⁵ Wžóg lo xpela'a dan' nak bian' katen' goka' xono' ža.

Golja' ladjw biche' ljež benne' Israel ka'.

Nbáblena' za'só Benjamín, zi'nkze Israel na'.

Xa xna'a zej nake' benne' hebreo ka'. Goka' benne' yodo' fariseo kan bka'n zena' Dios.

⁶ Be' láže'li'a xtiže'e ga bžinte wžía laža'a benách ka' che Benne' Criston'.

Cha' wak to benne' gake' chawe' law Dios dan' žone' kan znna xtiža' Dios, bi gok no benne' bi da' nnie' chia'.

⁷ Na'a, da ka' bxen laža'a zga'ale, ba bzoan' chela'ale dan' naka' che Benne' Criston'. ⁸ Kégeze da' ki, san lezka' bnnita' chela'ale yógo'te da' zej den, nich gak gónbi'a Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' záka'težen ka yógo'te da' ka'. Nich gónbi'a Le' bnnita' chela'ale yógo'te da' ka', na' žekla' zej naken ka bebe, nich gata' chia' da' žonn Benne' Criston' chežo, ⁹ na' nich gaka' toze len Le'. Beyaka' chawe', kege dan' žona' kan znna xtiže'e, san Dios na'kze beyone' neda' chawe' dan' žejli'a che Benne' Criston', kan žeyone' chawe' yógo'te benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

¹⁰ Žénezela' gónbi'a Benne' Criston', na' soalen yela' wak che Dios neda', dan' bkonle' žin katen' besbane' Benne' Criston' lo yela' got, na' nich gónlena' Le' tzen, saka'a neda' kan wzake'e Le', na' nich soa' gata' kan gote' Le', ¹¹ dan' žxen laža'a Dios, yesbane' neda' lo yela' got.

Da' žonžo nich la'žo latje chežo

¹² Bi žnnia' ba napa' yógo'te da' ki da' gonn Dios chia', na' bi žekla' ba naka' dot chawe' lawe' Le'. Na'a, žon byena' gata' chia' yógo'te da' ka' dan' ba wzí' lo na' Jesús, Benne' Criston', neda'. ¹³ Le'e, zí'na'do' ka', bi na' gapa' da' ki, san toze da' žon byena'. Zzal laža'a da' ba napa', na' žon byena' gata' chia' da' za'. ¹⁴ Žona' kan žon to benne' taría taría žitje' lo witje nich gata' chie' to da' yebélenle'. Ki žona' nich gata' chia' da' bliž Dios žo'o nich gatan' chežo ya'abá chie' dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'.

¹⁵ Ki žala' gonžo yógo'težo žo'o, nak dot li laže' kan žejle'žo che Benne' Criston'. Cha' žéklele bálele žala' gonle to da' yoble, žnnabla' Dios wzejni'ile' le'e. ¹⁶ Na'a, kan nak da' ba nzi' lo na'žo, žala' góntezežon.

¹⁷ Le'e, zí'na'do' ka', le gon kan žona' neda'. Ba bsedlto' le'e kan žala' gonle. Le wia kan žongak benne' ka' žóngake' kan bento' neto'. ¹⁸ Ba gožkza' le'e zan chi'i, na' žapa' le'e da' yoble len yela' zbeže chia', žnnia': da' žongak benne' zan žonen ga zej nake' ka' benne' ka' bi zlé'egikle' Benne' Criston' chawe', dan' zzóagake' chela'ale da' benkze' Le' le'e yag kroze. ¹⁹ Chjak benne' ka' žóngake' ki lo yi' gabíl dan' dios chégake' naken da' zzeze láže'gake', na' zka'n zen kwíngake' ni'a che da' žóngake', da' ka' žala' gonen ga yedoé'egikle'. Že' láže'zegake' da' de yežlyó nga, ²⁰ san žo'o že' láže'žo da' de ya'abá che Dios gan nbabžo, na' zbezžo ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, katen' yežoje' ya'abá che Dios. ²¹ Le' wché'e belá' žen chežo, da' kwia yi'kzen, na' gone' ga yeyaken kan nak belá'

žen chekze' Le', da' soan to chi'ize. Ki gone' len yela' wak zen chie' da' wkonle' žin nich nna bi'e yógo'te.

4

Žala' yebétezelenlžo Xanžo

¹ Che len, zí'na'do' ka', le gak choch kan žejle'le che Xanžon'. Nží'ile'ela' le'e, na' ženela' yedjwía' le'e. Žonle le'e ga žebela', na' nakle chia' ka' to da' chawe' da' benn Dios chia'.

² Le'e, Ebodia len Síntike, žáta'yoela' le'e gakle toze kan žala' gakgak benne' ka' zej nake' che Xanžon'. ³ Na'a, lježa' li laže', ženela' gákleno' chope' ka', dan' bénlengake' neda' tzen žin, bchaljto' diža' chawen', na' bénlengak Klemente len yezika' lježa' ka', neto' tzen. Ba zej nyejw lágake' ya'abá che Dios gan zej nyejw lagak benne' ka' ba de yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

⁴ Le yebétezelenle Xanžon'. Da' yoble, žnnia': Le yebél. ⁵ Le gak ži'i laže' len yógo'te benách ka'. Za' yelá' Xanžon'.

⁶ Bi kwe' zedle, san le nnable Dios da' žiažjen chele, na' le yi'e: "Žóxkeno" ni'a che yógo'te dan' žnnable. ⁷ Dios wká'n žie' yichj lázdo'le, kan zdetlen ka' da' gak chejní'igekle benách ka'. Dan' zzoa žin yichj lázdo'žo gape chi'in yichj lázdo'le, na' da' zza' láže'le, dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'.

Žala' sa' láže'žo da' naken chawe'

⁸ Da' žapa' le'e kate' ze lawte, zí'na'do' ka', le sa' láže'le che:

Da' ka' zej naken chawe'.

Da' ka' žon cháwe'gaken benách ka'.

Da' naken dot da' li.

Da' naken li laže'.

Da' žebélenlžo.

Da' naken dot láže'.

Da' naken xtan.

Da' žala' gapžon ba la'ne.

⁹ Le gon kan bsedla' le'e, dan' wzí' lo na'le, kan bchaljléna' le'e, na' kan bena' gan zoale. Dios, Bennen' žonne' chežo da' zka'n žin yichj lázdo'žo sóalene' le'e.

Da' chawe' da' bengak benne' yež Filipos ka' che Pablo

¹⁰ Žebélenla' Xanžon' dan' že' láže'le le'e neda' da' yoble. Bi znnia' gol láže'le neda', san bi na' gata' latje chele gáklénle neda'. ¹¹ Lezka', bi znnia' ki dan' zoa bi da' žiážjela', dan' ba nsedla' chaz laža'a da' dezen chia'. ¹² Ba wdía' lo yela' yache', na' lo yela' wnni'a. Nsedla' soa' nákteze, cha' neljla' o zbil zdona', na' cha' de chia' da' zenle'e o zoa bi da' žiážjela'. ¹³ Yógo'te zžáke'la' dan' Benne' Criston' žon choche' neda'. ¹⁴ Benle le'e da' chawe' katen' góklénle neda', na' beyón zenle neda' katen' wzaka'a.

¹⁵ Le'e, benne' yež Filipos ka', nnézkzelele kan gok chia' ža na' katen' bezá'a gan nbab Masedonia, nich bejchalja' diža' chawen'. Ládwjgak benách ka' che Benne' Criston', bi wzóa no benne' gókléne' neda', san lé'ezele góklénle neda'. Bséla'le chia' dan' bnézwlen, dan' wzí' lo na'le da' bzenla' le'e. ¹⁶ Katen' wzóa' lo yež Tesalónika, to chope chi'i bséla'le dan' bnézwlen chia' katen' byážjelan'. ¹⁷ Bi že' laža'a bi da' si'an, san žénela' gáta'že chele da' yebélenlelen ya'abá che Dios. ¹⁸ Žapa' le'e: ba wzí'a yógo'te dan' bséla'le chia', na' wdetle ka da' byážjela'. Dan' bséla'le lo na' xkwide' Epafroditon' benen ga goken ki. Dan' bnézwlen naken ka to da' zla' zix da' zla'ten law Dios, na' ka to da' zgo'ožon law Dios da' žaz láže'e Le'. ¹⁹ Dios wnezjwe' chele yógo'te da' žiážjelele, kan nak yela' wnni'a da' žen' ya'abá chie', dan' nakle toze len Jesús, Benne' Criston'. ²⁰ ¡Ga'n zénteze Xažo Dios! Ka'kze gaken.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox" lježgake' ka'

²¹ Lo wlaza' neda', le gape "Padiox" benne' ka' zej nake' che Dios ga na', dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. Lježžo ka' nníta'gake' nga, benne' ka' žónlengake' neda' tzen, žápegake' le'e "Padiox." ²² Lezka' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nga, benne' ka' zej nake' che Dios,

žápegake' le'e "Padiox." Lezka' benne' wen žin ka' nníta'gake' liž benne' znnabi'e dot gan nbab Roma žápegake' le'e "Padiox."

²³ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEĽA' PABLO LO YEŽ COŁOŠAS

*Pablo žape' "Padiox" benách ka' che
Jesús*

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle che Dios, na' nakle lježto' ka' žejle'le che Benne' Criston', na' zoale lo yež Colosas. Znnabla' Xažo Dios gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le. Naka' wbás che Jesús, Benne' Criston', dan' žénele Dios gaka' ki. Bi' lježžo Timoteo žónlenbe' neda' tzen.

*Pablo zcháljlene' Dios, na' ži'e Le':
"Žóxkeno"*

³ Kate' zcháljlento' Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston', žé'tezto'-ne': "Žóxkeno" ka' nak chele, na' znnablto'-ne' gon chawe'e le'e ⁴ dan' benlto' kan žejle'le che Jesús, Benne' Criston', na' kan nží'ilele yógo'te benne' ka' zej nake' che Dios. ⁵ Ki žonle dan' žxen láže'le da' bchebe láže' Xanžon' gonne' chele, Bennen' zoe' ya'abá che Dios, dan' bénlelen katen' bžin chele le'e da' naken dot da' li che diža' chawen'. ⁶ Diža' chawen' bžinen chele kan zžinen dot yežlyó nga. Žonen žin, na' zze diža' chen dot yežlyó nga, tlebe kan žaken gan zoale le'e. Ki žaken ža ni'te katen' bénlelen, na' zejte na'a ža, na' da' li bénbia'le kan žon chawe' Dios žo'o. ⁷ Epafras bsedle' le'e da' ni. Nake' benne' nží'ilžo-ne', na' žónlene' neto' tzen žin, na' lezka' nake' wen žin li láže' che Benne' Criston', na' žáklene' le'e. ⁸ Benne' ni bzenle' neto' kan nží'ilele lježle ka', da' gak gonlen dan' zoalen Dios Be' La'y le'e.

⁹ Che len lezka' neto', ža ni'te katen' gókbe'elto' da' ni, na' zejte na'a ža bi žsento' zcháljlento' Dios, na' znnablto'-ne' gáklene' le'e, na' gone' ga gónbia'le dot da' žénekezele' Le', na' wnezjwe' chele dot yela' žejní'il, na' yela' sina' da' zgo'o Dios Be' La'y lo yichj lázdo'žo. ¹⁰ Ki znnablto'-ne' nich gak gonle kan žala' gongak benne' ka' zej nake' che

Xanžon', na' nich gak gonle yógo'te da' žaz láže'e Le', na' nich gak gonle yógo'te da' naken chawe', na' gakže li láže' kan nónbia'le Dios. ¹¹ Znnablto'-ne' gon choche' le'e, na' wnezjwe' chele yela' wak chawe' chie', nich gak sóelele yógo'te da' žaken, na' nich gakle zen láže', na' yebéle'elele. ¹² Lo yela' žebél chele le ye' Xažo Dios: "Žóxkeno" dan' bdie' lo na'žo gata' chežo latje lo baní' chie', nich gónlenžo tzen benne' ka' zej nake' che Leze'. ¹³ Xažo Dios na'kze beslé' žo'o lo na' da' xiwe', dan' znnabian' latje chol, na' bdie' žo'o gan znnabian' Zi'nkze', Bennen' nží'ile'. ¹⁴ Ži'ne' na' beya'we' žo'o, katen' gote' lo wlazžo žo'o, na' benít lawe' chežo dola' da' wbága'žo.

*Beyakžo toze len Dios dan' got Jesús
lo wlazžo žo'o*

¹⁵ Benne' Criston' nake' tlebe kan nak Dios na'kze, Bennen' bi' gak le'elžo. Wzoakze Benne' Criston' zga'ale' ka' yógo'te da' ben Dios. ¹⁶ Lo na' Benne' Criston' ben Dios yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' ya'abá, na' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, da' ka' zle'elžon, na' da' ka' bi' gak le'elžon, da' ka' zej naken latje blo ka', na' yela' wnná bia', na' da' ka' nzi' lo ná'gaken yela' zen, na' yela' wak che ya'abá che Dios, na' che yežlyó nga. Ben Dios yógo'te da' ka' lo na' Benne' Criston' nich yebélenle' Le' légaken. ¹⁷ Benne' Criston' wzoakze' zga'ale' ka' yógo'te da' zej den, na' yógo'ten nníta'gaken ni'a che yela' wak chie' Le'. ¹⁸ Benne' Criston' nake' Xangak benách chie' ka', na' znezjwe' yela' nban chégake'. Lezka' nake' Bennen' nežw bebane' to chi'ize lo yela' got. Zga'ale' Le' bebane' to chi'ize lo yela' got nich gake' blo lawgak yógo'te da' zej den. ¹⁹ Ka' goken dan' wyáz láže' Xažo Dios soa dot da' nakkze' Le' len Benne' Criston'. ²⁰ Ni'a che da' ben Benne' Criston', Dios bene' ga' gak gá'nlegak Le' chawe' yógo'te da' zej den, da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, na' da' ka' zej nnitan' ya'abá. Beyone' légaken toze

len Lekze' dan' blalj Benne' Criston' xchene' katen' gote' le'e yag kroze.

²¹ Le'e, zga'ale bkwáslenle Dios, na' gokle ka benne' ka' bi zlé'egekle' Dios chawe' lo yichj lázdo'le ni'a che zia da' wbága'le, san na'a ba beyone' le'e toze len Lekze'. ²² Ka' goken dan' Benne' Criston' bde kwine', na' gote' lo wlazle le'e nich gak wzíe' le'e law Dios, nakle che Leze', na' nakle dot chawe', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele. ²³ Ki gaken cha' ga'nle choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' gakle ka to yo'o da' že' lenen gže', na' cha' bi cha' lázdo'le kan žxen láže'le diža' chawen' dan' bénlele, dan' zze diža' chen dot yežlyó nga dan' ben Dios zan ya'abá. Dios bzoe' neda', Pablo, nich gaka' wen žin che diža' chawen'.

Žin da' bde Dios lo na' Pablo

²⁴ Žebela' na'a ni'a che da' zzaka'a nich gáklena' le'e, na' lo belá' žen chia' zzáka'lena' Benne' Criston' tzen lo wláz belá' žen chie' Le', da' naken benách chie' ka'. ²⁵ Dios bene' ga naka' neda' wen žin chegak benách ka' che Benne' Criston', na' žona' xchin Dios, dan' bdie' lo na'a gona' nich gáklena' le'e, na' wzenla' le'e dot kan nak xtiža' Dios. ²⁶ Zzejni'ila' benách ka' da' ngache', dan' bgachen' ža ni'te, na' nitó benne' bi gok gónbi'en, san na'a Dios ba bzejni'ile' benách ka' zej nake' che Leze' kan nak chen. ²⁷ Dios gónkezele' gone' ga gónbia'gak benách zi'to' ka' kan nak yela' wnni'a che dan' bgachen'. Ki zнна dan' bgachen': "Benne' Criston' nake' toze len le'e, na' nake' da' nak bian' gak chazle le'e lo baní' chie'."

²⁸ Zchaljto' che Benne' Criston', na' žsa'to' láže'gak yógo'te benách ka', na' žsedlto' légake' len yela' žejni'il che Dios, nich gak wzeto' yógo'te benách ka' law Dios, zej nake' dot chawe' dan' zej nake' toze len Jesús, Benne' Criston'. ²⁹ Nich gaken ki žona' žin, na' že' laža'a yeyóž gona' da' ni, zkonla' žin dot yela' wak, na' yela' wnná bia', da' ka' žonn Benne' Criston' chia'.

2

¹ Ljéža'do' ka', žénela' nnézlele že' láže'li'a gona' da' gáklenen le'e len benách ka' nníta'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' yógo'te benne' ka' bi na' lé'egekle' neda'. ² Žona' ki nich gon chocha' yógo'tele le'e nich gakle toze lo yela' nži'il, na' gata' yela' žébél chele, na' gaple dot yela' wnni'a che yela' žxen láže' da' naken li láže', da' žonn yela' žejni'il chežo. Ki žaken nich gónbia'le da' bgache' che Xažo Dios, dan' nakkzen Benne' Criston'. ³ Lo na' Benne' Criston' žebélenlžo dot yela' wnni'a che yela' žejni'il, na' yela' sina' che Dios. ⁴ Da' ni žapa' le'e nich bi gak no benne' gon láže'le' le'e, bennen' yénele' chejle'žo da' wen láže'. ⁵ La'kze zoa' zi'to' gan zoale le'e lo belá' žen chia', lo be' nakkza' žónlena' le'e toze, na' žebela' dan' ženla' že' cháwe'le, na' nakle choch kan žejle'le che Benne' Criston'.

⁶ Che len, kan wzí' lo na'le Xanžo Jesús, Benne' Criston', lezka' žala' gonle yógo'te da' gonle, zóalene' Le' le'e. ⁷ Kan žon to yag, zzoan lwen gže', na' lezka' kan nyas to ze'e lo lenen, le soalen Benne' Criston'. Le soa choch kan žejle'le chie' Le', kan ba bsédlele. Le yé'teze Dios: "Žóxkeno'."

Da' kobe da' nakžo dan' nakžo toze len Jesús

⁸ Le gape chi'i kwinle nich bi we'le no benne' latje gon láže'le' le'e, bennen' wkonle' žin yela' žejni'il chegak benách ka', na' diža' ka' znnázegake' zej naken dot da' li, kan nak da' žónteze žongak benách ka', na' kan nak da' žsédgekle benách ka', da' naken che yežlyó nga, na' kege da' naken xtiža' Benne' Criston'.

⁹ Dot da' nakkze Dios zóalenen Benne' Criston' la'kze beyake' benách, ¹⁰ na' le'e naple dot da' nak Dios dan' nakle toze len Benne' Criston', Bennen' zнна bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka', na' benne' ka' bi da' nzi' lo ná'gake'. ¹¹ Nžog lo belá' chegak benne' judío, benne' byo ka', da' zloe'elen nzi' lo ná'gake' xtiža' Dios, san le'e, dan' nakle toze len Benne'

Criston', zoalen le'e da' zloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, da' bi naken to da' nonen lo ni'a lo na'gak benách ka'. Benne' judío ka' zchóggake' to yiddo' chegak bi' byodo' ka', san le'e, ba nde che dot yela' benách chele da' bēnlenlen dola'. Ki naken chele dan' bēnlenle Benne' Criston' tzen katen' gote' le'e yag kroze. ¹² Katen' bezoale le'e nis bgáche'lenle Benne' Criston' tzen lo yežw ba, na' bebánlenle-ne' tzen dan' bejle'le che Dios, len yela' wak chie' besbane' Benne' Criston' lo yela' got. ¹³ Zga'ale gokle le'e ka benne' gat ka' ni'a che dola' da' wbága'le, na' bi wzaoalen le'e da' zloe'elen Dios nzi' lo ne'e le'e, san na'a Dios ba bene' ga zoale nbanle tzen len Benne' Criston', na' benít lawe' chele le'e yógo'te dola' ka' da' wbága'le. ¹⁴ Dios bsole' da' ka' wbága'žo, da' ka' zej nyejwn le'e yiche lo da' bchi'le Moisés, da' ka' žesbága'gaken žo'o zia. Beké'e da' ka' wbága'žo, na' bde'en le'e yag kroze ka to da' wbagá' Benne' Criston'. ¹⁵ Katen' got Benne' Criston' le'e yag krozen', beké'e yela' wnná bia' chegak be' xiwe' wnná bia' ka', na' chegak be' ka' nzi' lo ná'gaken yela' wak che da' xiwe', dan' bloe'ele' dan' zej nakkze be' xiwe' ka', na' beké'e yela' wnná bia' chégaken, katen' gote' le'e yag kroze na'.

Žala' we' láže'žo da' naken che ya'abá che Dios

¹⁶ Che len, bi we'le no benne' latje yesbage'e le'e zia ni'a che da' žej žawle, o dan' bi žápele ža lni da' žápegak benne' Israel ka', da' žápegake' kate' zoa byo' že'n ka', na' ža la'y ka' chégake'. ¹⁷ Yógo'te da' ki zej naken ka to bxin che da' žala' gaken, na' zloé'ezegeklen da' napžo ni'a che Benne' Criston'. ¹⁸ Bi we'le no benne' latje gone' ga wnitle le'e da' žeyala' chele, bennen' žon byénli'e gaggak benne' ka' gaxjw láže', na' wka'n zéngake' wbás che ya'abá ka'. Znnágake' bloe'el Dios légake' da' ka' bi blé'egeklen', na' zka'n zen kwíngake' kan nak da' že'ze yíchjgake' lo yela' benachze chégake'. ¹⁹ No benne' žone'

ki bi nake' toze len Benne' Criston', Bennen' nake' Xanžon', na' Le' zzoa choche' belá' žen chie', da' nakžo žo'o. Zwawen', na' žone' ga naken toze ni'a che da' zej lo žit lo bin, na' zgole belá' žen chie' na' kan žénele Dios wzenen'.

²⁰ Le'e ba nátlenle Benne' Criston' tzen nich biž wchí'igekle da' wsedle ka' che yežlyó nga le'e. ¿Biž chen' žonle kan ne nakle che yežlyó nga, na' žo'le latje zchí'igekle da' wsedle ka' chen le'e? ²¹ Ki znnagak da' wsedle ka' che yežlyó nga:

Bi wkonle žin da' ni.

Bi gawo' dan'.

Bi kano' yetó da' den.

²² Yógo'te da' ki kwia yí'gaken katen' ba bkonlžo légaken žin. Ki zej nak da' ka' zchí'igekle benách ka', da' wsedle ka' nzi' lo ná'gake'. ²³ Da' li, da' wsedle ki, žékgekle benách ka' zej napen yela' žejní'il. Žóngaken ga zloe'el kwíngake' ka benne' yodo' ka', na' ka benne' gaxjw láže' ka', na' žsaka' zí'gake' belá' žen chégake', san da' wsedle ki bi žáklengaken légake' nich gak nna biá'gake' da' ka' zze láže'gake' lo yela' benachze chégake'.

3

¹ Na'a, cha' le'e bebánlenle Benne' Criston' tzen, le we' láže' da' naken che ya'abá che Dios gan že' Benne' Criston' kwit li ža che Dios, gan nake' blo. ² Le sa' láže' da' žaken ža'le, na' kege da' žaken yežlyó ngaze. ³ Naken chele ka ba natle, na' yela' nban chele žape chi'i Benne' Criston' gan zoakze Dios. ⁴ Le'e nbánlenle Benne' Criston' tzen. Kate' la' lawe' Le', naž la' lawle le'e tzen len Le' lo baní' chie'.

Yela' nban gole, na' yela' nban kobe

⁵ Che len, le gon ga kwia yi'gak da' zej zoalen le'e, da' ka' zej naken che yežlyó nga, da' ka' zej naken:

Da' kegle, na' da' zinnj,

na' da' zze láže'le da' kegle,

na' da' zze láže'le da' naken sban,

na' yela' zdan yela' gape.

Ki žala' gonle dan' no benne' zdan láže'e yela' gape nake' tlebe ka to

benne' zka'n zene' lo'a ka', dan' ben-
nen' zdan láže'en bi zdan láže'e Dios, na'
bi gak wká'n zene' Le' dot láže'e. ⁶ Dan'
žongak benách ka' da' ki, Dios gone'
zia yógo'te benne' ka' bi žóngake' kan
znna xtiže'e. ⁷ Lezka' benle le'e dola' ki
katen' wyo'ole lo ná'gaken. ⁸ Na'a, biž
gonle da' ki:

Biž ža'ale, na' biž gekle lježle ka' zi'.

Biž gonle da' zia che no benne'.

Biž nne xíwe'le, na' biž wchaljle da'
kegle.

⁹ Bi gon láže'le lježle tole yetole dan'
ba bka'nle da' gokle zga'ale, na' da' ka'
benle zga'ale. ¹⁰ Ba nakle le'e benách
kobe ka', na' Dios žekobe' yichj lázdo'le
nich yeyákžele kan nak Bennen' bey-
one' le'e. Ki žala' gonle nich gónbia'le
Le' dot kan nake' Le'. ¹¹ Dan' ba nakžo
toze len Benne' Criston':

Biž nakžo benne' zi'to' ka', na' benne'
judío ka'.

Biž nakžo benne' ka' nžog lo beľa'
chégake' da' nak bian' zej nzi'e
xtiža' Dios, na' benne' ka' bi
nžog lo beľa' chégake' dan' nak
bian'.

Biž nakžo benne' ka' žejní'igekle', na'
benne' ka' bi žejní'igekle'.

Biž nakžo benne' ndo'w ka', na'
benne' bi zej ndo'e.

Na'a, Benne' Criston' nake' dot da'
zakan', na' nake' toze len yógo'težo.

¹² Dios nži'ile' le'e, na' wžekze' le'e
nich gakte che Leze'. Che len, žala':
We' láže'le lježle ka', na' gakte ži'i láže',
na' gaxjw láže', na' kwide' láže', na' zen
láže'.

¹³ Cha' žak diža' bizjw tole len yetole,
le soele len lježle tole yetole, na' le
yenít law che lježle tole yetole kan
ben Benne' Criston', benít lawe' chele
le'e. ¹⁴ Da' nakže blo ka' yógo'te da'
ki, žala' ži'ilele yógo'te benách ka', dan'
nak yela' nži'il da' žonen žo'o toze, na'
li láže'. ¹⁵ Le we' latje da' zka'n ži
yichj lázdo'žo nna bian' yichj lázdo'le.
Dan' zka'n žin yichj lázdo'žo žonn Dios
chežo. Che len bliže' le'e, nich gakte
toze lo beľa' žen che Benne' Criston'.
Le ye' Dios: "Žóxkeno'."

¹⁶ Le si' lo na'le xtiža' Benne'
Criston' da' gaken chele ka' to yela'

wnni'a zen. Dan' zoalen yela' žejní'il
che Dios le'e, le wsedle, na' le wze-
jni'ile lježle tole yetole. Dot láže'le le
gol che Dios salmo ka', na' da' ka' žol-
le nich we lawle Le', na' da' la'y ka'
da' žol-le, na' le ye' Dios: "Žóxkeno'."
¹⁷ Kan nak yógo'te da' žonle, da' naken
da' zchaljlen o žin da' žonlen, le gon
yógo'ten lo la Xanžo Jesusen', na' le
ye' Xažo Dios: "Žóxkeno'" dan' nak
Benne' Criston' toze len le'e.

*Da' žala' gonžo che lježžo ka' dan'
nakžo che Jesús*

¹⁸ Le'e, no'le ka' nžag ná'lenle benne'
byo ka', le gon kan znna xtiža'gak
benne' byo che chele, kan žala' gonle,
dan' nakle che Xanžon'.

¹⁹ Le'e, benne' byo ka' nžag ná'lenle
no'le ka', le ži'il no'le che chele, na' bi
wchébele-ne'.

²⁰ Le'e, xkwide' ka', le gon kan znna
yógo'te xtiža'gak xa xna'le. Da' ni žaz
láže' Xanžon'.

²¹ Le'e, nólele nakle xagak xkwide'
ka', bi tetle sel-le zi'nle ka' snia, nich
bi yexjw láže'gakbe'.

²² Le'e, nólele nakle benne' ndo'w
ka', le gon kan znna yógo'te xtiža'gak
benne' xanle yežlyó nga. Kégeze gonle
ki katen' zwiágake' le'e kan žongak
benne' ka' žénezegekke' góngake' ga
chaz láže'gak benách ka', san dot
láže'le le gon xchíngake' kan žala'
gongak benne' ka' zžébegake' Dios.

²³ Kan nak yógo'te da' žonle, le gonen
dot láže'le, dan' gaken kan žonle
xchin Xanžon', na' kege kan žónzele
xchingak benách ka'. ²⁴ Ba nnézkzelele
yebí'i Xanžon' chele, na' wnežjwe'
chele da' ba bkwez Dios chegak
benne' ka' zej nake' ka' zi'nkze' ka'. Ki
gaken dan' žonle xchin Xanžo Jesús,
Benne' Criston'. ²⁵ No benne' žone'
da' kegle, yebí'i Xanžon' che bennen'
kan nak da' kegle da' bene', dan' bi
wchá' Dios kan žala' yebi'e che chegak
benách ka'.

4

¹ Le'e, nólele nakle xagak benách
ka', le gon da' naken chawe', na' da'
naken li láže', kan žkónlele žin benne'

wen žin chele ka'. Le chejsá' laže' lezka' zoa Xanle ya'abá che Dios.

² Le'e, yógo'tele, le wcháljenteze Dios. Le sóateze wcháljlenle-ne', na' le yi'e: "Žóxkeno'."

³ Kate' ne zcháljlenle Dios, lezka' le nnable' gáklene' neto', nich wnezjwe' neto' latje wchaljto' xtiža' Xanžon', nich gak wzejni'ílto' benách ka' da' ngache' kan nak che Benne' Criston'. Dan' žona' ki nyejwa' liž ya nga.

⁴ Lezka' le nnable Dios wnezjwe' neda' latje wzejni'ila' benách ka' da' ngachen' kan žala' gona'.

⁵ Lo yela' žejní'il chele, le gon da' žonle lawgak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston'. Le wkonle binlo žin ža ka' gonn Dios chele nich gonle xchine'. ⁶ Žala' wchaljle diža' cháwe'do' ka' nich sí'gaken benách ka', kan zži'ížo belá' zede' nich gaken dzi', na' ki nnézlele kan žala' yecheble, bi da' ye'le to to benne'.

Benách ka' che Jesús žápegake' "Padiox" lježgake' ka'

⁷ Tíkiko wzenle' le'e da' žaken chia' nga. Nake' lježžo nži'ilžo-ne'. Lezka' nake' wen žin li laže' che Xanžon', na' žónlene' neda' tzen žin chie' Le'. ⁸ Che len žsela'a-ne' gan zoale, nich wzenle' le'e da' žaken chia', na' gon choche' le'e. ⁹ Onésimo, lježžon' nbáblene' le'e chéjlene' le' tzen. Lezka' nake' lježžo nži'ilžo-ne', na' žejli'e che Xanžon'. Chope' ki wzéngkle' le'e yógo'te da' žaken nga.

¹⁰ Aristarko, benne' nyéjwlene' neda' tzen liž ya nga žape' le'e "Padiox." Lezka' xkwide' Markos, bi' byo che no'le zan Bernabé, žápebe' le'e "Padiox." Ba goža' le'e da' žala' gonle nich gáklene' xkwide' Markos na'. Cha' la'be' gan zoale, le gapebe' ba la'ne. ¹¹ Lezka' bennen' zoe' nga, bennen' lie' Jesús, na' zoa yetó le' Justo, žape' le'e "Padiox." Zej nnita' benne' zan, benne' judío ka', žejlé'gake' che Benne' Criston', san chonnze' ki ladjw benne' judío ka' žónlengake' neda' tzen žin che xtiža' Dios, na' žeyón zénle'egake'

neda'. ¹² Epafras, bennen' nbabe' le'e, na' nake' wen žin che Benne' Criston', žape' le'e "Padiox." Dot laže'e zcháljlene' Dios, na' žáta'yoetezle' Le' gon chawe'e le'e nich gakle li laže', na' sóatezle gonle yógo'te da' žénekeze Dios. ¹³ Zzoa lia' kan nak che Epafras na', že' laže'e le'e, na' lezka' benne' ka' nnita'gake' lo yež Laodisea, na' lo yež Hierápolis. ¹⁴ Demas žape' le'e "Padiox" na' lezka' Lukas, bennen' žeyone' benách ka', žape' le'e "Padiox" na' nži'ilžo-ne'.

¹⁵ Le gape "Padiox" lježžo ka' nnita'gake' lo yež Laodisea, na' lezka' Ninfas len benne' ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' liže'.

¹⁶ Kate' yeyóž gol-le yiche ni gan zoale, le gon ga gólgaken benách ka' che Benne' Criston' nnita'gake' lo yež Laodisea. Le gol le'e yichen' séla'gak benách Laodisea ka' chele. ¹⁷ Le ye' Arkipo: "Be' laže' gono' žin da' bde Xanžon' lo no'o'."

¹⁸ Neda', Pablo, zzojkza' díža'do' ni le'e yiche, znnia': žapa' le'e "Padiox." Le chejsá' laže' kan žak chia' ga nyejwa' liž ya ni. Znnabla' Dios gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSEĽA' PABLO ĽO YEŽ TESALÓNİKA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox", nakle che Benne' Criston', na' zoale Ľo yež Tesalónika. Nakle toze Ľen Dios, na' Ľezka' Ľen Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Silbano Ľen xkwide' Timoteo žónĽengake' neda' tzen. Znnabla' Xažo Dios, na' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' nak bia' žejle'gak benne' Tesalónika ka' che Dios

² Žé'tezto' Dios: "Žóxkeno" kate' žejsá' láže'to' kan nak chele yógo'tele. Žejsá' láže'tezto' le'e, na' zoa da' znnablto' Dios ni'a chele katen' zcháljĽento'-ne'. ³ Žejsá' láže'tezto' Ľaw Xažo Dios kan nak da' žonle dan' žejle'le che Benne' Criston', na' kan nak žin da' žonle dan' nží'ilele-ne', na' kan náktezle choch dan' žxen láže'le Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁴ Le'e, lježto' ka', Dios nží'ile' le'e, na' nnezlto' wžekze' Le' le'e. ⁵ Ki naken dan' wzí' Ľo na'le diža' chawen', da' zchaljton'. Kege Ľen diža'ze, san Ľezka' Ľen yela' wak bžinen chele, na' Dios Be' La'y ben chochen', na' dot láže'le bxen láže'len. Nnézkzelele kan gokto' gan zoale le'e dan' nží'ılto' le'e.

⁶ Le'e bcha' kwinle, na' žonle kan žonto' neto', na' Ľezka' kan ben Xanžon', dan' wzí' Ľo na'le xtiže'e, na' Ľa'kze wzáka'le'e, bebélele dan' yo'ole Dios Be' La'y. ⁷ Ki naken, ba nakle to da' nak bian' Ľawgak yógo'te benne' ka' žejle'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya. ⁸ Ki naken dan' wzé xtiža' Xanžon' Ľo na'le le'e. Kégeze gan nbab Masedonia, na' gan nbab Akaya, san Ľezka' yógo'te latje wzé diža' kan žejle'le che Dios. Ki naken, bi žon byenen bi da' nnato', ⁹ dan'

Ľa' légakze benne' ka' zzéngkle' neto' kan wdaple neto' ba la'ne, na' kan bcha' kwinle, na' wléj yichjle Ľo'a ka', na' beyakle che Dios nich gonle xchin Dios ban, Bennen' nakkze' Dios. ¹⁰ Na'a, zbezle ža yelá' Zi'n Dios, yežoje' ya'abá che Dios. Dios na'kze besbane' Le' Ľo yela' got. Benne' ni nake' Jesusen', Bennen' žeslé' žo'o Ľo doĽa', nich bi soa da' gonen ga gon Dios žo'o zia ža da' zan'.

2

Xchin Dios da' ben Pablo Ľo yež Tesalónika

¹ Le'e, lježto' ka', nnézkzelele žin che Dios da' benton' katen' wzóalento' le'e bi goken dáche'ze. ² Nnézlele kan gok cheto' Ľo yež Filipos, kan wzáka'to', na' bengak benne' ka' neto' zia. Naž katen' bla'to' gan zoale le'e gokto' wechóg laže' dan' wzóalén Dios chežo neto', na' bzenlto' le'e diža' chawen' da' bde Dios Ľo na'to'. Ki bento' Ľa'kze benne' wláž chele ka' bží'igake' che xtiža'to'. ³ Katen' bzenlto' le'e xtiža' Dios, bchaljto', kege dan' nchíxelto', na' kege dan' gónelto' si'to' bi da' den chele, na' bi ben láže'lto' le'e. ⁴ Dan' žxen laže' Dios neto', bdie' Ľo na'to' wchaljto' diža' chawe' chien', na' kíte'ze zchaljton'. Bi benton' nich chaz láže'gak benách ka' da' žonto' san nich chaz lažen' Dios, Bennen' zchi'a laže'e da' yo'on yichj lázdo'žo. ⁵ Nnézkzelele batkle bcháljĽento' le'e da' wká'n zenen le'e, na' bi bebéj chawe' kwinto' kan žon no benne' žénele' si'e da' de chele. Nnézkzele Dios naken ki. ⁶ Bi wdílĽto' yela' zen da' naken che yežlyó nga, dan' wka'nle le'e neto', na' kege da' wka'ngak benách ka' neto'. Ľa'kze nzi' Ľo na'to' ye'to' le'e bi da' gonle dan' nakto' wbás ka' bsela' Benne' Criston', ⁷ wzóalento' le'e Ľo yela' ži'i laže', na' bento' kan žongak xna'gak bi' že'ndo' ka', no'le ka' žape chí'igake' légakbe' Ľo yela' ži'i laže'. ⁸ Ka' goken, bží'ile'elto' le'e, na' zejte gónelto' wdeto' Ľo na'le, kégeze diža' chawen' che Dios, san yeláte'ze bi goken wdekzto' Ľo na'le yela' nban cheto', dan' nží'ile'elto' le'e.

⁹ Žejśá' láže'le, lježto' ka', kan goken katen' bzenlto' le'e diža' chawen' che Dios, kan béntezto' žin zede, na' lawe' ža, na' yele bento' žin nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e.

¹⁰ Le'e, lježto' ka' žejle'le che Benne' Criston', gak wzóa lile le'e kan bento', na' nnézkzele Dios kan wdálento' le'e dot kan žaz laže' Dios, na' dot cháwe'do', na' kan bi gak nitó benne' nnie' chen. ¹¹ Lezka' nnézlele kan bento' kan žon to xa xkwide' ka' chegak zi'ne' ka', bcháljento' le'e, na' ben chochto' le'e to tole. ¹² Bsa'to' láže'le gonle kan žala' gon no benne' nake' che Dios. Lekze' bliže' le'e nich gak chazle gan zna bi'e Le' lo baní' chie'.

¹³ Che len lezka' žé'tezto' Dios: "Žóxkeno'." Ki žonto' dan' wzí' lo na'le xtiža' Dios da' bénlele, dan' bzenlto' le'e. Wzí' lo na'len, kege ka xtiža' benachze, san kan da' li naken, xtiža' Dios naken. Xtiže'e na' žonen žin lo yichj lázdo'le le'e, le'e na' žejle'le che Benne' Criston'. ¹⁴ Le'e, lježto' ka', žaken chele kan žaken chegak benách ka' che Dios, benne' ka' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', na' nníta'gake' gan nbab Judea. Ki naken dan' ba wzáka'le'ele lo na'gak benách wláž chele ka', tlebe kan wzáka'gake' légake' lo na'gak benách wláž chégake' ka', benne' ka' zej nake' benne' judío ka'. ¹⁵ Benne' judío ka' bétgake' Xanžo Jesusen', na' lezka' bétgake' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' belbía láže'gake', na' blággake' neto'. Bi žóngake' da' žaz laže' Dios, dan' bi zlé'egekle' chawe' yógo'te benách zi'to' ka'. ¹⁶ Lezka' žsėjwgake' xnezto' neto', nich bi wcháljento' benách zi'to' ka', benne' ka' bi zej nbáblene' légake'. Ki žóngake' dan' zcháljento' légake' nich yelágake'. Ki žaken, zzántezgake' doła' ka' da' zej nbage'e, na' ba zej nbage'e zia da' gonen ga chog Dios chégake' kwia yí'gake'.

Pablo žénele' chejwíe' lježžo ka' lo yež Tesalónika

¹⁷ Na'a, lježto' ka', žak nyache' láže'to' kan žaken che to benne' wzebe dan' ben byene soato' zi'to' gan

zoale le'e to chi'ido', san la'kze bi zle'elto' le'e, bi na' gal láže'to' le'e. Che len, žéneželto' yele'elto' le'e, dan' žak láže'le'eto' gonton'. ¹⁸ Che len lezka' gónelto' yidto' gan zoale, na' neda', Pablo, da' li be' laža'a yida' ga na' chope chonne chi'i, san bsejw da' xiwe' xnezto'. ¹⁹ ¿Bizkze da' žonen ga žxen láže'to', o da' žon ga žebelto', o da' chawe' da' žala' gapto', da' yebélenlto' law Xanžo Jesús, Benne' Criston', katen' yel'é'e? ¿Kege le'ekze na'? ²⁰ Le'ekze nakle da' žonen ga žak cheto' yela' ba nez zen, na' da' žonen ga žebelto'.

3

¹ Che len, kate' biž gok soelton', na' ben xtiža'to' ga'nto' chopto' lo yež Atenas, ² na' bséla'to' bi' lježžo, Timoteo, gan zoale. Nakbe' bi' wen žin che Dios, na' žónlenbe' neda' tzen zchaljto' diža' chawen' che Benne' Criston'. Bséla'to'-be' gan zoale nich gon chochbe' le'e, na' wzejni'ilbe' le'e kan žala' chejle'le che Benne' Criston', ³ nich bi gak chope laže' no benne' ladjwle le'e ni'a che da' žsaka' zi'gak benách ki neto', dan' nnézkzelele zoažo yežlyó nga nich soelžo da' ki. ⁴ Lezka' katen' wzóalento' le'e, bzenlto' le'e kan za' gak chežo da' wsaka' zí'gake' žo'o kan ba goken cheto', na' nnézkzelelen. ⁵ Che len, katen' biž gok soelan', na' bséla'a xkwide' Timoteon' gan zoale nich yedjzenlbe' neda' kan nak chele, kan žejle'le che Benne' Criston', na' cha' da' xiwe', ben' žonen ga bága'gak benách ka' doła', bi bden le'e nez doła', na' cha' žin da' bento' gan zoale bi beyák dáche'ze.

⁶ Kate' bezá' xkwide' Timoteon' gan zoale, na' bežinbe' ga zoato' neto' ni, bzenlbe' neto' da' chawe', dan' gožbe' neto' kan žejle'le che Benne' Criston', na' kan nží'ilele lježžo ka', na' kan lo yela' ži'i laže' chele žejśá' láže'tezle neto', na' lezka' kan žak láže'le yel'é'elele neto', kan neto' lezka' žak láže'to' yele'elto' le'e. ⁷ Che len, lježto' ka', katen' wzáka'to' yógo'te da' ka', na' da' zan da' goken cheto', naž gok da'

beyón zenen neto' katen' benlto' kan žejle'le le'e che Benne' Criston'. ⁸ Na'a, beyák láže'to' dan' ženlto' zoale choch lo da' žejle'le che Xanžon'. ⁹ ĽNakxkze gak ye'to' Dios: "Žóxkeno'" kan žala' gonto' ni'a che yógo'te da' ka' žóngaken ga žebéle'elto' law Dios chežo ni'a che da' nakle le'e? ¹⁰ De chgi' žližto' Dios, znnablto'-ne' lawe' ža, na' ye'e, nich gak ye'e'elto' le'e, nich gak wsa'to' da' žiážjelele kan nak da' žejle'le che Benne' Criston'.

¹¹ Na'a znnablto' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', ko'e neto' nez nich yidto' gan zoale. ¹² Lezka' znnablto' Xanžon' gone' ga gole, na' gak li laže' kan nži'ilele lježle tole yetole, na' kan nži'ilele yógo'te benách ka', kan neto' lezka' nži'ilto' le'e. ¹³ Lezka' znnablto'-ne' gone' ga gak choch, na' dot chawe' yichj láždo'le law Xažo Dios kan naken tlebe len da' nak la'y, na' gone' ki na' zejte ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', tzen len benách la'y chie' ka'.

4

Da' žonžo da' žaz laže' Dios

¹ Yetó da' žon byenen, lježto' ka', ni'a che Xanžo Jesusen' žáta'yoelto' le'e, na' zchí'leto' le'e nich gonle kan nak da' ba bsdlto' le'e kan žala' gonle da' žaz laže' Dios. Kan ba žonle, ka'kze žala' góntezle.

² Ba nnézkzelele da' ka' gožto' le'e gonle, dan' wnnato' lo wláz Xanžo Jesusen'. ³ Da' žénele Dios naken gakle che Leze', na' biž gonle da' kegle. ⁴ Nnézlele to tole kan žala' sóalenle no'le che chele kan naken tlebe len da' nak la'y, na' gaple légake' ba la'ne. ⁵ Bi žala' sóalenle no'le chele lo yela' zze laže' da' sban, kan žongak benách ka' bi zej nake' che Dios, na' bi zej nónbi'e Dios. ⁶ Kan zej nak da' ki, bi žala' nitó benne' tette gone', na' bi gon láže'le lježe' ngáche'ze, dan' chog Xanžo na'kze chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' ki kwia yí'gake', dan' gone' kan ba gožto' lježto' ka', na' bzenlton' le'e. ⁷ Dios bliže' žo'o, nich biž gonžo da' kegle, na' nich gakžo dot

chawe' lawe' Le'. ⁸ Ki naken, no benne' zzoe' chela'ale da' ni, kege benachze zzoe' chela'ale, san Dios na'kze zzoe' chela'ale, dan' bsela' Dios Dios Be' La'y nich sóalene' žo'o, na' Lekze' znne' da' ni.

⁹ Bi žon byenen wzoja' chele le'e le'e yiche kan žala' ží'ilele lježle ka', dan' Dios na'kze ba bsdle' le'e kan žala' ží'ilele lježle tole yetole. ¹⁰ Da' li nži'ilele yógo'te lježžo ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Masedonia. Na'a, žáta'yoelto' le'e, lježto' ka', nich ží'izelele yógo'te lježle ka'. ¹¹ Lezka' žáta'yoelto' le'e we' láže'le kwezle cháwe'do', na' gonle da' ka' bde Dios lo na'kzle, na' gonkzle žin kan ba gožto' le'e žala' gonle. ¹² Gožto' le'e ki nich gak gonle da' naken cháwe'do' lawgak benne' ka' bi zej nbáblene' le'e, na' ki gaken, bi be yážjelele le'e.

Kan gak katen' yelá' Xanžo Jesús

¹³ Lezka', lježto' ka', žénelto' nnézlele kan nak chegak benne' gat ka', nich bi gak nyache' láže'le kan žaken chegak yezika' benách ka', benne' ka' bi žxen láže'gake' yebangak benne' gat ka'. ¹⁴ Cha' žejle'žo got Jesusen', na' bebane', lezka' žala' wxén láže'žo Dios, gone' ga benne' gat ka' yelá'gake' tzen len Jesusen', benne' ka' bejlé'gake' chie' Le'.

¹⁵ Che len zzenlto' le'e xtiža' Xanžon' da' znnan ki: "Žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo kate' žinže ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', bi chejchagžo Benne' Criston' zgá'aležo kate' góngaken benne' ka' ba gótgake'." ¹⁶ Ki gaken dan' Xanžo na'kze žoje' ya'abá che Dios, na' yetje' nga, na' yenle chi'e dan' len yela' wnná bia' wliže', na' lezka' yenle chi'i wbás blo che ya'abá, na' lezka' yenle lozba' na' che Dios, na' yebangak benne' ka' ba gótgake', benne' ka' bejlé'gake' che Benne' Criston'. ¹⁷ Naž žo'o, benne' ka' ne zoažo nbanžo, na' nga'nžo yežlyó nga, wchise' žo'o tzen len légake' lo bejw ya'abá nich chejchagžo Xanžon' lo be'ze. Ki gaken, sóalentežžo Xanžon'. ¹⁸ Che len, le yeyón zen lježle tole yetole kan zej nak da' ki.

5

¹ Na'a, kan nak ža na' o yelen' katen' gakkak da' ki, bi žon byenen wzoja' chele le'e le'e yiche, lježto' ka'. ² Le'e ba nnézkzelele kan gak ža kate' yelá' Xanžon'. Katen' yežine', kon yela'kze' kan zla' to benne' wbán žel. ³ Kate' nnagak benách ka': "Zga'n cháwe'žo, na' bi be gaken chežo" naž la' žinte da' wžia yin' légake', dan' gaken chégake' kan zla' da' zzaka' to no'le za' galj bi' že'n chie', na' bi yelá nitó benne' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga katen' gak dan' žala' gaken. ⁴ Na'a, lježto' ka', bi nchol-le, na' che len bi žin ža na' chele ngáche'ze kan zla' benne' wbán. ⁵ Yógo'tele nakle benách ka' che baní', na' che te ža. Bi nakžo benách ka' che žel, na' kege che da' naken chol. ⁶ Che len, bi žala' te yele lawžo kan žak chegak benne' ka' bi zej nbáblene' žo'o, san žala' soato' ban laže', na' kwezžo cháwe'do'. ⁷ Benne' ka' ztásgake', ztásgake' žel, na' benne' ka' zzóžgekle', lezka' zzóžgekle' žel. ⁸ Na'a, žo'o nakžo che te ža, na' žala' kwezžo cháwe'do', dan' ba nákwžo zažo da' žape chi'in žo'o, da' naken yela' žejlé' che Dios, na' yela' nži'il, na' da' žxen láže'žo yelažo naken ka to lapa' ya da' žape chi'in yichjžo. ⁹ Ki naken dan' bzoa Dios žo'o nga, kege nich la'žo gan choge' chežo gatžo, san nich yelažo dan' žxen láže'žo Xanžo Jesús, Benne' Criston', ¹⁰ dan' got Jesusen' lo wlazžo žo'o nich soažo nbanžo tzen len Le' katen' yel'é'e, la'kze ba natžo o soažo nbanžo ža na'. ¹¹ Che len žala' wsá' láže'le lježle tole yetole, na' gon chochle lježle tole yetole kan ba žonle.

Pablo zzejni'ile' lježe' ka' žejlé'gake' che Jesús

¹² Žáta'yoelto' le'e, lježto' ka', si' lo na'le benne' ka' žóngake' xchin Xanžon' gan zoale le'e, benne' ka' znna biá'gake' le'e lo wláz Xanžon', na' zzejni'igekle' le'e. ¹³ Lezka' žáta'yoelto' le'e, gaple légake' ba la'ne lo yela' nži'il chele, dan' žóngake' žin na'. Le ga'nlen lježle ka' cháwe'do' tole yetole.

¹⁴ Lezka' zzejni'ilto' le'e, lježto' ka', nich wsale láže'gak benne' ka' bi žóngake' žin, na' gon chochle benne' ka' žedó láže'gake', na' gáklene' benne' ka' bi nak choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston', na' žala' gagle gaxjw láže' lawgak yógo'te benách ka'.

¹⁵ Le gape chi'i kwinle nich bi yeběj láže'le lježle ka', na' bi be yebi'ile che no benne' bi da' gone' chele, san le we' láže' góntezle da' naken chawe' che lježle tole yetole, na' chegak yógo'te benách ka'.

¹⁶ Le yebétezle, ¹⁷ na' le wcháljenteze Dios, ¹⁸ na' le yi'e Le': "Žóxkeno'." Ki žala' gonle ni'a che yógo'te da' žaken chele, dan' zej nak da' ki da' žénele Dios gonle dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'.

¹⁹ Bi wzóa žile da' zchi'le Dios Be' La'y le'e, ²⁰ na' bi wzoale chela'ale xtiža' no benne' zchalje' lo wláz Dios, ²¹ san le si' bia' yógo'ten. Le si' lo na'le da' naken chawe', ²² na' bi be gonle da' kegle.

²³ Dios na'kze, Bennen' zka'n žie' yichj láždo'žo, gone' ga gagle dot chawe', na' gape chi'e be' nákkzele, na' yichj láždo'le, na' belá' žen chele, na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele ža na' yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ²⁴ Dios žone' kan znne', na' nake' Bennen' bliže' le'e. Lekze' gone' da' ki.

Pablo zgo'e lježe' ka' lo na' Dios

²⁵ Le'e, lježto' ka', le wchaljen Dios, na' le nnable' gáklene' neto'.

²⁶ Le gape "Padiox" yógo'te lježžo ka', na' le chela' légake' lo yela' nži'il chele.

²⁷ Ni'a che Xanžo Dios zchi'la' le'e goł-le yiche ni lawgak yógo'te lježžo ka' zej nake' che Benne' Criston'.

²⁸ Znabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO LO YEŽ TESALÓNİKA

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹ Neda', Pablo, žapa' le'e "Padiox." Nakle che Xažo Dios, na' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' zoale lo yež Tesalónika. Žónlengak Silbano, na' xkwide' Timoteo neda' tzen. ² Znnablto' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Dios choge' chegak benách doła' ka' gátgake'

³ Žala' yé'tezto' Dios: "Žóxkeno" kan nak chele le'e, lježto' ka', na' nak chawe' gonto' ki, dan' zej žakže dot li láže' kan žežle'le che Dios, na' kan nží'ilele lježle tole yetole. ⁴ Che len, len yela' žebél zzenlto' benách ka' che Diosen' kan nak chele, dan' nakle zen láže', na' žežle'le che Dios la'kze želbía láže'gak benne' ka' le'e, na' zzáka'le'ele, san zzóelelen. ⁵ Da' ki zej nak bian' nak chawe' kan zchi'a láže' Dios benách ka'. Žwi'e latje zzáka'le le'e na'a, nich gak chazle gan znnabi'e Le'.

⁶ Nak chawe' kan gon Dios, yebi'e chegak benne' ka' žsaka' zí'gake' le'e, na' gone' ga sáka'gak benne' ka'. ⁷ Yetó da' gaken, le'e zzáka'le na'a, na' yebí'i Dios chele, gone' ga yezí' láže'le tzen len neto', ža na' yeloé'e law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Yežoje' ya'abá che Dios, na' gónlengak wbás che ya'abá ka' Le' tzen. Zej nake' ni'a ne'e ka', na' wloé'egekle' law yela' wak zen chie'. ⁸ La' law Benne' Criston' ža na' ka to yi' zen katen' yebi'e chegak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios, na' bi žóngake' kan znnabi'e diža' chawen' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ Benách ki, yebi'e chégake', na' to chi'ize chejchó'ogake' lo yi' gabíl. To chi'ize kwásgake' law Xanžon', na' gan nla' law yela' baní' chie', na' yela' wak

zen chie'. ¹⁰ Ki gaken ža na' katen' yel'é'e, na' wká'n zengak benách la'y chie' ka' Le', na' yógo'te benne' ka' žežlé'gake' chie' Le' yebán láže'gekle chie'. Lezka' gonle le'e dan' bežle'le da' bzenlto' le'e kan nak che Jesusen'.

¹¹ Che len zcháljlentezto' Dios chežo, na' znnablto'-ne' gon chawe'e le'e, na' gáklene' le'e nich sáke'lele si'le dan' bliže' le'e nich yebélenlelen. Lezka' znnablto'-ne' gone' ga gak dot li láže' yógo'te da' že' láže'le gonle da' naken chawe', na' yógo'te žin žonle lo yela' žežlé' chele chie' Le'. Gak gonle da' ki len yela' wak che Dios. ¹² Ki gaken, ga'n zen la Xanžo Jesús, Benne' Criston' ni'a che da' žonle le'e, na' gak chele yela' ba nez zen ni'a che da' gone' Le'. Gaken ki dan' nží'il Dios le'e tzen len Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

2

La' law benne' yoe'e da' xiwe'

¹ Na'a, kan nak che ža na' katen' yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' kan gak, yedjtobe' žo'o chie' Le', žáta'yoelto' le'e, lježto' ka', ² nich bi we'le latje no benne' wchixe' le'e kan nak da' wzí' lo na'le. Bi kwek zede yichj lázdo'le ni'a che bi da' nnagak benne' wen láže' ka', cha' nnázegake' zoalen Dios Be' La'y légake', o ni'a che bi da' gon chochgak benách ka', o ni'a che bi da' nyejw to le'e yiche da' nnágake' neto' bséla'ton', cha' nnágake': "Ba wdé ža na' kate' yelá' Xanžon'." ³ Bi we'le latje no benne' gon láže'le le'e, dan' bi žin ža na' kate' yelá' Jesusen' cha' bi la' lawgak benne' zan zga'ale, benne' ka' wzí'igake' che Dios, na' la' law bennen' yoe'e da' xiwe', bennen' wsé Dios lo yi' gabíl. ⁴ Bennen', lo yela' zka'n zen kwine', wsejwe' xnezgak, na' wži'e chegak yógo'te da' zej naken che Dios o da' zka'n zengak benách ka' lo yela' žape Dios ba la'ne chégake'. Ki gon bennen' na' zejte kwi'e ka' Dios na'kze lo yodo' gan zoa latje che Dios, na' gon kwine' ka' Dios.

⁵ ¿Bi žejsá' láže'le bzenla' le'e da' ki katen' wzóalena' le'e? ⁶ Na'a, nnézlele

no Benne' žsejwe' xnez bennen' yoe'e da' xiwe', nich bi la' lawe' zga'ale kate' žinže ža chien'. ⁷ Ba žon žin da' ngache' che da' naken che da' xiwe', san ne zoa Bennen' žsejwe' xnez bennen' yoe'e da' xiwe' ga žinže ža yekwás kwin Bennen' žsejwe' xneze'. ⁸ Naž la' law benne' yoe'e da' xiwe', na' Xanžo Jesús, Benne' Criston', wléj wchochje' le' len be' da' zžojen žoe'e, na' wžia yi'e le' len yela' baní' che ža yel'é.e. ⁹ Katen' la' law bennen' yoe'e da' xiwe', len yela' wak che da' xiwe' la' lawe'. Len yela' wak che da' wen laže' gone' da' zan yela' wak zen, na' da' zan da' gak biá'gaken, na' da' zan da' góngaken ga yebáŋgekle benách ka'. ¹⁰ Len yela' wak che da' wen laže' gone' ki lawgak benne' ka' kwia yí'gake' dan' bi wzí' lo ná'gake' dot láže'gake' da' naken dot da' li, nich yelágake'. ¹¹ Che len Dios we'e latje gaken chégake' to da' žonen yela' wak da' gon láže'len lé'gake' nich chejlé'gake' da' wen lažen'. ¹² Ki gaken nich bága'gak zia yógo'te benne' ka' bi bejlé'gake' da' naken dot da' li, san wyáz láže'gake' da' kegle.

Benne' ka' wžekze Dios nich yelágake'

¹³ Le'e, lježto' ka', na' nži'il Xanžon' le'e, žala' yé'tezto' Dios: “Žóxkeno” ni'a che da' naken chele, dan' ba wžekze Dios le'e ža ni'te nich yelale ni'a che da' žon Dios Be' La'y, nich gake dot chawe' law Dios, dan' žejle'le da' naken dot da' li. ¹⁴ Nich gaken ki chele, Dios na'kze bliže' le'e, nich gak gónlenle Xanžo Jesús, Benne' Criston' tžen lo baní' chie'. Ki gaken ni'a che diža' chawen' da' zchaljton'.

¹⁵ Che len, lježto' ka', le soa choch, na' le gape chi'i diža' da' bsédlele, dan' bcháljlento' le'e, na' bzojton' chele le'e yiche. ¹⁶⁻¹⁷ Znnablto' Xanžo Jesús, Benne' Criston' len Xažo Dios, gon chawe'e le'e, na' gone' ga gake choch kan zej nak yógo'te da' zej naken chawe', da' ka' žonle, na' kan zej nak yógo'te diža' chawen' da' zchaljle. Lekze' nži'ile' žo'o, na' benne' chežo da' žeyón zénteze žo'o, na' da' zej naken

chawe' da' žxen láže'žo si'žo, da' ka' gonnze Dios chežo.

3

Da' žala' nnablžo Dios

¹ Yetoze, lježto' ka', le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklene' neto', nich gak wchaljto' che Benne' Criston' nga, nich se xtiža' Xanžon', na' gápegak benách ka' dižan' ba la'ne, na' nich gaken nga kan goken gan zoale le'e. ² Lezka' le nnable' yeslé' neto' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka', dan' bi žejle'gak yógo'te benách ka' che Dios. ³ Na'a, dan' žon Xanžon' kan zñne', gon choche' le'e, na' gape chi'e le'e, nich bi cho'le le'e lo na' da' xiwe'. ⁴ Žxen láže'to' Xanžon' kan nak chele, gonle da' ki da' ba wnnablto' le'e, kan ba žonlen. ⁵ Znnablto' Xanžon' wsé'e láže'le nich ží'iželele Dios, na' gake zen láže' kan gok Benne' Criston'.

Kan žon byenen gonžo žin

⁶ Ni'a che la Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' le'e, lježto' ka', nich kwasle gan zej nnita' lježžo ka' kon želdaze' bi be žin žóngake'. Le gon kan nak da' bsedlto' le'e. ⁷ Nnézkzelele žala' gonle kan žonto' neto', dan' bi wdázeto' bi be žin žonto' neto' gan zoale. ⁸ Bi bdawto' da' bennzele cheto', san lo yela' že' zede, na' lo yela' žedó láže', bento' žin lawe' ža, na' yele, nich bi wsaka' zi'to' nitole le'e. ⁹ Ki bento' nich gaktó' lawle le'e ka to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle le'e, la'kze nzi' lo na'to' nnablto' le'e bi da' gonle cheto'. ¹⁰ Lezka' katen' wzóalento' le'e, bchi'leto' le'e ki, da' zñnan: “Čha' bi žénele no benne' gone' žin, bi gonnle da' gawe'.” ¹¹ Kíte'ze zñnato' dan' ženlto' nníta'lengak benne' ka' le'e, benne' ka' kon želdaze', bi be žin žóngake'. ¹² Ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchí'leto' benne' ka' žóngake' ki, na' zzejni'ילו' lé'gake' góngake' žin lo yela' zbez cháwe'do', nich gak gáwgake' da' naken chégakkze'.

¹³ Na'a, lježto' ka', bi soa žile, gónteze da' nak chawe'. ¹⁴ Čha' no benne' bi gone' kan zñna xtiža'to', da'

ztojto' le'e yiche ni, le gon ga gak bia' bennen', na' bi gónlenle le' tzen nich yedoe'ele'. ¹⁵ Bi žala' géklele nake' benne' bi zle'ele' le'e chawe', san le wsá' laže'e le' ka lježkzle.

Pablo znnable' Dios gon chawe'e lježe'ka'

¹⁶ Znnablto' Xanžon' wká'n žíteze' yichj lázdo'le lo yógo'te da' žonle, na' sóalene' yógo'tele. Lekze' zzoa žie' yichj lázdo'žo.

¹⁷ Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni le'e yiche: žapa' le'e “Padiox” na' naken to da' nak bian' yógo'te yiche ka' žseła'a. Kíte'ze zzoja' le'e yiche. ¹⁸ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TIMOTEO

Pablo ži'e "Padiox" xkwide' Timoteo

¹⁻² Neda', Pablo, Žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Dios. Naka' wbás bsēla' Jesús, Benne' Criston' dan' naken da' wnnakze Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' lezka' da' wnnakze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žxen láže'žo. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', lo yela' ži'i láže' chie' gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Pablo zchalje' che da' žsédgekle benne' wen láže'ka'

³ Žáta'yoela' le' gono' na'a kan góta'yoela' le' katen' wyá'a gan nbab Masedonia, nich ga'no' lo yež Éfeso, na' wchi'lo' bale benne'ka' ga' na' nich bi wsédgekle' to da' nyalen, ⁴ na' nich bi gápegake' ba la'ne diža'ka'ze ka', na' lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', da' ka' žóngaken ga' že' láže'gak benách ka' da' dáche'ze. Da' ki bi žon chóchgaken benách ka' che Dios lo da' žejlé'gake' chie' Le'.

⁵ Da' žénela' gon da' ni da' žapa' le', naken nich ži'igekle lježžo ka' ljéžgake' ka' dot láže'gake', na' gak chawe' da' zza' láže'gake', na' gak dot li láže' kan žejlé'gake' che Dios. ⁶ Kan zej nak da' ki, bale benne'ka' bi bežójkake' chawe', san wyó'ogake' nez yoble, na' nzi' lo ná'gake' da' bi naken da' li. ⁷ Žénegekle' wsédgekle' benách ka' kan zej nak da' žsedle da' wnnakze Dios, la'kze bi žejní'igekle' da' ka' znnázegake', na' da' žon chóchgake'.

⁸ Žo'o nnezlžo da' wnnakze Dios naken chawe', cha' zkonlžon žin kan žala' gonžo. ⁹ Lezka' nnezlžo Dios bdixjwe' da' wnnakze', kege nich nna bian' benách chawe'ka', san nich nna bian' benne'ki:

Benne'ka' zží'igake' che xtiža' Dios, benne'ka' bi žóngake' da' bsedle' Le', benne'ka' zzóagake' Dios che la'ale, benne'ka' žóngake' da' zinnj, benne'ka' bi zka'n zéngake' Dios, benne'ka' zká'ngake' ka'ze da' naken che Dios,

benne'ka' žótgake' xa xná'gake', benne'ka' žótgake' benách ka', ¹⁰ benne'ka' žóngake' da' kegle, benne' byo ka' nníta'lengake' la' ljež benne' byoze'ka', benne'ka' zbángake' xkwide' ka' nich góte'gake' légakbe', benne'ka' žon láže'gake', benne'ka' žon chóchgake' xtiža'gake' kate' žon láže'gake', benne'ka' zží'igake' che da' chawe' da' žsedlžo.

¹¹ Nnezlžo naken ki dan' bžin diža' chawen' chežo, da' benn Dios, Benne' la'y, chežo lo yela' ži'i láže' chie', dan' bdie' lo na'a wchaljan'.

Pablo ži'e Benne' Criston': "Žóxkeno"

¹² Žapa' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žon choche' neda': "Žóxkeno" dan' bxen láže'e neda', na' bzoe' neda' nich gona' xchine'. ¹³ Ki bene' la'kze neda' wnné ži'a chie' zga'ale, na' wžia láža'a benách chie' ka', na' da' zan da' zia bena' chégake', san Benne' Criston' beyache' láže'le' neda', dan' benan' lo yela' bi žejní'il chia' katen' bi na' chejli'a chie' Le'. ¹⁴ Na'a, da' zenle'e nak da' bnezjw Xanžon' chia' lo yela' ži'i láže' chie', dan' žonen ga' žejle'žo chie' Le', na' lezka' žonen ga' nži'ilžo Jesús, Benne' Criston'.

¹⁵ Diža' dot da' li da' ni, da' zakan' si' lo na'gak yógo'te benách, na' znnan: "Jesús na'kze, Benne' Criston', ble'e yežlyó nga nich beslé' benách dola'ka'" na' beslé' neda' la'kze nakža' neda' benne' dola'ka' yógo'te benách yezika'ka'. ¹⁶ Che len beyache' láže'l Jesús, Benne' Criston', neda', benne' dola', na' bloe'ele' law kan nak yela' zen láže' zen chie', nich gaka' to da' zloe'elen benách ka' kan gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', cha' chejlé'gake' chie' Le'. ¹⁷ Na'a znnia':

¡Ga'n zen Dios! ¡Le' znna biá'teze', na' batkle te chie'! Bi gak le'elžone'. Nake' tlícha'tekze Dios, Bennen' nnézkzele' yógo'te. ¡Chie' Le' gákteze yela' žape ba la'ne, na' yela' zen, na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

¹⁸ Zí'na'do' Timoteo, zdia' lo no'o le' da' ni da' žsedla' nich gono' xchin Dios ka to benne' dot laže'e žejle' lo wdile, ka zej nak da' ka' wn-nagak benne' ka' zga'ale kan gak chio', benne' ka' bcháljgake' da' bloe'el Dios légake'. ¹⁹ Lo yela' žejlé' chio' che Benne' Criston' žala' gono' ki, nak dot chawe' yichj lazdo'o, dan' ba bchíxgekle bale benách ka', benne' ka' bzóagake' da' žejle'žo che Benne' Criston' chela'ale. ²⁰ Ki bengak Hime-neo len Kantr, benne' ka' bdia' lo na' da' xiwe' nich wsédgekle' kan žala' góngake', nich biž nne zí'gake' che da' naken che Dios.

2

Da' žsedlen žo'o kan žala' wcháljlenžo Dios

¹ Che len da' naken blo da' zzejni'ila' benách ka' naken kan žala' wcháljlenžo Dios, na' kan žala' gáta'yoelžo Le', na' kan žala' nnablžone' bi da' žiážjelžo, na' kan žala' ye'žone': "Žóxkeno'." Da' ki žala' gonžo lo wlazgak yógo'te benách ka'. ² Lezka' žala' gonžo lo wlazgak benne' wnná bia' ka', na' lo wlazgak yógo'te benne' blo ka'. Ki žala' gonžo nich gak chawe' chežo, na' nich gak kwezžo cháwe'do'. Žala' gonžo ki lo yela' žejlé' chežo che Dios, na' lo yela' li laže' chežo. ³ Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios, Bennen' žeslé' žo'o. ⁴ Dios na'kze žénele' yelagak yógo'te benne' ka', na' žénele' gónbia'gake' da' naken dot da' li.

⁵ Toze Benne' nake' Dios, na' toze Benne' žeyone' benách ka' toze len Dios, Jesús, Benne' Criston', Bennen' golje' benách. ⁶ Lekze' bde kwine' lo yela' got, katen' besbaga' kwine' da' zia da' wbága'gak yógo'te benách ka' ni'a che doła' da' wbága'gake'. Dios

bloe'ele' law kan gok da' ni che Jesusen' katen' bžin ža chie' gote'. ⁷ Kan nak da' ni, Dios bzoe' neda' nich wchaljan', na' nich gaka' wbás bsela' Benne' Criston', nich wsedla' benách zi'to' ka' kan nak da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' naken dot da' li. Žchalja' da' li, na' bi žon laža'a.

⁸ Na'a, žénela' wcháljlengak benne' ka' Dios, na' gáta'yoegekle' Le' gáte'teze, zej nake' dot chawe', na' bi zžá'agake' ljéžgake' ka', na' bi zdil díža'gake'. ⁹ Lezka', žénela' gákwgak no'le ka' da' naken binlo. Da' zej nak xtan da' žala' wloé'egekle' law zej naken yela' gaxjw laže', na' yela' nak li laže', na' kege da' zpá'gake' yichj láwgake', na' da' ka' zej naken oro, na' bga ka', na' laže' da' záka'le'en. ¹⁰ Da' chawe' da' žóngake' wloé'elen da' zej nake', kan žon da' žákwgake' da' naken binlo. Ki žala' gongak no'le ka' zej nónbi'e Dios. ¹¹ Žala' ga'ngak no'le ka' žize kate' no benne' byo ne žsedle' légake', na' gákgake' gaxjw laže'. ¹² Bi žonna' no'le ka' latje wsédgekle', na' bi nna biá'gake' benne' byo ka'. Žala' gá'ngake' žize gan zej ndobe benách ka' che Benne' Criston'. ¹³ Ki žala' gaken dan' bzoa Dios zga'ale Adán, na' wdé na' bzoe' Eba. ¹⁴ Adán na', bi ben láže'le da' xiwe' le', san zo'len', ben láže'len le'. Ka' goken, bži'i no'len' che da' bchi'lekze Dios légake', ¹⁵ san yelá no no'le cha' znnite'e xkwide' ka', na' cha' gónteze' kan nak tlebe len da' žejle'žo che Dios, na' gonen' len yela' nži'il, na' cha' gake' dot chawe', na' dot li laže'.

3

Kan žala' gaggak benne' ka' žape chí'igake' žo'o

¹ Nak dot da' li dižan' dan' znnan: "Ča' že' laže' to benne' gake' benne' žape čie' benách ka' che Benne' Criston', zdan laže'e to žin chawe'." ² No benne' žape čie' benách ka' che Benne' Criston':

Žon byenen bi soa no benne' gak bi da' nnie' chie'. Žala' soa toze zo'le.

Žala' gake' ban laže'.
 Žala' gake' dot li laže'.
 Žala' gake' gaxjw laže'.
 Žala' wi'e latje gan ga'ngak lježžo ka'
 žíngake' liže'.
 Žala' sáke'le' wsedle' benách ka'.
³ Bi žala' gake' benne' že'je'.
 Bi žala' gake' benne' snia.
 Bi žala' dan láže'ze' si'e mežw.
 Žala' gake' ži'i laže'.
 Žala' gake' zen laže'.
 Žala' gake' benne' bi zdan laže'e yela'
 gape.
⁴ Žala' nna bi'e cháwe'do' benách ka'
 nníta'gake' liže'.
 Zi'ne' ka' žala' góngakbe' kan znná
 xtiže'e.
 Žala' gápegakbe' xágakben' ba la'ne.
⁵ (¿Nakxkze gak to benne' gape chi'e
 benách ka' che Dios cha' bi žak nna
 bi'e cháwe'do' benách ka' nníta'gake'
 liže'?) ⁶ Bi žala' gake' benne' la' wzó
 lawtie' nake' tzen len Benne' Criston',
 nich bi tetle wká'n zen kwine', na'
 bi gak chie' kan gok che da' xiwe',
 dan' bka'n zen kwinen, na' Dios
 bchoge' chen kwia yin'. ⁷ Benne'
 ka' bi zej nbáblene' benách ka' che
 Benne' Criston', žala' nne cháwe'gake'
 chie' nich bi soa no benne' wzóe' le'
 chela'ale, nich bi chejžeje' lo yelj che
 da' xiwe'.

*Kan gágak benne' ka' nzi' lo
 ná'gake' gáklengake' žo'o*

⁸ Lzeka' benne' ka' nzi' lo ná'gake'
 gáklengake' benách ka' che Benne'
 Criston':
 Žala' gákgake' dot li laže'.
 Žala' góngake' kan znnágake'.
 Žala' gákgake' benne' bi že'j ka'.
 Žala' gákgake' benne' ka' bi zdángake'
 yela' gape.

⁹ Žala' gape chí'igake' da' žejle'žo che
 Benne' Criston'.

Žala' gak dot chawe' yichj lázdo'gake'.

¹⁰ Žala' si' bia'le légake' zga'ale, na'
 naž si' lo ná'gake' gákgake' benne'
 ka' gáklengake' benách ka' che Benne'
 Criston', cha' bi zoa no benne' gak bi
 da' nnie' chégake'. ¹¹ Lzeka', no'le che

chégake' žala' gákgake' dot li láže'gake',
 na' bi gákgake' benne' wenné che
 lježe'. Žala' gákgake' zen laže', na'
 gákgake' dot chawe' lo yógo'te da'
 žóngake'. ¹² Benne' ka' nzi' lo ná'gake'
 gáklengake' benách ka' che Benne'
 Criston':

Žala' soa toze no'le che chégake'.

Žala' nna biá'gake' binlo zí'ngake'
 ka', na' benne' ka' nníta'gake'
 lížgake' ka'.

¹³ Žon byenen gaken ki, dan' nzi' lo
 ná'gake' latje gan gápegak benách ka'
 xtiža'gake' ba la'ne, cha' žóngake' binlo
 žin da' žóngake' žáklengake' benách
 ka' che Benne' Criston', na' gákgakže'
 benne' wechóg laže' kate' zcháljgake'
 kan nak da' žejle'žo che Jesús, Benne'
 Criston'.

Da' bgache' che da' zka'n zenžo Dios

¹⁴ Zzoja' diža' ki chio' le', la'kze žxen
 laža'a yedjwía' le' bayente. ¹⁵ Cha'
 wžela', zzoja' da' ki chio' nich nne-
 zlo' kan žala' gono' lawgak benách ka'
 nníta'gake' liž Dios, benne' ka' zej
 nake' che Dios ban, na' zej nake'
 choch, na' zcháljgake' da' naken dot
 da' li. Zej nake' ka' yag ka' da'
 žóxgaken yo'o, na' ka' da' ka' žon
 chóchgaken ze'e. ¹⁶ Da' li, zenle'e nak
 da' bgache' che da' zka'n zenžo Dios,
 kan nyejw le'e yiche da' znnan:

Dios bloe'e lawe', na' goke' benách.

Gok bia' nake' chawe' dan' wyoé'e
 Dios Be' La'y.

Blé'egikle wbás ka' che ya'abá che
 Dios Le'.

Wzé diža' kan nak chie' lawgak benách
 zi'to' ka'.

Bejle'gak benách ka' chie' Le' lo yežlyó
 nga.

Dios bchise' Le' ža'le gan nake' blo.

4

*Benne' ka' kwej yíchjgake' da' žejle'žo
 che Jesús*

¹ Kwáselo zchalj Dios Be' La'y,
 znne': "Ža ze lawte ža ka' bale benách
 ka' wží'igake' che Benne' Criston'."
 Kwej yíchjgake' da' žejle'žo chie' Le'.
 Wzé nággake' xtiža'gak benne' ka'

yó'ogake' be' wen laže' ka', na' wzé nággake' da' wsédgekle be' xiwe' ka'.
² Wzé nággake' xtiža'gak benách ka' zló'ezele chawe' kwíngake', benne' ka' zchálgake' da' wen laže'. Ba nzid lázdo'gake' nich bi yesbagan' légake' zia. ³ Ki naken, wséjwgake' xnezgak benne' ka' žénegekle' wchág ná'gake', na' wchí'igekle' benách ka' nich bi gáwgake' da' bnezjw Dios nich yebélenlžon, da' gak gawgak benne' ka' žejlé'gake' che Dios, benne' ka' zej nónbi'e da' naken dot da' li, na' žé'gake' Dios: “Žóxkeno” kate' žawgaken'. ⁴ Chawe' zej nak yógo'te da' ben Dios, na' bi be žala' wzoažo chela'ale cha' že'žo Dios: “Žóxkeno” kate' žawžon. ⁵ Žsedle xtiža' Dios žo'o, Le' yeyone' chawe' yógo'te da' žala' gawžo cha' wcháljlénžon-ne', na' nnablžon-ne' gon chawe'e da' gawžo.

Kan žežój chawe' benne' wen žin che Jesús

⁶ Cha' wsedlo' lježžo ka' da' ki, na' yežžo' chawe', na' gako' benne' wen žin li laže' che Jesús, Benne' Criston', na' gak bia' nsedlo' binlo kan nak che da' žejle'žo chie' Le', na' kan nak da' chawe' da' žsedlžo, da' žape chi'on.
⁷ Bzoa chela'ale diža' ka'ze ka' che yežlyó nga kan zej nak da' zchaljgak no'le gole ka'. Bénteze da' gonen ga gako' choch nich gono' kan žénele Dios. ⁸ Láte'ze yebélenlo' da' gono' da' gonen ga gakže wale ni'a no'o, san da' zen da' yebélenlo' da' gono' nich gako' wale lo da' naken che Dios. Da' ni naken da' yebélenlžo yežlyó nga, na' lezka' da' yebélenlžo ža ka' te yeza'žo yežlyó nga. ⁹ Diža' ni naken dot da' li, na' zakan' si' lo ná'gaken yógo'te benách ka'. ¹⁰ Che len, da' zenle'e žsaka' zi' kwinžo žonžo žin, dan' žxen láže'žo Dios ban. Benne' Criston' gote' nich yeslé' yógo'te benách ka'. Žeslé' benne' ka' žejlé'gake' chie' Le'.

¹¹ Bchi'le, na' bsedle benách ka' nich góngake' da' ki. ¹² Bi žala' no benne' wzóe' le' chela'ale dan' nako' xkwide', san žala' goño' da' wloe'elen benne' ka' žejlé'gake' che Dios žala'

góngake' kan žono' le'. Ki wloe'elo' légake':

Len da' zchaljo', na' len da' žono', kan nži'ilo' lježo' ka', na' kan yo'o Dios Be' La'y,

kan žono' kan žnno', na' kan nako' dot chawe'.

¹³ Kate' ne zbezo' na' zejte la'a neda' gan zo', be' láže'teze goło' yiche la'y lawgak benách ka' nníta'gake' gan zo'. Bzejní'i-gekle' da' ni, na' bsedlen légake'. ¹⁴ Bi wdío' ka'ze da' benn Dios chio', dan' benne' chio' kan wnnagak benne' ka' bchálgake' lo wláz Dios kan gaken chio', katen' bxoá ná'gake' le', na' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', wnnábgekle' Dios gon chawe'e le'.

¹⁵ Bénteze da' ki. Be' láže'teze gono' ki, nich lé'egekle' yógo'te benách ka' kan zej žata' chio' da' ka' zej naken che Benne' Criston'. ¹⁶ Wdape chi'i kwino', na' wdape chi'i da' žsedlžo. Bénteze da' ki, na' cha' žono' ki, na' yeló' le', na' yelagak benne' ka' yénegekle' le'.

5

Kan žala' gon xkwide' Timoteo

¹ Bi tilo' benne' byo gole ka', san bzejní'i-gekle' ka' xakzo' ka'. Bzejní'il xkwide' byo ka' ka' bi' bíche'kzo' ka'.

² Bzejní'il no'le gole ka' ka' xna'kzo' ka'. Bzejní'il xkwide' no'le ka' ka' bi' zankzo' ka', nak dot chawe' da' zza' lažo'o.

³ Wdape ba la'ne no'le wzebe ka', no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'. ⁴ Cha' zoa to no'le wzebe zej nnita' xkwide' chie' ka', o za'sóe' ka', žala' wsédgeklbe' góngakbe' kan žénele Dios, na' gáklengakbe' zga'ale benách ka' nníta'gake' lížgakbe' ka', na' yebí'igakbe' chegak xa xná'gakbe'. Da' ni naken chawe', na' da' žaz laže' Dios. ⁵ Na'a, no'len' da' li nake' no'le wzebe, na' nga'ne' toze', žxen láže'e Dios, na' dot ža dot yel zcháljlene' Le', na' žnnábtezle' Le' ni'a chegak benách chie' ka', ⁶ san no'le wzebe na', no'len' žone' kan nak da' zdan laže'e, nake'

ka to no'le gat kate' ne zoe' nbane'.
⁷ Lezka', bchi'le benách ka' nníta'gake' gan zo', nich góngake' kan nak tlebe len da' ki, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake'.
⁸ Cha' zoa no benne' bi zwawe' lježe' ka', na' da' nakže blo, cha' bi zwawe' benách ka' nníta'gake' liže', na' zži'e che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' nbága'že' zia ka to benne' bi žejli'e che Dios.

⁹ Toze no'le wzebe na', no'len' ba zejže' ka chonnlalj yiz, gak báblene' benne' ka' žáklengakle-ne', cha' bi bka'ne' benne' byo chie' nich sóalene' yetó benne' byo.
¹⁰ Žon byenen soa no benne' wzóa lie' kan nak che no'le wzebe na' kan nak da' chawe' da' žone'. Gáklene-ne' cha' besgole' xkwide' ka', na' cha' zwi'e gan ga'ngak lježžo ka' zá'gake' yež zi'to', na' zžingake' liže', na' cha' znezjwe' da' ye'j gawgak benách ka' che Dios, na' cha' žáklene' benne' ka' zzáka'gake', na' cha' žónteze' da' naken chawe'.

¹¹ No'le wzebe ka' bi na' zéjgake' chonnlalj yiz, bi žála' báblengake' no'le ka' žáklengakle-ne', dan' góngake' kan zdan láže'zegake', na' wží'igake' che Benne' Criston', na' yénegekle' wchág ná'gake' da' yoble.
¹² Cha' góngake' ki, na' bága'gake' dola' dan' wzóagake' chela'ale da' bejlé'gake' che Benne' Criston' zga'ale.
¹³ Lezka' gákgake' no'le za'wed ka', na' no'le kon želdaze' bi be žin žóngake', na' kégeze gákgake' za'wed, san lezka' gákgake' no'le wenné che ljéžgake' ka', na' gákgake' benne' wedile ka', na' nnágake' da' kegle.
¹⁴ Che len, žénela' wchág na'gak no'le wzebe ka' da' yoble, no'le ka' bi nápegake' zan yiz, na' yesgólgake' xkwide' ka', na' wsédgekle' binlo xkwide' ka' nníta'gakbe' yo'o che chégake', nich bi wé'gake' latje no benne' nnie' chežo, bennen' zži'e chežo žo'o, nolžo žejle'žo che Benne' Criston'.
¹⁵ Ki žála' gaken, dan' ba beyálgake' bale', na' žóngake' kan žénele da' xiwe'.

¹⁶ Cha' zej nnita' no'le wzebe ka' liž no benne' byo o no'le, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' žála' gáklene'

légake', nich bi wsaka' zí'gake' benách ka' che Benne' Criston'. Ki gaken, benách ka' che Benne' Criston' gak gáklengake' no'le ka' da' li zej nake' no'le wzebe ka'.

¹⁷ Wdápeže ba la'ne benne' gole' ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', na' zнна biá'gake' binlo, na' wdápele'eže ba la'ne benne' gole' ka' žóngake' žin, benne' zzégake' diža' chawen', na' žsédgekle' benách ka'.
¹⁸ Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Bi ko'o do žoa' bežen' zlejba' zoa' stribe." Lezka' znnan: "Benne' wen žin nake' zi si'e lažjwe'."

¹⁹ Bi si' lo no'o da' zнна no benne' žesbage'e zia no benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston', cha' bi zej nnita' chope chonne benne' ka' zzoa lígake' dan' bene'.
²⁰ Benne' ka' žóntezgake' dola', bdil-gake' lawgak yógo'te benách ka' che Benne' Criston' nich žébegak yezika' benne' ka' Dios.
²¹ Ni'a che Xažo Dios, na' ni'a che Xanžo Jesús, Benne' Criston', na' ni'a chégak wbás che ya'abá ka', wbás ka' wžé Dios, zchi'la' le' gono' kan znnagak diža' ki. Tlebe kan žála' wchi'a lažo'o benách ka', na' bi gapo' ba la'ne toze benne'.
²² Bi wxoate no'o nitó benne', bi gono' le' wen žin che Benne' Criston', nich bi bago'o tzen len le' dola' ni'a che da' žone' cha' gone' dola'.

²³ Biž ye'jo' nische. Dan' zdia' li'o žála' ye'jo' láte'do' xis uba wal nich ga'nen chawe'.

²⁴ Dola' ka' da' zej nbaga' bale benách ka' la' lawgaken zga'ale kate' žingake' gan wchi'a láže' Dios légake', na' te na' la' law dola' da' zej nbaga' yezika' benách ka'.
²⁵ Lezka', la' law žin chawe' da' bengak benách ka', na' cha' bi nla' lawn, bi gak nitó benne' wkache'e to chi'ize žin na' da' bene'.

6

¹ Yógo'te benne' ndo'w ka' žála' gápele'egake' ba la'ne benne' xángake' ka' nich bi gak no benne' nne xiwe'e che La Dios, na' che da' bsdle' Le'.
² Benne' ndo'w ka' cha' žejle'gak xángake' ka' che Benne' Criston', bi

žala' wká'ngake' légake' ka'ze dan' zej nake' ljéžgake' ka'. Žala' góngakže' binlo xchingake' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' yebélengekle' žin chawen', na' Benne' Cristo na'kzen' nži'ile' légake'. Bsedle benách ka' nníta'gake' ga na' kan nak da' ni, na' bzejní'i-gekle'.

Da' zka'n zenžo Dios da' žebélenlžon

³ Cha' zoa no benne' žsedle' da' yoble, na' bi žsedle' diža' chawen' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', dan' žsedlen žo'o kan žala' gonžo kan žénele Dios, ⁴ zka'n zen kwin bennen', na' bi be nnezle'. Zdan láže'e diža' ka'ze ka' kan zej nak diža' zede ka', na' diža' bizjw ka', da' ka' žóngaken ga zgé'egekle' benách ka' ljéžgake' ka', na' zdíl-lengake' légake'. Lezka' diža' ki žóngaken ga znné zí'gake' chegak ljéžgake' ka', na' zza' láže'gake' chégake' da' kegle. ⁵ Lezka' žóngaken ga zdíl diža'gak benách ka', benne' ka' bi žejní'igekle', na' bi nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li. Žékgekle' gak sí'gake' mežw zen cha' gónlengake' tzen benne' ka' zka'n zéngake' Dios. Bkwas gan zej nnita' benne' ki. ⁶ Da' zente naken da' žebélenlžon kate' len yela' zen láže' zka'n zenžo Dios. ⁷ Bi be bia'žo žo'o katen' bla'žo yežlyó nga, na' lezka', bi be yeywa'žo katen' yeza'žo yežlyó nga. ⁸ Che len, cha' de da' gawžon, na' da' gákwwžon, žala' chaz láže'žon. ⁹ Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape, gak chégake' da' gonen ga bága'gake' dola', na' chéjgake' lo yelj che da' xiwe', na' lo yela' bi nnezle chégake' dan' láže'gake' da' zan da' den, da' ka' gon dítgaken légake'. Da' ki wžia yí'gaken légake', na' góngaken ga gátgake' to chi'ize. ¹⁰ Dan' zdan láže'gake' yela' gape, da' ni žonen ga žóngake' yógo'te da' kegle. Bale benne' ka', dan' zdan láže'gaken', ba bsángake' da' bejlé'gake' che Benne' Criston', na' ba žak chégake' da' zan da' žsaka' zí'gaken légake'.

Benne' žone' xchin Jesús nake' ka benne' žeje' lo wdile

¹¹ Na'a le', benne' che Dios, bkwas gan žak da' kegle ki. Be' láže'teze gono' da' naken chawe', na' da' žénele Dios. Bejlé'teze che Benne' Criston', na' bži'il lježo' ka'. Be' láže' gako' zen láže', na' gaxjw láže'. ¹² Kan žon bennen' dot láže'e žeje' lo wdile, ben žin che da' žejle'žo che Benne' Criston', na' be' láže' bi wnito' yela' nban da' zejlí kanne. Bliž Dios le' nich si'on. Chawe' gok da' bzoa lio' kan žejli'o che Benne' Criston', dan' wnnón' lawgak benne' zan, benne' zzoa lígake' dan' wnnón'. ¹³⁻¹⁴ Ni'a che Xanžo Dios, Bennen' zej nbanlen yógo'te da' zej nnitan', na' lezka' ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' bzoa lie' da' nak chawe', da' wnné' kwáselo law Ponsio Pilato, zchi'la' le' gape chi'o da' ka' gož Benne' Criston' žo'o. Žala' gako' dot chawe', na' bi be gono' da' gonen ga no benne' nnie' chio'. Ki žala' gono' na' zejte ža la' law Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ¹⁵ Kate' žin ža yelá' Jesusen', Dios wloe'ele' law Le'.

Dios nake' la'y. Toze' Le' yo'o lo ne'e dot yela' wnná bia', na' znná bi'e yógo'te benne' ka' znná biá'gake', na' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka'. ¹⁶ Toze' Le' zóateze', na' zoe' lo baní' gan bi gak žin no benne' žakže chie'. Batkle ble'el no benne' Le', na' bi gak no benne' le'ele' Le'. Chie' Le' gáta'teze da' žape Le' ba la'ne, na' yela' wnná bia'. Ka'kze gaken.

¹⁷ Bchi'le benne' ka' zej nape' yela' wnni'a ža ni zoažo na'a, nich bi wká'n zen kwíngake', na' nich bi wxén láže'gake' yela' wnni'a na' dan' bi sóatezen. Žala' wxén láže'gake' Dios ban, Bennen' žónnli'e yógo'te da' žebélenlžon. ¹⁸ Bchi'i-gekle' góngake' da' naken chawe', nich chanže žin chawe' da' žóngake', da' naken to yela' wnni'a li láže'. Žala' wnézjwgake' late' chegak benách yache' ka', na' we' láže'gake' légake'. ¹⁹ Cha' góngake' ki, na' wtóbgake' yela' wnni'a da' naken li láže', da' yebélengekle' ža ka' da'

zá'gaken, na' gata' ye_la' nban li laže'
chégake'.

Da' bchi'le Pablo xkwide' Timoteo

²⁰ Ljéža'do' Timoteo, wdape chi'i da'
nzi' lo no'o, na' bkwas gan zej nnita'
benne' ka' zchaljgake' da' ka'ze, na'
diža' ka' da' bi zej zakan', na' diža'
bizjw ka', da' ka' zchaljgak benne' ka'
znnázegake' žákgage' da' zen_le'e, na' žon
láže'gake' kan zej nak da' ka' žóngake'.

²¹ Ba_le benách ka', benne' wzí' lo
ná'gake' diža' ki, bchíxgekle' kan nak
da' že_le'žo che Benne' Criston'.

Znnabla' Dios gon chawe'e le'.
Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BSELA' PABLO CHE XKŮWIDE' TIMOTEO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Timoteo

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Timoteo. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston', na' nži'ila' le'. Naka' wbás bsela' Benne' Criston' dan' žénele Dios gaka' ki, nich gak da' bchebe laže'e, wnezjwe' yela' nban da' zejlí kanne chežo, dan' zoalen Jesús, Benne' Criston'. Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj lazdo'o.

Timoteo žala' wzóa libe' che Jesús

³ Kate' zcháljlena' Dios žapa' Le' "žóxkeno'" kan nak chio' le'. Bi žsana' znnaba' ni'a chio' dot ža dot yel, law Dios, Bennen' žona' xchine' dot laža'a kan bengak xa wdé chia' ka'. ⁴ Kate' žejsá' laža'a kan wžežo', na' žak laža'a ye'le'ela' le', nich gak yebela' dot laža'a. ⁵ Žapa' Dios: "žóxkeno'" dan' bžin chia' diža' da' žonen ga žejsá' laža'a kan žejli'o che Benne' Criston' dot lažo'o. Xna' golo' Loida, na' xno'o Eunise, bejlé'gake' chie' Le' zgá'alegake' ka le', na' nnézkzela' lezka' le' žejli'o chie' Le' na'a.

⁶ Dan' naken ki, žsa'a lažo'o yesbano' da' benn Dios chio', dan' wzí'o katen' neda' bxo'a na'a le', na' wnnabla' Dios bi da' gonne' chio'. ⁷ Dios Be' La'y, Bennen' benn Dios chežo, bi nake' to be' da' gonen ga žébežo, san bennkze' Le' Be' La'y chie' chežo. Dios Be' La'y na' žone' ga napžo yela' wak, na' ga nži'ilžo lježžo ka', na' ga znnabla' kwinžo. ⁸ Che len, bi yedoe'elo' wchaljo' che Xanžon', na' bi yedoe'elo' kan žak chia' neda', nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Xanžon', san benlen tzen benne' ka' zzáka'gake' dan' zzéngkle' benách ka' diža' chawen'. Dios wnezjwe' yela' wak chio' nich gak

gono' ki. ⁹ Dios na'kze beslé' žo'o, na' bliže' žo'o nich gakžo dot chawe'. Bi bliže' žo'o dan' zoa da' chawe' da' benžo žo'o, san bliže' žo'o dan' gónekzele' Le', na' dan' be' laže'e žo'o. Ža ni'te bzoe' ki chežo zga'ale kate' bi na' soa yežlyó nga, dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Na'a, ba bla' dan' žonn Dios chežo, dan' bla' law ni'a che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. Beké'e yela' wak che yela' got, na' bloe'ele' law gak gápežo yela' nban da' zejlí kanne, da' bi kwia yin', dan' nápežo ni'a che diža' chawen'.

¹¹ Benne' Criston' wžíe' neda' nich wchalja' diža' chawen', na' nich gaka' wbás chie' nich wsedla' benách zi'to' ka'. ¹² Che len zzaka'a da' ka' da' žákaken chia' nga, san bi žedoe'ela', dan' nónbi'a Bennen' žejli'a chie'. Nnézkzela' Le' nape' yela' wak nich gape chi'e da' bdia' lo ne'e na' zejte ža yel'é.

¹³ Diža' chawen' dan' benlon', dan' bchaljan', žala' gaken chio' to da' zloe'elen kan žala' wloe'elo' benách ka' kan žejle'žo che Jesús, Benne' Criston', na' kan nži'ilžo-ne'. ¹⁴ Wdape chi'i da' nak chawe', dan' nzi' lo no'o. Gak gono' ki len yela' wak che Dios Be' La'y, Bennen' zóalene' žo'o.

¹⁵ Ba nnézkzelo' kan bengak yógo'te benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, wléj yíchjgake' neda'. Fijelo, na' Hermójenes zej nbáblene' benne' ka'. ¹⁶⁻¹⁷ Znnabla' Xanžo Dios yeyache' láže'le' benne' ka' nníta'gake' liž Onesíforo, dan' ben choche' neda' zan chi'i. Katen' bla'a neda' lo yež Roma, dot laže'e beyilje' neda', na' bežel-le' neda'. Bi bedoe'ele' ni'a chia' neda' dan' nyejwa' liž ya nga, nžeja' do ya. ¹⁸ Znnabla' Xanžon' yeyache' láže'le' le' ža na' žine' law Dios. Ba nnézkzelo' kan góklene' žo'o, katen' wzoažo lo yež Éfeso.

2

Timoteo žala' gakbe' ka to benne' žejle' lo wdile

¹ Na'a, zí'na'do', ben choch lazdo'o lo da' žonn Jesús, Benne' Criston', chio'.

2 Da' benlo' da' bchalja' neda' lawgak benne' zan, benne' ka' zzoa lágaken', bden lo na'gak benne' ka' žóngake' kan znnágake', benne' ka' gak wsédgekle' yezika' benách ka'.

3 Žala' soelo' da' wsaka' zi'gak benách ka' le' kan zzoelen to benne' nake' che Jesús, Benne' Criston', na' dot laže'e žeje' lo wdile. 4 No benne' žeje' lo wdile, bi chejchaze' da' ka' žongak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, nich chaz laže' bennen' wžíe' le' nich gake' benne' chie' žeje' lo wdile. 5 Lezka', no benne' chaze' lo witje, bi be si'e cha' bi žitje' kan žala' gone'. 6 Benne' žaz ža'ne', zga'ale' le' si'e che da' yelape'. 7 Bsa' laže' da' ni da' žapa' le', na' Xanžo na'kze gone' ga chejni'ilo' yógo'ten.

8 Bejsá' laže' kan goken che Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' goke' za'só Dabí, na' wdé gote', bebane' lo yela' got. Ki znná diža' chawen' da' zchaljan'. 9 Dan' zchalja' diža' chawen', zžaka'a da' žaken chia', na' zejte nyejwa' liž ya nga ka to benne' wen da' zinnj, san bi nyejw xtiža' Dios. 10 Che len zzoela' yógo'te da' ki dan' nži'ila' benne' ka' wžekze Dios, nich yelágake'. Jesús na'kze, Benne' Criston', žone' ga želagak benne' ka' nich sí'gake' baní' li laže' chie'. 11 Naken káteze znná da' ni: Cha' nátlénžo Le', sóalénžo-ne' nbanžo. 12 Cha' soelžo da' sáka'žo, nna biá'lenžo Le' tzen.

Cha' nnažo bi nónbia'žo-ne', Le' nne' bi nónbi'e žo'o.

13 La'kze bi žonžo kan znnážo, Le' žónteze' kan znné'. Le' bi gak wché'e da' nakkze' Le'.

Benne' wen žin che Jesús, benne' žežoje' chawe'

14 Bsa' láže'gak benne' ka' nníta'gake' gan zo' kan zej nak da' ki, na' ni'a che Xanžo Dios bchí'i-gekle' nich bi til diža'gake' kan zej nak diža' ka'ze ka'. Diža' ki žóngaken ga kwia yi'gak benne' ka' zzi' lo ná'gake' légaken. 15 Be' láže'teze yežojó' chawe' law Dios nich gako' benne' wen žin bi žedoe'ele' ni'a che žin da' bene'. Žala' wkonlo' binlo žin diža' da' naken dot da'

li. 16 Na'a, bkwas gan zej nnita' benne' ka' zcháljgake' da' bi zaka', na' diža' ka'ze ka', dan' žongak diža' ki ga góngakže' da' bi žénele Dios. 17 Segak diža' ka' da' zcháljgake' kan žzen yižwé' nozo' da' žlan. Hime-neo len Fileto zej nbáblene' benne' ka' zcháljgake' ki. 18 Benne' ki bchíxgekle' kan nak da' naken dot da' li, dan' znnágake' ba wdé ža žala' yebangak benne' gat ka', na' bže' zédgekle' bale benách ka' na' zejte biž žejlé'gake' che Benne' Criston'. 19 Da' ben choch Dios zóatezen, na' zoa to da' nak bian', dan' znnan: "Dios nónbi'e benne' ka' zej nake' chie'." Lezka' znnan: "Le kwas gan žak da' kegle, yógo'tele le'e nakle che Benne' Criston'."

20 To lo yo'o zen zej yo'o da' zej naken, kégeze oro, na' plat, san lezka' da' zej naken yag, na' yo. Zkonlžo balen žin kwáselo, na' yebalen ga bi nak kwáselo. 21 Nich gakžo kan zej nak da' ka' zkonlžo žin kwáselo, na' nich gak gonžo da' naken chawe', na' gakžo da' wkonle Xanžon' žin, žala' kwasžo gan žak da' kegle. Cha' gonžo ki, gakžo zi gonžo yógo'te žin chawe'.

22 Bzoa chela'ale da' ka' žóngaken ga se laže' no benne' da' kegle kan nak da' žaken chegak xkwide' ka'. Be' laže' gako' chawe'. Ben da' žonen ga žejlí'o che Benne' Criston', na' da' žonen ga nži'ilo' lježo' ka', na' da' žonen ga zžá'nlenžo' lježžo ka' cháwe'do'. Kan zej nak da' ki, benlen tzen benne' ka' zcháljlengake' Xanžon', ne nak dot chawe' yichj lázdo'gake'. 23 Na'a, lezka' bzoa chela'ale diža' ka'ze ka', na' diža' da' bi zej zakan', dan' nnézkzelo' žóngaken ga zdil diža'gak benách ka'. 24 Benne' wen žin che Xanžon' bi žala' til diža'lene' benách ka', san žala' gake' gaxjw laže' lawgak yógo'te benách. Žala' gak wsedle' benách ka', na' gake' zen laže'. 25 Lo yela' gaxjw laže' chie' žala' wzejni'ile' benne' ka' zží'igake' che da' zchalje'. Cha' gone' ki, Dios gak wnezjwe' légake' latje yeyát láže'gake' nich gónbia'gake' da' naken dot da' li. 26 Ki yelágake' lo yelj che da' xiwe' gan zej nžeje', na' yeyágake' chawe' nich

góngake' kan žénele Dios.

3

Kan gákgak benách ka' ža se lawte ža ka'

¹ Lezka' žala' nnezlo' da' ni: ža se lawte ža ka' sáka'le'egak benách ka'.

² Kate' ža ka' nníta'gak benne' ka' góngake' ki:

Ží'igekle' la' kwíngakze', na' dan láže'gake' yela' gape.

Wká'n zen kwíngake', na' gon kwíngake' benne' blo ka'.

Nne zí'gake' che da' ka' zej naken la'y.

Wží'igake' che xa xná'gake'.

Gákgake' benne' bi chaz láže' ka'.

Bi góngake' kan žénele Dios.

³ Bi ží'igekle' kan žala' góngake'.

Gákgake' benne' zižje láže' ka'.

Nnégake' che ljéžgake' ka'.

Bi nna bia' kwíngake', na' gákgake' benne' ža'a ka'.

Bi lé'egekke' chawe' da' naken chawe'.

⁴ Gákgake' benne' wdé ljéžgake' ka', na' bi gá'ngake' chawe'.

Wloé'el kwíngake' ka' benne' zen ka'.

Ží'igekle' da' dan láže'gakze', na' kege Dios.

⁵ Wloé'el kwíngake' ka' benne' ka' zej nónbi'e Dios,

san bi soalen yela' wak che Dios légake'.

Bkwas gan zej nnita' benách ka'.

⁶ Lezka', lo yela' wen láže' chégake' chó'ogake' yo'o ka', na' gon láže'gekke' no'le bi nnezle ka' nich si' lo na'gak no'le ka' da' žsédgekke'. No'le ka' bága'gake' dola' zan, na' we' láže'gake' da' ka' dan láže'gakze', da' ka' bi zej zakan'. ⁷ Yéntežgekke' no'le ka' diža' ka' da' wchaljgak benne' ka', san bi chejni'igekke' da' naken dot da' li. ⁸ Kan gokgak Janes len Jambres,

benne' ka' bží'igake' che Moisés, lezka' gákgak benne' ki, wží'igake' che da' naken dot da' li. Gákgake' benne' chol láže' ka', na' chíxgekke' kan nak da' žejle'žo che Benne' Criston'. ⁹ Bi be sí'gakže', san gak bia' zej nake' benne' bi nnezle ka' lawgak yógo'te benách ka', na' gak chégake' kan gok chegak

Janes len Jambres, benne' ka' bžia yi' Dios.

Da' bsa' láže' Pablo Timoteo

¹⁰ Nnéžkzelo' le' kan nak da' žsedla' neda' benách ka', na' da' žona'. Nnezlo' da' že' láža'a gona', na' kan žejli'a che Benne' Criston', na' kan naka' gaxjw láže', na' kan nži'ila' lježa' ka', na' kan zzoela' da' žak chia'. ¹¹ Lezka' nnezlo' kan wžia láže'gak benách ka' neda', na' da' ka' wzaka'a, da' ka' gókgaken chia' lo yež Antiokía, na' lo yež Ikonio, na' lo yež Listra. Da' ka' wžia láže'gak benne' ka' neda' bzoelan', na' Xanžo Jesusen' beslé' neda' lo yógo'te da' ka'. ¹² Yógo'te benne' ka', benne' žénegekke' gákgake' dot chawe' dan' zej nake' che Jesús, Benne' Criston', lezka' sáka'gake' da' ka' kwia láže'gak benách ka' légake'.

¹³ Na'a, benne' wen da' zinnj ka', na' benne' wen láže' ka', góngakže' ki. Gon láže'gekke' benách ka', na' benách ka' gon láže'gekke' légake'.

¹⁴ Na'a, wdape chi'i da' ka' nsedlo', na' da' wzí' lo no'o, dan' nónbia'kzo' benne' ka' bsédgekke' le'. ¹⁵ Katen' goko' xkwide', na' zejte na'a ža, nónbi'o da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y, da' ka' gak wzejní'igeklen le' nich yeló' dan' žejli'o che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁶ Yógo'te da' ka' zej nyejwn le'e yiche la'y Dios bzejni'ile' benách chie' ka', benne' ka' bzójgake' da' bchalj Dios. Da' ka' zej nyejwn le'e yiche zej zakan' nich wsédgeklen žo'o, na' wloé'egeklen da' gonžo, na' yegó'ogaken žo'o nez chawe', na' wzejní'igeklen žo'o nich gakžo chawe'. ¹⁷ Ki žóngaken, nich gak ban láže' no benne' nake' che Dios, na' nich gak gone' yógo'te da' naken chawe'.

4

¹⁻² Ni'a che Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', zchi'la' le' wzenlo' benách ka' xtiža' Xanžon'. Lekze' wchi'a láže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka', ža na' katen' yel'é'e nich nna bi'e. Be' láže' gono' da' ni, cha' žak chawe' chio' o bi žak chawe'. Lo yela' zen láže' chio', bloe'el dan'

žongak benách ka', na' bsa' láže'gake', na' bzejní'i-gekle' kan nak dan' žsedlžo žo'o. ³ Ki žala' gono' dan' žin ža katen' bi wzé nággake' da' chawe' da' žsedlžo, san yénegekle' yénegekle' da' žaz láže'zegake'. Wtóbgage' chégake' benne' ka' wsédgekle' légake' da' zdan láže'zegake'. ⁴ Wzóagake' chela'ale da' naken dot da' li, na' si' lo ná'gake' diža' ka'ze ka'. ⁵ Na'a, žala' gako' zen laže' lo yógo'te da' žono'. Bzóel da' wsaka' zígake' le'. Bzenle benách ka' diža' chawen'. Dot lažo'o ben žin dan' wló'o Benne' Criston' lo no'o gono'.

⁶ Kan nak chia' neda', ba bde kwina' lo na' Dios, na' za' gótgake' neda' dan' žona' xchin Dios, na' ža yezá'a yežlyó nga za' žinen. ⁷ Kan žon no benne' dot laže'e žeje' lo wdile, lezka' bena' neda' žin, na' ba beyóž bena' neda' dan' wló'o Benne' Criston' lo na'a gona', dan' bena' kan nak tlebe len da' žejle'žo chie' Le'. ⁸ Na'a za' si'kza' da' žala' si'gak benne' chawe' ka', dan' gonn Xanžon' chia' neda' ža na', na' nak chawe' kan zchi'a laže'e žo'o. Kege chia' nedza' gonnen', san lezka' gonnen' chegak yógo'te benne' ka' zej nži'ile' Le', na' dot láže'gake' želbeze' ža yel'é'e.

Da' bzoj Pablo kan žala' gon Timoteo

⁹ Be' laže' yidtio' ga zoa' ni, ¹⁰ dan' bsan laže' Demas neda', dan' nži'ile' da' žebélenle' yežlyó nga, na' wyeje' lo yež Tesalónika. Ben byenen wyéj Cresente gan nbab Galasia, na' lezka' wyéj xkwide' Tito gan nbab Dalmasia. ¹¹ Toze Lukas zóalene' neda'. Bche' xkwide' Markos nich yídlenbe' le' tzen, dan' nakbe' gónlenbe' neda' tzen xchin Benne' Criston'. ¹² Bseła'a xkwide' Tíkiko lo yež Éfeso. ¹³ Katen' yido', bedjwá' laže' yichan' dan' bka'na' lo yež Troas lo liž Karpo, na' lezka' bedjwá' yiche ka', na' da' nakže blo, yichen' da' naken yid.

¹⁴ Kantr, benne' wen yeso' ya ka', bene' chia' da' zan da' zia. Xanžo na'kze yebi'e chie' kan nak da' bene' chia' neda'. ¹⁵ Wdape chi'i kwino' che bennen', dan' zží'ili'e che da' zchalžžo.

¹⁶ Kate' da' nežw chi'i bla'a neda' lawgak benne' yolawe' ka', bi goklen nitó benne' neda', san bsan láže'gak yógo'te benách ka' neda'. Bi žénela' yebéj yichj Dios légake'. ¹⁷ Xanžon' wzóalene' neda', na' ben choche' neda' nich yeyóž wchalja' xtiže'e nich yénegekle' yógo'te benách zi'to' ka'. Ki goken, Xanžo na'kze beslé' neda'. Goken chia' ka' belá' lo na'gak beže yixe' ka'. ¹⁸ Xanžo na'kze yeslé' neda' lo yógo'te da' kegle ka', na' gape chi'e neda' kate' žintia' gan znná bi'e Le' ya'abá che Dios. ¡Ga'n zen Le' to chi'ize! Ka'kze gaken.

Pablo žape' "Padiox" benách ka' che Jesús

¹⁹ Wdape "Padiox" Prisila len Akila, na' lezka' benách ka' nníta'gake' liž Onesíforo. ²⁰ Bga'n Erasto lo yež Korinto, na' bka'na' Trófimo gan nbab Mileto dan' žake' yižwé'. ²¹ Be' laže' yido' ga zoa' ni zga'ale kate' žin byo' zag ka'. Eubulo, na' Pudente, na' Lino, na' Klaudia, na' yógo'te lježžo ka' nníta'gake' nga, žápegake' le' "Padiox."

²² Znnabla' Xanžo Jesús, Benne' Criston', sóalene' le'. Dios gon chawe'e le'. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSELA' PABLO CHE XKWIDE' TITO

Pablo žape' "Padiox" xkwide' Tito

¹ Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" ljéža'do' Tito. Nako' ka zi'nkza' dan' bénleno' neda' tzen žin che Benne' Criston'. Naka' wen žin che Dios, na' benne' wbás bseła' Jesús, Benne' Criston'. Bsele'e neda' nich gona' ga chejle'gak benách ka' chie' Le', benne' ka' wžekze Dios, nich gónbia'gake' da' naken dot da' li kan žala' gon no benne' nónbi'e Dios. ² Ki naka' neda' dan' žxen laža'a ba nzi'a yela' nban da' zejlí kanne da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chežo žo'o ža ni'te kate' bi na' gata' yógo'te da' zej nnitan', na' Le' žonkze' da' bchebe laže'e gonen'. ³ Kate' bžin ža chen, Dios bløe'ele' law xtiže'e, da' bdien' lo na'a neda' wchaljan'. Dios na'kze gože' neda' gona' ki. Nakkze' Le' Benne' Weslá chežo. ⁴ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' beslé' žo'o, gon chawe'e le', na' yeyache' láže'le' le', na' wká'n žie' yichj laždo'o.

Žin che Jesús da' žon Tito lo yežlyó Creta

⁵ Bka'na' le' lo yežlyó Creta, nich wsó'o da' žiážjegekle benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', nich gágake' dot li laže', na' nich wnnito'o benne' gole ka' yógo'te yež ka', benne' ka' gape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' to to yež ka', kan ba goža' le' gono'. ⁶ To benne' gole, benne' žape chi'e benách ka' che Benne' Criston': Žala' gake' benne' bi žone' da' gak no benne' nnie' chen. Žala' soa toze zo'le'. Žala' chejle'gak zi'ne' ka' che Benne' Criston'. (Bi žala' góngakbe' da' gak no benne' nnie' chen, bi nne' bi žóngakbe' žin, o zží'igakbe' che xa xná'gakbe'.)

⁷ Bi žala' gone' da' gak no benne' nnie' chie' kan žone' xchin Dios.

Bi žala' gake' benne' zide, o benne' ža'a, o benne' že'je', o benne' wedile diža', o benne' zdan laže'e yela' gape.

⁸ Žala' wnezjwe' gan ga'ngak lježžo ka' želžine' liže'.

Žala' dan laže'e gone' da' naken chawe'.

Žala' gake' benne' žejni'ile'.

Žala' gake' benne' chawe'.

Žala' žebe' Dios, na' nna bia' kwine'.

⁹ Žala' gape chi'e diža' da' li kan ba nsedle', nich gak wzejni'ile' benách ka' kan naken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo, na' nich gak wzóa žie' benne' ka' zží'igake' chen.

¹⁰ Ki žala' gak gone' dan' zží'igak benne' zan che xtiža'žo, benne' ka' zcháljgake' da' bi zakan', na' žon láže'gekle' benách ka'. Benne' zan, benne' žóngake' ki, zej nake' benne' judío ka', benne' ka' znnágake' žon byenen chog lo xpéla'gak benne' byo ka' da' nak bian' zej nzi'e xtiža' Dios. ¹¹ Benne' ki, žon byenen wzóa žio' légake', dan' zchíxgake' yógo'te benách ka' nníta'gake' bíte'teze yo'o gan želyoé'e, na' žsédgekle' da' bi žala' wsédgekle'. Ki žóngake' nich sí'gakze' mežw.

¹² To benne' wbáblene' benách Creta ka' gan zo', bennen' bchalje' lo wláz yodo' chégake', wnné':

Žon láže'tezgak benne' Creta ka'.

Žej nake' ka' beko' yiže' snia ka'.

Žej nake' benne' za'wed, benne' wawle'e ka'.

¹³ Da' ni da' bchalje' kan zej nake' naken dot da' li. Che len bdíl-gake' nich gak li laže' kan žejlé'gake' che Benne' Criston', ¹⁴ na' nich bi wzé nággake' diža' ka'ze ka' da' zchaljgak benne' judío ka', na' bi góngake' kan zнна benách ka' žala' góngake', benne' ka' bzóagake' cheła'ale da' naken dot da' li.

¹⁵ Yógo'te da' non Dios naken chawe' chegak benne' chawe' ka', san chegak benne' ka' bi zej nake' chawe', benne' ka' bi žejlé'gake' che

Dios, bi be zoalen légake' da' naken chawe', san dot da' zej nake' naken sban, na' zejte da' zbek yíchjgake', na' da' zza' láže'gake'. ¹⁶ Znnágake' zej nónbi'e Dios, san da' žóngake' bi naken tlebe len dan' znnágake', dan' zej nake' benne' bi žaz láže' ka'. Bi žóngake' kan znnágake', na' bi gak góngake' nitó da' naken chawe'.

2

Žala' wsedlžo da' naken chawe'

¹ Na'a, da' zchaljo' žala' gaken tlebe len da' chawe' da' žsedlžo.

² Bsedle benne' byo, benne' gole ka':

Žala' wcháljgake' diža' chawe' ka'.

Žala' gágkake' benne' chawe' ka'.

Žala' gágkake' benne' žejní'igekle'.

Žala' chejlé'gake' che Benne' Criston' dot láže'gake'.

Žala' ží'igekle' ljéžgake' ka'.

Žala' sóegekle' da' gak chégake'.

³ Bsedle no'le gole ka':

Žala' góngake' da' žaz láže' Dios.

Bi žala' nnégake' che ljéžgake' ka'.

Bi žala' yé'jgake'.

Da' žóngake' žala' wsedlen da' nak chawe'.

⁴ Bsedle xkwide' no'le ka'.

Žala' ží'igekle' benne' byo che chégakbe', na' zí'ngakbe' ka'.

⁵ Žala' gágkakbe' no'le žejni'ile.

Žala' gágkakbe' no'le chawe' ka'.

Žala' gape chí'igakbe' da' de lížgakbe'.

Žala' gágkakbe' ži'i láže'.

Žala' gápegakbe' ba la'ne benne' byo che chégakbe'.

Žala' bi góngakbe' da' gonen ga no benne' nnie' che xtiža' Dios.

⁶ Bsedle xkwide' byo ka':

Žala' gágkakbe' xkwide' žejni'ile.

⁷ Žala' góntezo' da' naken chawe', na' ki wloe'elo' légakbe' kan žala' góngakbe'. Kan žsedlo' žala' wloe'elen nako' li láže', na' gaxjw láže'. ⁸ Žala' wchaljo' diža' chawe' ka' nich bi soa da' gak no benne' nnie' chen, nich yedoe'ele no benne' wži'e chen, na' bi gak nnie' chele le'e.

⁹ Bsedle lježžo ka', benne' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' zej nake' benne' ndo'w ka':

Žala' gágkake' gaxjw láže' len xángake' ka'.

Žala' góngake' yógo'te da' žaz láže'gak xángake' ka'.

Bi žala' wží'igake' che xángake' ka'.

¹⁰ Bi žala' wkache' lánkake' da' naken che xángake' ka'.

Žala' wloé'el kwíngake' chawe' lo yógo'te da' žóngake'.

Yógo'te da' žóngake' žala' wloe'elen nak chawe' xtiža' Dios, Bennen' beslé' žo'o.

¹¹ Yela' ži'i láže' che Dios ba bla' lawn lawgak yógo'te benách ka' nich yelágake'. ¹² Len žsedlen žo'o biž žala' gonžo da' bi žaz láže' Dios, na' bi dan láže'žo da' naken che yežlyó nga, san žala' gakžo zen láže', na' gakžo chawe' ža ni zoažo na'a, na' gonžo kan žénekzele Dios. ¹³ Žala' kwezžo da' žxen láže'žo gonen ga gak yela' ba nez zen chežo, dan' gaken ža na' katen' la' law Jesús, Benne' Criston', lo baní' zen chie'. Nake' Dios zen, na' Bennen' žeslé' žo'o. Lekze' bchebe láže'e gone' da' ni. ¹⁴ Lekze' bde kwine' lo wlazžo žo'o, nich beya'we' žo'o lo yógo'te da' bi naken chawe', na' žeyone' žo'o chawe' nich gakžo benách chie' ka', na' nich yénelžo gonžo da' naken chawe'.

¹⁵ Bsedle da' ki, na' bzejni'ilen benne' ka', na' len yela' wnná bia' bdil-gake'. Bénteze ki, nich bi gak no benne' wka'ne' xtižo'o ka'ze.

3

Da' žala' gongak benách ka' žejlé'gake' che Jesús

¹ Bsa' láže'gak lježžo ka' nich góngake' kan znnagak benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' benne' yolawe' ka', nich góngake' kan znnaxtiža'gake'. Žala' sóatezgake' góngake' da' naken chawe'. ² Bi žala' nnégake' chgak ljéžgake' ka', na' bi žala' til díža'gake' len légake', san žala' gágkake' gaxjw láže', na' dot li láže' lawgak yógo'te benách ka'.

³ Lezka' žo'o, zga'ale gokžo benne' bi žejni'ile ka', na' bži'izo che Dios. Wdažo wnitlžo, na' gokžo ka benne' ndo'w ka', dan' benžo da' bdan láže'žo, da' bi naken chawe', na' yezika' da' wyáz láže'žo. Lezka' benžo žo'o da' kegle, na' bge'elžo lježžo ka'. Bi blé'egekle benách ka' žo'o chawe', na' žo'o bi blé'elžo lježžo ka' chawe' tožo yetožo. ⁴ Naž bla' law Dios, Bennen' žeslé' žo'o, na' nak bia' nake' dot chawe', na' nži'ile' yógo'te benách ka'. ⁵ Beslé' žo'o, kege dan' zoa bi da' naken chawe' da' benžo žo'o, san dan' beyache' láže'le' žo'o. Beyone' žo'o chawe', na' bene' ga nakžo benne' kobe ka'. Napžo yela' nban kobe dan' zoalen Dios Be' La'y žo'o. ⁶ Dios bsele'e Dios Be' La'y chežo dan' nakžo che Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o. ⁷ Be' láže'e chežo, na' beyone' žo'o chawe' nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo, dan' žxen láže'žo gonne' chežo.

⁸ Da' ni da' zzoja' chio' le' naken dot da' li. Žénela' wsedlo' benne' ka' žejlé'gake' che Dios, da' ki, nich we' láže'gake' góntezgake' da' naken chawe'. Da' ni naken chawe', na' záka'le'en nich si' lo na'gak yógo'te benách. ⁹ Na'a, bi go'o no benne' latje wchalje' da' bi zakan', o we' láže'e kan zej nak lagak da' zan kwe' xa xto'gak benách ka', o wchalje' diža' bizjw ka', o til diže'e kan nak che da' bchi'le Moisés. Da' ki bi zej zakan', na' bi gáklengaken nitó benne'.

¹⁰ Cha' zoa no benne' ga na', benne' žone' chope la'a benách ka' che Benne' Criston', te wsó'o láže'e to yetó chi'i, cha' bi yenle' chio', na' žala' yebejlene' gan zdoble. ¹¹ Nnézkzelo' to benne' žone' ki ba beyake' benne' bi nake' chawe', na' žone' dola'. Ba nbage'e zia ni'a che dan' žone'.

Da' bzoj Pablo da' žala' gon Tito

¹² Kate' sela'a Artemas o Tíkiko gan zo', ben byen yido' ga zoa' ni lo yež Nikópolis, dan' ba besyožan' ga'na' nga byo' zag ka'. ¹³ Senas, bennen' zdie' diža' da' znna benne' yolawe', na' Apolo, žíngake' gan zoale le'e.

Begó'o légake' nez len yela' žaklen, nich bi be yážjegekle'. ¹⁴ Bsedle lježžo ka' góntezgake' da' naken chawe', nich gata' bi da' wnéjwgake' chegak benne' ka' zoa bi da' žiážjegekle', nich gak bia' ki zej nake' che Benne' Criston'.

Pablo len lježe' ka' zzélgake' diža' benách ka'

¹⁵ Yógo'te benne' ka' nníta'lengake' neda' žápegake' le' “Padiox.” Wdape “Padiox” benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zej nži'ile' žo'o dan' žejlé'gake' che Dios. Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BSEĽA' PABLO CHE FILEMÓN

Pablo žape' "Padiox" Filemón

¹⁻² Neda', Pablo, žapa' le' "Padiox" Filemón. Lježžo, Timoteo žonlenbe' neda' tzen, na' nži'ילו' le'. Žono' le' xchin Benne' Criston' kan žonton' neto'. Lezka' žapa' "Padiox" zo'lo', Apia. Nake' no'le zanžo žejli'e che Benne' Criston'. Lezka' žapa' "Padiox" zi'no', Arkipo. Nakbe' che Jesús, Benne' Criston', ka to benne' žeje' lo wdile, na' žonbe' xchine' Le' kan neto' žonton'. Lezka' žapa' "Padiox" benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' zdóbgake' lo ližo'. Nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne' Criston'. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Kan žon Filemón dan' žejli'e che Jesús

⁴ Žejsá' láže'teza' le' kate' zcháljlena' Dios chežo, na' žápeteza' Le': "Žóxkeno'." ⁵ Ki žona' dan' zžin diža' ga zoa' ni kan nži'ילו' Xanžo Jesusen', na' kan žejli'o chie' Le', na' kan nži'ילו' yógo'te benách ka' ba wžíe' Le'. ⁶ Znnabla' Dios gone' ga gonle'e žin da' zchaljo' kan nak da' žejli'o che Benne' Criston', nich si'gak benne' ka' nníta'gake' ga na' yógo'te da' naken chawe', da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo lo yela' ži'i láže' chie'. ⁷ Žebela', na' zzi' zena' dan' nži'ילו' lježžo ka', na' beno' le', bicha'a, ga beyák láže'gak benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'.

Filemón žala' yenít lawe' Onésimo, xkwide' ndo'w chie'

⁸ Che len, la'kze nzi' lo na'a, dan' naka' wbás bseĽa' Benne' Criston', wchi'la' le' kan žala' gono', ⁹ žáta'yoela' le' lo yela' ži'i láže' chia', na' naka' benne' gole, na' nyejwa' liž ya nga dan' žona' xchin Jesús, Benne'

Criston'. ¹⁰ Žáta'yoela' le' lo wláz xkwide' Onésimo, xkwiden' bena' ga beyakbe' che Benne' Criston', na' che len nakbe' ka' zi'nkza' ga nyejwa' liž ya ni.

¹¹ Xkwide' ni, zga'ale bi be wzáka'be' chio', san na'a záka'be' chio' le', na' lezka' chia' neda'. ¹² Xkwide' ni žesela'a-be' gan zo'. Na'a, wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne, dan' nži'ila'-be'. ¹³ Gónela' gá'nlenbe' neda' nga, nich lo wlazo' le' gonbe' xchina' kate' ne nyejwa' liž ya nga dan' zchalja' diža' chawen', ¹⁴ san bi be žénela' gona' da' bi naken da' žak lážo'o le', nich bi gon byena' gákleno' neda', san gak gákleno' neda' dan' žénekelon'. ¹⁵ Bkwasljga xkwide' Onésimo gan zo' to chi'ido' nich yežinbe' to chi'ize gan zo'. ¹⁶ Na'a, biž gakbe' chio' ka to xkwide' ndo'w, san gakbe' chio' ka to bi' lježkzo', dan' nakbe' bi' lježžo žejle'be' che Benne' Criston', na' nži'ilžo-be'. Nakbe' ki chia' neda', na' žala' gákžebe' ki chio' le', kege ka lježžo', san ka bi' bicho'o žejle'be' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

¹⁷ Che len, cha' nako' toze len neda', wdape-be' ba la'ne kan žapo' nedkza' ba la'ne. ¹⁸ Cha' bi da' zia benbe' chio' o cha' bi da' nbága'be' chio', wnnáteze neda' nbaga'an. ¹⁹ Neda', Pablo, len na'kza' zzoja' da' ni chio', znnia': nedkza' chizjwa' bi da' nbága'be', na' kege yapa' le': lezka' nbago'o le' chia' neda' yógo'te da' napo' dan' bena' neda' ga napo' le' yela' nban da' zejlí kanne. ²⁰ Ka'kze gaken, bicha'a. Cha' zoa da' yebélenlo' dan' nakžo che Xanžon', ben da' ba góta'yoela' le' dan' naka' bicho'o žejli'a che Benne' Criston', na' nich gono' ga yeyák láža'a.

²¹ Zzoja' da' ni chio', dan' žxen láža'a le', gono' kan znnaxtiža'a, na' nnezla' gono' yelate' ka da' ba góta'yoela' le'. ²² Lezka' znnabla' le' wkwezo' gan soa' ližo', dan' žxen láža'a yežoja' liž ya nga, na' la'a gan zoale le'e dan' zcháljlenle Dios, na' znnáblele-ne' lo wlaza' neda'.

Pablo zzoje' da' žápegake' "Padiox" Filemón

²³ Epafras žape' le' “Padiox.”
Nyéjwlene' neda' tzen liž ya nga dan'
žone' xchin Jesús, Benne' Criston'.

²⁴ Lezka' Markos, na' Aristarko,
na' Demas, na' Lukas, žápegake' le'
“Padiox.” Benne' ki žónlengake' neda'
tzen žin che Benne' Criston'.

²⁵ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne'
Criston', gon chawe'e le'e. Ka'kze
gaken.

DIŽA' DA' ZZEJNI'ILEN BENÁCH HEBREO KA'

Dios bcháljlene' žo'o lo na' Zi'nkze'

¹ Zan chi'i, na' da' zan kan ben Dios, bcháljlene' xa xto'žo ka' ža ni'te lo na'gak benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'. ² Ža ni zoažo na'a, kate' ze lawte, Dios bcháljlene' žo'o lo na' Zi'nkze'. Dios wnnakze' gape Zi'ne' na' yógo'te da' zej naken chie' Le', na' lo na' Zi'ne' na', Dios bene' yežlyó nga. ³ Zi'ne' na' nake' ka to da' žsa'ní' len yela' baní' che Dios, na' kan nak Zi'ne' na' zloe'elen law dot da' nakkze Dios. Zi'ne' na' žonkze' ga nníta'tezgak yógo'te da' zej den, zkonle' žin da' znnne' len yela' wak zen chie'. Katen' beyóž bene' da' žeyón žo'o chawe' law Dios dan' beké'e doła' da' nbága'žo, na' bejži'e kwit li ža che Dios, Bennen' ži'e znnna bi'e ža'le.

Zi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka'

⁴ Zi'n Dios nakže' blo ka wbás che ya'abá ka' che Dios, dan' nakže' blo da' lie' ka zej nak lagak wbás la'y chie' ka', kan bzoa Dios le' dan' nake' Zi'nkze'. ⁵ Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Zi'ne', katen' wnné':

Nako' Le' Zi'na'.

Bloe'ela' law na'a naka' Xo'.

Batkle bchalje' che to wbás che ya'abá kan bchalje' che Zi'ne', katen' wnné':

Neda' naka' Xe',

na' Le' nake' Zi'na'.

⁶ Lezka', katen' Dios bzoe' Zi'nkzen' lo yežlyó nga, na' wnné':

Yógo'te wbás che ya'abá yéngkle' xtiža' Le'.

⁷ Kan zej nak wbás che ya'abá chie' ka', wnné':

Ze'j nak wbás che ya'abá ka' ka be' da' žaken.

Ze'j nak wbás wen žin chia' ka' ka yi'.

⁸ Na'a, kan nakkze Zi'ne', wnné':

Gan ži'o znnna bi'o, nna biá'tezo', Dios. Nak chawe' kan znnna bi'o.

⁹ Nži'ilo' da' nak chawe', na' kege da' bi nak chawe'.

Che len neda', Dios chio', bdia' lo no'o yela' wnná bia',

na' bena' ga napžo' Le' yela' žebél ka da' napgak lježo' ka'.

¹⁰ Lezka' wnné':

Le', Xan, katen' wzó law, beno' yežlyó nga,

na' len na'kzo' beno' ya'abá.

¹¹ Te chégaken, san Le', zoakzo' to chi'ize.

Yógo'te da' ka' tébgaken kan zteb to laže',

¹² na' ka to laže' wtobo' légaken,

na' chó'ngakon' ka to laže' teb,

san Le', batkle wchá' kwino'

na' batkle te chio'.

¹³ Dios batkle gože' to wbás che ya'abá chie' kan gože' Zi'ne', katen' wnné':

Wžé' kwita' li ža

kate' gonža' ga wzóa zibgak lawo'

benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe'.

¹⁴ Yógo'te wbás che ya'abá ka' che Dios zej nake' be' wen žin ka' che Dios, na' bsele'e légake' nich gáklengake' benne' ka' želágake'.

2

Bi žala' wzoažo chela'ale yela' žeslá

¹ Che len, žala' we' láže'le'ežo da' ba benlžo, nich bi wzoažo xtiža' Dios chela'ale.

² Dižan' da' bžinen chežo ža ni'te lo na'gak wbás ka' che ya'abá che Dios, naken dot da' li, na' yógo'te benne' ka', benne' bi bégake' kan znnna dižan', Dios bsaka' zi'e légake' kan nak tlebe len da' bégake'.

³ Lezka' bi yelažo žo'o lo da' wsaka' zi' Dios žo'o cha' wzoažo chela'ale yela' žeslá ni. Xanžo na'kze bchaljen' zga'ale, na' benne' ka' bégেকে' chie' Le' bloé'egekle' žo'o naken dot da' li.

⁴ Lezka' Dios na'kze bloe'ele' žo'o naken dot da' li, dan' bene' da' ka' zej nak bian', na' da' ka' žóngaken ga žebanlžo, na' da' zan yela' wak zen ka', na' benne' chežo da' ka' zej naken che Dios Be' La'y kan gónekzele' Le'.

Dios bene' ga beyák Jesús kan nakžo žo'o

⁵ Dios bi bdie' lo na'gak wbás ka' che ya'abá chie' yežlyó da' zan', dan' zchaljto' chen. ⁶ Na'a, kan nak da'

ni, nyejw le'e yiche la'y da' wnná to benne' bzoa lien', katen' wnné':
Dios, žebanla' dan' že' lažo'o benách ka'.

Žebánle'ela' dan' žákleno' légake'.

⁷ Beno' légake' to chí'ido'ze yelate' gaxjw

ka zej nak wbás ka' che ya'abá chio'.
Bzo' chegak benách ka' yela' zen, na' yela' ba la'ne.

⁸ Bdio' lo ná'gake' yógo'te nich nna biá'gaken'.

Ka' naken, katen' bdie' lo ná'gake' yógo'te, bi be bka'ne' da' bi bdien' lo ná'gake', san na' zejte na'a ža, bi zle'elžo yo'o yógo'ten lo ná'gake'.

⁹ Nnezlžo da' goken che Jesusen'. Dios bene' ga goke' to chí'ido'ze yelate' gaxjw ka zej nak wbás ka' che ya'abá chien', dan' goke' benachze nich gote', na' wzake'e lo yela' got lo wlazgak yógo'te benách ka', dan' be' laže' Dios žo'o nich goken ki. Dan' ben Jesusen' da' ni, Dios bene' ga nape' yela' zen, na' yela' ba la'ne.

¹⁰ Dios bene' yógo'te da' zle'elžo, na' žone' ga zej nnitan'. Dios bene' kan žala' gone' katen' bene' ga nak bia' nak Benne' Criston' Benne' Weslá li laže' ni'a che da' wzake'e. Ki ben Dios che Benne' Criston', Bennen' bene' yela' žeslá nich gak yechi'e benne' zan ya'abá che Dios. ¹¹ Le' žeyón chawe'e benách ka' nich gákgake' che Dios. Benne' ka' žeyón chawe' Benne' Criston', toze nak Xágake', na' Xakze'. Che len, Zi'n Dios bi žedoe'ele' katen' zñne' zej nake' biche'e ka'. ¹² Ka nak da' ni nyejw le'e yiche la'y, da' zñnan: Wcháljlēna' bicha'a ka' kan nako' Le', Dios.

Ga zej ndobe benách chio' ka' goła' da' we lawa' Le'.

¹³ Lezka' wnné':

Wxén laža'a Dios.

Ga yoble wnné':

Le wia neda' len zi'na' ka',
Benne' ka' benn Dios chia'.

¹⁴ Che len, dan' zej nak zi'ne' ka' bela' žen, lezka' Benne' Criston' ben kwine' kan zej nake', na' golje' bela' žen. Ki bene' nich gok gote', na' ka' goken beké'e yela' wnná bia' che da'

xiwe', dan' wzí' lo nan' goten benách ka'. ¹⁵ Ki ben Benne' Criston' nich gok beslé' yógo'te benne' ka' gókgake' ka benne' ndo'w ka' kate' ne zej nnite'e nbángake', dan' bžébegake' yela' got. ¹⁶ Nak bia' bi bene' ki nich gáklene' wbás che ya'abá ka' che Dios, san nich góklene' benne' ka' zej nake' za'só Bran. ¹⁷ Che len, ben byenen gok Benne' Criston' kan zej nak lježe' ka', nich gake' law Dios to bxo'z blo, benne' žone' kan zñne', na' žeyache' láže'le' benách ka', na' lezka' nich gone' da' gon ga gata' lo ne'e yeké'e dola' da' zej nbaga' benách ka'. ¹⁸ Na'a, dan' wzáka'kze Benne' Criston', na' dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga bage'e Le' dola', che len nape' yela' wak gáklene' benne' ka', žon da' xiwe' da' ženelen gonen ga bága'gake' dola'.

3

Jesús nakže' blo ka Moisés

¹ Che len, zí'na'do' ka', le'e na' nakle che Dios dan' bliže' le'e, le wia binlo kan nak Jesús, Benne' Criston'. Nake' wbás bsela' Dios, na' lezka' bxo'z blo che da' nzi' lo na'žo. ² Jesusen' žone' kan zñna xtiža' Dios, Bennen' bzoe' Le' latje chie', na' žone' kan ben Moisés, benne' bene' kan zñna xtiža' Dios, da' bene' lawgak yógo'te benách ka' che Dios. ³ Jesusen' nakže' blo ka Moisés na', nich ga'n zene' Le', kan nakže blo to benne' nak chie' to yo'o ka no benne' wen žin zoe' lo yo'on'. ⁴ Yógo'te yo'o, zoa no benne' benen', san Dios bene' yógo'te da' zle'elžo. ⁵ Da' li Moisés na' bene' kan zñna xtiža' Dios lawgak benách ka' che Dios, san goke' ka to benne' wen žin, nich bdie' da' ka' wnnakze Dios lawgak benách ka'. ⁶ San Benne' Criston' nake' Zi'nkze Dios, na' žone' kan zñna xtiža' Dios. Na'a benách ka' che Dios zej yoe'e lo ne'e Le'. Žo'o nakžo benách ka' che Dios cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze lawte ža ka', kan žon chochžo lázdo'žo, na' kan žebélenlžo da' žxen láže'žo.

De latje gan yezi' láže'gak benách ka' che Dios

⁷ Che len, nyejw le'e yiche kan wnná Dios Be' La'y, da' znnan:

Na'a, cha' ženlele da' zchalj Dios,

⁸ bi gonle zide lázdo'le

kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios katen' gónegekle' si' biá'gake' Le' lo latje dach.

⁹ Gónegekle' xa xto'le ka' si' biá'gake' neda'

la'kze blé'egkele' da' ka' bena' choplaj yiz.

¹⁰ Che len bža'a benách ka' wnníta'gake' ža na',

na' wnnía': "Zchíxtegekle' kan zza' láže'gake'.

Bi žénegekle' yénegekle' da' ženela' góngake'."

¹¹ Che len bža'a légake', na' ben chocha' xtiža'a, na' wnnía':

Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len neda'.

¹² Le gape chi'i kwinle, zí'na'do' ka', nich bi gonle zide yichj lázdo'le nitole le'e, na' bi kwáslenle Dios ban, na' bi wsanle žejle'le che Dios. ¹³ Na'a, le wzejní'il tole yetole yógo'te ža, kate' ne naken ža ni zoažo na'a, nich bi gon láže'l da' nak dola' le'e, na' bi gonle zide yichj lázdo'le nitole le'e.

¹⁴ Yógo'težo gónlenžo Benne' Criston' tzen cha' ga'nžo choch na' zejte ža ze lawte ža ka', kan wzó law žon chochžo kwinžo.

¹⁵ Ki žala' gonžo kate' ne znná xtiža' Dios:

Na'a, cha' ženlele chi'i Dios,

Bi gonle zide yichj lázdo'le,

Kan bengak benne' ka' bží'igake' che Dios.

¹⁶ ¿Nož benne' ka' bėnegekle' xtiža' Dios, na' bží'igake' chie' Le'? Yógo'te benne' ka' beběj Moisés lo yežlyó Egipto bėngake' ki. ¹⁷ ¿Nož benne' ka' bža'a Dios légake' choplaj yiz? Gokgak benne' ka' bėngake' dola', na' gótgake' lo latje dach. ¹⁸ ¿Nož benne' ka' Dios ben choche' xtiže'e, na' wnné' bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len Le'? Gokgak benne' ka' bi bėngake' kan znná xtiža' Dios.

¹⁹ Na'a, žákbe'elžo bi gok chó'ogake' ga na' dan' bi bejlé'gake' che Dios.

4

¹ Na'a, kate' ne nga'n da' bchebe láže' Dios, gone' ga gak cho'ožo latje chie' gan yezí' láže'žo, žala' žébežo wnitžo latje cho'ožo ga na'. ² Benlžo žo'o diža' chawen' kan bėnegekle' légake', san dižan' da' bėnegekle' bi góklenen légake', dan' bi bejlé'gake' che Dios katen' bėnegeklen'. ³ Žo'o žejle'žo che Dios, na' cho'ožo latje chie' gan yezí' láže'žo. Naken kan wnná Dios:

Che len bža'a légake'

na' ben chocha' xtiža'a, wnnía':

"Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len neda'."

De latje cho'ožo gan yezí' láže'lenžo Dios tzen, la'kze beyož ben Dios xchine' ža ni'te katen' bene' yežlyó nga, na' ba bezí' láže'e. ⁴ Nyejw le'e yiche la'y da' zchaljen kan nak che ža gaže ža, da' znnan: "Bezí' láže' Dios ža gaže ža lo žin da' bene'." ⁵ Ga yoble znnan: "Bi chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len neda'." ⁶ Benne' ka' bėnegekle' diža' chawen' zga'ale, bi wyó'ogake' ga na' dan' bi bėngake' kan znná xtiža' Dios. Che len, žala' cho'ogak benách yoble ka' ga na'.

⁷ Che len, lezka' bloe'el Dios to ža yoble, na' wnné': "na'a ža." Ka' goken, kate' ba wdé yiz zan, na' bchalj Dios lo na' Dabí, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Na'a ža, cha' ženlele da' zchalj Dios, bi gonle zide lázdo'le.

⁸ Chela' ben Josué ga bezí' láže'gake', bi bchalj Dios wdé na' che yetó ža katen' yezí' láže'gak benách ka' tzen len Le'.

⁹ Che len, nga'n latje chegak benách ka' che Dios nich yezí' láže'lengake' Le' tzen. ¹⁰ Benne' ka' chó'ogake' gan yezí' láže'gake' tzen len Dios, yezí' láže'gake' lo žin da' žóngake', kan bezí' láže' Diosen' lo žin da' bene' Le'. ¹¹ Che len, žala' we' láže'žo cho'ožo gan yezí' láže'lenžo Diosen' tzen. Bi žala' wží'izo che xtiže'e kan bengak benne' ka' bi bejlé'gake' che Dios, na' bi wyó'ogake' ga na'.

¹² Xtiža' Dios nakkzen ban, na' napkzen yela' wak. Zchogžen ka' žon to ya ntoche' da' ntochen' bežope la'al.

Zchogen gan zej nžag be' nakkzžo, na' da' zoa lo yichj lázdo'žo, ka nak to da' chazen ga žinten lo žit lo bin. Žonen ga nak bia' da' zbek yichjžo, na' da' zza' láže'žo. ¹³ Bi be gak wkáche'žo gan bi gak Dios le'elen'. Yógo'te da' benkze Dios nla' lawn, na' nžojen lawe' law law Dios. Lawe' Le' žon byenen wloe'elžo da' ka' da' benžo.

Jesús nake' Bxoz Blo, Benne' zente

¹⁴ Zoa chežo to Bxoz Blo, Benne' zente, Bennen' beyepe' ya'abá che Dios. Bennen' nake' Jesús, Zi'n Dios. Che len žala' ga'nžo choch lo da' nzi' lo na'žo. ¹⁵ Zoa chežo to Bxoz Blo, Bennen' gak yeyache' láže'le' žo'o kan nak da' žaken chežo, dan' ben da' xiwe' da' gónelen gon ga baga' Lekze' dola' dot kan žonen da' žénelen gonen ga bága'žo žo'o dola', san Jesusen', bi be dola' bene'. ¹⁶ Che len, dot láže'žo žala' bíga'žo gawze gan že' žnna bia' Dios, Bennen' žáklene' žo'o, na' nnablžo-ne' yeyache' láže'le' žo'o, na' lo yela' ži'i láže' chie', gáklene' žo'o kate' bi da' gaken chežo.

5

¹ Dios zbekze' no benne' žénele' ladjw benách ka', nich gake' bxoz blo, na' zzo'e' le' nich gone' da' ka' žone' law Dios lo wlazgak benách ka', na' nich wdíe' law Dios da' ka' znéjzgwake', na' bia yixe' ka' žótgake' lo bkog la'y ni'a che dola' da' zej nbage'e. ² Bxoz blon', dan' žak chie' tlebe kan žaken chegak yógo'te benách ka', gak gake' zen láže' len benne' bi nnezle ka', benne' ka' zchíxgekle'. ³ Dan' nak bxoz blon' benachze, che len žala' wdíe' law Dios to bia yixe', bian' gote' lo bkog la'y, ni'a che dola' da' nbága'kze' le', kan žone' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka'.

⁴ Bi gak nitó benne' gon kwine' bxoz blo, san Dios zbie' no benne' žala' gake' bxoz blo, kan wžíe' Aarón, bennen' goke' bxoz blo nežw. ⁵ Lezka' goken che Benne' Criston', bi ben kwine' Bxoz Blo, san Dios bzoe' Le' Bxoz Blo. Kan nak da' ni, Dios gože' Le':

Le' nako' Zi'na'.

Bzoa' Le' na'a.

⁶ Lezka' gože' Le' kan nyejw ga yoble, katen' wnné':

Le' náktezo' Bxoz,

kan gok Melkisedek bxoz.

⁷ Benne' Criston', katen' wzoakze' yežlyó nga, bcháljlene' Dios, na' góta'yoele' Le'. Wžéžeyi'e, na' wžeže' law Dios, Bennen' gok yeslé' Le' lo yela' got, na' Dios benle' chie' dan' bžebe' Dios dot láže'e. ⁸ La'kze goke' Zi'n Dios, bsedle' gone' kan žnna xtiža' Dios ni'a che da' ka' gókgaken chie', da' ka' wzake'e. ⁹ Katen' ba gok Benne' Criston' dot kan žala' gak Bxoz Blo, na' Dios bene' Le' Benne' žeslé' to chi'ize yógo'te benne' ka' žóngake' kan žnna xtiže'e. ¹⁰ Naž Dios bzoe' Le' Bxoz Blo kan gok Melkisedek na' bxoz blo.

Žon zož chežo wži'žo che Benne' Cristo

¹¹ Kan nak da' ni, žala' wcháljlento' le'e da' zan, dan' naken zede wzejni'íto' le'e, dan' bi na' chejní'ile.

¹² Ba wdé ža žala' gak wsédlele le'e benách ka' xtiža' Dios, dan' ba bénlele scha, san žon byenen no benne' wsedle' le'e da' yoble da' bi naken zede dan' ba nzi' lo na' no benne' zzo lawe' žejlí'e che Benne' Criston'. Nga'nle ka to xkwide' že'ndo', bi'don' ne žáže'be' niže', na' bi gak gawbe' yela' waw choch. ¹³ No benne' žon byenen soa no benne' wsedle' le' da' bi naken zede, nake' ka to xkwide' ne žáže'be' niže'. Bi nsedle' kan nak tlebe len da' naken chawe'. ¹⁴ Yela' waw choch naken da' žawgak benne' ka' ba zej nake' benne' wale ka', benne' ka' žónbia'gekle' da' naken chawe', na' da' bi naken chawe', dan' ba bkóngekle' žin yela' žejní'il chégake'.

6

¹ Che len, bi žala' wsédtezlžo da' ka' ba bsedlžo katen' wzó lawžo ženlžo kan nak che Benne' Criston'. Žala' gólžežo lo yichj lázdo'žo nich gakžo dot li láže' benách chie' ka'. Bi žon byenen wsedlžo da' yoble da' ka' bi zej naken zede: kan žala' yeyát láže'žo, na' kan biž žala' gonžo da' kegle ka', na'

kan žala' chejle'žo che Dios, na'
² da' ka' žsedlžo kan žala' yezoažo nis,
 na'
 kan žala' xoa na'žo benách ka'
 žejlé'gake' che Benne' Criston',
 na'
 kan yebangak benne' gat ka', na'
 kan chog Dios chegak benne' wen da'
 zinnj ka' gátgake' to chi'ize.
 Cha' ba nsedlžo yógo'te da' ki bi žon
 byenen wsédželžon. ³ Ki gonžo cha'
 Dios gonne' žo'o latje.

⁴⁻⁶ ĆWak gonžo ga yeyát láže'gak
 da' yoble benne' ka' žebėj yíchjgake'
 Dios, na' zží'igake' chie' Le'? Cha'
 bžin baní' che Dios lo yichj láždo'gake',
 na' cha' wzí'gake' da' znezjw Dios,
 na' gók'gake' toze len Dios Be' La'y,
 na' cha' wzí'gake' diža' chawen' che
 Dios, na' yela' wak che da' za', na'
 cha' naž yebėj yíchjgake' Dios, na'
 wzí'igake' chie' Le', bi gak gonžo
 ga yeyát láže'gake' da' yoble, dan'
 gaken kan wdá'gake' Zi'n Dios le'e yag
 kroze da' yoble, na' gon díjtgekle' Le'
 lawgak yógo'te benách ka'. ⁷ Benne'
 ka' žóngake' ki zej nake' ka' yežlyón'
 da' zzin' nis yejw da' zbixen lawlen
 zan chi'i. Cha' yežlyón' znezjwn da'
 yebélengekle benne' ka' žá'ngaken', na'
 Dios žaz láže'en, ⁸ san cha' zzoazen lba
 yeche', na' bisgá', na' nga'n ditjen,
 na' nbaga'n zia, na' ba naken da'
 wzeyžon.

*Da' žxen láže'žo da' žonen ga zga'nžo
 choch*

⁹ La'kze zchaljto' ki, lježto' ka',
 nži'ilto' le'e, na' žeklto' nakle ka'
 yežlyón' da' znéjwle'en, na' žebélenlele
 yela' weslá da' ba nzi'le. ¹⁰ Dios nake'
 chawe', na' bi gal láže'e žin chawe' da'
 benle, na' da' ka' benle dan' nží'ilele-
 ne', na' kan góklenle benne' ka' che
 Dios, na' zej žáklenle légake'. ¹¹ Na'a,
 žénelto' we' láže'le lježle tole yetole,
 na' gonle ki na' zejte ža ze lawte ža ka',
 nich gata' chele dot da' žxen láže'le.
¹² Žénelto' bi gakle za'wed, san gonle
 kan žongak benne' ka' žejlé'gake' che
 Dios, na' kwezle zen láže', na' si'le da'
 ka' bchebe láže' Dios gonne' chežo.

¹³ Ki naken dan' ben choch Dios
 xtiže'e katen' bchebe láže'e bi da'
 wnezjwe' che Bran. Dan' bi zoa
 no benne' nakže' blo ka' Dios, che
 len ben choche' xtiže'e ni'a che la'
 kwinze'. ¹⁴ Ki wnná Dios: "Da' li
 gon chawa'a le', na' gona' ga chanle'e
 za'só' ka'." ¹⁵ Bran na' wleze' zen
 láže', na' gota' chie' da' bchebe láže'
 Dios wnezjwe' chie'. ¹⁶ Kate' to benne'
 žon choche' xtiže'e, žon chochen' ni'a
 che to benne' nakže' blo ka' le', na'
 da' ni zzoa žin yógo'te diža' bizjw,
 dan' ben choche' xtiže'e. ¹⁷ Che len
 katen' Dios ben choche' da' bchebe
 láže'e gone', ben chochen' ni'a che la'
 kwinze'. Bene' ki dan' gónele' wloe'ele'
 benne' ka' žala' sí'gake' da' bchebe
 láže'e wnezjwe' chégake', nakkzen, na'
 to chi'ize že' da' bzoa lawe' gone'.
¹⁸ Dan' bchebe láže' Dios, na' dan'
 ben chochen', da' chopen ki batkle
 chá'gaken, na' kan nak chegak da'
 chopen ki, bi gak gon láže' Dios. Ki
 ben Dios nich gakkzen chežo to da'
 yeyón zen žo'o. Žxen láže'žo Le', gata'
 chežo da' zbez láže'žo dan' bzoen'
 chežo. ¹⁹ Dan' žxen láže'žon zzoa
 chóchtezen yichj láždo'žo, na' naken
 ka to do ya da' zzoa žin to barkw
 zen. Dan' žxen láže'žon žape chi'i
 Benne' Criston' ni'a chežo gan zoa
 Dios ya'abá, na' žen' lo latje la'y dan'
 zoan xkóže'le láže' da' nalan' lo yodon'
 da' zoan ya'abá che Dios. ²⁰ Wyó'o
 Jesusen' lo wlazžo žo'o gan zoa Dios
 ka to benne' zloe'ele' žo'o nez, na' Dios
 bzoe' Le' Bxoz Blo to chi'ize kan gok
 Melkisedek bxoz blo.

7

*Jesús nake' Bxoz Blo kan gok
 Melkisedek*

¹ Melkisedek goke' benne' wnná
 bi'e lo yež Salem, na' lezka' goke' bxoz
 che Dios, Bennen' zente. Kate' ne
 zezá' Bran, zeyeje' wdé gok wdile
 katen' blej bchochje' benne' wnná
 bia' ka', na' bžoj Melkisedek na', na'
 bejchage' Bran na', na' wnnable' Dios
 gon chawe'e Bran na'. ² Bran na'
 bnezjwe' Melkisedek na' to kwe' che
 to chi kwe' che yógo'te da' wzí'e lo

wdilen'. Da' zejlás la Melkisedek na' znnan len diža' xīža': "Benne' Wnná Bia' Chawe'" na' lezka' nake' benne' znná bi'e lo yež Sālem, da' znnan len diža' xīža': "Benne' Wnná Bia' Zka'n Žie'." ³ Bi nyejw le'e yiche da' znnan wnníta'gak xā xne'e, o xā xta'we' ka', na' bi nyejw ža golje' o ža gote', san nake' kan nak Zi'n Dios dan' nake' to chi'ize b̄xoz blo.

⁴ Le wia nga, kan gok Melkisedek na' zen, dan' xāžo Bran na'kze bnezjwe' chie' to kwe' che to chi kwe' che da' wlejen' lo na'gak benne' wnná bia' ka', benne' ka' blej bchochje' lo wdilen'. ⁵ Lo da' bzoj Moisés, Dios wnné' benne' ka' zej nake' za'só Lebí, benne' ka' zej nake' b̄xoz ka', sí'gake' to kwe' che to chi kwe' che da' zzi'gak benách Israel ka', la'kze zej nake' ljéžgake' ka', dan' yógo'tegake' zej nake' za'só Bran na'. ⁶ Melkisedek na' bi nake' ljéžgake', san wzí'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', bennen' wzí'e da' ka' bchebe láže' Dios wnezjwe' chie'. Lezka' Melkisedek na' wnnable' Dios gon chawe'e Bran na', ⁷ na' bi gak nitó benne' wží'e che da' znnan: "Bennen' nakže' blo law Dios znnable' Dios gon chawe'e bennen' nakže' gaxjw." ⁸ Na'a, ža ni zoažo na'a, benne' ka' zzi'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka' lezka' zej nake' benách žátgakkze', san Melkisedek na', zoa da' znnan kan nak chie', da' znnan zoe' nbane'. ⁹ Na'a, gak nnažo kan nak che Lebí, na' chegak za'sóe' ka', benne' ka' zzi'gake' to kwe' che to chi kwe' lo na'gak benách ka', lezka' wdíjwgake' to kwe' che to chi kwe' katen' Melkisedek na' wzí'e to kwe' che to chi kwe' lo na' Bran na', xā gole wdé chégake'. ¹⁰ Ki naken dan' gak nnažo Bran na' ne noe'e Lebín', na' za'sóe' ka' li'e katen' Melkisedek na' bejchage' le', dan' bi na' gáljgake'.

¹¹ Benách Israel ka' zzi'gake' xtiža' Moisés lo na'gak b̄xoz ka', benne' ka' zej nake' za'só Lebín', gan lezka' nbab Aarón, bennen' goke' b̄xoz blo nežw. Na'a, chela' gak yeyakgak benách ka' dot chawe' law Dios dan'

žóngake' kan znná da' bchi'le Moisés na', bi gon byenen soa yetó b̄xoz kan gok Melkisedek na', na' kege kan gok Aarón na'. ¹² Cha' bcha' Dios kan žala' gak b̄xoz, na' žon byenen wché'e da' zchi'le' benách ka'. ¹³ Xanžon', Bennen' nyejw le'e yiche da' ki kan nak chie', nbabe' yetó kwe' za'só Israel ka' naken da' nbab Lebín', na' che kwe' za'só ka' gan nbab Xanžon', nitó benne' goke' b̄xoz law Dios. ¹⁴ Naken ki dan' nak bia' golj Xanžon' lo kwe' ljež ka' Judá, na' Moisés na' bi bchalje' che Judá na' katen' bchalje' chegak benne' ka' žala' gákgake' b̄xoz ka'.

¹⁵ Nak bia' da' ni ni'a che da' žaken na'a. Kan gok Melkisedek na' b̄xoz, ba bloe'e law yetó B̄xoz, Jesusen'. ¹⁶ Benne' ni, bi nake' B̄xoz dan' znná da' bsdle Moisés na' kan zej nak lježe' ka', san nake' B̄xoz dan' nape' yela' wak che yela' nbán da' batkle yeyožen. ¹⁷ Nyejw le'e yiche la'y da' zzoa lin chie' Le', da' znnan: To chi'ize nako' Le' B̄xoz kan gok Melkisedek b̄xoz.

¹⁸ Na'a, ba wdé che diža' golen' ka' žala' gak b̄xoz, dan' bi wdapkzen yela' wak, na' bi be gok gonen. ¹⁹ Dan' bchi'le Moisés bi gok yeyonen dot chawe' benách ka' law Dios. Na'a, ba wyó'o to da' žxen láže'žo da' nakžen chawe', da' žonen ga gak bíga'žo law Dios.

²⁰ Katen' ben Dios ga nak Jesusen' B̄xoz, ben choche' xtiže'e. ²¹ Bi ben choch Dios xtiže'e katen' wží'e benne' ka' nich gákgake' b̄xoz ka', san katen' wží'e Jesusen' nich gake' B̄xoz, na' ben choche' xtiže'e, na' wnné': Ben chocha' xtiža'a neda', Xano', wnnía':

"Bi wchá'a kan gona'.

To chi'ize nako' Le' B̄xoz kan gok Melkisedek b̄xoz."

²² Che len, Benne' Criston' nake' Bennen' žone' ga nakkze dižan' da' zka'n chawe' dan' nakžen chawe' ka' gok da' nežwn'. ²³ B̄xoz ka' gókgake' benne' zan, dan' bi gok gá'ngake' nga dan' gótgake', ²⁴ san dan' zóateze Jesusen', to chi'ize nake' B̄xoz, na' batkle gon byenen chaz no benne'

latje chie' nich gake' b̄xoz. ²⁵ Che len, to chi'ize gak Jesusen' yeslé' benne' ka' z̄b̄ga'gake' law Dios, ni'a che la Jesusen', dan' z̄óateze' nbane', na' z̄nne chawe'e lo wlázgake' law Diosen'.

²⁶ Ben byenen soa to B̄xoz Blo ki chežo. Nake' la'y, na' dot chawe', na' bi žónlene' benne' dola' ka' tzen, san nakže' zen ka yógo'te da' žen' ya'abá che Dios. ²⁷ Jesusen' bi nake' kan zej nak b̄xoz blo ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, dan' ben byenen wdégake' žen law Dios t̄za t̄za. Bétgake' bia yixe' ka' lawe' Le' ni'a che dola' da' zej nbága'kze', na' wdé na' tlebe bégake' ni'a che dola' da' zej nbaga' benách ka'. Na'a, Jesusen', toze chi'i bdié' žen law Dios, katen' bde kwine' law Dios, na' blalje' xchenkze' ni'a che dola' da' zej nbaga' yógo'te benách ka'. ²⁸ Lo da' bchi'le Moisés, benách ka' bi zej nake' dot chawe', zej nake' b̄xoz, san wdé b̄žin da' bchi'le Moisés ga ni, Dios ben choche' x̄tiže'e, na' bene' ga nak Zi'nkze' B̄xoz Blo, dan' nake' dot chawe' kan žala' gak to b̄xoz che Dios.

8

Jesús nake' B̄xoz Blo chežo

¹ Na'a, kan nak da' ba wnnía', z̄nnan ki: zoa to B̄xoz Blo ki chežo, Bennen' w̄ži'e kwit li ža che Dios gan ži'e, z̄nna bi'e ya'abá. ² Le' žone' žin ka B̄xoz Blo lo latjen' dan' naken dot la'y, dan' naken yodon' dan' bchis X̄anžo Dios, na' kege benne' ka'. ³ Dios z̄bie' yógo'te b̄xoz blo ka' nich wdégake' lawe' Le' da' ka' z̄nézjwgak benách ka', na' lezka' xchengak bia yixe' ka'. Che len ben byenen soa da' wdé Benne' Criston' law Dios. ⁴ Chela' zoe' yežlyó nga, bi gake' b̄xoz, dan' zej nníta'teze b̄xoz ka' nga, benne' ka' zdégake' law Dios da' ka' z̄nézjwgak benách ka' kan z̄nna da' bchi'le Moisés. ⁵ B̄xoz ki žóngake' žin che to da' zloé'ezelen, dan' naken ka to b̄xin che dan' zoan ya'abá che Dios. Ki naken dan' wnná Dios katen' gože' Moisés gone' yo'o yiddon', na' wnné': "Bwia nga, ben yógo'te dot kan nak dan' bl̄oe'ela' le' law ya'a na'."

⁶ Na'a, B̄xoz Blo chežo ni, žone' žin che da' z̄áka'žen, na' ni'a che da' bene' Le' zoa chežo to diža' da' z̄ka'n chawe' da' z̄áka'žen, dan' zchaljen che to da' z̄áka'žen, dan' bchebe laže' Dios gatan' chežo.

⁷ Chela' wdape dižan' da' z̄ka'n chawe' da' nežwn' dot yela' wak, bi ben byenen soa to diža' bežope da' z̄ka'n chawen'. ⁸ Na'a, Dios z̄loe'ele' bi beyakgak benne' ka' dot chawe' lawe' Le' katen' bchalje' dan' nyejw le'e yiche la'y, da' z̄nnán:

Le wia nga, z̄nna X̄anžo Dios: "Za'gak ža ka'

katen' wzóa' to diža' kobe da' wká'n chawen',

dan' gónlena' benne' Israel ka', na' benne' Judá ka'.

⁹ Bi gaken kan gok dižan' da' z̄ka'n chawen',

dan' bénlena' x̄a x̄tó'gake' ka',

ža na' bexwa' ná'gake',

na' bebégaka'-ne' lo yežlyó Egipto.

Dan' wléj yíchjgake' diža' chia' da' z̄ka'n chawen',

neda' wléj yíchjgaka'-ne'." Ki z̄nna X̄anžo Dios:

¹⁰ "Che len, ki gak diža' da' wká'n chawen'

dan' gónlena' benách Israel ka'

te ža ki." Ki z̄nna X̄anžo Dios:

"Wchiza' lo yichj l̄ázdo'gake' da' wchi'la'

na' wzojan' lo yichj l̄ázdo'gake'.

Naž gaka' Dios chégake'

na' légake' gákgake' benách chia' ka'.

¹¹ Bi gon byenen no benne' wsedle' lježe', na' nne':

Benbia' X̄anžo Dios.

Ki gaken dan' gónbia'gake' yógo'tegake' neda',

gan so law no benne' nake' gaxjw,

na' zejte no benne' nake' blo.

¹² Yeyache' l̄áže'la' légake',

na' yenít lawa' da' kegle da' bégake',

na' biž chejsá' laža'a dola' da' zej nbage'e."

¹³ Katen' bchalj Dios che to diža' kobe da' z̄ka'n chawen', naken dan' ba bgole diža' nežwn', na' za' te che dan' ba ngolen, na' ba naken da' ba wdén.

9

Latj la'y da' žen' ngaze, na' Latj La'y da' žen' ya'abá

¹ Na'a, kan nak dižan' da' zka'n chawe' da' nežwn', wnníta'gak da' zchi'l ka' kan žala' wká'n zenžo Dios, da' ka' bžággaken dižan'. Latje la'y, da' bžagen dižan', goken che yežlyó nga. ² Ki gok yo'o la'y na' da' goken yid. Lo latjen' da' wžén' lawle, dan' nzin' latje la'y, wnníta'gak da' ka' nwá'gaken yi', na' bkog la'y gan bkwá'gake' yet xtildo' ka' law Dios. ³ Xkóže'le laže' bežope dan' nalan' lo yo'on', wzóa latjen' da' nzin' latje la'yte, ⁴ na' lo latjen' wzóa to bkog da' goken oro gan bžéygake' yale, na' lezka' wzóa to kak ga na', gan wyó'o dižan' da' zka'n chawen', na' gokw kak na' oro, na' loe'ele kak na' wnníta'gak zíga'don' da' goken oro, gan wyó'o yet xtildo' da' nzin' maná, len bar che Aarón, dan' beyeklen ni'a ne'ndo', na' lezka' yej blag ka', gan nyejw dižan' da' zka'n chawen'. ⁵⁻⁶ Law kak na' wnníta'gak chope wbás che ya'abá ka', da' ka' gókgaken oro, na' zej nzin' kerubín che latje gan bloe'e law Dios, na' zoagak xílgaken lawle latje gan bde bxož blo žen che to zíla'do' ni'a che doła'. Ki bnnita' cháwe'gake' da' ki. Žáztezgak bxož ka' lo latjen' da' žen' lawle, gan žóngake' žin chégake' che da' zka'n zéngake' Dios. Bi gak wchalja' na'a dot kan gokgak da' ki.

⁷ Lo latje bežopen', toze bxož blo wyoé'e toze chi'i twiz twiz, na' bi'e žen, da' bdien' law Dios ni'a che doła' da' nbága'kze' le', na' lezka' ni'a che doła' da' zej nbaga' benách ka', doła' ka' bégake' da' bi gókbe'egeklen'. ⁸ Dios Be' La'y zzejni'ile' žo'o bi gok la'žo law Dios na'kze kate' ne zkingekle' žin lo latje la'yen' da' žen' lawle lo yo'o la'y da' goken yid, da' bžagen diža' nežwn' da' zka'n chawen'. ⁹ Da' ki zej naken to da' zloé'ezelen da' žaken na'a ža. Da' ka' bdégake' law Dios len žen chegak bia yixe' ka', bia ka' bétgake' law Dios, bi gok yeyóngaken yichj lázdo'gak benne' ka'

dot chawe', benne' ka' bka'n zéngake' Dios ki. ¹⁰ Da' ki bloé'ezegeklen kan nak chegak da' we'j bdáwgake', na' kan žala' gon chawe' kwíngake', na' che da' bsedle Dios kan žala' gak che belá' žen chégake'. Dios bnnite' da' ki chégake' na' zejte ža žala' wché'e yógo'te da' ka'.

¹¹ Na'a, ba bedjlá' law Benne' Criston', Bennen' nake' Bxož Blo che da' naken dot chawe', dan' bla' lawn ni'a che da' bene' Le'. Latje La'y gan wyoé'e Le' naken blo, na' naken dot chawe', na' bi naken da' bengak benách ka', na' bi naken che yežlyó nga. ¹² Na'a, ba wyó'o Benne' Criston' lo Latje La'yen', da' žen' ža'le, kege len xchengak beždo' ka', na' xchengak chibo ka', san len žen chekze'. Toze chi'i wyoé'e lo Latje La'yten', na' ka' goken, bene' ga belážo to chi'ize. ¹³ Da' li, xchengak beže ka', na' chibo ka', na' de chegak beždo' ka', bia bžéygake'-ba' law Dios, da' ka' bchébgake' lo yichjgak benne' ka' zej nbage'e doła', gok yeká'gaken doła' ka' da' zej nbaga' benách ka' nich yeyóngaken légake' chawe' lo belá' žen chégake' kan nak che yela' yodo' chégake'. ¹⁴ Na'a, xchen Benne' Criston' gónle'ežen ki, dan' bde kwine' law Dios, na' goke' dot chawe', na' Dios Be' La'y, Bennen' zóateze', wzóalene' Le'. Na'a, xchen Benne' Criston' žeyonen yichj lázdo'žo dot chawe' lo da' ka' wbága'žo, da' ka' žóngaken ga gatgak benách ka'. Ki bene' nich gak bíga'žo nich gonžo žin law Dios ban.

¹⁵ Che len Jesús, Benne' Criston', nake' Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawe', dan' gote' Le', na' beké'e doła' da' wbága'gak benách ka' kate' ne zoa diža' nežwn' da' zka'n chawen'. Lezka' gote' nich gak sí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' wžíe', da' ka' zóatezgaken. ¹⁶ Kate' žat to benne', na' cha' ba bzoje' le'e yiche kan žala' chísgake' da' ka' wdape', žon byenen gak bia' ba nat bennen' nich gak góngake' kan zinna dan' bzojen'. ¹⁷ Kate' ba nat bennen',

naž gak góngake' kan z̄nna dižan', san kate' ne zoe' nbane', bi gak góngake' kan z̄nna. ¹⁸ Che len, diža' nežwn' da' z̄ka'n chawen' wzakan' dan' gok chochen ni'a che žen, da' z̄loe'elen zoa no benne' gote'. ¹⁹ Katen' Moisés bloe'ele' benne' ka' kan zej nak yógo'te x̄tiža' Dios, na' beṣwe' žen chegak beždo' ka', na' chegak chibo ka', dan' nchixen nis, na' beṣwe' to yíxe'do' da' nzin' hisopo, na' yicha' zila' da' ne'jen x̄na, na' len da' ki bxite' žen dan' nchixen nisen' law yiche gan nyejw x̄tiže'e, na' lezka' lawgak benách ka'. ²⁰ Naž gože' légake': "Da' ni naken žen da' žon chochen dižan' da' z̄ka'n chawe' da' bchi'le Dios žo'o gonžo kan z̄nna." ²¹ Lezka' Moisés bxite' žen na' lo latje la'y da' goken yid, na' lawgak yógo'te da' bkóngekle' žin lo latje la'y nich bka'n zéngake' Dios. ²² Kan z̄nna x̄tiža' Dios, yeláte'ze ka dachgak yógo'te žala' yeyón žen légaken chawe', na' cha' bi wláljgake' žen, bi yegá'a doła'.

X̄chen Jesús, Benne' Cristo, žeká'an doła'

²³ Ki naken, ben byenen wzóa da' beyonen chawe' yodo' da' žen' yežlyó nga da' naken to da' z̄loe'ezelen kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, san kan nak dan' žen' ya'abá che Dios, ben byenen soa to da' yeyonen chawe' benne' ka' chó'ogake' ga na', dan' záka'žen ka x̄chengak bia beždo' ka'. ²⁴ Bi wyó'o Benne' Criston' lo latje la'yen' da' bengak benách ka', dan' naken to da' z̄loe'ezelen kan nak dan' naken dot li' laže', san wyoé'e Le' ya'abá na'kze nich gak la' lawe' na'a law Dios lo wlazžo žo'o. ²⁵ Bxoz blo, bennen' zoe' yežlyó nga, žoe'e latje la'yte twiz twiz len žen chegak bia beže ka', san bi žon byenen cho'o Benne' Criston' zan chi'i nich got kwine' law Dios. ²⁶ Chela' goken ki, na' gon byenen saka' Benne' Criston', na' gate' zan chi'i ža ni'te kate' ne žata' yežlyó, na' zejte na'a ža, san na'a, kate' nak ža ze lawte ža ka', toze chi'i bla' lawe', na' to chi'ize bde kwine' law Dios, na' gote' nich beké'e doła' chežo. ²⁷ Kan

žon byenen gatgak yógo'te benách ka' toze chi'i, na' te na' Dios wchi'a laže'e légake', ²⁸ lezka', toze chi'i got Benne' Criston', na' bde kwine' law Dios nich beké'e doła' da' zej nbaga' benne' zan. Na'a, la' lawe' da' bežope chi'i, kege nich yeké'e doła', san nich yeslé' to chi'ize benne' ka' zbézgake' Le'.

10

¹ Da' bchi'le Moisés žo'o goken to da' z̄loe'ezelen kan nak da' chawe' da' zan', na' bi goken dot kan naken. Che len, dan' bchi'le Moisés góngake' bi gok yeyonen benne' ka' dot chawe', benne' ka' blá'gake' law Dios twiz twiz, na' biá'gake' žen chegak bia beždo' ka', dan' bdétezegaken' law Dios. ² Chela' gok yeyonen légake' dot chawe', na' bi bdétezgake' žen na' law Dios, dan' benne' ka' ba beyákgake' dot chawe' biž gákbe'egekle' zej nbage'e doła'. ³ Žen na' da' bdégake' law Dios twiz twiz benen ga bejsá' láže'gake' zej nbage'e doła'. ⁴ Ka' goken dan' x̄chengak beže ka', na' chibo ka', bi gok yeká'an doła'.

⁵ Che len, kate' bla' Benne' Criston' yežlyó nga, gože' Dios kan nyejw le'e yiche la'y, da' z̄nna:

Bi žénelo' wdé no benne' žen chegak bia beže ka' lawo' Le', san beno' ga naka' neda' benachze.

⁶ Bi žaz lažo'o wzéy no benne' bia beže ka' lawo', o wdé no benne' x̄chéngakba' lawo' ni'a che doła'.

⁷ Naž wnnía': "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios.

Naken kan nyejw le'e yiche la'y kan gaken chia'."

⁸ Dan' nyejw zga'ale z̄nna: "Bi žénele Dios wdé no benne' žen chegak bia beže ka' lawe' Le'." Da' ni z̄loe'elen žo'o biž žaz laže' Dios da' ni, la'kze lo da' bchi'le Moisés gož Dios légake' góngake' ki. ⁹ Wdé na' z̄nna: "Zoa' neda' nga nich gona' kan žénelo' Le', Dios." Da' ni z̄loe'elen žo'o žeká' Dios dan' bdégake' lawe' Le' zga'ale, na' zzoe' latje chen da' bde Zi'nkze' lawe'.

¹⁰ Na'a, Dios žeyone' žo'o dot chawe'

dan' ben Benne' Criston' kan žénele Dios katen' bde kwine' lawe' Le' lo wlazžo žo'o, na' gote' toze chi'i.

¹¹ Da' li yógo'te bꝛoz ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, zzégake' tža tža, na' žóngake' xchíngake', na' tlebe kan žóngake', na' zan chi'i zdégake' xchengak bia beže ka' law Dios, dan' bi gak yeká'an dola'. ¹² Na'a, Benne' Criston', toze chi'i, to da' bdie' to chi'ize law Dios ni'a che dola', na' naž bežži'e kwit li ža che Dios, ¹³ ga na' zbeze' ža gon Dios ga benne' ka' bi zlé'egekle' Le' chawe' wzóa zíbgake' lawe' Le'. ¹⁴ Ni'a che toze da' bdie' law Dios, to chi'ize bene' ga zej nak benne' chie' ka' dot chawe', na' bdie' légake' lo na' Dios. ¹⁵ Lezka' Dios Be' La'y zzoa lie' da' wnné' zga'ale, na' nyejwn le'e yiche, zne':

¹⁶ Ki gak dižan' da' wká'n chawen' da' gónlena' légake'

Te ža ki. Zna Xanžo Dios:

“Wchiza' xtiža'a lo yichj lázdo'gake', na' wzojan' lo yichj lázdo'gake'.”

¹⁷ Wdé na' wnné':

Biž chejsá' laža'a dola' da' wbága'gake', na' zia da' bégake'.

¹⁸ Che len, cha' ba begá'a dola', biž žon byenen bi da' wdežo law Dios ni'a che dola'.

Gak bíga'žo law Dios

¹⁹ Na'a, zí'na'do' ka', gak bíga'žo law Dios dot láže'žo ni'a che xchen Jesús, Benne' Criston'. ²⁰ Chéjlenžo to nez kobe, da' naken li láže', dan' bzoa Benne' Criston', dan' zžinen xkóže'le lažen' da' bsejwen gan gak chó'ogake' latjen' da' nakten la'y, dan' nnažo, nezen' dan' bsaljwe' chežo dan' bdie' belá' žen chekze'. ²¹ Jesusen' nake' Bꝛoz zente chežo, na' zna bi'e benách ka' che Dios. ²² Che len gak bíga'žo law Dios dot láže'žo, na' lo yela' žxen láže' chežo, dan' žejle'žo che Benne' Criston', dan' ba beyone' yichj lázdo'žo dot chawe', nich bi yesbaga' lázdo'žo žo'o zia, na' beyone' belá' žen chežo dot chawe' len to nis da' záka'le'en. ²³ Žala' soa chochžo, na' bi gak chope láže'žo kan nak da' žxen láže'žo che da' nzi' lo na'žo, da' bchebe

láže' Dios gonne' chežo, na' Le' žone' kan zne'. ²⁴ Žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gonžo ga ži'ilžo lježžo ka', na' gonžo da' naken chawe'. ²⁵ Ba le benách biž zdóblengake' žo'o. Bi žala' gonžo žo'o kan žongak benách ka', san žala' gon chochžo tožo yetožo, na' gónžežo ki dan' zle'elžo za' žin ža yelá' Xanžon'.

²⁶ Cha' zéjlenžo žonžo dola' kate' ba nónbia'žo da' naken dot da' li, bi be zoa da' gak wdežo law Dios da' yeká'an dola'. ²⁷ Benne' ka' žóngake' ki, lo yela' zžebe chégake' želbeze' ža chog Dios chégake' chó'ogake' lo yi' gabíl, dan' wzéytezen benne' ka' zží'igake' che Dios. ²⁸ Kate' to benne' bzoe' chela'ale da' bchi'le Moisés, bétgake' le' cha' chope chonne benne' ka' bzoa lígake' da' bene', na' nitó benne' beyache' láže'le' le'. ²⁹ Na'a, cha' no benne' wzóe' chela'ale Zi'n Dios, wzóe' chela'ale xchene' da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', dan' žeyonen žo'o chawe', na' bága'že' zia. No benne' gone' ki wka'ne' ka'ze Dios Be' La'y, Bennen' žonne' chežo da' žiážjelžo. ³⁰ Ki gaken dan' nónbia'žo Dios, Bennen' wnné': “Chia' neda' nak yela' žezí' wzón. Neda' yebi'a chegak benách ka'.” Ki wnná Xanžo Dios. Lezka' wnné': “Xanžon' wchi'a láže'e benách chie' ka'.” ³¹ Žala' žebe no benne' žala' wsaka' zi'i Dios ban le'.

³² Le chejsá' láže' ža ka' da' ba wdégaken katen' za' bžin baní' chele, na' bzóelele da' zan da' bsaka' zígake' le'e. ³³ Bliž zígak benách ka' le'e, na' besbága'gake' le'e zia lawgak benách ka', na' le'e bénlenle tzen benne' ka' wzáka'gake' ki. ³⁴ Ka' goken dan' beyache' láže'lele benne' ka' zej nyejwe' liž ya, na' lo yela' žebél chele bzóelele benne' ka' wléjgake' ližle da' ka' gota' chele. Ki benle dan' nnézlele da' nakžen chawe', na' da' zóatezen ya'abá che Dios zej naken chele. ³⁵ Na'a, bi wka'nle dan' žxen láže'le, dan' noan to da' žen da' yebí'i Dios chele. ³⁶ Žon byenen kwezle žen láže', nich kate' ba benle kan žénele

Dios gonle, na' si'le da' bchebe laže'e gonne' chele, kan nyejw le'e yiche la'y, kan wnná Dios, da' znnan:

³⁷ Yetó chí'ido'ze

la' Bennen' žala' yide',
na' bi že'le'.

³⁸ Naž no benne' nake' chawe' lawa' neda',

yela' bennen' dan' žejli'e chia' neda'.

Cha' yekwase', na' wzóe' neda' chela'ale,

biž chaz laža'a-ne'.

³⁹ Na'a, žo'o ni bi nakžo ka benne' ka' zkwásgake', na' zzóagake' Dios chela'ale, na' kwia yí'gake', san žejle'žo che Benne' Criston', na' ba nzi'žo yela' žeslá.

11

Kan žala' chejle'žo che Dios

¹ Na'a, dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo si'žo da' žxen láže'žo, na' nak bia' da' bi na' le'elžo. ² Ki bejle'gak xa wdé chežo ka' che Dios, na' che len nyejw le'e yiche la'y kan goken chégake', da' znnan: "Bežó'gake' chawe' law Dios."

³ Dan' žejle'žo che Dios, nnezlžo bene' Le' yežlyó nga len to díža'ze. Lezka', katen' ben Dios yógo'te da' zle'elžo, bkonle' žin da' bi na' soan.

⁴ Dan' bejlé' Abel, zi'n Adán, che Dios, na' bdie' žen che bia yíxe'do' ka' law Dios, to da' záka'žen ka da' bde Kaín, bi' bíche'be' Abel na' law Dios, na' che len Dios bchalje' che Abel na', na' wnné' nake' chawe', na' wdape' ba la'ne dan' bdie' lawe' Le'. La'kze ba nat Abel na', na' zejte ná'a ža, naken kan ne zchalje', dan' bejli'e che Dios.

⁵ Dan' bejlé' Enok, za'só Adán na' che Dios, wdíe' ya'abá che Dios, na' bi gote', na' biž blé'egekle' le', dan' Dios bechi'e le', na' nyejw le'e yiche la'y kan nak chie', da' znnan: "Zga'ale kate' Dios bechi'e le', Enok na' bene' da' žaz laže' Dios." ⁶ Na'a, cha' bi žejle'žo che Dios, bi gak gonžo da' žaz laže'e Le', na' nich bíga'žo law Dios, žon byenen chejle'žo zoakze' Le', na' žechebe' che no benne' znnable' Le' gáklene' le'.

⁷ Katen' Dios bzejni'ile' Noé kan žala' gaggak da' bi na' gekle Noé na', dan' bejli'e che Dios, ben Noé na' kan

zнна xtiža' Dios, na' bene' barkw zen na' da' nzin' Arka, na' lo barkwn' belagak lježe' ka' tzen len le'. Dan' bejli'e che Dios, bene' ga nak bia' nžog chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga gátgake', na' belé' lo nisen' dan' bejli'e che Dios.

⁸ Katen' Dios bliže' Bran, dan' bejlé' Bran na' che Dios, na' bene' kan zнна xtiža' Dios na', na' bezé'e laže' nich cheje' lo latjen' da' žala' si'e ka to da' gaken chie' to chi'ize, na' bžoje' laže' la'kze bi wneze' gan žala' cheje'. ⁹ Dan' bejlé' Bran na' che Dios, goke' ka to benne' zi'to' lo yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. Wzóe' to lo yo'o láže'do', na' lezka' ben Isaak, zi'n Bran na', na' lezka' ben Jakob, za'só Bran na', benne' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake' dan' bchebe laže'e wnezjwe' che Bran na'. ¹⁰ Ki ben Bran na', dan' bžen laže'e gata' chie' yežen' da' zoan to chi'ize len ze'e chen, dan' ben Dios.

¹¹ Lezka' Sara, zo'le Bran na', la'kze goke' no'le wbiž, bejli'e che Dios, na' Le' bnezjwe' chie' yela' wak nich golj to bi' že'n chie'. Golj to xkwide' byodo' chie' la'kze ba wdé yiz chie', dan' bejli'e che Dios gone' kan zнна xtiže'e da' bchebe laže'e chie'. ¹² Che len, la'kze Bran na' ba bgól-li'e, goljgak zanle'e za'sóe' ka', na' gókgake' kan zej nak belj ya'abá ka', na' kan že' yož žoa'a to yego zen, na' nitó benne' bi gak wlabe' légake'.

¹³ Yógo'te benne' ki gótgake', na' bi wzí'gake' dan' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake', san bejlé'gake' che Dios, na' zí'to'ze blé'egekle' dan' žala' sí'gake'. Bejlé'gake' che Dios, na' bcháljgake' chen. Ka' goken, bloé'egekle' zej nake' ka benne' zi'to' ka', benne' ka' želdaze' yežlyó nga. ¹⁴ Benne' ka' zcháljgake' ki, zloé'egekle' želyilje' to latje da' gaken lážgake'. ¹⁵ Chela' belzá' láže'gake' ki che yežlyó gan bžó'gake', na' gok yeyé'gake' ga na', ¹⁶ san belzá' láže'gake' che to yežlyó da' nakžen chawe', dan' zoan ya'abá che Dios. Che len bi žedoé'el Dios kate' znnágake' nake' Le'

Dios chégake', na' ba bkweze' to yež chégake'.

¹⁷ Dan' bejlé' Bran na' che Dios, katen' Dios wzí' bi'e le', bdie' xkwide' Isaak chie' law Dios kan zdégake' bia ka' žótgake'-ba' lawe' Le'. Ba wzóa Bran na' wdíe' xkwide' byo nežw chie' law Dios la'kze nakbe' xkwiden' bchebe laže' Dios wnezjwe' chie'. ¹⁸ Ki bene' la'kze Dios gože' le', na' wnné': "Łona' xkwide' Isaak chio' gona' ga nníta'gak za'só' ka'." ¹⁹ Ki ben Bran na' dan' gókbe'ele' nap Dios yela' wak yesbane'-be' lo yela' got, na' ka to da' žsaka' lebžo, wak nnažo bezi'e-be' lo yela' got la'kze bi gotbe'.

²⁰ Dan' bejlé' Isaak na' che Dios, wnnable' Dios gon chawe'e xkwide' Jakob, na' xkwide' Esaú, kan zej nak da' sí'gakbe' ža ka' da' zá'gaken. ²¹ Dan' bejlé' Jakob na' che Dios, katen' za' gate' wnnable' Dios gon chawe'e to to zi'n Jwsé, na' bka'n zene' Dios, kate' ne nyechwe' lo bar chie'. ²² Dan' bejlé' Jwsén' che Dios, katen' za' gate', bchalje' che ža katen' za'só Israel yežójgake' lo yežlyó Egipto, na' gože' légake' kan žala' chjwá'gake' žit chie' lo yežlyón' gan chejnníta'gake'.

²³ Dan' bejle'gak xa xna' xkwide' Moisés che Dios, katen' golj xkwiden', na' bkáche'gake'-be' chonne byo', dan' blé'egekle' xkwide' byodon' nakbe' xtan, na' bi bžébegake' bennen' znna bi'e lo yežlyó Egipto, bennen' gože' légake' gótgake' xkwide' byodo' ka'. ²⁴ Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, kate' bgolbe', biž be'be' latje wzóagake' labe' xkwide' byo che zi'n no'le Benne' Faraón, bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na'. ²⁵ Ki benbe' dan' goklbe' gakže chawe' sáka'be' tzen len benách ka' che Dios ka yebélenlbe' to chí'ido'ze da' ka' žebélengekle benne' ka' žóngake' dola'. ²⁶ Goklbe' záka'že wliž zi'gak benách ka' lebe', kan gok che Benne' Criston', ka gata' chebe' yela' wnni'a chegak benách Egipto ka', dan' wzá' láže'be' che da' yebí'i Dios chebe'. ²⁷ Wdé na', dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bžoje' lo yežlyó Egipto, na' bi bžebe'

yela' zža'a che bennen' wnná bi'e lo yežlyó Egipto na', na' bzoele' kan žon to benne' zle'ele' Dios, Bennen' bi gak le'elžo-ne'.

²⁸ Dan' bejlé' Moisés na' che Dios, bene' Lni Pasko' kan gož Diosen' le' gone', na' btope' žen gan žó'ogake' ližgake' ka', nich teze wbás che ya'abá ga na', bennen' žala' gote' xkwide' byo nežw ka' chegak benách Egipto ka', na' bi gote' zi'ngak benne' Israel ka'. ²⁹ Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, wdégake' lo yo biž gachje láwe'le nido' da' nzin' Nido' Xna. Katen' gónegekle benne' Egipto ka' tégake' ga na', na' gótgake' lo nisen'.

³⁰ Dan' bejle'gak benne' Israel ka' che Dios, kate' beyož wdégake' dot kwit yež Jerikó tža tža gaže ža, na' byinnj ze'e da' wdape chi'in yežen'. ³¹ Dan' bejlé' Rahab che Dios, no'len' bnezjwe' benách ka' latje, bi gote' tzen len benách Jerikó ka', benne' ka' bi bégake' kan znna xtiža' Dios. Ka' go-ken chie' dan' wdape' ba la'ne benne' Israel ka', benne' ka' bedjwíalangake' da' žáklenen benách Jerikó ka'.

³² ¿Bízaže žala' nnia'? Žiažje latje wchalja' kan bengak Jedeón, na' Barak, na' Sansón, na' Jefté, na' Dabí, na' Samuel, na' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ³³ Dan' bejlé'gake' che Dios, blej bchóchgake' da' zan yež zen ka', na' bégake' da' naken chawe', na' wzí'gake' da' ka' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'. Bséjwgake' žoá'agak beže yixe' ka'. ³⁴ Belágake' lo yi' zen ka'. Belágake' lo na'gak benne' ka' gónegekle' gótgake' légake' len ya ntoche' ka'. Dios beyón choche' légake' kate' bedó láže'gake', na' beyák chóchgake' lo wdíle. Blággake' benne' zan chegak yež zi'to' ka', benne' ka' žjake' lo wdíle. ³⁵ No'le chégake', no'le ka' wnníta'gake' ža ka', bezí'gake' xkwide' ka' che chégake' katen' bebángakbe' lo yela' got.

Yebale benne' ka' gótgake' lo na'gak benne' ka' bsaka' zí'gake' légake', na' dan' bi gónegekle' kwáslengake' Dios, bi wzí'gake' latje wsangak benách

ka' légake', nich gata' yela' yebán lo yela' got chégake', dan' gókgekle' záka'žen. ³⁶ Yebale' bzóegekle' yela' žon ditjle, na' yela' zi' che yid, na' byéjwgake' liž ya, gan bžéjgake' do ya. ³⁷ Bže'egak benách ka' bale' yej, na' bchéza'gake' yebale'. Bsaka' zígake' légake', na' bétgake' bale' len ya ntoche'. Wdégake' nile na'le, na' gókwgake' yid zagak zila' ka', na' chibo ka'. Gókgekle' benne' yache', na' belzáka'li'e, na' besbága'gak benách ka' légake' zia. ³⁸ Ki gokgak benne' ka', na' benách ka' wnníta'gake' yežlyó nga bi gókgekle' zi sí'gake' yela' ba nez zen chégake'. Wdágakze' lo latje dach ka', na' law ya'a ka', na' wnníta'gakze' lo bloj ka', na' lo yežw ka' zan yo. ³⁹ Yógo'tegake' bežójgake' chawe' law Dios dan' bejlé'gake' chie' Le', la'kze bi wzí'gake' yežlyón' da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chégake'. ⁴⁰ Ka' goken, dan' ba bkwez Dios chežo to da' nakžen chawe' nich katen' yeyone' légake' dot chawe', žo'o ni gónlenžo légake' tzen.

12

Žala' wíažo Benne' Cristo

¹ Lezka' žo'o, dan' zej nnita' dot kwitžo benne' zanle'e, benne' ka' zloé'egekle' kan žejlé'gake' che Dios, che len žala' wzoažo chela'ale yógo'te da' kegle ka' da' zej naken ka to da' nak zi'i da' nwažo, na' lezka' yógo'te dola' ka' da' nzéngaken žo'o, na' lo yela' zbez zen laže' chežo, žala' gonžo xchin Dios, da' naken ka sá'le'ežo lo witje gan nyazžo. ² Žala' wíažo Jesús, Bennen' žone' ga gak chejle'žo che Dios, na' žone' ga žak dot li laže' yela' žejlé' chežo. Jesusen' wzake'e le'e yag kroze, na' bzoele' yela' žedoé'el chen, dan' gónele' si'e yela' žebél da' gata' chie', na' bejži'e kwit li ža che Dios, gan ži'e zнна bi'e.

³ Le wia Jesusen', kan wzáka'li'e katen' bsaka' zígak benne' dola' ka' Le', nich bi yedó láže'le, na' nich bi gak chope láže'le. ⁴ Na' zejte na'a ža, bi na' sóelele na' zejte no benne' gone'

le'e we' dan' zdíl-lenle da' naken dola'. ⁵ ¿Gol láže'le dan' zzejní'il Dios le'e? Nakle ka zi'nkze' ka', dan' nyejw le'e yiche da' wnné':

Zi'na', bi wzó' chela'ale da' gon Xano' Dios, katen' wsedle wzejni'ile' le', na' bi yebéj yichjo' Le' katen' sele' le' snia.

⁶ Xanžo Dios zzele' snia no benne' nži'ile', na' žsedle zzejni'ile' yógo'te benne' ka' nzi' lo ne'e gákgekle' zi'nkze' ka'.

⁷ Žala' sóelele da' sel Dios le'e snia, dan' žone' ki chele dan' nakle zi'nkze' ka'. Bi zoa to xkwide' bi sel xabe' lebe' snia.

⁸ Na'a, cha' bi zzel Dios le'e snia, kan žone' chegak yógo'te zi'nkze' ka', naž nakle ka zi'n zi' ka', na' bi nakle zi'nkze Dios. ⁹ Yetó, katen' gokžo xkwide' ka' wnníta'gak xa xna'žo yežlyó nga, na' bzélgake' žo'o snia, san žapžo légake' ba la'ne. Ki naken, žala' gónžežo kan zнна xtiža' Xažo Dios, Bennen' zoe' ya'abá, nich soažo nbanžo. ¹⁰ Xa xna'žo ka' bzélgake' žo'o snia to chí'ido'ze ka da' gókgekle' naken chawe', san kate' Dios zzele' žo'o snia, naken to da' gáklenen žo'o, nich gakžo la'y kan nakkze' Le'.

¹¹ Da' li bi nla' law na'a da' chawe' da' si'žon che da' zzele' žo'o snia, san žonen ga gak nyache' láže'žo. Cha' we'žo latje da' zzele' žo'o snia wsedlen žo'o, na' gonen ga gakžo zen laže', na' ga gakžo chawe'.

De zož chežo cha' bi wzé nagžo che Dios

¹² Che len le yeyón choch na'le ka' na' zible ka', nich gakle choch gonle da' naken chawe'. ¹³ Le cho'o to nez chawe', na' bi gonle ga wká'n no benne' nezen', benne' žedó laže'e, san le gon ga yeyák choche'.

¹⁴ Le we' laže' gá'nlenle yógo'te benách ka' chawe', na' gakle li laže' zi'nkze Xanžo Dios. Cha' bi gakle chawe' law Xanžon', bi gak lé'elele-ne'. ¹⁵ Le gape chi'i kwinle nich bi wsán no benne' da' žonnze Dios chežo, na' nich bi gak no benne' ka to yixe' slá', da' wká'n ditjen le'e, nich bi gone' ga bi gakle chawe'. ¹⁶ Le gape chi'i kwinle nich bi gonle nitole le'e da'

bi naken chawe' o da' zka'n ka'ze da' naken la'y, kan ben Esaú, zi'n Israel, bennen' nich si'e to da' gawze' bete'e da' žala' si' lo ne'e dan' goke' xkwide' byo wale che xabe'. ¹⁷ Ba nnézkzelele kan gok che Esaú na' wdé na' katen' gónele' gata' chie' da' nnab xágake' law Dios nich gon chawe'e le'. Beyache' laže'l xe' le', san bi gota' latje yeyát laže' Esaú na' la'kze wnnaben' len yela' zbeže chie'.

¹⁸ Kan žak chele bi naken kan gok chegak benne' Israel ka'. Wbíga'gake' légake' zanle to ya'a da' gak kanžo, da' wyeyen, na' beyák chol te ža dan' wžé' bejw gasj, na' gokle'e be'. ¹⁹ Béngekle' belbeže lozba' ka', na' lezka' chi'i Dios, Bennen' bchalje'. Katen' béngekle' da' ki, na' góta'yoegekke' Moisés biž wchaljlen Dios légake'. ²⁰ Ki béngake' dan' bi gok sóegekke' da' gož Dios légake', katen' wnné': "Čha' chejléj to bia yíxe'do'ze ya'a nga, žala' wžé'egake'-ba' yej, o wdégake'-ba' yag ntoche'." ²¹ Dan' blé'egekke' bcheble'en légake', na' Moisés wnné': "Žžébeli'a, na' žžízeli'a."

²² Na'a, žala' žébežele le'e dan' zbíga'le zanle to ya'a da' nzin' Sión, na' gan zoa laž Dios ban, dan' nzin' Jerusalén che ya'abá, gan zej nnita' wbás zanle'e che Dios. ²³ Zbíga'le gawze gan zej ndobe zi'nkze Dios, benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche da' zoan ya'abá che Dios, na' lezka' gan zoa Dios, Bennen' zchi'a laže'e yógo'te benách ka', na' gan zej nnita' be' ka', be' gókgakkzen benne' chawe' ka', benne' ka' Dios beyone' légake' chawe'. ²⁴ Zbíga'le law Jesús, Bennen' ben choche' diža' koben' da' zka'n chawen', na' lezka' gan bde Jesusen' žen chie' da' žonen ga ženít law Dios žo'o, da' nakžen chawe' ka' da' ben xchen Abel, zi'n Adán, dan' ben ga bzoa Dios Kaín, bi' bíche'be' Abel na' chela'ale.

²⁵ Che len, le gape chi'i kwinle nich bi wzoale chela'ale Bennen' zchalje'. Bi belagak benne' ka' bží'igake' che bennen' bliže' légake' lo yežlyó nga. Lezka' gaken chežo, bi yelažo cha'

wži'izo che Bennen' žliže' žo'o, Bennen' zoe' ya'abá che Dios. ²⁶ Ža na' wzíz yežlyó nga dan' benle chi'i Dios, san na'a ba bchebe laže'e, na' wnné': "Yetoze chi'i, na' kege yežlyoze wxiza', san lezka' ya'abá wxiza'." ²⁷ Katen' wnné': "Yetoze chi'i" da' ni žsedlen žo'o žala' yega'agak da' ka' gak zízegaken, da' ka' zej žen' yežlyó nga, na' ga'ngak da' ka' bi gak zízegaken, da' ka' zej žen' ya'abá che Dios. ²⁸ Che len, dan' žala' gata' to latje chežo gan nna biažo, da' bi zizen, žala' yežo Dios: "Žóžkeno" na' lo yela' zen laže', na' lo yela' zžebe Le' žala' wká'n ženžone' kan žaz laže'e Le', ²⁹ dan' nak Dios chežo ka' to yi' da' wžia yin' da' kegle.

13

Da' žala' gonžo dan' žaz laže' Dios

¹ Žala' ží'itezlele lježle tole yetole. ² Le chejsá' laže' žala' wzoale ližle no benne' lježle, benne' zi'ton' le'e gan zoale. Kate' bałe benách ka' béngake' ki, bnníta'gake' wbás che ya'abá ka' ližgake', la'kze bi gókb'egekke' gókgake' wbás che ya'abá ka'.

³ Le we' laže' benne' ka' zej nyejwe' liž ya' ka' žónlenle légake' tzen, na' gekle lezka' nyéjwle liž yan'. Le we' laže' benne' ka' želbía láže'gak benách ka' légake', kan zžáka'le le'e tzen len légake'.

⁴ Žala' gape ba la'ne yela' zchag na', na' benne' byo lo yela' li laže' chie' žala' sóalene' zo'le', dan' chog Dios chegak benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake' to chi'ize, na' lezka' gone' chegak benne' ka' zka'n dítgake' yela' zchag na'.

⁵ Bi dan' láže'le yela' gape, san le chaz laže' ka' da' den chele na'a, dan' ba wnná Dios: "Batkke wka'na' le', na' bi kwej yichja' le'." ⁶ Ka' naken, gak nnažo dot láže'žo dan' znnan: Xanžo Dios nake' Bennen' žáklene' neda'.

Bi žeba' bi da' gak gon no benne' chia'.

⁷ Le we' laže' benne' ka' žape chí'igake' le'e, benne' ka' žsédgekke' le'e xtiža' Dios. Le wia da' chawe' da' žóngake',

na' le gon kan žóngake' lo yela' žejlé' chégake'.

⁸ Toze kan nak Jesús, Benne' Criston', neje, na' na'a, na' to chi'ize. ⁹ Bi we'le latje benne' ka' žsédgekle' da' yoble, na' da' nžan' ka' da' ba nzi' lo na'le, nich bi ché'gake' le'e ga yoble. Nak chawe' gon chochle yichj lázdo'le kan nak da' žonnze Dios chele, na' kege da' žsédgekle' kan zej nak da' že'j žawžo, da' bi gáklēnen benne' ka' že' láže'gaken'.

¹⁰ Zoa to bkog la'y chežo, gan bi de latje benne' ka' žóngake' žin che bko-gen' da' zoalen diža' nežwn' da' zka'n chawe' dan' blan' zga'ale. ¹¹ Bxoz blo che yo'o la'y na' bdie' xchengak bia beže ka' lo latje la'yte ni'a che dola', san bzéygake' belá' ka'ze chégakba' gan nak na'le žoa'a yež. ¹² Lezka' wzaka' Jesusen' na'le žoa'a yež nich beyone' benách ka' chawe' len xchenkze'. ¹³ Le cho'o chjénlenžo Jesusen' tzen, la'kze kwejkak benách ka' žo'o lo yež, na' si'žo tzen len Le' dan' ben dítgekle benách ka' Le'. ¹⁴ Bi zoa to yež chežo lo yežlyó nga da' zoan to chi'ize, san zbezžo to da' zan'. ¹⁵ Che len, žala' wká'n zéntezžo Dios, na' wkonlžo žin la Jesús, Benne' Criston'. Da' zka'n zenžo Dios naken ka' to da' zdežo lawe' Le'. Žala' ye'žo Dios: "Žóxkeno" ni'a che da' nake' Le'. ¹⁶ Bi gal láže' gonle da' naken chawe', na' gáklēnle lježle tole yetole, dan' nak da' ni ka' to da' zdežo law Dios da' žaz láže'e Le'.

¹⁷ Le gon kan zнна xtíža'gak lježžo ka', benne' ka' žape chí'igake' le'e, na' le we' latje wchí'igekle' le'e, dan' žape chí'igake' yichj lázdo'le, kan žongak benne' ka' žala' wloé'egekke' law Dios da' bégake'. Le gon ki nich góngake' žin na' lo yela' žebél chégake', na' kege lo yela' nyache' láže' chégake', dan' bi yebélenlele žin da' góngake' lo yela' nyache' láže' chégake'.

¹⁸ Le wchaljlen Dios, na' le nnable' gáklēne' neto', dan' žxen láže'to' soa ži yichj lázdo'to', na' bi yesbagan' neto' zia, na' že' láže'to' góntezto' da' naken chawe'. ¹⁹ Da' nakže blo, žata'yoela'

le'e nnáblele Dios yegoé'e neda' to nez nich yelá'a gan zoale bayenže.

Dios žonne' chežo da' gáklēnen žo'o

²⁰ Na'a, zcháljlento' Dios, Bennen' zka'n chawe'e žo'o, na' nake' Bennen' besbane' Xanžo Jesús, Benne' Criston' lo yela' got, Bennen' nake' Benne' Blo Wia Zila', dan' blalje' žen chie', da' žon chochen dižan' da' zka'n chawen', da' zoan to chi'ize. ²¹ Znnablto'-ne' gone' ga gakle dot chawe' nich gak góntezle da' naken chawe', na' gonle kan žénele' Le', nich gone' ga gakle kan žénele' Le', dan' nakle che Jesús, Benne' Criston'. ¡Gá'nteze zen Benne' Criston'! Ka'kze gaken.

²² Žata'yoela' le'e, zí'na'do' ka', si' lo na'le diža' ni da' zzejni'ilen le'e, dan' láte'do'ze nak da' ni da' zzoja' chele. ²³ Žala' nnézlele ba bežój xkwide' Timoteo, bi lježžon', liž ya, na' cha' lá'tebe' ga zoa' ni, na' gónlenbe' neda' tzen yedjwíato' le'e.

²⁴ Le gape "Padiox" lježžo ka' žape chí'igake' le'e, na' lezka' yógo'te benne' ka' Dios ba bebeje' che Leze'. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó Italia nga, na' žejlé'gake' che Benne' Criston', žápegake' le'e "Padiox."

²⁵ Znnabla' Dios gon chawe'e yógo'tele le'e. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ ŽEDW

Žedw žape' "Padiox" benne' judío ka' žej nake' che Jesús

¹ Neda', Žedw, žapa' le'e "Padiox." Le'e na' nbáblenle chežinno kwe' lježgak benách Ísrael ka', na' náslasle dot yežlyó nga. Naka' wen žin che Dios, na' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'.

Dios žonne' yela' žejní'il chežo

² Ží'na'do' ka', kate' gak bi da' gaken chele dan' si' bian' le'e, žala' yebélele dot láže'le. ³ dan' nnézkzelele, kate' bi da' žaken chele da' zzi' bian' le'e kan žejle'le che Benne' Criston', da' ni žsedlen le'e gakle zen laže' kate' zzáka'le. ⁴ Le we' laže' gak dot li laže' yela' zen laže' chele, nich gakle benne' žejní'igekle', na' bi be yážjelele che da' ki.

⁵ Cha' zoa no benne' ladjwle le'e, benne' bi žejní'ile' da' ki, žala' nnable' Dios, na' Dios na'kze wnezjwe' yela' žejní'il chie', dan' znezjwe' dot laže'e chegak yógo'te benách ka', na' bi žek zi'le' gonnen' chežo. ⁶ Na'a, no benne' bi da' znnable' Dios, žon by-nen chejli'e chie' Le', na' bi gak chope laže'e. No benne' žak chope laže'e, žaken chie' kan žak che bebe da' ze-jzen law nido' katen' žak be' da' ztan nisen', na' nisen' zchen' nile na'le. ⁷ No benne' žaken chie' ki bi gak wxén laže'e bi da' si'e da' wnezjw Xanžon' chie'. ⁸ Bennen' zda laže'e bi zžel-le' nakle gone'.

⁹ Cha' zoa no benne' lježžo, benne' žejli'e che Benne' Criston', na' no no nake' yežlyó nga, žala' yebele' dan' ba nake' benne' zaka' law Dios. ¹⁰ Benne' lježžon', benne' nape' yela' wnni'a, žala' yebele' kate' žon Dios ga biž žxen laže'e dan' nape'. No benne' žxen laže'e yela' wnni'a chie', gak chie' kan žak che yeje yíxe'do', la' zdete chen. ¹¹ Ki naken, dan' gak che bennen' kan žak che yeje yíxe'don', katen' zla' wbíž, na' zzeyle'en, na' la' zbižte yixen', na'

zyinnj yéjedo' chen, na' znitle yela' xtan chen. Lezka' gaken che bennen' nape' yela' wnni'a, nitle' kate' ne žone' žin žilje' yela' wnni'a na'.

Da' zzi' bia' žo'o

¹² Ba nez zen gaken che bennen' zzoele' da' zzi' bia' le'. Kate' ba bežoje' chawe', na' gata' yela' nban da' ze-jlí kanne chie', da' bchebe laže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'. ¹³ Kate' bi da' žak chežo da' žonen ga yénelžo gonžo da' kegle, bi žala' nnažo: "Dios zzi' bi'e žo'o nich gonžo da' kegle." Dios bi zzi' bi'e nitó benne' nich gone' da' kegle. ¹⁴ Na'a, cha' no benne' zoa bi da' žak chie' da' zzi' bian' le' nich gone' da' kegle, žaken ki dan' zze laže'e da' kegle, na' da' ni benen ga gónele' gone' da' kegle. ¹⁵ Da' zze láže'žo da' kegle žonen ga žonžo doła', na' kate' ba benžo dołan', la' doła' na'ze žesbagan' žo'o zia, da' gonen ga gatžo.

¹⁶ Ží'na'do' ka', bi gon laže'l kwinle. ¹⁷ Yógo'te da' naken chawe', na' yógo'te da' naken dot da' li, da' ka' zzi'žo, zá'gaken zaka' ža'le, na' zžójgaken gan zoa Xažo Dios, Bennen' bene' da' ka' želyép yes ya'abá, da' ka' zchá'gaken, san Le' bi zcha' kwine', na' bi zche'e kan žone', na' žónnteze' da' naken chawe' chežo. ¹⁸ Kan žénekzele Dios, bene' ga nakžo benách kobe chie' ka'. Bkonle' žin diža' chien' da' naken dot da' li, nich gakžo ka to weláp nežw chie' ladjw yógo'te benne' ka' benkze' Le'.

Da' zka'n zenžo Dios da' naken dot li laže'

¹⁹ Che len žapa' le'e, ží'na'do' ka', yógo'tele žala' soale yénlele, san bi žala' nnétele, na' bi žá'atele. ²⁰ Bennen' la' zžá'atie' bi žone' da' naken chawe' law Dios. ²¹ Che len, le wzóa chela'ale yógo'te da' bi naken chawe', na' yógo'te da' kegle da' nyanle'en yežlyó nga, na' lo yela' gaxjw laže' le gon choch dižan' da' yo'on lo yichj láždo'le, dan' gak gonen ga yelale.

²² Na'a, le gon kan znná diža' ni, na' kege chejzé nágzelen. Cha' yénzelele diža' ni, la' kwínzele gon láže'lele. ²³ No

benne' žénzele' diža' ni, na' bi žone' kan znnan, benne' ni nake' ka to benne' zwie' lawe' lo yej wan, ²⁴ dan' zwia kwine', na' zeyeje', na' la' žal láže'tie' kan znné'e. ²⁵ Na'a, no benne' bi žal láže'e da' ženle', san zzi' lo ne'e da' wnnakze Dios da' naken dot da' li, da' gak gonen ga yelažo, na' cha' ga'ne' choch, na' gónteze' kan znná xtiža' Dios na', gak chawe' che benen' lo yógo'te da' žone'.

²⁶ Cha' no benne' ládjwle le'e žekle' nak li láže' kan zka'n zene' Dios, san cha' bi žape chi'e lože'e nich bi nnaze' ka', bennen' žon láže'l kwine', na' bi žaz láže' Dios kan zka'n zen bennen' Le'. ²⁷ Da' zka'n zenžo Dios, da' naken dot da' li, na' da' naken li láže', naken gáklénžo xkwide' wzebe ka', na' no'le wzebe ka', katen' želzaka' benne' ka', na' nich bi gakžo toze len da' kegle da' naken che yežlyó nga.

2

Žála' gak tlebe kan gapžo benách ka' ba la'ne

¹ Zí'na'do' ka', cha' žejle'le che Xanžo Jesús, Benne' Criston', Benne' zente, bi žála' wcha'le kan gaple ba la'ne to to benne'. ² Cha' chaz to benne' gan ndoble le'e, na' ngo'e xben ne'e da' naken oro, na' nakwe' láže' da' záka'le'en, na' cha' chaz yetó benne' yáche'do', na' nakwe' láže' ka'ze, ³ na' cha' gaple ba la'ne bennen' nakwe' láže' da' záka'le'en, na' ye'le-ne': "Wže'len neto' ga nak chawe' ni" san ye'le benne' yáche'don': "Na'ze wzé" o ye'le-ne': "Wžé' lo yo nga." ⁴ Cha' ki gonle, na' wcha'le kan žaple ba la'ne to to lježle, na' gon kwinle ka to benne' zchi'a láže'e lježe' ka', na' bi gak chawe' kan sa' láže'le.

⁵ Zí'na'do' ka', le wzé nag da' ni. Dios wžekze' benne' ka' zej nake' yache' yežlyó nga, nich gata' yela' wnni'a chégake' lawe' Le' dan' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' gata' latje chégake' gan znná bi'e Le'. Gata' chégake' dan' bchebe láže' Dios wnezjwe' chegak benne' ka' zej nži'ile' Le'. ⁶ Le'e zka'nle benách yache' ka'

ka'ze, na' žaple ba la'ne benne' wnni'a ka'. Benne' wnni'a ka' žsaka' zígake' le'e, na' zkóngekle' le'e žin. Lezka' zdégake' le'e lo na'gak benne' yolawe' ka'. ⁷ Benne' wnni'a ka' lezka' znné zígake' che la Jesús, Benne' Criston', dan' záka'le'en, na' kan nzi' le' Zi'n Dios lezka' le'e nzi' lale zi'n Dios dan' nakle toze len Le'.

⁸ Žonle da' chawe' cha' žonle dot kan nak da' bchi'le Dios žo'o da' naken blo, dan' nyejwn le'e yiche, na' znnan: "Žála' ži'ilo' lježo' kan nži'il kwino'." ⁹ Na'a, cha' zcha'le kan žaple ba la'ne to to benne', žonle dola', na' nbága'le zia lo xtiža' Dios, dan' bi žonle kan znná xtiže'e. ¹⁰ Cha' žon to benne' dot kan znná xtiža' Dios, san cha' wchi'le kan nak toze da' znná xtiže'e, ba nbage'e zia che dot da' znná xtiže'e. ¹¹ Dios na'kze wnné': "Bi gono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'" na' lezka' wnné': "Bi goto' benách ka'." Na'a, cha' bi žono' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na', san žoto' benách ka', nbago'o zia che dot da' wnnakze Dios. ¹² Kan nnale, na' kan gonle, žála' gonle dot kan žála' gongak benne' ka' wchi'a láže' Dios légake' kan znná xtiže'e, da' bchalje' nich yelažo. ¹³ Benne' ka' bi žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka', wchi'a láže' Dios légake', na' bi yeyache' láže'le' légake', san benne' ka' žeyache' láže'gekle' ljéžgake' ka' yežójgake' chawe' kate' Dios wchi'a láže'e légake'.

Da' žála' gonžo dan' žejle'žo che Jesús

¹⁴ Zí'na'do' ka', bi be zaka' cha' to benne' nnaze': "Žejli'a che Benne' Criston'" san bi žone' da' naken chawe'. Bi gak yelá bennen' cha' nnaze' žejli'e chie' Le'. ¹⁵ Cha' zej nnita' lježžo ka' žejlé'gake' che Benne' Criston', na' cha' bi de da' gákwgake', na' bi de da' gáwgake', ¹⁶ na' cha' to benne' ládjwle le'e ye'ze' légake': "Binlo le yeyéj ližle; ba beljle" san cha' bi be wnezjwe' chégake' dan' želyážjele', bi góklene' légake'. ¹⁷ Lezka' žaken che no benne' znnaze' žejli'e che Benne' Criston'. Cha' bi žone' da' zej

nak bian' nak li laže' kan žejli'e chie' Le', bi be zaka' yela' žejlé' chien'.

¹⁸ Wak no benne' yi'e lježe': "Le' znno' žejli'o che Benne' Criston', na' neda' žona' da' naken chawe'. Bi gak wloe'elo' neda' žejli'o che Benne' Criston' cha' bi zoa da' naken chawe' da' žono'. Neda' wloe'ela' le' žejli'a chie' Le' ni'a che da' naken chawe' da' žona'." ¹⁹ Le' znno' žejli'o zoa toze Dios. Nak chawe' dan' znno'. Lezka' žejle'gak be' xiwe' ka' zoe' Le', na' žžizegaken dan' žžébegaken Le'. ²⁰ Le', benne' bi be nnezlo'. Žala' nnézkzelo' cha' zoa no benne' znnaže' žejli'e che Benne' Criston', san bi žone' da' naken chawe', bi be zaka' yela' žejlé' chien'.

²¹ Nak bia' Bran, xažo wdé, bežoje' chawe' law Dios ni'a che da' bene', katen' bdie' xkwide' Isaak chien' law Dios. Bdie'-be' kan žongak benách ka' zdégake' da' zzéygake' law Dios, la'kze bi bzeye'-be'. ²² Na'a gak nnézlele kan goken che Bran na'. Dan' bene' gok bian' bejli'e che Dios. Che len nak bia' gok li laže' kan bejli'e che Dios ni'a che dan' bene'. ²³ Ki goken, na' nyejw le'e yiche la'y da' znna: "Bran bejli'e che Dios, na' Dios ble'ele' da' bene' ka' to da' benen ga beyake' chawe' lawe' Le'." Che len wzí' le' "Ljež Dios."

²⁴ Na'a, zlé'ekzelele nak bia' žežój chawe' to benne' ni'a che da' žone', na' kege dan' znnaže' žejli'e che Dios.

²⁵ Lezka' goken che Rahab, no'len' bi'e benách ka' latje. Lezka' nak bia' bežoje' chawe' dan' wzóa to da' chawe' da' bene', dan' bene' katen' wdape' ba la'ne benne' wíalan ka', na' góklene' légake' nich beyéygake' nez yoble. ²⁶ Kan žak che belá' žen chežo cha' bi yo'on be', ba naten, lezka' nak che da' žejle'žo che Benne' Criston' cha' bi zoa da' žonen, bi be zakan'.

3

Da' znna lóže'žo

¹ Zí'na'do' ka', bi gonte kwinle benne' wsedle ka', dan' ba nnézkzelele wchi'a laže' Dios žo'o zí'le'eže, nolžo žsedlžo benách ka' cha' bi gonžo kan žala' gonžo. ² Yógo'težo žonžo da'

zan da' zchíxelžon. Cha' bi zchixle no benne' lo da' zchalje', nake' dot chawe', na' gak nna bia' kwine' lo yógo'te da' žone'. ³ Kate' zgo'ožo ya žoá'agak bia ka' nich gonžo ga góngakba' kan žénelžo, gak nna bia'žo légakba' nich góngakba' žin chežo. ⁴ Le wia lezka' kan žak chegak barkw ka'. La'kze nakle'e zen to barkw, na' žakle'e be' da' zzejen barkwn', san to da' kwíde'ze nak xne'e yag barkwn' da' zzechjen barkwn' nich chejen gáte'teze žénele bennen' žse'en. ⁵ Lezka' nak lóže'žo. La'kze to da' do'ze naken, da' zen naken da' znna lóže'žon'. Le wia nga kan žon to yi'. La'kze to yí'do'ze zbíbžo, wak wzeyen to ya'a zen. ⁶ Lezka' lóže'žon' naken ka to yi'. Yógo'te da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga znna lóže'žon', na' dan' naken toze len belá' žen chežo, che len žonen ga zbaga' zia dot da' nakžo. Naken ka zbek yi' da' znna lóže'žo, na' wak gonen ga nbága'žo zia lo yógo'te da' žonžo, na' dan' ki znna lóže'žon', naken kan žala' yi' da' bxen da' xiwe'. ⁷ Yógo'te bia yixe' ka', bia zdágakba' lo yo, na' bia ka' zoa xílakba', na' bia ka' žzobe kwíngakba' lo yo, na' lezka' yógo'te bia ka' nníta'gakba' lo nisdo', gak nna bia'gak benách yežlyó nga légakba', ⁸ san bi gak nitó benne' nna bi'e lože'e, dan' znna lóže'žo da' kegle, na' bi gak no benne' wsejwe' xnezen, na' znna'le'e lóže'žon' da' naken ka nis snia che bele snia ka'. ⁹ Len la' lóže'žo na'ze žliž cháwe'žo Xažo Dios, na' lezka' žliž dítjžo benách ka', benne' ka' ben Dios kan nakkze' Le'. ¹⁰ Ki naken, len la' lóže'žon' žliž cháwe'žo benne' ka', na' žliž dítjžo benne' ka'. Zí'na'do' ka', bi žala' gonžo ki. ¹¹ Cha' zoa to ga žal nis dzi', bi žal nis zene' la' na'ze. ¹² Zí'na'do' ka', to yag higo bi gak kwian da' zbia yag olibo, na' lezka', to lba uba bi gak kwian da' zbia yag higon'. Lezka', bi gak gal nis zene', na' nis dzi' nitó gan žal nis.

Yela' žejní'il da' naken dot li laže'

¹³ Cha' zoa to benne' ládjwle le'e, benne' žake' da' zenle'e, na' žejní'ile'ele', lo yela' gaxjw laže' chie'

žala' wloe'ele' nake' ki ni'a che da' chawe' da' žone'. ¹⁴ Na'a, cha' zgé'elele lježle ka', na' žonle žin nich wká'n zengak benách ka' le'e, bi žala' wká'n zen kwinle kan nak yela' žejní'il chelen'. No benne' žone' ki žon laže'e, na' bi žone' da' naken dot da' li. ¹⁵ Yela' žejní'il ki bi naken da' znezjw Dios, san che yežlyó nga naken, na' che benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' che da' xiwe'. ¹⁶ Benne' ka' zgé'egekle' ljéžgake' ka', na' žénegekle' wká'n zengak benách ka' légake', lezka' želdíl diže'e, na' žóngake' yógo'te da' kegle ka'.

¹⁷ Benne' ka' zej nape' yela' žejní'il da' znezjw Dios:

Žóngake' da' naken dot chawe', na' želbeze' cháwe'do'.

Zej nake' zen laže', na' zej nake' gaxjw laže'.

Žeyache' láže'gekle' benách ka', na' zej nake' ži'i laže'.

Nak tlebe kan zchi'a láže'gake' ljéžgake' ka'.

Bi znnégake' chegak ljéžgake' ka'.

¹⁸ Benne' ka' že' láže'gake' wká'n cháwe'gake' da' žaken, zgá'ngake' cháwe'do', nich gak chawe' dot da' zej nake'.

4

Benne' ka' zdan láže'gake' yela' gape

¹ ĆBiž chen' zdił-le, na' zdił díža'le? Ki žaken chele dan' zdan láže'le da' zan da' zdan láže'le to tole, na' che len zdił-lele lježle ka'. ² Da' zan da' žénelele, na' dan' bi zzi'len, che len žotle benách ka'. Zze láže'le da' zej nap lježle ka', na' dan' bi zzi'len, che len zdił díža'le, na' zdił-le. Bi zzi'le da' žénelele, dan' bi znnablen law Dios. ³ La'kze zoa bi da' znnable, bi be zzi'le, dan' bi nak chawe' kan znnablen, dan' žénelele da' znnablen nich wkónlelen žin kan žaz láže'zele. ⁴ Le'e, benne' ka' ba wléj yichjle Dios, ĆBi nnézlele cha' zka'n zenle da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, ba beyakle ka' to benne' bi zle'ele' Dios chawe'? No benne' zka'n zene' da' ka' zej nnitan' yežlyó nga, bi gak wká'n zene' Dios, na' ba beyake' ka' to benne' bi zle'ele' Dios chawe'. ⁵ Bi znnaze da'

nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Dios bene' be' da' nakkžžo nich gak ži'ilžo Le', na' žekle' chežo cha' zbej yichjžone'.” ⁶ Na'a, da' žonn Dios chežo nakle'en zen, dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: “Dios žsejwe' xnezgak benne' ka' zka'n zen kwíngake', san dot laže'e žon chawe'e benne' ka' zej nake' gaxjw laže'.” ⁷ Che len:

Le soa gaxjw laže' law Dios.

Le tile da' xiwe', na' wzonnjen gan zoale.

⁸ Le we' laže' sóalenle Dios, na' Le' yedjsóalene' le'e.

Le'e, benne' dola' ka', le gak chawe', na' biž gonle dola'.

Le'e, nólele le'e žak chóplele, na' chope da' nží'ilele, le gon chawe' yichj láždo'le.

⁹ Le gak nyache' laže', na' le kwež, na' le kwež nyache'.

Na'a žžížele san žala' kwéžele.

Žebélele san žala' gak nyache' láže'le.

¹⁰ Le gak gaxjw laže' law Xanžon', na' Le' le'ele' le'e chawe'.

Bi žala' nnežo che lježžo ka'

¹¹ Ží'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole. No benne' znnie' che lježe', na' zbej bi'e da' žone', benne' ni znnie' che xtiža' Dios, na' znnie' che da' wnnakze' Le'. Na'a, cha' zži'le che xtiža' Dios, žon kwino' benne' zchi'a láže'en, na' bi žono' kan znnaxtiže'e. ¹² Na'a, toze nak Dios, Bennen' bchalje' xtiže'e, na' lezka' nake' Bennen' zchi'a láže'e da' žonžo. Lekze' gak yeslé' benách ka' o wžia yi'e benne' ka'. Na'a, Ćnožkze žon kwino', zbej bi'o lježo'?

Bi nnezlžo da' gak wxé wižj

¹³ Na'a, le wzé nag, nólele znnale: “Wxé wižj chejto' yežen', na' soato' ga na' to yiz, na' da' zan da' gá'wto', na' góte'to', na' ki gáta'le'e mežw cheto'.” ¹⁴ Bi nnézlele da' gak wxé wižj. ĆNakxkze nak chežo, kan zoažo yežlyó nga? Nakžo ka' bichlá da' zlan' to chí'ido'ze, na' la' ženitten. ¹⁵ Che len, ki žala' nnale: “Cha' yénele Xanžon', soažo nbanžo, na' to yetó da' gonžon.”

¹⁶ Na'a, le'e, lo yela' zka'n zen kwin

chele zza' láže'le da' zen da' gonle. Yógo'te da' ki da' žonlen zej naken da' kegle ka'. ¹⁷ Cha' nnezlžo da' naken chawe' da' žala' gonžon, na' cha' bi gonžon, žonžo doła'.

5

Žedw žse'e láže'gak benne' wnni'a ka'

¹ Le'e, benne' wnni'a ka', le kwež, na' le kwéžeya'a, dan' za' ža lé'elele yela' yache'. ² Ba nbia yi' yela' wnni'a chele, na' beldo' ka' che laže' ba btégakba' da' žákwle. ³ Ba nak che mežw oro, na' mežw plat chele kan nak che ya da' ba wzén xche'en, na' xche'e na' naken ka to da' žesbaga' le'e zia, na' gaken chele ka to yi' da' wžia yin' le'e. Ki gaken chele dan' bsa' bto-ble chezle yela' wnni'a da' yesbagan' le'e zia ža ze lawte ža kate' wchi'a laže' Dios le'e. ⁴ Le wia nga. Benne' wen žin ka', benne' belápgake' yez chele, znnab yóžgekle' lážwgake' dan' bi wdíjwle légake', na' dan' znnabgak benne' wen žin ka' ba ženlen law Xanžon', na' Le' zchi'e ni'a ne'e zan ka'. ⁵ Bkónlele žin yela' wnni'a chele lo yežlyó nga, na' wej bdáwteze da' znnaze chele. Ben zen kwinle, san za' žin ža kwia yi'le. Gak chele kan žak che beže, bia ženne', ba bžin ža gotžo-ba'. ⁶ Zchogle chegak benne' chawe' ka' gátgake', na' légake' bi zží'igake' chele le'e katen' žotle légake'.

Žala' gakžo zen laže' na' wcháljlenžo Dios

⁷ Na'a, zí'na'do' ka', le gak zen laže' na' zejte ža yelá' Xanžon'. Le wia kan žon benne' žaz ža'ne'. Lo yela' zen laže' zbeze' yéjwsio', na' yejw che byo' yejw, na' te na' yelape', na' yez zan yetobe'. ⁸ Lezka', zí'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Benne' Criston', le gak zen laže', na' le gon choch kwinle, dan' za' gawze ža yelá' Xanžon'. ⁹ Zí'na'do' ka', bi nnele che lježle tole yetole, nich bi bága'le zia. Le wia nga. Za' žin ža yelá' Xanžon', Bennen' wchi'a laže'e da' žonle. ¹⁰ Zí'na'do' ka', le wia kan gok chegak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Xanžo Dios. Zej nake' ka to da'

zloe'elen žo'o kan žala' gakžo zen laže' la'kze sáka'žo. ¹¹ Na'a, znnazho chégake' zej nake' benne' ka' gok yela' ba nez zen chégake', benne' ka' wzáka'gake'. Ba bénlele kan gok che Job. Goke' zen laže' la'kze wzáka'li'e, na' nnézlele da' ben Xanžo Dios chie' wdé na'. Xanžo Dios žeyache' láže'le'ele' žo'o, na' že' laže'e žo'o.

¹² Zí'na'do' ka', da' ni da' žapa' le'e naken to da' zenle'en, da' znnan: bi gon chochle xtíža'le ni'a che Bennen' zoe' ya'abá che Dios, na' kege ni'a che da' zej nnita' yežlyó nga, na' kege ni'a che bíte'teze da' žon chochle xtíža'le ni'a chen. Kate' nnale: "o'" žala' nnázele: "o'." Kate' nnale: "o'o" žala' nnázele: "o'o." Ki žala' gonle, nich bi bága'le zia law Dios.

¹³ Cha' zzaka' no benne' nake' toze len le'e, žala' wcháljlēne' Dios. Cha' zoa no benne' žebele', žala' gole' da' žoe lawn Dios. ¹⁴ Cha' no benne' žake' yižwé', benne' nake' toze len le'e, žala' wliže' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' benách ka' che Benne' Criston', nich wcháljlengake' Dios, na' nnábgekle' Le' yeyone' benne' yižwén'. Žala' chébgake' le' set, na' wcháljlengake' Dios lo la Xanžon'. ¹⁵ Kate' wcháljlengake' Dios, na' žejlé'gake' yeyón Benne' Criston' benne' yižwén', naž gon Xanžon' ga yeyase', na' cha' bene' doła', yenít lawe' le'. ¹⁶ Che len, cha' nbága'le doła' le yexóalapan' tole len yetole, na' le nnab lo wláz lježle tole yetole law Dios nich yeyone' le'e, na' yežój yižwén' da' žakle. Da' zcháljlen benne' chawe' Dios, dan' žone' dot laže'e, záka'le'en. ¹⁷ Lías, bennen' bchalje' lo wláz Dios ža ni'te, goke' benne' che yežlyó nga kan nakžo žo'o, san katen' bcháljlēne' Dios, na' wnnable' Le' nich bi gak yejw, na' bi gok yejw lo yežlyón' chonne yiz yo'o gachje. ¹⁸ Wdé na' bcháljlēne' Dios da' yoble, na' beyák yejw, na' bnezjw da' gozgak benne' ka' wnníta'gake' ža ka'.

¹⁹ Zí'na'do' ka', da' ni žala' nnézlele. Cha' chixle to benne' nake' toze len lježžo ka', benne' nónbi'e da' naken

dot da' li, na' cha' zoa no benne' gone'
ga yeyát laže'e, ²⁰ na' bennen' bene'
ga beyát laže' benne' dołan', bennen'
wdíe' ga yoble, yeslé' benne' dołan' lo
yeł'a' got, na' gone' ga yenít law Dios
doł'a' zan da' wbaga' bennen'. Ka'kze
gaken.

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ BEDW

*Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che
Jesús*

¹ Neda' Bedw, naka' wbás bsela' Jesús, Benne' Criston'. Zzoja' chele le'e yiche ni, le'e náslasle zi'to' gan že' laže, na' zoale gan nbab Ponto, na' gan nbab Galasia, na' gan nbab Kapadosia, na' gan nbab Asia, na' gan nbab Bitinia. ² Xažo Dios wžekze' le'e lo na' Dios Be' La'y kan wnnakze' gone' ža ni'te nich gakle che Leze', na' nich gonle kan znnaxtiža' Benne' Criston', na' gakle dot chawe' ni'a che xchene'. Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le.

Da' žxen láže'tezžo

³ ĴGa'n zen Dios, Xa Xanžo Jesús, Benne' Criston'! Lo yela' žeyache' laže' zen chie' bnezjwe' yela' nban kobe chežo. Dan' besbane' Jesusen' lo yela' got žxen láže'tezžo Le', ⁴ nich gata' chežo da' žape chi'i Dios chežo ya'abá chie'. Dan' žape chi'i Dios, dan' wnezjwe' chegak benách chie' ka', bi nitlen, na' bi žan', na' bi yeyožen. ⁵ Dan' žejle'le che Dios, lo yela' wak zen chie' gape chi'e le'e na' zejte ža na' yebélenlele yela' žeslá da' naken dot li laže', dan' ba bkweze' chežo, na' dan' wloe'ele' law ža ze lawte ža na'.

⁶ Che len žebéle'elele, la'kze na'a zzáka'le to chi'ido' dan' nníta'gak da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e. ⁷ Dan' zzóelele da' zan da' žsaka' zí'gaken le'e, nak bia' nak dot li laže' kan žejle'le che Benne' Criston'. Ki žon cháwe'žo oro, da' nitlen, na' žon cháwe'žon lo yi'. Che len, kate' ba nzi' bia' yela' žejlé' chele, da' záka'žen ka oro na', na' gak yela' zen, na' yela' ba la'ne chele ža na' wloé'e law Jesús, Benne' Criston'.

⁸ Le'e nží'ilele Benne' Criston' la'kze batkle blé'elele-ne'. Žejle'le chie' Le' la'kze bi zlé'elele-ne' na'a, na' žebéle'elele. Yela' žebél chele da' nakžen zen ka gak wloe'elžo, naken

dot li laže'. ⁹ Ki naken dan' žebélenlele yela' žeslá che be' nákkzele dan' den chele dan' žejle'le che Benne' Criston'.

¹⁰ Ža ni'te benne' ka', benne' bcháljgake' lo wláz Dios, bsédgekle' dot kan nak yela' žeslá na', dan' den chežo na'a, na' bcháljgake' kan nak da' chawe' da' žonn Dios chežo. ¹¹ Dios Be' La'y, Benne' nake' toze len Benne' Criston', bzejni'ile' zga'ale benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, na' bloe'ele' légake' kan žala' saka' Benne' Criston', na' lezka' kan gak yela' zen chie' te na'. Che len be' láže'gake' nnézgekle' batx gaken, na' noz benne' gak chie' dan' bloe'el Ben' nake' toze len Benne' Criston' légake'. ¹² Dios bloe'ele' benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le', bi naken to da' lé'egekle' légake', san žo'o ni le'elžo dan' bcháljgake' chen, na' le'e žénlele na'a kan nak chen. Benne' ka', benne' zzoa lígake' diža' chawen', zcháljgake' che da' ni, na' yela' wak che Dios Be' La'y zóalenen légake'. Dios chežo, Bennen' zoe' ya'abá, žsele'e Dios Be' La'y na' chežo. Žénegekle' wbás che ya'abá ka' nnézgekle' kan nak dan' bcháljgake' ža ni'te.

Dios žliže' žo'o nich gakžo la'y

¹³ Che len, le gak ban laže' na' le kwézteze cháwe'do'. Dot láže'le le wxén laže' Dios gonne' da' chawe' chele ža na' kate' yelá' Jesús, Benne' Criston'. ¹⁴ Le gon kan znnaxtiža' Dios, na' bi we'le latje da' zdan láže'le chen' le'e ga yoble, kan benle kate' bi na' gónbia'le Dios. ¹⁵ Žala' gakle la'y lo yógo'te da' žonle, kan la'y nak Dios, Bennen' bliže' le'e nich gakle chie' Le'. ¹⁶ Lezka' nyejw le'e yiche la'y, kan wnnakze Dios, da' znnan: "Le gak la'y, dan' naka' neda' la'y."

¹⁷ Znnale: "Xato" kate' zcháljlenle Dios, na' Le', nak tlebe kan zchi'a laže'e to to benne' kan nak da' ben to to benne' ka'. Che len žala' žébele Le' kate' ne zoale yežlyó nga, da' bi nakkzen laže. ¹⁸ Dios beslé' le'e lo da' gokle ža na' katen' benle kan zej nak da' ka'ze ka' da' bdegak xa xto'le ka' lo na'le. Nnézkzelele beya'we' le'e, kege len to da' kwia yin' kan zej

nak oro, na' plat, ¹⁹ san len xchen Jesús, Benne' Criston', da' záka'le'en, dan' bde kwine', na' goke' ka to zila' dot chawe', bian' žótgake'-ba' law Dios nich yegá'a doła'. ²⁰ Dios wžekze' Benne' Criston' zga'ale kate' bi na' gone' yežlyó nga, na' ža ni zoažo na'a bene' ga bloe'e lawe' nich gak gon chawe'e le'e. ²¹ Ni'a che da' ben Benne' Criston' žejle'le che Dios, Bennen' besbane' Le' lo yela' got, na' bene' ga nake' blo. Ka' naken, žejle'le che Dios, na' žxen láže'le Le'.

²² Na'a, ba beyakle chawe' dan' žonle kan zña da' naken dot da' li, na' naken dot li láže' kan nží'ilele lježle ka', benne' ka' žejlé'gake' che Benne' Criston'. Che len, dot láže'le žala' ží'ilele lježle tole yetole. ²³ Ba naple yela' nban kobe, kege dan' bnníta'gak benách ka' le'e, benne' ka' žátgakkze', san Bennen' zoakze' bnnite'e le'e, na' nalje ni'a che xtiža' Dios, da' naken ban, na' da' zoan to chi'ize. ²⁴ Ki naken, dan' nyejw le'e yiche la'y da' zñnan: Yógo'te benách zej nake' kan nak yixe'. Yela' xtan chégage' naken ka to yeje che yixen'.

Zbiž yixen', na' zbia yi' yejen'.

²⁵ San xtiža' Dios zoan to chi'ize.

Diža' ni bžin chele ni'a che diža' chawen' da' zzenlto' le'e.

2

¹ Che len le wká'n yógo'te da' kegle. Biž gon láže'le, na' bi wloé'ezele kwine' ka benne' chawe' ka' lawgak benách ka'. Biž gé'elele, na' bi nnele che lježle ka'. ² Žala' dan láže'le da' naken che Dios Be' La'y nich gólele kan žongak bi' že'ndo' ka', bi' ka' zdan láže'gakbe' niže'. Ki žala' gonle na' zejte ža yelale, ³ cha' žákbe'elele nak Xanžon' ži'i láže'.

Benne' Cristo nake' ka to yej xe ban

⁴ Le biga' law Xanžon', Bennen' nake' ka to yej xe ban. Nake' ka to yej da' bzoagak benách ka' chela'ale, san naken to da' wžekze Dios da' zakan'.

⁵ Lezka', le'e nakle ka yej ban ka'. Le we' latje wkonle Dios le'e žin, nich gone' ga gake' ka to yodo' gan soakze Dios Be' La'y. Lo yodon' gake' ka bžoz

ka', benne' zej nake' che Dios, na' lo na' Jesús, Benne' Criston', gak wdele da' ka' žonle law Dios, da' ka' žonle len yela' wak che Dios Be' La'y, dan' žaz láže' Dios. ⁶ Che len nyejw le'e yiche la'y da' zñnan:

Zgo'a to yej blo lo ze'e che yež Sión, dan' wžekza' neda', na' dan' zakan'.

No benne' žejli'e chie' Le', bi chixle'.

⁷ Lježto' ka', žejle'le che Benne' Criston', na' nak yej ni chele to da' záka'le'en, san chegak benne' ka' bi žejlé'gake' che Benne' Criston', naken kan nyejw le'e yiche la'y, da' zñnan:

Yej na' dan' bzoagak benne' wen ze'e ka' chela'ale,

na' gókgekle' ka'ze naken,

yej ni ba naken yej blo lo ze'e.

⁸ Lezka' nyejw le'e yiche la'y da' zñnan:

Yej na' gonen ga chejchégwak benách ka',

na' gonen ga chejbíxgake'.

Da' li bejchégo'gak benne' ka' bi bejlé'gake' che Benne' Criston', dan' bchíxgekle' katen' bzóagake' xtiža' Dios chela'ale. Dios wnnakze' góngake' ki.

No benne' ka' zej nake' che Dios

⁹ Le'e nakle benách ka' wžekze Dios. Yógo'tele nakle bžoz ka' che Benne' Wnná Bia' La'y. Nakle ka to yež da' naken che Dios na'kze. Nakle benne' chie' ka'. Ki nakle nich gak wzele diža' che da' zen ka' da' ben Dios, Bennen' bliže' le'e nich yežojle gan nak chol, na' chazle lo baní' chawe' chie'. ¹⁰ Zga'ale bi gokle benách ka' che Dios, san na'a ba nakle benách chie' ka'. Zga'ale bi beyache' láže'l nitó benne' le'e, san na'a Dios na'kze žeyache' láže'le le'e.

Zoažo nbanžo nich gonžo kan žénele Dios

¹¹ Zí'na'do' ka', nakle ka benne' zi'to' ka', zdázele yežlyó nga. Che len, žáta'yoela' le'e, bi we'le latje da' zdan láže'zele chen' le'e, dan' zdíl-lenon be' nákkzele. ¹² Le gon da' naken chawe' lawgak benách ka' bi zej nónbi'e Dios. Ki gaken, cha' yesbága'gake' le'e zia, na' cha' nnágake' nakle benne' wetw benách ka', gak

lé'egekle yezika' benách ka' da' chawe' da' žonle, na' ža yelá' Xanžon' wká'n zéngake' Dios ni'a che da' nákkzele le'e.

¹³ Dan' nakle che Xanžon' le gape ba la'ne yógo'te benne' yolawe' ka', cha' nak benne' znná bi'e dot yežlyó nga, dan' nake' benne' wnná bia' blo, ¹⁴ o cha' nak benne' znná bi'e to yež, benne' bzoa benne' wnná bia' blo na' latje chie' nich sele' benne' ka' snia, benne' žóngake' da' zinnj, na' gape' ba la'ne benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. ¹⁵ Ki žénele Dios gonle nich wzóa žile benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' zej nchixle', kate' lé'egekle' da' naken chawe' da' žonle, na' bi be gak nnégake' chele.

¹⁶ Le gak ka benne' ka' ba belágake', san bi wkónlele žin yela' nla chele nich gonle da' kegle. Ki žala' gonle:

Le gak ka benne' ndo'w ka' che Dios.

¹⁷ Le gape ba la'ne yógo'te benách ka'.

Le ži'il lježle ka', na' le žebe Dios.

Le gape ba la'ne bennen' znná bi'e dot yežlyó nga.

Da' wzaka' Jesús zzejni'ilen žo'o kan gak chežo

¹⁸ Nólele le'e nakle benne' ndo'w ka', le žebe benne' xanle ka', na' le gape-gake' ba la'ne, kégeze gaple ba la'ne benne' xanle ka', benne' zej nake' chawe', na' že láže'gake' le'e, san lezka' le gape ba la'ne benne' xanle ka', benne' žsaka' zígake' le'e lo žin da' žonle chégake'. ¹⁹ Cha' sáka'le, na' bi zoa biž chen', na' cha' sóelelen dan' žéklele naken da' žénele Dios, naž yežojle chawe' law Dios. ²⁰ Na'a, cha' žonle da' kegle, na' sel benne' yolawe' le'e snia, žnakxkze yebélenlelen la'kze len yela' zen laže' chele sóelele dan' gaken chele? San cha' nakle zen laže', na' zžóelele da' zžáka'le, dan' benle da' chawe', naž yežojle chawe' law Dios.

²¹ Dios bliže' le'e nich sáka'le ki dan' wzáka'kze Benne' Criston' lo wlazle le'e, na' bzoe' chele to da' zloe'elen le'e kan žala' gonle. Žala' sóelele da' sáka'le kan bzoele' Le' dan' wzake'e.

²² Benne' Criston' bi be dolá' bene', na' batkle ben laže'e.

²³ Katen' wnné dítgake' chie' Le', bi beži'e chégake'.

Katen' bsaka' zígake' Le', bi btil diže'e légake',

san bde kwine' lo na' Dios,

Bennen' zchi'a laže'e da' žonžo lo da' nak da' li.

²⁴ Benne' Criston' wzí'kze' dolá' chežo lo belá' žen chie' katen' gote' le'e yag kroze, nich gakžo žo'o ka benne' gat ka', na' biž gonžo dolá', san soažo nbanžo nich gonžo da' chawe'. Le' goke' yižwé' lo wlazžo žo'o nich yeyakžo žo'o chawe' law Dios. ²⁵ Gokle ka zila' ka' zdágakba' zej nnitlba', san na'a beyakle che Benne' Criston', Bennen' zwie' le'e, na' žape chi'e be' nákkzele, na' nake' chele ka to benne' žape chi'e zila' ka'.

3

Kan žala' gongak benne' ka' zej nžag ne'e

¹⁻² Le'e, no'le ka', žala' gaple ba la'ne benne' byo che chele, na' cha' bi žejlé'gake' che xtiža' Benne' Criston', na' chejlé'gake' chie' Le' kate' lé'egekle' da' nak chawe' da' žonle, na' kan nakle gaxjw laže', na' kan žaple légake' ba la'ne, la'kze bi be že'le légake' kan nak che Benne' Criston'. ³ Yela' xtan chele bi naken da' zoan lówzele, kan zpa'le yichjle, na' kan zej nak da' ka' zej naken oro da' žkónlele žin, na' laže' da' záka'le'en da' nákwle. ⁴ Yela' xtan chele žala' gaken da' yo'on lo yichj láždo'le. Yela' xtan da' zóatezen naken yela' gaxjw laže', na' yela' li laže', da' ka' záka'le'egaken law Dios.

⁵ Lezka' gok yela' xtan chegak no'le ka' wnníta'gake' ža ni'te, no'le ka' bka'n zéngake' Dios. Bxen láže'gake' Le', na' wdápegake' ba la'ne benne' byo che chégake'. ⁶ Ki ben Sara. Bene' kan znná xtiža' Bran, benne' byo chien', na' bliže' le', na' wnné': "xan." Lezka' le'e gónlenle Sara na' tzen cha' gonle da' naken chawe', na' bi be žebele.

⁷ Le'e, benne' byo ka', žala' we' láže'le no'le che chele. Le gape-gake' ba la'ne, kégeze dan' bi zej nape' kan nak yela' wale chele, san dan' lezka' zej nape' yela' nban na', da' žonn

Dios chežo, da' naken tlebe ka da' den chele. Le gon ki, nich bi wsejw da' xiwe' xnezle katen' wcháljlenle Dios.

Sáka'žo la'kze žonžo da'naken chawe'

⁸ Da' žapa' le'e kate' ze lawte:

Le gak toze tole len yetole yógo'tele.

Le we' laže' lježle tole yetole.

Le gak ži'i laže', na' zen laže'.

⁹ Bi yeži'ile che lježle.

Bi gonle da' zia che no benne' gone' da' zia chele.

Bi nne ditjle che no benne' znne ditje' chele.

Ki žala' yecheble, nnáblele Dios gon chawe'e bennen', dan' bliž Dios le'e nich gak chawe' chele. ¹⁰ Ki naken dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

No benne' žénele' yebélenle' yela' nban chie', na' kweze' cháwe'do',

žala' wka'ne' diža' zi' ka', na' biž gon laže'e.

¹¹ Žala' wka'ne' da' kegle, na' gone' da' naken chawe'.

Žala' we' laže'e gá'nlene' lježe' ka' chawe', na' gónteze' ki.

¹² Xanžo žape chi'e benne' chawe' ka', na' zze nage' da' zcháljlengake' Le', san žsejwe' xnezgak benne' ka' žóngake' da' kegle.

¹³ ĆNožkze benne' gone' le'e da' zia cha' že' láže'le góntezle da' naken chawe'? ¹⁴ La'kze sáka'le katen' žonle da' naken chawe', gak yela' ba nez zen chele. Bi žébele nitó benne', na' bi kwe' zédlele, ¹⁵ san le wxén laže' Benne' Criston', na' le we'e latje nna bi'e lo yichj lázdo'le. Le sóateze nich gak wzejní'ilele yógo'te benne' ka', benne' nnábgekle' le'e biz chen' žxen láže'le Benne' Criston', na' žala' gonle da' ni lo yela' gaxjw laže' chele, na' lo yela' žape ba la'ne benne' ka'. ¹⁶ Le gónteze da' naken chawe' law Dios, na' cha' zej nnita' benne' ka' znnégake' che da' naken chawe' da' žonle dan' žejle'le che Benne' Criston', naž yedoé'egekle' ni'a che da' wnnégake' chele. ¹⁷ Cha' sáka'le, gakže chawe' cha' naken dan' žonle da' naken chawe', na' kege dan' žonle

da' kegle, cha' Dios žénele' gaken ki chele.

¹⁸ Wzáka'kze Benne' Criston', na' gote' lo wlazžo žo'o nich beké'e to chi'ize dolá' da' wbága'žo. Le' nake' chawe' san gote' lo wlazžo žo'o, benne' dolá' ka'. Ki bene', na' beyone' žo'o toze len Dios. Lo belá' žen chie' gote', san lo be' nakkže' ne zoe' nbane' to lo belá' žen kobe. ¹⁹ Lo be' nakkže' wyeje', na' bcháljlene' be' ka' gógakkze benne' ka', na' nyéjwgake' lo latje chol. ²⁰ Benne' ki bží'igake' che xtiža' Dios ža ni'te, ža na' wzóa Noé, katen' wléz Dios lo yela' zen laže' chie', na' bi bžia yi'e légake', xakte ben Noén' barkw zen na'. Lo barkwn' belagak babze benne' ka' lo nisen', xóno'gake', benne' byo ka' len no'le ka'. ²¹ Nisen' naken to da' zloe'elen kan nak nis gan yezoažo nis, dan' nak bian' belazo lo yela' got dan' bebán Jesús, Benne' Criston', lo yela' got. Dan' žezoažo nis bi naken to da' žon chawen' da' nakžo lówzele, san zloe'elen že' láže'žo gak yichj lázdo'žo chawe' law Dios. ²² Jesús, Benne' Criston', bebene' ya'abá che Dios, na' bejži'e kwit li ža che Dios, na' znna bi'e wbás che ya'abá ka', na' benne' wnná bia' ka', na' benne' blo ka'.

4

Žala' gonžo xchin Jesús len yela' wak che Dios

¹ Che len kan wzaka' Benne' Criston' lo belá' žen chie', lezka' le'e žala' soale sáka'le. Bennen' zzake'e dan' žone' da' naken chawe' ba bka'ne' dolá'. ² Na'a so law, žala' góntezle kan žénele Dios, na' kege kan zdan láže'zele lo yela' benách chele. ³ Schále'e benle kan žongak benne' ka' bi zej nónbi'e Dios. Ža ni'te benle da' bi žala' gonle. Wzé láže'le da' kegle ka'. Wzóžlele. We'j bdáwle'ele na' bka'n zenle lo'a ka' da' bi žo'o láže' Dios. ⁴ Na'a, žebángekle benne' ka' žóngake' ki dan' biž zónlenle légake' tzen katen' žóngake' da' kegle ki, na' che len znnégake' chele. ⁵ Žon byenen wloé'el kwíngake' law Dios, Bennen' za' wchi'a laže'e benne' ban ka', na' benne' gat ka'. ⁶ Che len bchalj

Benne' Criston' diža' chawen' lawgak benne' gat ka', benne' ka' Dios bchi'a laže'e légake' katen' wnníta'gake' yežlyó nga, kan zchi'a laže'e yógo'te benách ka'. Bchaljlen Criston' légake' nich nníta'gake' lo yela' nban lo be' zej nakkze', kan zoakze Dios lo yela' nban.

⁷ Za' žin ža yeyóž che yógo'te da' zej nnitan'. Che len, le gak laždo' yaž, na' le soa wcháljlenle Dios. ⁸ Da' žon byenžen, le ži'il lježle tole yetole, dan' cha' nakle toze lo yela' nži'il, soale yenít lawle chegak lježle, benne' ka' bégake' chele da' zia. ⁹ Le we' latje lježle ka' gá'ngake' ližle, na' bi nnele chégake'. ¹⁰ Žala' wkónlele binlo žin da' ka' benn Dios chele, nich gáklenle lježle tole yetole. ¹¹ No benne' zzoa lie' che Dios, žala' wchalje' xtiža' Dios, na' bennen' žone' xchin Benne' Criston' žala' wkonle' žin yela' waken' da' žonn Dios chie'. Lo yógo'te da' žonle, žala' ga'n zen Dios ni'a che da' ben Jesús, Benne' Criston'. jGákteze che Dios yela' zen, na' yela' wnná bia! Ka'kze gaken.

Sáka'gak benne' ka' che Jesús

¹² Ží'na'do' ka', bi yebánlele dan' žsaka' zí'le'egak benách ka' le'e. Bi naken da' bi zej nonbia' benách ka' che Dios. ¹³ Le yebél dan' de latje chele gónlenle Benne' Criston' tzen lo da' zzake'e Le' nich gak yebélele ža na' yel'é'e Le', katen' lé'elele yela' baní' chie'. ¹⁴ Cha' nnegak benách ka' chele dan' nakle toze len Benne' Criston', yela' ba nez zen gaken chele, dan' gak bian' zoalen Dios Be' La'y le'e, Bennen' ze'e ya'abá che Dios. Benách ki znnégake' chie' Le', san le'e žaple-ne' ba la'ne. ¹⁵ Cha' saka' no benne' nake' toze len le'e, žala' gaken dan' nake' toze len Benne' Criston', na' kege dan' nake' benne' wetw benách ka', o benne' wbán, o benne' wen da' kegle, o dan' žliz chie' ga yoble. ¹⁶ Na'a, cha' nólele le'e sáka'le dan' nakle toze len Benne' Criston', bi žala' yedoé'elele, san le wká'n zen Dios dan' nzi' lale benne' ka' che Benne' Criston'.

¹⁷ Ba bžin ža so law Dios wchi'a laže'e benách ka' zej nake' che Leze'. Cha' so lawe' wchi'a laže'e žo'o, žnakxkze gaken chegak benne' ka' bi žóngake' kan znna diža' chawen' chie' Le'? ¹⁸ Cha' nak zede yelagak benne' ka' žóngake' da' naken chawe', žnakxkze gaken chegak benne' ka' zží'igake' che Dios, na' žóngake' doła'? ¹⁹ Ki naken, benne' ka' zzáka'gake' dan' žénele Dios gaken ki, žala' góntezgake' da' naken chawe', na' wdégake' be' zej nakkze' lo na' Dios, Bennen' benkze' légake', na' žone' Le' kan znna xtiže'e.

5

Bedw zzejni'ile' benne' ka' che Jesús

¹ Na'a, zzejni'ila' benne' gole ka', benne' žape chí'igake' le'e, le'e na' nakle che Benne' Criston', dan' lezka' naka' neda' benne' gole kan zej nake' légake', na' ble'ela' da' wzaka' Benne' Criston', na' lezka' gónlena' légake' tzen, si'to' yela' baní' da' la' lawn. ² Le'e, benne' gole ka', le gak ka' benne' wape zila' ka' kan žape chí'ile benách ka' bde Dios lo na'le. Le gon ki dot láže'le kan žénele Dios, na' kege dan' žon byenen gonlen, o dan' zdan láže'le yela' gape. Le gon xchinle dan' žaz láže'le gonlen, ³ na' kege dan' žénelele nna biá'zele benne' ka' ndégake' lo na'le. Le we' laže' gake to da' zloe'elen kan žala' gaggak benne' ka' žape chí'ile. ⁴ Ki gaken, katen' yelá' Benne' Criston', Bennen' blo wape zila' ka', naž si'le to da' yebélenlelen da' batkle te chen.

⁵ Lezka' le'e, xkwide' ka', le gon kan znnagak benne' gole ka'. Yógo'tele žala' gape ba la'ne lježle, tole yetole, lo yela' gaxjw laže' chele, dan' nyejw le'e yiche la'y da' znnan:

Dios žsejwe' xnezgak benne' ka' zka'n zen kwíngake' san žáklene' benne' gaxjw laže' ka'.

⁶ Le gak gaxjw laže' lo na' Dios, na' Le' gone' le'e benne' wale ka' kate' žin ža chen. ⁷ Le wdé lo na' Dios yógo'te da' žonen ga že' zédelele dan' Le' že' laže'e le'e.

⁸ Le gak laždo' yaž, na' le soa ban laže', dan' zoa da' xiwe', dan'

bi zle'elen le'e chawe', na' zdan dot gawze, na' naken ka to beže yixe' zbéžya'aba', na' žiljba' no benne' gawba'. ⁹ Le soa choch kan žejle'le che Benne' Criston', na' le wsejw xnez da' xiwe', dan' nnézlele zzáka'gak lježle ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, kan zzáka'le le'e. ¹⁰ Naž kate' ba wzáka'le to chí'ido'ze, Dios gone' ga gakte dot chawe', na' ga gakte choch, na' ga gólele, na' ga soale nbanle to chi'ize. Dios na'kze žonne' chežo yógo'te da' žebélenlžon, na' bliže' žo'o nich yebélenlžo yela' baní' chie' da' zoan to chi'ize, dan' nakžo toze len Jesús, Benne' Criston'. ¹¹ ;Ga'n zénteze Dios, na' gakteze chie' yela' wnná bia'! Ka'kze gaken.

Bedw zzele' diža' benne' ka' che Jesús

¹² Díža'do' ni zzoja' chele lo na' Silbano, na' žekla' nake' to lježžo dot li laže'. Žénela' gon chocha' le'e, na' zzoa lia' che da' ka' benn Dios chežo, da' zej nak bian' da' li nži'ile' žo'o. Le gak choch dan' zoalen yela' nži'il chie' le'e.

¹³ Benne' ka' che Benne' Criston', benne' nníta'gake' Babilonia, žápegake' le'e “Padiox.” Dios wžekze' légake' kan wžíe' le'e. Lezka' xkwide' Markos, xkwiden' nakbe' ka' zi'nkza', žapbe' le'e “Padiox.” ¹⁴ Le gape “Padiox” lježle tole yetole, na' le cheła' lježle tole yetole lo yela' nži'il chele.

Znnabla' Dios wká'n žie' yichj lázdo'le, yógo'tele na' nakle che Jesús, Benne' Criston'. Ka'kze gaken.

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ BEDW

Bedw žape' "Padiox" benne' ka' che Jesús

¹ Neda', smon Bedw, žapa' le'e "Padiox", le'e na' žejle'le che Jesús, Benne' Criston'. Naka' wen žin che Jesusen', na' wbás bsele'e Lekze'. Nak tlebe da' zaka' yela' žejlé' chele chie' Le', ka zaka' yela' žejlé' cheto' chie' Le'. Dios bene' ga žejle'le chie' Le' dan' nakkze' chawe', na' dan' lezka' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, nake' chawe'. ² Znnabla' Dios gon chawe'e le'e, na' wzóa žie' yichj lázdo'le dan' nónbia'le Dios, na' Xanžo Jesusen'.

Ka zej nak benne' ka' che Jesús

³ Dios, len yela' wak zen chie', ba benne' chežo yógo'te da' žon byenen gapžon nich gata' yela' nban da' zejli kanne chežo, na' nich gakžo lazdo' yaž, dan' nónbia'žo Bennen' bliže' žo'o nich gak si'žo yela' baní' chie' Le', na' da' nak chawe' chie'. ⁴ Dan' žone' ki, bene' ga gak si'žo da' zen ka', na' da' naken chawe' da' bchebe laže'e gonne' chežo, na' dan' naken ki, ba belazo lo da' bi naken chawe' da' žaken yežlyó nga dan' zdan láže'gak benách ka' da' kegle, nich gak gakžo kan nak Dios na'kze. ⁵ Che len, cha' žejle'le che Benne' Criston', le we' laže' gake ži'i laže'. Kate' ba nakle ži'i laže', le we' laže' gata' yela' žejní'il chele. ⁶ Kate' ba naple yela' žejní'il, le we' laže' nna bia' kwinle, na' kate' ba zna bia' kwinle, le gak zen laže', na' kate' ba nakle zen laže', le gak lazdo' yaž. ⁷ Kate' ba nakle lazdo' yaž, le ži'il lježle ka', na' kate' ba nží'ilele lježle ka', lezka' le ži'il yógo'te benách ka'.

⁸ Cha' ki žonle, na' zej žakže dot li laže' kan žonle da' ki, na' da' ki góngaken ga bi gak dáche'ze yela' žejlé' chele, na' chej gakže li laže' kan nónbia'le Xanžo Jesús, Benne' Criston'. ⁹ No benne' bi že' laže'e gone' ki, nake' ka to benne' lo chole, benne'

nitle', dan' ba gol laže'e beyón Benne' Criston' le' chawe', na' beké'e dola' ka' da' wbage'e zga'ale. ¹⁰ Che len, zí'na'do' ka', žala' chejsá' láže'le bliž Dios le'e, na' wžekze' le'e. Cha' gonle ki, bi chíxlele. ¹¹ Ki gaken, Dios dot laže'e gonne' le'e latje chazle gan zna biá'teze Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o.

¹² Che len gónteza' ga chejsá' láže'le da' ki la'kze ba nnézkzelelen, na' ba nzi' lo na'le da' naken dot da' li, na' zkonlelen žin. ¹³ Žekla' neda' žala' yesá'a láže'le kan zej nak da' ki xakte ne zoa' nbana'. ¹⁴ Žala' gona' ki dan' nnezla' za' žin ža gata' neda'. Xanžo Jesús, Benne' Criston', ba gožkze' neda' gaken chia' ki. ¹⁵ Che len že' láže'li'a gona' ga chejsá' láže'tezle da' ki te gata'.

No benne' ka' blé'egekle' yela' baní' che Jesús

¹⁶ Bi bcháljento' le'e to da' dáche'ze katen' bzejní'alto' le'e kan žin ža yelá' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' nape' dot yela' wnná bia'. Neto' blé'ekzelto' yela' baní' zen chien'. ¹⁷ Ble'elto' Le' katen' Xažo Dios wdape' Le' ba la'ne, na' bka'n zene' Le', na' benlto' chi'i Dios, dan' bžojen latje baní' chie', na' wnné': "Benne' ni nake' Zi'na'. Nži'ila' Le', na' žaz laža'a Le'." ¹⁸ Neto' bénkzelto' chi'i na', dan' bžojen ya'abá che Dios katen' wzóalento' Xanžon' law ya'a la'y na'.

¹⁹ Dan' goken nak bian' nak dot da' li da' wnnagak benne' ka' bcháljake' lo wláz Dios ža ni'te, na' žala' we' láže'le dižan', dan' naken ka to yi' da' zza'ní' gan nak chol' ni, na' zejte ža yelá' Bennen' nake' ka belj xsile chežo, na' zza'nín' lo yichj lázdo'le. ²⁰ Da' ni žon byenle'en chejni'ilele, dan' znnan: "Bi gak nitó benne', žakze chie', chejni'ile' da' wnná no benne' bchalje' lo wláz Dios." ²¹ Da' wnnagak benne' ka' bcháljake' lo wláz Dios, bi bcháljaken' dan' gónekzegekle', san bcháljake' lo wláz Dios da' bchiz Dios Be' La'y lo yichj lázdo'gake'.

2

No benne' ka' žsédgekle' da' wen laže'

¹ Lezka' wnníta'gak benne' wen laže' ka', benne' ka' wnnázegake' bcháljgake' lo wláz Dios, benne' ka' wnníta'lengake' benách Israel ka'. Lezka' sóalengak benne' wen laže' ka' le'e, na' wsédgekle' le'e da' wen laže'. Lo yela' wen laže' chégake' wsédgekle' le'e da' naken chégakze', dan' gonen ga gon zož chele yebėj yichjle da' naken dot da' li. Žží'igake' che Xanžon, Bennen' beslé' žo'lo. Dan' góngake' gonen ga wžia yi' Dios légake'. ² Zanle le'e gónlenle légake' tzen lo da' kegle da' góngake', na' dan' gonle bálele ki, na' nnegak benách ka' che diža' chawen' da' naken dot da' li. ³ Dan' dan láže'gake' yela' gape, wsédgekle' le'e da' wen laže', nich sí'gake' da' naple. Ba nžog chegak benne' ka' kwia yí'gake' to chi'ize, na' za' žin ža na'.

⁴ Dios bi benít lawe' wbás che ya'abá chie' ka' katen' bzóagake' chela'ale xtiže'e, san bsejwe' légake' latje chol, gan zej nžeje' do ya, na' želbeze' ža na' katen' wžia yi' Dios légake'. ⁵ Lezka', bi benít law Dios benne' ka' wnníta'gake' ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bchinnjen yežlyó nga, na' bžia yi'e benne' wen da' zinnj ka', san beslé' Noé lo nisen', bennen' bzoa lie' che da' naken chawe'. Lezka' Dios beslé' yegaže ljež Noé na' lo nisen'.

⁶ Lezka', Dios bchoge' chegak benne' ka' wnníta'gake' lo yež Sodoma, na' lo yež Gomorra, na' bžia yi'e légake' len yi', na' beyákgake' de. Da' go-ken chégake' naken to da' zcheblen benne' ka' žóngake' da' kegle. ⁷ Katen' Dios bchinnje' yež ka', na' beslé' Lot, benne' chawen', lo yi' na'. Lot na' gok nyache' láže'li'e ni'a che da' kegle da' bengak benne' wen da' zinnj ka'. ⁸ Ka' goken dan' Lot, benne' chawen', wzóalene' légake', na' ble'ele', na' benle' da' bi naken chawe' da' bėngake', na' dan' goke' lazdo' yaž, che len gok nyache' láže'li'e yógo'te ža ni'a che da' kegle da' bėngake'. ⁹ Ki naken, Xanžon' nnezle' yeslé' benne'

ka' zžėbegake' Le' lo na' da' xiwe', dan' žonen ga cho'ogak benách ka' nez doła', san žkweze' yela' zi' da' gone' benne' wen da' zinnj ka' na' zejte ža choge' chégake' gátgake' to chi'ize.

¹⁰ Gon žiže' benne' ki, benne' žóngake' da' kegle da' zdan láže'gake', na' žží'igake' che yela' wnná bia' che Xanžon'. Zej nake' benne' wechóg láže' ka', na' žiže' láže'. Bi zžėbegake' nnėgake' chegak wbás che ya'abá ka', wbás ka' zdágake' lo baní'. ¹¹ Wbás che ya'abá ka' náple'ežegake' yela' wnná bia', na' yela' wak ka' benne' ka', san wbás che ya'abá ka' bi žechóg láže'gake' yesbága'gake' no benne' zia law Xanžon'.

¹² Benne' ki zej nake' ka' bia yixe' ka', bia bi be žejní'igeklba', san náljgakba' nich no benne' sene' légakba', na' gote' légakba'. Znnėgake' che da' bi žejní'igekle', na' kwia yí'gake' to chi'ize kan žak chegak bia yixe' ka'. ¹³ Dios yebi'e chégake' da' sáka'gake', dan' bsaka' zí'gake' benách ka'. Žėkgekle' da' žak na'a ža naken da' yebėlengekle'. Zej nake' ka' to yižwé' nožo', na' to da' zchinnjen, katen' žáwlengake' le'e tzen, na' žebėgekle' dan' žon láže'gekle' le'e.

¹⁴ Len yela' zze láže' chégake' zwíagake' no'le ka'. Bi nníta'gake' žize žóngake' doła'. Žóngake' ga zchíxgekle' benne' ka' bi zej nake' choch kan žejlé'gake' che Benne' Criston'. Žíljtezgake' da' zdan láže'gake'. Dios ba bchoge' chégake' kwia yí'gake'. ¹⁵ Wlėj yíchjgake' da' naken dot da' li, na' nchol yichj lázdo'gake'. Žóngake' kan ben Balaam, ži'n Beor, bennen' bdan láželi'e yela' gape, na' bene' da' kegle dan' bdíziwgake' le'. ¹⁶ Dios bdil diže'e Balaam na' dan' bene' da' keglen'. To búrrodo' bcháljlenba' le' kan zchaljgak benne' ka', na' bsėjwba' xnez Balaam na' gan zeje' lo yela' žží'i che Dios.

¹⁷ Zej nak benne' ki ka' to bdoan is da' ba nbiž, na' lezka' ka' to bejw da' zche' be' wale. Ba nkweze Dios latje chégake' lo latje chol. ¹⁸ Ki zej

nake' dan' zcháljgake' da' zenle'e lo yela' bi nnezle chégake', na' zkóngekle' žin da' zdan láže'gak benách ka', na' žóngake' ga zchíxgekle benne' ka', benne' ba belágake' ladjw benne' ka' nchólgekle'. ¹⁹ Zchebe láže'gake' gata' yela' žeslá chegak yezika' benách ka', san légakkze' zej nžje', na' žóntezgake' da' kegle. Zej nžej yógo'te benne' ka' lo na' da' zchen' yichj lázdo'gake'. ²⁰ Cha' belágake' lo da' bi naken chawe' da' den yežlyó nga dan' bénbia'gake' Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeslé' žo'o, na' naž sen da' kegle légake' da' yoble, dan' chen' légake', na' da' li bága'žegake' zia kate' se lawte ka' da' wbága'gake' zga'ale. ²¹ Gakže chawe' chégake' chela' batkle gónbia'gake' Bennen' zzoe' žo'o nez chawe' chien' ka' da' gak chégake' cha' bénbia'gake' Le', na' naž wléj yichjgake' diža' la'y da' bsedle Dios légake'. ²² Ba gok chégake' da' znnan:

Žeyéchj beko', žeyawba' da' beyebba'.
Žeyáz koch lo gona', bian' za' bwazjžo.

3

Nnezlžo yelá' Xanžo

¹ Diža' ni naken da' bežopen' da' zzojan' chele, ljéža'do' ka'. Lo da' žópeten že' laža'a yesá'a láže'le kan zej nak da' ki. ² Le chejsá' láže' da' bchaljgak benne' la'y ka' ža ni'te, benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. Lezka' le chejsá' láže' da' wnná Xanžon', Bennen' žeslé' žo'o, dan' bsédgekle benne' wbás ka' bsele'e Le'.

³ Da' nak blo da' žala' chejsá' láže'le, znnan ki: “Ža se lawte ža ka' la'gak benne' ka' góngake' da' kegle dan' zdan láže'gake'.” ⁴ Gon dítgekle' xtiža' Jesusen', na' nnágake': “¿Bizkze gok che dan' bchebe láže' Benne' Criston'? Wnné': Yelá'a da' yoble. Ža ni'te katen' gotgak xa xto'žo ka', na' zejte na'a ža, yógo'te žaken tlebe kan goken katen' wzó law žata' yežlyó nga na' zejte na'a ža.” ⁵ Zzóagake' chela'ale da' goken ža ni'te. Bchalj Dios, na' wzó law nníta'gak ya'abá, na' yežlyó nga. Bžoj yežlyón' lo nis, na' wžén' gachje

láwe'le nisen'. ⁶ Lezka' len nis Dios bchinnje' yežlyó nga ža ni'te katen' bsele'e nis yejw da' bžia yin' benách dola' ka'. ⁷ Ya'abá, na' yežlyó nga, da' ka' zej nnitan' na'a ža, Dios žkweze' légaken na' zejte ža wchinnje' légaken lo yi'. Ki gaken, kan nak da' wnnakze Dios chégaken. Wzeje' légaken ža na' choge' chegak benách ka', benne' bi zej nake' chawe', kwia yi'gake'.

⁸ Bi gal láže'le le'e da' ni, zí'na'do' ka'. To ža naken law Xanžon' ka' zan gaywá' yiz ka', na' zan gaywá' yiz ka' zej naken lawe' Le' ka' to žaze. ⁹ Bi žžele Xanžon' gone' da' bchebe láže'e gone'. Žékgekle bale benách žžele', san zbeze' zen láže', na' zzoele' žo'o dan' bi žénele' kwia yi' nitó benne', san žénele' yeyát láže'gak yógo'te benách ka'.

¹⁰ Kon yežinkze ža yelá' Xanžon' kan zla' to benne' wbán žel. Kate' žin ža na' te che ya'abá len to žaxto' zen. Kwia yi'gak yógo'te da' zej nnitan' to lo yi' zen. Chey yežlyó nga, tzen len da' ka' zej nnitan' yežlyó nga.

¹¹ Cha' kwia yi'gak yógo'te da' ki, ¿nakxkze žala' gonle? Žala' gake' lazdo' yaž, na' wdé kwinle lo na' Dios. ¹² Žala' kwezle ža yelá' Xanžon', na' we' láže'le gonle ga žinte ža na' katen' ya'abá, na' da' ka' zej nnita' kwia yi'gaken lo yin'. Lezka' chey dot yežlyó nga. ¹³ Ki gaken, san žo'o zbezžo da' bchebe láže' Dios, gone' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe gan gak da' naken chawe'.

¹⁴ Che len, zí'na'do' ka', kate' ne zbezle da' ki, le we' láže' gake' dot chawe' law Dios, nich bi gak nitó benne' bi da' nnie' chele, na' kwezle cháwe'do' na' zejte ža na'. ¹⁵ Žala' nnézlele zbez Dios zen láže' nich gata' latje chegak benách ka' yelágake', kan lezka' wnná lježžo Pablo, dan' bzoje' chele le'e yiche, na' wdape' yela' žejní'il da' bnezjw Xanžon' chie'. ¹⁶ Le'e yógo'te yiche da' zzoje', zchalje' kan zej nak da' ki, la'kze nwá'gaken da' ka' zej naken zede chejni'ilžon. Benne' bi nnezle ka', na' benne' ka' bi zej nake' dot li láže', zchíxgake' diža' ki. Lezka' žóngake' chegak yezika' da' zej

nyejwn le'e yiche la'y, dan' gonen ga
wžía yi' Dios légage'.

¹⁷ Ba nnézkzelele da' ki, zí'na'do' ka'.
Che len le gape chi'i kwinle, nich
benách ka' bi zej nake' chawe' bi gon
láže'gekle' le'e, na' bi ža' yichj lázdo'le
kan žeje'le che Benne' Criston'. ¹⁸ Le
we' láže' gakže dot li láže' kan nónbia'le
Xanžo Jesús, Benne' Criston', Ben-
nen' žeslé' žo'o, na' nich ží'iželele Le'.
¡Ga'n zene' Le' na'a, na' yógo'te ža da'
zá'gaken! Ka'kze gaken.

2

DIŽA' NEŽW DA' BZOJ ZWA

Diža' da' nbánlenžon

¹ Zzojto' chele kan nak che Bennen' ba wzoakze' kate' bi na' soa yežlyó nga, na' kan nak da' benlto' da' bchalje', na' kan nak da' ble'elto' da' bene'. Bwíato' Bennen', na' wdanto'-ne'. Bennen' nake' Jesús, Bennen' nake' Diža' da' zej nbanlen benách ka'. ² Bennen' zej nbanlen benách ka' bloe'e lawe', na' ble'elto'-ne'. Zzoa lito' chie' Le', na' zzenlto' le'e kan nak che Bennen' nbánlenžon. Bennen' wzóalene' Xažo Dios, na' bedjloé'e lawe' ga zoažo ni. ³ Dan' ble'elton', na' dan' benlton', zzenlto' le'e nich gakle le'e toze len neto'. Da' li yela' toze chežo nake' len Xažo Dios, na' len Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios. ⁴ Zzojto' chele da' ki nich gak yebelžo dot láže'žo.

Dios nake' baní'

⁵ Da' ni nake' da' benlto' da' bchalj Jesusen', na' nake' da' zzenlto' le'e na'a. Ki znnan: "Dios nake' baní', na' bi zoa nitó da' nake' chol len Le'." ⁶ Cha' nnažo: "Nakžo toze len Diosen'" na' cha' žonžo da' nake' che da' chol, da' ni nak bian' žon láže'žo, na' bi žonžo da' nake' dot da' li. ⁷ Na'a, cha' žonžo da' nake' chawe', zdažo lo baní' kan Le' nake' chawe', na' zoe' lo baní', na' nakžo toze tožo len yetožo, na' xchen Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios, žeyonen žo'o chawe', na' žekán yógo'te doła' da' nbága'žo.

⁸ Cha' znnazho: "Bi be doła' nbága'žo" žon láže'lžo la' kwínzežo, na' bi nzi' lo na'žo da' nake' dot da' li. ⁹ Cha' yexóalapažo law Dios doła' da' nbága'žo, Le' žone' kan zenne', na' nake' chawe'. Yenít lawe' doła' da' nbága'žo, na' yeyone' žo'o chawe', na' yeké'e yógo'te da' zia da' nbága'žo. ¹⁰ Cha' nnažo: "Bi be doła' nbága'žo" gaken kan nnažo: "Dios žon láže'e" na' bi žonžo kan znnaxtiže'e.

Benne' Cristo zdie' xtiža'žo law Dios

¹ Le'e, zí'na'do' ka', zzoja' da' ki chele, nich bi gonle doła'. Na'a, cha' no benne' gone' doła', zoa to Benne' znnable' ni'a chežo law Xažo Dios, Bennen' lie' Jesús, Benne' Criston', Benne' chawen'. ² Nakkze' Le' Bennen' bde kwine', na' gote' nich beké'e doła' da' wbága'žo žo'o law Dios. Gote' Le', kégeze nich beké'e doła' da' wbága'žo žo'o, san lezka' nich beké'e doła' da' zej nbaga' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga.

³ Cha' žonžo kan nak da' bchi'le' žo'o, nnezlžo ba nónbia'žo Le'. ⁴ No benne' zenne': "Neda' nónbi'a Dios" san cha' bi žone' kan znnaxtiža' Le', benne' ni žon láže'e, na' bi žone' da' nake' dot da' li. ⁵ No benne' žone' kan znnaxtiža' Dios, da' li benne' ni nži'ile' Dios kan žala' gonžo. Cha' žonžo ki, nnezlžo nakžo che Dios. ⁶ Lezka', no benne' zenne': "Neda' naka' che Benne' Criston'" žala' gake' kan gok Benne' Criston' katen' wdé' yežlyó nga.

Bchi'le Benne' Cristo žo'o ži'ilžo lježžo ka'

⁷ Zí'na'do' ka', zzoja' chele da' bchi'le Criston' žo'o. Bi nake' to da' kobe, san dan' wnnakze Dios ža ni'te, dan' wzí' lo na'le ža ni'te. Dan' wnné' ža ni'te nake' da' ba benl-le. ⁸ Lezka' nake' ka' zzoja' chele to da' kobe, dan' ben Jesusen' dot kan znnan, na' lezka' žonle le'e kan znnan. Ki nake' dan' ba zde che da' nake' chol, na' baní' li láže' ba zza'nín'.

⁹ No benne' zenne': "Zoa' lo baní'" san cha' bi zle'ele' lježe' chawe', benne' ni ne žone' da' nake' che da' chol. ¹⁰ No benne' nži'ile' lježe' zoe' lo baní', na' da' žonen ga chixle no benne' bi be gak gonlen chie' le'. ¹¹ No benne' bi de lježe' chawe', žone' da' nake' che da' chol, na' zde' lo da' chol. Bi nnezle' gan zeje', dan' žon da' nake' chol ga nchol yichj lážda'we'.

¹² Zzoja' chele, zí'na'do' ka', dan' ba benít law Dios doła' da' wbága'le. Ki bene' dan' žone' da' bchebe láže'e gonnen'.

¹³ Zzoja' chele, le'e nakle ka xagak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Zzoja' chele, le'e nakle ka xkwide' ka', dan' ba belale lo na' da' xiwe'.

¹⁴ Ba bzoja' chele, zí'na'do' ka', dan' nónbia'le Xažo Dios.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xagak xkwide' ka', dan' nónbia'le Bennen' zoakze' kate' bi na' soa yežlyó.

Ba bzoja' chele le'e, nakle ka xkwide' ka', dan' nakle wale, na' nzi' lo na'le xtiža' Dios, na' ba belale lo na' da' xiwe'.

¹⁵ Bi ží'ilele yežlyó nga, na' kege da' de yežlyó nga. Cha' zoa no benne' nži'ile' dan' den yežlyó nga, bi nži'ile' Xažo Dios. ¹⁶ Ki naken, dan' žongak benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga da' bi žénele Xažo Dios, san žóngake' da' zdan láže'gake'.

Žóngake' da' zdan láže' bela' žen chégake'.

Žóngake' da' zdan láže' yej lágwage'.

Zka'n zen kwíngake' ni'a che da' zej nape'.

Ki zej nak da' kegle ka' da' žóngake'.

¹⁷ Te che yežlyó nga, na' che da' zdan láže'gak benách ka', san no benne' žone' kan žénele Dios soe' to chi'ize.

Bennen' zchalje' da' li, na' bennen' žon láže'e

¹⁸ Zí'na'do' ka', ba zoažo ža ze lawte ža ka' che yežlyó nga. Ba bénlele la' bennen' zži'e che Benne' Criston', na' na'a ba wzó law zej nnita' benne' zan, benne' zží'igake' che Benne' Criston'. Che len nnezlžo ba zoažo ža ze lawte ža ka'. ¹⁹ Benne' ki bežójkake' ladjwžo žo'o, san bi gókgake' toze len žo'o. Chela' gókgake' toze len žo'o, gá'ntezgake' len žo'o. Na'a, bežójkake', nich gak bia' bi zej nake' yógo'tegake' toze len žo'o.

²⁰ Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e, na' nnézkzelele da' naken dot da' li. ²¹ Zzoja' chele dan' ba nnézlele da' naken dot da' li, na' kege dan' bi nnézlelen. Lezka' nnézlele bi žon láže' no benne' nnezle' da' naken dot da' li.

²² ¿Nožkze bennen' žon láže'e? Žon láže' bennen' znne' bi nak Jesús Bennen' bsela' Dios. Benne' ni nake' bennen' zži'e che Benne' Criston', dan' znne' bi nak Dios Xa Jesusen', na' lezka' znne' bi nak Jesusen' Zi'n Dios. ²³ No benne' zži'e che Zi'n Dios, bi zoalen Xažo Dios le'. No benne' znne' kwáselo Jesusen' nake' Zi'n Dios, lezka' Xažo Dios zóalene' bennen'.

²⁴ Na'a, le we' láže' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e. Cha' gá'nteze da' bénlele ža ni'te len le'e, lezka' le'e gá'ntezle len Zi'n Dios, na' lezka' len Xažo Dios. ²⁵ Da' ni naken da' bchebe láže' Dios, wnné' gonne' yela' nban da' zejli kane chežo.

²⁶ Zzoja' chele da' ni kan nak chegak benne' ka' žénegekle' gon láže'gekle' le'e. ²⁷ Na'a, Dios Be' La'y zóalene' le'e. Benne' Criston' bséla'kze' Le' chele, na' Lekze' zóalenteze' le'e. Che len bi žon byenen wsedle no benne' le'e, dan' Be' La'y na' žsedle' le'e. Zóalene' le'e, na' zchalje' da' li, na' bi žon láže'e. Kan ba bsedle' le'e, le gá'nteze len Benne' Criston'.

²⁸ Na'a, zí'na'do' ka', le gá'nteze len Benne' Criston' nich katen' yel'é le', na' gak wxén láže'žo Le', na' bi yedoé'elžo kate' žinžo lawe' Le' katen' yel'é. ²⁹ Cha' nnézlele le'e Dios nake' chawe', lezka' žala' nnézlele yógo'te benne' ka' žóngake' da' naken chawe' zej nake' zi'n Dios.

3

No benne' ka' zej nake' zi'n Dios

¹ Le wia kan nži'ile'el Xažo Dios žo'o, dan' bene' ga ležo zi'n Dios na'kze. Che len benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga bi nónbia'gake' da' nakžo, dan' bi beyónbia'gake' da' nak Jesusen'. ² Zí'na'do' ka', na'a ba nakžo zi'n Dios, na' bi na' la' law da' gakžo. Nnezlžo kate' wloé'e law Jesusen', gakžo kan nake' Le', dan' le'elžo-ne' kan nakkze' Le'. ³ No benne' žxen láže'e gake' kan nak Jesusen', že' láže'e gake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'.

⁴ No benne' žone' dol'a' zži'e che xtiža' Dios, dan' nak dol'a' da' zži'in che

xtiža' Dios. ⁵ Nnézlele blœ'e law Jesusen' nich beké'e dola' da' wbága'žo, na' bi be dola' žone' Le'. ⁶ No benne' nake' toze len Jesusen' bi žone' dola'. No benne' žone' dola' batkle bl'e'ele' Le', na' bi nónbi'e Le'. ⁷ Zí'na'do' ka', le gape chi'i kwinle nich bi gon láže'le no benne' le'e. No benne' žone' da' naken chawe', nake' chawe' kan nak Jesusen' chawe'. ⁸ No benne' žónteze' dola' nake' che da' xiwe', dan' žónteze da' xiwen' dola' kate' bi na' soa Adán. Che len bedjloé'e law Zi'n Dios, nich wsejwe' xnez da' xiwen' nich bi be gak gonon chežo.

⁹ No benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' dola', dan' zóateze Be' La'y che Dios len le', na' bi žone' dola' dan' nake' zi'n Dios. ¹⁰ Ki zej nak bia' benne' ka' zej nake' zi'n Dios, na' benne' ka' zej nake' zi'n da' xiwe'. No benne' bi žone' da' naken chawe', na' bi nži'ile' lježe', bi nake' che Dios.

Žala' ži'ilžo lježžo ka' zej nake' che Jesús

¹¹ Da' ni naken da' ba benl-le ža ni'te, da' znnan: “Žala' ži'ilžo lježžo tožo yetožo.” ¹² Bi žala' gonžo kan ben Kaín, zi'n Adán. Gok Kaín na' che da' xiwe', na' betbe' bi' bíche'be'. ¿Biž chen' betbe' bi' bíche'be'? Betbe' lebe' dan' ben Kaín na' da' bi goken chawe' law Dios, san da' ben bi' bíche'ben' goken chawe'.

¹³ Zí'na'do' ka', bi yebánlele cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zej de le'e chawe'. ¹⁴ Nnezlžo ba wdežo lo yela' got, na' ba napžo yela' nban da' zejlí kanne dan' nži'ilžo lježžo ka'. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', ba nakkze' ka to benne' gat. ¹⁵ No benne' bi zle'ele' lježe' chawe', nake' ka to benne' wetw benách ka', na' nnézlele nitó benne' wetw benách ka' bi nape' yela' nban da' zejlí kanne. ¹⁶ Ki nónbia'žo yela' nži'il da' naken li láže', dan' bde Jesusen' yela' nban chie', na' gote' lo wlazžo žo'o. Lezka' žo'o žala' wdežo yela' nban chežo, nich gáklénžo lježžo ka'. ¹⁷ Na'a, no benne' de yela' wnni'a chie', dan' naken che yežlyó nga, na' zle'ele' lježe', zoa bi da' žiážjele', na' cha' bi žeyache' láže'le'

le', bi da' wnezjwe' chie', ¿wak nnažo zoalen yela' nži'il che Dios bennen'? ¹⁸ Zí'na'do' ka', žala' ži'ilžo lježžo ka', kege len díža'ze o lo yela' zneze chežo, san dot láže'žo, na' len dot yela' žon chežo žala' ži'ilžo lježžo ka'.

Da' žxen láže'žo law Dios

¹⁹⁻²⁰ Cha' ki nži'ilžo lježžo ka', nnezlžo nakžo che Bennen' nakkze' da' li, na' law Dios gak kwe' ži yichj lázdo'žo katen' zchebe lázdo'žo žo'o, dan' nakže da' li da' znnna Dios ka da' znnna lázdo'žo, na' Le' nnézkzele' yógo'te. ²¹ Zí'na'do' ka', cha' bi zchebe lázdo'žo žo'o, zoa da' žxen láže'žo law Dios, ²² dan' nnezlžo gonne' chežo bíte'teze da' nnablžo Le'. Ki naken dan' žonžo kan znnna da' bchi'le' žo'o, na' da' žaz láže'e Le'. ²³ Ki nak da' bchi'le' Dios, wnné' žala' chejle'žo che Jesús, Benne' Criston', Zi'ne', na' ži'ilžo lježžo ka' kan lezka' bchi'le' Zi'ne' žo'o. ²⁴ Benne' ka' žóngake' da' bchi'le' Dios zóalengake' Le', na' Dios na'kze zóalene' benne' ka'. Ki nnezlžo Le' zóalenteze' žo'o, dan' ba bsele'e Dios Be' La'y nich bedjsóalene' žo'o.

4

Da' nak bia' zoalen Dios Be' La'y žo'o

¹ Zí'na'do' ka', bi chejle'le che no benne' znnaze' Dios Be' La'y zóalene' le', san le si' bia' bennen', cha' Dios Be' La'y zóalene' le', dan' zdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon láže'gake', na' znnágake' zcháljgake' lo wláz Dios. ² Ki gónbia'le no benne' zoalen Dios Be' La'y le'. Bennen' zne' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' zne' nake' Bennen' bsela' Dios, na' golje' benách, nak bennen' che Dios. ³ Lezka', no benne' bi zne' kwáselo kan bla' Jesús, Benne' Criston', na' zne' bi golje' benách, bi nake' che Dios. Benne' ni nake' che bennen' zži'e che Benne' Criston', bennen' ba bénlele yide', na' na'a ba zde' yežlyó nga.

⁴ Zí'na'do' ka', nakle che Dios, na' nápžele yela' wak ka benne' ka' žon láže'gake', dan' Bennen' zóalene' le'e napže' yela' wak ka bennen' zde' yežlyó nga. ⁵ Légage' zej nakze'

benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Che len zcháljgake' che da' naken che yežlyó nga, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zze nággake' chégake'.⁶ Nakžo žo'o che Dios. No benne' nónbi'e Dios zze nage' chežo. No benne' bi nake' che Dios bi zze nage' chežo. Ki nónbia'žo no bennen' yoe'e Dios Be' La'y, Ben' zchalje' da' li, na' lezka' bennen' yoe'e ben' da' žon lažen'.

Yela' nži'il li laže' zá'zen lo na' Dios

⁷ Zí'na'do' ka', žala' ži'ilžo lježžo ka', dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, na' nónbi'e Dios. ⁸ No benne' bi nži'ile' lježe' ka', bi nónbi'e Dios, dan' yela' nži'il zan' lo na' Dios. ⁹ Ki bla' law kan nži'il Dios žo'o. Bsele'e tlícha'tekze Ži'ne' yežlyó nga, nich gāta' yela' nban da' zejlí kanne chežo ni'a chie' Le'. ¹⁰ Ki nak bia' yela' nži'il da' naken li laže', kege kan nži'ilžo Dios, san kan Le' bží'ile'ele' žo'o, na' bsele'e Ži'nkze' nich bi'e doła' da' wbága'žo žo'o, na' Le' gote' ni'a chen.

¹¹ Zí'na'do' ka', cha' ki bží'ile'ele' Dios žo'o, žala' ži'ilžo lježžo ka'. ¹² Batkle ble'el no benne' Dios, san cha' nži'ilžo lježžo ka', Dios na'kze zóalene' žo'o, na' na'a nži'ilžo Diosen' dot láže'žo. ¹³ Nnezlžo zóalene'ž Dios, na' Le' zóalene' žo'o, dan' bsele'e Dios Be' La'y, nich bedjsóalene' žo'o. ¹⁴ Neto' ble'elto' da' ben Xažo Dios, na' zzoa liton'. Le' bsele'e Ži'nkze', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ¹⁵ No benne' znne' kwáselo Jesusen' nake' Ži'n Dios, Dios na'kze zóalene' bennen', na' le' zóalene' Diosen'.

¹⁶ Žo'o nnezlžo, na' žejle'žo nži'il Dios žo'o. Yela' nži'il zan' lo na' Dios, na' no benne' nži'ile' lježe' ka', zóalene' Diosen', na' Dios na'kze zóalene' le'. ¹⁷ Ki žon žin yela' nži'il lo yichj lázdo'žo. Žonen ga biž zžébežo ža chog Dios chegak benách ka' gátgake'. Kan nak Jesusen', lezka' nakžo žo'o yežlyó nga. ¹⁸ Cha' nnezlžo nži'il Dios žo'o, bi be zžébežo. Kate' nnezlžo nži'il Dios žo'o, žone' Le' ga bi zžébežo. No benne' zžebe' da' sake'e bi nnezle' nži'il Dios le'.

¹⁹ Žo'o nži'ilžo Dios, dan' Le' bží'ikzele' žo'o zga'ale'. ²⁰ Cha' no benne' znne': "Neda' nži'ila' Dios" san cha' bi nape' lježe' ka' chawe', benne' ni žon laže'e. No benne' bi nži'ile' lježe' ka', benne' ka' zle'ele', žnakxkze gak ži'ile' Dios, na' batkle ble'ele' Le'? ²¹ Ki bchi'le Jesusen' žo'o, na' wnné': "No benne' nži'ile' Dios, žala' ži'ile' lježe' ka'."

5

Wak soelžo da' žak chežo yežlyó nga

¹ No benne' žejli'e nak Jesús Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, benne' ni nake' ži'n Dios, na' no benne' nži'ile' Dios, Bennen' bzoe' le', lezka' žala' ži'ile' lježe', bennen' lezka' nake' ži'n Dios. ² Ki žákbe'elžo nži'ilžo benne' ka' zej nake' ži'n Dios. Naken ki cha' nži'ilžo Dios, na' žonžo kan znna xtiže'e. ³ Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan znna xtiže'e, na' bi nak zede dan' bchi'le' žo'o gonžo. ⁴ No benne' nake' ži'n Dios zzoel' da' žak chie' yežlyó nga. Ba bzoelžo da' žak chežo yežlyó nga dan' žejle'žo che Jesús, Benne' Criston'. ⁵ ¿Nož bennen' zzoel' da' žak chie' yežlyó nga? Bennen' žejli'e Jesusen' nake' Ži'n Dios žone' ki.

Dios Be' La'y zzoa lie' che Benne' Cristo

⁶ Ki bloe'e law Jesús, Benne' Criston'. Golje', na' bezóe' nis, na' blalje' xchene', na' kégeze bezóe' nis, san lezka' blalje' xchene'. Dios Be' La'y nake' Bennen' zzoa lie' che Ži'n Dios, dan' nak dot da' li da' zchalj Dios Be' La'y. ⁷ Chonne benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, benne' ka' zzoa lígake' che Jesusen'. Zej nake' Xažo Dios, na' Ži'n Dios, Bennen' lie' Diža', na' Dios Be' La'y. Chonne' ki, toze zej nake'. ⁸ Lezka', chonne da' ka' zzoa lígaken chie' yežlyó nga, Dios Be' La'y, na' da' bezóa Benne' Criston' nis, na' žen da' blalje' le'e yag kroze, na' da' chonne ki, toze kan znnágaken. ⁹ Cha' si' lo na'žo da' zzoa ligak benách ka' kan nak Jesusen', da' zzoa likze Dios záka'le'ežen. Da' bzoa li Dios naken da' wnné' kan nak che Jesusen',

katen' wnné' nake' Zi'nkze'. ¹⁰ No benne' žejli'e che Zi'n Dios, nzi' lo ne'e da' bzoa li Dios. Cha' no benne' bi žejli'e da' wnnakze Dios, na' wak nnažo: zñna bennen': "Dios žon laže'e." Ki naken dan' bi bejli'e da' bzoa li Dios che Zi'ne'. ¹¹ Da' ni naken da' bzoa li Dios. Wnné' ba benne' yela' nban da' zejli kanne chežo, na' Zi'ne' na' nake' Benne' žonne' chežo yela' nban na'. ¹² No benne' zoalen Zi'n Dios le', nape' yela' nban da' zejli kanne. No benne' bi zoalen Zi'n Dios le', bi nape' yela' nban na'.

chi'i kwinle nich bi wká'n zenle lo'a ka'. Ka'kze gaken.

Nnezlžo napžo yela' nban da' zejli kanne

¹³ Zi'na'do' ka', le'e na' žejle'le che Zi'n Dios, zzoja' chele da' ni nich nnézlele ba nape yela' nban da' zejli kanne, na' ki gaken, gak li laže' kan žejle'le che Zi'n Dios na'.

¹⁴ Da' ni naken da' žxen láže'žo Le'. Cha' bi da' nnablžo-ne' kan žénele' Le', Le' ženle' chežo žo'o. ¹⁵ Cha' nnezlžo ženle' chežo kan nak bi da' znnablžo-ne', lezka' nnezlžo ba napžo da' znnablžo-ne'.

¹⁶ Cha' no benne' le'ele' lježe' žone' doła' da' bi žonen ga gate', wak nnable' Dios lo wláz bennen', na' Le' wnezjwe' yela' nban chie'. Ki zñnia': wak nnáblele lo wláz benne' ka' žóngake' doła' da' bi žonen ga gatgak benne' ka'. Zoa doła' da' žonen ga gat no benne'. Bi zñnia' nnáblele lo wláz no benne' žone' doła' ki. ¹⁷ Yógo'te da' kegle naken doła', san zoa doła' da' bi žonen ga gat no benne' žonen'. ¹⁸ Nnezlžo no benne' nake' zi'n Dios bi žónteze' doła' dan' Zi'nkze' Dios žape chi'e bennen', na' da' xiwe' bi be gak gonon chie'.

¹⁹ Nnezlžo yo'ožo lo na' Dios, na' yógo'te benách ka', benne' ka' že' láže'gake' da' de yežlyó nga, zej yoe'e lo na' da' xiwe'.

²⁰ Na'a, nnezlžo ba bla' Zi'n Dios nga, na' benne' yela' žejní'il chežo, nich gónbia'žo Bennen' nake' dot da' li. Zóalenžo Bennen' nake' dot da' li dan' zóalenžo Jesús, Benne' Criston', Zi'n Dios. Benne' ni nake' Dios da' li, na' Bennen' žonne' yela' nban da' zejli kanne chežo. ²¹ Zi'na'do' ka', le gape

DIŽA' BEŽOPE DA' BZOJ ZWA

Benne' nake' dot da' li, na' yela' nži'il

¹ Neda', Zwa, žapa' le' “Padiox”, no'le wžekze Dios, na' žapa' “Padiox” yógo'te zi'no' ka'. Nži'ila' le'e dan' nónbia'žo Benne' nake' dot da' li, na' kege nedza', san lezka' yógo'te benne' ka', benne' zej nzi'e xtiža' Dios da' naken dot da' li, zej nži'ile' le'e. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. ² Nži'ildo' le'e dan' yo'o lo yichj lázdo'žo xtiža' Dios da' naken dot da' li, na' sóalentezen žo'o. ³ Znnabla' Xažo Dios len Xanžo Jesús, Benne' Criston', Zi'nkze Diosen', gon chawe'e le'e, na' yeyache' láže'le' le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le dan' nak dot da' li xtiže'e, na' nži'ile' le'e.

⁴ Bebéle'ela' katen' benla' žongak zi'no' ka' kan zнна xtiža' Dios da' naken dot da' li, dan' žóngake' kan bchi'le Xažo Dios žo'o. ⁵ Na'a, žáta'yoela' le', nó'ledo', gono' kan zнна da' bchi'le Jesusen'. Bi zzoja' chio' to da' kobe. Zzoja' da' bchi'le Jesusen' žo'o ža ni'te, katen' wnné' žala' ži'ilžo lježžo ka'. ⁶ Ki nak bia' nži'ilžo Dios. Naken ki cha' žonžo kan bchi'le žo'o. Dan' bchi'le' naken nich ži'ilžo lježžo ka' kan ba bēnlele le'e ža ni'te.

No benne' ka' žon láže'gekle' žo'o

⁷ Da' ni žapa' le'e: dan' ba zdagak benne' zan yežlyó nga, benne' ka' žon láže'gake', na' bi nzi' lo ná'gake' kan bla' Jesús, Benne' Criston', golje' benách. No benne' žone' ki, nake' benne' wen láže', na' zži'e che Benne' Criston'. ⁸ Le gape chi'i kwinle nich bi wnitle da' ba naple dan' žonle xchin Benne' Criston', san le we' láže' gata' chele dot da' žala' si'le lo na' Dios.

⁹ No benne' wsedle' le'e da' nža' kan nak dan' bsedle Benne' Criston', bi zoalen Dios bennen'. Xažo Dios len Zi'nen' zóalene' no benne' žónteze' ka' zнна xtiža' Benne' Criston'. ¹⁰ Cha' no benne' ze'e gan zoale, na' žsedle' to da' yoble, bi wlēblele bennen' ližle,

na' bi ye'le-ne': “Dios gon chawe'e le'.” ¹¹ No benne' ži'e le': “Dios gon chawe'e le'”, žónlene' le' tzen da' kegle da' žone'.

Zwa žxen láže'e le'ele' lježe' ka'

¹² La'kze žala' yapa' le'e da' zan, bi žénela' wzoja' yógo'ten le'e yiche. Žxen láža'a la'a gan zoale, na' wchaljžo kwáselo, nich gak yebelžo dot láže'žo.

¹³ Xkwide' ka' che no'le bilo', no'len' wžekze Dios, žápegake' le' “Padiox.” Ka'kze gaken.

DIŽA' BEYONNE DA' BZOJ ZWA

Da' chawe' da' žon benne' lie' Gayo

¹ Neda', Zwa, žapa' le' “Padiox”, Gayo, benne' ži'i laže'. Naka' benne' gole, žape chi'a benách ka' che Benne' Criston'. Nži'ila' le' dot laža'a.

² Ljéža'do', znnabla' Dios gon chawe'e le' lo yógo'te da' žono', na' lezka' so' chawe', kan že' chawe' be' nakkzo'. ³ Žebela' dan' zla'gak lježžo ka' ga zoa' ni, na' zzoa lígake' kan nako', na' znnágake' nako' li laže', na' žono' kan znnaxtiža' Dios, da' naken dot da' li. ⁴ Bi be zoa da' žonžen ga žebela' ka da' ni, kate' ženla' benne' ka' zej nake' ka xkwide' chekza' ka' žóngake' kan znnaxtiža' Dios, da' naken dot da' li.

⁵ Ljéža'do', žono' da' naken dot chawe' kate' žákleno' lježžo ka', la'kze bi na' gónbi'o yógo'tegake'. ⁶ Lježžo ki zzoa lígake' kan nak chio' le' lawgak benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' nga, na' zzéngkele' neto' kan nži'ilo' légake'. Žono' da' nak chawe' kate' žegó'o légake' nez, na' žákleno' légake' kan žala' gono' chegak benne' ka' žóngake' xchin Dios, nich yeyó'ogake' binlo nez. ⁷ Légake' bžójgake' nga dan' zej nži'ile' Jesús, na' bi be zzi'gake' lo na'gak benne' ka' bi zej nake' toze len Benne' Criston'. ⁸ Che len žala' gapžo ba la'ne benne' ka' žóngake' ki, nich gónlenžo légake' tzen žin che da' naken dot da' li.

Da' kegle da' žon benne' lie' Diótrefes

⁹ Ba bzaja' da' wzejni'ilen benách ka' che Benne' Criston', benne' ka' nníta'gake' ga na', san Diótrefes, benen' zdan laže'e gake' blo ladjwgake', bi žape' neto' ba la'ne. ¹⁰ Che len, cha' yida' gan zoale, wsá'a láže'le kan zej nak da' žone' le' katen' dobžo. Znnie' cheto' da' wen laže'. Bi žaz laže'e da' nize, san lezka' bi žape' ba la'ne lježžo ka' zžíngake' ga na', na' žsejwe' xnezgak benne' ka' žénegekle'

gápegake' benne' ka' ba la'ne, na' žebeje' légake' ladjw benách ka' che Benne' Criston'.

¹¹ Ljéža'do', bi gono' kan žongak benne' ka' žóngake' da' kegle, san kan žongak benne' ka' žóngake' da' naken chawe' žala' gono'. No benne' žone' da' naken chawe' nake' che Dios, san no benne' žone' da' kegle batkle bėnbi'e Dios.

Da' chawe' da' žon benne' lie' Demetrio

¹² Yógo'te lježžo ka' zzoa lígake' che Demetrio, dan' nak bia' žone' da' naken dot da' li. Lezka' neto' zzoa lito' chie', na' nnezlo' da' zchaljto' kan nak chie' le' naken dot da' li.

Da' znnab Zwa law Dios

¹³ Gónela' wzoja' chio' da' zanže, san bi ženela' wzojan' le'e yichze. ¹⁴ Na'a, žxen laža'a lé'etela' le', na' wchaljžo kwáselo.

¹⁵ Znnabla' Dios wká'n žie' yichj laždo'o. Benne' ka' zej nnite'e nga, benne' ka' zej nži'ile' žo'o, žápegake' le' “Padiox.” Lezka' le', wdape “Padiox” to to benne' ka' zej nži'ile' žo'o. Ka'kze gaken.

DIŽA' DA' BZOJ JUDAS

Judas žape' "Padiox" benne' ka' wžekze Dios

¹ Neda', Judas, žapa' le'e "Padiox", nakle benne' ka' bliž Xažo Dios le'e, na' nži'ile' le'e, na' žape chi'e le'e dan' nakle toze len Jesús. Naka' benne' gole, na' wen žin che Jesusen', Benne' Criston', na' lezka' naka' ljež Jakob. ² Znnabla' Dios yeyache' láže'le' le'e, na' ží'ile'ele' le'e, na' wká'n žie' yichj láždo'le.

Benne' wen láže' ka'

³ Zí'na'do' ka', gok láže'li'a wzoja' chele kan nak yela' žeslá da' napžon, san žon byenen wzejni'ila' le'e nich dot láže'le tíl-lenle benne' ka' zží'igake' che da' žejle'žo che Dios, dan' bde Dios to chi'ize lo na'gak benne' ka' zej nake' che Leze' nich wzégake' dižan' lawgak yógo'te benách ka'. ⁴ Ki žon byenen gona' dan' bałe benne' ba wyázłengake' žo'o bagáche'ze, benne' ka' Dios bzoe' chégake' ža ni'te choge' chégake' gátgake' to chi'ize. Benne' ka' bi zka'n zéngake' Dios. Dan' že' láže' Dios žo'o, žékgekle' bi bága'gake' zia cha' góngake' da' kegle. Zží'igake' che Xanžo Jesús, Benne' Criston'. Toze' Le' znná bi'e žo'o.

⁵ Ba nnézkzelele da' ki, san žénela' wsá'a láže'le kan ben Xanžo Dios. La'kze beslé' benách Israel ka' katen' bebeje' légake' lo yežlyó Egipto, wdé na' bžia yi'e benne' ka' wnníta'gake' ládjwgake', benne' ka' bi bejlé'gake' chie' Le'. ⁶ Lezka', Dios bsejwe' wbás che ya'abá chie' ka' lo latje chol, wbás ka' bi bégake' xchíngake', san bká'ngake' latje chégake'. To chi'ize zej nžeje' ga na', na' zejte ža wchínnj Dios yežlyó nga. ⁷ Lezka' goken chegak yež Sodoma, na' yež Gomorra, na' chegak yež ka' bdílegaken yež ki. Kan bengak wbás che ya'abá ka', bží'igake' che Dios, lezka' bengak benne' ka' wnníta'gake' lo yež ka'. Bde kwíngake' nich bégake' da' bi naken chawe',

na' da' wzé láže'gake', dan' žonen ga žedoe'elžo. Na'a, dan' bsaka' zi' Dios légake' lo yi' da' bi yeyolen, dan' goken chégake' naken to da' zcheblen yógo'težo, nich bi gonžo kan bengak benách ka'.

⁸ La'kze gokgak da' ki, lezka' žongak benne' ki, benne' ka' žóngake' kan znnégekle' yele. Zka'n dítjgake' belá' žen chégake'. Zží'igake' che da' bchi'le Dios žo'o, na' znnéngake' chegak benne' wnná bia' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios. ⁹ Migel na'kze, wbás blo che ya'abá, katen' bdíl-lene' da' xiwe' nich gak yeké'e belá' žen che Moisés, bi bežogle' wžíe' da' xiwe' zia, san gožen': "Xanžo Dios tile' le'." ¹⁰ San benne' ki znnéngake' chegak da' ka' žon Dios, da' ka' bi žejní'igekle', na' da' ka' žejní'igekle' žakze chégake' kan žongak bia yixe' ka', bia ka' bi žejní'igeklba', da' ki zkóngekle' žin, na' zžia kwíngake' zia.

¹¹ Da' nyáche'le'e gaken chégake' dan' ba bégake' dola' kan ben Kaín, na' lo yela' zdan láže' chégake' ba bchíxgekle' kan bchixle Balaam nich si'e mežw, na' ba nžog chégake' gátgake' kan got Koré katen' bži'e che Moisés. ¹² Benne' ki žáwgake' tzen len le'e kate' žawle yela' waw ka' lo yela' nži'il chele. Žóngake' ga zchíxgekle' benne' ka' zej nake' toze len le'e, dan' žej' žáwgakze'. Zej nake' ka' benne' ka' žala' wáwgake' zila' ka', san zraw kwíngakze'. Zej nake' ka' to bejw ya'abá da' bi nwan' nis, na' be' zchen' légaken nile na'le. Lezka' zej nake' ka' yag ka' ba bžin ža bi da' kwíagaken san bi be želbían, na' lezka' zej nake' ka' to yag da' ba wbižen dot lwen, na' ba nlažon'. ¹³ Lezka' zej nake' ka' niso' katen' zgó'anen, na' nwan' bebe lawlen, da' zloe'elen kan nak yela' sto' da' žóngake'. Zej nake' ka' belj ya'abá ka', da' ka' wdégakba' chela'ale. Dios ba bchoge' chégake' byéjwgake' to chi'ize lo latje chol.

¹⁴ Kan nak chégake' bchalj Enok, bennen' wbáblene' da' gaže kwe' za'só Adán, katen' bchalje' lo wláz Dios, na' wnné': "Le wia nga, za' Xanžon' len

zan gaywá' benách ka' žónlengake' Le' tzen, benne' ka' zej nake' che Leze'.

¹⁵ Ze'e Le' nich wsaka' zi'e yógo'te benne' ka', na' choge' chegak yógo'te benne' ka' žóngake' da' kegle gátgake'."

Ki gone' ni'a che yógo'te diža' zi' da' wnnegak benne' doła' ka' chie' Le'.

¹⁶ Benne' ki znnégake' chie' Le', na' žon díjgekle' Le', na' žóngake' kan nak da' zdan láže'gakze'. Zcháljgake' lo yela' zka'n zen kwíngake', na' nich ká'gake' yela' wnni'a chegak benách ka', zka'n zéngake' légake'.

Judas žse'e láže'gak benne' ka' che Jesús

¹⁷ Na'a, zí'na'do' ka', le chejsá' láže' da' bchaljgak benne' wbás ka' che Xanžo Jesús, Benne' Criston', ža ni'te.

¹⁸ Benne' ka' belyi'e le'e: "Ža se lawte ža ka' wloé'e lawgak benne' ka' gon díjgekle' da' ka' zej naken la'y, na' góngake' da' kegle da' zdan láže'gake'."

¹⁹ Benne' ki zlá'agake' lažle. Zcháljgake' lo yela' benachze chégake', na' Dios Be' La'y bi zóalene' légake'.

²⁰ Na'a, zí'na'do' ka', le soa choch kan nak yela' žejlé' chele, da' naken la'y. Le wchaljlen Dios, wkónlele žin yela' wak che Dios Be' La'y. ²¹ Le ga'nlen Dios, Bennen' nži'ile' žo'o, na' le kwez ža na' wloé'e law Xanžo Jesús, Benne' Criston', Bennen' žeyache' láže'le' žo'o, nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chežo.

²² Le gon choch benne' ka' žak chope láže'gake'. ²³ Le gon ga yelágake', da' gaken kan yebejle légake' lo yi'. Lo yela' zžebe chele le yeyache' laže'l yezika' benách ka'. Le gape chi'i kwinle, nich bi gónlenle

légake' tzen da' kegle da' žóngake'.

Da' zka'n zen Dios

²⁴⁻²⁵ Dios tlichá', Bennen' nnézkzele' yógo'te, Bennen' beslé' žo'o ni'a che da' ben Xanžo Jesús, Benne' Criston', nape' yela' wak gape chi'e le'e, nich bi wchíxelele, na' nich wzíe' le'e lawe' Le' gan zoe' lo baní' li láže'. Gone' le'e dot chawe', na' ga yebéle'elele.

¡Gakkze che Dios yela' ba, na' yela' zen, na' yela' nak blo, na' yela' wnná

bia', na'a ža, na' yógo'te ža da' zá'gaken! Ka'kze gaken.

DA' BŁOE'EL DIOS ZWA

Da' błoe'el Dios Zwa kan nak che Jesús

¹ Da' ni naken to da' błoe'e law Jesús, Benne' Criston', da' benn Dios Le' latje włoe'ele' benne' wen žin chie' ka' kan zej nak da' ka' žon byenen la' gáktegaken. Jesusen' bsele'e to wbás che ya'abá chie', wbasen' bzejni'ile' neda', Zwa, benne' wen žin che Benne' Criston'. Wbás che ya'abán' błoe'ele' neda' kan zej nak da' ki. ² Neda', Zwa, zzoja' da' ni da' naken dot da' li kan nak yógo'te da' błe'ela', na' zzoa lia' che xtiža' Dios, na' che da' naken dot da' li da' błoe'el Jesús, Benne' Criston', neda'.

³ Ba nez zen gaken che no benne' gole' da' ni, na' ba nez zen gaken chegak benne' ka' wzé nággake' che no benne' gole' xtiža' Dios ni, na' góngake' kan zńna da' ni, dan' za' gaken.

Da' že' Jesús gaže kwe' benách chie' ka'

⁴ Neda', Zwa, zzoja' da' že' Jesusen' gaže kwe' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia. Dios, Bennen' zoakze', na' wzóateze', na' za' yide', zńnabla'-ne' gon chawe'e le'e, na' wká'n žie' yichj lázdo'le. Žónlengak gaže be' che ya'abá Le' tzen, be' ka' zej nnitan' lawe' Le' gan ži'e, zńna bi'e. ⁵ Lezka' žonlen Jesús, Benne' Criston', Le' tzen. Jesusen' nake' Bennen' žone' kan zńne', na' zzoa lie' che Dios. Zga'ale' Le' bebane' to chi'ize lo yela' got, na' zńna bi'e benne' ka' zńna biá'gake' ya'abá. Le' nži'ile' žo'o, na' beké'e dola' da' wbága'žo, na' beyón chawe'e žo'o len xchene' da' blalje' le'e yag kroze, katen' gote' lo wlazžo žo'o. ⁶ Jesusen' bene' ga zńna bia'žo, na' ga nakžo bxož ka', nich wká'n zenžo Dios, Xa Jesusen'. jGa'n zen Dios, na' gápteze' yela' wnná bia'! Ka'kze gaken.

⁷ Le wia nga. Za' Benne' Criston' lo bejw ya'abá.

Lé'egekle yógo'te benne' ka' Le', na' lezka' benne' ka' bétgake' Le'. Kweže nyáche'gak yógo'te benách yežlyó nga,

benne' ka' lé'egekle' Le'.

jKa' gaken! Ka'kze gaken.

⁸ Ki wnnakze Jesusen': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' zeje' zante kan nak da' zzo law, na' da' ze lawten." Ki wnná Xanžon', Bennen' napkze' dot yela' wak. jZoakze' Le', na' wzóateze', na' za' yide'!

Zla' law yela' zen che Jesús

⁹ Neda', Zwa, naka' lježle, na' zzáka'lēna' le'e tzen, na' tzen len le'e žebélenla' yela' wnná bia' che Dios, na' napa' yela' zen laže' da' žonn Jesús, Benne' Criston', chežo. Nyejwa' to yežlyó gachje láwe'le nido' nga, dan' nzin' Patmos. Nyejwa' dan' bzoa lia' che xtiža' Dios, na' che Jesús, Benne' Criston'. ¹⁰ Lo ža zen che Xanžon', wzóa Dios Be' La'y toze len neda', na' benla' chi'i to benne' zńnie' zižje xkóže'la' neda'. Benle chi'e kan zbeže loz bia' yixe'. ¹¹ Bennen' gože' neda': "Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' zante kan nak da' zzo law, na' da' ze lawten. Bzoj le'e yiche da' zle'elo', na' bsełan' chegak gaže kwe' benách chia' ka', benne' ka' nníta'gake' gan nbab Asia, benne' ka' nníta'gake': lo yež Éfeso, na' lo yež Esmirna, na' lo yež Pérgamo, na' lo yež Tiatira, na' lo yež Sardis, na' lo yež Filadelfia, na' lo yež Laodisea."

¹² Beyechja' nich le'ela' bennen' zcháljlēne' neda'. Katen' beyechja', błe'ela' gaže da' ka' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro. ¹³ Ládjwgak da' ka' zej nwan' yi' błe'ela' to Benne' zńne'e kan zńna' to benne' byo. Nakwe' to laže' tonn da' zžinen xni'e, na' nzie' to bayw lcho'e da' naken ya oro. ¹⁴ Zíla'do'ze nak yicha' yichje' kan nak zila' o kan zńna' bege', na' žákti'te yej lawe' ka' yi'. ¹⁵ Žákti'te ni'e ka' ya bronse ba'a, da' nłale'en lo yi' ka' bo' yalje. Zižje benle chi'e kan ženle to yegw zen. ¹⁶ Lo ne'e li ža nwe'e gaže

belj baní', na' lo žoe'e zžoj diža' da' naken ka to ya ntoche' da' ntochen' žop la'ate. Žákti'te lāwe' ka wbíž katen' znná'le'en.

¹⁷ Kate' blē'ela' Le', wbixā' xni'e ka to benne' gat. Naž Le' bxoā ne'e neda' len ne'e li ža, na' gože' neda': "Bi žebo'. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' Bennen' zeje' zante. ¹⁸ Naka' Bennen' zoakze' nbane'. Gota', na' na'a zóateza' nbana'. Nzi' lo na'a nna bi'a yela' got, na' lezka' latje chegak benne' gat ka'. ¹⁹ Bzój le'e yiche dan' ba blē'elo', na' da' žak na'a, na' lezka' da' žala' gak te na'a. ²⁰ Da' ni naken da' ngache' kan nak chegak gaže belj baní' ka', da' ka' blē'elo' noa'a lo na'a li ža, na' kan zej nak da' gaže da' zej nwan' yi' da' zej naken ya oro. Gaže belj baní' ka' zej nakba' da' žsaka' leben gaže wbás chegak gaže kwe' benách chia' ka', na' da' gaže da' zej nwan' yi' zej naken da' žsaka' leben gaže kwe' benách chia' ka'."

2

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Ēfeso

¹ Lezka' wnná Bennen': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Ēfeso. Ki wzojo': Zchalj Bennen' noe'e gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža, na' zde' gachje lāwe'le da' gaže da' zej nwan' yi', da' ka' zej naken ya oro. ² Ki zñne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan žónle'ele xchina'. Nnezla' zbezle zen laže', na' bi gak gakle zen laže' len benne' ka' žóngake' da' bi naken chawe'. Nnezla' ba wzí' bia'le benne' ka', benne' znnágake' zej nake' wbás chia' ka', san bi zej nake', na' na'a nnézlele žon lāže'gake'. ³ Zbezle zen laže', na' ba wzáka'le dan' nakle toze len neda', san bi bšan lāže'le neda'. ⁴ Na'a, zoa to da' žesbaga'a le'e zia. Biž nží'ilele neda' kan bží'ilele neda' zga'ale. ⁵ Che len, le chejsá' laže' kan benle zga'ale, dan' bšanle, na' na'a, le yeyát laže', na' le gon kan benle zga'ale. Cha' bi yeyát lāže'le, la' yidtia' gan zoale, na' yeká'a dan' nwan' yi' chele lo latje chen. ⁶ Na'a,

zoa to da' žáklenen le'e. Bi zlé'elele chawe' da' žongak benne' níkolaíta ka', benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' žóngake' da' kegle, dan' bi napa' neda' chawe'. ⁷ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zñna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zñne': Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó nga, gona' ga gáwgake' da' zbia yagen' dan' zoan gachje lāwe'le yežlyó xtan che Dios, dan' gonen ga sóagake' nbángake' to chi'ize."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Esmirna

⁸ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Esmirna. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' nake' Bennen' zeje' zante, Bennen' gote', na' bebane' to chi'ize. ⁹ Ki zñne': Neda' nnezla' da' žonle, na' kan zžáka'le. Nnezla' nakle benne' yache' ka', san da' li naple yela' wnni'a da' naken li laže'. Lezka' nnezla' kan žongak benne' ka' znnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zej nake' che Dios, san bi zej nake', na' zñne' zí'gake' chele. Benne' ki zej nake' che da' xiwe'. ¹⁰ Bi žébele da' sáka'le. Da' xiwen' gonen ga yéjwle bálele liž ya. Ki wsaka' zin' le'e, na' sáka'le ka' chi ža. Le chejlé' chia' neda' na' zejte gatle, na' neda' gonna' yela' nban da' zejli kanne chele. ¹¹ No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' zñna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zñne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, yela' got da' gaken da' bežope chi'i chegak benne' ka' cházgake' lo yi' gabíl bi be gonen chégake'."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Pérgamo

¹² Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Pérgamo. Ki wzojo': Zchalj Bennen' noe'e ya ntoche', da' ntochen' žop la'ate. ¹³ Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' zoale gan zñna bia' da' xiwe', san ne žxen lāže'le neda'. Bi bšanle kan žejle'le chia' neda'. Bi bšanle

katen' bétgake' Antipas gan zoale, bennen' bzoa líteze' chia', na' gote' ga na' že' da' xiwe'. ¹⁴ Na'a, zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Nzi' lo na'le benách ka' lo yež Pérgamo, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' bse-dle Balaam, bennen' bsedle' Balak gone' ga chíxgekle benách Israel ka', na' che len bdáwgake' bia beždo' ka', bia ka' bétgake'-ba' lawgak lo'a ka', na' bégake' da' kegle. ¹⁵ Lezka' žónlengak benne' ka' le'e tzen, benne' ka' nzi' lo ná'gake' da' žsédgekle benne' niko-laíta ka', dan' bi zle'ela' neda' chawe'. ¹⁶ Che len, le yeyát laže' na'a. Cha' bi yeyát láže'le, la' yidtia' gan zoale, na' tíl-lena' légake' len diža' da' zžojen žoa'a, dan' naken ka to ya ntoche'. ¹⁷ No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' zнна Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo, zinne': Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, wáwgaka'-ne' yet maná da' ngache'. Lezka' wnezejwa' to yej chíchedo' chégake', na' lo yej na' nyejw to la kobe, da' bi nonbia' nitó benne', san toze bennen' si'en."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Tiatira

¹⁸ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Tiatira. Ki wzojo': Zchalj Zi'n Dios, Bennen' žia yej lawe' dan' zej naken ka yi', na' ni'e zej naken ka ya bronse ba'a. ¹⁹ Ki zinne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' kan nží'ilele neda', na' kan žejle'le chia' neda'. Lezka' nnezla' kan žonle xchina' lo yela' zbez zen laže' chele. Nnezla' nakže li laže' kan žonle da' ki ka benle zga'ale. ²⁰ Zej nnita' to chope da' žesbaga'a le'e zia. Žwe'ele latje no'len' lie' Jesabel, no'len' zinne' zchalje' lo wláz Dios, na' len da' žsedle' žon láže'le' benne' ka', benne' žóngake' xchina'. Žsedle' légake' da' žonen ga žóngake' da' kegle dan' žáwgake' bia beždo' ka', bia ka' žótgake'-ba' lawgak lo'a ka'. ²¹ Neda' bi'a-ne' latje yeyát laže'e, san bi žénele' wka'ne' da' kegle da' žone'. ²² Che len cho'na'-ne' ga gate'e, gan sake'e to yižwé' zen tzen len benne' ka' žónlengake' le'

tzen da' kegle. Ki gona' na'a cha' bi yeyát láže'gake' nich biž góngake' doła'. ²³ Gona' ga gatgak zí'ngake' ka'. Ki gaken, gákbe'egekle yógo'te kwe' benách chia' ka' zwia' neda' da' zbek yichjgak benách ka', na' da' zza' láže'gake', na' yebi'a chele kan nak da' žonle. ²⁴ Yezíka'le le'e zoale lo yež Tiatira, nólele le'e bi nzi' lo na'le dan' žsedle', na' bi wzí' lo na'le dan' znnagak benne' ka' naple'en yela' žejní'il, san da' li naken che da' xiwe', žapa' le'e: bi yesbaga'a le'e yetó da' žala' gonle. ²⁵ Na'a, dan' ba nzi' lo na'le, le gape chí'in na' zejte yelá'a neda'. ²⁶ Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga, na' góngake' kan ženela' neda' na' zejte ža na', neda' gona' ga nna biá'gake' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ²⁷ Kan Xažo Dios bdie' lo na'a yela' wnná bia', lezka' neda' gona' ga nna biá'gake' yež ka', na' gata' lo ná'gake' to bar ya, na' wzózigake' benách ka' kan žon to benne' zzožje' to yeso' da' naken yo. ²⁸ Lezka' gonna' légake' latje gákake' toze len neda'. Naka' ka' belj xsile chegak benách chia' ka'. ²⁹ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zнна Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

3

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Sardis

¹ Lezka' wnné': "Bzój le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Sardis. Ki wzojo': Zchalj Bennen' nníta'lengak gaže be' ka' Le', na' noe'e da' gaže belj baní' ka' lo ne'e li ža. Ki zinne': Neda' nnezla' da' bi nak chawe' da' žonle, na' nnezla' ba natkzle la'kze žékgekle benách ka' zoale nbanle. ² Le soa ban laže'. Le gon choch da' ka' nníta'lengaken le'e, da' ka' za' gátgaken, dan' žonle da' bi naken chawe' law Dios. ³ Le chejsá' laže' na'a xtiža' Dios da' bénlele, dan' wzí' lo na'le. Le gon kan zнна xtiže'e na', na' le yeyát laže'. Cha' bi gak ban láže'le, kon yela'kza' gan zoale kan zla' benne' wbán, na' bi nnézlele biz ža na' la'a gan zoale. ⁴ Baľe

benne', benne' ka' nníta'lengake' le'e lo yež Sardis, zej nake' chawe'. Benne' ka' tálangake' neda', nákwgake' laže' zíla'do'ze da' zloe'elen ba beyákgake' dot chawe' dan' zej nake' zi gaken ki chégake'. ⁵ Benne' ka' sóegekle' da' žak yežlyó nga wakwa' légake' laže' zíla'do'ze, na' bi wsoła' lágake' da' ba zej nyejwn gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejli kanne. Si' lo na'a benne' ki law Xažo Dios, na' lawgak wbás che ya'abá chie' ka'. ⁶ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zнна Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Filadelfia

⁷ Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Filadelfia. Ki wzojo': Zchalj Benne' La'y, Bennen' zinne' da' naken dot da' li, na' yo'o lo ne'e zi'n ya che Dabí, bennen' wnná bi'e, na' žsaljwe' gan žo'ogak benách ka', na' bi gak no benne' wsejwen', na' žsejwe', na' bi gak no benne' wsaljwen'. ⁸ Benne' ni zinne': Neda' nnezla' da' žonle. Nnezla' naple láte'ze yela' wak, san žonle kan zнна xtiža'a, na' bi žedoé'elele znnale nakle chia' neda'. Che len ba bzoa' lawle to gan gak cho'ole da' nyaljwn, na' bi gak no benne' wsejwen'. ⁹ Le wia nga, benne' ka' zej nake' toze len da' xiwe', na' žon láže'gake', na' znnágake' zej nake' benne' judío ka', benne' ka' zka'n zéngake' Dios, san bi zej nake' ki, neda' gona' ga lágake' lawle le'e, na' wzóa zíbgake' xní'ale. Naž gákbe'egekle' nži'ila' le'e. ¹⁰ Dan' benle le'e kan zнна xtiža'a, na' gokle zen láže', neda' gape chi'a le'e ža na' sáka'gak yógo'te benách ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, da' gaken nich si' bian' légake'. ¹¹ Za' yelá'a. Che len le gape chi'i da' naple, nich bi gak no benne' gone' ga bi si'le dan' žala' gonna' chele. ¹² Nólele le'e sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga gakle choch kan zej nak yag ka' da' žóxe'gaken yo'o, na' soale lo yodo' gan zoakze Dios, na' batkle yežojle ga na'.

Wdá'a lawle le'e La Dios chia', na' lezka' kan nzi' yež che Dios da' naken yež Jerusalén kobe, da' žojen ya'abá che Dios lo na' Dios. Lezka' wdá'a lawle le'e la' kobe. ¹³ No benne' ženle' žala' wzé nage' da' ni da' zнна Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

Diža' da' bsela' Jesús lo yež Laodisea

¹⁴ Lezka' wnné': "Bzoj le'e yiche diža' ni da' selo'o che wbás chia', bennen' zóalene' benách chia' ka' lo yež Laodisea. Ki wzojo': Zchalj Bennen' zoe' to chi'ize, Bennen' žone' kan zinne', na' zchalje' da' li, Bennen' bla' lo ne'e Le' yógo'te da' ben Dios. ¹⁵ Ki zinne': Neda' nnezla' da' žonle. Kan žonle naken ka' nis da' bi naken zag dan' bi zka'nle neda' to chi'ize, na' bi naken ka' nis la dan' bi žonle xchina' dot láže'le. Gakže chawe' gakle ka' nis zag o ka' nis la. ¹⁶ Na'a dan' nakle ka' nis ža'do', na' bi nakle ka' nis zag, na' bi nakle ka' nis la, cho'na' le'e kan žon bennen' žeyebe' nis ža'do' na'. ¹⁷ Le'e znnale naple yela' wnni'a, na' žak da' chawe' chele, na' bi be žiažjen chele, san bi žákbe'elele kan nakle. Nakle benne' yache' ka'. Že' zédlele. Nak nyache' láže'le, na' nak choł yichj lázdo'le, na' zdale gal yídzele. ¹⁸ Che len, neda' zzejni'ila' le'e nich gá'wle lo na'a neda' da' naken ka' ya oro da' ben chawa'a lo yi', nich gata' yela' wnni'a li láže' chele. Lezka' žala' gá'wle lo na'a láže' chich da' gákwe, nich gache' yela' gal yidze chele da' žonen ga žedoe'ele no benne'. Lezka' žala' gá'wle lo na'a da' yeyonen yej lawle nich gak lé'elele. ¹⁹ Neda' zdila', na' zzela' snia yógo'te benne' ka' nži'ila' cha' bi žóngake' da' naken chawe'. Che len, le yeyát láže', na' le gon xchina' dot láže'le. ²⁰ Le wia nga, nedkza' zia' ža yo'o, na' žliža'. Cha' no benne' yenle' chi'a, na' saljwe' chia', na' choa'a, na' gáwlena' bennen', na' le' gáwlene' neda'. ²¹ Nólele sóelele da' žak yežlyó nga, neda' gona' ga kwé'lenle neda' tzen gan ži'a zнна bi'a, kan ben Xa' chia' neda'. Bzoela' da' gok chia', na' wžé'lēna' Xa' tzen gan ži'e zнна bi'e.

22 No benne' ženle', žala' wzé nage' da' ni da' zŋna Dios Be' La'y, dan' ži'e yógo'te kwe' benách ka' chia' neda', Benne' Cristo."

4

Žólgage' da' zka'n zenen Dios ya'abá chie'

¹ Wdé gokgak da' ki, bwia' na' ble'ela' to gan žo'ogak benách da' nyaljwn ya'abá che Dios. Lezka' benla' chi'i bennen' dan' benla' zga'ale, na' wnnié' zižje kan zbež loz bia yixe'. Chi'i na' wnnén neda', na' wnnán: "Da ža'le nga, na' neda' wloe'ela' le' da' ka' žon byenen gágaken te na'a."

² Ka' gaze Dios Be' La'y bchi'e neda', na' ble'ela' to latje ya'abá che Dios gan že' Bennen' zŋna bi'e, na' lezka' ble'ela' Bennen' ži'e latjen'. ³ Bennen' ži'e latjen' žákti'te', kan žákti'te' yej jaspe, na' yej kornalina, yej ka' záka'le'egaken. Gachje láwe'le latjen' zoa pita' ya'a da' naken xtan kan nak yej esmeralda, da' žep'e'en yes baní'. ⁴ Dot gawze latjen' zej nnita' yetáp žoa latje ka' gan želbé' tap žoa benne' gole ka', benne' ka' zej nape' yela' wnná bia', na' zej nakwe' laže' zila'do'ze, na' žiagak yíchjake' da' ka' zej naken ya oro. ⁵ Lo latje blo gan že' Bennen', želžój yes ka', na' wzíó' zŋnen, na' žaxto' zen zŋnen. Lawle latjen' zza'ni'gak gaže da' ka' zgó'ogaken baní', da' ka' zej naken gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen. ⁶ Gan nak law latjen' zoa to kan nak to nido' da' žepen yes baní' ka yej jese.

Dot gawze latjen', chelá'a weje zej nnita' tape benne' ban, na' yej lágwage' zan žiagaken zaka' xkóže'lgake', na' lágwage'. ⁷ Benne' nežw ladjw tape' ki zŋne'e kan zŋna' beže yixe'. Benne' bežopen' zŋne'e kan zŋna' beže, na' benne' beyonnen' zŋna' lawe' kan nak law to benne', na' benne' bedapen' zŋne'e kan zŋna' to bsia, bia zlabá'. ⁸ Dapte benne' ki, žiagak xope xílgage', na' lágwage', na' lé'elgaken, yej law zan žiagaken. Dot ža dot yele, bi žsángake' zŋnágake':

¡La'y, la'y, la'y nak Xanžo Dios, Bennen' napkze' dot yela' wak!

¡Wzoakze', na' zoakze', na' za' yela'kze'!

⁹ Benne' ban ka' zka'n zéngake' Bennen' ži'e zŋna bi'e, na' zóateze' nbane'. Žápegake' Bennen' ba la'ne, na' žé'gake' Le': "Žóxkeno'." Yógo'te chi'i žongak dapte benne' ban ka' ki, ¹⁰ na' tap žoa benne' gole ka' zzechw lágwage' lo yo law Bennen', na' zka'n zéngake' Le', Bennen' zóateze', na' žeká'gake' da' ka' zej naken oro da' žiagaken yíchjake', na' zdégake' da' ka' lawle latjen' gan že' zŋna bia' Bennen', na' zŋnágake':

¹¹ ¡xanto' Dios, nako' Le' zi wká'n zento' Le', na' gapto' Le' ba la'ne, na' gata' chio' yela' wnná bia' dan' beno' yógo'te da' zej den! Kan žéne'kzelo' zej den, na' wzó law zej den.

5

To yiche, na' Bennen' nake' Zíla'do'

¹ Naž ble'ela' to yiche lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. Yichen' naken to yiche ndoben, na' zej žian diža' žope la'alén. Nyejwn yichen' len gaže da' zej nak bian'. ² Ble'ela' to wbás blo che ya'abá, na' wnnié' zižje, na' wnné': "¿Nož benne' nake' zi choge' da' ka' zej nak bian' da' zej noxen yichen', na' saljwen'?"

³ Bi gok nitó benne' saljwe' yichen', na' bi gok no benne' wien', nitó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' nitó benne' zoe' yežlyó, na' nitó benne' zoe' zanle yežlyó. ⁴ Naž wžeža' neda' dan' bi bžel-le no benne' nake' zi saljwe' yichen', na' nitó benne' nake' zi golen', na' nitóe' nake' zi wien'. ⁵ Naž to benne' golen' gože' neda', na' wnné': "Bi kwežo'. Bennen' nake' ka to beže yixe', Bennen' nbáblene' za'só Judá, na' nake' za'só Dabí. Le' ba bzoele' yógo'te da' gókgaken chie'. Lekze' nake' zi choge' da' ka' zej noxen yichen', na' wsaljwen'."

⁶ Naž ble'ela' Bennen' nake' Zíla'do' che Dios, na' zie' law Benne' ži'e latje blon', da' zoan gachje láwe'le gan zej

nnita' benne' ban ka', na' benne' gole ka'. Žiagak Zíla'don' we' kan žiagak to zila', bian' bétgake'-ba' law Dios, na' žiagak gaže lozba', na' gaže yej lawba', da' ka' zloé'egeklen kan zej nak gaže be' ka' žónlengaken Dios tzen, be' ka' žsele'e dot yežlyó. ⁷ Wdé Bennen' nake' Zíla'do', na' beḡwe' yichen' da' žian lo na' li ža che Bennen' ži'e latje blon'. ⁸ Kate' beḡwe' yichen', na' tape benne' ban ka' len tape žoa benne' gole ka' bzoa zíbgame' law Bennen' nake' Zíla'do'. To to benne' gole ka' zej noe'e to da' zgólgake', da' ka' zej nzin' arpa, na' lezka' zej noe'e béga'do' ka' da' zej naken oro, na' yóžgaken yale, dan' zloe'elen yela' zchaljlen Dios chegak benne' chie' ka'. ⁹ Žólgake' to da' kobe da' zka'n zenen Zíla'don', dan' znnan ki:

Nako' Le' zi goxo' yichen',
na' chogo' da' ka' zej noxen',
dan' bi'o latje benne' ka' bétgake' Le',
na' len xcheno' beya'o benách ka' nich
gágake' che Dios,
zej nake' benách ka' nníta'gake' dot
yežlyó,
benách ka' zcháljgake' yógo'te diža'
yoble ka',
na' zej nbabe' yógo'te yež ka' zej nni-
tan' dot yežlyó.

¹⁰ Beno' ga zej nake' benne' wnná bia'
ka',
na' ga zej nake' bḡoz ka' che Dios
chežo.
Beno' ga zḡna biá'gake' yežlyó.

¹¹ Naž bwia', na' benla' chi'igak
wbás zan che ya'abá. Wbás zan gole
kwis nníta'gake'. Zégake' kwit latje
blon' tzen len benne' ban ka', na' lezka'
len benne' gole ka'. ¹² Wnnégake' zižje
yógo'tegake', na' wnnágake':

¡Bennen' nake' Zíla'do', bian' bétgake'-
ba',
nake' zi si' lo ne'e yela' wnná bia',
na' yela' wnni'a, na' yela' žejní'il, na'
yela' wak!
¡Nake' zi gapžo-ne' ba la'ne, na'
chejle'žo chie', na' wká'n zenžo-
ne'!

¹³ Naž benla' žolgak yógo'te da' ben
Dios, da' ka' zej nnitan' ya'abá chie',

na' lo yežlyó, na' zanle yežlyó, na' lo
nisdo'. Žolgak yógo'te da' zej nnitan'
latje ka', na' wnnágaken:

¡Ga'n zen Bennen' ži'e latje blon',
na' lezka' Bennen' nake' Zíla'do'!
¡Gápetezžo-ne' ba la'ne, na' wká'n
zenžo-ne'!

¡Nna biá'teze' Le'!

¹⁴ Tape benne' ban ka' wnnágake':
“¡Ka'kze gaken!”

Naž tap žoa benne' gole ka' bzechw
lágake' lo yote, na' bka'n zéngake'
Bennen' zóateze'.

6

Da' ka' zej noxen yichen'

¹ Naž ble'ela' Bennen' nake' Zíla'do',
na' bchoge' to da' noxen yichen', na'
benla' che to benne' zoe' ladjw tap
benne' ban ka', na' benle chi'e kan
zḡne wzió', na' wnné': “Da wio'.”

² Bwia', na' ble'ela' to bia chich, na'
bennen' žie'-ba' noxe' to da' žsen yag
ntóche'do' ka'. Bnéžjwgame' le' to da'
naken oro da' bžie' yichje', na' bžoje'
ka' to benne' blo, benne' wnná bia',
nich wlēj wchochje' benne' ka' žjake'
lo wdile.

³ Kate' Bennen' nake' Zíla'do'
bchoge' da' bežope da' noxen yichen',
na' benla' che benne' ban bežope', na'
wnné': “Da wio'.”

⁴ Naž bžoj to bia xḡna. Bdégake' lo
na' bennen' žie'-ba' yela' wnná bia'
nich yekwase' yela' zga'n cháwe'do'
chegak benách ka', na' nich gone' ga
gótgake' ljéžgake' ka'. Bnéžjwgame' le' to
ya ntoche' zen.

⁵ Kate' Bennen' nake' Zíla'do'
bchoge' da' beyonne da' noxen
yichen', na' benla' che benne' ban
beyonne', na' wnné': “Da wio'.”

Bwia', na' ble'ela' to bia gasj, na'
bennen' žie'-ba' noxe' to zḡons. ⁶ Benla'
chi'i to benne' zchalje' gachje lāwe'le
tape benne' ban ka', na' wnné':
“Chope ya zoa' scribe naken lazjw to
benne' che to ža wen žin dan' gak
wbín, na' xope ya zoa' sebada naken
lazjwe' che to ža wen žin, san bi gono'
ga yažje set, na' bi be gono' che xis
uba wal.”

7 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' bedape da' noxen yíchen', na' benla' bchalj bennen' ban be-dape', na' wnné': "Da wio'."

8 Bwia', na' ble'ela' to bia gache, na' bennen' žie'-ba' lie' Yela' Got, na' bennen' lie' Latje Chol Che Benne' Gat Ka' žónlene' le' tzen. Bdégake' lo na' bennen' lie' Yela' Got yela' wnná bia' nich nna bi'e gachje da' gachje benách ka' nníta'gake' yežlyó, nich gótgake' légake' len ya ntoche', na' len yela' zdon, na' len yižwé' ka', na' lo žoa'agak bia yixé' snia, bia ka' nníta'gakba' yežlyó.

9 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' gayo' da' noxen yíchen', na' ble'ela' zan bkog da' žen' ya'abá che Dios zej nnita' be' ka' gókgakkze benne' ka' bétgake' légake' dan' bzégake' xtiža' Dios. 10 Be' ki wnnegak zižje, na' wnnágaken: "Xanto' la'y, žono' kan zno'. ěBatxkze wchi'a lažo'o neto', na' chogo' chegak benne' ka' nníta'gake' yežlyó gátgake' dan' bétgake' neto'?"

11 Bwákwgake' légake' laže' zíla'do'ze, na' belyi'e légake': "Le yezi' laže' yetó chí'ido'ze, xak la'gak yógo'te lježle nga, benne' wen žin ka' che Benne' Criston', benne' ka' gotgak benách ka' légake' kan bétgake' le'e."

12 Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' xop da' noxen yíchen', na' bwia', na' ble'ela' wzó' yežlyó. Na' wbíž beyaken gasj, na' goken ka to laže' yicha' gasj, na' byo' beyaken xna kan nak žen. 13 Belyínnj belj ya'abá ka' lo yo, na' goken kan žak che to yag higo, želyínnj da' zbian kate' zta be' wale yagen'. 14 Wdé che ya'abá, na' gok chen kan žak che to da'a kate' no benne' ztoben'. Bkwasgak yógo'te ya'ado', na' yógo'te yo biž lo nisdó' ka' gan wžé'gaken. 15 Naž benne' ka' znná biá'gake' lo yežlyó len benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' benne' ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia', na' yógo'te benne' zej ndo'w ka', na' yógo'te benne' bi zej ndo'e, na' benne' blo ka', na' benne' wnni'a ka', bkache' kwíngake' gan nak zan bloj ka', na' gan nak le'e ya'ado'

ka'. 16 Blížgake' ya'ado' ka', na' le'e yej ka', na' wnnágake': "Le yedjbaga' neto', na' le wkache' neto', nich bi le'el Bennen' ži'e latje blon' neto', na' nich bi yedjzén neto' yela' zža'a che Bennen' nake' Zíla'do'. 17 Ba bžin ža la' law yela' zža'a chégake', na' ěnozke benne' gak soelen'?"

7

To gaywá' tape yon mil benne'

1 Wdé gokgak da' ki, na' ble'ela' tape wbás che ya'abá zégake' dape la'ale yežlyó, na' žsėjwgake' xnezgak da' tape be', da' ka' žákgaken chelá'a weje lo yežlyó. Ki bégake' nich bi gak be' lo yežlyó, na' nich bi gak be' law nisdó', na' nich bi wtán yag ka'. 2 Lezka' ble'ela' yetó wbás che ya'abá ze'e zaka' gan zla' wbíž, na' noe'e to da' wdé'e benne' ka' zej nake' che Dios ban, dan' gak bian' légake'. Wnnié' zižje, na' bliže' tape wbás che ya'abá, wbás ka' nzi' lo ná'gake' yela' wnná bia' nich wchínnjgake' yežlyó, na' nisdó'. 3 Wbás ni gože' yetape' ka', na' wnné': "Bi wchinnjle yežlyó, na' nisdó', na' yag ka' na' zejte wda'to' to da' gak bian' lo xgagak benne' wen žin ka' che Dios chežo."

4 Benla' kan zej nak benne' ka' da' légake' dan' nak bian', na' zej nake' to gaywá' tape yon mile' ladjwgak da' chežinno kwe' lježgak za'só Israel. 5 Benne' ka' da' légake' dan' nak bian' zej nake':

Chežinno mil lježgak za'só Judá.
Chežinno mil lježgak za'só Rubén.
Chežinno mil lježgak za'só Gad.
6 Chežinno mil lježgak za'só Aser.
Chežinno mil lježgak za'só Neftalí.
Chežinno mil lježgak za'só Manasés.
7 Chežinno mil lježgak za'só Smon.
Chežinno mil lježgak za'só Lebí.
Chežinno mil lježgak za'só Isakar.
8 Chežinno mil lježgak za'só Sabulón.
Chežinno mil lježgak za'só Jwsé.
Chežinno mil lježgak za'só Benjamín.

Benne' ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze

9 Wdé gok da' ni bwia', na' ble'ela' benne' zan, na' bi gak nitó benne'

wlabe' légake'. Zej nbabe' yógo'te yež benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', benne' ka' nníta'gake' dot yežlyó. Zégake' law Bennen' ži'e latje blon' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' zej noxe' zin ka'. ¹⁰ Wnnégake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

¡Yela' žeslá zan' lo na' Dios chežo, Bennen' ži'e latje blo,

na' lezka' zan' lo na' Bennen' nake' Zíla'do'!

¹¹ Yógo'te wbás che ya'abá zégake' dot gawze latje blon', gan naken dot gawze gan zej nnita' benne' gole ka', na' gan zej nnita' tape benne' ban ka', na' bzechw lágwage' lo yote law latje blon', na' bka'n zéngake' Dios, ¹² na' wnnágake':

¡Ka'kze gaken!

¡Ga'n zen Dios chežo!

Napo' yela' zen, na' yela' žejní'il.

Že'to' Le': "Žóxkeno" na' zka'n zento' Le'.

Napkzo' yela' wnná bia', na' dot yela' wak.

¡Gákteze ki chio', Dios cheto'!

Ka'kze gaken.

¹³ Naž to benne' ladjw benne' gole ka' wnnable' neda', na' wnné': "¿Nož benne' ka' zej nakwe' laže' zíla'do'ze, na' ga benne' légake'?"

¹⁴ Neda' goža'-ne': "Xan, le' nnézkzelo'."

Le' gože' neda': "Benne' ki belzáka'li'e lo na'gak benne' ka' bétgake' légake'. Naken ka' belyibe' laže' da' zej nakwe', na' beyóngaken' zíla'do'ze len žen che Bennen' nake' Zíla'do'. ¹⁵ Che len nníta'gake' law latje blon' gan že' Dios, zнна bi'e, na' žóngake' žin lawe' Le' dot ža dot yele lo yodo' chie'. Bennen' ži'e latje blon' gape chi'e légake' dan' zóalenteze' légake'. ¹⁶ Biž tóngake', na' biž bílegake' nis, na' biž wzéy wbiž légake', na' biž gékgekle' da' la, ¹⁷ dan' Bennen' nake' Zíla'do', Benne' zoe' gachje láwe'le latje blon', gape chi'e légake' ka' to benne' žape chi'e zila' ka'. Chi'e légake' gan žal nis da' žonnen yela' nban, na' Dios yesbiže' yej lágwage' nis želbeže'."

8

Da' gaže da' noxen yichen'

¹ Kate' Bennen' nake' Zíla'do' bchoge' da' gaže da' noxen yichen', na' wžé' ži ya'abá che Dios xtido'.

² Naž blé'ela' gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zégake' law Dios, na' bdégake' lo ná'gake' gaže lozgak bia ka'.

³ Naž bla' yetó wbás che ya'abá, na' noe'e to že'n yale da' naken ya' oro, na' wzíe' žoe'e bkog da' žen' ya'abá che Dios. Bnézjwage' le' yale zen nich gonen' toze len yela' zchaljlen Dios chegak yógo'te benách ka' che Benne' Criston', na' bzeyen' lo bkogen' da' naken ya' oro, da' den law latje blon'.

⁴ Wžén žen che yalen' da' žen' lo na' wbás che ya'abán', na' goken toze len yela' zchaljlen Dios chegak benách ka' che Benne' Criston', na' bžinen gan že' Dios. ⁵ Naž wbás che ya'abán' bežwe' ye'n yalen', na' besche'en bzio' yi' da' žian lo bkogen', na' blätjen' lo yežlyó. Wzió' wnnén zižje, na' wyép yes, na' wzó' yežlyón'.

Zkwéžgake' lozgak bia ka'

⁶ Naž gaže wbás che ya'abá, wbás ka' zej noxe' gaže lozgak bia ka', wzóagake' wkwéžgaken'.

⁷ Wbás nežw che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wžé' yej nis ži'a len yi', na' žen che we', dan' byinnjen lo yo. Wyéy to kwe' che chonne kwe' yežlyón', na' lezka' wyéy to kwe' che chonne kwe' yag ka'. Lezka' wyeygak yógo'te yixe' ya'a.

⁸ Wbás bežope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' wbiže to da' naken ka' to ya'a zen da' žeyen lo nisdó', na' yelate' ka' gachje da' gachje nisdon' beyaken žen. ⁹ Got to kwe' che chonne kwe' da' zej nban da' zej nnitan' lo nisdon', na' wžia yi' to kwe' che chonne kwe' barkw ka'.

¹⁰ Wbás beyonne che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' to belj ya'abá da' žeyen ka' yeže žala' wbižen gan de nis yegw ka', na' gan žal nis, na' goken ki che yelate' ka' gachje da' gachje nis da' žen' dot yežlyó.

¹¹ Beljen' nzin' Ajenjo, da' naken to

da' sla', na' yelate' ka gachje da' gachje nisen' beyaken sla' kan nak ajenjon', na' gotgak benne' zan ni'a che nisen' da' beyaken sla'.

¹² Wbás bedáp che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' yelate' ka gachje da' gachje wbiž beyaken chol, na' lezka' goken che byo', na' to kwe' che chonne kwe' belj ka' beyaken chol. Ka' goken, bi bza'ni' wbiž yelate' ka gachje da' gachje ža, na' bi wza'ni'gak belj ka' len byo' yelate' ka gachje da' gachje yele.

¹³ Naž bwia', na' benla' zenne zižje to wbás che ya'abá, wbás na' zdie' gachje láwe'le zan ya'abá, na' wnné': "Da' nyáche'le'e gaken chele le'e. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e. Da' nyáche'le'e gaken chele le'e, zoale yežlyó katen' wkwežgak yechonne wbás che ya'abá ka' lózgakba' ka'."

9

¹ Wbás gayo' che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' ble'ela' to benne' ya'abá, benne' zenne'e ka to belj ya'abá da' bexjwn lo yežlyó, na' bnéjwgake' le' zi'n ya che latje chol. ² Bsaljwe' latje cholen', na' wžen žen che da' žeyen lo latje cholen', na' goken ka žen da' zžojen gan zžéygake' bzodo' ka', na' bechól wbiž len ya'abá ni'a che žen na'. ³ Lo žen na' bžojgak biche' zo ka', na' belžoaba' dot yežlyó, na' Dios bi'e légakba' latje gádo'gakba' benách ka' kan žongak goxjní' ka', bia ka' žé'gakba' yežlyó. ⁴ Le' góžgake'-ba' bi yélengakba' yiže' dan' de yežlyón', na' lezka' yag ka', san wak gádo'gakba' benne' ka' bi da' lo xgágake' dan' nak bian' zej nake' che Dios. ⁵ Bi bi'e légakba' latje gótgakba' benách ka', san wsaka' zízegakba' légake' gayo' byo'. Zlale'e gan žádo'gakba' kan zla gan žádo'gak goxjní' ka'. ⁶ Lo ža ka' yénegekle benách ka' got kwíngake', san bi gákgake'. Yénegekle' gátgake' san wkache' kwin yela' got.

⁷ Zinna'gak biche' zo ka' kan zinna'gak bia ka' zej nákwba' da' naken ya, nich chjakba' lo wdile. Žiagak yíchjgakba'

da' ka' zej naken ka da' ka' zej naken oro. Zinna' lágakba' kan zinna' lágak benách ka'. ⁸ Zinna' yicha' yíchjgakba' kan zinna' yicha' yichj to no'le. Zej nak láye'gakba' kan zej nak laye' beže yiže'. ⁹ Zej nakw lchó'gakba' da' naken ya. Žongak xíl'gakba' žaxto' kan žongak karret ka' žzobgak bia ka' kate' zjakba' tariaze lo wdile. ¹⁰ Zej nak xbán'gakba' kan nak xban goxjní', gan zej žia lí'gakba'. Lo xbán'gakba' ka' zej žia da' zdíl-lengakba', nich gon zígakba' benách ka' gayo' byo' ka'.

¹¹ Zoa to benne' zinna bi'e légakba', benne' nake' wbás xiwe' che latje chol. Wbasen' lie' len diža' hebreo: Abadón, da' znnan len diža' griego: Apolión, na' len diža' xiža': Da' Žchinnjen.

¹² Ba wdé da' nežw da' zžia yin' benách ka', san za'gak yechóp da' ka' wžia yin' légake'.

¹³ Wbás xope che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benla' chi'i to benne' zchalje' gachje láwe'le da' tape da' zej naken ka loz beže, da' ka' dá'gaken dape la'ate bkogen' da' naken ya oro, da' žen' law Dios. ¹⁴ Bennen' zcháljlene' wbás xopen' che ya'abá, wbasen' bkweže' lozba' chien'. Bchalje', na' wnné': "Beseže tape wbás xiwe' ka' zej nžejen žoa'a yegw Éufrates."

¹⁵ Naž beseže' tape wbás xiwe' ka', wbás ka' bkwez Dios che ža na'ze, da' naken ža na', na' byo' na', na' yiz na', nich gótgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó. ¹⁶ Benla' kan nbabgak benne' ka' žjake' lo wdile, benne' ka' žiagake' bia ka', na' zjáljlene' tape wbás xiwe' ka'. Zej nake' chope gaywá' mil mile'.

¹⁷ Ble'e dáwe'la' bia ka', na' benne' ka' zej žiagake'-ba' zej nakw lchó'gake' da' naken xna gole, na' ya'a ka ya'abá, na' gache. Zej nak yichjgak bia ka' ka yichjgak beže yiže' ka', na' lo žoá'agakba' želžój yi', na' žen che yin', na' to da' zzeyle'en, da' nzin' sufre.

¹⁸ Da' ka' želžojen žoá'agakba' bétgaken to kwe' che chonne kwe' benách ka' nníta'gake' yežlyó, da' ka' zej naken yi', na' žen chen, na' dan' zzeyle'en.

19 Da' ka' zdíl-lengak bia ka' želžojen žoá'agakba', na' lezka' da' zej žian lo xbánagakba' dan' zej nak xbánagakba' ka' bele snia ka', na' žiagak yíchjgakba' da' zdíl-lengakban'.

20 Yezíka'gak benách ka', benne' ka' bi gótgake' lo da' chope ki da' zžia yí'gaken, bi beyát láže'gake' nich biž góngake' kan žónteze žóngake', na' bi bsángake' zka'n zéngake' be' xiwe' ka', na' lo'a ka', da' ka' bi zlé'egeklen, na' bi žéngeklen, na' bi zzá'gaken. 21 Bi beyát láže'gake' nich biž gótgake' benách ka', na' nich biž góngake' yela' wzá' chégake', na' da' zia da' žóngake', na' yela' zban chégake'.

10

Wbás che ya'abá, wbasen' noxe' to yichdo' lo ne'e

1 Naž ble'ela' yetó wbás wale che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' betje' lo yo, na' nakwe' bejw ya'abá, na' zoa to pita' ya'a yichjle'. Žákti'te lawe' kan zna' wbíž, na' zej nak ni'e ka' yag wale ka' da' želyeyen. 2 Noxe' to yichdo' nyaljwn lo ne'e, na' len ni'e li ža bleje' lo nisdó', na' len ni'e yegle bleje' lo yo biž. 3 Naž wnnié' zižje, na' benle chi'e kan nenle kate' zbežya'a beže yixe', na' katen' beyóž wnnié' zižje, na' wnnegak gaže wzió' ka'. 4 Wdé wnnegak wzió' ka', neda' za' wzoja' le'e yiche, san benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda': "Bkáche'ze da' wnnagak gaže wzió' ka'. Bi wzojon' le'e yiche."

5 Naž wbás che ya'abán', wbasen' ble'ela' zie' lo nisdó', na' lo yo biž, bchis ne'e li ža zaka' li ya'abale, 6 na' ben choch xtiže'e ni'a che Bennen' zoakze', Bennen' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdó', na' da' ka' zej den to to latje ka', na' wnné': "Biž želen, 7 san kate' wbás gaže che ya'abá wkweže' lozba' chien', na' yeyóž gon Dios da' ngache' chie', dan' bloe'ele' benne' wen žin chie' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlaze' Le'."

8 Naž bennen' benla' chie' bchalje' ya'abá che Dios bcháljlene' neda'

da' yoble, na' wnné': "Wyéj, bejxi' yichdo' nyaljwn', dan' zoan lo na' wbás che ya'abán', wbasen' žleje' lo nisdó', na' lo yo biž."

9 Wyá'a gan zoa wbás che ya'abán', na' wnnabla'-ne' gonne' yichdon' chia'. Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Wzín', bdawn'. Lo žo'o gaken zix kan nak china' bez, san lo li'o yeyaken sla'."

10 Wzi'a yichdon' dan' zoan lo ne'e, na' bdawan'. Lo žoa'a goken zix kan nak china' bez, san katen' beyóž bdawan', na' beyaken sla' lo li'a.

11 Naž gože' neda': "Žala' wchaljo' da' yoble lo wláz Dios lawgak zan kwe' benách zi'to' ka', na' gan zej nnita' yež zante ka', na' gan zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' lawgak benne' zan, benne' wnná bia' ka'."

11

Chope benne' zzoa lígake'

1 Naž bla' to benne', na' benne' neda' to ya xtil da' naken ka' to da' zžixlenžo, na' gože' neda': "Wzó ža', na' bžix yodo' che Dios. Lezka' bžix bkog la'y chen, na' blab benne' ka' nníta'gake' ga na', benne' ka' zka'n zéngake' Dios. 2 Bi wžixo' li'a yodon' dan' den na'le, dan' nden lo na'gak benách zi'to' ka', na' wléjgake' yež la'y chope-yeyón byo'."

3 Lezka' gože' neda': "Sela'a chope benne' nich wzóa lígake' chia' neda', na' wcháljgake' lo wlaza' neda' chežinno gaywá' chonnłalj ža, na' gákwgake' laže' zeche'." 4 Benne' chope ki, benne' zzoa lígake', zej nake' chope yag olibo, yag ka' nyejw le'e yiche la'y kan nak chégaken, na' lezka' zej nake' chope da' zej nwa' yi', da' ka' zej žen' law Dios, Xan yežlyó nga. 5 Cha' yénele no benne' gone' chégake' da' zia, na' žoj yi' lo žoá'agake' da' wzeyen bennen', na' goten le', na' lezka' goten benne' ka' zží'igake' chégake'. 6 Chope benne' ki nzi' lo ná'gake' wséjwgake' xnez nis yejw che ya'abá, nich bi gak yejw kate' ža ka' žala' wcháljgake' lo wláz Dios,

na' lezka' nzi' lo ná'gake' góngake' ga yeyák nis žen, na' góngake' ga galj yižwé' yežlyó nga, na' ki góngake' ba le chí'iteze yénegekle'. ⁷ Kate' yeyóž wzóa lágake' chia' neda', na' žoj bia snia lo latje chol, na' tıl-lenba' légake', na' wléj wchochjba' légake', na' gotba' légake'. ⁸ Belá' žen chégake' xóagaken lo nez blo che yež žen, gan wdá' Xanžon' le'e yag kroze, na' kan žsaka' lebžo, lezka' nzin' Sodoma, na' lezka' Egipto. ⁹ Benách yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' da' zan diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka', lé'egekle' belá' žen chégake', na' chonne ža yo'o gachje bi gónngake' latje no benne' wkache'e légake' lo yežw ba. ¹⁰ Chaz láže'le'egak benne' ka', benne' nníta'gake' yežlyó nga dan' gotgak chope benne' ki, benne' bcháljgake' lo wláz Dios, dan' bsaka' zígake' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' lo yela' žebél chégake' séla'gake' da' wnéžjwzegake' ljéžgake' toe' yetóe'.

¹¹ Naž kate' ba bza'a chonne ža yo'o gachje ka', Dios besbane' légake', na' belyase' belzie', na' bžébegak yógo'te benách ka', benne' ka' blé'egekle' légake'. ¹² Naž benle chi'i to benne' wnnié' zižje ya'abá che Dios, na' gože' légake': "Le kwen nga."

Belbene' lo bejw ya'abá zaka' li ya'abale, na' benne' ka' bží'igake' chégake' blé'egeklen'. ¹³ Ka' gaze wzó' yežlyó, na' byinnj to kwe' che chi kwe' yo'o ka' wžé'gaken lo yežen', na' katen' wzó', gotgak gaže mil benách ka'. Bžébegak benne' ka' zej nga'ne', na' bka'n zéngake' Dios, Bennen' zoe' ya'abá.

¹⁴ Ba wdé da' bežope da' zžia yin' benách ka', na' za' gak da' beyonne da' wžia yin' légake'.

Wbás gaže che ya'abá žkweže' lozba' chien'

¹⁵ Wbás gaže che ya'abá bkweže' lozba' chien', na' benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios wnnégake' zižje, na' wnnágake':

¡Gan wnná bia'gak benách ka' lo yežlyó

zej nden lo na' Xanžo Dios, na' lo na' Benne' Criston'!

¡Le' nna biá'teze'!

¹⁶ Naž tap žoa benne' gole ka', benne' žé'gake' gan zej nape' yela' wnná bia' law Dios, bzechw láwgake' lo yo, na' bka'n zéngake' Dios. ¹⁷ Na' wnnágake': ¡Xanto' Dios, napkzo' dot yela' wak! Wzoakzo', na' zoakzo', na' za' yidkzo'. Žóxkeno', dan' ba bkonlo' žin yela' wak zen chio',

na' zzo lawo' znná bi'o.

¹⁸ Belžá'a benách yež ka' san ba bžin ža gon zígako'-ne'.

Naken ža wchi'a lažo'o benne' gat ka'. Yebi'o chegak wen žin chio' ka', benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le', benne' ka' zej nake' chezo', benne' ka' wdápegake' Lo' ba la'ne, benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'. Ba bžin ža wžia yi'o benne' ka' bchínnjgake' yežlyó.

¹⁹ Naž byaljw yodo' che Dios da' žen' ya'abá, ga na' nla' law kak la'y gan yo'o diža' da' zka'n chawen', dan' ben Dios. Wyép yes yežlyó, na' benle žaxto' žen, na' wnné wzio'. Wzó' yežlyón', na' wžé' yej nis ži'a.

12

To no'le, na' to bele zen sniale'e

¹ Naž bla' law to da' zen da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Bla' law to no'le nakwe' da' naken ka' wbiž, na' zoa žan ni'e da' naken ka' byo'. Žia yichje' to da' naken oro gan žiakak chežinno da' ka' zej naken ka' belj baní' ka'. ² No'len' za' galj bi' že'n chie', na' zbéžyi'e dan' zdia' li'e, na' zzáka'li'e dan' žalj to xkwide' chie'. ³ Naž bla' law yetó da' nak bian' lo ya'abá che Dios. Bla' law to bele zen sniale'e, bia znná'ba' xna gole, na' žiakak gaže yichjba', na' chi lozba', na' žia to da' naken oro to to yichjba' ka'. ⁴ Len xbanba' wzobba' to kwe' che chonne kwe' belj ka' zej nla' ya'abá, na' bžo'nba' légaken lo yežlyó. Wzé bele zen sniale'e na' law no'len' ba žalj xkwide' chie', na'

wzoaba' gawba' xkwide' chien' kate' ba naljbe'. ⁵ No'len' bzoe' to Xkwide' byodo', Bin' žala' nna bia'be' yogo'te yež ka' len yela' wak zen. Dios la' bkwastie' Xkwiden' che no'len', na' bchise'-be' gan zoakze' Le', lo latje blon' gan ži'e znná bi'e. ⁶ Bzonnj no'len', na' wyeje' lo latje dach, gan ba bkwez Dios to latje che no'len'. Wáwgake' le' ga na' chežinno gaywá' chonnalaj ža ka'.

⁷ Wdé gokgak da' ki, na' gokle'e wdile lo ya'abá che Dios. Migel, wbás blo che ya'abá len wbás ka' žónlengake' le' tzen, beldíl-lene' bele zen sniale'e na', na' beldile bele zen na', na' wbás xiwe' ka' žónlengaken leba' tzen, ⁸ san bi be wzéke'lba' lo wdilen'. Che len biž bžélgekle latje chégaken ya'abá che Dios. ⁹ Ka' goken, belžo'ne' bele zen sniale'e na' na'le, belen' wzoaba' ža ni'te, na' nzin' Da' Xiwe', na' Satanás, dan' žon láže'len yogo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Belžo'ne' da' xiwe' lo yežlyó nga, tzen len wbás xiwe' ka', be' ka' žónlengaken da' xiwen' tzen.

¹⁰ Naž benla' chi'i to benne' wnnié' zižje ya'abá che Dios, na' wnné': Na'a ba bžin ža la' law yela' žeslá da' ben Dios, na' yela' wak chie', na' yela' wnná bia' chie', na' lezka' yela' wnná bia' che Benne' Criston', dan' ba bžó'ngake' da' xiwe' na'le, dan' besbagan' lježžo ka' zia dot ža dot yeje, dan' benen law Dios chežo.

¹¹ Bežojgak lježžo ka' chawe', dan' bkóngekle' žin xchen Bennen' nake' Zíla'do' che Dios, na' dan' bkóngekle' žin xtiža' Dios da' bcháljgaken'. Bi be' láže'gake' yela' nban chégake', san gótgake'.

¹² Che len gak yela' žebél ya'abá che Dios. jLe yebél le'e, zoale ga na'! Da' nyáche'le'e gaken chele le'e zoale yežlyó, na' lo nido', dan' ba betj da' xiwe', na' blan' gan zoale.

Zža'le'e da' xiwen' dan' nnezlen yetó chí'ido'ze de latje chen.

¹³ Katen' gókbe'ele bele zen sniale'e na' ba bžó'ngake'-ba' lo yežlyó, naž wžía láže'ba' no'len' bzoe' Xkwide' byodo' chien'. ¹⁴ Naž Dios bnezjwe' no'len' chope xil bsia ži'a nich gak le' lo be'ze, na' wkwase' gan zoa bele zen sniale'e na', nich žine' latje chie' lo latje dach. Wáwgake' le' ga na' chonne yiz yo'o gachje ka'. ¹⁵ Naž bele zen sniale'e na' beyebba' nis zil zaka' xkóže'le', da' goken ka to nis yegw, na' gónelba' wa'ten no'len'. ¹⁶ Naž yežlyó góklenen no'len', na' wyaljw lo yo, na' we'jen nis yegon' dan' beyéb bele zen sniale'e na'. ¹⁷ Naž bele zen sniale'e na' bžá'ale'eba' no'len', na' wyejba', na' bejtíl-lenba' za'sóe' ka' zej nga'ne', benne' ka' žóngake' kan nak da' wnná Dios, na' dot láže'gake' žóngake' kan znná xtiža' Jesús, Benne' Criston'.

13

Chope bia snia

¹ Wzía' neda' lo yox žoa'a nido', na' ble'ela' to bia snia, bia žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zbenba' zžojba' lo nido'. Žiagak chi da' naken oro lo yichjba' ka'. To to lozba' žia to da' naken oro, na' to to lo xgaba' ka' nyejw to la da' naken xiwe' dan' bi de Dios chawe'. ² Bia snia na' ble'ela' znná'ba' kan znná' bežto', na' nak ní'aba' kan nak ni'a oso, na' žoá'aba' naken kan nak žoa'a beže yixe'. Bele zen sniale'e na' bdeba' yela' wak cheba' lo na' bia snia ni tzen len latje cheba' gan znná bia'ba', na' lezka' yela' wnná bia' zen cheba'. ³ Žia we' to yichj bia snia na', da' naken da' goten leba', san beyák wen', na' bebágekle yogo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' bēnlengake' bia snia na' tzen. ⁴ Lezka' bka'n zéngake' bele zen sniale'e na' dan' bdeba' yela' wnná bia' cheba' lo na' bia snia na'. Lezka' bka'n zéngake' bia snia na', na' wnná'gake': “¿Nožkze benne' nake' zen kan nak zen bia snia na', na' nožkze benne' sáke'le' tíl-lene'-ba'?”

⁵ Lezka' bia snia na' wzí' lo na'ba' zchaljba' da' zka'n zen kwinba', na' diža' xiwe' da' zneba' che Dios. Chope-yon byo' gota' lo na'ba' yela' wnná bia' na'. ⁶ Wzó lawba' zneba' che Dios, na' wnné zi'ba' che La Dios, na' che latje la'y chie', na' chegak benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios. ⁷ Lezka' wzí' lo na'ba' tíl-lenba' benne' ka' zej nake' che Dios, na' zejte wléj wchochjba' légake'. Lezka' wzí' lo na'ba' nna bia'ba' yógo'te benách zi'to', benách ka' nníta'gake' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga. ⁸ Yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bka'n zéngake' bia snia na', benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban, yichen' bzoj Bennen' nake' Zíla'do' che Dios katen' bi na' gata' yežlyó nga, na' wnnakze Dios gat Bennen' nake' Zíla'do' ni'a chegak benách chie' ka'.

⁹ Cha' zoa no benne' ženle', žala' wzé nage'.

¹⁰ Benne' ka' Dios wnnakze' žéjgake' do ya,

žala' žéjgake' do ya,

na' benne' ka' Dios wnnakze' gátgake' lo ya ntoche',

lo ya ntoche' gátgake'.

Che len, benne' ka' zej nake' che Dios žala' kwez zen láže'gake' na' chejlé'gake' chie' Le'.

¹¹ Wdé na' ble'ela' yetó bia snia, bian' bžojba' lo yo. Žiagak chope lozba' kan zej nak loz zila', na' zchaljba' kan zchalj bele zen sniale'e na'. ¹² Bia snia ni wzí' lo na'ba' dot yela' wnná bia' che bia snia nežwn', katen' zóalenba' leba'. Bia snia bežopen' žonba' ga zka'n zengak yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bia snia nežwn', bian' beyák wen' da' goten leba'. ¹³ Lezka' bia bežopen' žonba' da' ka' zej nak bian' na' zejte žonba' ga žetj yi' da' zan' ya'abá, na' zyinnjen lo yo lawgak yógo'te benách ka'. ¹⁴ Žon láze'lba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga len da' ka' zej nak bian' dan' nzi' lo na'ba' žonba' law bia snia nežwn'.

Gožba' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga góngake' to lo'a bia snia na', bian' gok we' lo ya ntoche', na' zoaba' nbanba'. ¹⁵ Nzi' lo na'ba' žonba' ga soa nban lo'a bia snia nežwn', na' gak wchaljen, na' gonen ga gatgak yógo'te benne' ka' bi wká'n zéngaken'. ¹⁶ Benba' ga wdá' yógo'te benách ka' to da' nak bian' zej nake' toze len leba', benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka', benne' wnni'a ka', na' benne' yache' ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka'. Bda'ba' da' nak bian' lo ná'gake' li ža o lo xgágake'. ¹⁷ Bi gok nitó benne' bi da' ga'we' o bi da' gote'e cha' bi de'e da' nak bian', o cha' bi de'e la bia snia na', o kan nbab laba'. ¹⁸ Na'a žala' gata' chio' yela' žejní'il. No benne' nape' yela' žejní'il žala' wlabe' kan nbab la bia snia na', da' naken tlebe kan nbab la benne', na' kan nbab laba' naken xope gaywá' chonnłalj xope.

14

Da' žolgak to gaywá' tape yon mil benne' byo

¹ Wdé na' bwia', na' ble'ela' Bennen' nake' Zíla'do', na' zie' law ya'adon' da' nzin' Sión. Žónlengak to gaywá' tape yon mil benne' byo ka' Le' tzen, na' nyejw le'e xgágake' La Bennen' nake' Zíla'do', na' lezka' La Xe'. ² Naž benla' to da' zgo'on žaxto' ya'abá che Dios, da' zne zižjen kan zne to yegw zen o kan zne wzio'. Benla' da' ženle kate' no benne' žinne' to da' žolen da' žian do zan. ³ Žólgake' to da' kobe, na' nníta'gake' law latje blon', na' lezka' law gan zej nnita' tape benne' ban ka' len benne' gole ka'. Bi gak nitó benne' gole' da' žolgak benne' ki, san légakze to gaywá' tape yon mil benne' byo ka', benne' ka' Benne' Criston' beya'we' ladjw benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ⁴ Benne' byo ka' zej nake' li láže' dan' bi wnníta'lengake' no no'le, na' zej nake' benne' kwíde'ze. Žjáklene' Bennen' nake' Zíla'do' gáte'teze gan zeje'. Benne' Cristo na'kze beya'we' légake' ladjwgak benách ka', na' zej nake' benne' nežw ka' bde kwíngake'

lo na' Dios, na' lo na' Bennen' nake' Zíla'do'. ⁵ Batkle ben láže'gake', na' bi gak nitó benne' bi da' nnie' chégake' gan nníta'gake' law latje blon' gan že' Dios.

Da' bchaljgak chonne wbás che ya'abá

⁶ Naž bļe'ela' yetó wbás che ya'abá, na' wdíe' lo be'ze zan ya'abá, na' noe'e diža' chawen' da' zoan to chi'ize nich wzenlen' benách ka' nníta'gake' dot yežlyó nga, benne' ka' zej nbabe' yógo'te yež ka', na' yógo'te benách zi'to' ka', na' yógo'te benne' ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benne' yógo'te yežlyó ka'. ⁷ Wnné' zižje wbasen', na' wnné':

Le žebe Dios, na' le goļ da' zka'n zen Le', dan' za' wchi'a láže'e benách ka'.

īLe wká'n zen Dios! Lekze' bene' ya'abá, na' yežlyó, na' nisdo', na' gan žal nis.

⁸ Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás nežwn' che ya'abá, na' wnné': "Ba beyóž che yež Babilonia. Ba beyóž che yež zen na'. Ka' goken chen dan' bengak benne' ka' nníta'gake' lo yežen' ga wzí' lo na'gak benne' yógo'te yež ka' góngake' kan zej nak da' sban da' zdan láže'gake'."

⁹ Yetó wbás che ya'abá bejnawe' wbás bežopen' che ya'abá, na' wnné' zižje, na' wnné': "Cha' no benne' wká'n zene' bia snia, na' ló'aba', na' cha' we'e latje ta' xge' o lo ne'e dan' nak bia' nake' toze len leba', ¹⁰ Dios wsaka' zi'e le' lo yela' zža'a chie'. Saka'le'e bennen' lo yi', na' lo dan' zzeyle'en, lawgak wbás che ya'abá ka', na' law Bennen' nake' Zíla'do'.

¹¹ Kwénteze žen che yin' gan saka'gak benne' ka'. Dot ža dot ye le saka'gak benne' ka' bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' batkle gata' latje yeží láže'gake', na' bi yeží láže'gak benne' ka' bé'gake' latje ta' laba' légake'. ¹² Che len žala' kwez zen láže'gak benne' ka' zej nake' che Dios, na' góngake' kan wnnakze' Le', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'."

¹³ Naž benla' chi'i to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' gože' neda', na'

wnné': "Bžoj da' ni le'e yiche: ba nez zen gaken chegak benne' ka' gátgake' na'a so law, benne' ka' žejlé'gake' che Xanžon'."

Dios Be' La'y wnné': "Ka'kze gaken. Yeží' láže'gake' lo žin da' žóngake', na' gata' yela' žebél chégake' da' naken tlebe len da' béngake'."

Žeží'gake' linn che yežlyó

¹⁴ Naž bwia', na' bļe'ela' to bejw ya'abá da' naken zíla'do'ze, na' lo bejw na' že' to Benne' zñne'e kan zñna' Bennen' Golje' Benách, na' žia to da' naken oro yichje', na' lo ne'e noxe' to ya ntoche'. ¹⁵ Bžoj to wbás che ya'abá lo yodo', na' wnné' zižje, na' gože' Bennen' ži'e lo bejwn', na' wnné': "Bkonle žin ya ntoche' chio', na' bchog bisto zoa' scribe dan' ba bžin ža chogon'. Ba nbiz bisto chen, da' ka' zej den yežlyó."

¹⁶ Naž Bennen' ži'e lo bejwn' bkonle' žin ya ntochen' dot yežlyó, na' bchoge' da' bļan' lo yo.

¹⁷ Naž bžoj yetó wbás che ya'abá lo yodon' da' žen' ya'abá che Dios. Lekza' noe'e to ya ntoche'. ¹⁸ Bžoj yetó wbás che ya'abá žoa'a bkogen', na' nzi' lo ne'e wkonle' žin yi', na' wnné' zižje, na' bļiže' wbás nežwn' che ya'abá, wbasen' noe'e ya ntochen', na' wnné': "Bkonle žin ya ntoche' chion', na' btob da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, dan' ba na da' želbía lba uba ka'."

¹⁹ Naž wbás ni che ya'abá bkonle' žin ya ntochen' dot yežlyó, na' btobe' da' želbía lba uba ka', da' zej žen' yežlyó, na' bejžo'nen' to lo bloj zen gan zzi xis uba. Da' ni zloe'elen kan gon Dios, wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁰ Bleje' da' želbía lba uba ka' lo blojen', da' zoan žoa'a yež na'le, na' lo blojen' bžoj žen, da' wyepen ga bžinten žoa'agak bia ka', na' wdé žen na' dot gan gak sa'žo gaže ža.

15

Gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá

¹ Błe'ela' yetó da' zen ya'abá che Dios da' nak bian', da' žonen ga žebanlžo. Bžojgak gaže wbás che ya'abá, na' zej noxe' gaže yižwé' ka' da' ze lówtegaken, da' ka' Dios wkonle' žin nich yeyóž wsaka' zi'e benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

² Lezka' błe'ela' to da' naken ka to nisdó' da' žepen yes baní' ka yej jese da' yo'on yi'. Benne' ka', benne' belágake' lo na' bia snia, na' lo na' ló'aba', na' bi wží'gake' laba', zégake' lawle da' naken ka to nisdó', na' zej noxe' da' ka' zgól'gake', da' ka' bnezjw Dios légake'. ³ Žól'gake' da' bel Moisés, bennen' goke' wen žin che Dios ža ni'te, na' naken da' žól'gake' che Ben-nen' nake' Zila'do'. Wnnágake':

Le', Xanto' Dios, napkzo' dot yela' wak.

Zenle'e zej nak yógo'te da' beno',

da' ka' žóngaken ga žebanlto'.

Znna bi'o Le' yógo'te yež ka'.

Dot chawe', na' li laže' naken da' žono'.

⁴ ¿Zoa no benne' bi žebe' Le', Xanto'?

¿Zoa no benne' bi wká'n zene' Le'?

Tozo' Le' nako' la'y.

La'gak benách yógo'te yež ka' gan zo',

na' wká'n zéngake' Le'

dan' zlé'egekle' nak chawe' yógo'te da' žono'.

⁵ Wdé gok da' ni, bwia', na' błe'ela' byaljw yodon' da' žen' ya'abá che Dios gan de latje la'y da' nak bian' Dios zóalene' benách chie' ka'. ⁶ Gaže wbás che ya'abá bžójgake' lo latje la'y na', na' zej noxe' gaže yižwé' ka'. Zej nakwe' laže' da' záka'le'en, na' žákti'ten, na' zej nžej bayw ka' da' zej naken ya oro lchó'gake'. ⁷ Naž to benne' ladjw tape benne' ban ka' bnezjwe' che chegak gaže wbás che ya'abá ka' gaže zíga'do' da' zej naken ya oro, na' zej nžan' da' zloe'elen yela' zža'a che Dios, Bennen' zoakze'. ⁸ Lo latje la'y na' wžé' žen che yi', dan' zej že' yela' baní', na' yela' wak zen che Dios ga na'. Bi gak nitó benne' choe'e lo latje la'y na' kate' téžegak gaže yižwé' ka' da' zej nwa' gaže wbás che ya'abá ka'.

16

Zíga'do' ka' da' zloe'egeklen yela' zža'a che Dios

¹ Naž benla' chi'i to benne' wnnié' zižje lo latje la'y na', na' gože' gaže wbás che ya'abá ka', na' wnné': "Le chej, na' le chejlalje gaže zíga'do' ka' lo yežlyó, da' ka' zej nžan' da' zloe'elen yela' zža'a che Dios."

² Wyéj wbás nežw che ya'abá, na' bejlalje' da' nžan' zíga'don' da' noe'e lo yežlyó. Da' nžan' zíga'don' benen ga wžía we' da' zla'le'en lo belá' žen chegak benne' ka' zej de'e da' nak bia' zej nake' toze len bia snia na', na' lezka' lo belá' žen chegak benne' ka' zka'n zéngake' ló'aba'.

³ Naž wyéj wbás bežope' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo nisdó', na' nisen' beyaken žen kan nak žen che to benne' gat, na' gotgak yógo'te da' ka' zej yo'on lo nisdon'.

⁴ Wyéj wbás beyonne' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e gan zej de yegw ka', na' gan žal nis, na' yógo'te nis ka' beyákgaken žen.

⁵ Naž benla' zchalj wbás che ya'abán', wbasen' nzi' lo ne'e zkonle' žin nis, na' wnné': "Xanto' Dios La'y. Zoakzo', na' wzoakzo'. Chawe' nako' dan' zchogo' chegak benách sáka'gake' ki, ⁶ dan' bláljgake' žen chegak benne' ka' zej nake' chio' Le', na' žen chegak benne' ka' bcháljgake' lo wlazo' Le'. Na'a, žono' Le' ga yé'jgake' žen dan' ki žala' gaken ché'gake'."

⁷ Naž benla' bchalj to benne' wzóe' žoa'a bkogen' da' žen' ya'abá che Dios, na' wnné': "Ka'kze gaken, Xanto' Dios, napkzo' dot yela' wnná bia'. Dot da' li, na' chawe' nak kan zchogo' chegak benách sáka'gake'."

⁸ Wyéj wbás bedape' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo wbíž, na' Dios bi'e wbižen' latje bzeyle'en benne' ka' len yi' chen. ⁹ Wyeygak yógo'te benách ka' dan' bzey wbíž légake', san bi beyát láže'gake', na' bi bka'n zéngake' Dios. Wnné' zí'gake' che Dios, Bennen'

yo'o lo na'kze' sele'e da' ki da' žsaka' zígaken benách ka'.

¹⁰ Wyéj wbás gayo' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo latje che bia snia gan znná bia'ba', na' wže' chol ga na'. Naž, benách ka' bdáwya'agake' lóže'gake' dan' wzáka'le'egake', ¹¹ san bi beyát láže'gake' nich biž góngake' da' zia da' žóngake'. Wnné zígake' che Dios, Bennen' zoe' ya'abá dan' zzáka'le'egake' ni'a che wen' da' žiagake'.

¹² Wyéj wbás xope che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo yegw zen da' nzin' Eufrates, na' bebíž nis yegon' nich yalw nez gan tegak benne' wnná bia' ka' žójgake' zaka' gan zla' wbiž.

¹³ Naž ble'ela' bele zen sniale'e na', na' bia snia na', na' bennen' zchalje' lo wlázgakba', na' bžojgak chonne be' xiwe' lo žoá'agakba', da' ka' zžia yígaken benách ka', na' znná'gaken kan znná'gak blož ka'. ¹⁴ Chonne be' ki zej naken be' ka' che da' xiwe', be' ka' žóngaken da' zej nak bian' da' góngaken ga yebáňgekle benách ka'. Yjak be' xiwe' ka' dot yežlyó nga, na' bejtóbgaken benne' wnná bia' ka' nich chjake' lo wdilen' da' gaken lo ža zen che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia'. ¹⁵ Ki wnná Dios: “Le wia nga. La'a neda' cholze kan zla' to benne' wbán. Ba nez zen gaken che no benne' nake' ban láže', na' žape chi'e da' nakwe', nich bi gon byenen te' gal yidze', na' bi yedoe'ele' lawgak benách ka'.” ¹⁶ Be' xiwe' ka' betóbgaken benne' wnná bia' ka', na' bdóbgake' to latje da' nzin' len diža' hebreo: Armagedón.

¹⁷ Wyéj wbás gaže' che ya'abá, na' bejlalje' da' nža' zíga'don' da' noe'e lo be'ze, na' to benne' wnné' zižje lo latje la'y da' žen' ya'abá che Dios gan de latje blon', na' wnné': “Ba naken.”

¹⁸ Naž wyép yes, na' gokle'e žaxto', na' wnné' wzio'. Wzó' yežlyó, da' wzo'žen ka ba wzó' kate' ne zej nnita' benách ka' lo yežlyó nga. ¹⁹ Yež zen na' bžojen chonne kwe'le, na' wzia yí'gak yež ka' zej žen' dot yežlyó nga. Dios

bejsá' láže'e che da' zia da' bengak benách ka' nníta'gake' lo yež zen na' da' nzin' Babilonia, na' lo yela' zža'a chie' bsaka' zi'e benne' ka' nníta'gake' yežen'. ²⁰ Belgache' yežlyodo' ka' da' zej žen' gachje lawle nido', na' biž wže'gak ya'a ka'. ²¹ Lezka' byinnj yej nis ži'a, da' zan' ya'abá, na' bejxwn lo yichjgak benách ka', na' yej nisen' nále'len ka to gaywá' ya to ton. Yógo'te benách ka' wnné zígake' che Dios ni'a che yej nisen', dan' bsaka' zi'le'en légake'.

17

Dios zchoge' che yež zen kwia yin'

¹ Naž bla' to wbás che ya'abá gan zoa', wbasen' nbabe' gaže wbás ka' biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' zej naken ya oro. Bcháljlene' neda', na' wnné': “Da nga, na' wloe'ela' le' kan gon Dios, wchinnje' yež zen na' da' naken ka to no'le le'e, na' žen' lo nido' ka'. ² Benne' wnná bia' ka', benne' ka' bēnlengake' no'len' da' sban, na' benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, wzóžgekle' ni'a che da' sban da' žon no'len'.”

³ Naž yetó da' bloe'el Dios Be' La'y neda'; wbás che ya'abán' bchi'e neda' to latje dach, na' ble'ela' to no'le, na' to bia snia, na' no'len' žie'-ba'. Bia snia na' znná'ba' xnale'e. Žiagak gaže yichjba', na' chi lozba', na' zej da'ba' diža' ka' da' žon díjgeklen Dios. ⁴ No'len' žie'-ba' nakwe' láže' xna, na' láže' xnale'e. Žiagak da' xtan ka' le' da' zej naken ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'. Lo ne'e noxe' to zíga'do' da' naken ya oro, dan' nžan' da' sban che da' sban da' žone'. ⁵ Lo xge' zej nyejw kan lie', da' ka' zloé'egeklen to da' ngache', na' ki zej naken: “Yež Babilonia, Yež Blo” na' “Xna'gak No'le Le'e Ka” na' “Xna' Da' Sban Da' Den Yežlyó.” ⁶ Gókbe'ela' nzožle no'len' dan' bene' ga blalj žen chegak benne' ka' zej nake' che Dios, na' žen chegak benne' ka' betgak benách ka' légake' dan' bzoa lígake' che Jesusen'.

Kate' ble'ela' no'len', bebánle'ela'.
 7 Wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "¿Biz chen' žebanlo'? Wzejni'ila' le' da' ngache', dan' zloe'el no'len', na' dan' zloe'el bia snia na' žie'-ba', bian' žiagak gaže yichjba', na' chi lozba'. 8 Bia snia na' dan' ble'elo' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a, na' za' žojba' latje chol che benne' gat ka', na' chejba' gan kwia yi'ba' to chi'ize. Benne' ka' nníta'gake' yežlyó, na' bi zej nyejw lágake' le'e yiche che yela' nban da' bzoj Dios ža ni'te katen' bi na' gone' yežlyó, yebángle' katen' lé'egekle' yebán bia snia na', bian' wzoaba' zga'ale san bi zoaba' na'a. 9 Da' ni naken to da' wzejni'ilen no benne' gak chejni'ilen': Gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže ya'ado' gan že' no'len'. 10 Lezka', gaže yichjba' ka' zejlásgaken gaže benne' wnná bia'. Gayo' benne' ka' ba wdé chégake'. Toe' ne zнна bi'e na'a, na' yetóe' bi na' le'e, san kate' yide', na' nna bi'e to chí'ido'ze. 11 Bia snia na', bian' wzoaba' san bi zoaba' na'a, zejlásba' kan nak benne' xono', benne' nna bi'e. Gónlene' benne' gaže ka' tzen, na' te na' kwia yi'e to chi'ize. 12 Chi lozba' ka' da' ble'elo' zejlásgaken chi benne' wnná bia'. Bi na' sí'gake' yela' wnná bia', san sí'gaken' to chí'ido'ze, na' nna biá'gake' tzen len bia snia na'. 13 Chi benne' ka', toze gákgake', na' wdégake' yela' wnná bia' chégake' len da' nzi' lo ná'gake', lo na' bia snia na'. 14 Tíl-lengake' Bennen' nake' Zíla'do', san Le' wléj wchochje' légake' dan' nake' Xangak yógo'te benne' ka' zej nake' xangak benách ka', na' zнна bi'e yógo'te benne' wnná bia' ka'. Benne' ka' bliž Dios légake', na' wžíe' légake', chjáklengake' Le', na' to chi'ize gónlengake' Le' tzen."

15 Wbás che ya'abán' lezka' gože' neda', na' wnné': "Nisdo' ka' da' ble'elo' gan že' no'le le'e na', zejlásgaken benách yež ka', na' benách zi'to' ka', na' benách ka' zcháljgake' diža' yoble ka', na' benách ka' nníta'gake' yógo'te yežlyó ka'. 16 Chi loz bia snia na' da' ka' ble'elo' zejlásgaken

chi benne' wnná bia' ka', benne' ka' bi dégake' chawe' no'le le'e na', na' wká'ngake' le' ka'ze, na' gal yidze'. Da' góngake' chie' naken ka' gáwgake' bela' žen chie', na' wzéygake' le' lo yi'. 17 Dios wzóe' lo yichj lázdo'gak chi benne' ka' da' gonen ga góngake' ka' žénekeze' Le', na' góngake' toze diža' wdégake' yela' wnná bia' chégake' lo na' bia snia na', na' ki gak kan zнна xtiža' Dios. 18 No'len' ble'elo' zejlase' yež zen na' da' zнна bian' benne' ka' zнна biá'gake' yežlyó nga."

18

Zbia yi' yež Babilonia

1 Wdé na' ble'ela' betj yetó wbás che ya'abá, wbasen' bžoje' ya'abá che Dios, na' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' zen, na' wyép yes baní' lo yežlyó ni'a che yela' zen che wbasen'. 2 Wbás che ya'abán' wnnié' zižje, na' wnné':

Ba wžía yi'. Ba wžía yi' Babilonia, yež zen na'.

Ba beyaken latje che da' xiwe', na' chegak be' xiwe' ka'.

Byinne sníale'e ka' len byinne sban ka', ba bégakba' xó'ngakba' ga na'.

3 Ka' goken ni'a che da' bengak benne' ka' che yežen'.

Yógo'te benne' yež yoble ka' bégake' tzen len légake' da' wzé láže'gake'.

Benne' wnná bia' ka' bégake' tzen len légake' da' sban.

Yógo'te benne' ža'w žote' ka' gota' yela' wnni'a chégake',

dan' bdan láže'gak benne' wláž ka' da' záka'le'en.

4 Naž benla' zchalj yetó benne' zoe' ya'abá che Dios, na' wnné':

Le žoj lo yežen', le'e nakle chia' neda', nich bi gonle doła' tzen len légake', na' nich bi gak chele da' saka' zi'le tzen len légake'.

5 Nyanle'e doła' da' zej nbage'e, na' ba néntelen ya'abá, san Dios žejsá' laže'e da' kegle da' bégake'.

6 Le yebí'i chégake' kan bégake' chele.

Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' bégake'.

Le yebí'i chégake' chope kwe' ka da' zia da' bégake' chele.

⁷ Le gon ga sáka'le'egake', na' kwež nyáche'gake'

kan zej nak yela' ba la'ne, na' yela' zen da' bka'n kwíngake'.

Wzá' láže'gake', na' wnnágake':

“Že'to' nga, na' zñna bia'to'.

Bi nakto' wzebe, na' batkle kwež nyáche'to'.”

⁸ Che len, to žaze žingak da' ka' wsaka' zí'gaken légake',

yela' got, na' yela' zbeže nyache', na' yela' zdon.

Chéygake' lo yi'.

Xanžo Dios, Bennen' bchoge' chégake' ki, napkze' dot yela' wak zen.

⁹ Naž wnné': “Kwežgak benne' ka' zñna biá'gake' yežlyó nga, benne' ka' bégake' da' kegle tzen len légake', na' bebélengekle' da' zej naken chégake', na' kwež nyáche'gake' katen' lé'egekle' žen che yež zen na' da' žeyen. ¹⁰ Zí'to'le yelnnite'e dan' zžébegake' da' wsaka' zi' Dios benne' yežen', na' nnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che Babilonia, yež zen nga.

Gokle'e Babilonia yež blo, na' to žaze bžia yin'.

¹¹ 'Lezka' kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na' kwež nyáche'gake' ni'a che yežen', dan' biž soa no benne' ga'we' da' góte'gake' ga na'. ¹² Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we'

da' naken ya oro, na' ya plat,

na' yej zaka' ka', na' bga ka',

na' laže' da' záka'le'en, na' laže' xna,

na' laže' cháwe'do', na' laže' xna'le'e,

na' yag da' zla' zix,

na' da' naken žit da' záka'le'en,

na' da' naken yag da' záka'le'en,

na' da' naken ya kobre, na' da' naken ya,

na' da' naken yej jese.

¹³ 'Biž soa no benne' ga na', benne' ga'we'

kanel, na' da' ka' zla' zix, na' yale,

na' da' zla' zix che mirra, na' che yeje olíbano,

na' xis uba wal, na' set zix,

na' yezje cháwe'do', na' zoa' scribe,

na' búrrodo' ka', na' zila' ka',

na' bia ka', na' karret ka',

na' benne' wen žin ka', na' yeba'le benách ka'.

¹⁴ 'Benne' ža'w žote' ka' yé'gake' légake', na' nnágake':

Ba begá'a da' ka' wdán láže'le.

Ba wdé chegak yela' wnni'a ka',

na' da' ka' zej naken xtan chele,

na' biž si'le da' ka'.

¹⁵ 'Kwežgak benne' ža'w žote' ka', benne' ka' gota' chégake' yela' wnni'a

dan' béte'gake' lo yežen', na' gá'ngake'

zí'to'le dan' chébegake' kan gak zia

da' gaken che yežen', na' kwež

nyáche'gake', ¹⁶ na' nnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che yež zen nga.

Goken ka to no'le nakwe' laže' da' záka'le'en,

na' laže' xna, na' laže' xna gole,

na' wžiagak da' xtan ka' chie' da' zej naken

ya oro, na' yej zaka' ka', na' bga ka'.

¹⁷ To žaze wžia yi' yela' wnni'a che yež nga.

'Yógo'te benne' xan barkw ka',

na' benne' ka' žóngake' žin lo barkw

ka', na' benne' ka' žsá'gake' barkw

ka', na' benne' ka' žóngake' žin lo

nisdo', wzégake' zí'to'le, ¹⁸ na' kate'

blé'egekle' žen che yežen' da' žeyen, na'

wžéžegake', na' wnnágake': ¿Biž yež

yoble goken zen kan gok yež ni?

¹⁹ 'Bžíagake' bixte yo yíchjgake', na'

wžéžegake', na' wžéž nyáche'gake', na'

wnnágake':

Da' nyáche'le'e žaken che yež ni da' goken zen.

Yela' wnni'a che yež ni benen ga gota' yela' wnni'a

chegak yógo'te benne' zej nake' xan barkw lo nisdo'.

To žaze wžia yi' yež zen ni.

²⁰ Le yebél ni'a che da' goken che yež zen ni, le'e zoale ya'abá.

Le yebél, le'e nakle che Dios,

na' le'e, benne' wbás chie' ka',

na' le'e, benne' zchaljle lo wlaze' Le'.

Le yebél dan' ba bchog Dios che yež nga kwia yin'

ni'a che da' bsáka'gak benne' yež nga
le'e."

21 Naž to wbás wale che ya'abá
bchise' to yej zen da' žoten, na' bžo'nen'
lo niso', na' wnné':
La' kikze gaken chio', yež Babilonia,
yež zen da' naken yež blo.
Biž le'el nitó benne' le'.

22 Biž yéngkle benách cha' zoa no
benne' lo yež nga,
nitó benne' žinne' le'e da' žolen,
na' nitó benne' zkweže' bžejw,
na' nitó benne' zkweže' loz bia yixe',
na' biž žel-le nitó benne' wen žin ga
na',
na' biž yéngkle' žaxto' da' žon yej da'
žoten ga na'.

23 Biž wza'ní' nitó yi' lo yežen',
na' bi yéngkle' chi'i no benne' zchag
ne'e ga na',
na' bi yéngkle' chi'i to xkwide' no'le
zchag na'be'.

Ki gaken la'kze gokle benne' zaka' ka',
le'e na' žá'wle, na' žóte'le lo yež
ni,
na' ben láže'lele benách ka' dot yežlyó
nga, len yela' wžá' chele.

24 Naž wnné': "Blalj xchengak benne'
ka' lo yež ni, benne' ka' bcháljgake' lo
wláz Dios, na' xchengak benne' ka'
zej nake' che Dios, na' lezka' xchengak
yógo'te benách ka' wnníta'gake' yežlyó
nga, benne' ka' betgak benne' wláz
ka' légake'."

19

1 Wdé na' benla' benne' zan
wnné'gake' zižje, benne' ka' nníta'gake'
ya'abá che Dios, na' wnnágake':
jGa'n zen Dios! jYela' weslá,
na' yela' zen, na' yela' wnná bia'
zá'gaken lo na' Dios chežo!

2 Kan zchi'a láže'e naken dot da' li, na'
chawe'.
Le' bchoge' che yežen' kwia yin',
yežen' goken ka to no'le le'e.
Bchoge' chegak benne' ka' che yežen'
gátgake',
dan' bžia yí'gake' benách ka' dot yežlyó
nga,
len da' zia da' bégake'.
Dios bezi'e légake' wzón
dan' bétgake' benne' wen žin chie' ka'.

3 Da' yoble wnnagak benne' zan ka':
jGa'n zen Dios!

Kwénteze žen gan žey yežen'.

4 Tap žoa benne' gole ka' len tape
benne' ban ka' bchag láwgake' lo yo,
na' bka'n zéngake' Dios, gan ži'e lo latje
blo chien'. Wnnágake': "jKa'kze gaken!
jGa'n zen Dios!"

5 Naž benla' zchalj to benne' zoe'
latje blon', na' wnné':
jLe wká'n zen Dios chežo yógo'tele le'e,
žonle xchine', le'e na' zžébele-
ne',
le'e, benne' gaxjw ka', na' benne'
zaka' ka'!

*Lni che yela' zchag na' che Benne'
nake' Zíla'do'*

6 Lezka' benla' to benne' wnnié'
zižje, na' benlen kan ženlen kate'
zchaljgak benne' zan, na' kan ženlen
gan zde to yegw zen, o kan ženlen kate'
znne wzió', na' wnné':

jGa'n zen Dios! jZzo lawe' znna bi'e!

jNapkze' dot yela' wak zen!

7 Žala' yebelžo na' lo yela' žebél chežo
wká'n zenžo-ne'

dan' ba bžin ža lni che yela' zchag na'
che Bennen' nake' Zíla'do'.

Si' lo na' Benne' Criston' benne' ka' zej
nake' chie'.

Ba zbézgake' ka to xkwide' no'le wchág
ná'lenbe' Le'.

8 Dios we'e-be' latje gákwbe' láže' da'
záka'le'en, da' naken zíla'do'ze,
na' žákti'ten.

(Lažen' da' záka'le'en zejlasen da'
naken chawe' da' žongak benne' ka'
zej nake' che Dios.)

9 Naž wbás che ya'abán' gože' neda',
na' wnné': "Bzoj da' ni le'e yiche: Ba
nez zen gaken chegak benne' ka' Dios
bliže' légake' nich gónlengake' Le' tzen
lni che yela' zchag na' che Bennen'
nake' Zíla'do'."

Lezka' gože' neda': "Diža' dot da' li
da' ni da' zchalj Dios na'kze."

10 Bzoa ziba' law wbás che ya'abán'
nich wká'n zena' le', san le' gože' neda':
"Bi gono' ki. Lezka' neda' naka' wen
žin che Dios kan nako' le', na' kan zej
nak lježo', benne' ka' nzi' lo ná'gake'
da' naken dot da' li kan nak che Je-
susen'. jBka'n zen Dios!"

Benne' ka' zchálgake' lo wláz Dios, zzoa lígake' che Jesusen'.

Benne' žie' bia chich

¹¹ Naž ble'ela' nyaljw ya'abá, na' bla' to bia chich, na' Benne' žie'-ba' lie' Benne' Žone' Kan Zne', na' lezka' Benne' Zne' Da' Li. Ki lie' dan' zchi'a laže'e kan nak da' naken dot da' li, na' lezka' cheje' lo wdile.

¹² Žákti'te yej lawe' ka' yi', na' da' zan da' naken oro žiágaken yichje'. Da' lawe' to da' lie', dan' bi nne-zlen nitó benne', san toze' Le' nne-zlen'. ¹³ Nakwe' to laže' da' ne'jen žen, na' lezka' lie' Benne' Nake' Xtiža' Dios. ¹⁴ Ni'a ne'e zan zejnąwgake' Le', benne' ka' nníta'gake' ya'abá che Dios, na' žiágake' bia chich ka', na' zej nakwe' laže' da' záka'le'en, dan' naken zila'do'ze, na' dan' bi naken sban. ¹⁵ Žžoj da' naken ka' to ya' ntoche' lo žoe'e, dan' wkonle' žin nich wsaka' zilenen' benách yež ka'. Nna bi'e légake' len yela' wak zen, na' wsaka' zili'e légake', na' gak chégake' kan žak che da' zbia lba uba, katen' zlejžon. Gone' ga yé'jgake' xis uban' da' zejlasen yela' zža'a che Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia'. ¹⁶ Nyejw kan lie' le'e laže' da' nakwe', na' le'e lsine'e, Benne' Zna Bi'e Benne' Wnná Bia' Ka', na' lezka' Benne' Nake' Xangak Benne' Xan Ka'.

¹⁷ Naž ble'ela' to wbás che ya'abá, wbasen' zie' lo wbiž, na' wnnié' zižje, na' gože' bia ka' zlagakba' ya'abá, na' wnné': "Le da, le dobe gan gawle lo lni zen che Dios. ¹⁸ Gawle belá' chegak benne' wnná bia' ka', na' belá' chegak benne' ka' zché'gake' benne' ka' žjake' lo wdile, na' belá' chegak benne' wale ka', na' belá' chegak bia ka', na' belá' chegak benne' ka' žiágake' légakba', na' belá' chegak yógo'te benách ka', benne' ka' bi zej ndo'e, na' benne' ndo'w ka', benne' gaxjw ka', na' benne' zaka' ka'."

¹⁹ Naž ble'ela' bia snia na', na' benne' ka' zna biá'gake' yežlyó nga, na' benne' zanle'e ka' chégake', benne' ka' žjake' lo wdile. Benne' ka' zej ndobe' nich tıl-lengake' Bennen' žie'

bia chichen', na' len ni'a ne'e zanle'e, benne' ka' žónlengake' Le' tzen. ²⁰ Blej bchóchgake' bia snia na', na' lezka' bennen' bchalje' lo wlazba', bennen' bene' da' ka' zej nak bia' gan zoaba', na' ben láže'le' benne' ka' bé'gake' latje wdá' légake' da' nak bia' zej nake' toze len leba', na' bka'n zéngake' ló'aba'. Bia snia na' len bennen' bchalje' lo wlazba', belžo'ne' légake' zej nbane' lo yi' zen gan žey da' zžýle'en, dan' nzin' sufr. ²¹ Bennen' žie' bia chichen' bete' yógo'te benne' ka' bėnlengake' légake' tzen len da' naken ka' to ya' ntochen' dan' zžojen lo žoe'e, na' yógo'te bia ka' zlagakba' ya'abá bdáwgakba' belá' žen chégake', na' bėljgeklba'.

20

To mil yiz

¹ Wdé na' ble'ela' žetj to wbás che ya'abá, na' noxe' zi'n ya' che latje chol, na' noe'e to do ya' wale. ² Wzene' bele zen sniale'e na', belen' wzoaba' ža ni'te, na' leba' da' xiwe', na' lezka' Satanás, na' bcheje'-ba', na' bka'ne'-ba' nžejba' to mil yiz. ³ Wžo'ne'-ba' latje chol che benne' gat ka', na' bsejwe' latjen', na' bde'e to da' nak bian' da' žsejwn latjen' nich biž gon láže'lba' benách yež ka' kate' téžegak to mil yiz ka', na' te na' yeyežba' to chi'ido'.

⁴ Naž ble'ela' latje ka' gan že'gak benne' ka' nzi' lo ná'gake' wchi'a láže'gake'. Lezka' ble'ela' be' ka' gógakkze benne' chawe' ka', benne' ka' wžoggak yéngake' lo na'gak benne' wen da' zinnj ka' dan' bzoa ligak benne' chawe' ka' che Jesusen', na' dan' bchálgake' xtiža' Dios. Benne' ki bi bka'n zéngake' bia snia na', na' ló'aba', na' bi bé'gake' latje wzój lo xgágake', o lo ná'gake' da' nak bian' zej nake' toze len leba'. Bebangak benne' ki lo yela' got, na' wnná biá'gake' tzen len Benne' Criston' to mil yiz ka'. ⁵ Yezika' benne' gat ka' bi bebángake'. Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yebángake'. Yela' yebán lo yela' got da' goken ni naken da' gaken da' nežw. ⁶ Ba nez zen gaken chegak benne' ka' yebángake' lo yela'

žebán nežw da' gaken, dan' gágkake' che Dios na'kze. Yela' got bežope da' gaken bi be gak gonon chégake', san gágkake' b̄xoz ka' che Dios, na' che Benne' Criston', na' nna biá'gake' tzen len Le' to mil yiz ka'.

Žlej zchóchjgake' da' xiwe'

⁷ Kate' téžegak to mil yiz ka', naž yeséžgake' da' xiwe' gan nžejen. ⁸ Yežój da' xiwe', na' gon láže'len benách yež ka' da' zej žen' dap la'ate yežlyó nga. Lezka' gon láže'len benách ka' che yež Gog, na' benách ka' che yež Magog, na' wtoben légake' lo wdile. Benne' ka' zej nake' benne' zan kan nak yox da' žen' žoa'a to yegw zen. ⁹ Benne' zanle'e ka' bžójgake' dot yežlyó nga, na' wnníta'gake' la' lí'ale latjen' gan zej nnita' benách ka' zej nake' toze len Benne' Criston', da' naken yežen' da' nži'il Dios. Naž ben Dios ga bexjw yi' da' bžojen ya'abá, na' bzeyen légake'. ¹⁰ Da' xiwe', dan' ben láže'len légake', wžó'ngaken' gan že' yi' zen che da' zžýle'en, gan ba zoa bia snia na' len bennen' bchalje' lo wlazba'. Saka'le'egake' ga na' dot ža dot yele yógo'te yiz ka' da' zá'gaken.

Zla'gak benách ka' law Dios gan ži'e zchi'a láže'e

¹¹ Naž ble'ela' to latje blo da' chich, na' lezka' ble'ela' Bennen' ži'e zchi'a láže'e lo latjen'. Gan že' Bennen' wžia yi'gak yežlyó nga, na' ya'abá, na' biž bežél-le latje chégaken. ¹² Lezka' ble'ela' benne' gat ka', benne' zaka' ka' len benne' gaxjw ka', na' zégake' law Dios. Byáljwgak yiche ka', na' byaljw yetó yiche gan zej nyejw la-gak benne' ka' zej nape' yela' nban da' zejli kanne. Dios wchi'a láže'e benne' gat ka' kan zej nak da' ka' zej nyejwn le'e yiche ka', da' ka' bégake'. ¹³ Bežojgak benne' gat ka' lo nismo', benne' ka' bgáche'gake' lo nison'. Lezka' bežojgak benne' gat ka' lo yela' got, na' lo latje chol, benne' ka' wnníta'gake' ga na', na' Dios wchi'a láže'e to tógake' kan zej nak da' ka' da' bégake'. ¹⁴ Naž bžó'ngake' yela' got, na' latje chol che benne' gat ka', lo

latjen' gan že' yi' zen da' naken latje che yela' got bežopen'. ¹⁵ Benne' ka' bi zej nyejw lágake' le'e yiche ya'abá, benne' ka' bi zej nape' yela' nban da' zejli kanne, bejcházgake' latjen' gan že' yi' zen na'.

21

To ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe

¹ Wdé na' ble'ela' to ya'abá kobe, na' to yežlyó kobe, dan' ba wdé chegak ya'abá na', na' yežlyón', da' ka' wnníta'gaken zgá'alegaken. Biž zej de nismo' ka'. ² Neda', Zwa, ble'ela' yež la'y na', da' naken Jerusalén kobe. Bžojen ya'abá gan zoa Dios, na' betjen lo yežlyó, na' zoan lez kan zoa lez to xkwide' no'le za' wchág ná'lenbe' benne' byo chebe'. ³ Benla' che to benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné': "Le wia nga. Gan zoa Dios zóalenen benách ka'. Sóalene' légake', na' légake' gágkake' benne' chie' ka'. Dios na'kze sóalene' légake', na' gake' Dios chégake'. ⁴ Dios wžie' nis žbéžgake' da' žian yej lágwage'. Biž gat nitó benne', na' biž kwež nitóe', na' biž kwež nyache' nitóe', na' biž saka' nitóe', dan' ba wdé chegak da' ka' gókgaken zga'ale'."

⁵ Naž Bennen' ži'e latje blon' wnné': "Bwia nga. Žekoba' yógo'te."

Lezka' gože' neda': "Bžoj le'e yiche da' ni da' naken dot da' li, na' za' gakkzen."

⁶ Naž gože' neda': "Ba nakkzen. Neda' naka' Bennen' zoe' zga'ale', na' lezka' Bennen' sóateze' kan nak da' zzo lawn, na' da' ze lawten. No benne' žbile', neda' gona' ga ye'je' nisen' da' wnezjwn yela' nban, na' bi be chizjwe'. ⁷ Benne' ka' sóegekle' lo da' žak yežlyó, yógo'te da' ki gáta'gaken chégake'. Neda' gaka' Dios chégake', na' légake' gágkake' ži'nkza' ka', ⁸ san benne' ka' zžébegake', na' benne' ka' bi žejlé'gake' chia' neda', na' benne' ka' bi zej nake' chawe', na' yógo'te benne' wetw benách ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' wžá' ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' yógo'te benne' wen láže'

ka', ba de latje chégake' lo yi' zen che da' zzéyle'en, da' naken yela' got bežopen'."

Yež Jerusalén kobe

⁹ Naž to wbás che ya'abá, wbasen' nbáblene' gaže wbás ka' biá'gake' gaže zíga'do' ka' da' nžá'gaken gaže yižwé', da' ka' ze lawten, bl'e gan zoa'. Gože neda': "Da nga. Neda' wloe'ela' le' xkwide' no'len' za' bchag ná'lenbe' Bennen' nake' Zíla'do'."

¹⁰ Dios Be' La'y wzóalene' neda', na' wbás che ya'abán' bchi'e neda' to law ya'a sibe, na' bloe'ele' neda' yež la'y, yež Jerusalén kobe, da' zžojen ya'abá gan zoa Dios, na' žetjen yežlyó.

¹¹ Yežen' žákti'ten dan' yela' baní' che Dios zóalenen yežen'. Žákti'ten kan žákti'te to yej da' záka'le'en kan nak yej xna gole da' nžin' jaspe. Yani'do' nak yežen' kan nak yej jese.

¹² Zoa to ze'e žeje, na' sibe, kwe'j xkóže'le yežen'. Le'e ze'e na' zej nnita' chežinno gan žo'ogak benách ka'. Žoa'a gan žó'ogake' zej nnita' chežinno wbás che ya'abá, wbás ka' žape chí'igaken'. To to gan žó'ogake' nyejw to to lagak chežinno kwe' ljež za'só Israel. ¹³ Le'e ze'e da' žen' zaka' gan zla' wbiž zej nnita' chonne gan žó'ogake', na' zaka' gan za' be' zag zej nnita' yechonne gan žó'ogake', na' zaka' chelá'a gan zde wbiž byo' zag ka' zej nnita' yechonne gan žó'ogake', na' zaka' gan žen wbiž zej nnita' yechonne gan žó'ogake'. ¹⁴ Zan ze'e che yežen' zej nnita' chežinno len ze'e, na' lé'egaken zej nyejw lagak benne' chežínnote benne' wbás ka' che Bennen' nake' Zíla'do'.

¹⁵ Wbás che ya'abán', bennen' zcháljlene' neda', noe'e to yag wžíx da' naken ya oro nich wžíxe' kan nak yežen', na' kan zej nak gan žó'ogake', na' kan nak ze'e chen. ¹⁶ Yežen', tlebe zej nak da' tape la'a ka'. Tlebe nak yela' tonne chen, na' yela' blaga' chen. Len yagen' bžíxe' kan nak yežen', na' naken kan gak sa'žo dot chežinno ža, na' tlebe zej nak yela' tonne chen, na' yela' sibe chen, na' yela' blaga' chen.

¹⁷ Lezka' bžíxe' yela' žeje che ze'e na', na' naken to gaywá' tape yon žit na' benne'. Wbás che ya'abán' bkonle' žin yag wžíx na' nich bžíxe' yežen'.

¹⁸ Ze'e na' naken yej jaspe, na' yežen' naken ya óroteze, da' naken yani'do' kan nak yej jese. ¹⁹ Len ze'e ka' che yežen' zej nžin' da' xtan ka' da' zej naken yej ka' da' záka'le'egaken.

Len ze'e nežw naken yej jaspe.

Da' bežopen naken yej safiro.

Da' beyonnen naken yej ágata.

Da' tapen naken yej esmeralda.

²⁰ Da' gayon' naken yej ónise.

Da' xopen naken yej kornalina.

Da' gažen naken yej crisólito.

Da' xonon' naken yej berilo.

Da' gan naken yej topasio.

Da' chin naken yej crisoprasa.

Da' chinéjen naken yej jasinto.

Da' chežinnon naken yej amatista.

²¹ Da' chežinno ka' da' zej nbagan' gan žó'ogake' zej naken chežinno bga ka'. To to da' ka' gan žó'ogake' nbagan' len toze bga. Nez blo che yežen' naken ya óroteze da' naken yani'do' kan nak yej jese.

²² Bi bl'e'ela' nitó yodo' lo yežen' dan' Dios, Bennen' napkze' dot yela' wnná bia', nake' yodo' chen, na' lezka' nak Bennen' nake' Zíla'do'. ²³ Bi žon byenen wza'ni'gak wbiž, na' byo', lo yežen' dan' zza'ni' yela' baní' che Dios lo yežen', na' lezka' Benne' nake' Zíla'do' zza'ni'e ga na'. ²⁴ Benne' wláž ka' che yežen', benne' ka' belágake', tágake' lo baní' che yežen', na' žingak benne' ka' znná biá'gake' yežlyó nga, zej noe'e yela' wnni'a chégake' ga na'.

²⁵ Batkle wséjwgake' gan žó'ogake' lo yežen' te ža, na' batkle gak žel ga na'.

²⁶ Benách che yógo'te yež yedjwá'gake' da' zaka' ka', na' yela' wnni'a chégake' ga na'. ²⁷ Nitó da' bi naken chawe', na' nitó da' zinnj, na' nitó benne' žon laže'e, bi chó'ogake' ga na', san benne' ka' zej nyejw lágake' le'e yiche che Bennen' nake' Zíla'do', gan zej nyejw lagak benne' ka' zej nape' yela' nban, chó'ogake' ga na'.

22

¹ Naž wbás che ya'abán' bløe'ele' neda' to yegw yani'do', da' naken nis yegw da' znezjwn yelá' nban. Žák'ti'te yegon' kan žák'ti'te yej jese. Žžoj yegon' lo latje blo gan že' Dios, na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do'. ² Zza' yegon' gachje láwe'le nez blo che yežen'. Chelá'a weje žoa'a yegon' zoa to yag da' zbian da' znezjwn yelá' nban, na' želbían chežinno chi'i to yiz. To byo' to byo' želbía yag ka'. Xlága'gak yag ka' zej naken da' žeyóngaken benne' ka' che yežen'. ³ Bi soa nitó da' žesbaga' benách ka' zia ga na'. Zoa latje blo gan že' Dios lo yežen', na' lezka' gan že' Bennen' nake' Zíla'do', na' benne' wen žin chie' ka' wká'n zéngake' Le'. ⁴ Lé'egekle' lawe' Le', na' kan lie' nyejwn lo xgágake'. ⁵ Bi gak žel ga na', na' bi yažje to da' wsa'ní', na' bi yážjegekle benne' ka' nníta'gake' ga na' baní' che wbíž, dan' gak Xanžo Dios baní' chégake'. To chi'ize nna biá'tezgak benne' ka' nníta'gake' ga na'.

Za'yelá' Benne' Cristo

⁶ Naž wbás che ya'abán' gože' neda', na' wnné': "Diža' ni naken dot da' li, na' nakkzen. Xanžo Dios, Bennen' zchize' Dios Be' La'y chie' lo yichj lázdo'gak benne' ka' zcháljgake' lowlaze' Le', ba bsele'e wbás che ya'abá chie' nich wlo'e'ele' benne' wen žin chie' ka' da' žala' gaktén." ⁷ Ki wnná Jesús, Benne' Criston': "Za' yelá'a. Ba nez zen gaken che no benne' žone' kan zнна da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni."

⁸ Neda', Zwa, benla', na' ble'ela' da' ki. Wdé benlan', na' ble'elan', na' bzoa ziba' xni'a wbás che ya'abán', bennen' bløe'ele' neda' da' ki, nich wká'n zena' le'. ⁹ Naž le' gože' neda': "Bi gono' ki, dan' naka' neda' wen žin che Dios kan nako' le', na' kan zej nak lježo' ka', benne' ka' zcháljgake' lo wláz Dios, na' lezka' kan zej nak yógo'te benne' ka' žóngake' kan zнна da' nyejw le'e yiche ni. ¡Bka'n zen Dios!"

¹⁰ Lezka' gože' neda': "Bi wkacho'o xtiža' Dios ni, da' zchalja' lo wlaze' Le',

na' nyejwn le'e yiche ni, dan' za' gak-gak da' ki. ¹¹ No benne' žone' da' zinnj gónteze' da' zinnj. No benne' žone' da' kegle gónteze' da' kegle. No benne' žone' da' naken chawe', gónteze' da' naken chawe', na' no benne' nake' che Dios, gák'teze' che Leze'." ¹² Zнна Jesusen': "Za' yelá'a. Noa'a lo na'a da' wnezjwa' chegak benne' ka', na' yebi'a che chégake' kan zej nak da' bégake'. ¹³ Neda' naka' Benne' zoa' zga'ala', na' lezka' Benne' ze lawte, kan nak da' zzo lawn, na' da' žesyožten. Lezka' naka' Benne' žone' ga so lawn, na' Benne' žone' ga žeyožen. ¹⁴ Ba nez zen gaken chegak benne' ka' nyaže da' nákwgake', benne' ka' žóngake' da' naken chawe'. Zej nzi'e latje gáwgake' da' zbia yagen' da' znezjwn yelá' nban, na' gak chó'ogake' gan žo'ogak benách ka' lo yežen'. ¹⁵ Benne' ka' bi zej nake' chawe', na' benne' wžá' ka', na' benne' ka' žóngake' da' kegle, na' benne' ka' žótgake' benách ka', na' benne' ka' zka'n zéngake' lo'a ka', na' benne' ka' žaz láže'gake' žon láže'gake', gá'ngake' na'le lo yežen'. ¹⁶ Neda', Jesús, bsele'a wbás chia', wbás che ya'abá, na' bløe'ele' le'e da' ki, le'e na' nbable to kwe' to kwe' benách chia' ka'. Neda' naka' ljež Dabí, na' lezka' za'sóe'. Lezka' naka' belj xsile."

¹⁷ Zchaljgak Dios Be' La'y, na' xkwide' no'le, xkwiden' wchág ná'lenbe' Benne' nake' Zíla'do', na' znnágake': "Le da."

No benne' ženle' diža' ni žala' nne': "Le da."

No benne' zbile', na' no benne' zdan láže'en, žala' yídgate', na' yé'jgake' nisen', da' znezjwn yelá' nban.

¹⁸ Neda', Zwa, zzejni'ila' benne' ka' žyelenle' diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, na' nyejwn le'e yiche ni, na' znnia': cha' no benne' wzane' kan zej nak diža' ki, na' Dios yebi'e chie', na' wsaka' zi'e le' kan zej nak da' zej nyejwn le'e yiche ni. ¹⁹ Lezka', cha' no benne' yekwase' bíte'teze diža' ni da' zchalja' lo wláz Dios, da' nyejwn le'e yiche ni, Dios yekwase' latje che

bennen' le'e yichen' gan zej nyejw la-
gak benne' ka' zej nape' yela' nban da'
zejlí kanne, na' lezka' yekwase' latje
chie' lo yež la'y, kan nyejw chegak
benne' ki le'e yiche ni.

²⁰ Xanžon', Bennen' zzoa lie' kan zej

nak da' ki znne': "O'. Za' yelá'a."

¡Ka'kze gaken! ¡Da, Xanto' Jesús!

²¹ Znnabla' Xanžo Jesús, Benne'
Criston', gon chawe'e yógo'tele le'e.
Ka'kze gaken.